Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póšće 7½ nsl.

Čisło 1. 5. januara. **Lěto 1855.**

Wopschijecżje: K nawedżenju. K nowemu ljetu. Wosjewenje. Swjetne podawki. Se Stróżje pola Barta. S Barta. S wósworskeje wokolnoszje. S Lubija. S Budyschina. S Horneho Komorowa. S Pschischez. S Bjelczez. S Jenkez. S Wukranczin. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Cżahi saschoschlesynskeje żelesniży. Penežna płaczisna. Zyrkwinske powjesżje. Nawjeschtnik.

K nawedżenju.

Schtóż chże na prjene schtwórtljeto 1855 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicż, tón nech njetko 6 nßl. w wudawarni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póštach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy cżaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki możemy Serb. Nowiny kóżdemu poruczicż, pschetoż te ßame cżitaja ßo tak derje w Budyschini każ tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóż chże po tajkim njeschto tak prawje po zylym ßerbskim kraju rosschjerene mjecż, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicż.

Redakzia.

K nowemu ljetu.

Nam kraßne ranje saßwita,
Hdyż młode ljeto schkadża,
A ſ nowa hnadu poskicża
Dny pschichódne a dadża

Nech radosż kneżi na ßwjecżi,
Nech mjera żohnowanje
We hrodżi, każ tež we hjecżi
S tym nowym ljetom stane

Psches nadżiju na weßelje
Tež sbożje, strowosż, tycżje;
Nech dha tej dny te pschichódne
Wobsboża kóżde bycżje.

A nihdy wjazy nedrjema
Hdjež bydło junkrocż staji,
So kóżdy weßlje sawyska
Hdyż ßo pod kschidłom taji,

Kiž słote sbożje rosschjerja:
Tež nascha truna klincżi,
Hdyż w sbożu ßmy a we mjeri
A „pomhaj Bóh“ wschjem brincżi!

Horisław.

Wosjewenje.

ministerstwa snutskomnych naležnoszjow.

Dokelž je kralowske pruske sarjadnistwo krajneho dołha dla wumjenenja pruskich paperjanych penes wot ljeta 1835 sziehowaze wosjewenje: „Po sakonju wot 19. meje 1851 ßu ßo psches nasche wosjewenja wot 12. septembra t. l. a wot 2. mjerza t. l. wobßedžerjo pruskich paperjanych penes wot 2. januara 1835 napominali, so bychu tute s nowymi, pod 2. novembra 1851 wukonjanymi pruskimi paperjanymi penesami runeje płaczisny pola kralowskich pruskich pokładnizow samjenili. K tajkemu samjenenju je **31. januar 1855** jako poßlenja termija postajena. Wot tuteho dnja žane kral. pruske paperjane penesy wot ljeta 1835 niczo wjazy nepłacza, nichtón žaneho sarunanja sa ne nedostane, a hdžež ßo žane nadeńdu, budza preczwsate a wyschnoszi wotedate. Kożdy ßo teho dla napomina, so by paperjane penesy wot ljeta 1835 s czaßom a najposdžischi 31. januara 1855 s nowymi paperjanymi penesami pola kralowskich kaßow samjenił. W Barlini, 6. julija 1854. Hłowne sarjadnistwo krajneho dołha. Nathan. Nolte. Gamet. Nobiling." wosjewiło, dha ßo to ßamo tež s tutym k sjawnemu nawedženju dawa.

Tuto wosjewenje ma ßo we wschitkich nowinach wosjewicž.

W Draždžanach, 7. novembra 1854.

Ministerstwo snutskomnych naležnoszjow.
Sa ministra: **Kohlschütter.** Demuth.

Swětne podawki.

Sakska. Wurjadny ßejm bu 29. dezembra wobsankneny a kral dżeržesche psched jeho skónczenjom hischcze sapóßłanzam rycž, w kotrejž jim ßwój dżak wupraji, so ßu prjódkpołożene sakonje s pilnoszju dowuradžili a kralowsku zivillistu powyschili. Po kralowej ryczi czitasche kralowski radžiczel Roßberg prjódk, schto bje kral w nastupanju teho, schtož bjechu sapóßłanzy wuskutkowali, sa dobre spósnał a to 1) so ma ßo zivillista njetko w nowopostajenej mjeri powyschicž; 2) so maja ßo wschitke požadanja ßejma, kiž ßu ßo pschi składnoszi pschehladowanja krajnych wudawkow a dokhodow s ljeta 1846, 1847 a 1848 stałe, se wschej spjeschnoszju dopelnicž; 3) a 4) so ma pschi złonskich sakonjach hacž na dalsche sawostacž; 5) so ma ßo želesniza wot Žitawy do Liberza (Reichenberga w Czechach) twaricž; 6) so ma ßo nowy khostanski sakoń (Strafgesetzbuch) bórsy wudacž; 7) so ma ßo nowe srjadowanje ßudnistwow skere ljepe wuwesz. — Popołnju teho ßamßneho dnja buchu wschitzy sapóßłanzy k kralej pscheproscheni. — Nowy porjadny ßejm je ßo w poßlenich dnjach sańdženeho mjeßaza sapoczał. — Kralowske ministerstwo je pschedawanje konjow do wukraja sakasało. —

Prußy. Knes Usedom, kiž je wot krala do Londona póßłany, pschebywa tam hischcze. Najskere wón s jendzelskim ministerstwom njetzischich wójnskich naležnoszjow dla jedna. — Knes Manteuffel, kiž je lóhko dosz tež tajkichle wjezow dla do Wina schoł, je ßo wot tam saßo do Barlina wrócził. Njekotre nowiny mjenja, so tam drje s wulkim sbožom skutkował neje, dokelž s Wina do Petersburga jjeł neje, kaž bjesche predy postajene. — Ministerstwo je psched njekotrym czaßom postajiło, so czi ßami, kiž duchomnstwo studuja, sa wojakow ßłužicž netrebaja, jeli ßwoje kandidatske pruhowanje hacž do wjesteho czaßa sczinja. Tež je wone postajiło, so maja kandidaczi evangelskeho duchomnstwa tež ßwoje wedženstwo w zyrkwinskim spjewanju a byrgliehraczu dopokasacž. — Minister wójny žada ßebi w pschitomnym ljeczi 34,000 czißłow (Wispel) rožki, 92,000 czißłow wowßa, 560,000 zentnarjow ßyna a 80,000 kóp ßłómy sa wójsko. — K ljepschemu plahowanju kralowskich ljeßow je na pschitomne ljeto 60,000 toleř wustajenych.

Rakußy. Franzowski, jendzelski a ruski póßłanz, kaž tež rakuski minister Boul-Schauenstein dżeržachu 29. dezembra we Wini shromadžisnu, so bychu hromadžje mjera dla jednali. Dokelž pak bjechu požadanja se strony sjenoczenych tsjóch weřchow jara wulke, dha prajesche ruski póßłanz Górczakow, so wón do tych ßamych bes ruskeho khježora wolje swolicž nemóže, a proschesche, so by ßo jemu k dopraschowanju do

Petersburga njeschto czaßa wotpuschczi'ło. Duż bu jemu termija hacż do 15. januara postajena, na kotrymż dnju ma na te sczinene požadanja s krótka haj abo neje prajicz. — S Trieſta pißaja, so ßu wot tam njekotre łódzje s hjetami do Krymy wottjiele, kiż buchu w Schtyrskej sa jendżelske wójsko pola Sebastapola twarene. —

Bajerska. Stary kral Ludwig je saßo bóle sthorił a ßebi teho dla woprajenje požadał.

Franzowska. Nowa požczonka budże na to waschnje wuwedżena, so móże kóżdy penesy k nej dawacz. W predawschich czaßach bu tajka należnosz najbóle jenoż jenemu penezniker pschepodata, kiż s tajkeje poruczności s wetscha wulki wużitk sczahny. — Khjezor je w sańdżenym ljeczi 14 wulkich wójnskich łódzow natwaricz dał a 32 ßo jich hischcze twari.

Jendżelska Jendżelske nowiny sforża hischcze pschezo jara na to, so ßu jendżelszy wojazy hubenje s jjedżu, s piczom a bydlenjom sastarani. — Ministerstwo je dowólnosz dostało, so ßmje zusokrajnikow do wójska bracz, ale hacz dotal hischcze niczo ßlyschecz neje, s wotkal by jich dostało. Duż radża jendżelske nowiny k temu, so bychu ßo czi Njemzy, kiż na puczu do Ameriki do Jendżelskeje pschindu, k sastupenju do wójska wabili, dokelż ßu tuczi k temu dosz „hlupi a poßluschni.“ Tajkeje rady a tajkich wudmow dla ßu njetko njemske nowiny na Jendżelczanow jara nemdri a to, po naschim sdaczu, se wschjem prawom; ale najskere tola tón a tomny Njemz do jendżelskeho wójska póńdże, hacz runje hischcze tam puki ßydaja a zusnizy po skónczenej wójni żanu pensiu nedostanu. — Admiral Napier je ßwój kommando słożił. —

Rußowska. Kak wyßozy ßebi ruski khjezor Sebastopol waži, je s jeho najnowischeho postajenja widżicz, po kotrymż budże wschitkim sa Sebastopol wojowazym wojakam kóżdy jenotliwy mjeßaz sebastopolskeje wójny sa ljeto wojerskeje ßłużby liczeny abo rachnowany. Tajke postajenje chze wele prajicz, pschetoż rußy wojazy dyrbja po prawym 25 ljet ßłużicz. — Khjezor je pschedawanje wowczich kóżkow a wschelakeje kożuschiny do wukraja sakasał. Najskere je ßo to teho dla stało, so bychu Jendżelczenjo a Franzowsojo, kiż wele kożuchow sa ßwoje wójsko kupuja, mene tych ßamych dóstacz móhli. — Żelesniza, kotruż chzedża Jendżelczenjo s Balaklavy hacz do ljehwa psched Sebastapolom sałożicz, budże ßo hakle kónz januara twaricz móz; pschetoż dżewecz łódżow se wschitkimi k nej ßłuschazymi wjezami a s 500 dżełaczeremi je hakle w tychle dnjach s Jendżelskeje wotjjeło. — Pschi prjódkstejazym rekrutjerowanju je khjezor wotpuschcził, so żidżi hischcze żanych rekrutow dawacz netrebaja, ale so ßmiedża jich wotpłaczicz. — Jendżelski admiral Dundas a franzowski admiral Hamelin, kiż łódżam na czornym morju roskasowaschtaj, wróczitaj ßo domoj; na prjenscheho mjesto stupi Edmund Lyons, na poßleńscheho pak Bruat. — Petersburgska protyka na ljeto 1855 wosjewja, so ma Rußowska 66,713,589 wobydlerjow. — Se Sebastopola pschikhadżeja powesczje, so sjenoczeni nepschecżeljo hubeneho wedra dla niczo woßebneho sapoczecz nemóżeja. Ale tez Rußow wotdżerżuje stajny deschcz wot wetschich skutkow, tak so woni jenoż husto wupady czinja a Sebastopol dale bóle wobtwerdżuja. Na spomnene wupady ßu nepschecżeljo jara nemdri; pschetoż te ßame stawaja ßo stajnje w nozy, hdyż wobljeharjo runje spacz poczinaja. Dokelż pak widżicz neje, kak wele Rußow pschiczehne, dha dyrbi wschitko saßo stawacz a do błóta a mokroty won, hdżeż ßo potom s najwetscha niczo dale nestane, hacz so kusk na ßo tsjeleja a hdyż ßu njekotre hodżiny w neredżi teptali, saßo zylje mokri a masani do ßwojich hubenych hjetow ßo wróczicz dyrbja. Rußojo s tajkim skutkowanjom tak wele dozpja, so nepschecżeljo hubeneho wedra a wobczeżnosżjow dla dale bóle khorja a kónz beru. — Rusti general Liprandi je ßo saßo s 40,000 mużemi bóle k Balaklavi pschibliżił a sda ßo, so chze na sjenoczenych nepschecżelow wetschi napad sczinicz.

Ze Serbow.

Se Stróžje pola Barta. Na mjeſto naſcheho dotalneho wucjerja, k. Neumanna, kiž je ßo pſched hodami ſańdżeneho ljeta do Pózkowow pſcheßydlił, je njetko k. Otto Imiſch, rodż. 1833 w Bukojni, dotalny druhi wucjeŕ pſchi ßerbſkej ſchuli w Budyſchini, wuſwoleny. Tón ßamy hižom na nowy tydżeń ßwoje nowe ſaſtojnſtwo naſtupi.

S Barta. W naſchim Bożim domi bje na dnju ßwjateho Domaſcha ſańdżeneho ljeta żadny ßwedżeń wele ßobuſtawow naſcheje woßady ſhromadźił. Pſched ßwjatym woltarjom ßedżiſche menujzy cjeſzjedoſtojny ſchjedżiwz Domaſch Pentaŕ, khjeżkaŕ ſ Małeje Suberniczki ſe ßwojej druhej mandżelſkej Hanżu rodżenej Sobiz ſ Dubrawki, pſchewodżeny wot 4 dżowkow a 8 dżjeczidżjeczi, ſo by tudy po dokonjanych 53 ljetach ßwjerneho mandżelſtwa, na tym ßamym dnju, na kotrymż bje tak derje wón kſchcjeny każ tež jeho mandżelſka ſ nowa zyrkwinje pożohnowanje ſa ſbytkne dny ßwojeho ſemſkeho żiwenja doſtał. K. duch. Thiema dżerżeſche wobimaj mandżelſkimaj rycż po ßłowach Pſalma 118, 23 — 24 a pożohnowa potom hłuboko hnuteju ſzyrkwinym pożohnowanjom. Domaſch Pentaŕ je 75, jeho mandżelſka pak 78 ljet ſtara. Wſchelaży pſchecjeljo tuteju ſtareju bohabojaſneju mandżelſkeju bjechu ßo ſjenocżili a jimaj melczo mału hoſżinu wuhotowali, ſ kotrejż buſchtaj wonaj ſweßelenaj, jako wote mſchje pſchijjedżeſchtaj. Tón knes wſcheje hnady chżył jeju dale żohnowacj a jimaj też ſbytkne dny jeju ſemſkeho hromadżjebycja ſe ßwojej hnadu a ßmilnoſżju bliſko ſawoſtacj. Ż. D.

S wóſporſkeje wokolnoſżje. Pſched hodami ſańdżeneho ljeta je jedyn njemſki rjeſnik ſ horneje Wudreniży ſ wopacżnymi wopißmami a ſ hładkimi ßłowami tu a tam po Sserbach ſkót kupował; a każ ßo ßłyſchi, też w Dubom, w Barczi, w Żarkach a t. d. njekotre krumy, ßwinje a t. d. ſa drohe peneſy ßobu wſał a ſa ne wopacżne wechſelje dawał, kiž niczo nepłacja. Ludżio, kiž ßu ßo wot neho narycżecj dali, ßu pſches neho do wulkeje ſchkody pſchiſchli. Newjercże teho dla, lubi Sserbjo, tajkim neſnatym cżłowekam a npſchedawajcże jim ßwój ſkót hinak, hacj ſa hotowe a ſnate peneſy, pſchetoż wy ſa dżiw hdy potom ſarunanje doſtanecże, hdyż ſze ßo wot tajkich leßnych cżłowekow ſjebacj dali, kiž tudy po Sserbach jako wulzy mużojo ſ połnymi hubami wokoło cżahaja, domach w Njemzach pak niczo nimaja, cżohoż byſchcje ßo potom dżerżecj móhli.

* — *

S Lubija, 1. januara 1855. Dżeńża dopołnja w 11. hodżinach rosneße ßo tudy ta powecj, ſo je ßo wulki moſt ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnicży hromadu ßypnył. Tutón móſt je 50 łóhczi dołhi a ma 9 wobłukow. Tele pak tola wſchitke ſpadałe neißu, ale wſcho do hromady tſi ſtołpy a ſchtyri wobłuki, tak ſo wot lubijſkeje ſtrony hiſchcje jedyn ſtołp ſteji a wot ſhorelſkeje pak pecj. Só je ßo móſt hromadu ßypnył, na tym je drje hubene, mokre wedro najbliżicha pſchiczina, ale jenicżka hłowna wina je ta, ſo bjeſche wón hubenje twareny. To je ſjawnje widżicż. Pſchetoż wot wſchitkich panenych tſjóch ſtołpow też nicżo ſtejo woſtało neje, ale je ßo każ wußmuż roſżidnyło. S teho móżu jedyn ſpóſnacj, ſo ßu pſchi a we tutych ſtołpach wjaſarjow abo bindarjow lutowali. A hdżeż ſtaj wobłukaj wot tych hiſchcje ſtejazych ſtołpow wotpanyłoj, tam je też wſchitko, każ wotrjeſnene; ſ cżehoż jedyn widżi, ſo też tam tak cżinili neißu, każ ßo ßłuſcha. A ſnutſkomne dżjelje wobłukow a ſtołpow neißu ljepſche było: wſcho luty drobjas a najſkere mało kalka, tak ſo je dżiw, ſo tón móſt hižom predy panył neje. Twarił je jón mureŕſki miſchtr Engert ſ Lipſka, tón ßamy, kiž je twarbu ſemicżanſkeho a brjeſowſkeho moſta wuwedł. Wón ſteji pecża njetko pod ſórmindſtwom, dokelż je ſa pſchecżinerja a brojerja ſpóſnaty.

Neſbożie ßo pſchi panenju moſta ſtało neje, dokelż bjechu hižom njekotre dny predy pytuyli, ſo njeſchto prjódſteji, pſchetoż hdyż ßo móſt pecża pukacj, dha to też thjetro jara wuſkaſche. Duż je młynk w pódla delka leżazym Weczkez młyni ſ cżaßom wurumował, hacj runje roſpadanki jeho młynej poſdżiſcho żaneje ſchkody nacżinili neißu, pſchetoż kamenje ßu ßo drje hacj k młynej pſchiwalałe, ale neißu jón ſpowalałe. —

Woda rjeki Lubaty je pſches te rospadanki ſahacjena, tak ſo ſpomneny mlynk mljecz nemóże a tu khwilu na to kóżdy dżeń pecja 5 tl. dóſtawa. — Schtoż parſchony naſtupa, dha tych njetko wot lubiſkeho dwórniſchcja hacj do Pawkoz ſ konimi woża a tam ßo ſaßo dale po żeleſnizy jjeſdżi. Kubła a twory dyrbja te dny leżo woſtacj a poweda ßo, ſo budża pſchichodnje wſchiednje ſ 20 woſami hacj do Sholerza wożene. Nózny cjah pak hacj na dalſche wjazy nejjeſdżi.

Lóhko mózno, ſo tej ſchtwórty ſtołp pane, pſchetoż wón ßo hiżom puka. Dotalny móſt je 90,000 tl. twaricj khoſchtował a nowa twarba drje tej tuniſcha nebudże.

S Budyſchina. Nowe lieto popoknju miejachmy tudy krótke, ale ßylne hrimanje, po kotrymż poczinaſche ßnjeh hicj. Wjetry bjechu tón ßamy dżeń, każ tej dżeń predy jara torhaze a deſchcj wulki. W Bukezach je błyſk dwójzy do błyſkowoda na tamniſchim tórmi dyrił.

S Horneho Komorowa. Wóndanjo bu w kſchini jeneje ßłużobneje dżowki morwe dżiecjatko namakane. Do teje ßameje bje je ſpomnena dżówka bórſy po porodżi ſkhowała a je tam na tſi nedżelje leżo woſtajiła. Wona ßama leżi njetko jara khora we Weßelu, tak ſo ju hiſchcje nejßu do jaſtwa wotweſz móhli.

S Pſchiſchez. Tudomnemu kublerej H. ßu wóndanjo njehdże 50 tykanzow a pecżwo khljeba kranyli. Kajzy ßu to paduſchi byli, neje ßo hiſchcje wunamakacj dało.

S Bjelczez. Wot wulkeho wjetra, kiż w nozy k 23. dezembra ſakhadżeſche, bu rjana wyßoko ſroſzena lipa nedaloko naſcheje wßy pódla ſchußeja ſtejaza podtorhnena.

S Jenkez. Sańdżenu ßobotu bu jena jónſka wot jeneho woſa, na kotrymż pecja ludżjo ſ Bukez ßedżachu, pſcheježdżena a jara wobſchkodżena.

S Wukranczitz ßmy dalſchu poweſz wo tamniſchich peneſofalſchnikach doſtali, mózemy tu ßamu pak hakle ſa tydżeń woſjewicj.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škřějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. To je tola ſchikowana wjez, ſo mamy wajchtarjow, kiż ſa tym hladaja, ſo bychu naß pſched paduchami ſakitali.

Mots Tunka. Haj, a woßebje lubi ßo mi to, ſo maja pódla ſtarodawneje hlebije tej teßak, każ p—ſki.

Hanß Depla. Ach, tón ſón wjazy nima!
Mots Tunka. Ty tola neißy?
Hanß Depla. Niz hinak! Wón bje jón drje dóſtak, ale po khwili je jón jemu dawacżeŕ ſaßo wſak.
Mots Tunka. Nò, to żadyn khumſcht neje, dawacż a potom ſaßo bracż.

Spèwy.

Na rjanu Hanku.

Dołho doſż ßym ſcjerpny khodził,
Ale njetko praju cji,
Dokelż ßy me khudoh tudy
Sazpika po neprawdji:

Mjeniſchli, ſo ßy najreńſcha
Rója, kwjetka na ßwjecji?
Twojej' runoſzje ßym też ła,
Duż me holczo, neſazpi.

Twoja rjanoſż rucżje ſańdże
Każ na polu lilije,
Wycha ſich, kiż je tak rjana,
S nóznym mróſom ſahine.

Tak też ſ tobu, ſ rjanym liczkom
Na ßwjecji ßo budże ſtacż,
Mjeniſch ty, ſo tu na ßwjecji
Wjeczńje budżeſch pſchebywacż?

Pohladaj na rjane łuki,
Wſchitke kwjetki ſwjadneja;
Nech ßu weßke, ſróſtne, rjane,
Do ſemje ßo wobrocja.

Duż cji praju, rjana Hanka,
Polna ßwjetnoh' weßela:
Djenßa ßy, każ róża rjana,
Jutſje to ßo pſchemjenja.

S toho wuk, o brune wóczko,
Wuk wot rójże, lilije:
Rójje na liczku też ſańdu,
Swjadnu a błychcż woteńdże.

Liczko ſbljedne, wóczko ſplakne,
Hdże je cżłowſka rjanoſż wſcha?
Ach, to je wſchak runoſż moja,
Praji róża, lilija.

Ale, Hanka, kaſke płody
Twoje kcjenje ſwoſtaji?
Rójiczku njetk widżiſch ſpanycż,
Koreń pak ßo roßßylni.

Duż ßo ſpokoj ſ błekym liczkom,
To je barba twerdżiſcha,
S wutroby nech róża: ſprawnoſż
Tebi roſże, Hanczicżka.

Duż ßej wopomń w młodych ljetach,
Kak ßo wſchitko pſchemjenja,
Ty, kiż ßomot, żidu noßyſch,
Też pſchincż budżeſch do rowa.

Jurij L.. r.

Cżahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcża.

Do Draždżan: rano 7 h. 30 m.; pſchipołnju 12 h. 47 m.; popołnju 3 h. 36 m.; wecżor 6 h. 45 m.; rano 2 h. 5 m.

Do Shorelża: rano 7 h. 35 m.; dopołnja 11 h. 30 m.; popołnju 4 h. 45 m.; wecżor 7 h. 45 m.; w nozy 11 h. 25 m.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 27. dezembra. 1 Louisd'or 5 tl. 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerwjeny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 78⅝.

Spiritus: w Wrotßławje (Breslau) 15 1/12 tl.; w Lipſku .... tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan Pawoł, Jana Kſchižanka, półleńka w Szijezach, ß. — Korla Hermann, Jana Bohuwjera Wanki, wobydlerja pod bórklinom, ß. — Wylem Arthur, nem. ß. — Karolina Marja Adolfina, nem. dj. — Hana Madlena, Pjetra Auguſta Zuſchki, khjeżniſkeho żiwnoſżerja w Małym Welkowi, dż.

Zemrjeta:

Djeń 25. dezembra: Marja, Jana Halmy, wobydlerja pod hrodom dj., 19 l.

Kruſchki a truzki.

Schtoż do pecż ljet nej' liſane
A do dżeßacjich cżeßane
A do pjatnacjich wucżene
A do dwazyczich ſhib'wane:
To kerk a woſdónk woſtane
Dójż roſtu włoßy na hkowje!

Kożdy djeń kermuſcha
Je wjeſta khoroſż a woſtuda!
Slje, hubenje je na ßwjecji,
Hdyż roſom kneiſtwo ſhubi,
Hdyż pjaſż a bróń wſcho wobkneżi
A tózdy ßwój rózk trubi!

Schtóž w sbožu cžichi, ponižny
Sso sdžerži wußmjewstwa —
Tón, hdyž rjad horja na nim je,
Ssmjech ßlyschecž netreba!

* * *

Nawěštnik.

Pschi wustupenju se stareho ljeta.

Sastup nam do staroh ljeta
Bjesche jara cžežki tu.
Kak a hdže naß twoja ruka,
Luby wótze, powedže,
Kiž my hischcže tudy ßmy?!
S miłoszju naß wobdawaj.

Wy pak lubi pschecželjo,
Kiž wy w ßwojich rowach spicže,
Wam je Bóh dał słoty mjer,
Wotpocžink wot waschoh džjeła.
Wy sze wuschli wójnam wschjem,
Kotrymž my ßmy poddacži:
Wy sze wucžeknyli wschom',
Schtož naß móže potrechiež.

Pschi spocžatku noweho ljeta.

Dha nech nasch pucž na to dže
So naß wedže k pokucži,
A hdyž nepschecželjo zusy,
Žiwenje nam rubicž chzu,
So Bóh nech nasch szeptař je.
Nech te brónje do bitwy
Jeho ducha schipy ßu.

Proßymy cže, luby wótze,
Khudži, ßłabi hrjeschnizy,
So wschak by to nowe ljeto
Bohacžje nam krónował:
Hdyž ßo runje njetko merwja
Nepschecželjo s brónemi,
Dha wschak ty jim mesu staj
Nasch kraj pak ty wobarnuj.

O duž chzemy shromadnje
S wutrobu a s jasykami
Pößłacž próstwu k nebeßam,
So by wón jim druhu dróhu
S boka naß wschak pokasał,
So my w ßwojich cžichich domach
We wschjem mjeri bydlicž móhli
So by žadyn zusy lud
Newobschkodžił naß a naschich.

Jan Dóržank.

Jutsje sa tydžeń, jako 14. januara budže pola podpißaneho

Karpjaza hoszina

wotdžeržana. Na tu ßamu pscheproscha wschitkich Sserbow s bliska a s daloka

W Ssernjanach, 6. jan. 1855.

Mikławsch Kral, korcžmař.

Na pucžu wot Bukojny do Barta bu wóndanjo woblekař a rubischko namakane a móže ßo pola sankarja Heinricha w Barcži saßo dóstacž.

Jena duschna hospoda je we Wichowach k pschenajecžu a móže ßo bórsy wobcžahnycž.

Drewowa aukzia.

Ljetusche pschedawanja drewa po loßach na łupjanskim revjeru smjeje ßo sziehowaze dny;

9. januara t. l. stejaze khójnowe sdónkowe drewo, shromadžisna dopołnja 9. hodžinach na kaponizy pschi minakałskich mesach.
16. januara t. l. džjelba brjesoweho drewa s 19 dubami a wjazorymi lipami, s wetscha k wobdžjełanju dobre; shromadžisna dopołnja 9. hodžinach pola tamnischeho hajnika.
23. januara t. l. stejaze khójnowe sdónkowe drewo; shromadžisna dopołnja 9. hodžinach na kaponizy pschi minakałskich mesach.
30. januara t. l. stejaze khójnowe sdónkowe drewo; shromadžisna dopołnja 9. hodžinach na holeschowskich mesach pschi bjełych ladach.

Hirsch.

Drewowa aukzia.

Ljetusche drewowe aukzije na minakałskim revjeru smjeja ßo sziehowaze dny:

12. januara t. l. brjesowe a wólschowe drewo na nowych łukach pschi Cžernizach.
19. januara t. l. khójnowe sdónkowe drewo pschi hlinjanym hacži pola Khrósta.
26. januara t. l. brjesowe a wólschowe drewo pschi minakałskim hrodži.
9. februara t. l. khójnowe drewo pschi schcžerkowej jami na kaponizy.

Kóžda aukzia sapocžne ßo rano 9. hodžinach a budža psched nej kóždy krócž wumjenenja wosjewene.

Grunert.

Drewowa aukzia.

Ljetusche twerde niske spuschcžane drewo na sałhowskim a lichanskim revjeru budže ßo 9. a 10. januara t. l. w dolhich hromadach a w stejazych loßach na nawdacžje schtwórcžiny

kupnych penes, kaž tež pod wumjenenemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadžowanje pschedawacž.

Kupowarjo maja ßo wutoru 9. januara, dopołnja 10. hodžinach na boroschczanskim fórbarku a ßredu 10. januara, rano 9 hodžinach pschi tak menowanym sałhowskim kruwjazym hacži nutsnamakacž.

Schöna.

Pola J. Kulmana we Wojerezach ßu wuschłe a móža ßo sa 5 np. dostacž:

Poweszje s božeho kralestwa.

Čiśko 1.

So mój Bethlehem hischcze do 14. jan. a to nedželu wot 4 — 10, a wschjedny dzeń wot 6 — 8 na budyskej kupnizy (Gewandhaus) k wohladanju steji, cžinju ja tudy wschjem lubym Sserbam k wedženju, a proschu wo bohate wopytanje.

K. Jäger.

W Ssmolerjowy knihařni je k dostacžu:

Petermannowa kharta Krymy a sebastopolskeje wokolnoszje. 3 nßl.

Schwarzwäldarske szjenowe cžaßniki a hrajaze segerje

dźjeła a poredža podpißany po najtunischej płacžisni. Moje wobydlenje je pola k. dróharskeho mischtra Findeisena na ßukelnskej haßy w Budyschini.

C. G. Ulbrich, cžaßnikař.

Wuschoł je

Mißionski poßoł.

Cžo. 1. 1855.

Krajnostawski bank.

Nowe koupony k hornołužiskim sastawnym listam ßo

wot 1. dezembra 1854

po pschepodacžu talonow, kotrymž ma ßo pschi wjazy, dyžli jenym kruchu, sapiß po rjadu srjadowanych cžißłow pschiwdacž,

w lokalu banka

wudawaja.

W Budyschini, 21. oktobra 1854.

Krajnostawski bank.
Heydemann, wukonjazy direktař.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszi.)

Saručžazy fond towarstwa **Dźeßacž millionow 500,000 schjeßnakow dobrych penes.**

Wetschi dźjel samóženja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupožcženy.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene žita atd. atd. pschecžiwo wóhnju po tunich twerdźje postajenych prämijach.

Dopłacžowanja ßo ženje žadacž nemóža.

Policy w pruskich penesach, wupłacžowanja sa schkodowanje bes wotcžehnenja w tych ßamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicža towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na žiwenje cžlowekow. Sawjeszenja pucžowazych kubłow na dróhach a želesnizach.

Wschje požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćacha:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Róžka	5	12½	5	—	5	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	7	15	6	15	7	7½	Jahły	10	20	10	5	10	12½
Jeczmeń	4	5	3	25	4	—	Hejduschka	8	15	8	—	8	7½
Wówß	2	12½	2	2½	2	7½	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	12½	5	27½	6	7½	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Dowoz: 3377½ kórcow.

Ćišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 2. 13. januara. Lěto 1855.

Wopschiłeczjje: Sswjetne podawki. S Rodez S Wukranczjz. S Budyschina. S Lipin. S Budyschina. S Połpizy. S Delneje Horki. S Radworja. S Neßwaczidła. S Budyschina. Mißionar Mjerczjnk s Hrodzischcza Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy. Penežna płaczjsna. Pschilopk. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Ministerstwo je nowu, schtyriróżkatu mjeru sa kalk postajiło a ma ßo ta ßama wot 1. januara t. l. wschudzom nałożecz. — Lipska nowoljetna maßa neje w ßuknu dobra była; pschetož płaczjsna bje nižscha, dyžli na Michała. Bawmjane twory a koža ßo ljepe pschedawachu. — Draždžanski porjadny ßejm bu 5. januara po porucznoszi krala wot ministra Czinskeho wotewreny. Dawki budza kaž loni.

Prußy. Rakuski khježor je do Barlina list póßłał, w kotrymž wón ßebi žada, so by pruski kral po wumjenenjach, loni s nim sczinenych, w 30 dnjach 100,000 wojakow w Schlesynskej a Pósnańskej postajił, a tsi nedželje posdžischo saßo 100,000 muži. Ale pruski kral je wotmolwił, so to czinicz nebudže, dokelž wobstejenja tajke nejßu, kaž ßu w spomnenych wumjenenjach postajene. Tam menujzy steji, so chze pruski kral rakuskemu khježorej jenož tehdom pscheczjwo Rußam pomhacz, hdyž bychu czi rakuske wójsko s Móldawy a Walachije wuhnacz chzyli. — Wrótßławski weŕchbiskóp, kaž tež pósnański arzybiskóp staj ßo saßo s Roma wróczitoj.

Rakußy. We Wini ßo tu khwilu wuczinja, hacž budže mjer abo wójna. Ruski póßłanz Górczakow je menujzy s rakuskim, franzowskim a jendželskim póßłanzom 7. januara shromadžisnu mjeł a wosjewił, so chze ruski khježor pod tymi wumjenenemi, kotrež ßu jeho nepscheczeljo stajili, wo mjer jednacz. Dale pische ßo s Wina: Pruski póßłanz Manteuffel je s ruskim póßłanzom wujednał, so ruske wójsko pscheczjwo rakuskemu khježorej wójnszy wustupicz neßmje.

Franzowska. Khježor je pschikasał, so ßo stari wojazy predy s wójska puschczicz neßmedza, hacž budza rekruczi dosz wuwuczeni. Duž budza hacž do mjerza czakacz dyrbecz. — Podpiski na nowu pożczonku ßu ßo sapoczałe a sda ßo, so budže ßo wona radžicz.

Jendželska. Jendželske nowiny hischcze bes pschestacza na wyscheho generala Raglana skorža, so ßo wón tak mało wo ßwoje wójsko w Krymi stara, a czischcza na to, so by ßo wón skere ljepe wotßadžił. Hacž runje jendželske łódžje dosz jjedže a picza pschiwožuja, dha dyrbja wojazy tola husto dosz tradacz, dokelž ßo Raglan wo to neprózuje, so by zyroba wojakam do ruki pschischła.

Rußowska. Khježor je list na ßwój lud wosjewił, w kotrymž ßo wón sa mjer wupraji, ale pak tež pschistaji, so budže ßo na wsche móžne waschnje wobaracz, jeli ßebi jeho nepscheczeljo wójnu wuswola. My damy tutón list w pschichodnym czißli wotczischczecz. — General Liprandi je ßwojemu wójsku hischcze bliže k Balaklavi czahnycz dał, a sda ßo, so chze s nim nadpad na nepscheczelow sczinicz. — Nepscheczeljo ßu pecza wobsanknyli, so chzedza Sebastopol skere ljepe schtórmowacz, wysche teho pak tež na swonkomne ruske wójsko nadpad sczinicz. A dokelž k

temu ßami doſz wójſka nimaja, dha ma Omer paſcha 40,000 Turkow pola Eupatorije ſhromadźicz a ſ tymi na Rußow cźahnycz. — Pola Sebaſtopola mjejachu ſwetſcha jara hubene wedro, tak ſo ßo wele ſapoczecz nehodźeſche, pſchetoż wojazy dyrbjachu wot mokroty wele cźerpicz. Wele je jich teje dla ſkhoreło a wumreło. Nowe drewjane hjety ſa jendźelſke wójſko ßu tam pſchiſchłe, ale wone ßo natwaricz nemóża, dokelż ßu hoſdźje ßobu póßlacz ſabyli. — Rußojo huſto nózne wupady ſ twerdźiſny cźinja, ſ tym pak wele ważneho newuſkutkuja, khiba ſo nepſchecźelam wotpocźowacz nedawaja. — Nowe jendźelſke a franzowſke batterije ßu hotowe a maja 250 kanonow. — Prinz Napoleon je wot franzowſkeho khjeżora pſchikaſń doſtał, ſo by domoj pſchiſchoł. Wón je menujzy khory. — Sebaſtopol ßu w poßleńſchich dnjach poßlene żony a dźjecźi, każ tez ſtari ludźjo wopuſchcźili, a ßu tam njetko jenoż wojazy a njeſchto muſkich bjergarjow. — Kommandeur jendźelſkich jiesnych, lórd Cardignan, je ßo do Jendźelſkeje podał, dokelż niczo wjazy kommandirowacz nima; pſchetoż jendźelſka kavalleria ma w Krymi jenoż hiſchcze njehdże 200 koni, wſchitke druhe ßu ſpadałe.

Telegrafiſka depeſcha. W Petersburgu 7. januara. Werch Menzikow woſſewja pod 30. dezembra: Niczo nowe-ho wot Sebaſtopola. Tſjelenje nepſchecźelow je ßłabe a neczini nam ſkoro żanu ſchkodu.

Ze Serbow.

S Rodez. W nozy wot 5. k. 6. januara wotpali ßo tudomny wjetrnik, każ tez kruch wjetrnikarjowych dómſkich.

S Wukrancźiz. Hacz runje prajicz nochzemy, ſo by powedanje wo tudomnych penesofalſchnikach, każ ßo w cź. 52 konſcheho ljeta namaka, zylje neprawe było, dha ſda ßo nam tola ſoobne bycz, ſo na to, ſchtoż ßmy tez wo tej wjezy ßkycheli, wobſchjerniſcho ſpominamy. My ßkyſchachmy menujzy tu wjez tak, ſo je ßo jedyn zuſnik k tudomne mu wobydlerej M. pſchiwdał a pola teho wuda vał, ſo chze njehdże njekajke kubło kupicz. M. bje pak ſa tajkeho ſnaty, kiż ßebi warbu ſ pſchedawanjom a kupowanjom kubłow pyta. Wón tez teho dla ſpomnenemu zuſnikej hnydom njekotre kubła pokaſa a wonaj woſyſchtaj ßo tam a ßem, ale k kupenju nihdże nepſchińdże, dokelż tón zuſnik wſchudże jara mało ßadźeſche. Pſchi wſchitkim tym bje ßo pak wón ſ M. bliże ſeſnał a tutón khjetro wulke dowjerenje k nemu dobył. Duż ßo ſta, ſo ßo tón zuſnik M—ej wuſna, ſo ſo je wón jenu zyrkej wobkranył, ſo pak njetko newje, kak by te kranene zynowe ßwjecźniki najljepe wotbył. Tola pſchiſtaji wón, ſo by najradſcho wopacjne penesy ſ nich dźjełał, a prajeſche, ſo wón to derje roſemi, ale jenoż newje, hdże by to cźinił. Na to wuſna ßo M., ſo je ßo wón tez hiżom w tajkich khumſchtach ſpytał, a bje weßelje wulke, ſo ſtaj ßo tajkaj kraßnaj bratraj hromadu namakałoj. M. wupoweda potom hiſchcze wſcho daliſche, tón zuſnik pak nepoda ßo bórſy do penesydźjełanja, ale jemu chzyſche ßo najprjódzy kranycz a rubicz. Duż ſtajt pecza M. tón namet, ſo bychu nózny nadpad na wobydlenje wukrancźanſkeho kneſa ſcźinili, dokelż mjejeſche M. wulke nepſchecźelſtwo pſchecźiwo temu. Tón zuſnik neſarekowaſche ßo runje won, mjeneſche pak tola, ſo je k temu hiſchcze druhi ras cźaßa doſz: wón by radził, ſo bychu predy jenu zyrkej wyſche Rychbacha wurubili, dokelż móhli tam wulki dobytk ſcźinicz. M. do teho ſwoli a poda ßo ſ tym zuſnikom do Rychbacha. Tam podaſchtaj ßo do hoſzeńża, hdżeż tón zuſnik picz horjenoßycz daſche, ſo ßo, móhł rez, blido ſhibowaſche. Dołho netrajeſche a wobaj kumpanaj bjeſchtaj pjanaj a poczeſchtaj pſche wſchu mjeru harowacz. Nichtón pak bóle nehalekowaſche, hacz tón zuſnik, tak ſo ßo mjeſchcźanſka polizija do teho położi a wobeju harowanja dla do jaſtwa tyknu.

Ale to bje wſcho wotrycźana wjez; pſchetoż M. bje drje pjany a woni wotwedźechu jeho do Shorelża, hdżeż wón ſhoni, ſo je dla dźjełanja falſchnych penes ßadźeny: tón zuſnik pak, jedyn

pschewoblekany barlinski pólizaj, ßyny ßo bórsy potom s njekotrymi druhimi polizajemi na wós a wotjjedže do Wukrančžiz, hdžež ßo wschitzy hromadžje k jenemu wobydlerej podachu a hnydom wot neho žadachu, so by wón wschelake penežne fórmy a wopačne penesy, pola neho tzjaze, bes komdženja won dał. Tón s woprjedka ničžo wedžicž nochzysche, alé jako jemu tón zusnik praji, hdže je wscho skhowane, spany jemu wutroba a wón podda ßo. Fórmy a penesy buchu bórsy hromadu snoschene a polizajstwo wróčži ßo s tymi, kaž tež s tym jatym do Shorelza.

S Budyschina. W nastupanju Sserbow, kiž ßu do Ameriki cžahnyli, wosjewja jich hamburski wučžahowanski agent, so woni teho dla nejßu bórsy wot Hamburga na runym pučžu do Ameriki jjeli, dokelž ßu wschitzy na jenej łodži hromadžje bycž chzyli. Tak wulka pak žana hamburska łódž była neje a duž ßu ßo do Jendželskeje podali a tam wschitzy hromadžje do jeneje łódžje stupili, ale potom, kaž hižom wjemy, kholery dla ležo wostacž dyrbeli. Tón agent khwali pschi tym ßwojeho agentskeho knesa wulzy jara a wukładuje s wusbjehowazymi ßłowami, kak derje buchu wučžahowarjo wothladani, s zyrobu sastarani, a t. d., a je ßebi to wschitko wot duchomneho Kiliana a druhich wučžahowarjow wobßwjedzicž dał. Tež bórčži wón khjetro jara na to, schto je ßo wo nelubosnych podeńdženjach wučžahowarjow w budyskich nowinach pißało. Jeho bórčženje neje pak na prawym mjeszi, pschetož schtož ßu budyske nowiny porukowałe, to je wjerno; a schtož wón wukhwaluje, móže wschak tež wjerno bycž, tak so matej wobej stroni prawje.

Wučžahowarjo, schtož je jich žiwych wostało, ßu wschitzy s duchomnym Kilianom hromadžje do Ameriki wotjjeli a chzychu tam pola Galvestona na kraj wustupicž. Wot tam mamy jich bližsche listy wotčžakacž. —

Pschispomnicž chzemy hischcže, so je po wotkhodži duchomneho Kiliana list s Australije do Sserbow pschischoł, w kotrymž Kilian powołanje k nastupenju duchomneho mjesta w Australii dostawa. So je tajke powołanje pscheposdžje pschischło, to ßo wje.

S Lipin. Wóndanjo bu tudomny žiwnoszeŕ Bala na pučžu wot Radski do Lipin ležo namakany. Boža ručžka bje jeho sajała a wón je potom bórsy wumreł.

S Budyschina. Na mjesto dotalneho pomozneho wučžerja pschi michałskej schuli, k. O. Imischa, je k. Róbel, tu khwilu w Hornym Sprembergu, powołany.

S Połpizy. Nasch dotalny wučžeŕ k. Jurk, je vikarske mjesto pola k. kantora Simona w Kljetnom na ßo wsał.

S Delneje Hórki. Nasch wučžeŕ, k Kreczmaŕ, je sa wučžerja pschi mjeschčžanskej schuli designirowany.

S Radworja. W ljeczi 1854 je ßo jich w naschej woßadži 81 narodžiło a wumreło je 65 woßobow, bes nimi 30 džjeczi. Pschipowedanych bu 18 porow, wot kotrychž ßo 15 porow w naschej zyrkwi wjerowasche a k Božemu blidu je 1430 było, bes nimi 27 k prjenemu rasej.

S Neßwačžidła. W sańdženym ljeczi 1854 bu do zyrkwinych knihow nascheje woßady sapißanych: Spowednych ludži 5815, jako 5225 Sserbow a 590 Njemzow. Narodženych 153, menujzy 84 hólzow a 69 holzow. Wjerowanych 22 porow. Semrjetych 121, jako 58 muskich a 63 žónskich; po tajkim je ßo jich 32 wjazy narodžiło hačž semrjeło.

S Budyschina. W ßerbskej michałskej woßadži je ßo jich loni 145 narodžiło, 126 je jich wumreło, pschipowedanych je 59 porow a k Božemu blidu je jich 8590 było, bes nimi 124 k prjenemu rasej.

W podjanskej woßadži je ßo jich łonsche ljeto 83 narodžiło, 76 je jich wumreło, a 34 porow bu pschipowedanych. K Božemu blidu bje jich 3074.

W njemskej woßadži je ßo jich w. l. 1854 narodžiło 287, wumreło 247, pschipowedanych porow bje 99 porow a k Božemu blidu je 3688

woßobow było, bes nimi 160 k prjenemu rasej.

Duž je ßo loni we wschjech tsjóch budyskich woßadach wscho do hromady narodźiło 515 dźjecźi, semrelo 449 woßobow, wjerowanych porow 100 a tajkich, kiž k Božemu blidu dźjechu, 15,352.

S Palowa. Nasche duchomnske mjesto budźe, kaž je ßłyschecź, w prjódkstejazym cźaßu s nowym duchomnym wobßadźene.

Mißionar Mjercźink s Hrodźischcźa.

Naschi cźjtarjo ßnadź ßo na to dopomnja, so je jendźelske knežeŕstwo w ljecźi 1844 wjesteho Franklina wupóßłało, so by tón połnózne lodowe morjo w jeho najdalischich kónczinach pschepytał. Tutón Franklin ßo w postajenym cźaßu wrócził nebje a duž wobsankny jendźelske knežeŕstwo, so chze jeho pytacź dacź. K temu wuhotowa wone njekotre łódźje a póßła je 1850 do lodoweho morja. Wobydlerjo tamnischich stronow rjekaja Eskimojo a teho dla bje jendźelskemu knežeŕstwu wo to cźinicź, so by njekoho ßobu póßłało, kiž by eskimosku rycź rosemił. Pschetož hdy by wone nikoho tajkeho ßobú nepóßłało, dha ßo tež łódźnizy nebychu pola Eskimowow sa Franklinom napraschowacź móhli. Ale we wschej Jendźelskej nichtón nebje, kiž by dosz eskimoszy rosemił, ani w Franzowskej, ani w Njemzach tajkeho cźloweka nenamakachu, haj w zyłym ßwjecźi nikoho nenadeńdźechu, kiž by jim w tajkim nastupanju k pomozy bycź móhł, hacź bu napoßledku w małym ludku, w Sserbach, muž wußljedźeny, kotryž bje eskimoskeje ryczje w polnej mjeri mózny. To bje mißionar Mjercźink s Hrodźischcźa. Tutón, wot Herrnhutarjow wupóßłany, bje menujzy wele ljet Eskimoam kscheszijanstwo pschipowedał a jich rycź dospołnje dowuknył a ßo potom k potwerdźenju ßwojeje, wot tamneho symneho kraja nakaženeje strowoszje do Welkowa wrócził. Herrnhutska wyscha rada, na kotruž bje ßo jendźelske knežeŕstwo wobrocźiło, swoli do teho, so by Mjercźink s tymi łódźemi ßobu schoł, kiž mjejachu Franklina pytacź, a hacź runje budźische Mjercźink ßnadź radscho we Łužizach pschebywał, dha nochzysche ßo tola wot tajkeje ważneje, hacź runje straschneje ßłužby wotcźahnycź, ale poda ßo do Jendźelskeje a wotwese ßo wot tam ßobu na pytanje Franklina a jeho ludźi.

Łódź, na kotrejž ßo Mjercźink wotwese, rjekasche „investigator" a jeje kapitan mjejesche meno „Mak Klure." Tónle jjedźische bes lodom polarskeho morja a półnóznymi brjohami Ameriki, hdźež buchu wschelake eskimoske splahi namakane a wuwopraschowane, hacź wón na kupu Baring trechi, a posdźischo pschi prinzeß-royalskej kupi zyłu symi ležo wosta. Jako bje lód w mjeßazu augustu 1851 kusk rostał, jjedźesche investigator dale k półnozy, hdźež wón hižom 24. septembra na półnóznym brjohu Baringoweje kupy w mórskim kucźi „bay of Mercy" saßo do lodu samersny a ßo tam najskere hischcźe namaka. To je pod 74° 6' połnozneje schjerokoszje a pod 170° 54' wecźorneje dołhoszje. Ljeto 1852 ßo miny a investigator hischcźe pschezo w lodźi tzesche, duž sdychowachu wschitzy, so by tola pschichodne ljecźje cźoplische było a jich wumóhło. Ale tež w ljecźi 1853 ßo lód nehnu. Duž pocźa nadźija woteberacź. Hižom 18 mjeßazow bjechu łódźnizy jenož połojzu wschjedneje jjedźje dóstawali a bje widźicź, so wona do pschichódneho ljecźa doßahacź nemóže. Nichtón ßo wjazy naßycźicź nemóžesche, wutrobitosz a ßylnosz ludźi bje ßo shubiła a wulkeje symy dla, kotraž na 40 hacź 45° Reaumura*) stupasche, bje khorosz a bjednosz wudyriła. Duž wotmyßli ßebi kapitan, so by se ßwojimi ludźimi tola ßnadź ßmercźi wucźeknycź móhł, hdy by łódź s nimi wopuschcźił a ßo po lodźi pjeschi wrócził. To bje wo prawdźje satraschne wotmyßlenje, pschetož kajke puste, bes-

*) Pola naß bje w l. 1812 njehdźe 24 a w 1830 pak 21 gradow a to bjeschtej ßurowej symi.

kónczne strony mjejachu pschecżahnycż, a kak ßurowa bje syma! Kapitan Mak Klure rosdżieli ßwojich ludżi do dweju dżjelbow a Mjerczink dosta porucżnosz, jenu dżjelbu k amerikanskim brjoham dowesz. Bliżsche mjestno bje stazia Hudson-Bay-Kompanyje, ale tuta stazia bjesche pschezo 1000 jendżelskich mil sdalena a jenożsa 300 mil móżesche ßo zyroby na ßanje sklasz. Wjazy teje ßameje nebje a wjazy też ludżjo cżahnycż nemóżachu, pschetoż skoro wschitzy bjechu bjedni. Woni bychu drje też ljedom na pożadane mjesto pschischli, ale najskere wschitzy predy kónz wsali.

[Pokračowanje.]

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Jebacż a khacż je hrjech a haniba.

Mots Tunka. To je wjecżnje tak było.

Hanß Depla. Ale to wjecżnje tak było neje, so ßu woßebni w gmejni ßo tajkich wjezow winowacżi scżinili.

Mots Tunka. Ale, schto dha ty mjenisch?

Hanß Depla. Nó hlaj! wóndanjo ßo w Budyschini s jenym wodżachu, kiż bje, ja newjem, jecżmeń abo wowß pschedawak, ale na kóżdym kórzu je mjerza (hachtl) pobrachowała.

Mots Tunka. Aj, tón je ßnadż mjenik, so ma kórz jenoż 15 mjerzow!

Hanß Depla. Dyrbjało to bycż! Ale hdyż wón w rachnowanju ljepsche wjedomnoszje nima, dha chzył ja jenoż wedżicż, kak wón w druhich należnoszjach licżbuje!

Cżahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcża.

Do Drażdżan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 23 m.; popołnju 2 h. 50 m.; wecżor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; wecżor 7 h. 50 m.

Nózny cżah wjazy neńdże. Wot Lubija hacż do Sserbskich Pawłoz ßo po schußeju na wosach jjesdżi, netreba pak ßo sa to płacżicż.

Penežna płacżisna.

W Lipsku, 10. januara 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerweny słoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winske bankowki 80⅝.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 15 tl. w Lipsku 44 tl.

Prilopk.

⊙ W Drežđjanach je naß ſtare ljeto mokre wopuſchčiło; pſchetoż 31. dezembra ßylny deſchčj djeſche, wot wulkeho wjetra pſchewodjany, kiž wot weczora ſtejeſche. Nowe ljeto runje tajke, haj hiſchče hroſniſche k nam pſchiſtupi; pſchetoż prjeni dżeń wulkeho rózka 1855 ßo deſchčj jeno tak lijeſche, a wjetr żałoſtnje hawtowaſche, tak ſo zyhlje ſ tßjechow padachu a tam a ßem też kruchi wuhnjow delje ljetachu. Pſchi ßurowych wjetroſtorkach teho dnja popołdnju ßo nam druhdy ſdaſche, każ by ßo hrimało. Druhi dżeń rano wjetr hiſchče żałoſtnje ſakhadżeſche, ale wot dołheho weczora a ſ połnóżnych ſtronow; duż bjeſche ſymniſcho, a lóhki ßnjeh nam pſched wóknami hrajkaſche. Pſchipołdnju bje ßo torhazy wjetr do dujazeho wjetßika pomenſchił, a jako pſched mjeſtne ſaſtawy (Schläge) abo każ wy w Budyſchini prajicje pſched mjeſchczańſke wrota won pſchińdżechmy, wohladachmy, kak bjechu na dróhach ſchtomy a ſchtomiki wot wjetra nawroczene abo wuwroczene. Haj, też w Drežđjanach nutſka, na „Oſtroalleji," bje ſtary ſchtom powaleny. Hory wokoło mjeſta widżichmy ſe ßnjeżkom pſchikryte. Tßeczi wulkeho rózka wjetßik ſaßo bóle hwiſdaſche, ßnjeh pſchedßo a pſchedßo ſaßo pſcheljetowaſche, a haßy ßo bjelachu, każ dha by deſchčj ßnjehej a ſchjera naſyma bjelej ſymi knejſtwo chżyła pſchepodacz. Tola ßmy (na czoż nech je pſchipódla ſpomnene) wedrowjeſchčerjow hižom w novembri ryczecz ßlyſcheli, ſo ſyma ljetßa kruta nebudże.

* Wulży ſaßłużbny wuczeŕ na budyſkim gymnaſiu, k. Dr. Gebauer, je kónz ſańdżeneho ljeta wyßokeje ſtaroby dla penſionirowany, woſtane pak w ßwojim dotalnym bydlenju na ſchulſkim dwori. Pſches jeho wotkhod je jene mjeſto na gymnaſiu wuprósnene a to je njetko k. kand. duchomnſtwa Burkhardt dóſtał. Wón je po prawym ſe Żitawy abo tola ſe żitawſkeje wokolnoſzje, a ſmjeje w nižſchich klaßach nabożinu wuczicz.

* Dotalny wuczeŕ na budyſkej mjeſchczańſkej ſchuli, k. kand. duchomnſtwa Opitz, je wot kralowſkeho miniſterſtwa powołanje ſa wuczerja na gymnaſiu w Zwikaui dóſtał.

⊙ W Lipſku, w Drežđjanach a w druhich mjeſtach djerja ßo poßledni dżeń ljeta weczor w poßwjetlenych zyrkwjach boże ßłużby, kotrež „ſylveſterſke kemſchenje" rjekaju, dokelż ßo tón dżeń w protyzy „Sylveſter" menuje. W Lipſku bjeſchtej tej wulkej zyrkwi, w kotrymajż bu pſched dwiemaj nedżelomaj weczor prjedowane, hacz na najbohatßjo napelnenej, a wulka, wulka cżrjóda ludżi dyrbeſche we wſchjem deſchczu a torhazym wjetßi ſaßo dom hicz, dokelż nihdże żaneho ruma nenamakachu. W Drežđjanach bjechu te zyrkwje, hdżeż ßo weczorna ßwjatoczноſz ßweczeſche, też tak połne, ſo nichtó wjazy nuts nemóżeſche. — W mjeſtach je też to waſchnje, ſo ßwójby a ßnadż njekotrzi dobri pſcheczeljo w ſylveſterſkej nozy hacz do dwanaczich hromadżje ßedża a nowe ljeto doczakuja pod pſchecżelmym rosrycżowanjom pſchi ſchalzy teja a teho runja. Pißar tychle ryncżkow je wjazy króczi pódla był a ſhonił, ſo we wele domach też pſchi tejle ſkładnoſzi pobóżny duch kneżiz pſchetoż pſchi pſcheſtupenju ljeta, hdyż dwanacże bije, ryczja ßo wutrobne ßłowa a ſpjewaju ßo nabóżne kjerluſchje, najbóle tón: „Nech bohu dżakuje ßo wutroba wſchjech ludzi." — Njekotryżkuliż ßnadż je ßłyſchał a ßwari, ſo je we wetſchich mjeſtach jara wele nepobóżnoſzje, bohaſabycżiwoſzje a bezbóżnoſzje; ale ſchtó ty ßy, ſo ßudzitſch? praji ßwjaty japoſchtoł. My nochżemy a nemóżemy prjeż, ſo by kóżdy ßo prózował, boha wyſche wſcheho a ßwojeho bliżſcheho każ ßebe ßameho lubowacz: pſchetoż nepſcheczel ßyje wſchudże nerjad do pſchenizy; ale hdyż ßmy we wſchelkich wulkich a menſchich mjeſtach naſcheho a druhich krajow zyrkwje nedżelu dopołdnja każ popołdnju bohacjje napelnene namakali, — hdyż ßmy hižom huſto a wóndano ſaßo widżili, ſo też jara hroſne wedro kemſcherjow wot bożeho domu newotdżerżuje: dha ßmy ßo ſ weßelom pſcheßwjedżili a ſ nowa póſnawali, kak hłuboko je pobóżnoſz a nabożina do cżłowiſkich wutrobow ſaſchczjepena, a kak rad ludżio hiſchče dżenßniſchi dżeń w kneſowych pſchitwarkach pſchebywaju. — Ale też wele ſkutkow luboſzje, kotrež ßu płody wjerneje bohabojoſzje, ßmy pſchi wſchelkich ſkładnoſzjach pytnyliż a runjeż njekotryżkuliż ßmilny dawaczeŕ ljewej ruży werżicz neba, ſchto prawa cżini: dha je kóżdy wobkedżbowaŕ naſchich ſhromadnych, ſjawnych wobſtejnoſzjow tola widżił, kajka ßyła dobrotow je ßo pſches dobroczіwe wutroby tym wbohim ludżom dóſtała, kotſiż buchu w naſchich cżeżkich cżaßach wot wodoweje aby wóhnjoweje nuſy cżeżko doma pytani. — Duż djakujmy ßo ßwojemu kneſej, ſo jeho ßłowo hiſchče dżenßa bohacjje bydli bes cżłowſkimi djecżimi. — — Te torhaze wjetry a wulke deſchczje, na kotrež ßo hižom w naſchich Nowinach ſpominaſche, ßu w njekotrych ſtronach, woßebje w połnóżnych Njemzach pſchi Lóbju a na morjach, żałoſtnu ſchkodu naczinile: ale naſch wjecżnje ßwjerny bóh je wjetram pohroſył, tak ſo ßu wocżichle; a hdyż je ßłaby a k małowjeri nakhileny cżłowek pſched newureknenej mozu traſchazych żiwjołow abo helementow potſchepetał: hlaj, dha naſch miłoſzіwy a wjecżnje ßwjerny bóh na módrych nebeßach ſaßo ßwoje jaßne ßłónżo a ßwoje błyſchczate hwjeſdy pokaſuje jako póßłow ljepſcheje, ſbóżneje do-

misny, hdjež jeho luboſz a wótzowſka ßwjera kedjbuje na puczje a na podeńdjenja wſcheho, ſchtoż je ſtworene. Jeho mudroſz je newußljedjomna, a jeho moz nima żanych meſow. Newopuſchcj ßwojeho boha: dha cje twój bóh newopuſchcji!

Cyrkwinske powjesće.

Křćeny:

Michalska cyrkej: Bedrich Ernſt Otto, K. A. Gebhardta, rendanta w młynі w Małßezach, ß.

Zemrjeći:

Djeń 28. dezembra 1854: Hana Khryſtiana, Jana Bjebracha, półleńka w Jeńkezach, dj., 6 m. — 29., Marja Madlena, rodj. Bechez, pomenowanych Khilankez, Bjetra Mużika, bjergarja a khjeżerja pod bórklinom, mandżelſka, 57 l. — 31., Marja Thereſia, J. G. Eberhardta, kowarja w Jeńkezach, dwójnſka dżówka, 2 m. — 1. januara 1855. Ernſt, Bjetra Wagnarja, khjeżnika w Wulkim Welkowi, ß., 4 l.

Nawěſtnik.

K nowemu ljetu.

Pſchi tym ljeta pſchemjenenju
S nowa faßo pſchikhadżam,
Sbożopſchecżom, ſ poſtrowenjom
Wſchitkich Sserbow powitam.
Wele ſtrowja, ſboża pſcheju
Wſchitkim ßwojim cżitarjam.

Spożcż ty, Bożo, ſ wyßokoſzje,
So w tym ljeczi knejſtwo ma
Wiera, luboſz, nadżija;
Sbożo, mjer a jednota
Nech tu ljetßa wſchitkich wodżi.
Daj, ſo falſch a wſchitko to,
Schtoż tu tſchi truheho,
Wot naß wſchitkich ſdali ßo.
Khudemu po twojej hnadżi
Budż, o Bożo, pomozny,
So, ſchtoż żada w wutrobi,
Dóſtane po potrebi.

Żohnuj, Bożo, ſ nebeß delje
Burej, ſchtoż wón rosßywa,
So wón ſ dżakom, ſ weßeloſzje
Sewoje brójnje nazelnja;
Nech wſchjem remeßnikam je
Ljetßa ljeto ſbożomne.

Djerż nad kralom ßwoju ruku;
Wobdaŕ jeho ſ mudroſzu,
So by knežił nad nami
Wele ljetow na ßwjeczi.
Schtoż ma kójdy na wutrobi,
Wot Boha ßam wuproſch ßebi:
Pſchindże ſchtunda poßlenja,
Wedż wſchjech ſbożnje ſe ßwjeta.

W. ſ Pl.

Dżak.

Mój podpißanaj cżujemoj ßo hnutaj, woheńſawjeſzjazemu towarſtwu **„Borussii“** w Barlini, każ tež jeho ſaſtuperjam, kneſej generalagentej **J. Fr. Oehlſchlägerej** w Lipſku a k. wokreßnemu agentej **G. A. Löwenigej** w Budyſchini, ßwój dżak ſa hnydom hotowe wuplacżenje naju ſawjeſzeńſkich penes ſjawnje wuprajicż.

Mój mamoj we wſchjem naſtupanju nakoženje k temu, naju połnu ſpokojnoſz nad tutym towarſtwom woſjewicż a je jako woßebje ſprawne kożdemu najnależniſcho porucżicż.

W Hrodżiſchczu, 4. januara 1855.

Jan Bohumił Hircha, kowarſki miſchtr.
Handrij Reinig.

Mi jara żel cżini, ſo napſchecżiwo mojemu ßlubenju na poßledku k hodam njekotryżkuliż pola me żane ßuche dróżdżje wjazy dóſtał neje. To pak nebje moja wina, ale je wina fabrikanta, kiż mi 400 puntow mene póßka, hacż mjejach ſamlowene. Ja ßebi pak k jutram wjeſzże drożdżi doſz wobſtaram, wyſche teho ſmjeju tež njetko ſtajnje ßuche drożdżje, kotrež kożdy tydżeń wjazy krócż dóſtawam a porucżam je najnależniſcho.

W Budyſchini, k dwjemaj muromaj.

J. G. F. Nieckſch.

Podpißany je ßebi wotmyßlił
nedżelu 14. januara t. l.
karpjazu hoſzinu
wotdżerżecż a dowola ßebi, na tu ßamu cżeſzenych hoſzjow ſ daloka a ſ bliſka najpodwólniſcho pſcheproßyc.

W Komorowi pola Klukſcha, 10. januara 1855.

Schmidt.

Großowe bróſtkaramellje.

najljepſchi ßrjedk k wotſtronenju kaſchela a k położenju dychanja, każ tež k ſwarnowanju pſchedbybawoſzi pſchi ſaſymnenju w ſymnym cżaßu.

Sa **Budyſchin** a wokolnoſz w **hrodowſkej haptyzy** kneſa **M. Jäßinga** kójdy cżaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Drewowa aukzia.

Dzeń 16. a 17. t. m. budze ßo na delnohórczańskim revjeru ljetuſche ſpuſchczane liſzjowe drewo pod wumjenenemi, w termiji woſſewjomnymi na pſcheßadzowanje w loßach pſchedawacj. Kupowarjo maja ßo 16., jako wutoru, rano na pół 9 na knežim dwori w Delnej Hórzy a 17., jako ßredu, rano na pół 9. na fórbarku we Wulkej Dubrawi nutsnamakacj.

Schönig.

Drewowa aukzia.

Na knežim w Pſchiwiczizach w bliſkoſzi korczmy budja 22 wukopane lipy, w prjeczniku njehdże 1 kóhcj tolſte, 18. januara dopołnja 10. na pſcheßadzowanje pſchedawane.

Drewowa aukzia.

Ljetuſche pſchedawanja drewa po loßach na kupjanſkim revjeru ſmjeje ßo ſzjehowaze dny;

16. januara t. l. dzjelba brjeſoweho drewa ſ 19 dubami a wjazorymi lipami, ſ wetſcha k wobdzjełanju dobrej; ſhromadzišna dopołnja 9. hodzinach pola tamniſcheho hajnika.
23. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſdónkowe drewo; ſhromadzišna dopołnja 9. hodzinach na kaponizy pſchi minakalſkich meſach.
30. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſdónkowe drewo; ſhromadzišna dopołnja 9. hodzinach na holeſchowſkich meſach pſchi bjełych ladach.

Hirſch.

Drewowa aukzia.

Ljetuſche drewowe aukzije na minakalſkim revjeru ſmjeja ßo ſzjehowaze dny:

19. januara t. l. khójnowe ſdónkowe drewo pſchi hlinjanym haczi pola Khróſta.
26. januara t. l. brjeſowe a wólſchowe drewo pſchi minakalſkim hrodži.
9. februara t. l. khójnowe drewo pſchi ſchczerkowej jami na kaponizy.

Kóžda aukzia ſapocjne ßo rano 9. hodzinach a budja pſched nej kóždy krócj wumjenenja woſſewene.

Grunert.

Kowaćnja ſ 3 kórzami pola a ſ rjanej ßadowej ſahrodu je w Małej Subernicžy na pſchedań. Wſcho daliſche móže ßo pola wobßedzerja ſhonicj.

Kóń na pſchedań.

Srjebz, 1½ ljeta ſtary, ßwjetły liſchak (Brandfuchs), wuherſkeho ſplaha, je pola podpißaneho jara tunjo na pſchedań.

Pſchekupz Flanderka,
na mjaßowym torhoſchczu w Budyſchini.

Poßleſchczowe perje
we wſchjech druzinach, kaž tež hotowe poßleſchcja pſchedawa jara tunjo
C. Fröda, na kotołſkej haßy cjo. 110/49.

Kral. pruſk. wokreßneho fyſikuß Dr. Kocha ſelowe bonbony wopokaſuja ßo kaž je ſ najſprawniſchimi wopißmami wobtwerdzene ſ pomozu ßwojich bohatych wobſtejeńſkich dzjelow woßebje pſchiſprawnych ſelowych a roſtlinowych wutkow pſchi kaſchelu, dybawoſzi, ſchkropawoſzi w ſchiji, faźwawenju ꝛc. jara dobre, dokelž we wſchjech tajkich padach połožujo, ſmjerowajo a woßebje wudobrujo ſkutkuja: wone doſtawaja teho dla ſtajnje wetſche ſpodobanje a ßo wſchudzom, hdzeż ßu je junu trebali, pſched druhimi podobnymi fabrikatami kupuja. — **Dr. Koche** kryſtalliſirowane ſelowe bonbony ma w podołhojtych originalnych tyſkach po 5 a 10nßl. ſtajnje woprawdzite na pſchedań w Budyſchini **Wilhelm Hammer** pod radnej khježu, w Kamenzu **Fr. Aug. Naumann**, w Rakezach haptykař **Facius**.

Zańdżenu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	5	12½	5	—	5	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pšeńza	7	15	6	15	7	7½	Jahły	10	15	10	5	10	12½
Jeczmeń	4	2½	3	25	4	—	Hejduſchka	8	10	8	—	8	7½
Wówß	2	12½	2	2½	2	7½	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	5	Kana butry	—	13½	—	12½	—	13

Dowoz: 3377½ kórcow.

Čišćane pola K. B. Hikt w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póšće 7½ nsl.

Čisło 3. 20. januara. Lěto 1855.

Wopschijecżje: Sswjetne podawki. S Kholma. S Rodez. S Noweje Wšy nad Sprewju. S Budyschina. S Rakez. Dopisy. Hanß Depla a Mots Tunka. Cżahi sakskoschleśynskeje żeleśnizy. Penezna płacżisna. Spjewy. Zyrkwinske powjesżje. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Krajny budget abo zyłoš krajnych dokhodow a teho runja też wudawkow na ljeto 1855 je na 9 millionow toleŕ postajeny a na tak wele je wón też na ljeto 1856 a 1857 wobmesowany, pschetoż draždżanski ßejm abo landtag pschiswola kóždy raz krajne dokhody a wudawki na tśi ljeta sa ßobu. K krajnym dokhodam (k nutspschindżenju) pschinoschuja krajowe kubła abo domainy 971,040 tl., regalije (jako ßljeborowe podkópki atd.) 729,348 tl., krajne dawki 5,178,200 tl. Krajne wudawki abo potrebnoschże ßu: 3,614,354 tl. sa powschitkomne krajne potrebnoschże, 26,644 tl. sa schromadne ministerstwo, 289,390 tl. sa ßudnistke sastojnstwa, 698.538 tl. sa departement snutskomnych należnoschżow, 421,402 tl. sa departement finanzow, 2,038,168 tl. sa wójsko, 251,127 tl. sa departement kultußa a sjawneho wucżeństwa, 89,600 tl. sa departement swonkomnych należnoschżow, 39,000 tl. jako pschinoschk k wudawkam njemskeho sjenocżeństwa (Bund), 588,869 tl. sa penstje, 810,682 tl. sa twarby, a 49,711 a reforvofond. — Hewak žada ßebi ministerstwo na spomnene tśi ljeta 7 millionow toleŕ k twarenju nowych żeleśnizow. — Krónprinz Albert je ßebi na hońtwi, 10. januara wotdżerżanej, psches panenje ljewu nohu wobschkodżił. Tola neje ta wjez dale jara straschna.

Prußy. Knes Manteuffel je ßo s Wina saßo do Barlina wrócżił a nesda ßo, so je tam schto hódneho wucżinił. To też żadyn dźiw neje, pschetoż rakuski khježor chże pruskeho krala do wójny pschecżiwo Rußam sapleśe, dokelž ßo ßam boji, a pruski kral by pak najradscho mjer s Rußami dżerżał. Duž chże kóždy na druhu stronu a tak ßo dźiwacż nemóżemy, so hromadu nepschińdżetaj. — S żyła my newjerimy, so rakuski khježor predy pschecżiwo Rußam wójnsży wustupi, hacż smjeje wjeste, so jemu pruski kral a druhe njemske werchi pomhaja; pschetoż jeho kraj ma tajke położenje, so móża Rußojo lóhko hacż do Wina pschicżahnycż, je-li ßo rakuskemu wójsku w Galizyji njekajke nesbożje stane. Franzowsojo a Jendżelcżenjo ßu pak pschedalozy, hacż so bychu Rakuschanam pomhacż móhli a rakuski khježor by potom shubeny byk, menujzy jeli by jeho ßamßne wójsko nesbożje mjeło. — Pruski kral je wercha Hendricha LXXIV. Reuß nad njemskimi Jenkezami sa ßobustawa prjeneje komory pomenowak. —

Rakußy. Do Galizyje cżehne hischcże pschezo wele wójska. — Hacż runje ßo we Wini wot sjenocżenych knežerstwow (menujzy wot rakuskeho, jendżelskeho a franzowskeho) s rußowskim wo mjer jedna, dha ludźjo tola hischcże prawje wjericż nochzedża, so s teho wo prawdźje mjer nastane. Cżoho dla pak to niz? Dokelž ßu pecża požadanja sjenocżenych knežerstwow tajke, so je rußowski khježor ljedom dopelni, a dokelž ßo ßnadż tak derje Jendżelcżanam a Franzowsam spodobało neby, njetko hižom mjer cżinicż,

hdjež jeju wójšzy hischcje niczo ryczje hódneho dobytej neistej. Ale wschak je ruski khježor do tych wumjenenjow swolik, kotrež buchu jemu prjódkstajene, móhł njechtón rez. Haj! wotmolwi pak druhi, to je wón jenoż teho dla sczinił, so by pruskeho krala a njemskich werchow wot sjenoczenstwa s rakuskim khježorom wotdżerżał. Pschetoż hdyż wón s Rakuschanami mjer dżerży, dha tamni tutym pomhacz netrebaja; wotczahuja pak so woni wot tajkeje pomozy, dha saso rakuski khježor sam niczo sapoczecz nemóże a ruski khježor móże po tajkim wschu swoju móz pschecziwo Jendżelczanam a Franzowsam w Krymi nałożicz.

Njekotre nowiny mjenja, so sebi sjenoczene knježerstwa wosebje żadaja, so by ruska móz w czornym morju pomeńschena była. To pak so hinak stacz nemóże, hacz so ruski khježor wobtwerdżenja Sebastopola saso wotstroni, pschetoż Sebastopol je ta brónenja, w kotrejż ma wón wosebje swoju bróń pschecziwo Turkowskej pschihotowanu. Ale nochżył ruski khježor Sebastopol sam skasycz abo nemóża jón Jendżelczenjo a Franzowsojo dobycz, dha potom niczo druhe pomhało neby, hacz so buchu sebi Jendżeleżenjo a Franzowsojo też twerdżisnu pschi czornym morju sałożili a jeni buchu sebi snadź Varnu a drusy pak Sinopu wsali, — wscho teho dla, so by ruska pschemóz pomeńschena była, — wopraw-dżje by pak so s tym turkowska móz pomeńschiła a k temu drje też pschińdże, nech wójna abo mjer wupane każ chże.

Franzowska. Khježor je njetko też njeschto gardy do Krymy póslał. Wón bje wschitkich wyschich, kiż mjejachu tam woteczz, k sebi na hoszinu pscheproszył a jako jich wot so puschczi, dari wón kóżdemu jara rjany kojuch. — Khježorowe nowiny „monitеur" mało na mjer spominaja a duż myśla sebi w Parisu, so snadź so s winskich jednanjow żadyn mjer neporodżi. — Khježorowa pożczonka je so jara derje radżiła, pschetoż na 2000 millionow nórtow bu podpisanych, a 500 millionow je jenoż treba. — Wajna powesz je ta, so je sardinski kral k sjenoczenym welcham pschistupił a jim 20,000 muży do Krymy k pomozy póslele. — Predawschi franzowski admiral w czornym morju, Hamelin, je do Parisa pschijeł a so k khježorej podał. — Twarenja sa wulku wustajenżu, kiż so 1855 w Parisu smieje, su nimalje hotowe. — S Marsailla je njeschto sjesnych do Krymy wotjeło. Franzowska ma njetko 36 millionow wobydlerjow. — Khježor je tym dżielbam gardy, kiż do Krymy dżiechu, nowe khorhowje dał a pschi tym jara horliwu wójnsku ryczż dżerżał.

Jendżelska. Do Jendżelskeje wrócza so njetko wele ranenych a invalidnych abo bjednych wojakow s Krymy. — Hacz runje by Jendżelczanam mjer luby był, dha so jim tola też tak prawje wjericz nochże, so wón tak khjetsje pschindże, a woni teho dla bes pschestacja wulke wójnske pschihoty czinja. — Też szołu woni symske drasty a wobucza sa swojich wojakow do Krymy. Wóndanjo wotjjedże tam łódź s 20,000 schkórnemi.

Rußowska. Dżielby turkowskeho wójska su so do Krymy słacz poczałe, so bychu tam w Eupatorii wustupiłe a pod Omerom paschu pschecziwo Rußam skutkowałe. Psches to je so turkowska móz w Dobrudżi a Bulgarii khjetro pomeńschiła. To su sebi Rußojo khjetsje k ljepschemu nałożili a s Beßarabije do Dobrudżje panyli, tam pecza Turkow sbili a jich hacz do Babadaga sehnali. Najskere so njetko wot turkowskeho wójska dale niczo do Krymy nebudże słacz móz. — W Krymi je pschezo hischcze hubene, s wulkimi wjetrami sjenoczene wedro, kotrež też Rußam schkodu czini. Tak je psched hodami dżielba ruskeho wójska, kiż s Odeßy do Krymy cjehnesche, na drósy smerśła a 152 muży s 2 wyschimaj bu morwych namakanych. — Psched Sebastopolom neje wedro niczo ljepsche, tak so sjenoczeni nepscheczeljo niczo pscheczziwo tutej twerdżisni sapoczecz nemóża a jara wele ludży a skotu psches khorosje shubjuja. — Rußojo czinja dale nózne wupady, każ hewak, newuskutkuja pak s tym husto dale niczo, hacz so nepscheczelam nózny mjer skaja a jich do mokroty won wuwa-

bja. — Do Eupatorije bje ßo pſchi ſapoczatku januara hijom 8000 Turkow pſchiweſło. Omer paſcha pak tam hiſchcje nebje. Wón bje ßo preby do Konſtantinopla podał. — Rußojo wobtwerdźuja Perekop ßylnje. Morjo je tam tak nikke, ſo łódźe jieſdźicj nemóża a duż bychu ßo ßnadź nepſchecjeljo ſ Eupatorije tam walicj móhli, a duż jón Rußojo tak wobarnuja. Pſchetoż ſhubja woni Perekop, dha ſhubja pucj do Krymy. — Najnowſche telegrafiſke depeſchje ßu:

W Petersburgu, 10. januara. Werch Menzikow woſjewja pod 2. januara: Pſched Sebaſtapolom ßo niczo noweho ſtało neje. My nepſchecelow dale ipſches nózne wupady do nemjera ſtajamy.

W Londoni, 10. januara. General Raglan woſjewja, ſo ßo w Krymi niczo ważne ſtało neje.

W Petersburga, 14. januara. Werch Menzikow woſjewja pod 8. januara. Pſched Sebaſtopolom ßo neje niczo pſchemjeniło. Dzenßa je ßo wele ßnjeha naſchło. Sańdzenu nóz ßmy dwaj ßłabaj wupadaj ſczinili. Jendźelczenjo, kiż ßo teho nenadźachu, ßu wele ludźi ſhubili. My mjejachmy 3 morwych a 8 ranenych.

Ze Serbow.

S Kholma. W ljeczi 1854 bu w naſchej woßadźi rodźenych ſ zyła 34 dźieczi jako 20 ßynow a 14 dźowkow a to w Kholmi 11 ß. a 9 dź., w Horſchowi 3 ß. a 2 dź., w Kamentej Woleſchniźy 6 ß. a 3 dź. Pſchipowedanych a wjerowanych je ſ zyła 9 runkow, wot kotrychż je 8 w kholmjanſkim a 1 w ſjeſoranſkim Bożim domi wjerowanych. Semretych bje ſ zyła 15 woßobow a to w Kholmi 1 muſki, 5 żónſkich; w Horſchowi 5 m. a 3 ż.; w Kamentej Woleſchniźy 1 m. K Bożemu blidu je było ſ zyła 891 woßobow a to Serbow 454, menujźy 159 m. a 295 ż., Njemzow 437, menujźy 217 m. a 220 ż. Bes nimi bje 8 woprajenych, luczi Serbja, a 12 ſpowednych dźieczi, jako 2 ßerbſkej a 10 njemſkich. — Wobydlerjow je wſcho do hromady 798, a to 465 w Kholmi, 137 w Horſchowi a 196 a K. Woleſchniźy.

S Rodez. (Wobſchjerniſcha rosprawa.) W nozy wot 5.—6. januara po dwanacji bu naſcha weß pſches wajchtarjowe trubenje a woheń wołanje ſe ſpanja wubudźena. My ſ hrofu ßwoje nuſne wobleczenje na ßo ſcjiſkachmy a jako ßo ſe ſtrachom praſchachmy, hdźe ßo pali, dha ßłyſchachmy: Jurezy ßo pala, Jurezy ßo pala! — a hdyż tam pſchibjeżachmy, dohladachmy ßo, ſo ßo wjetrnik pali. Pſches khjetro ßylny weczorny wjetr bu naſcha weß do wulkeho ſtracha ſtajena, dokelż wjetrnik wyßoko a pſchi ſapoczatku wßy ſteji, tak ſo wetſchina ſchkrów na twarenja wulkeho bura a na knezi dwór ljetaſche. Tola ßo, Bohu budź dźak! wjetr bórſy trochu wobroczi, tak ſo ſchkrje potom nimo knezeho dwora neßeſche a ßo na knejej ſahrodźi hromada ßłomy palicz poczja, kotraż pak bu pſches jeneho knezeho ßłużomnika ſbożomnje ſahaſchena. Dokelż bje wjetrnik drewjany, dha dawaſche wón wulke płómjo a duż ßu ßo wjetrnikarjowe dómſke tez ſ wetſcha ſpaliłe. S wjetrnika ßo neje niczo wuneſz móhło, ale ſchtoż bje w dómſkich, to bu płómenjam po wetſchej dźelbi wutorhnene. Wudyrenje wóhnja ßo ſtej ruzy pſchipißuje.

Hacz do tuteho neſboża je naſcha weß 46 ljet a 6 mießazow pſched wóhnjom ſbożomny mjer mjeła. Naſchemu nebeſkemu wótzej budź dźak a khwalba ſa to, ſo je naß pſched wetſchej ſchkodu wobarnował, tez dźakuje ßo tudy wſchitkim tym, kiż nam pſchi tutym neſboju k pomozy khwatachu. Bóh ſwarnuj jich a ſapłacź jim jich prézu bohaczje. Jedyn ſe wßy.

S Kulowa. Tudomny wobydler Michał Polak bje ßo 9. januara do Wojerez podał, ſo by tam ſa ßwoju khoru mandźelſku pola ſeloweje żony pomoz pytał. Na dompucju ſaſtupi wón w Njemzach do korczmy, hdźez woſta, hacz bje wecjor w 10. hodźini a tehdom ßo wón wot

tam do Kulowa puſchczi, ale domoj wón pſchiſchoł neje. Pſchetoż w Njemzach ßłyſchachu jeho bórſy po jeho woteńdżenju wołacz a ſdaſche ßo, ſo je wón do rjeki trechił, kiż pſches weß Njemzy bjeżi. Wón bu wot ludżi pytany, ale podarmo; hakle naſajtra wokoło pſchipołnja jeho morweho ſ Halſchtrowa wucjahnychu.

S Budyſchina. S dowólnoſżu prjódkſtajenych je ßo bes Sserbami na tudomnym krajnoſtawſkim ſeminaru ſ nowe ßerbſke towarſtwo ſałożiło. Wotpohladanje jeho ßobuſtawow je woßebje to: ſo bychu ßo ſhromadnje w ßerbſkej ryczi a w ßerbſkim pißmi po możnoſzi wudokoneli a ßo tak ſa ßwoje pſchichodne ſaſtojnſtwo w Sserbach cjim kmaniſchich ſcjinili. Starſchi towarſtwa je Michał Jermiš ſe Ssokołzy, pißmawedżeŕ pak Jan Łódni ſ Jatſjobja a pokładnik je Auguſt Knotha ſ Minakała. Hewak ßu do towarſtwa ſaſtupili: Ernſt Frycża ſ Maleſchez, Auguſt Halma ſ Wujeſda, Auguſt Dubak ſ Lipicża, Korla Hilbrig ſ Porſchiz, Herman Schütża ſ Bukez, Alwin Hausmann ſe Żidowi, Korla Fiedler ſ Neſdaſchez, Auguſt Budaŕ ſe Żidowa, Auguſt Kral ſ Hliny, Auguſt Krawz I. ſ Hownjowa, Jan Ludwig ſ Dobruſchje, Auguſt Hantuſch ſe Żidowa a Korla Krawz II. ſ Cjornjowa.

Towarſtwo menuje ßo „Sserbſka jednota" a ſkhadżuje ßo kóżdu ßobotu popołnju wot 4.—6.

S Rakez. W tutych dnjach bjeſche tajny miniſterialny radżiczeł Schröder pola naß, ſo by pſchepytował, hacz ßo w naſchim mjeſtyßu neby pobocżne ßudniſtwo ſałożicz móhło, tak ſo wobydlerjo tudomneje krajiny nebychu na budyſke krajnoßudniſtwo khodżicz trebali. Knes komornik ſ Rabenau je ßlubił, ſo leżomnoſzje, hdżej by ßo ßudniſtwo twaricz mjeło, darmo da a gmejna chże pjeża też 300 tl. daricz.

Dopisy.

**W Drezdżanach 16. wulkeho rózka. Hlej; njetko nam ſyma tola ſchjedżiwu brodu pſches wókna tyka! Sańdżenu naſymu drje bje njekotre dny pomerſko; ale hnydom faßo ßo ſcjopli: a tak mjejachmy pſchi pomrocżenym nebju mjeſto ßnjeha jenoż wele deſchczika, kotryż wokoło noweho ljeta jako ſlimkojty deſchcz wuſtupowaſche. My pſchi tym cjopłym wedri druhdy ſa kercżkami pohladachmy, hacz hiſchcże pupkow nimaju, ſchtoż ßmy pſched njekotrymi ljetami ßredż ſymſkeho cjaßa tudy woprawdżje widżili; a jako wóndano błónczko tak luboſnje wohrewaſche, budżichmy nimalje hrajaze kuntworki docżakowali. Tola njetko je wſchitko hinak; a kuntworki bychu ßebi pyſki ſwoſebiże, hdy bychu ßo pokaſaće. Merſnenje drje ßo, hdyż hiſchcże 10 ſtupeńkow ſymy po Réaumuri mjeli nejßmy, wulke menowacz nemóże, ale dokelż je ßo tak nahlje pſchihoſzło, dha tola żałoſtnje huſchka, a my ſe ſawiſżju na burow ſpominamy, to rjeka: na jich wuchaće mjezy a koßmate rukajzy, kajtichż my Drezdżancżenjo nimamy; pſchetoż naſche hłowy zyże ljeto kłobuk pſchikrywa, a ßwoje ruzy tykamy pſchi najwetſchej ſymi a pod najhórzwſchim błónzom do jenakich rukajcżkow ſ hładkeje cżeńkeje kożje. Też żaneho płaſchcża aby mantla my lóhko nenoßymy, ale pſchewoblekowarje, to rjeka: tołſche ßuknje, na roper wobleczene. Burjo ßo w ljeczi ßljekaju a ſuwaju, hdyż jim cjopło bywa; ale mjeſchcżana żaneho na haßy ßleczeneho abo boßy newohladaſch. Tole wſchitko ßebi „móda" tak żada! Nech ßo w ljeczi pod cjeżkim kłobukom a pſchipołdnju w roperi poczimy, ſo nimalje Lóbjo roſże; nech naß w ſymi hłowa, ruzy a nohi woſebaju, ſo nimalje dyrkotajo wuhotamy: niczo wo to — móda chże mjecz ßwoje prawo! A kneni móda wobknezuje ſ wetſcha kóżdeho, kiż w mjeſzi bydli, nech je wulkomjeſchczan aby małomjeſchczan. Wy ludżjo na wßach ßebi tu wjez ljepe ſaweſz wjeſże; wy ßo ſa módu nepraſchecże:

a my waß teho dla ſbožomnych menujemy, ſo na to dźiwacje, ſchto ßebi ljecźje a ſchto ßebi ſyma žada. Sśmjejcje ßo nam a woſtańcje pſchi ßwojim ſtarym duſchnym a mudrym waſchnju; ale khróblje neßmjejcje ßo nam pſches mjeru jara: hewak my ßwoju módu k wam póſzelemy, ſa kotrejž tak hižom njekotre weßne holeczko melczo tak wot boka pohladuje! Mjeſta pak maju tež ßwoje rjanoſzje a woßebnoſzje, kotrež — tak daloko hacž ßo to na towarſchne žiwenje poczahuje — ßnadź druhi ras pſchi ljepſchej khwili trochu wopiſchemy. Djenßa jenož hiſchcje na ta ſpomnimy, ſo ßebi mjeſchczanki, kotrymž ſchwadlcža žanych khmanych ſakow neſchije, ßwoje ruzy ljepe khowaju, hacž burowki; pſchetož hdyž mjeſchczanka po haßy dje, neße pſched ßobu koßmak aby muff, to je, móhł rez, koßmaty mjech ſ zuneje kunjazeje*) kóžki, do kotrehož ßo ſ wobeju bokow ruzy tykatej. Pißać tychle ryncžkow ženje ſa tym žadak neje, ſo by žona był; ale hdyž ruzy jeho tež we pſchewoblekowarjowych ſakach woſebatej, dha ſ najmenſcha tola — ale tak žylje ſkradžu — ſdychuje: „Ach hdy bych je tež tajki ſchikowany czopły koßmak mjeł! Hdy by móda mi to dopuſchczilo!“ Pſched njeſchto ljetami bjeſche w Lipſku ſchtudenta, kiž tajki koßmak noſcheſche; wón pak jón nochzyſche ſa muži do módy pſchineſz, ale chzyſche pſches to žónſkim khlubu czinicz a tak jim prajicz: Wy ſze prawe ſmerſki! —— Tajkeho dundera nam pißaju! rekne ßnadź tón aby tamny. Ale nehnjewajcje ßo, wujko! Pſchetož njekotryžkuliž tak daloko pobył a tak wele nawedźił neje, kaž runje wy; a ſchtož wam tak prawje ßłodźicz nochze, ſa tym pola ßußodźiž ſaßo ſe wſchjemi khižami hrabaju!

Knk Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Djiwne ſpjewy jedyn tola druhdy ßłyſchi.

Mots Tunka. To drje je mózno.

Hanß Depla. Jako ja wóndanjo ſ mjeſta djiech, weſeſche ßo jedyn domoj a tón ßebi takle ſpjewaſche:

Jako ja do rjevy djiech,
Dundera raßaßa
Wele ßebi nabracz chzych,
Dundera raßaßa;
Ale to bje merſaze,
So tam jedyn pſchiljeſe.
Wum, wum, wum.

*) Kuna w druhich ſtronach morbař rjeka.

Ja bjech brjemjo naſbjeraŀ,
Dundera raßaßa,
Prawje rjanych ſwuberaŀ,
Dundera raßaßa;
Ale dha me ſeſcheri,
Jedyn ßo tam nawali
Bum, bum, wum.

Mots Tunka. Dha drje je jeho njechtón wotehnaŀ.

Hanß Depla. Naſſkere drje. — Ale wjeſch ty ſchto, ſa tydzeń ja ſaßo na dróhu won póńoń, ßnadź tam kónz teje pjeßniczki naſhonju.

Spěwy.

Kruźki a truźki.

„Luboſz nebudź falſchna" praji
Boże ßłowo; — czeho dla?
Dokelź jich tak wele haji
Judaſchowſke ſmyßlenja,
Noſcha na jaſyku mjed,
Ale we wutrobi jjed!

Klók leczi, hdyź czi ſbożie kcje.
A trechi, hdyź cze nuſa ſchkre.

Darna ruka ſaßy bere,
Hłupoſz pak ßo ßama żere!

Prjenemu nefalne;
Czaßadoſz je ſkomdźił!

Schtóź na żnjach ljeha,
Tón w ſymi hłódny bjeha.

Predy a njetko,
Luby mój djedko,
To je wulke rosdźielenje. ***

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draźdźan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 23 m.; popołnju 2 h. 50 m.; weczor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; weczor 7 h. 50 m.

Nózny czah wjazy neńdze. Wot Lubija hacź do Sſerbſkich Pawłoz ßo po ſchußeju na wołach jjeſdźi, netreba pak ßo ſa to płaczikź.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 17. januara 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 79⅝.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 15 tl. w Lipſku 44 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Julius Ferdinand Schramm, bjergaŕ a kózkarſki miſchtr w Lubiju, ſ Hanu Khryſtianu Nowakez ſ Łaſa.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Marja Auguſta, Bohuwjera Wicjaſa, murerja pod hrodom, dź. — Marja Madlena, Handrija Halje, wobydlerja na Żidowi, dź. — Jan Ernſt, Jana Kmocha, khjeżerja na Żidowi, ß. — Hana Marja, J. G. Steuricha, piwarza a korczmarja w Dobruſchi, dź.

Podjanska cyrkej: Michał, Handrija Krala, khjeżnika w Njewßezach, ß. — Jan Auguſt, Jurja Noppera, wobydlerja w Njewßezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 6. januara, Hańja, nebo Handrija Halki, wobydlerja w Koblizach, ſawoſtajena wudowa, w Hornej Kini, 69 l. 2 m. — Hańja, Jakuba Petſchki, ſahrodnika w Zyżezach, dź., 7 m. — 8., Korla Bedrich, nem. ß. ſe Żidowa, 7 m. — 11., Jan Bedrich Auguſt, nem. ß., w Malym Welkowi, 8 m.

Nawěſtnik.

Poſtrowenje mißionſkeho Póßła.

Dji troſchtnje, luby póßole,
We Jeſom Khryſta meni
Tej dale twój pucj weßelje
We nowym ljeczi renje.
Schtóź Boha lubuje,
Ach, tón tej ſawieſzje
Cze, ßwojoh' luboh' póßoła
Do ßwojoh' domu powita.

Duż wſmi ßwój kij a poweſzje
A dji po ſerbſkim kraju
A hdyż ſcheje hewak bydlenje
Njetk ſerbſzy bratſja maju.
Jich wele, — każ ßo ſda, —
Pak tebe neſnaja,
Hacź runje kóżdy mießaz ty
Żno ljeto wokoł khodźił ßy.

Duż wy hdyż wón k wam pſchikhadja,
Joh' do tych domow wedźcje,
Hdyż jeho hiſchcze neſnaja,
A ſa njoh ßłowo rycjcje.
Haj bratſja! wſchitzy my

Sso sa to starajmy,
So nebył w Sserbach žadyn dom
Wschak nesnaty s tym Pößołom.

A wy, kiž teho Pößoła
K nam won tu pószelecze:
Ach, Bóh budź Waschu wulku sda,
Kiž wjeßje dostanecze,
Hdyž tež niz na ßwjeczi,
Dha tam w tej wjecznoszi
Sa prózu a schtož nasche dla
Sze wažili na Pößoła,

Ty pak dzi, luby Pößole!
Twój pucz, kiž dotal dzjesche;
Dzi do wschjech stronow weßelie,
Ty wschjetkim luby bjesche:
Kiž hischcze lubuja
Njetk Jesom Khrystußa,
Dzi troschtnje, dzi bes bojoszje
A Jesuß Khrystuß pschewodź cze.

Pjetr Młónk.

Wicz. — Saczekłosz kolena.

Na dwanacze ljet czerpich na wiczi a ßylnej saczekłoszi jeneho kolena, schtož mi husto niz jenož wulke boloszje cžinesche, ale mi tež khodzenje sadzjewasche.

Psches nałoženje a newuwostajene dwajmjeßaczne noschenje Goldbergerjoweho galvano-elektriskeho reczasa*) pak neje ßo jenož tajka bolosz **zylje**, ale tež saczekłosz kolena nimalje shubiła, schtož tudy k ßwojemu wulkemu weßelu a rad knesej Goldbergerej wobßwjedzjam.

W Barlini. **du Troßel,**
kral. prusk. połkownik, brigadier krajno-gendarmerije, ryczeř czerweneho worjoła, kaž tež želesneho kschiža rc.

*) Ma we wschjech družinach na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Nawjeschtk.

Kollengez burska žiwnosz, w Komorowi pola Rakez ležaza a najwoßebnische ležomnoszje mjejaza a to

30	akrow	243	□prutow	pola,
12	„	163	„	łuki,
3	„	63	„	liszjoweho drewa,
4	„	183	„	jóhlinoweho drewa,

s zyła 51 akrow 52 □prutow grunta ma ßo se wschitkimi, hischcze derje sdzerżanymi twarenemi hnydom se ßwobodneje ruki pschedacz, a móža ßo wumjenenja pola podpißaneho wobßedzerja shonicz.

W Stróži, 29. dezembra 1854.

Jakub Kolleng, hoszeńzař.

Kowařnja s 3 kórzami pola a s rjanej ßadowej sahrodu je w Małej Suberniczzy na pschedań. Wscho dalische móže ßo pola wobßedzerja shonicz.

Tym, kiž ßu na widzenju woßłabnyli abo na woczomaj czerpenje maja, cžini ßo s tutym najpodwólnischo k wedzenju, so pomoz namakaja pola

Dr. Kaniga,
woczoweho ljekarja we Wóspórku.

Wosjewenje.

Pöndzelu 22. januara budze ßo na hatkowsko-weßelanskim revjeru dzjelba brjesowych a wólschowych dołhich hromadow na pscheßadzowanje pschedawacz. Sapoczatk budze rano w 9. hodzinach w tak menowanym dzjeleńzu pschi tórfowych jamach. Wumjenenja ßo w termiji wosjewja.

Herrmann.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszt.)

Saruczazy fond towarstwa **Dzeßacz millionow 500,000 schjeßnakow dobrych penes.**

Wetschi dzjel samóženja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupožczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene žita atd. atd. pschecziwo wóhnju po tunich twerdzje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo ženje žadacz nemóža.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych samych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na žiwenje cžlowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a želesnizach.

Wschje požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Wot Porschiz do Małeho Budyschinka bu listownja (Brieftasche) s 2 paperjanymaj tl. a s druhimi paperami shubena. Schtóz ju saßo pola klamarja Hämscha w Porschizach woteda, dostane 2 tl. myta.

W Ssmolerjowej knihaŕni pschedawaja ßo saßo:

Wutrobne knižki. 5 nßl. 5 np.
Sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.
Wetscha sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.
Ssobudar: Kak młodzeńz pońdze po cžistym puczu. 3 nßl.
Bjertelk sta wužitkow wopiłstwa. 4 pp.
Schto je wjerne kscheszijanstwo. 6 np.
Wopomnenje ßmerczje. 4 np.
Mißionski pößoł. Cžißło po 5 np.

Maćica serbska.

W měsacu decembru 1854 su do pokładnicy maćicy serbskeje swój přinošk zapłaćili: k. Seyfert, krajnosudniski radźićel w Budyšinje, 1 tl. 10 nsl.; k. Rostok, wučeŕ w Drječinje 25 nsl; k. J. Rabowski, półleńk w Pomerecach, 1 tl. 10 nsl.; k. Nowak, vikar na bud. tachantstwje 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854; k. Dr. Lóca w Lipsku 2 tl. 20 nsl. na lěće 1853 a 54; k. Pjekaŕ, kantor w Budyšinje, 1 tl. 10 nsl. a k. Guda, duchomny w Minakale 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854.

Lěto je so skónčiło a hišće wjele sobustawow ma swój přinošk zapłaćić. Ja prošu, zo by so to skerje a lěpje stało. Wjelelětni dółžnicy budźa w bližšim času na krućiše wašnje na swoje přisłušnosće dopomnjeni.

W Budyšinje, 31. dec. 1854.

K. E. Pjekaŕ,
pokładnik.

Madlena Domanic, pomenowana **Rězakec** z Noweje Wsy, **Jakub Šołta,** wučeŕ w Koćinje, *po slubje.*

W Kulowje, 14. januara 1855.

Poredzenje. W druhim cžißli naschich Nowinow, strona 14, rynczk 18 a 19 na prawej połojzy, ma ßo cyitacz: „My nochzemy a nemóžemy rez" (sa: „prjecz"), kaž je se szjehowazeho „ale..." (rynczk 22) najskere kóždy lóhko ßam pósnał.

Schlesynske Wohensawjeszjaze Towarstwo

w Wrotßławju s 2 mill. toler sakładneho kapitala a 1 mill. toler reservy sawjeszja po twerdych na najtunischo postajenych prämijach bes dopłacjo wanja pschecziwo wohnjowej a błyskowej schkodzi:

mobiliar, maschiny, fabrikski a ratarski grat, skót a žnenske płody wschitkich družinow pod twerdej a mechkej (ßłómjanej, kschindzelowej) tsjechu.

Hłowny agenta sa Kralowske Sakske Horne Łužizy. **Robert Schramm** w Budyschinj.

Serbske Nowiny móža ßo, hdyž je wudawaŕnja sanknena, njetko stajnje pola k. pschekupza Jakuba na žitnym torhoschczu dostawacz, tež móža ßo tam wschitke, redaktorej pschepodajomne listy, pißma, nawjeschtki atd. wotedacz. — Tym, kiž ßobotu do ßameje wudawaŕnje sastupicz nochzedza, dawaja ßo Nowiny s tym wóknom won, kotrež na žitne torhoschczo dze.

Nańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedźna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedźna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Róžka	5	10	5	—	5	5	Rjepik	8	22½	8	10	8	15
Pscheńza	7	10	6	10	7	—	Jahły	10	20	10	10	10	15
Jeczmeń	4	2½	3	22½	3	27½	Hejduschka	8	10	8	—	8	5
Wówß	2	12½	2	2½	2	7½	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	5	Kana butry	—	13	—	11½	—	12½

Dowoz: 3520 kórcow.

Ćišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěětki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 4. 27. januara. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wosjewene. Sswjetne podawki. S Noweje Wßy nad Sprewju. S Zympla. S Lipin. Se Ssmilneje. S Bjełych Noßlz. S Konez Pschispomnenje. Mißionar Mjerczink. Hanß Depla a Mots Tunka. Pschilopk. Spjewy. Czahi sakskoschlesynskeje. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

Wosjewenje.

W sańdzenym mießazu je
ljekaŕ Med. pract. **Ferdinand Michał Błažik**, predy w Ralbizach,
dowólnosz k pscheßydlinju do Rakez a k pokraczowanju ßwojeho ljekarenja a ranhojenja tam dóstał schtož ßo s tutym po sakonju wosjewja.
W Budyschini, 12. januara 1855.

Kral. Sakska Krajska Direkzia.
s Könneritz. Oertel.

Swětne podawki.

Sakska. Ministerstwo je dowólnosz dało, so ßmjedza ßo akzie na nowu želesnizu, kiž wot Zitawy do Czech powedze, wot 15. februara teho ljeta podpißowacz. — Krónprynz Albert, kiž bjesche ßebi 10. januara na hońtwi ljewu nohu wobschkodził, je njetko saßo tak daloko sahojeny, so móžesche ßo 19. t. m. prjeni krócz na wosu pschewesz. — Sa natwarenje a wutwarenje wschelakich pschebytkow sa nowe abo powetschene krajne ßudnistwa bjesche 60,000 tl. wustajenych. Wot tych je hacz dotal 8077 pschetrebanych a sda ßo, so tych druhich penes ßnadz wschitkich k postajenemu wotpohladanju treba nebudze. — Ssejm abo landtag ma njetko woßebje s pschehladowanjow krajneho budgeta, to je, krajnych dokhodow (nutspschińdzenja) a wudawkow czinicz.

Prußy. W Barlini bu 18. januara sałoženje pruskeho kralestwa wot krala a kralowskeho dwora ßwedzeńszy wobeńdzene. To ßo kóžde ljeto stawa a kral wudzjeluje pschi tutej składnoszi wele rjadow abo órdenow. — Ministerstwo je ßejmej abo landtagej nowy mandzelstwo roszohnowazy sakoń k pschehladanju prjódkpołožiło. Dokelž pak je jara kruty, dha ßo sda, so jón ßejm sa dobry spósnacz nochze. — Ministerstwo je ßejmej tež nowy hońtski sakoń k wuradzenju prjódkpołožiło. Po tym ßamym dyrbi pschichodnje kóždy hońtski revjer 1000 jutrow (Morgen) wopschijecz, (hacž dotal bje jenož 300 jutrow treba;) hońtski list ma mjesto jeneho tolerja pschichodnje pecz toleŕ płaczicz; tež neßmje nichtón nedzelu abo ßwjaty dzeń pschi pecz hacz dwazyczitoleŕskim khostanju na hońtwu hicz. — Wot teho, so by ministerstwo wójsko mobilisirowacz chzyło, neje nihdze niczo widzicz, wele wjazy je wjeste, so je ßo wot neho poruczilo, so ßo w sapoczatym wójnskim pschihotowanju dale pokroczowacz nedyrbi. To dzerža njetko ludzjo sa wjeste snamjo, so ßo pruski kral na wójni pschecziwo Rußam na žane waschnje wobdzjelicz nochze. A hdyž ßo jedyn prascha, czoho dla wón pschecziwo Rußam wóinszy wustupicz nochze? dha wotmolwja woni, so won to teho dla czinicz necha, dokelž by s

wójny ſ Rußami ſa neho jenoż ſchkoda naſtała. Ale kak dha to? Nó takle: hdy bychu ßnadź Rußojo dobyli, dha bychu ßo na pruſkeho krala jako najbliżſcheho ßußoda walili a jemu ßnadź kruch kraja wſali. Aby hdy by pruſki kral w ſjenoczeńſtwu ſ druhimi weŕchami Rußow ſbił, dha by tola ßwoje wójſko też pſchi najſbożomniſchej wójni jara ſeßłabił. Duż móhło ßo potom ſtacź, ſo ßo Franzowſojo, kiż chzedża rady pruſke rheinſke provinzy mjecź, na ſeßłabeneho pruſkeho krala wala a jemu ſpomnene provinzy wosmu. Duż chze pruſki kral, kiż na tajke waſchnje nihdże żadyn dobytk newidźi, radſcho ßwoje wójſko ſa ßebe ßameho wobkhowacź, a nebudże ßo potom, hdyż ßu ßo druhe weŕchi pſches wójnu ſeßłabili, ſe ßwojim ßylnym a derje ſrjadowanym wójſkom na żanej ſtroni pſched nikim bojecź trebacź. Pſchi tajkim mjenenju teho dla żadyn dźiw neje, ſo pruſke miniſterſtwo wo wójni niczo wedźicź nochze, pſchetoż hdy by ßo do neje ſamjeſchecź dało, dha by ju tola jenoż jenicźzy k ljepſchemu Jendźelczanow a Franzowſow abo ßnadź k wużitkej rakuſkeho kheżora wedło.

Rakußy. Dokelż je pruſki kral rakuſkemu kheżorej pomoz ſarekł, dha chze ßo tón njetko na njemſke ſjenoczenſtwo abo njemſki bund wobroczicź a ßebi wot tuteho pomoz żadacź. Njemſke ſjenoczeńſtwo wobſtawa pak ſe wſchitkich njemſkich weŕchow, kiż ßu w Frankfurczi nad Majnom pſches ßwojich pósłanzow ſaſtupene. Tam teho dla tale wjez najſkere w bliźſchim czaßu k wuczinenju pſchińdże a budźemy widźicź, ſchtó budże ſa nju hłoßowacź. Pruſki pósłanz Bismark-Schönhauſen bjeſche w tutych dnjach do Barlina pſchijjeł a to wjeſzje teho dla, ſo by ßo ſ miniſterſtwom ſrjeczał, kak ma ßo pſchi tej ſpomnenej należnoſzi ſadźerżecź. — Dotalny miniſter pſchekupſtwa, k. Baumgartner, je ſtaroby dla wotſtupił a pſchińdże na jeho mjeſto najſkere baron Bruk. Tutón je tu khwilu pósłanz w Kónſtantinoplu a jeho mjeſto ſmjeje tam pecza baron Koller ſaſtupicź. — Wo tym, ſo bychu ßo jednanja wo mjer we Wini dale wedłe, niczo wjazy ßłyſchecź neje a poweda ßo, ſo franzowſki a jendźelſki pósłanz w tajkim naſtupanju na poruczność wot ßwojeju weŕchow czakataj. Bes tym pak rakuſki kheżor dale wetſche wójnſke pſchihoty czini a pſchezo wjazy wójſka na ruſke mesy ſzele.

Franzowſka. General Canrobert, kiż w Krymi franzowſke wójſko kommandiruje, żada ßebi pecza hiſchcze 30,000 pjeſchkow a 30,000 jjeſnych, dokelż predy niczo hódne pſcheczíwo Rußam ſapoczecź nemóże. — Kheżor a kheżorka chzetaj ßo w haperleji do Jendźelſkeje na wopytanje podacź. — Schwajzarſki general Ochſenbein je wot kheżora ſa franzowſkeho generala pomenowany. Wón powedje najſkere tych Schwajzarjow, kiż chzedża w franzowſkim wójſku ßłużicź, do Krymy, po njekotrych poweſzjach pak najſkere do Algiera, dokelż je tutón kraj jara wot franzowſkeho wójſka wuprózneny. — Nowiny powedaja, ſo budża krajne dawki powetſchene, dokelż ſmjeje ßo njetko wele danje ſa poßlene pożczonki płaczicź.

Jendźelſka. Pſchi wulkej ludowej ſhromadźiſni, kotraż ßo wóndanjo w Leedſu mjeje-ſche, djerżeſche bes druhim też wjeſty Cobden ryczź, w kotrejż wón wójnu pſcheczíwo Rußam ſatamaſche a k temu radźeſche, ſo by ßo jendźelſke wójſko ſkere ljepe domoj powołało. Ale ſhromadźeni wuprajichu ßo ſa dalewedźenje wójny. — Njekotre nowiny powedaja, ſo chze njeſchto dotalnych miniſtrow ſe ßłużby ſtupicź. — Wo jendźelſkim wójſku w Krymi pſchikhadźeja dale hubeńſche poweſzje. Nowiny „Times" powedaja, ſo je ßo tam jendźelſke wójſko hacź do ſapoczatka januara na 14,000 muźi pomeńſchiło a wot tutych je jenoż 2000 ſtrowych. Nowiny „Poſt" praja: My dyrbimy naſchim czitarjam, kiż chzedża kóżdy dźeń powesz wo dobyczu Sebaſtapola mjecź, ſzerpliwoſz prjedowacź. Po liſtach, kotreż ſ Krymy dóſtawamy, dyrbjało tam po prawym 40,000 jendźelſkich wojakow bycź. Ale wot tutych leżeſche nowo ljeto kóżdy tſeczi muż w ſchpitalnjach. Khorych a ranenych bjeſche 13,419 muźi, tak ſo jenoż 26,581 muźi wo prawdźje w polu ſtejeſche, a wot tutych ſthori wſchjednje 100 muźi a wumre kóżdy dźeń 30 wojakow. S krótka: Jendźelczenjo ſhubjuja pſched Sebaſtopolom kóżdy tydźen 300 muźi pſches ßmercź, tak ſo kóżdej dwje nedźeli jedyn extraregtment k dopelnjowa-

nju wójſka potrebaja. — Jedyn wojak piſche ſ Balaklavy, ſo ßu tam wobliczili, ſo bychu cźjeła wſchitkich jendźelſkich, w tamniſchich ſchvitalnjach ſemretych wojakow jara derje jenu jendźelſku kwadratnu milu pokryte.

Sardinſka. Hdy tudomne pomozne wójſko do Krymy poczehne, neje hiſchcze zylje wjeſte. — Njehdże pſched dwjemaj nedźelomaj bje ſardinſka ſtara kralowa wumreła. Bórſy potom ſlhori tež młoda kralowa Adelaida a je ta ßama 19. januara ſe ßmerczu woteſchła. Wona bje ſahe porodźiła.

Rußowſka. Rußowſke wójſko, kiž bje ſ Beßarabije do Dobrudźie pſchekroczilo, je ßo ſaßo pſches Donawu wróciło. Wone wobſtejeſche jenoj ſ 3000 muži a ſda ßo, ſo bje jenoj teho dla wupóßłane, ſo by naſhoniło, kak ßylni a hdże tam hiſchcze Turkojo ßu. — Sſynaj ruſkeho khježora ſtaj ßo ſaßo na pucj do Krymy podałoj. — Turkojo, kiž ßu pola Eupatorije wuſtupili a kotrychž je ßnadź 30,000 muži, nejßu hiſchcze niczo pſcheczíwo Rußam ſtutkowali. Jim ſ napſchecza je ßo ruſki general Sobolew pola Tußlje a Saka poſtajił, a general Pawlow ſteji pola Perekopa, jene tßecze wójſko pak pola Tulczaka a Kontugana. — Po franzowſkich nowinach ßu ßo jendźelſzy tſjelzy ważneje poſtzije pola Kamary ſmozowali a tam ruſku wobßadku wotehnali. Rußojo czinja kóždu nóz wupady. Jendźelczenjo a Franzowſojo ſczjerja jich najbóle ſaßo do Sebaſtopola, neczinja pak ßami dale niczo, hacz runje ßu jich nowe batterije hotowe. — Dokelž je w nowiſchim czaßu wele ruſkeho wójſka do Krymy pſchiſchło a dokelž ſtaj ßo tam tež khježorowaj ßynaj podałoj, dha chzedja njekotſi ſ teho ßudźicz, ſo Rußojo najſkere bórſy wetſchi nadpad na nepſcheczelow ſczinja. — Najnowſche telegraſiſke depeſchje ßu:

S Varny, 10. januara. Franzowſojo ßu 8. januara ſe ßwojich nowych batteriow na tak menowanu rußowſku maſtbatteriu a na jich wobtwerdzenja k weczoru wot fórta Aktiara tſjelecz poczeli.

S Petersburga, 21. januara. Werch Menzikow woſjewja pod 12. januara, ſo ßo wot 8. jan. pſched Sebaſtopolom niczo pſchemjeniło neje. Wobleżeńſke dźjela nepſcheczelow dale nepokroczuja a jeho tſjelenje, hacz runje ßo kóždy dzeń ſtawa, nam mało ſchkody czini.

Ze Serbow.

S Noweje Wßy nad Sprewju. Tudy ſrani ßo 9. januara teho ljeta 66 ljet ſtary a w Hóſnizy rodźeny wowczeł Jurij Wiczas (Lehmann) najprjódzy na to waſchnje, ſo ßebi ſ britwju do ſchije ſarjeſny. Dokelž pak bje rana mała, dha krawenje wulke było neje. Ale druhu wetſchu ranu je ßebi pomenowany pſches to pſchihotował, ſo je ßebi ſ rjeſniſkim nożom do brjucha kłół, tak ſo czrewa won wupadźechu. Tute je wón potom najſkere ſapſchimnył a je ſ brjucha won wutorhał, te ßame kaž tež krjóſk tam a ßem roſrjeſał a ſ mozu roſtarhał, tak ſo je to, ſchtož w nich bjeſche, na ſemju wubjeżało a wón wumreł.

S Zympla je naß poweſ dóſchła, ſo je jedyn, kiž bjeſche ſ tamneje wokolnoſzje ſ duchomnym Kilianom wucżahnył, ſ Ameriki domoj pißał. Jeho liſt je 16. dezembra ſ Galveſtona woteſchoł a wón peczja piſche, ſo ßu tam njekotre dny predy pſchijjeli. Hacz je wón ſchto dale pißał, to newjemy, chzemy pak wſcho woſjewicz, ſchtož pſchichodnje wo amerikanſkich wucżahowarjach ſhonimy.

S Lipſn. W 2. cźißli Serb. Now. je powedane, ſo je wóndanjo tudomneho półlenka Balu na pucju Boża ruczka ſajała a wón potom wumreł To je pak zylje wopaki roſemena wjez, pſchetož to je ßo wele wjaz tudomnemu krawzej Wagnerej, kiž tež Baliz krawz rjekaſche, ſtało a tutón je wumreł.

Se Sſmilneje. W ljeczi 1854 narodźi ßo w naſchej woßadźi 30 hólzow a 27 holzow; pſchipowedanych bu 17 a tudy wjerowanych 11 porow; wumrelo je jich 39, jako 15 żenenych,

2 doroszenaj a 22 dźjecźi: najstarschi semrety bje Jurij Lorenz se Semiz, stary 83 l. a 3 m. Spowednych ludźi bje 1424, bes nimi 29 pacźerskich dźjecźi a 16 woprajenych

S Bjełych Noßliz. Dźenß psched tydźenjom, 20. januara, bu tudy wjesta Madlena Pechez, s Horneho Welecźina rodźena a 22 ljet stara, kiž bje hacž dotal pola herbskeho rychtarja Klahry ßłužiła, pola korcźmarja Webera w brożni na pschatßi wobwißnena a hižom zylje prosta a smersnena namkana. Wona bje ßo hižom dwaj dnaj predy shubiła a wina jeje ßamomorenja je pecźa małe paduchstwo było, kotrehož je była ßo winowata scźiniła.

S Hornych Konez. Sańdźenu wutoru wecźor wokoło 9. wuhladachmy tudy wulku ßwjetłu kulu po nebju lecźo, kotraž ßo na poßledku do tsjóch kulow rosdźjeli. Jako bje ßo jich ßwjetłosz shubiła, saßłyschachmy hrimot, kiž njekotre minuty trajesche, a myßlimy ßebi, so je tón ßamy wot rosleczenja spomnenych kulow nastał.

Pschispomnenje. Tutón hrimot ßmy w Budyschini a na Židowi tež ßłyscheli a myßlachmy wo prjedka, so pak je njehdźe kruch pólvernika rosleczał.

Mißionar Mjercźink s Hrodźischcźa.

[Pokračowanje.]

Ale hdyž je nusa najwetscha, je pomoz najblischa. Hižom je wscho pschihotowane, ßanje ßu hižom napelnene, poßleni ras chzedźa wumóženje spytacź, hacź runje nichtón newjeri, so budźe ßo to radźicź; — duž wuhladaja na jene dobo cźlowekow, kiž ßo k łódźi, s lodom pschikrytej, pschibližuja. Schto je to do ludźi w tutej puszini, tak s dalenej wot najdalischich eskimoskich wobydlenjow? Hlaj cźlowekojo to bjechu a to wumóžerjo a pschecźeljo wupóßłani, so bychu łódź „investigator" pytali. Lieutnant Pim bje s ludźimi wot łódźow Resoluty a Intrepida pschischoł, wotpóßłany wot kapitana Kelleta, kotryž se spomnenymaj łódźomaj pschi kupi Dealy w lodźi leźi a kotryž mjejesche porucźnosz, investigatora pytacź. Kak miłosźiwje bjesche jich Boža wschehomózna ruka wedła! Kak łóhka móžachu woni njekotre milje dale k prawizy abo k ljewizy trechicź abo posdźje pschińcź! O kajka bje to radosz, kajke bje to weßelje nad tej nedocźakanej pomozu w najwetschej nusy! Dźjelba investigatorowych ludźi dosta na to hnydom porucźnosz, s lieutnantom Pimom cźahnycź. Tak wobcźeźny hacź tež pucź bjesche, dha tola požadanje, saßo k cźlowekam pschincź a ßo saßo najjesz móz, kóždeho k najspjeschnischemu khwatanju cźjeresche; schtóž jenož móžesche, sapschahowasche ßo do ßanjow, khori a ßłabi dźjechu pódla, ßo na ßanje seperajo, a tak pschindźechu sbožomnje k łódźomaj ßwojich wumóžerjow. Tola nemóžachu nicźo ßobu wsacź, dyžli nusnu zyrobu a wołmjane krywy, wscho druhe dyrbjachu sady wostajicź, so bychu jenož hołe žiwenje wotneßli, — a tak je tež Mjercźinkowy, hacź dotal wobschjernje spißany dnjównik (Tagebuch) njehdźe leźo wostał. (Pokračowanje).

Spěwy.

Nasch cźaß.

Hdyž wokoło ßo hladamy,
Dha w srudnym cźaßu žiwi ßmy.
Ach, wschudźom tuta skórźba je
Wschak tu a w wschitkich krajach:
Khljeb mały a tež drohi je,
Je skorźba w holi, w horach.

Kak wele w ljecźi sańdźenym
Je ludźi nadpanyła
Tu khorosz traschna kholera,
Je wulke cźrjódy brała,
A w jara wulkich boloszjach
Ssu wumreli we tawsyntach.

Ach kak we płódnych runinach
Ssu wulke wody byłe,
Po dołhich dechcźikowych dnjach
Ssu skasyłe wschje ßywy:

Tam žnje ßu žane nemjeli,
Tam lud njetk hłódny žałoszi.

Tež sahubjaze płómenja
Ssu w mjestach a na kraju
Jich pschineßke do hubenstwa,
Tam wulku žałosz maju.
Jich wobydlenje, potreba
We popeli ßo nameka.

Mój Božo, tež kak satraschne
'Schcže cžežke, ßylne steji
To ßmercž-, krejlacžne mróčženje,
Ta wójna, pomyßl ßebi:
Tam, tam w tych rjanych krajinach
Krej cžłowska hnoji na polach.

Haj, wójny traschne newedro
Nej' wetche ženje było,
A tajke cžłowske mordařstwo
Je ljedy potrechiło:
Žno wele, wele tawsyntow
Je skónzowanych młodženzow.

To kóždoh' na to pokaže,
So by ßo k Bohu wołał
A cžinił hódnu pokutu,
A Boh naß sakitował
Psched tajkej wulkej žałosžu,
Psched wójnu, wóhnjom, drohotu.

J. Hejna.

Kak rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

Hans Depla a Mots Tunka

* * *

Hanß Depla. Wschudže luta wójna!

Mots Tunka. Nó, wschudže tola niz!

Hanß Depla. Haj, a byrnje tež w Sserbach było.

Mots Tunka. Ale hdže dha to?

Hanß Depla. Hlaj, w K. bjechu reje. Na te ßame pschińdžechu tež hólzy se ßußodneje wßy a rejwachu ßobu. Ale, ja newjem kak ßo sta, dha bje swada hotowa a pocža ßo k bitwi trubicž.

Mots Tunka. Schto? K bitwi trubjachu?

Hanß Depla. Nje wschak. Ja mjenju, so ßo na bitwu hotowachu a dołho tež netrajesche, dha puki ljetachu a k-sky hólzy pocžachu pschjehrawacž. Ale, to najskere k-skim mužam k wutrobi dźjesche, woni ßo teho dla k pomozy walichu, a — hólzy se ßußodneje wßy dyrbjachu zofacž.

Mots Tunka. Aj, dha ßo k—szy mužojo tež ßobu bija! Hm, hm, hm.

Přilopk.

** W Odessy, ruskim jara žiwym pschekupskim mjeszi, hdžež ßo we wikowanskim cžaßu nimalje wschitke rycžje zyłeho ßwjeta ßłyscha, je woßebna, woßebnje rjana a woßebnje wustójna kneni, kotraž schjesz žiwych rycžow dospołnje rosymi. Rodžena w Hreskej (abo Grichiskej) a kubłana (abo wotcžehnena) w Ruskej, je tež w Njemzach, woßebje w Mnichowi (München), pschebywała, a je Götowu Ifigeniu, kotruž wona ßławneho baß-

nerja Sofokla hódnu menuje, psched njekotrym cžaſom do ſtarohreſkeho jaſyka pſchełożiła. — Knežni Ifigenii paf ßo pſchi wſchjem ßwojim wjeſchczerſtwi najſſkere djalo neje, ani ſo budze jeje ßława po njemſſim pſchikładzi hreſzy ſpjewana, ani ſo budza na jeje ſtarodawnym dziwadli podwecžorne mózniſtwa ſ tymi a ſa tych wojowacz, pſchecžiwo kotrymž ſtaj kralej Richard I. Lawowutroba a Filipp II. Auguſt kſchižocjah podewſatój. (Pſchiſpomnenje. W tej krajini menujzy, hdzež njetko Jendželcženjo a Franzowſojo pola Sebaſtopola wójnu wedu, je pecža w ſtarych cžaſach ßławna knežna Ifigenia pſchebywała)

* Nan, kotryž ma ſchtyri djecži a jonu, pſchińdze nedawno do jeneje korcžmicžki we Wóſpórku a praſchesche ßo tam po bjernami. Hoſtjam, kiž jemu ryczachu, ſo dyrbi ßebi tola też ſa dwaj kroſchkaj kupicz, wotmolwi wón paf na tajkele waſchnje. Ja ſaßłuju kózdy dzieławy dzeń 6 nowych ßljebornych: 4 nßl. dyrbimy mjecz k khljebej, 9 np. k drewu, 6 np. ſa hoſpodu, 8 np. k bjernam, 3 np. k ßeli, 3 np. k ſchulikim peneſam, 2 np. k muzy, 3 np. k ßwjecženju a to je bromadzije 7 nßl. 4 np., tak ſo 1 nßl. 4 np. pobrachuje. Dokelž paf žona ſ djecžimi kupnu kudzel pſchedze, dha wupſchedze ſ wulkej nuſu 2 nßl., tak ſo mamy potom kózdy dzeń hiſchcze 6 np. ſbytka, tiž dyrbja k nedželiſkej jjedzi, k tuchli, k draſzi, ſa krawza a ſchewza, k ſchulikim kniham a k paperi doßahacz. Je teho dla mózno, pod tajkimi wobſtejenemi palenz picz a tobak ſchnópowacz? Wſchak widzicze ſ teho, kak małe kuſki mózu ßwojim lubym djecžom wudjelecz, a na khoſej, mlóko a mjaßo neßmemy ßebi ſ zyka myßlicz!

Na to jemu nichton wjaz wot žanych kroſchkow k palenzej nerycžeſche, ale hoſzjo kaſachu hoſpodarej, ſo by jemu karan piwa ſa jich peneſy poredził.

Cžahi fakſkoſchleſynſkeje želeſnizy ſ budyſkeho. dwórniſchcza.

Do Drażdżan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 23 m.; popołnju 2 h. 50 m.; wecžor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; wecžor 7 h. 50 m.

Nózny cžah wjazy neńdze. Wot Lubija hacž do Serbſkich Pawłoz ßo po ſchußeju na wołach jjeżdži, netreba paf ßo ſa to płacžicz.

Penezna płacžiſna.

W Lipſku, 23. januara 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cžerweny złoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; wiuſſe bankowki 78⅝

Spiritus: w Wrotßławje (Breslau) 14 tl. w Lipſku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Podjanska cyrkej: Jan Bohuwjer Scholta ſ Rengersdorfa, wobydleŕ w Djeżnikezach, ſ Madlenu Probſtez ſ Djeżnikez.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Handrij Herman, Handrija Renca, fublerja na Židowi a khejbjetarja pſchi michałſkej zyrkwi, ß. — Marja Helena, Jan Bohuwjera Frenzela, khjeżerja na Židowi, dż. — Ernſt Moritz, nem. ß na Židowi. — Jan Auguſt, Jana Bohuwjera Hempla, khjeżnika a murerja w Brjeſowi, ß.

Podjanska cyrkej: Korla Ernſt, Auguſta Kſchižanka, mukutransporteura pod hrodom, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 8. januara: Korla Bedrich, nem. ß. na Židowi, 7 n. 3 d. — 11., Korla G. Klingſt, mureſki ſe Židowa, 46 l. — Hana Hedwika, Korlje Aug. Schmidta, bjergarja a tycherſkeho miſchtra na Židowi, dż., 3 n. — 13., Hana nebo Jurja Wicžaſa, fahrodnika w Zyżezach, ſawoſt. dż. 41 l. 6 m. — 15., Marja Auguſta, Jana Bohuwjera Wicžaſa, murerja pod hrodom, dż., 2 n. — 16., Jan Möhn ſ Maleho Welkowa, 70 l. — Amalia Auguſta, nem. dż na Židowi 10 m. — Pjetr Ernſt, Jana Spana, żiwnoſzerja w Makżezach ß., 2 m.

Nawěſtnik.

Kwaßna roża'

Janej Auguſtej Seilerej

a

Hani rodżenej **Petſchkez,**

Jana Wjazki pſchiwſatej dźiwzy,

w Hornej Borſchczi,

dżeń 28. januara 1855.

Daj bóh dżenża ſbożje wamaj
K waju ßlubej wjecžnemu,
Boja hnada nech je ſ wamaj
W waju zyłym żiwenju.

Sdwjernaj woſtacž hacž do ßmerczje
Dżenża wój ſtej ßlubiłaj.
Żadyn ſchiž a korjo cžaßne
Nech waj' luboſz newuhaßne.

Daj bóh ſbożje! wſchitko wołe.
Sbożje ſtajne hacž do rowa,
So waj pſchichod rjany kcje,
Kaž te rożje ſaronſke.

Tež ja ſ wutrobu njetk praju,
Daj bóh ſbożje k mjerej waju,
Sbożje k nowym' mandželſtwu,
K waju ßlubej wjecžnemu.

Jedyn pſchecžel ſ Horneje Borſchczje.

Sa ratarjow.
Dünnwald & Comp.
w
Barlini.

Dokelž je ßo nam k nawedženju dało, so je pschekupske pod firmu **J. F. Poppe a Comp.** wobstejaze sjenoczeństwo 1. januara pschichodneho ljeto sastane, wupschjestremy ßwoje, spomnenej firmi pod 18. novembra 1852 date poruczenje rad na jenotliwych dźjelbnikow tuteho sjenoczeństwa a woßebje na knesa J. H. Dünnwalda, kiž pschichodnje pod firmu:

Dünnwald & Comp.

pschedawanje ratarskich płodow, gratu a hnojazych ßrjedkow dale powedže.

My jeho tajke požadanje czim swólniwscho dopelnjamy, dokelž nam jeje skutkowanja dla hischcze žana skórzba snata neje, schtož nam wotczakacz dawa, so budže tón ßamy ratarjam tež dale woprawdźity guano a kmane ßymenja wobstaracz, kaž tež w kóždym nastupanju derje a tunjo poßłužecz.

W Pótsdami, 31. augusta 1854

Pschedßydstwo ratarskeho zentralneho towarstwo sa brandenbursku provinzu.

s Meding, wjerny tajny radźiczel. se Schlicht, ratarski radźiczel.

Dźiwajo na prjódkstejaze poruczenje dawamy k powschitkomnemu nawedženju, so my

a) wot pólnych ßymenjow
b) = sahrodnych ßymenjow
c) = ßymenjow ljeßowych a ßadowych schtomow
d) = ratarskeho gratu

w ßwojich tudomnych klamach,

e) wot guana, chiliskeho salpetra, kosziny a hnojazeho gipsa w Barlini, kaž tež w Hamburgu, Schczeczini, Gdansku, Elbingu, Kralowzu hłowne składy a we wjazorych druhich mjestach poboczne składy dźerźimy.

W Kralowskich Sakskich Hornych Łužizach je

knes **Robert Schramm** w Budyschini

na ßo wsał, naß sastupowacz a porucznoszje sa naß horjebracz. My budźemy te ßame s najwetschej starobliwoszju dopelnecz, so bychmy ßo w dowjerenju knesow ratarjow dale bóle wobtwerdźeli.

W Berlini, 1. januara 1855. Dünnwald a Comp.

Sapiski, płaczisnu, kaž tež powschitkomne a woßebne prospekty ßo darmo wote mne dawaja.

W Budyschini, 12. januara 1855. Robert Schramm.

Schlesynske Wohensawjeszjaze Towarstwo

w Wrotßławju s 2 mill. toler sakładneho kapitala a 1 mill. toler reservy

sawjeszja po twerdych na najtunischo postajenych prämijach bes dopłaczowanja pschecźiwo wohnjowej a błyskowej schkodźi:

mobiliar, maschiny, fabrikski a ratarski grat, skót a žnenske płody wschitkich družinow pod twerdej a mechkej (ßłómjanej, kschindźelowej) tsjechu.

Hłowny agenta sa Kralowske Sakske Horne Łužizy. **Robert Schramm** w Budyschini.

Schtóž ßebi rjesanske wopißmo (Schlachtschein) tak dołho newobkhowa, hacz je po to ßamo nastupazy kralowski sastojnik pschischoł, tón dyrbi njetko sa kóždyras 1 tl.—=—= khestanja dacz.

W Budyschini, 13. januara 1855. **Kral. Hłowna Bjerkownja.**

Pfaff. Schmidt. Wittig.

Woheńsawjeszjaze towarstwo **Borussia** w Barlini

se sakładnym kapitalom wot 2 millionow toleř pruskeho kouranta a s reservu wot 1 milliona toleř,

sawjeszjuje pschecźiwo wóhnjowej schkodźi po tunich a twerdych prämiach mobilie wschitkich družinow, składy tworow, žito, skót, grat a ßudobje a teho runja pod zyhlowanej, kschindźelowej a ßłómjanej tsjechu a je podpißany k horjebranju a sapißanju sawjeszenjow stajnje hotowy.

W Budyschini, w januaru 1855. **G. A. Lövenig,**

Komptoir na swonkomnej lawskej haßy.

Dźjelbu ßylnych mastrichtskich jadriwych póduschow, kiž ßu, kaž snate, te najkmanische sa burskich ludźi, ma hischczen w tunej płaczisni na pschedań

W Budyschini, 27. jan. 1855.

J. R. Atzerodt,
kożjekupz na bohatej haßy czo. 8.

Aukzia.

Ssobotu 3. februara t. l. pschipołnju wot 1. budźe tudy w Budyschini, na róžku drewowych wikow a kamenteje haßy cz. 213. szjehowaze wuranźjerowane

wojerske draszenja, konjaze graty ꝛc.

jako: wojerske ßuknje wot seleneho ßukna, teho runja uniformowe lazy, rukajzy; wjazore sta remenjow, kożanych paßow, czakow, helmowych khapow, czakowych fylzow, dale tež schpódkow a patronowych kapsow ꝛc. (kotrež bychu woßebje sa schewzow, remenerow a ßedłarjow kmane byłe), khomoty se wschjem pschißłuschazym gratom, jenotliwe khomoty, postronki a moßasne rynki, swónczki a druhe wschelake wjezy, kaž tež jedyn tołsty njehdźe 70 łóhczi dołhi powjas na pscheßadźowanje pschedawacz

Korla August Gühna,
kral. wojerskoßudniski aukzionatař.

Pschichodny dźeń.

31. januara 1855

budźe ßo w spuschczanym drewi w tak menowanych Marschinach pola Wulkeje Subernizy njehdźe 30 kóp zylje ßylnych brjesowych walczkow na pscheßadźowanje sjawnje pschedawacz.

Schtóž chze ßebi te ßame predy wobhladacz, nech ßebi je wot hólnika Stefana tam pokasacz da.

Njehdźe 24 kóp twerdych brjesowych a dubowych walczkow je tak derje hromadźje, kaž tež po jenotliwych kopach sa tune penesy skere ljepe na pschedań. Wone steji pola bartskeho haja a je wscho dalsche shonicz pola korczmarja Thomasa w Barczi.

Kowařnja s 8 kórzami pola a s rjanej ßadowej sahrodu je w Małej Subernicźzy na pschedań. Wscho dalische je pola wobßedźerja shonicz.

Jutsje, jako nedźelu 28. januara budźe pola podpißaneho w Nowych Bobolzach,

Kołbaßowa hoszina

wetdźerźana a ßo wschitzy snaczi a nesnaczi najpodwólnischo na tu ßamu vscheproschuja a chzyli ßo w prawym czaßu bohaczje k nej nutsnamakacz. Sa dobrych herzow budźe tež starane.

Nowak.

Sprawny a porjadny wotroczk móze hnydom na klukschanskim knežim dwori ßłužbu dostacz.

Na puczu s Wóßliczej Hory do Jamnoho bu 24. dezembra pschi weczori konjaza deka wot bjełeho frißa a s tsjómi czerwenymi ßmuhami po kromi wokoło shubena. Sswjerny namakař chzył ju sa 1 tl. myta pola Jana Wujza we Wóßliczej Hori wotedacz, hdźež tež tón to ßamo myto dostane, kiž tam praji, schto je spomnenu deku wobkhował.

Sańdźenu ßobotu bu bes Jenkezami a Kubschizami jene proßo namakane. Tón, kotremuž ßłuscha, móže je po sarunanju wułoženych wudawkow pola Jana Mjerczina w Meschizach saßo dostacz.

Ssmolerjowa knihařnja w Budyschini s tutym najpodwolnischo wosjewja, so wona tež wschitke njemske czaßopißy wobstara, jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Sächsisches Kirchen- und Schulblatt, Sächsische Schulzeitung, Pilger, Bienenzeitung, Mißionsplatt; a t. d. atd

Tež ßu w spomnenej knihařni wschitke njemske knihi a musikalije na pschedań abo wobstarja ßo te ßame po požadanja najruczischo.

Czo. 1. a 3. Serb. Now. 1855, ale cžiste, kupuje ßo saßo we wudawařni Serb. Nowinow.

Nańdźenu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl	nsl.	tl.	nsl.
Róžka	5	10	5	—	5	5	Rjepik	8	22½	8	10	8	15
Pscheńza	7	10	6	10	7	—	Jahły	10	20	10	10	10	15
Jeczmeń	4	2½	3	22½	3	27½	Hejduschka	8	10	8	—	8	5
Wówß	2	12½	2	2½	2	7½	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	5	Kana butry	—	13	—	11½	—	12½

Dowoz: 3520 kórcow.

Čišćane pola K. B. Miki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 5. 3. febuara. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. Se Slepoho. S Mjerkowa. S Rakez. Mißionar Mjerczink. Dopisy. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sak,koschlesynskeje. želesnizy. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Kral poda ßo 23. januara do wuczeŕskeho seminara w tak menowanym draždzanskim Bedrichowym mjeszi (Friedrichstadt) a wosta tam półtsecza hodziny. Jako bje knihownju, kaž tež salje, w kotrychž ßo wuczi a spi, wobhladowal, pschipoßluchowasche wón najprjódzy direktarja Otty wukładowanju biblije, a potom stawisniskej hodzini (Geschichtsstunde) wuczerja Reinicka. Jako ßo wotßali, wupraji wón ßwoju spokojnosz nad sriadowanjom seminara.— Kral, kiž je ßo dohladał, so krajne wudawki dale bóle rostu, je ministram porucznosz dał, so by tola kóždy sa tym hladał, hacž ßo neby w jeho dzjelbi njeschto salutowacz dało. A so by ßo to czim ljepe stacz móhło, je kral pschikasał, so ßo pschirjes k krajnym wudawkam neßmje wjazy jenož na tsi ljeta czinicz, kaž ßo to hacž dotal stawasche, ale so dyrbi ßo pschi tym tak derje na sańdzeny, kaž tež na pschichodny czaß hladacz. Tajka kralowa myßliczka je jara mudra a krajej, hdyž ßo wona runje tak mudrje wuwedze, wjeszje wulki wužitk pschineße. —

W tsiljetnym czaßu 1846 — 1848 wuczinjachu krajne wudawki 34,550,447 tl., w ljetach 1849 — 1851 pak 39,934,518 tl., w ljetach 1852 1854 bje jich 26,560,184 tl., a na ljeta 1855 — 1857 žadaja ßebi ministrjo 27,178,059 tl. a hewak hischcze 7,703,250 tl. k twarenju nowych želesnizow. To ßo pak kralej wele sda.

Prußy. Kral, kiž rakuskemu khježorej pschecziwo rußowskemu pomhacz necha, chze tola do teho swolicz, so by njemski bundestag w Frankfurczi wobsanknył, so bychu wschitke njemske weŕchi ßwoje wójska k wójni hotowe sczinile. S tym pak hischcze wuprajene neje, so maja wójsko pod bróń powołacz a s nim na wójnu czahnycz. — Kral je do Wina prajicz dał, so ßebi wón ßwoje prawo, na wuczinenju mjera dzjel bracz, wobkhowa a žada ßebi, so bychu tež jeho w ßwojim czaßu k shromadzisni powołali, kiž chze we Wini mjer wujednacz. — Kral je wójnskich naležnoszjow dla generala Wedella k franzowskemu khježorej do Parisa póßłał. — Zło na łój je poniženy.

Rakußy. S Wina pißaja, so budza ßo tam jednanja wo mjer hakle ßredz februara sapoczinacz; tola newjerja ludzjo, so budze wele hódneho wujednaneho, jeli ßo predy pak Rußojo pak jich nepscheczeljo sbili nejßu. — Nowy minister pschekupstwa, dotalny póßłanz w Kónstantinoplu, k. Bruck, je hižom na dompuczu. — Khježor je tak menowane „spießruthy" sahnał. Tuta schtrafa bjesche menujzy hischcze pola rakuskeho wójska we wužiwanju.

Franzowska. Khježor jedna njetko s rakuskim knežeŕstwom wo to, so by jene wójsko psches Sardinsku a potom dale psches rakuske

kraje na ruske mesy póßłacz ßmjeł. Dokelž menujzy njemske kraje Franzowsam pschistup k Rußowskej wotewricz nochzedza, dha chze Napoleon njetko hladacz, kak by tam psches Italsku a Rakusku pschischoł. — Prinz Napoleon je ßo s Krymy do Parisa wrócził.

Jendzelska. Tudomne ministerstwo je krymskeje wójny dla na kruchi schło. Sapóßłanz Roebuck chzysche mennjzy namet stajicz, so by ßo kommißia postajiła, kiž by pschepytała, czoho dla je wetschina jendzelskeho wójska w Krymi kónz wsała. Jako ministerstwo to shoni, wobsankny wone, so chze tajkemu nametej napscheczjiwo stupicz, jeniczki minister Rußel rekny, so wón tajki namet sa prawy spósnaje a dokelž ßo teho dla s tymi druhimi ministrami sjednacz nemóžesche, dha wón hnydom s ministerstwa wustupi, czi drusy pak wostachu. Roebuck staji 30. januara ßwój namet s tutymi ßłowami: Kajke ßu wobstejenja krymskeho jendzelskeho wójska? Schto je na tajkich wobstejenjach wina? My ßmy tam 54,000 muži póßłali. Njetko mamy tam hischcze jenož 14,000. Hdze ßu te 40,000 wostali? Nech ßejm kommißiu postaji, kiž by to pschepytała. — Ministerstwo ryczesche pscheczjiwo temu a mjenesche, tajku kommißiu postajicz, so by to tak wele rjekało, kaž ministerstwo sa nekniczomne wuprajicz. Ale wscho wobaranje niczo nepomhasche. Roebuckowy namet bu s 305 hłoßami pscheczjiwo 148 sa dobry spósnaty, — a s tym tak wele wuprajene, so móža ministrjo ßwoju stronu hicz.

Rußowska. Ruske wójsko je na ßwojim poßlenim tam — a ßempuczu w Dobrudzi 85 Turkow sajało, bes nimi 3 wyschich, a 1 turkowsku khoroj ßobu domoj vschineßło. — Franzowski general Pelißier ma porucznosz, so by ßo se ßwojej dzjelbu wojska s Turkami, pola Eupatorije shromadzenymi, sjenoczjił a potom ßnadž ßo na Perekop wobroczjił. — Sardinske pomozne wójsko dyrbi w Kaffi wustupicz a wot tam pscheczjiwo Rußam skutkowacz. — Franzowske a jendzelske wójsko, psched Sebastopolom stejaze, neje w poßleńschim czaßu niczo ważneho czjiniło, khiba so ßo pschi wupadach Rußow wobarasche. — Hrosneho wedra dla mjejeschtej wobej wójszy wele czerpicz. Pschi spoczatku januara dzjesche 36 hodzinow sa ßobu ßylny deschcz, kiž ßo skónczjnje do mózneho ßnjeha pschewobroczi. To bje konjam woßebje jara schkódne, kiž potom wschjednje s hromadami padachu. Tež wschitke rjane a drohe konje prynza Napoleona ßu spadale. Wón je na nich w Kónstantinoplu czakał, hacz skónczjnje powesz dosta, so ßu wschitke seßlakale. — Nowiny „Times" maja poweszje s Balaklavy wot 5 januara. Wone ßu połne skórzbow, jako: My Jendzelczenjo mamy 3500 khorych w ljehwi a njehdze 8000 bjednych w bosporskich schpitalnjach. Zyła lóhka brigada jjesnych ma jenož hischcze 60 koni. Wot 900muži 63. regimenta móža jich jenož 240 ßłužbu wobstaracz. Franzowsam ßo ljepe dze; czi maja ßwoje batterije hotowe.

Ze Serbow.

Se Slepoho. W tym s Boha minenym 1854. leczi bje ßo we ßlepjanskej woßadzi narodziło 56 ßynkow a 44 dzówczjczków, s hoła 90 dzjeczi. Semreło je 29 muskich a 28 žońskich; shoła 57. Po tajkim bje ßo 33 woßobow wjazy narodziło, hacz je jich semreło. Swjerowano bu we tym minenym ljeczi 18 porow a k wužiwanju Božeho wotkasanja bje pschischło 3925 woßadnych. —

S Mjerkowa. Jako sańdzenu ßreda 30. jan. tudomny dzjełaczeř Jan Micz, 20 ljet stary, w jenej tudomnej jami hlinu ryjesche, wotwali ßo nenadziwzy wulki a czežki kruch hliny a pjeska, padze na Micza a porasy a wobschkodzi jeho tak jara, so dyrbesche, hacz runje bu jemu hnydom ljekařska pomoz pytana, hodzinu posdzischo wumrecz. W.

S Rakez. Ministerstwo je njetko s wjestoszju postajiło, so ma ßo w naschim mjestyßu poboczne ßudnistwo sałožicz. Najskere ßo twarba teho ßameho hižom w bližschim naljeczu sapoczne.

Mißionar Mjerczink ſ Hrodźiſchcza.

[Pokračowanje.]

My chzemy njetko mißionarej Mjerczinkej ſ jeho ßamßnymi ßłowami dale powedacj dacj:

Dżeń 2. meje 1853 pſchińdżechmy pjeſchi ſe ßwojimi ßanemi po próży połnym puczowanju k łódżi Reſeluczi a buchmy najpſcheczelniſcho powitani. Wot ßwojeje łódżje Inveſtigatora nebjechmy nicżo ßobu pſchineſz móhli, hacj najnuſniſchu żyrobu a ſtany (żelty), a najprjeńſche bje, ſo nam nowu draſtu dachu. Kak weßeli bjechmy my, ſo móżachmy ßo ßwoju dotalnu, njetko kameńtwerdu a po rostaczu żylje mokru draſtu wußlez. Potom bu, dokelż bje wetſcha dżjelba naſchich ludżi khora, ta druha teju dweju łódżow, menujży łódż Intrepid jako lazareth ſrjadowana. Tudy ßo tſjo ljekarjo po khorych horjeberechu a hacj runje buchu na najljepe hladani, mjeſachu njekotſi tola wele cjerpicj. Njeſchto tych ßamych bu w 8 hacj 10 nedżelach ſahojenych, druſy nejßu pak hacj do dżenßniſcheho dnja żylje ſtrowi, a 1 wyſchi a 1 matroſa wumreſchtaj po njekotrym cżaßu. Jeju cżjeli buſchtej, dokelż bjechmy njehdże 30 jendżelſkich mil wot twerdeho kraja ſdaleni, pſches dżjeru, do loda wurubanu, do hłubokoſżje morja pohrebanej.

Dokelż bje ſnate, ſo łódż Northſtar, kiż dyrbeſche na poweſżje wot naſchich łódżow cżakacj a nam, jeli mózno, k pomozy bycj, hijom dwje ljecżi pſchi kupi Beachy leżeſche, doſta lieutnant Creßwell poruczność, ßo ſ dżjelbu ludżi tam podacj a kapitana Mac-Clurowe liſty k dalſchemu wobſtaranju do Jendżelſkeje ßobu wſacj. Ja ßobu hicj neßmedżich, dokelż kapitan Kellet na łódżi Reſoluczi mjeneſche, ſo móhł me hiſchcże trebacj, hdy by ßo ßnadż ſ Eſkimoami ſrycżecj chżył. (Mjerczink bje menujży teho dla ßobu wſaty, dokelż wón eſkimoſku rycj roſemeſche.)

Njeſchto poſdżiſcho pſchindże tež kapitan Mac-Clure wot łódżje Inveſtigatora, wróczi ßo pak, jako bje ſ Reſoluczinym kapitanom Kelletom porycżał, ſaßo k ßwojej łódżi a to w tym wotpohladanju, ſo by hiſchcże ſpytał, tu ßama ſ lodu do Jendżelſkeje domoj doweſz. Wón chżyſche teho dla hiſchcże tſecżu ſymu na Inveſtigatoru woſtacj, jeli by menujży ſ najmeńſcha 20 ſtrowych mużow ſ nim woſtało. Łódżny ljekaŕ wupóſna tež 20 mużich jako ſtrowych, ale dokelż chżychu ſ tych jenoż tſjo woſtacj, dha bje kapitan ſkóncżnje nuſowany, Inveſtigatora żylje wopuſchcżicż, a wón pſchińdże 17. junija ſe ßwojimi ludżimi k łódżemi kapitana Kelleta. Wón bje ſ nimi 15 dnjow na puczu był a wſchitzy bjechu jara mucżni a ßłabi.

(Pokračowanje).

Dopisy.

D. P. Pſchi wóndaniſchim cżopłym naljecżjotym cżaßu ßu dżeßaty wulkeho rózka we Schkeudizy pola Lipſka njekotre żylje wuroſżene mejſke bruki namakali. Jedyn muż bjeſche jeneho ßobu do Lipſka do korcżmy pſchineßł, hdżeż hoſżjo ſe ſpodżiwanjom na to po blidżi bjehate ſwjerjatko hladachu. Najſkere tamne wbohe ripßy żaneje protyki — ani ßerbſkeje ani njemſkeje — mjele njebjechu, abo pak pod ſemju pó cżmi cżitacj nemózachu, tak ſo newedżichu, w kotrym mjeßazu ſemja ſteji. Hacj njetko, hdyż ßmy dys a dys 15 Réaumurſkich ſtupenkow ſymy pomjeli, żane wjazy ſe ſemje łaża, wo tym nam ſ Lipſka nicżo pißali nejßu. My pak ßebi myßlimy, ſo budża te pſcheßażene Schkeudicżanſke nowotniki ſ wulkim ſpodżiwanjom nat ßnjeh nuchacj. a lodowe kwjetki na wóknach woteżrawacj a ſo budża poſdżiſcho ſ hordym naduwanjom ßwojim brukej wujam powedacj, kak ßu ßo ſ klinkotatymi kónimi abo na ßankach a na ßmykadłach (Schlittſchuhe) weſyli, pſchi cżimż ßu we tſchjeſkanzy ßebi noßy, tykadła a porſżiki abo chżych rez: paſorki nimalje ſwoſebili. Haj a jeli ſo prawych łoßmatych

kožuchow, jelenjazych kholowow a wuhorowatych schkórni ßobu nimaju, dha jim treba nebudże, do naljecza cjakacj, hacj schkórzy jim jako dobrym formam hłowy swotkußuja, — dha ßo hijom na khribet seßydaju a ženje žaneho ßłowczka nepiknu! — Wy pak, o podsemske bruki, kiž hischcje w cjepłym kucjiku ßedjicze, rósdjerajcje wocji a nastajejcje wuschi, hdyž Nowiny k wam pschińdu, a dajcje ßebi radjicj: Khróblje njetko se ßwojich hlinjanych hrodow nekažcje; pschetož pola naß huschka, a w pschedtydżeńschej ßobotnonedżelskej nozy je nasche samerske hona ßnjehowe poßleschczo pschikryło, kiž waß neby jara wohrewało! A hdy byschcje wy nebožatka sesmersowałe, schtó by nam potom w meji weßelje wob wuschi frunkał, a schto brchu wam nasche młódnosełene meje pomhałe? Teho dla nehibajcje ßo won; pschedjcje tam spody kóžde wot ßwojeje kudżelki, abo schtoj tam hewak cjinicje, a wopomńcje, so je wjesty baßner tež wam saspjewał:

Khwalcje wonka, budjcje nutska,
Byrnje zybali wot puzka;
Wó jstwi tam waß nestara
Hłódny welk a tschjeskanza!

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi podła škrějetaj.

* * * * * *

Mots Tunka. Bitwa w k-sskej korcjmi dżje sunje tak kruta była neje, kaž tydżenja w Nowinach stejesche.

Hanß Depla. Nó haj, tak drje ßo tam bili nejßu, kaž Rußojo se ßwojimi nepschecjelemi pola Jatermana!

Mots Tunka. A k-sszy mužojo tež pomhali nejßu, khiba jedyn, kiž je ßwojemu ßwakej pomhał soju trochu wuprószhecj.

Hanß Depla. Ale njetkole tola po prawym žadyn próschny cjaß neje. Ja newjem teho dla, k cjomu hakle njetko wuprószhecj, a to hischcje koju!

Mots Tunka. No, s luboßzie wschak jedyn druhdy njeschtožkuliž rad cjini, k cjomuž by ßo hewak ßylnje nusowacj dał.

Hanß Depla. Ach, dha bjechu to puli s luboßzie?!

Mots Tunka. Tak ludżio praja.

Hanß Depla. Hlaj, wschak tola!

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 2 h. 50 m.; wečzor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; wečzor 7 h. 50 m.

Nózny czah wjazy neńdźe Wot Lubija hacž do Sserbskich Pawłoz ßo po schußeju na wosach jjesdźi, netreba pak ßo sa to płaczicz.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 30. januara 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cžerweny słoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winske bankowki 78⅚

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13 tl. w Lipsku 40 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Jan Schołta, žiwnoszeř w Raschowi, s Marju Madlenu Wiczasez s Wyßokeje.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan August, Jana Bohuwjera Hempela, khježnika a murerja w Brjesowi, ß. — Korla Bohuwjer, Korlje Hänsela, khježnika w Dobruschi, ß. — Hanža, Jana Adlera, wobydlerja w Jeńkezach, dž. — Marja Hańža, Jana Wiczasa, wobydl. a schewza na Židowi, dž.

Podjanska cykej: Michał, Michała Dejka, khježnika w Bjelczezach, ß.

Zemrjetaj:

Dźeń 21. januara: Hana Khrystiana Günzelka, wobydlerka w Delnej Kini, 53 l. — Hana, Jana Adlera, wobydlerja a krawza w Jeńkezach, mandzelska, 34 l. 5 m.

Nawěštnik.

Ssmertny dźeń nebo knesa E. B. Jakuba,

fararja pschi budyskej michałskej woßadźi †. 4. februara 1854.

Dźenß, lubi ßerbßy bratsjo! je
Žno ljeto dokonjane,
So wschudźom, hdźež ßo ryczesche,
Bu srudnje powedane:
„Knes farař Jakub wumreł je
„Bes dołhej cžežkej khoroszje,"
„Po Božej dźiwnej radźi."

A saßo ßredu pschichodnu,
Je ljeto dokonjane,
So bu Joh' cžjeło popołnju
Na Tuchoř pohrebane;
Hdźež s nebo knesom Lubenskim,
S tym wjery bratrom najlubschim
Njetk cžische wotpočzuje.

Hlaj tehdy zyła woßada,
Hacž runje hrosnje bjesche,
Haj ßamón tež lud s daloka
Jom k pschewodźenju dźjesche,
A s tym najljepe pokasa,
Kak kożdy Jeho lubo ma,
Joh' srudnje wobžaruje.

Tak spisch ty, luby Jakube!
Žno ljeto w ßwojim rowi;
Schtož pak je tudy wußyte
Wot tebe w Božim ßłowi:
To skhadźa, rosze lubosnje,
A kcžjeje, srawi weßelje,
Haj hužom płody neße.

Wam pak, kiž tehdy płakajo,
Sa Jeho kaschczom dźjeschcze,
Ach Wam dźenß wjeszje s nowa ßo
Po nebocžiczkim styschcze;
Wy wjeszje s wulkej sru obu
Dźenß Jeho rów na Tuchorju
Schcze s płaczom wopytacze.

Ach nepłaczcze! Hlaj Jemu ßo
Je njetk we połnej mjeri
Tam jako sda wscho dostało,
Schtož tu we prawej wjeri
Je ryczał, wučził, prjedował
A rjanych knihow napißał
Sa sbožje ßerbjkoh' luda.

Hlaj, junu wschak tež saßwita
Nam rjane, kraßne ranje,
Hdźež ßo tež saßo dokonja
We rowi Jeho spanje;
Haj, Bóh tón Jeho wubudźi,
Waß na wjeczne s nim sjenoczi;
S tym troschtujcze ßo tudy.

A tak dha spi njetk dale tu
To cžjeło w ßwojim rowi
Bes tym hacž twój duch we nebju
Pschi jehneczowym stóli
Tu wjeczňu sbóžnosz wužiwa,
Kiž Cži tón sbóžnik s hnady da
Sa ßwjerne prózowanje.

Pjetr Młónk.

Powschitkomne sawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſti.)

Sarucżazy fond towarſtwa **Dżeſżacż illionow 500,000 ſchieſżnakow dobrych penes.**

Wetſchi dżjel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſżenja na twory, maſchiny, mobilije, ſkót, wumłóczene żita atd. atd. pſcheczżiwo wóhnja pe tunich twerdżje poſtajenych prämijach.

Dopłaczżowanja ßo żenje żadacż nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wuplaczżowanja ſa ſchkodowanje bes wotczżehnenja w tych ſamych peneſach.

Pſchi ſawjeſżenjach ratarſkich pſchedmetow poſticża towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſżenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżłowekow. Sawjeſżenja pucżowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petan,** wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſż.

Woheńſawjeſżjaze towarſtwo **Borussia** w Barlinu

ſe ſakładnym kapitalom wot 2 millionow toleŕ pruſkeho touranta a ſ reſerwu wot 1 milliona toleŕ,

ſawjeſżjuje pſcheczżiwo wóhnjowej ſchkodźi po tunich a twerdych prämiach mobilie wſchitkich drużinow, ſkłady tworow, żito, ſkót, grat a ßudobje a teho runja pod żyhlowanej, kſchindżelowej a ßłómjanej tſiechu a je podpißany k horjebranju a ſapißanju ſawjeſżenjow ſtajnje hotowy.

W Budyſchini, w januaru 1855.

G. A. Löwenig,
Komptoir na ſwonkomnej lawjſej haßy.

Poruczaze ſpomnenje.

Dr. Borchardtowe aromatiſſo-medizinſke **ſelowe mydło** w ſaſyglowanych originalnych pakczżikach po 6 nßl.

Dr. Hartungowe chinaſkorowy wolij, w ſaſyglowanych a do ſchkleńży ſtemplowanych bleſchach, po 10 nßl.

Dr. Hartungowa ſelowa pomada, w ſaſyglowanych a do ſchkleńży ſtemplowanych tyglkach, po 10 nßl.

Haptykarja **Ant. Sperati'a italſke medowe mydło,** w originalnych kruchach po 2½ a 5 nßl.

Snutskomna hódnoſż a dopokaſana wużitnoſż horka ſpomnenych priveligirowanych wjezow netreba żaneho wobſchjerniſche wukhwalenja = h'jom małe ſpytanje doßaha, ſo jedyn pſcheßwjedzenje wo dobroſzi a woßebnoſzi tychle powſchitkomnje wużitnych wunamakanjow ſpóſnaje a budża wjeſżje wot wſchitkich, kiż ßu je jedyn krócż nałożili, ſ woßebnym ſpodobanjom pſchezo ſaßo kupowane. = Proſpekty a wukożenja nałożenja ßo darmo dawaja, ßrjedki ßame pak, w ſnatej dobroſzi = pod ſaruczenjom woprawdżitoſżje = ma w Budyſchini **jenoż ßam** na pſchedań Wilhelm Hammer, w Kamenzu Fr. Aug. Naumann, w Rakezach haptykaŕ Facius.

Sſredu 7. februara t. l.

budże podpißany dżjelbu ſtejażeho brjeſoweho a wolſchoweho drewa, każ też nj ſchto dokhich hromadow teho ßameho drewa na picheßadżowanje pſchedawacż. Sapoczżatk rano 9 hodżinach.

Ropper ſ Kupeje.

Niehdże 40 kloſtrow peńkow, kloſtr po 1 tl. 7½ nßl. je na pſchedań pola Jana Domſchki w Nowej Wßy pola Rakez.

Dobra granitowa ſtała je k pſchenajecju. Wſcho dalſche je ſhonicż na kubli cżo. 10 we Wutrżu.

Sa ratarjow.

Dünnwald & Comp.

w

Barlini.

Dokelž je ßo nam k nawedženju dało, ſo je pſchekupſke pod firmu **A. F. Poppe a Comp.** wobſtejaze ſjenocjeńſtwo 1. januara pſchichodneho ljeta ſaſtane, wupſchjeſtremy ßwoje, ſpomnenej firmi pod 18. novembra 1852 date poručenje rad na jenotliwych djelbnikow tuteho ſjenocjeńſtwa a woßebje na kneſa J. H. Dünnwalda, kiž pſchichodnje pod firmu:

Dünnwald & Comp.

pſchedawanje ratarſkich płodow, gratu a hnojazych ßrjedkow dale powedje.

My jeho tajke pojadanje cjim ſwólnjwſcho dopelnjamy, dokelž nam jeje ſkutkowanja dla hiſchcje žana ſtórža znata neje, ſchtoj nam wotcjakacj dawa, ſo budje tón ßamy ratarjam też dale wopraw-dźity guano a kmane ßymenja wobſtaracj, kaž też w kóždym naſtupanju derje a tunjo poßłužecj.

W Pórsdami, 31. auguſta 1854.

Pſchedßydſtwo ratarſkeho zentralneho towarſtwo ſa brandenburſku provinzu.

ſ Meding, wjerny tajny radźicjel. ſe Schlicht, ratarſki radźicjel.

Dźiwajo na prjódkſtejaze poručenje dawamy k powſchitkomnemu nawedženju, ſo my

a) wot pólnych ßymenjow
b) = ſahrodnych ßymenjow
c) = ßymenjow ljeßowych a ßadowych ſchtomow
d) = ratarſkeho gratu

w ßwojich tudomnych klamach,

e) wot guana, chiliſkeho ſalpetra, koſzinu a hnojazeho gipſa w Barlini, kaž też w Hamburgu, Schczeczini, Gdanſku, Elbingu, Kralowzu hłowne ſkłady a we wjazorych druhich mjeſtach poboczne ſkłady dźerźimy.

W Kralowſkich Sakſkich Hornych Łužicach je

knes **Robert Schramm** w Budyſchini

na ßo wſak, naß ſaſtupowacj a poručnoſcje ſa naß horjebracj. My budźemy te ßame ſ najwetſchej ſtarobliwoſzju dopelnecj, ſo bychmy ßo w dowjerenju kneſow ratarjow dale bóle wobtwerdźeli.

W Berlini, 1. januara 1855. Dünnwald a Comp.

Sapiſki, płaczińnu, kaž też powſchitkomne a woßebne proſpekty ßo darmo wote mne dawaja.

W Budyſchini, 12. januara 1855. Robert Schramm.

Schleſyńſke Wohenſawjeſzjaze Towarſtwo

w Wrotſławju ſ 2 mill. toler ſakładneho kapitala a 1 mill. toler reſerwy

ſawjeſzja po twerdych na najtuńiſcho poſtajenych prämijach bes dopłaczowanja pſchecžiwo wohnjowej a błyſkowej ſchkodźi:

mobiliar, maſchiny, fabrikſki a ratarſki grat, ſkót a žnenſke płody wſchitkich družinow pod twerdej a mechkej (ßłómjanej, kſchindźelowej) tſjechu.

Hłowny agenta ſa Kralowſke Sakſke Horne Łužizy. **Robert Schramm** w Budyſchini.

Konzessionirowany komptoir sa wuczahowarjow,

C. Louis Teuber w Lipſku,

Burgſtraße No. 1, Ecke am Thomaskirchhofe, wobſtara wucjahowarjow ſ łódźemi k. k. **Wm. Stisser & Co. w Bremeni** kóžde mjeßaz 2 krócj do **New-Yorka, Baltimora, Philadelphije,** w kmanych ljetnych czaſach do **Neu-Orlansa, Galvestona, Indianolje, Quebeca;**

ſ łódźemi k. k. **Joh. Cesar Godeffroy & Sohn** w **Hamburgu** kóžde mjeßaz do **Adelaidy** a **Sydneya** w **Australii,** do **Valdivije** a **Valparaisa** w **Chili,** do **San-Francisca** w **Californii** atd.

So ßym ßo pſched krótkim cžaßom jako ljekař do Rakez pſcheßydlił, dowolam ßebi cžeſzenym Sserbam wokolnoſzje ſ tutym najpodwólniſcho woſjewicž.

W Rakezach, w januara 1855.

F. M. Błažik, med. pract,
ſ bydlenjom pola k. haptykarja Faciuſa.

W Nowej Weßy pola Worklez je khježa cžo 1. ſ dwjemaj bydlenſkimaj ſtwómaj, ſ hródžu a bróžnju, kaž tež ſe ſahrodu ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a móže ßo wſcho dalſche pola podpißaneho tam ſhonicž.

Michał Schin.

Jedyn poß, liſchka po barbi a tež po meni, je ßo ſańdženu nedželu na ranje pola Pjetra Dejutſchmana w Boſankezach ſhubił. Schtóž jeho tam ſaßo pſchiwedže, dóſtane 10 nßl. myta.

Na pucžu ſ Wóßlicžeje Hory do Jamnoho bu 24. dezembra pſchi wecžori konjaza deka wot bjełeho frißa a ſ tſjómi cžerwenymi ßmuhami po kromi wokoło ſhubena. Sswjerny namakař chzył ju ſa 1 tl. myta pola Jana Wujza we Wóßlicžej Hori wotedacž, hdžež tež tón to ßamo myto doſtane, kiž tam praji, ſchto je ſpomnenu deku wobkhował.

Drewowa aukzia.

Wutoru 6. februara t. l. dopołnja wot 10. hodžinow budža ßo wot podpißaneho wjazore loßy khójnoweho drewa, pſchi cžimž ßo rjane žerdžje a ßłabe twarſke drewo namakaja, na pſcheßadžowanje pſchedawacž. Shromadžiſna je w korcžmi w Kißlizy. Kundiſch.

Dźiwocžanſke ßerbſke ev. luth. towařſtwo ſ mjeje nedželu 11. februara ſhomadžiſnu.

Pſchedßydſtwo.

W Ssmolerjowej knihaćni pſchedawaja ßo ſaßo:

Wutrobne knižki. 5 nßl. 5 np.
Sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.
Wetſcha ſahrodka kwjetkojta. 1 nßl.
Ssobudar: Kak młodžeńz póńdže po cžiſtym pucžu. 3 nßl.
Bjertelk ſta wužitkow wopiłſtwa. 4 np.
Schto je wjerne kſcheſzijanſtwo. 6 np.
Wopomnenje ßmerczje. 4 np.
Mißionſki póßoł. Cžißło po 5 np.

Woſjewenje.

Na zyhelnicži w Scheſchowi ſteji ſaßo wetſcha dźjelba

mureřſkich a tſchjeſchnych zyhlow

na pſchedań.

Placžiſna ſ wuwſacžom licžbeńſkeho dawka ſa tawſynt mureřſkich zyhlow 10 toleř,
„ „ tſchjeſchnych zyhlow 8 „

Pſchi kupenju wetſchich dźjelbow dawa ßo temu pſchimjereuy rabbat.

Zyhelniſke ſarjadniſtwo.

Najnowſche depeſchje.

S Petersburga. 29. januara. Weřch Menzikow woſjewja pod 22. januara. W nozy wot 19. k 20. ßmy ſbožomny wupad ſe Sebaſtapola ſcžinili. Wón bje p checžiwo Franzowſam ſłoženy. Nepſcheczel je wele cžerpił. Dwaj franzowſkaj wyſchaj a wjazori wojazy buchu ſajecži. Nepſcheczelam je tak jara wo drewo nuſa, ſo ßu ſtary cherſoneſki tempel wotkryli a wſcho drewjane ſ neho wotnoßyli.

S Wina, 29. januara. S Odeßy pißaja, ſó ßo hacž do 19. jan. niczo woßebneho pſched Sebaſtopolom ſtało neje. Ssnjeh ßylnje pada. K Rußam wele ludži deſertiruje.

Na ſtr. 39. tuteho cžißła ſteji w njekotrych wotcžiſchcžach meno: Nopper; to dyrbi pak rjekacž: **Nopper ſ Kupeje.**

Nandženu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kore.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kóre.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rójka	5	10	5	—	5	5	Rjepik	8	22½	8	10	8	15
Pſcheńza	7	10	6	10	7	—	Jabły	10	20	10	10	10	15
Jecžmeń	4	2½	3	22½	3	27½	Hejduſchka	8	10	8	—	8	5
Wówß	2	12½	2	2½	2	7½	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	5	Kana butry	—	13	—	11½	—	12½

Dowoz: 3520 kórcow.

Ćiśćane pola K. B. Miki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póšće 7½ nsl.

Čisło 6. 10. februara. **Lěto 1855.**

Wopschijecjje: Swjetne podawki. S Bukojny pola Barta. Mišionar Mjerczink. Auſtraliſki liſt. Dopiſy. Hanß Depla a Mots Tunka. Pſchilopk. Spewy. Cjahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy. Zyrkwinſke powjeſcje. Nawjeſchtnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Kral je ſańdżeny tydżeń draždżanſki krajnoßud wopytał, tam wſchitko ßwjeru wobhladował a ſkónczinje też pſcheßłyſchowanju jeneho wobſkorżeneho pſchipoßłuchował. Pſchi wotkhodźi je pecza ßwoje ſpokojenje wuprajił. — Ssejm wuradżuje a rosßudżuje krajny budget (dokhody a wudawki) a je miniſterſtwu njekotre mjenſche ſummy ſarekł. — Miniſterſtwo wójny chże w bliżſchim cżaßu remonty kupowacz a budża teho dla 15. februara w Bórni, 19. w Lubiju a 22. w Draždżanach konjaze wiki wotdżeržane. Wumjenenja ßu każ hewak.

Prußy. W Frankfurcji, hdżež maja wſchitke ſjenoczene njemſke wjerchi ßwojich póßłanzow, je w poßlenich dnjach rakuſki khježor namet ſtajił, ſo by ßo njemſke wójſko mobiliſirowało, wot pruſkeho krala bu pak namet ſtajeny, ſo by ßo njemſke wójſko jenoż do wójnſkeje hotowoſzje poſtajiło. Namet pruſkeho krala bu ſa dobry ſpóſnaty. Pod wójnſkej hotowoſzju maſch to ſroſemicz, ſo dyrbi kóżdy werch wſchitko trjebne hotowe mjecz ſa ßwoje wójſko, ſo mohło tuto ſa 4 nedżelje abo też ſa 2 nedżeli na wójnu cżahnycz; pod mobiliſirowanjom je pak to mjenene, ſo dyrbi kóżdy werch hnydom ßwoje żyke wójſko pod bróń ſhromadżicz. — Njemſke ſjenoczene wójſko by njeſchto pſches 400,000 muži wuneßło. — Rakuſki khježor je ßwój namet teho dla ſtajił, dokelż chże, ſo by jemu njemſke wójſko jeho kraje ſakitowake (ſchózowało), hdyż wón ſ Rußami wójnu ſapocżne. To ßo pak njemſkim werchom, woßebje pak pruſkemu kralej, nochże a duż ßu woni jenoż ſa wójny ſ Rußami newidża ſa wójnſku hotowoſz ßu ßo pak teho dla wuprajili, ſo by jich nichtón nepſchihotowanych nenadpanył.

Rakußy. Dokelż njemſke werchi rakuſkemu khježorej pſcheczjiwo Rußam pomhacz nochżedża, dha je wón ſ franzowſkim khježorom wucżinił, ſo by jemu tón 200,000 ludżi k pomozy póßłał. Tajke franzowſke wójſko pocżehne pecza pak pſches Italſku, pak pſches Schwajzarſku do Rakuſkeje a chże je Napoleon ßam kommandjerowacz a w ſjenoczenſtwi ſ Franz-Joſefom nadpad na Półſku ſcżinicz. — Żyke rakuſke wójſko ſteji njetko pod brónju a je kóżdy regiment, kiž ma w mjernych cżaßach jenoż 4600 muži, njetko na 8000 wojakow vowyſcheny. — Wele woßebnych rakuſkich ſaſtojnikow je w poßleńſchim cżaßu franzowſke rjady abo órdeny doſtało; ſa to pak bu żyła hromada rakuſkich órdenow do Pariſa póßłanych. —

Franzowſka. Sardinſki kral je na nuczenje franzowſkeho a jendżelſkeho knježerſtwa wobſankył, jimaj 25,000 muži k pomozy dacz. Sa to dóſtane wón njehdże 13 millionow toler wot Jendżelczanow a je po tajkim ßwojich ludżi droho doſz pſchedał, każ njekotſi mjenja. — Portugalſkeho krala chżedża też k tajkemu ſkutkej

wabik, teho runja tež belgiſkeho; ale taj hiſchcze tak prawje nochzetaj. — S teho wſcheho je widjicz, ſo nepſcheczeljo Rußow wſchudzom pomoz pytaja a ſo chzedza wójnu w pſchichodnym czaßu ſe wſchjemi móznymi mozami weſz. S mjerom drje teho dla niczo nebudze, khiba jenoz w Njemzach.

Jendzelſka. Stare miniſterſtwo je wotſtupiło a to teho dla, dokelz ßejm ſ wedzenjom wójny ſpokojom nebje. Duz dyrbi kralowa njetko nowe miniſterſtwo poſtajicz, kiz by tu wjez ljepe wobſtarało. Wot neje bu teho dla lórd Derby powołany, ſo by nowe miniſterſtwo ſrjadował. Ale to ßo jemu, kaz tež lórdej Landesdowni a Rußelej radzilo neje. Na to je lórd Palmerſton poruczność dostał. K temu ma kraj najwjazy dowjerenja. Palmerſton je dobry pſcheczel franzowſkeho khjezora. Wón bje tež hacz dotal hizom miniſter a bes nimi najbóle wójnſzy ſmyßleny, tola pak tež wot nich jara ſadzjewany, dokelz chzychu najradſcho mjer mjecz. Jeli ßo Palmerſtonej wo prawdzje radzi, ſo wón po ßwojej woli nowe miniſterſtwo ſałozi, dha ſ wójnu wjeſzje bórſy kónz nebudze.

Italſka. Wójwoda genueſiſki, pſchichódny ßyn ſakſkeho krala, je jara ſkhorił a je pecza mało nadzije wotkhorenja.

Schpaniſka. Jako bu wóndanjo nowy miniſter finanzow abo krajnych penezných nalezności poſtajeny, nenamaka wón w krajnej pokladnizy wjazy dyzli 106 nórtow. Predawſchi miniſtrjo bjechu menujzy hubenje hoſpodarili, potom lud ſkoro pół ljeta zane dawki dawał nebje, dokelz bje luty nemjer w kraju, a duz zadyn dziw neje, ſo ſkónczńje w krajnych kaßach niczo wjaz nebje. Nowy miniſter ſda ßo pak muz bycz, ſo ſaßo njeſchto do nich hromadu ſwedze.

Rußowſka. Pſched Sebaſtapolom je pſchezo hiſchcze pſchi ſtarym; Franzowſojo a Jendzelczenjo ßo tam bjedza, Rußojo ſ czaßami wupady czinja a hubene wedro wſcho wójnſke dzjelo kaſy a woßebje wobljeharjam ſchkodzi. Sſnjeha je khjetro wele a ſyma niz mała, tak ſo wojazy ſmerſuja. Jendzelſki major Macdonald je 16. jan. pſches ſmerſnenje wo zywenje pſchiſchoł a jenemu druhemu wyſchkej budziſche ßo pſchi ßamym tež tak ſchko. Jendzelczanam jara drewo pobrachuje, tež ſkorza woni na te blachowe khachlje, kiz ßu dostali, ſo ßo ſ nich jara kuri, tak ſo ßu ßo dwaj wyſchej a njekotſi wojazy ſadußyli. — Omer paſcha bje wóndanjo w Balaklavi a mjejeſche tam ſradzowanje ſ franzowſkimi a jendzelſkimi generalemi. To ßamo trajeſche tſi hodziny a bje druhdy jara wótre. Skónczńje pak ßo tola ſjednachu a Omer paſcha chzyſche ßo potom do Eupatorije podacz. Tam ßo menujzy turkowſke wójſko ſhromadzuje. S zyła chzedza ſjenoczeni nepſcheczeljo do Krymy 200,000 muzi hromadu ſweſz; wójna budze pak drje tam hakle po ſaſtupenju ljepſcheho wedra ßylniſcho wedzena.

Ze Serbow.

S Bukojny pola Barta. Po jutrach tuteho ljeta budze ßo pola naß, kaz je to njetko wobſankнene, nowa ſchula twaricz ſa Bukojnu a Nowu Welku, kiz bjeſchtej hacz dotal do Barta ſaſchulowanej.

Miſionar Mjerczink ſ Hrodziſchcza.

[Pokračowanje.]

Najljepſcha pomozna wjez k wuſtrowenju khorych, kiz na ſkorbuczji czerpjachu, bje czerſtwe mjaßo mjeſto wſchjedneho ßeleneho mjaßa, a kapitan Kellet proſcheſche teho dla peczoch wyſchich a me, ſo bychmy na kraj na hońtwu ſchli. My pſcheczinichmy teho dla czaß wot 10. meje hacz do 29. julija ſ hońtwu. Stan (zelt,) kotryz bjechmy ßobuw ſali, bje naſche wobydlenje, w małych khachlach warjachmy ßwoju jjedz, a kamente wuhlo, na kupi wokoło leżaze, bje naſche tepidło. My tſjelachmy moſchußowe howjada, bjehuny (Rennthiere), bjele ſajazy a ßnjehowe kurjatka. Posdz'ſcho, w mjeßazu juliju, pſchindjechu wſchelake mórſke ptaki wot półnja, kotrez tež tſjelachmy. Pſchi wobliczenju namaka ßo, ſo bjechu muzſtwa tſjóch kódzow Inveſtigatora, Reſoluty a Intrepida, w

cjaßu ßwojeho pſchebywanja w tamnych ſtronach ſatſjelake: 119 moſchußowych howjadow, 205 bjehunow 309 ſajazow, 1105 ßnjehowych kurjatkow, 624 djewich kacjkow a hußy, 3 lodowych medjwedjow, 5 welkow, 5 mórſkich pßów, 190 bjelych liſchkow, a hewak mnohoſz druhich ptakow, jako rapakow, jerawzow, lodowych nurjakow a rybornakow. Wukutleny moſchußowy wół waješche njehdje 300., bjehun pak 80 puntow. Druha ſwjerina je wele menſcha, khudſcha alézjſcha, dyžli w Europi.

W mješazu haperleji hacj do julija 1853 djieſche 6 wſchelatich djielbow ludji wot Reſoluty a Intrepida, — kóždy ras 8 muži a 1 wyſchi,— ſe ßanemi dale, ſo bychu nowonamakane brjohi polarſkeho morja hiſchcje dróbniſcho pſchepytali a pſchi tym ßnadź też ßljedy wot Franklina namakali. Ale w tajkim napohladanju bje wſcha próza podarmo. Kapitan Mac Clintock bje 105 dnjów duzy a bje w tym cjaßu 1210 jendjelſkich mil nowenamakaneho kraja hacj do najdaliſcheje pólnozy pſchepucjował.

(Pokračowanje)

Auſtraliſki liſt*)

wot Jana Mjercjina ſ Delan.

Portlandbay, 19. ſeptembra 1854. W Bożim weni, moji wutrobnje lubowani! Wele ſtrowja a ſboża Wam wſchitkim! Moje żadanje je, ſo by Waß mój liſt ſtrowych namakał. Hacj runje ſze naſchu rejžu hižom wot druhich wopißanu dóſtali, dha chzu k tej ßamej tola hiſchcje njeſchto pſchiſpomnicj, pſchetoż me je wele potrechiło. Moji lubi, bórſy kaž ßmy na łódj pſchiſchli, ſtej mojej djieſzi, Handrik a Marka, bjeżenje doſtałej Ja ßym hnydom ljekarja k pomozy wołał, ale wone bje wſcho podarmo. Tak rucjże hacj na morjo pſchińdjechmy, mjejachmy ſpieſchny, ßylny wjetr; duž ſ welſcha wſchitzy (na mórſku khoroſz) ſkhorichmy. Mojej djieſzi bjeſchtej ſ wopriedka bes nami najljepſchej, ale nam wſchitkim bu potom ljepe, wonej pak bjeſchtej dale bóle ßłabſchej a Marka wumre 14. oktobra rano 5. hodźinach. Dokelž bje jara cjopło, dha bu ſ jeje pohrebom khwatane. Jeje cjjełko bu do bjełeho płata ſawalene a na deſchku pſchiwjaſane. Wſchitzy, kiž bjechu na łódźi, Njemzy a Sserbjo, pſchindjechu na khowanje a bjechu jara hnucji. Najprjódzy ſpjewaſche ßo khjerluſch 416. „Schtož cjini Bóh ꝛc.," po kotrymž ßo njemſka a ßerbſka ryčj wot Pjetra Dejki dżerżeſche, na cjoż bu khjerluſch 490 „To cjjeło chzemy pohrebacj ꝛc. ſpjewany. Potom pſchiſtupi kapitan, ſcjeże ßebi mjezu a wuſpjewa njeſchto a dwaj najwyſchej matroſaj to cjjełko po maku do wody delje puſchcjiſchtaj.

Ja a moja mandżelſka njetko naju ßynka Handrika ſe wſchej ßwjernoſzju pjeſtonjachmoj a Boha proſchachmoj, ſo by naß żiwych na kraj pſchiwedł. Ale wón bu pſchezo hubeniſchi a 26. oktobra, drożdżijſku kermuſchu, wecjor 7. wón wumre. Duž dżerżachu wſchitzy Sserbja puſty wecjor, ſpjewachu khjerluſchje a wobſankuychu jón ſ módlitwu; naſajtra bu pak naju Handrik, kaž jeho ßotra, ſ njemſkej a ßerbſkej ryčju a ſ wuſpjewanjom khjerluſcha 434. „Njetk draſtu ja mam ꝛc pohrebany.

Naſch pucj je hewak ſbożomny był a nejßmy żane wulke ſtrachi ſpytali, tola pak nemjerne żiwenje mjeli; pſchetoż morjo żaneho mjera nima, duž ßo łódj ſpóchi koleba a thabka, a hdyž ßebi tón, kiž jje, ſ ruku nedżerži, dha wſcho roskida. Ale cjaß ſańdje, ſo jedyn newje, hdje tydżeń woſtane. My ßmy dwje nedżeli pola Glückſtadta ſtali a 16 nedżel na morju byli, hacj ßo Boži dżeń wecjor do Adelaidy pſchiweſechmy.

---

*) Tutón liſt je ßerbſzy pißany a wot Jana Mjercjina na jeho bratra Handrija Mjercjina w Bukezech póßłany. Pißać teho ßameho je ſ Janom Esworu do Auſtralije wucjahnył. Red.

Moji lubi, tak hłupi nebudźcje, kaž ja, so kyschcje ßebi myßlili, so je morjo tajka neschwarna jucha. Morjo je tak cźiste, so je wele kohcźow do wody widźicź, a jenemu ßo jeje chze; ale hdyž ju woptasch, dha je kaž roßoł ßelena.

(Pokračowanje).

Dopisy.

W Dreždźanach, 5. małeho rožka 1855. Schto też to ludźjo w mjestach zyły dźeń cźinja? Wele dźiełacź drje ßo jim necha; pschetoż husto ßym widźił, kak psched mjestom prózni wokoło khodźa. Nedźelu popołdnju pak ßo dodźiwacź nemóžu, hdyž tajke cźrjódy mjeschcźanow na weß won cźahnu, so ßo wscho cźorni a pißani." Takle je ßebi ßnadź hižom tón abo tamny bur pomyßlił. Duž dha nech ßo najpredy wo tym ßłowcźko praji. Cźeßni cźitarjo ßerbßkich Nowinow na wßach, wy wjeße, so w mjestach wele remeßlnikow — abo kaž ßo w Wonezach rekne: hantwerkarjow — bydli, a ja chzu pschistajicź, so ßu remeßła ßwoje ßpocźatki w mjestach mjełe a tam ßwoje wudokonenje namakałe, predy hacź ßo na weß pscheßydlichu. Wy dale wjeße, so w mjestach wele klamarí, pschekupzow a rosdźelnych wikowarjow pschebywa, kotßiž se ßwojimi klamarßkimi, pschekupßkimi a ßłužobnikami mjeschcźanam a buram wschelakich źiweńskich potrebow rad zyły dźeń pschedawaju, jeno so ßwjetłe kroschki klincźa. Wy ße też ßłyscheli, so wele mjeschcźanskeho ludu w fabrikach — kotreż delnjoßerbßki „Zaßnik" ſ dobrym ßerbßkim ßłowom hótnizy (wot: hot-owanja) menuje — ßwój khljeb pyta. Wy potom lóhko ſhudacje, so ßo w mjestach wele rukodźielnikow a pomocznikow treba, kajkichž ße na pschikład w Budyschini drewo kałacź abo na źitnych wikach mjechi pschenoschowacź widźili a teho runja. Wy kónczinje wjeße, so w mjestach wele wucźenych ludźi bydli, kotßiž, kaž ßo tam a ßem praji, ſ perom a ſ hłowu dźełaju, budź to w ßudniſtwach abo we wucźerńjach abo hdźeźkuliž. Cźlowek je tajki ſtworeny, so nemóže ſtrowy bycź, hdyž ßo nehiba a do cźerſtweho cźiſteho powjetra (abo lofta) nekhodźi; w mjestach pak tajki cźisty ſtrowy powjetr neje, kajſtiž wy na wßach macze, a pſches to w mjestach wschelake khorosźje nastawaju, kotreż wy wonkach ani neznajecze. Nech ßo wam pod hórzym ßlónzom pót wot woblicźa lije: to ßnadź je wobcźejne, ale to je ſtrowe; a wy ße ſbożomni, so macze ſtajne hibanje w cźiſtym powjetßi, nech ſ koßu ſ dwora won dźecze, nech sa płuhom khodźicze, abo nech zypy ßwoje weßele klipyklapyklap ſpjewaju. W małych mjestach tam a ßem też kublerjo bydła, kiž na ßwojich polach wonka wschjednje ſtrowehо powjetra wužiwaju; ale we wetſchich mjestach je jich mało, a powjetr je tam neczißißchi a neſtrowſchi, dokelž wjetr do mjeschcźanſkich wyßokich murjow nuts a wscho duſchnje pſchedućz nemóže. Njetko ßebi myßlcze ſchewza, krawza abo druheho remeßlnika, kiž we wuſkej haßy pschebywa a tam w cźjeßnej ſtwicźzy ſe ßwojimi pomocznikami zyły dźeń ßedźi; myßlcze ßebi pſchekupza, kiž zyły dźeń w ßwojich klamach ſtej!; myßlcze ßebi wucźeneho muża, kiž zyły dźeń pschi ßwojich knihach abo pißmach ßedźi a ßebi hłowu łama: kajke ma tón hibanje cźjeła? a hdźe je tón cźerſtwy powjetr, kotryž je cźlowekej tak nuſny, kaž rybi woda? Hdyž tole wopomnicze, dha ßo nichtó dźiwacź nebudźe, so wschelazy remeßlniczy, kupzy a wucźeni ludźjo we wjeſtych cźaßach won pſched wrota khwataju, kaž ßo jim hodźi: jedyn po wobedźi, druhi popołdnju, saßo druhi ſ weczora abo po weczori. Nedźelu popołdnju pak bywaju mjesta kaž wumecźene; pschetoż tehdy ma nimalje kóždy khwilu, ßo trochu pschebjehnycź a ßo njekotre hodźiny cźerſtweho krajneho powjetra poweßelicź. Schtóž ßo na to waſchnje ſadźerźuje, tón jeba ljekarjow wo wele penes a ſtara ßo ßam naljepe ſa ßwoju ſtrowotu. Teho dla nesdaj ßo nikomu, so ßu mjeschcźanſzy ludźjo ljeni, hdyž jich hdźe prósnych widźicze. Hdy bych ja mózny muż był a Janej a Jurjej pſchikałał, so dyrbi do remeßlniſkeje ſtwy abo do klamow abo do wucźeneho pschebytka a so dyrbi tam ſchtyri nedźelje wot ranja do weczora ſtacź, abo ßedźecź, runjeż też niczo kmane nedźiełał: temu by ßo źiwemu ſtyſkało, a wón by ſa mjeßaz kaž pół nembry domoj cźelcźkał, jeli so by móhł, to rjeka: jeli so wot teho ßydazeho źiwenja neby pół morwy był. — Ja ßym w jenym mjeſzi, kotreż wy też druhdy wohladacze, burika ſnał, kiž bjeſche ßwoje kubleſchko pſchedał a ßo ſtary — kaž wy prajicze — do mjesta k mjerej ßynył. Tam ßo jemu ßmercź woſtudźowaſche, dokelž niczo ſa dźieło a żadyn proſchł wobſtaranja nemjejeſche a niczo mjeſchcźanſke ſapocźecź neroſymeſche. Schto tón cźineſche? Tón ßo zyły dźeń pſchekhadźowaſche a neczineſche do cźiſta niczo; ludiko pak ßo jemu w mjeſzi niz kuſka neje. S teho ßebi wſmicze tu wucźbu: Woſtań kóždy pſchi tym, na cźož je ſwucźeny; hewak ßo jemu ſtane, ſo na ſ dala rjane rózje widźi a ſ bkiſka do lutych cźerni hraba.

Marja, kiž krowom dawa abo na połi wotbera, ßnadź ßebi myßli, so maju ßo mjeſchcźanſke żony a holzy tola weje ljeye; dźówka pak, hdyž ßo ji na mjeſto ſpomni, ßo hižom ſkere ſa tym domaßa, so dyrbi ßo w mjeſtach drje tola też

wobed waricz: a duž wona jene wje, schtož jejne mjeschczanske towarschki czinja. Ale, pjekne weßnjanki, ja chzu wam wjazy napowedacz, a spominam najpredy na to, so ßo w mjestach khjetro wele ßłužobnych holzow treba. Te pak s wetscha žaneho słoteho a sawiszje hódneho žiwenja nimaju — to mi na ßłowo wjercze! — runjež je wele duschnych a dobroczjwych knenjow, kiž wobužne nejßu, kiž ßo czeledzi najjesz dawaju a kiž nochzedza, so bychu ßłužobnizy zyły dzeń w symnej kuchni symu mrjeke. — Wele dzówkow khudych mjeschczanskich starschich žiwi ßo jako schwadlczje, wuschiwaŕki, kwjetkiczineŕki a strojeŕniczje, schtož ßu tajke holzy, kiž stroj (Putz) abo pychu sa woßebne knenje hotuja, kaž kłobuki s czinenymi kwjetkami wupyschane, zankowe kapiczki a wschelaku zankowu potrebu. Saßłužba tychle wupyschowaŕkow je jara mała a schpatna. Newjemy, hacz je wjerno, ale powedali mi ßu, so te nesbožomne holzy teho dla hischcze hinascheje saßłužby hladaju, kotruž dale wosnamenicz nochzu, dokelž by ßo czestna Hanka pschi tym sacžerweniła. — So maju žony a domjaze w ßwojim hospodarstwi ßwoje dzieło, to ßo ßamo wje; a duž tudy jenož na so spominam, so žony rukodzjelnikow a wschelakich mene saßłužowazych muži psches płókanje sa druhich ludzi a psches wschelake druhe wobstaranja — mohł rez: jako rukodzjelnizy — khljeb sa ßwój dom pschisporeju, bes-tym-so sa woßebnischich to prawidło płaczi: Muž dyrbi ßwoju ßwójbu sežiwicz.

So pak bohaczi kneza, kaž jich mandzelske a dzówki, jenož po spodobanju dzjełaju, to ma ßwoje: to pak je wschudze tak, nech penesař na wßy abo w mjeszi bydli. Ale ja tež wjem, so wele woßebnych knesow, kiž móhli wot danje žiwi bycz, tola sjawne sastójnstwa nesazpiwa a psches to ßwojemu wótznemu krajej wužitkuje, bes-tym-so jich knenje wschelaku potrebu hotuja a ßo staruja sa nesawinowanje khudych ludzi, kotrymž ßo wschelake dary a dobroty psches miłoszje ruki dostawaju. Wysche teho wupelneju samožiczi ludžjo ßwój czaß s czitanjom a s druhimi wužitnymi wjezami, na kotrež w bližschim liszi spomnimy. — Tak ßmy s krótka pschehladali, kak ludžjo w mjestach dzjełaju.

Drezdžanski wuj.

Dr. Pfl.

Kak rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

Hans Depla a Mots Tunka

* * *

Hanß Depla. W starym czaßu bjeschtej dwje mjeszi, Rom a Karthago, kiž dljeschi czaß pschecziwo ßebi wojowaschtej.

Mots Tunka. Haj, a jeju wojowanje rjekasche puniska wójna.

Hanß Depla. A w nowischim czaßu stej dwje wßy, kiž tež wójnu bes ßobu wedžitej.

Mots Tunka. Hlaj, wschak tola!

Hanß Depla. Najprjódzy pschiczežechu R-szy do K., buchu pak wotbiczi; potom pak czehnichu

K-ſzy do R., a duž chzychu jim R-ſzy khjetſle ruczje ſapłaczicz ale to ßo jim neradzi, pſchetož r-ſki konſul ßo do teho połoži.

Mots Tunka. Kónſul, konſul! Schto je to — kónſul?

Hanß Depla. Hlaj, w Romi rjekaſche wjeſty gmejnſki ſaſtojnik kónſul, a duž chzych prajicz, ſo je ßo w R. tez wjeſty gmejnſki ſaſtojnik do teje wjezy położił, a zyłu wójnu ſaſtajił.

Mots Tunka. Dha drje tam ſ flintami a kanonami nepſchińdjechu?

Hanß Depla. Nje, ſ pjaſzemi.

Mots Tunka. Aha — hm! Dha bje to pukata wójna!

Prilopk.

** Bes-tym-ſo w naſchim cjaßu kózdy wucjeny a tez nimalje kózdy newucjeny wje, ſo ßo ſemja wercji, pſchi cjimz ßo nam ſda, kaz by ßtónzo ßo hibało abo khodziło, — pytaſche wjeſty Schöpfer ſ Quedlinburga loni w Barlini a wóndano w Potsdami w ſjawnych pſchednoſchkach (Vorträge) dopokaſacz, ſo ſemja ſ mjerom a twerdzje ſteji, a lubeſche 1000 toler myta temu, kiz móhł jeho hinak pſchepokaſacz. Nichtó pak na teho bledzaka nekedzbowaſche; ale potsdamſke polizajſtwo je wuſtajene myto nimalje dobyło: pſchetož polizajſka móz hibny Schöpfera ſ Potsdama domoj do Quedlinburga, a je jemu pſches to ſ najmeńſcha to wopokaſała, ſo niczo na ſemi twerdzje neſteji, tez Schöpfer niz.

Spěwy.

Dzeń 2. februara.

Ja ſnaju żonu, mużizu
Ta krucje wuſtupuje,
A je w najljepſchim weßelu,
Hdyž do rukow wſcho duje.

Hdyž drube żony pſchi khachlach
A w kożach dyrkozeja
A w wulkich mufach, rukajzach
Sſej porſty ſwoſybeja;

Hdyž welki wuja ſe ſymu
A liſchki blawkotaja:
Dha juſka wona ſ wólnoſzju,
So kuntwory jej hraja.

Wſchu cjopku draſtu khripawych
Kaz wobeń wona hidzi
A we kożuchach koßmatych
Sſej nepſcheczelow widzi.

Tez ſazpi mechke nuchawki
A ptaczkow zune hłoßy;
A wicho, ſchtoj ßo jej nelubi
To ſpleſchnje k rowu ſnoßy.

Ma ßwoje krute hrodzißka
Tam na półnóznych ſtronach,
A jenoż lietne ßydleſchcza
Sſej dzerzi w jużnych honach.

Dzenß ſhoniſch, ſchtó ta żónſka je
Hdyž ſ khjeżu won ßo podaſch,
Tam ſ tajkej mozu ſhrabne cje,
So jej to ljedom wodaſch.

Brtk.

Czahi fakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 8 h. 10 m; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 2 h. 50 m.; wecżor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; wecżor 7 h. 50 m.

Nózny cjah wjazy neńdże. Wot Lubija hacż do Sserbſkich Pawłoz ßo po ſchußeju na wołach jjeſdżi, netreba pak ßo ſa to płaczicz.

Penezna płaczißna.

W Lipſku, 7. februara 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerweny ſłoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 78⅝.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13 tl. w Lipſku 40 tl.

Cyrkwinske powjeſće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Marja Madlena, Jana Róbla, wulkoſahrodnika w Rabozach, dj. — Hana Marja, Handrija Benj. Keilinga, wobydl. na Zidowi, dj. — Jan Bohuwjer, Jana Kozora, khjeżerja na Zid. ß. — Hańża, Handrija Holana, khjeżerja na Zid. dj.

Podjanska cyrkej: Jan Auguſt, Michała Hórcjanſkeho, ſahrodnika w Hruboczizach, ß.

Zemrjeći:

Dzeń 23. jan. Ernſt Moritz, nem. ß. ſe Zidowa, 2 n. — 24, Hańża, Jana Adlerja, krawza w Jeńkezach, dj., 13 d. — 25, Marja, rodj. Wicżaſez, nebo Handrija Kowarja, khjeżnika w Bjelczezach, wudowa, 59 l. — Hana, Handrija Cjornaka, żiwnoſzerja w Delnej Kini, dj., 9 m. — 27., Jan Auguſt, Jana Bohuwjera Hempla, khjeżnika w Brjeſowi, ß., 2 n. — 28, Jan Bohuwjer, Jana Kozora khjeżerja na Zidowi, ß., 9 d. — Amalia Klara, nebo K. G. Wagnera, hoſzeńzarja w Małym Wel-

kowi, sawost. dz., 6 l. 7 m. — 30. Hana Schäferowa rodz. Schillerez s Ro ez, pod hrodom, 59 l., — Michał, Handrija Krala, khježnika w Njewßezach, ß., 26. — Jan August. Michała Hörczanskeho, sahrodnika w Hrubocjizach, ß., 7 d.

Nawěštnik.

Jedyn zylje dobry dwajpschežny wós je na pschedań pola Lehmanna we Lupej.

Wosjewenje.

Njechtón chze ljetßa do Brasiliskeje w Amerizy czahnycz. Hdy by schtó ßobu czahnycz myßlje mjeł, tón móže wscho dalsche w wudawařni Serb. Now. abo w korczmi w Dalizach shonicz.

Jedyn półdra ljeta stary czorny poß, jara dobry a ßurowy wajchtać je cz. 8. we Wulkim Welkowi na pschedań.

Sa ratarjow.

Dünnwald & Comp.

w

Barlini.

Dokelž je ßo nam k nawedzenju dało, so je pschekupske pod firmu **J. F. Poppe a Comp.** wobstejaze sjenoczeństwo 1. januara pschichodneho ljeto sastane, wupschjestremy ßwoje, spomnenej firmi pod 18. novembra 1852 date poruczenje rad na jenotliwych dzjelbnikow tuteho sjenoczeństwa a woßebje na knesa J. H. Dünnwalda, kiž pschichodnje pod firmu:

Dünnwald & Comp.

pschedawanje ratarskich płodow, gratu a hnojazych ßrjedkow dale powedje.

My jeho tajke pozadanje czim swólniwscho dopelnjamy, dokelž nam jeje skutkowanja dla hischcze žana skórzba snata neje, schtož nam wotczakacz dawa, so budze tón ßamy ratarjam tež dale woprawdzity guano a kmane ßymenja wobstaracz, kaž tež w kóždym nastupanju derje a tunjo poßłužecz

W Pótsdami, 31. augusta 1854.

Pschedßydstwo ratarskeho zentralneho towarstwo sa brandenbursku provinzu.

s Meding, wjerny tajny radziczel. se Schlicht, ratařski radziczel.

Dziwajo na prjódkstejaze poruczenje dawamy k powschitkomnemu nawedzenju, so my

a) wot pólnych ßymenjow
b) = sahrodnych ßymenjow
c) = ßymenjow ljeßowych a ßadowych schtomow
d) = ratarskeho gratu

w ßwojich tudomnych klamach,

e) wot guana, chiliskeho salpetra, koszinу a hnojazeho gipsa w Barlini, kaž tež w Hamburgu, Schczeczini, Gdansku, Elbingu, Kralowzu hłowne składy a we wjazorych druhich mjestach poboczne sklady dzerzimy.

W Kralowskich Sakskich Hornych Lužizach je

knes **Robert Schramm** w Budyschini

na ßo wsał, naß sastupowacz a porucznoszje sa naß horjebracz. My budzemy te ßame s najwetschej starobliwoszju dopelnecz, so bychmy ßo w dowjerenju knesow ratarjow dale bóle wobtwerdzeli.

W Berlini, 1. januara 1855. Dünnwald a Comp.

Sapiski, płaczisnu, kaž tež powschitkomne a woßebne prospekty ßo darmo wote mne dawaja.

W Budyschini, 12. januara 1855. Robert Schramm.

Schlesynske Wohensawjeszjaze Towarstwo

w Wrotßławju s 2 mill. toler sakładneho kapitala a 1 mill. toler reservy sawjeszja po twerdych na najtunischo postajenych prämijach bes dopłaczowanja pschecziwo wohnjowej a błyskowej schkodzi:

mobiliar, maschiny, fabrikski a ratarski grat, skót a žnenske płody wschitkich družinow pod twerdej a mechkej (ßlómjanej, kschindzelowej) tsjechu.

Hłowny agenta sa Kralowske Sakske Horne Lužizy. **Robert Schramm** w Budyschini.

Wosjewenje.

Ja dawam s tutym pscheczelam tych ßamych, kiž ßu 10. julija łonscheho ljeta na łodži „Steinwärder" ßwój pucz do Australije nastupili, najpodwólnischo k nawedženju, so je po dóstatych poweszjach 5. novembra sbožomnje do Adelaidy pschijjeła.

W Lipsku, 2. februara 1855.

C. Louis Täuber,
generalny agent sa k. k. Joh. Ces. Godefroy a Sohn w Hamburgu.

Wosjewenje.

Na zyhelniczi w Scheschowi steji saßo wetscha dźjelba
mureřskich a tschjeschnych zyhlow
na pschedań.

Płaczisna s wuwsaczom liczbeńskeho dawka sa tawsynt mureřskich zyhlow 10 toleř,
" " tschjeschnych zyhlow 8 "

Pschi kupenju wetschich dźjelbow dawa ßo temu pschimjereny rabbat.

Zyhelniske sarjadnistwo.

Derje kormene, tuczne krajne ßwinjo w płaczisni wot 16 hacz 18 toleř kupi ßo w Budyschini na ßerbskich hrebjach cz. 548.

Jutsje nedželu 11. februara budže pola me

karpjaza hoszina

s balom wotdžerżana, k czemuž hoszjow s daloka a s bliska najpodwólnischo pscheproschuja.

Jan Schjerz w Sderju.

Drewowa aukzia.

Pondželu 12. februara t. l. budže ßo na hermanczanskim revjeru nedaloko Rakez pod wumjenenemi, w termiji wosjewjomnymi, dźjelba brjesoweho gratoweho a palneho drewa na pscheßadžowanja pschedawacz; tež budža njekotre dźjelby stejazych brjesow a wolschow pschedawane. Kupowarjo chzyli ßo dopołnja ½ 10 w Kasparowej korczmi w Neradku shromadžicz.

Wutoru 13. t. m. budže na holeschowskim a nowschanskim revjeru njehdže 100 khójnowych pscherubanskich hromadow, s wetscha se žerdžow wschelakeje wulkosžje wobstejazych, kiž ßo woßebje k bobowym, khmelowym a płotowym žerdkam hodža, na pscheßadžowanje pschedawanych. Shromadžisna budže rano 9. w korczmi w Nowej Wßy pola Neßwaczidła, hdžež budža tež wumjenenja wosjewene.

W Neßwaczidli, 7. februara 1855.

B. Unger, wyschi hajnik.

Wschitzy czi ßami, kiž maja podpißanemu bischcze sa protyki, bibliske stawisny a katechismußy płaczicz, chzyli to skere ljepe sczinicz. **E. Pekař.**

Maćica serbska.

W měsacu januara 1855 su do pokładnicy maćicy serbskeje swój přinošk zapłaćili:

K. Gólč, stud. w Lipsku 1 tl. 10 nsl. na lěto 1851; k. Klin, duch. w Ketlicach 2 tl. 20 nsl. na lěće 1853 a 54; k. Žur, vikar na budyskim tachantstwje 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854; k. Šofka, kowař w Dobrašecach 1 tl. 20 nsl. na lěće 1853 a 54.

W Budyšinje 31. januara 1855.

E. Pjekař, pokładnik.

Kharty k hraczu, we wschelakich czißłach a po tunich płaczisnach ma na pschedań

J. G. F. Nieckſch.

Ssuche drožďžje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, psched kotrymž staj dwaj muraj wupojßnenaj, **J. G. F. Nieckſch.**

Jedyn jara mało trebany jendželski kuczowy grat, s khomotomaj a sadnim gratowanjom ma tunjo na pschedań remeneřiki mischtr Schlamař w Budyschini.

Telegrafiska depescha. W Petersburgu, 4. februara. Weřch Menzikow wosjewja pod 28. januara: Psched Sebastapolom ßo hischcze niczo pschemjeniło neje.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedźna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša		Srjedźna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rożka	5	10	5	2½	5	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	7	5	5	25	6	25	Jahły	10	10	10	10	10	15
Jeczmeń	4	5	3	25	4	—	Hejduschka	8	7½	8	—	8	10
Wówß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	52	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	2½	Kana butry	—	13	—	11½	—	14

Dowoz: 3520 kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ J. E. Šmoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 7. 17. februara. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. Noßaczjz. Se Ssmilneje. Mißionar Mjerczjnk. Australiski list wot Jana Mjerczjna s Delan. Hanß Depla a Mots Tunka. Pschilopk. Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Kralowski dom ma pak saßo nowe žarowanje: s Turina je menujzy powesz pschischła, so je genuesiski wójwoda, pschichódny ßyn krala Jana, tam 10. februara na ßuchoczinu wumreł. Jeho kwaß se sakskej prynzeßynu Hilžbetu bjesche 22. haperleje 1850 w Draždžanach a wón sawostaja srudnu mandželsku a dźówczičzku. — Sańdženy pjatk je kral fletcherski wučeřski seminar w Draždžanach wopytał a nimalje tsi hodžiny w nim pschebył a wučenju pschipoßłuchował. — Ssejm wuradžuje dale krajny budget (dokhody a wudawki) a wot jeneho sapóßłanza bu namet stajeny, so bychu ßo lutowanja dla njekotre appellazionske ßudnistwa sahnałe, bes nimi tež budyske. Dźiwnje dosz, so tež njekotsi łužiszy sapóßłanzy sa sahnaczje budyskeho app. ßudnistwa hłoßowachu. — Dokelž ßu w Frankfurczi póßłanzy wschjech njemskich weřchow wobsankli, so ma ßo njemske wójsko do wójnskeje hotowoszje stajicz, dha budže njetko we wschitkich njemskich krajach wscho tak sa wójsko pschihotowane, so móhło to po dwjemaj nedželomaj pod brónju stejecz. Poßleńsche pak hischcze treba neje a Sakska by, hdy by ßo njemske wójsko mobilisirowało, 25,000 muzi postajicz dyrbjała, pschetož tejko sakski „kontingent" wučzini. — Sakske želesnizy ßu loni 2,688,395 tl. pschineßle, 393,727 tl. wjaz, hacž ljeto predy.

Prußy. Rakuski póßłanz, hrabja Esterhazy, je ßo saßo s Wina do Barlina wrócził. — Kral je generala Wedella do Parisa póßłał, so by tón tam s franzowskim khježorom wójnskich naležnoszjow dla jednał. Bes tym czini ministerstwo wulke wójnske pschihoty, tak so by pruske wójsko k wójni hotowe było, hdy by ßo mjer sdžeržecz nemóhł. Tola nebudže drje ßo predy naljecza niczo wjeste prajicz móz. — Na winskich konferenzach budže pschichodnje drje tež pruski póßłanz dźjel bracz: pschetož woni tam widza, so bes neho tola derje neńdže. — Ssejm (Landtag) je po nameczi ministerstwa wobsanknył, so dyrbi prjenja komora pschichodnje „dom knežich" a druha komora „dom sapóßłanzow" rjekacz.

Rakußy. Khježorka smjeje bórsy nedželje. Je-li wona prynza porodži, budže 101 krócz s kanonami tsjelene, jeli pak prynzeßynu, jenož 21 krócz. — Venediski bohot, ryczeř Toggenburg, je sa ministra pschekupstwa postajeny a baron Bruk, rodženy Prußak, je pecza sa ministra finanzow powołany. Wón je na dompuczu s Kónstantinopla. — S Prahi pißaja, so je tam saßo kholera wudyriła, tola niz jara ßurowje. —

Franzowska. Khježor je wóndanjo ljetuschi prjeni wulki bal wotdžeržał. Na tym ßamym bje tež prynz Napoleon, kiž je ßyn khježoroweho nanoweho bratra. Wón je ßo nedawno s Krymy wrócził a bje pschecziwo predawschemu czaßej

khjetro ßuchi. — Khjeżor je generala Niela do Krymy póßłał, ſo by tam tón wſchitko ßwjeru wobhladał a jemu potom ſ wjernoſżju projił, hacż ßo Sebaſtopol dobycż hodźi abo niż.

Jendźelſka. Palmerſtonej je ßo radźiło, nowe miniſterſtwo ſałożicż. To ßamo je pak po prawym jenoż trochu ponowene; pſchetoż we nim ßedźa luczi ſtari miniſtrjo, jenoż jedyn jeniczki je nowy. — Nowe miniſterſtwo je woſjewiło, ſo chże wójnu ſe wſchej mozu dale weſż. — Admiral Napier je wotßadźeny a ßwareſche teho dla pſchi jenej ſjawnej hoſżini jara na miniſtrow.

Schpaniſka. Dokelż miniſterſtwu wſchudźom na peneſach pobrachuje, dha chże to ßamo njetko wſchitke klóſchtrſke a zyrkwinſke leżomnoſżie k ljepſchemu kraja pſchedacż.

Rußowſka. Do Eupatorije w Krymi je hižom 20,000 Turkow ſ 80 kanonami pſcheweſenych. Turkowſke wójſko ma ßo tam hacż do 60,000 muży powetſchicż. — Se Sebaſtopola cżinja Rußojo ſkoro wſchjednje wupady. Nepſcheczeljo jich drje ſaßo do twerdźiſny ſaczjerja, ale pſchi tym mene abo wjazy ludźi ſhubuja. Wedro je pſchezo hiſchcże hubene, tola maja njetko Jendźelczenjo a Franzowſojo cżopku draſtu a jjedze doſż. Ale khorych je ſtajnje wele. — Wulkowerch Mikławſch je do Sebaſtopola pſchiſchoł.

Do Balaklawy pſchiwożuja ßo ſa ſjenocżene wójſko wſchjednje khachlje, hjely, wóhniſchcża a zyroba; tola pobrachuje hiſchcże drewa. Tez ßu tam dźełacżerjo pſchijjeli, kiż budźa Jendźelczanam żeleſnizu do jich ljehwa twaricż. — Njekotre franzowſke nowiny chzedźa wedźicż, ſo budże Franzowſow w Krymi pſchichódnje general Pelißier kommandirowacż. —

W Pólſkej ſdaluja ßo ruſży wojazy wot rakuſkich meſow a ſda ßo, ſo chzedźa tam jenoż defenſiwnje (ßo wobarajo) wójnu weſż, jeli Rakuſchenjo na nich pſchińdu.

Telegrafiſka depeſcha. W Petersburgu, 12. februara. Werch Menzikow woſjewja, ſo hacż do 4. februara ßo niczo ważneho pſched Sebaſtopolom ſtało neje.

Ze Serbow.

S Noßacżiz. W naſchej woßadźi bje loni 1476 ſpowednych ludźi, 12 porow bu pſchipowedanych a 7 wot nich tudy wjerowanych. Narodźiło je ßo 27 dźjecźi, bes nimi 16 ßynkow a 11 dźowczicżkow. Semrełło je 14, menujzy 7 muſkich a 7 żónſkich.

Se Semilneje. Pondźelu, 5. małeho rózka dopołnja ſta ßo w tudomniſchim delnim młynu wulke neſbożje. Młynſki wucżomny, njehdżen 18 ljet ſtary, pſchindże ſe ßwojim kabatom tak do gratu, ſo bu jemu jena ruka żałoßnje roſkamana. Pſchi wulkim neſbożu ſtejeſche Bóh ſe ßwojej pomozu pſchi tym neſbożomnym młodżenzu. Pſchetoż nebudźiſche wón ſhłowu jeden paß wotſtorcził, budźiſche zylje do gratu pſchiſchoł a jemu hłowa wottorhnena była. —

Auſtraliſki liſt

wot Jana Mjerczina ſ Delan.

[Pokračowanje.]

Moji lubi, ja bjech Wam ßlubił, ſo chzu Wam bórſy piſacz, ale mi ßo neje w Auſtralii lubiło. Druſy drje prajachu: „jeno ſo tu thwilu budżeſch, potom budżeſch hinak ryczecz!“ ale mi ſo hiſchcże nelubi, a duż ßym pſchezo piſanje wotſtorkował — Ja ßym ſhonił, ſo je liſt na mne pſchiſchoł do Portlandbaya, jako bjech ja na kraj won wucżahnył. A dokelż tudy neje, każ w Sserbach, ſo póßelnik liſt domoj pſchineße, a ja wjazy w mjeſzi nebjech, dha bjechu jón do jendźelſkich nowinow ſtajili; ſchtoż pak ja cżaßa doſż neſhonich a duż bjechu jón ſaßo do Melbourna póßłali. Ja ßym hnydom ſa nim piſał, ale nejßym jón doſtał, a ßym ßo potom dale wo njón ſtarał, wón pak neje pſchiſchoł, hacż runje ßu njetko hižom ſchtyri mjeßazy ſaſchłe. Duż, luby

bratße a ßwakojo, tak ruczje hacz mózecze, dha pißajcze mi tola ſaßo. Woſjewcze mi tez, kak hiſchcze w njemſkim kraju ſteji, dokelz ßym ſ druhich liſtow ſhonik, ſo tam ſ wójnu hubenje wonhlada. — My ßmy hiſchcze wſchitzy ſtrowi a Hana je ßo wozeniła; ta je ßebi Jana Ponicha wſała, kiz je hody 1853 k nam do Portlanda po nju pſchiſchoł. Wonaj chzyſchtaj do Eben-Ezera ſ nami cjahnycz, ale nam ßo tam nelubeſche, dokelz je tam jara ßucho a ſa ſkót jara hubenje. My tam neißmy zanu ſelenu trawu widzili a duz my do Portlanda cjehnichmy. Tam ßmy w jeneho Njemza khjezi pſchi morju bydlili a 18 mießazow pola neho pſchebyli. A dokelz tam zadyn kraj dostacz nemozachmy, a hdzez mózachmy, tam ßo nam nelubeſche, dha ßmy tam a ßem khodzili a tez na aukziu pola Grenicha, hdzez njekotſi kupichu. Ale tam bje kraj jara drohi, aker wot 4 hacz 8 puntow ſterlinkow (punt nimalje po 7 tl.), a teho dla my tam nekupichmy. A ſa ſchtyri mießazy bje ſaßo aukzia pola Mount-Rouſa, 15 jendzelſkich mil dale, a tam my hromadzje kupichmy, menujzy Holber, Schirman, Bjergaŕ, ja, Schcjjepan a Hurban, wſcho do hromady 624 akrow, a dachmy ſa aker 1 punt 9 ſchillinkow. Potom ßmy ßo do kraja rosdzielili a doſta Holber 150, Schirman 104, Bjergaŕ 150, ja 178, Schcjjepan 20 a Hurban 10 akrow. Naſch kraj je tajki, ſo, tak daloko a ſchjeroko hacz ßym podył, dha ja neißym tak wele trawy podeſchoł. Ja moßebje mam wele paſtwy, dokelz mam wele tajkich kamentnych hórkow ſ runinami, hdzez potom woda steji. Ljetßa ßym 6 akrow wobßył a njehdze 20 akrow podſcjtnił. Hdyz ßym ſ Portlanda precz cjahnył, dha ßym ßebi kupił 4 woły ſa 60 puntow (420 tl.) a jenu krowu ſa 7 puntow (49 tl.) ſ cjelecjom, kotraz dyrbeſche bórſy ſaßo cjelo mjecz. Ale tu ßu nam kranyli abo je nam cjekła, to cjelo pak mamy. Duz ßmy wot novembra hacz ſaßo do ſeptembra bes krowow byli, ale njetko ßym ßebi dwje krowi kupił; ſa 9½ punta jenu. Skót a wſchitko je tu jara drohe; jedyn wół płacji 15 hacz 20 puntow (140tl.), krowa wot 10 hacz 15 puntow (105tl.) punt butry wot 3 hacz 5 ſchillinkow (1tl. 20nßl.) punt mjaßa 5 nßl. a to klamarſkeje wahi. Duz ßo tak wjazy zywicz nemózemy a ja teho dla na djeło póndu, dokelz je ſda tez wulka, a mam polubene, jeli ſo budu moje djeło ſaſtacz móz, ſo punt na dzeń dostanu. Dokelz je naß ßuche ljeto petrechiło, dha je mjech muki wot 5 hacz 8 puntſterlinkow (56 tl.) Ale my ſmjejemy ſ Bozej pomozu ljetßa prjene znje a potom ßami khljeb, tak ſo ßo nadzijemy, ſo budze naſche zywenje pſchichódnje wo wele polózene.

(Pokračowanje)

Pilopk.

† Pjatk 9. februara wumre w Budyſchinſ gymnaſialny wucjeŕ, k. K. G. Gebauer, doktor filoſofije, cjeßny budyſki mjeſchczan a ryczeŕ ſaßkuzbneho kſchiza, ſtary 80 ljet 8 mießazow. Wón je wot ljeta 1807 hacz do hód 1854 wucził a w tym czaßu nimalje 2000 ſchulerjow mjeł. Jeho pohreb bje ſońdzenu póndzelu a wobdzjeli ßo na tym zyły gymnaſium, wele mjeſchczanow a jara wele predawſchich wucjomnikow. Pohrebnu ryczz djerzeſche ſekundariuß Seybt a hewak ryczeſche pſchi rowi hiſchcze kantor Schaarſchmidt. Weczor podachu ßo gymnaſiaſtojo ſ faklemi k rowu, hdzez njekotre ſpjewy ſpjewachu a primanaŕ Domſch łacjanſku ryczz djerzeſche.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

Hanß Depla. R-ſzy cźinja runje tak, kaz Jendzelcjenjo a Franzowſojo.

Mots Tunka. Kaha ty to mjeniſch?

Hanß Depla. Nó, tuczi ßami niczo pſcheczźiwo Rußam pſchihotowacz nemóza, duz pytaja ßebi pomoznikow. Rſzy tez ßami K-ſkich pſchemi-

nycz nemóža a duž bjechu ßo wóndanjo w M. s L-czanskimi a M-skimi sjenoczili, so bychu K-skich sprali.

Mots Tunka. Aj, dha drje je ßo tym hubenje seschło?

Hanß Depla. Haj skoro; hdy budzichu tak wutrobiczi nebyli. Woni pak ßo nebojachu, ale wobstupichu durje, wußlekachu ßo a prajachu, hdyž dyrbi k pukam pschincz, dha chzedza ßo wobaracz, so dyrbja kruchi ljetacz. Duž ßo czi sjenoczeni postróžichu a wostajichu jich na pokoj.

Mots Tunka. Czepla tola! To ßu statni pacholjo; jeli ßu Rußojo tajzy, dha ßnadž sjenoczenych nepscheczelow tež sescherja.

Mots Tunka. Wóndanjo bjech w Rakezach.

Hanß Depla. A ha, hdžež ßu te rjane holiczki!

Mots Tunka. Haj, tam je wele holczkow; ale njetko tež tam s druhich wßów młodzi hólzy pschikhadzeja, so bychu ßebi te holczki wobhladali.

Hanß Depla. Ssu da žane wohladali?

Mots Tunka. O haj, woni bjechu tam w jenej khježi, a jako jena jara rjana nimo dzjesche, wuwalowachu woczi, kaž welki.

Hanß Depla. Dha budzich ßo ja bojał.

Mots Tunka. Haj, me tež tak strach pschebjehowasche.

Nawěštnik.

Jedyn poß lischczeje barby a s dołhej wopuschu je ßo pola Jurja Hajnka w Łahowi pschiwdał a móže ßo tam po sarunanju wułožkow saßo dostacz.

Ssuche drožďžje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, psched kotrymž staj dwaj muraj wupojßnenaj,

J. G. F. Nieckſch.

Schlesynske Wohensawjeszjaze Towarstwo

w Wrotßławju s 2 mill. toler sakładneho kapitala a 1 mill. toler reservy sawjeszja po twerdych na najtunischo postajenych prámijach bes dopłaczowanja pschecziwo wohnjowej a błyskowej schkodzi:

mobiliar, maschiny, fabrikski a ratarski grat, skót a žnenske płody wschitkich družinow pod twerdej a mechkej (ßłómjanej, kschindzelowej) tsjechu.

Hłowny agenta sa Kralowske Sakske Horne Łužizy. **Robert Schramm** w Budyschini.

Pschedawanje wot naß importirowaneho

peruvianskeho guana,

sa kotrehož najljepschu dobrosz rukujemy, je wot naß sa Budyschin a jeho wokolnosz

knes Robert Klemm w Budyschini

poruczene dostał, a je nam k wulkej spodobnoszi, so budze nam móžno, s najmeńscha sa pschitomne naljeczo a hacž na dalische płaczisnu pschi hnydom hotowym sapłaczenju ßwojim czeszenym woteberarjam hischcze jara tunju stajicz móz.

W Draždžanach, 8. februara 1855.

Schramm & Echtermeyer.

Na prjódkstejazy nawjeschtk dziwajo, proschu ja, me s dobroczíwymi poruczenemi poczeszicz chzycz a wote mne najßwjernische poßłuženje doczakacz.

Robert Klemm.

3000,000 tórfowych zyhlow woßebneje dobroszje steji na knežim kubli w Borschczi pola Duboho na pschedań.

Na kubli czo. 15 w Bónezach pola Bjelczez leži wulka dzjelbar žanych, wowßnych a jecznych woklepow, kaž tež zylje dobre wowcze ßyno na pschedań.

Póndzelu 19. budze na maleschanskim, brjesynczanskim a hlinjanskim, wutoru 20. t. m. na huczanskim revjeru drewo pschedawane.

Jenu ßerbsku Riegerowu postillu pyta Kliemand, knihiwjasać w Budyschini.

Krajnoſtawſki bank.

So ßu knejza krajne ſtawy kral. ſakſk. hornoluſiſkeho markhrabinſtwa ſlicžbowanje, nad ſarjadowanjom krajnoſtawſkeho banka ſa ljeto 1854 ſtožene, ſa dobre ſpóſnali, ßo ſ tutym k ſjawnemu nawedjenju dawa.

W Budyſchini, 6. februara 1854.

Poſtajeny krajny ſtarſchi kral. ſakſk. hornoluſiſkeho markhrabinſtwa.
ſ Thielau.

S dowolenjom kralowſkeho kommißara ßo po §. 14 pſchidawka k ſtatutam krajnoſtawſkeho banka wot ⅛ haperleje 1854 wobſankaza bilanza krajnoſtawſkeho banka p. a. 1854, ſ wumjenenjom juſtifikazije ſlicžbowanja, na blizſchim provinzialnym ßejmi wukonjajomneho, tudy woſjewja.

Bilanza.

Ultimo decembra 1854.

Activa.	tl.	nſ	np	Passiva.	tl.	nſ	np
Hypotheſſke konto (kapital).				**Per fundazijſki kapital-konto.**			
Saldo ult. dezembra 1853 1,887620 tl				Sa ſakładny kapital banka . . .	550000	—	—
K temu pſchindže w l. 1854 462770 =				**Per ſaſt. liſtow kreazijſke konto**			
2,350390 tl.				Wunoſchk tych hacž ult. dez. 1853 fourſtrowazych ſaſt. liſt. Ser. I. II. III			
Na to bu wotpłacjene 67464 21. 8.				1,293560 tl.			
Na jenu hypotheku wotpißane ſchkodowanje 106. 8. 2. 67571 =				W tym lježi bu kreirowanych wot Ser. II. a III. . . . 477000 =			
				1,770560 tl.			
Saldo debitorow na dostatu hypotheku	2,282819	—	—	Spalenych bu w. Ser. I. II. a III. 127330 t	1,643230	—	—
Hypotheſſke konto (dań).				**Per bankowkow kreazijſke konto.**			
per mießaz dezemb. 1854 ſlicžbowajomna, ult. meje 1854 płacjomna dań a reſty	15238	23	7	Wunoſchk tych hacž ult. dez. 1853 kreirow bankowkow Ser. I. — IV. 475000 tl.			
Konto ſaſtawſkich liſtow.				W tym l. bu kreirowanych Ser. V. . . . . 25000 =			
Wobſtatk ſaſtawſkich liſtow ult. dezembra 1853 . . . . 61600 tl.					500000	—	—
Pſchibytk w tym lježi . 597530 =				**Per kapital-kreditorſke konto.**			
659130 tl.				Saldo ult. dez. 1853 81850 tl. — —			
Wobytk = = = 585130 =				Pſchibytk w tym lj. 207791 = 5 8			
	74000	—	—	289641 tl. 5 8			
Effekto-konto.				Wotbytk = = = 228650 = 19 4			
Wobſtatk paperow au porteur ult. dez 1853 . . . . 476097 tl.					60990	16	4
Pſchibytk w tym lježi . 196471 =				**Per kawzijſke konto.**			
672568 tl.				Sa kawzije w hotowych penesach . .	7285	—	—
Wotbytk = = = . 292995 =				**Per nalutowarnine konto.**			
	379573	—	—	Składki hacž ult. dez 1853 779141 tl. 29. 9			
Kapital-debitorſke-konto.				Teho runja w t. lježi 406386 = 29. 4.			
Wuſtatki ult. dez. 1853 377457 tl. 22. 3				1,185528 tl. 29. 3			
Wuwożenjonki t. l. . 35595 = 4. 4				Na to bu wupłacjene 320039 tl. 3. 5			
413052 tl 26. 7					865489	25	8
Na to wotpłacjene 36911 = 20. 1.				**Per interimſke konto.**			
Kapitalſke wuſtatki	376141	6	6	Saldo ult. dez. 1853 13372 tl. 15 7			
Konto-korentne-konto.				Pſchibytk w t. lježi 11051 = 4. 5			
Saldo debitorow ult. dez. 1853 2268 t. 28.					24423	20	2
Pſchibytk w tym lježi 498295 19				**Per konto à Nuovo.**			
500564 tl. 17.				Dajomna pſchichodna dań . . . . . 11525 tl. — —			
Wobytk = = = 490331 = 12.	10233	—	3	Ta ßama k dostaczu 628 = 11. 5	10896	18	5
Transport	3,138005	5	3	Transport	3,656314	20	9

Bilanza

Ultimo decembra 1854.

Activa.

	tl.	nſ	np
Transport	3,138005	5	3
Požčžernine konto.			
Saldo ult. dez. 1853 . . 119055 tl.			
Na sapołožene effekty ꝛc. w tym ljeczi sčinene wupožčžonki 328817 =			
447872 tl.			
Na to wotpłačžene . . . . 249670 =	198202	—	—
Ležomnostne konto.			
Kupne penesy sa wschel. ležomnoszje 6065 t.			
Dostaty sawdawk pschi pschedačžu jeneje ležomnoszje 215 tl.			
Wotpißanje kupnych penes sa khježu, psches subhastaziu na bank pschewsatu . . 520 =			
735 =	5330	—	—
Kaßa-konto.			
Hotowe penesy ult. dez. 1853 288396 tl. 5.9.			
Pschikhod w t. ljeczi 1,945728 = 22.8.			
2,234124 = 28.7.			
Wukhod = = = 1,873356 = — 5.			
Wobstatk hotowych penes	360768	28	2
	3,702306	3	5

Passiva.

	tl.	n	np
Transport	3,656314	20	9
Per sastawnych listow dań wukupne konto.			
Sa nesapłačžene koupony			
7. sličžbow. ljet 35 kuß 17 tl. 5. 4.			
8. = = 88 = 115 = 3. 1			
9. = = 301 = 236 = 2. 7.			
10. = = 5973 = 11459 = 15. 1	11827	26	3
Per reservefondske konto.			
Džjelba dobytka ult. dez. 1853 . . . . . 10421 tl. 10.9			
Dobytkowa džjelba wot l. 1853 . . . . . 4703 = 11.3	15124	22	2
Per dobytkowy a schkodowazy konto.			
Čžisty dobytk w 10. sličžbowanskim ljeczi	13037	24	1
	3,702306	3	5

Dobytkowe a schkodowate konto.

Džeßate sličžbowanske ljeto wot 1. januara hačž ultimo dezembra 1854.

Debet.	tl.	nſ.	np
Sa dań na sakładny kapital, kawzije a požčžonki . . . . . 25690 tl. 5. 5.			
Wot tych dań sa wustatki 15919 tl 16. —.			
v. požčžernje 7313 = 10. 8. 23232 = 26.8	2457	8	7
Sa dań na sapołožki pola nalutowarnje	26695	1	1
Sa dań na wudate sast. listy . . . ,	55237	14	3
Sa wotpißanje kupnych penes sa khježu, psches subhastaziu na bank pschewsatu	520	—	—
Sa schkodu pschi hypothezy 106 tl 8. 2			
Sa dań pschi nej 35 = 2. 1	141	10	3
Sa sarjadow. wud. w 10. sličžbowanskim lj	8652	10	2
K wurunanju jako čžisty dobytk	13037	24	1
	106741	8	7

Credit.	tl.	nſ.	np
Sa dań wot hypothekskich žadanjow	81439	15	4
Sa dań wot sastawnych listow . .	5349	9	7
Sa dań wot effektow	17907	26	4
Sa sapißanje a wukonjansku sapłatu .	1951	13	6
Sa provisiu	217	2	5
Sa saljetnene koupony sastawnych listow	20	1	5
	106741	8	7

W Budyschini, 6. januara 1855.

Direktorium

krajnostawskeho banka kral. saksk. hornołužiskeho markhrabinstwa.

s Thielau. s Nostitz-Wallwitz. Heydemann. f Loeben, J. Schilling.

Pschehlad

wupożczonkow wot krajnoſtawſkeho hypothekſkeho banka ſczinenych.

W czaßu wot	Horne Łużizy.				Herbſke kraje.				Totalna ſumma.			
	Liczba leżomnoſczow.	Wyßokoſć datych wupożczonkow. tl.	nſ.	np.	Liczba leżomnoſczow.	Wyßokoſć datych leżomnoſczow. tl.	nſ.	np.	Liczba leżomnoſczow.	Wyßokoſć datych wupożczonkow tl.	nſ.	np.
1. januara 1845 hacz ult. dez. 1853	1394	914475	—	—	417	973145	—	—	1811	1887620	—	—
1. januara 1854 hacz ult. dez. 1854	251	112669	—	—	132	282500	—	—	331	395199	—	—
	1593	1027174	—	—	549	1255645	—	—	2142	2282819	—	—
Wotkhod tych w lecz 1851 ſ	—	—	—	—	—	—	—	—	52235tl.			
" " " = 1852 ſ	—	—	—	—	—	—	—	—	28825 =			
" = " = 1853 ſ	—	—	—	—	—	—	—	—	55010 "			
" " = = 1854 ſ	—	—	—	—	—	—	—	—	67571 =			
ſczinenych wotpłaczenjow	—	—	—	—	—	—	—	—	—	203641	—	—
Totalny wobſtatk datych wupożczonkow	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2486460	—	—

Krajnoſtawſki bank.

A.

W nalutowarni bje 1 januara 1854 wobſtatk wſchitkich ſapołożkow
tl. 779141. 29 · 9 · na 3517 kwittonkſkich knizkow.

Hacz do 31. dezembra 1854 bu 1081 nowych wudatych a ſ zyła ſapołożene:
tl. 406386 · 29 · 4 · (ßobu tl. 17541. 13. 1. k kapitalej pſchiwdateje banje)

W tym ßamym czaßu bu pod naſpetdaczjom 566 kwittonſkich knizkow naſpetpłaczene
tl. 320039 · 3 · 5 ·

Duz wuneßechu kónz dezembra 1854 ſapołożki w nalutowarni ßo hiſchcze namakaze,
tl. 865489 · 25 · 8 ·

na 4032 kwittonſkich knizkow.

Danje bu w tym leczi płaczeneje . . . tl. 7703 · 18 · — ·
k kapitalej pſchiwdateje . . . " 17541 · 13 · 1 ·

in Summa tl. 25245 · 1 · 1 ·

Do ſapißa jenotliwych cziſßkow nalutowarnſkich knizkow (bes menow) w nich wopſchijatych, móże kózdy, kotrehoz to naſtupa, w ekſpediziji banka pohladacz.

B.

W pożczerni bje 1. januara 1854 na 102 ſaſtawnych pißmow wupożczene
tl. 119055 — · — ·

Hacz do 31. dezembra 1854 bu na ſaſtawne liſty wupożczene
tl. 328817 — · — ·

a pod naſpedtaczjom ſaſtawnych pißmow bu naſpetpłaczene
tl. 249610 — · — ·

tak ſo na kónzu dezembra na 126 ſaſtawnych pißmow wupożczene woſta
tl. 198202 — · — ·

W Budyſchini, 6. februara 1855.

Krajnoſtawſki bank
Heydemann,
wukonjaze direktaf.

Woheńsawjeszjaze towarstwo **Borussia** w Barlini

se sakładnym kapitalom wot 2 millionow toleř pruskeho kouranta a s reservu wot 1 milliona toleř,

sawjeszjuje pscheczjwo wóhnjowej schkodzi po tunich a twerdych prämiach mobilie wschitkich drużinow, składy tworow', žito, skót, grat a ßudobje a teho runja pod zyhlowanej, kschindzelowej a ßłómjanej tsjechu a je podpißany k horjebranju a sapißanju sawjeszenjow stajnje hotowy.

W Budyschini, w januaru 1855.

G. A. Lövenig,
Komptoir na swonkomnej lawskej haßy.

Aukzia.

Ssobotu 24. februara. t. l. dopołnja wot 10 hodzinow budze ßo tudy w Budyschini na drewowych wikow czo. 213 liczba wuranzjerowaneho

konjazeho gratu, drasty a koženischcza

jako: jena dospółna offizjer sa jjechařska equipaza, khomoty, wusdy, błowojzy ꝛc. schjeroßuknjane mantlje, selene wojeřske ßuknje, tehorunja lazy, módre rajtne kholowy, schjere kabaty, schjerowołmjane a selenoßuknjane pjaszowe rukajzy, czakowy, tórnistry, paßy, patronowe kapsy atd. na pscheßadzowanje pschedawacz.

Korla August Gühna,
kral. wojerskoßudniski aukzionatař.

Wupschedań.

Dzjelbu półzidzanych draszenjow, kiž ßo woßebje k draszi sa dzjeczi hodza, kiž prjeni krócz k bożemu blidu péńdu, pschedawam po poniženej, tunischej płaczisni. Tež poruczam wołmojty atlas, thibet, mohair, rubischcza we wschitkich drużinach po najtunischej płaczisni.

W Budyschini na bohatej haßy czo. $\frac{66}{7}$

Julius Geyer.

Dopokasane a khwalobnje snate **Rennenpfenigske bentuschki psche kurjaze woka** ma — jedyn po 1½ nßl., duzent po 15 nßl. — stajnje a pschezo na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Czo. 1. 2. 6. Serb. Now. ale czjste, ßo we wudawaćni Sserb. Now. saßo kupuje.

Na schulerskej haßy czo. $\frac{4}{218}$ je pjekna stwa pschenajecz.

Großowe bróstkaramellje.

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k połóženju dychansa, kaž tež k swarnowanju pschedbybawoszi pschi sasymnenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławiu.

Bliżschu póndzelu.

dzeń 19. februara, czehnenje 3. klaßy 47. kral. sakskeje krajneje lotterije.

Hłowny dobytk: **5000** toleř.

K tej porucza loßy po $\frac{1}{1}$., $\frac{1}{2}$., $\frac{1}{4}$., $\frac{1}{8}$.

lotterijowy kollekteur
G. A. Lövenig w Budyschini.

Dobra granitowa skała je pschenajeczu. Wschodalsche je shonicz na kubli czo. 10 we Wurizach.

Kharty k hraczu, we wschelakich czißłach a po tunich płaczisnach ma na pschedań

F. J. G. Nieckſch.

Jedyn. Sława knjezej zwjeseleńskemu direktarjej!

Wšitcy. Sława! Sława! Sława!

Zandźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niżša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niżša Płaćizna. tl	nsl.	Srjedźna. Płaćizna. tl.	nsl.
Róžka	5	10	5	2½	5	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	7	5	5	25	6	25	Jahły	10	10	10	10	10	15
Jeczmeń	4	5	3	25	4	—	Hejduschka	8	7½	8	—	8	10
Wówß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	52	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	2½	Kana butry	—	13	—	11½	—	14

Dowoz: 3520 kórcow.

Ćišćanopola K. B. Mixi w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawčětki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póšće 7½ nsl.

Čisło 8. 24. februara. Lěto 1855.

Wopschilecżje: Sswjetne podawki. S Lana. S wóspórskeje woßady. S Kulowa. S Kameneje pola Radworja. Se Semiż. Australiski list. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Cżahi sakskoschlesynskeje żelesnizy. Nawleschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Sseim wuradżuje dale krajny budget. — Minister finanzow, k. Behr, wosjewi wóndanjo sapóßtanzam na ßejmi, so budże ßo, jeli jenoż njekak mjer wostane, wot krajnych dawkow hižom ljetßa njeschto spuschczicż móż.— Ministerstwo wójny dawa k nawedżenju, so ma wot tajkich, kiž ßu ßo s wojerstwa wupłaczili, hischcze tejko penes, so móhli je njekotsi, kiž chżyli dobrowólnje we wójsku ßłużicż, sa to dostacż. —

Prußy. Rakuski póßlanz Esterhazy pokasuje po ßwojim wróczenju s Wina do Barlina jara pschecżelniwu myßl. S teho chżedża ludżjo ßudżicż, so chże rakuske knježerstwo, hdyż ßo predy to se stym radżiło neje, njetko s dobrym spytacż, hacż pruskeho krala na ßwoju strona sczahnycż nemóhło. Ale pruski kral nebudże drje ßo saßlepicż dacż. S zyła maja njetko sjenoczeni nepschecżeljo Rußow Pruskeje dla wulku nusnotu. Dokelż menujzy ßami niczo wuskutkowacż nemóża, bychu njetko chżyli, so by pruski kral s druhimi njemskimi wekchami na Rußow czahnył. Ale tón budże ßo, każ ßo sda, pasż, ßwój lud a kraj wo niczo a sa niczo do wójny sapleśż. — Predawschi minister, k. s Ladenberg, je wumrel; teho runja tež general Aster. — Brandenburski chefpresident, k. s Flotwell, je wóndanjo ßwój 50ljetny ßłużbny jubileum wobeschoł. — Wójnska hotowosż je tak daloko dokonjana, so może ßo zyke wójsko, jeli treba, kóżdy dżeń pod brón powołacż.

Rakußy. Sa tudomne pschekupstwo je jara ważne, so ßu Jendżelczenjo a Franzowsojo blokadu Donawy, to je, woblehnenje tuteje rjeki horjesbyhnyli, tak so ßmjedża tam njetko łódżje nuts a won jjesdżicż. — W Lombardiskej je pak njeschto tajkich, kiž bjechu na sbjeżk smyßleni, s nowa sajatych. — Predawschi jendżelski minister Rußel pschińdże do Wina, so by wo mjer jednacż pomhał. Njekotsi mjenja, so budże psches neho sfere wójna powetschena. — Hacż a hdy franzowske wójsko do Rakuskeje k pomozy pschiczehne, wo tym hischcze niczo wjeste snate neje. — Ssyn khježora Napoleona I., tak menowany reichsstadtski wójwoda, je w rakuskim kraju pohrebany. Njetzischi franzowski khježor je pecża wujednał, so budże jeho cżjeło do Pariża pscheneßene. — W krajinach, kiž s Rußowskej mesuja, płaczisna żita a palenza jara horjelese, dokelż Rußojo ani żitu ani palenzej dale do Rakuskeje won nedawaja.

Franzowska. W Pariżu ßo ßylnje wo tym ryczi, so chże ßo khježor ßam do Krymy podacż. Druhy saßo powedaja, so wón sfere do Rakuskeje póńdże, hdyż ßu Rakuschenjo wójnu s Rußami sapoczeli. — General Niel je pecża s Krymy pißał, so tam tak hubenje neje, każ je ßebi myßlił. Ale dokelż ßo jeho list w nowinach newosjewi, dha ludżjo tajkemu prajenju

prawje wjericz nochzedza. A najljepe drje tam tola ſtejecz nemóže, pſchetoz khjeżor je tam hacz dotal wſcho do hromady 146,000 wojakow pósłak, a wot tych je tam jenoż 74,000 żiwych, tak ſo je jich ſkoro połowja kónz wſała. —

Schwajzarſki general Ochſenbein, kiż je do franzowſkeje służby pſchestupił, ſhromadżuje njetko tajſich Schwajzarſkich, kiż chzedża do franzowſkeho wójſka ſtupicz. Hacz dotal je jich hižom wele pſchiſchło.

Jendżelſka. Nowe miniſterſtwo je woſjewiło, ſo chże wójſko wulży jara powetſchicz. To je pak cjeżka wjez, pſchetoż nimalje żyte jendżelſke wójſko je precz. Do Krymy bu menujzy 46,000 muži póstanych; wot tych je njetko jenoż 11,000 pſchi żiwenju a cji ßu ſ wetſcha tak khorowaczi, ſo żanu służbu cjinicz nemóża. Duż ßu ßo woni do Balaklavy a wokolnoſzje podali a jich dżjelbu ljehwa pſched Sebaſtopolom ßu njetko Franzowſojo ſ wetſcha wobſtadżicz dyrbeli. A dokelż ßo w Jendżelſkej nichtón do wojakow twungowacz neßmje, dha je nuſa wo nich njetko teho dla cjim wetſcha, dokelż ßo dobrowólnje jara mało ludżi namaka, kiż bychu w Krymi służicz chżyli.

Sardinſka. Wójſko, kotrez ma nepſchecjelam Rußow do Krymy k pomozy cjahnycz, ßo ſe wſchej pilnoſzju pſchihotuje. Wone budże 15,000 muži ßylne.

Turkowſka. W Kónſtantinoplu ßu ßo wóndanjo tamniſche franzowſke magaziny wotpakke a Franzowſojo ſhubichu pſches 12,000 zentnarjow wſchelakeje żyroby. — W kónſtantinopelſkich lazarethach leżi tu khwili 11,000 Franzowſow a 8,000 Jendżelcżanow.

Rußowſka. Khjeżor je żylu krajnu woboru, kotraż njehdże 800,000 muži wunoſcha, pod bróń powołał. We woſjewenju, kotrez je teho dla na lud wudał, praji wón, ſo drje je k mjerej ſwólniwy, ale ſo dyrbi ßo krucżje na wójnu hotowacz, dokelż ßo nepſchecjelżo ßylnje na neho hotuja. — W Sebaſtopolu ſtaj njetko wobaj wulkowerchaj (t. j. khjeżorowaj ßynaj.) Rußojo cjinja dale wupady a ſdżerżuja pſches to nepſchecjelow nemjernych a w ſtajnym wachowanju wonkach w hroſnym wedri. Wedro bje drje njeſchto cjoplíſche, ale tez teho dla cjim mokriſche a neſtrowſche, tak ſo wojazy ſ hromadami mrjeja. Dwaj jendżelſkaj regimentaj, kiż bjeſchtaj pſched krótkim kóżdy 1000 muži ßylnaj, dyrbeſchtaj ljehwo wopuſchczicz, pſchetoż w ſapoczatku februara bje wot jeneho hiſchcje 28 a wot druheho 20 muži wyſche. Duż tez żadyn dżiw neje, ſo pſchi tajkim hubeńſtwi wele wojakow ſ nepſchecżelſkeho ljehwa k Rußam cjeka abo deſertjeruje. — Ruży generalojo ßu pecża radu ſkładowali, hacz dyrbeli njetko nepſchecżelow ſ żyłej mozu pſchimacz? a ßu, każ ßo wudawa, wuradżili, ſo chżedża hacz na ljepſche wedro pocżakacz: pſchetoż jim budże ßo potom wſcho ljepe cżinicz, a nepſchecjeljo budża poſdżiſcho hiſchcje bjedniſchi.

Telegrafiſka depeſcha. W Petersburgu, 16. februara. Werch Menzikow woſjewja wot 8. februara: Pſched Sebaſtopolom ßo niczo pſchemjeniło neje. My huſto wupady cżinimy a ſadżjewamy pſches to nepſchecżelow w jich dżjełach. S nepſchecżelſkeho ljehwa pſchikhadżeja deſerteurojo.

Ze Serbow.

S Łaſa. Tamny ſchtwórtk bu tudomny khjeżnik Jan Panoſcha njehdże dwje ſji krocżel wot Bedrichez k Łaſej ſmerſneny namakany. Wón bje na dompuczu ſe Schcjeńzy był a hacz runje ßo wſchje ßrjedki wożiwenja nałożichu, dha bje tola wſcho podarmo. Jeho cjeło bu ſańdżenu nedżelu na naſche pohrebniſchczo pohrebane.

S wóſpórſkeje woßady. (Praſchenje na pſchedżenaka.) Luby wujko, ty ßy nam do naſcheje lubeje ßerbſkeje protyki tez hermanki naſtajał a maſch na tym prawje. Na 6. t. m. ſteji tam tez bartſki ſkocżazy hermank a duż ja tez do Barta dżiech. Ale tam bie ſrudnje! Ja ßym tam w 10. hodżinach pſchiſchoł, neißym pak tam żaneho konja, żanu krowu, żanu kofu, żane ßwinjo a żaneho woła widżił, jenoż njekotre proßata bjechu na jenych małych ßankach a jedyn muż mjejeſche tam njeſchto dżjeła, ſkorżeſche pak, ſo ßo nichtón ſa nim nepraſcha. — Nekupuje dha tam nichtón dżjeło abo nepſchedże tam nichtón abo nekhodżi tam żadyn pſchedżenak?

A jeli tam žadyn nekhodźi, dha staraj ßo, luby wujko, ſo by tam jedyn ſchoł a ludźom trochu hódno ſa pſchedźeno dawał.

Wot ſkota dale niczo prajicź nochzu, dokelź tam ſ wumjenenjom proßatkow žaneho widźił nejßym, tola mjeneſche Salanez kmótr, ſo móhł hermank tón krócź wupanycź.

Piſchczatkowy muž.

S Kulowa. Dźeń 6. februara poczža ßo brójnja, Joſefej Jenczej ßłuſchaza a na puczu do Hóſła leżaza palicź a bu woßebje jeje tſiecha wot wóhnja ſahubena. Kak je woheń wuſchoł, neje ſnate.

Wojerowſki haptykař Preuß je wot wyſchnoſzje dowólnoſz dóſtał, ſo ßmje pola naß w Kulowi poboczu hapıyku ſałożicź a je tu ßamu nedawno wotewrił.

W tychle dnjach ßo tudy powedaſche, ſo ßu nedaloko Nedźichowa (Bernsdorf) jeneho cźłoweka ſabiteho namakali. Wón mjejeſche hiſchcze 19 nßl. penes pſchi ßebi. Schtó wón je, ßo newje, dokelź żane pißma pſchi nim nebjechu, kiž bychu to dopokaſałe. — Też chzychu wedźicź, ſo je na dróſy bes Wojerezami a Hródkom jedyn remeßniſki (hantwerſki) ſmerſnył.

S Kameneje pola Radworja. Tudy ſteji ßredźa na wßy mała kapałka. Do tuteje ßu ßo pak pſches jeje hewak ſanknene durje pſched njekotrym cźaßom paduſchi nutſtamali a ſ neje dwaj 6—8 zołow wyßokaj zynowaj ßwjecźnikaj a 12—14 zołow wyßoke ßwecźatko, macźeř Bożu, kiž tu ſtejeſche, ſe wſchej jeje wokoło ſchije wißazej pychu kranyli. W.

Se Semiz. Dźeń 13. małeho rózka wokoło woßmi pſchińdźe dźełacźeř Preiſcha ſe Ssmilneje w tudomniſchej ßukelniſkej fabrizy ſ liewej ruku do trubelje (zylindra), kotraž hotowe ßukno ſ wótrymi nożemi tſiha. Tſi porſty buchu żałoßnje, hacź na kóſz, rosrjeſane a wot palza khjetry kruch mjaßa wurjeſneny. Tola bjeſche ſa teho wboheho dźełacźerja wulke ſbóžje, ſo te nożje jeho ruku a porſty prjeli ne trechichu, hewak budźichu jemu porſty zylje wotrjeſałe. Ta ruka bje ſrudna k napohładanju, pak je nadźija, ſo budźe ßo derje hojicź, dokelź żane hłowne żily (kaž ßo ſda) trechene a pſcherjeſane nejßu.

S Delneje Hórki. Naſch dotalny wucźeř, k. Krecźmař, je tón tydźeń ßwoje nowe ſaſtojnſtwo jako wucźeř pſchi mjeſchczańſkej wucźerni w Budyſchini naſtupił, a na jeho mjeſto pola naß je k. E. Frycźa rodź. ſ Maleſchez powołany.

Auſtraliſki liſt

wot Jana Mjercźina ſ Delan.

[Pokračowanje.]

Bożu ßłużbu dźerżimy w lieczi a ſymi nedźelu dopołnja a popołnju a hewak też modleńſku weczornu hodźinu wutoru a pjatk, ale duchomny pſchindźe jenoż kóždu tſeczu nedźelu k nam do Gnadenthala (kaž naſch blak rjeka), tej druheј dwje nedźeli jedyn wot naß Bożu ßłużbu dźerżi, kiž je k temu poſtajeny.

S woženjom (fórwerkom) je w Auſtralii jara hubenje a teho dla ßo mi jow najbóle nelubi. Naljeto, hdyž je trawa a woda, dha ßu puczje żylje nekniczomne, a potom, hdyž puczje poczinaja duſchne bycź, dha dołho netraje a je mało wody a trawy, a duž móża woły druhdy njekotre dny bes piży (futra) bycź a dyrbi jedyn po nozach wachowacź. Ale njetkó ßo nadźiju, ſo jedyn nebudźe trebacź jieſdźicź, ſchtóž nebudźe chzycź, dokelź ſmjejemy mohn*); a hdyž potom hdźe pojjedu, dha ſmjeju tola żyrobu ſa ſkót.

Moji lubi, jeli w njemſkim kraju **jara** hubenje a chzecze njehdźe jedyn abo druhi ſa mnu won cźahnycź, dha mi bórzy pißajcze, dokelź mam hiſchcze ſa jeneho kraja doſź: ale ja newabju tola żaneho; pſchetoż hdy by ßo Wam potom nelubiło, da byſchcze mi winu dawali. — Tola Wy budźecze ßo praſchecź, ſchtodha je Mjercźin tak dołho cźinił, hacź je ßebi kruch kraja kupił? Na

*) Schto dyrbi „mohn" bycź, to newjemy: mak drje bycź nemóże, hewak by Mjercźin tola tuto ßerbſte ßłowo ſtajił, ßnadź je to njekajka trawa mjenena a chzemy ßo teho dla hiſchcze Hóhnu wopraſchecź, ßnadź nam tón tu wjez wukoži. Red.

to Wam wotmolwjam: Ja ßym po djjeli khodjił, hdyż ßym jane mjeł, a jona je po płókanju khodjiła a 4 schillingi na dżeń krydnyka a jjedj, a djjeczji ßu ßłużiłe. Ja ßym potom ſ Janom tſi mjeßazy na słotych honach pobył, nejßym pak runje wele warbował, pſchetoż ſto toleř ßym pſchecżinił a ſa dwje ſzi toleř słota ßym pſchedał. Jako bjech w Portlandji ſ teho Njemza khjeżje wucżahnył, ßmy tſjo, menujzy Holber, Hurban a ja, hromadżje bydlili a ßmy na tydżeń 10 ſchillingow (3 tl. 10 nßl.) ſa hoſpodu dawali.— Hlajcże, moji lubi, takle ßym w Auſtralii wokoło pucżował: pucż na słote hona bje 180 mil daloki, a predy w połonſchej Auſtralii ßym wele mil pſchemjerił a potom faßo do Portlanda ſchol; nihdże pak nejßym redliſchich ludzi podeſchoł, hacż tych Schleſyngarjow, to ßu najljepſchi kſcheſzijenjo. Hewak je tež wele ſektow a mjenenjow, tak wele, każ w Njemzach, a to chzedja bycż jedyn ljepſchi, dyžli druhi. Ale, ſchtoż ſchulu naſtupa, dha je pola me hubenje; pola naß żana neje a duż naſch Jan neje na paczerje khodjił, ale k ljetu chzu jeho do Grenicha dacż, hdjež Schirman wucżi, ſo by tam njeſchto nawuknył.

(Skóńcenje nastupi.)

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrčjotaj.

Mots Tunka. Niż wjerno, Hanßo, wajchtarjo ßu k temu, ſo bychu weß wachowali.

Hanß Depla. Haj, ja hinak newjem.

Mots Tunka. Ale praj wſchak, cżoho dla dha jich jedyn tež wſchudżom na kwaßach widżi?

Hanß Depla. To je jich ſtare prawo, dokelż jich ſda runje wulka neje a maja ſ tym njeſchto k pſchiberkej.

Mots Tunka. Ale dha tola prawje neje, ſo ßu tak newuſtacżi, każ wóndanjo ſ—ſki. Tón netytaſche jenoż nepodobnje do huby, ale tež pſche wſchu mjeru do ſaka, tak ſo kruchi pod blido ljetachu, ſo ßo, móhł rez, poß wot nich naßycżi.

Hanß Depla. Aj, aj! To pjekne neje!

Hanß Depla. Khodjiſch dha druhdy na kwaßy, Motſo?

Mots Tunka. O haj! Woßebje podawam ßo rad na delanſke kwaßy.

Hanß Depla. Dha drje je tam duſchnje?

Mots Tunka. Haj, mi je ßo tam wjecżnje derje lubiło, khiba wóndanjo niż.

Hanß Depla. Schtodha bje czi tam swadżiło?

Mots Tunka. Nó, ja bjech w K. na kwaßu a to pola jara duchnych ludżi. Wschitko bje tam jara duschne, ale to me tam merschasche, so tam njekotsi tajzy spacżkowje se Ss.— tajke hłupe wjezy czinjachu.

Hanß Depla. Schtodha to tola bje?

Mots Tunka. Nó, woni drużkam banty a schórzuchi wotwjasowachu, — to tola pjeknje nebje.

Hanß Depla. Haj, hdyż ljepsche żorty newedża, dha nech tajzy radscho doma wostanu.

Hanß Depla. Wóndanjo ßo mi, móhł rez, sdasche, każ by R—k druhi Sebastopol był.

Mots Tunka. Czoho dla dha to?

Hanß Depla. Ja tam sahje rano pschińdjech a wuhladach, so bje jena chjeża zylje s walcżkami satwarene a wobichanzowana a psched nej stejachu młodżeńzy, kiż bjechu ju woblehnyli.

Mots Tunka. Hlaj wschak tola!

Hanß Depla. Ja hladach a hladach a widżich, kak woni ßwjeru łakachu, ale s teho domu ßo żadyn wupad nesta. Duż woni, jako ßo na zyrkwi dżeń wotswoni, domoj djechu, ja pak nasdala stejo wostach. Dołho netrajesche, dha ßo durje wotewrichu a jedyn ßo psches te walcżki wudoby a cjiereschе potom k B—nezam, so ßmuha sa nim djiesche.

Mots Tunka. Każ mi ty tu wjez powedasch, dha drje bje to wopaczny Sebastopol. Tam schanzy twarja, so by nepschecżel nuts nemóhł, ale w R. bjechu drje durje satwarili, so by jedyn won nemohł.

Hanß Depla. Ty mójesch pschezo prawje mjecż, Motso!

Mots Tunka. Kak ßo czi, Hanßo, ta schtucżka lubi:

Nedaloko podljeßa
Czeladna je kucharka,
Kiż ma kraßnu khowanku
W khljebowym wschak khamorku.

Hanß Depla. Nó, tak jara rjana runje neje.

Mots Tunka. Ale wjerna.

Hanß Depla. Dobra kóczka, to je tola njeschto schwarne!

Mots Tunka. Haj, to je wjerno!

Hanß Depla. Duż tez ßo ja nedżiwam, hdyż ludżio hacż do Kolwasy po tajsu bjeża.

Mots Tunka. Maja dha tam tak dobre kóczki?

Hanß Depla. Najskere drje. Wóndano s najmenischa jedyn do jeneje budyschkeje korczmy stupi, kiż bje tam po kóczku był. Wón ju w mjeschi pod lawku tykny a da ßebi schklenzu piwa dacż. Jako bje ju wuwił, chzyschе dale do K. hicż, ale dha wón pytny, so bje kóczka morwa.

Mots Tunka. Nedasche dha ßo saßy wożiwicż.

Hanß Depla. Ach, woni wschak tam ßylnje na nju mjawczachu, jedyn renje a druhi ljepe, ale to wscho niczo nepomhasche, wona ßo wjazy nehibny.

Mots Tunka. Schkoda, so ju s czornym łuczwom wobkurili nejßu, ßnadż budżische to pomhało.

Hanß Depla. S kajkim czornym łuczwom?

Mots Tunka. Poczakaj, to chzu czi pschichodnje powedacż.

Hanß Depla. Hdżehadha ßwoje drewo bereschi, Motso?

Mots Tunka. Daloko w holi delkach, w pruskich Łużizach.

Hann Depla. Neje dha tam niczo noweho.

Mots Tuuka. O haj dosz. Hlaj, jako wondanjo psches S—in djiech, dha mi tam powedachu, so je 10. teho mjeßoza w jenej chjeżi w nozy wulke teptanje było, tak so je hospodaŕ sa flintu hrabał, dokelż je mjenił, so ßu tam rubeżnizy.

Hanß Depla. Neje dha tschelił?

Mots Tunka. Nje, pschetoż wón saßłyscha snatu ryczż, kiż rekny: Lejna dżi domoj!

Hanß Depla. Nó, jeli tele ßłowa pschе tschelenje pomhaja, dha je schkoda, so je na Krymi nesnaja: tam by njekotryżkuliż wele sa tajku pomoz dał.

Spėwy.

Njetzischi czaß a khude djeczi.

Ach, luby nanko, czoho dla
My takle mało mamy?
Sso khuda Marka woprascha,
A takle mało jjemy, —
A daloko nedoßaha
Nam mala, mała pokrutka,
Tej namrjemy ßo symy.

W tym wulkim ßnjehu, mersnenju
Nan klepa kameschki,
A kak ma mało k wobedu
Te ßuche skórczicżki;
A sopy domach saczink je
Wschak ßylsa khudej' maczerje:
Ssmy sa khljeb winojczi.

Kak klinkotajo woza ßo
Na ßanjach weßeli
W kożuchach wulkich knesojo,
Ssyczi a napiczi:
A my pod małym poßleschkom
Sso khowamy psched mersnenjom
W tej symnej komorzy.

Kak cjeńka naſcha draſta je,
Kak ſyma pſchi khachlach,
A kak też huſchka, woſybe
W tych ſmerſtych drewjanzach;
A macj do drewa nemóże,
Też kupowacj ßo ſakaje
Bes penes we ljeßach.

A weczor ſprózny, pſchemrjety
Nan pſchińdże ſrudny dom,
A cźrije, kabat, rukajzy
Ssu polne ſapłatow:
Joh' ruzy, noſy woſyba,
Też doma wſchitko dyrkota,
Rad neńdże nichtón won.

Kak druhe dźjeczji na lodźi
Sso woja ßmjejkajo
A doma w rjanej, cźopłej ſtwi
Jjedź noſcha na blido:
A nam pólnahim, bes khljeba,
Hacj runje je to dźjeczji hra,
Sso nochze na lód hicj.

Pak luba macźje, nepłaczjcje
A nanko, nerudź ßo,
Naſch wuczeć w ſchuli prajeſche,
Bóh khudych też Bóh jo:
A bórſy budze naljeczjo,
Dha ßwjeczji ßtónczjko cźopliſcho,
Nam budze lózo ſaß.

J. Hejna.

Nawěſtnik.

Neſapomniczka ponižna

na rów ßwojeho njehduſcheho wuczerja, nebo kneſa Dr. Gebauera.

Na rów, kiž njetk cje kryje,
Dźak Sserbſtwa naſcheho
Tez ßwoju ßylſy ßyje,
Ty ßwjerny wuczerjo.

Sso na rów, kiž cje taji,
Też Sserbſtwo poklakne,
„Ssy neſabyty" praji
A tebe žohnuje.

Na rów, kiž mjer cji dawa
Po prózy ſkonjanej,
Też kładże Sserbow Sslawa
Wjenz cjeſzje neſwjadłej'!

H. S. w Łaſu.

Cźahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždźan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 2 h. 10 m.; weczor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; weczor 7 h. 50 m.

Nózny cjah wjazy neńdże. Wot Lubija hacź do Sserbſkich Pawłoz ßo po ſchußeju na woſach jjeſdźi, netreba pak ßo ſa to płaczicź.

Penežna płaczišna.

W Lipſku, 21. februara: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cźerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 78⅝. 1 ruſki imperial 5tl. 11nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13 tl. w Lipſku 40 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan Auguſt, Jakuba Zyža, khjeżerja pod hrodom, ß. — Hana Khryſtiana, Michała Zyža, žiwnoſzerja w Sſłonej Borſchczi, dź.

Podjanska cyrkej: Auguſt Mikławſch, Jakuba Ryczerja, khjeżerja w Bud. ß. — Hana, Jakuba Natuſchki, khjeżnika w Cjemerzach dź. — Pawoł Michał, Michała Krawza, hoſpodarja na tachantſkim fórbarku ß. — Marja Hana, Handrija Michałka, wobydlerja w Mniſchonzu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 2. februara: Hana Hańža, Auguſta Klingſta, khjeżerja a polerja na Žid., dź, 1 l. 7 m. — 3, Handrij Benjamin Budaŕ, khjeżeŕ a poleŕ na Žid. 66 l. 5 m. — Jurij Auguſt, Jurja Nowaka, khjeżerja na Žid., ß. 1 l. 8 m. — Jan Bohuwjer Wicjas, wicjeżnoburſki wumeńkaŕ w Cjemerizach, 70l. — Jan, nebo Michała Dejka w Bjelcźezach, ſawoſt. ß.. 53 l. — 8., Hana Madlena, Jana Herzoga, wobydl. we Wulkim Welkowi, dź., 3 n. — 9., Michał, Michała Dejka, khjeżnika w Bjelcźezach, ß.. 3 n. — 11., Hana rodź. Ullrichez, nebo Bohuwjera Brody, młynka w Hruboczizach, ſawoſt. wudowa, 64 l. 6 m. — 12., Marja Hana, Handrija Michałka, wobydl. w Mniſchonzu, dź., 8 d. — 14., Hana Khryſtiana, J. G. A. Eberhardta, kowarja w Jeńkezach dwójniſka dź, 4 m.

Pola Nowaka w Klukſchu je ßo jedyn poß pſchiwdaŕ a móże ßo tam po ſarunanju wułożkow ſaßo dostacź.

Zylje dobry, 15½ punta cjeżki a 5 wódnych khanow wulki koporowy khachlonk je pola Skopa w Kſchiwej Borſchczi po tunich peneſach na pſchedań. Płaczišna móże ßo też we wudawarni Serb. Now. ſhonicź.

Pschedawanje wot naß importirowaneho
peruvianskeho guana,

sa kotrehož najljepschu dobrosz rukujemy, je wot naß sa Budyschin a jeho wokolnosz

knes Robert Klemm w Budyschini

poruczene dostał, a je nam k wulkej spodobnoszi, so budže nam móžno, s najmeńscha sa pschitomne naljeczo a hacz na dalische płaczisnu pschi hnydom hotowym sapłaczenju ßwojim czeszenym wotberarjam hischcze jara tunju stajicz móz.

W Draždžanach, 8. februara 1855.

Schramm & Echtermeyer.

Na prjódkstejazy nawjeschik dźiwajo, proschu ja, me s dobroczíwymi poruczenemi poczeszicz chzycz a wote mne najßwjernische poßłuženje doczakacz.

Robert Klemm.

Schlesynske Wohensawjeszjaze Towarstwo

w Wrotßławju s 2 mill. toler sakładneho kapitala a 1 mill. toler reservy sawjeszja po twerdych na najtunischo postajenych prämijach bes dopłaczowanja pschecziwo wohnjowej a błyskowej schkodźi:

mobiliar, maschiny, fabrikski a ratarski grat, skót a žnenske płody wschitkich družinow pod twerdej a mechkej (ßlómjanej, kschindzelowej) tsjechu.

Hłowny agenta sa Kralowske Sakske Horne Łužizy. **Robert Schramm** w Budyschini.

Ssuche drožďźje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, psched kotrymž staj dwaj muraj wupojßnenaj, **J. G. F. Nieckſch.**

Großowe bróstkaramellje.

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k połóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psched dybawoszi pschi sasymnenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Wicz a rheumatismus.

Podpißany móže po wjernoszi wobßwjedzicz, so Goldbergerowe galvano-elektriske rheumatismußowe reczaſti,*) mi k pschepytanju a nałoženju prjódkpołożene, strowoszi na žane waschnje neschkodźa, wele wjazy we wschitkich khorobnych družinach nervoweho systema, woßebje pak pschi wiczi a rheumatismach, hdźež je po sbonenju elektro galvanismus sa hejazy spósnaty, po prjodkpißanym nałoženju woßebny wužitk czinja.

W Bambergu. Dr. **Dotzauer,**
kral. bajerski medizinalski radźiczel
a ßudniski ljekaŕ.

*) W Budyschini ma je jeniczzy Wilh. Hammer na pschedań.

C. A. Schoenka,

knihiwjasaŕ,

s bydlenjom na ßerbskich hrebjach pódla póstskeje kowaŕnje, wjasa knihi wschitkich družinow po požadanym waschnju na najtunischo. Tež ma wón na pschedań: ßerbske biblije a testamenty, spjewaŕske, Jakubowe a Porstowe katechismußy, protyki, wschelake schulske knihi a hewak wschitke te knihi a knižki, w ßerbskej a njemskej ryczi, kaž tež kschczenske listy atd., kotrež drusy knihiwjasarjo pschedawaja. Ssobotu a hermanki je wón w ßwojej budźi, kotraž je prjenja na prawizu postej s napschecza na bohatej haßy a ma na budźi ßwoje meno wupowißnene.

---

600 kloftrow khójnowych peńkow

steji na jenschecžanskim revjeru pschi khaponizy po poniženej płaczisni na pschedań.

W Rakezach, 21. februara 1855.

E. R. Pelz, wyschi hajnik.

Jedyn „postschein" wot 3 toleŕ, na Hanu Haufinu w Draždžanach póßłanych, je namakany. Je shuberej schto na tym ležane, móže jón pola rychtarja Žura w Nowej Weszy khróscžanskeje woßady saßo dostacz.

Cżeszenym Sserbam Budyschina a wokolnoszje poruczam swój drastowy magazin na najpodwólnischo. W tym samym namakaja so njetko tež

symske wudraszenja sa muskich

w najwetschim wuberku a po najtunischej płaczisni. K tym drastam, kiž so wote mne pschedawaja, beru ja jenož dobru tworu; ja móžu je pak tola wosebje tunjo pschedawacz, dokelž sym twory po wulkich dźjelbach nakupował, hdźež je jedyn kaž kóždy wje, wo wele tunscho dostane. Duž móžu je tež saso tunischo dacz a pschedawam:

czopłe symske suknje 3 tl.—15 tl.
czopłe symske kholowy 1½ = — 6 =
lazy . . . . . 1 = —3 =

Pola me móže so tež wscha druha muska drasta dostacz a schtóž je jedyn krócz pola me kupował, pschindźe wjesźje saso. **W. Bitzka**, na serbskej hasy w bliskoszi kaserny.

Runklizowe symjo na pschedań.

Wot dźenśnischeho dnja pschedawa podpisany samoplahowane runklizowe symjo (Würzburske czerwena a żołte, kóždu drużinu samu abo wobej mjeschanej), mjerzu (hachtl) po 1 tl. 5 nsl. a khanu 6 nsl. Tutej drużini runklizow stej wele ljet wote mne plahowanej a symjo je s wulkej pilnoszju czehnene. Wone rostu wysche semje, maja jara mało koruschkow, kulojtu abo kruschwojtu fórmu a móža pschi dobrym hnojenju a pilnym hladanju na sakskim akru po 300 □ prutach 1000 hacz 1200 zentnarjow wunoschka dawacz. Samołwenja apenesy so franko žadaja a budźe kóždemu spjeschnje posłużene.

W Ober-Ullersdorfi pola Žitawy, 12. febr. 1855.
C. A. Gühler.

Wupschedań.

Dźjelbu półžidźanych draszenjow, kiž so wosebje k draszi sa dźjeczi hodźa, kiž prjeni krócz k božemu blidu póńdu, pschedawam po poniženej, tunischej płaczisni. Tež poruczam wołmojty atlas, thibet, mohair, rubischcza we wschitkich drużinach po najtunischej płaczisni.

W Budyschini na bohatej hasy czo. $\frac{66}{7}$
Julius Geyer.

W Psowjach je jena khjeża hnydom k pschenajeczu a móže so wscho dalsche pola Schützy w Barczi s honicz.

Wschitzy kiž hischcze maju

akzije na symbolske knihi,

dostanu, hdyž je wotedadźa, te sa ne sapłaczene penesy bliźschej dwje sobocźi pola me wupłaczene. Zyłe serbske symbolske knihi su derje swjasane tudy k dostaczu pola knihiwjasarjow Kliemanda, Schönki, Rosenkranza starscheho a Burmejsterki, kaž tež pola podpisaneho.

W Budyschini 21. februara 1855.
J. K. Mrós, kand. duch.
s bydłom na schulerskej hasy.

Podźakowanje a wotpokazanje.

Sława wšěm, kiž su mi sławu přeli
Sława, kotraž z wutrobu so dźěli!
Njebyli był naš móšnikař prjedy,
Kotryž pilnje hromadźi,
Hdźe by zwostał zwjeselink zady
Kotryž wšitko rozpjerši.
Sława teho dla prěnjomu
Z jenej swěrnej wutrobu. Zwjes. direktař.

Dźeń 20 februara rano ½3. wumŕe zbóžńe w Radwoŕu moja luba mandźelska, Madlena Bräuerka rodź. Mischnaŕecz. Lubém pźeczelam ha dobrém znatém dawa tutu zrudnu powescz

Na dńu pohŕeba **Handrij Bräuer**,
23. februara 1855. schulski wutźeŕ w Radwoŕu.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedźna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl	nsl.	Srjedźna. tl.	nsl.
Róžka	5	10	5	2½	5	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	7	5	5	25	6	25	Jahły	10	10	10	10	10	15
Jeczmeń	4	5	3	25	4	—	Hejduschka	8	7½	8	—	8	10
Wówsz	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	52	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	2½	Kana butry	—	13	—	11½	—	14

Dowoz: 3520 kórcow.

Ćišćanepola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 9. 3. měrca. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Kołwasy. S Blunja. S Hliny. Dopißy. Australiski list wot Jana Mjerczina s Delan. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Krónprinz Albert je ßo do Turina podał, so by tam ßwoju ßotru, wóndano swudowenu genuesisku wójwodku wopytał. —

Prußy. W Barlini wotczakuja w tychle dnjach na pschijjesd jendzelskeho póßłanza Rußela, kiž do Wina póńdze, so by ßo na tamnischich jednanjach wo mjer wobdzjelił. Wón je ßo najprjódzy do Parisa podał a składuje tam s khježorom Napoleonom radu a wot tam pschijjedze hakle do Barlina. — Pruski kral je psched njekotrym czaßom generala Wedella do Parisa póßłał a poweda ßo, so ßu ßo tam njekajke postajenja bes franzowskim a pruskim knežeřstwom wuczinile. Napoleon je menujzy pecza do teho swolił, so ßmje pruske knežeřstwo na winskich wuradzowanjach dzjel bracz, hacž runje ßo na wójni pschecziwo Rußam nowobdzjeli. — Wschelake nowiny pißaja, so budze ßnadz tola skere ljepe želesniza wot Barlina psches Lubin, Khoczebus a dale pak do Budyschina, pak do Lubija twarena. To ma ßo teho dla stacz, dokelž budze lubojskožitawska želesniza hacž do cžjeskeho mjesta Liberza abo Reichenberga podljeschena a wot tam dale do Prahi twarena, tak so by potom wot Barlina do Wina nimalje runy pucz schoł. — Tak bórsy hacž naransche morjo rostaje, budze saßo wot Jendzelczanow woblehnene a nebudze ßo po nim žane wikowanje s Rußami stacz ßmjecz. Dokelž pak Jendzelczenjo wschelake ruske twory nusnje trebaja, dha chzedza wotpuschczicz, so ßmje ßo po kraju psches Prusku s Rußami wikowacz. Tajka powesz je pruskim pschekupzam jara spodobna, pschetož njekotryžkuliž smjeje na tajke waschnje najskere pjeknu saßłužbu.

Rakußy. W Prasy wudyri 20. februara w kralowskim hrodzi na Hradschini woheń a je ßo khjetry kruch teho ßameho wotpalił. Schto je wina wóhnja, neje snate. Najprjódzy pocza ßo pod tsiechu palicz a wot tam płómenja tež delje stupachu, tak so bu wot nich w 3. a 2. poskhodzi 2 sali a 22 stwów wutupenych. Haschecz ßo derje nehodzesche, dokelž wscha woda w ßykawach hnydom samersowasche, tak so potom we wschjech piwarnjach we piwnych kótłach króp pschihotowachu a tak czoplu wodu k haschenju dóstawachu. Wot wóhnja naczinena schkoda wunoscha 600,000 schjeßnakow. — Dokelž je khježor shonił, so chzedza we wschelakich mjestach dla prjódkstejazeho poroda khježoroweho dzjeszja k teho czeszi wschelake wudawki czinicz, dha je wón to njetzischeje nusy dla sakasał a porucził, so bychu ßo penesy, sa tajke wudawki postajene, radscho khudym dałe. W ßamym Wini je k temu wot njekotrych bohaczkow hižom 400,000 schjeßnakow nawdatych.

Franzowska. Hischcze pschezo ßo wo tym ryczi, so khježor ßnadz tola do Krymy póńdze: s najmeńscha ßo wschitko k temu pschiho-

tuje. Jendżelska kralowa to pecja rad newidźi a duż je to Napoleonej prajicź dawa, też w ßamej Franzowskej nochzedża niczo wo tym wedźicź, dokelż ßo boja, so móhli po kńeżorowym wotkhodźi sbieżkarjo saßo hłowu posbiehnycź. — S Krymy pißaja, so Franzowsam niczo wysche newostane, hacź Sebastapol dobycź abo ßo saßo hacź k Eupatorii psches Rußow pschebicź, jeli chzyli ßo domoj podacź. Pschetoż hdy bychu wot Balaklavy na łódźach wotjiecź chzyli, dha bychu najsstere wsche ßwoje kanony, horka psched Sebastopolom stejaze, każ też potom hischcze na 20,000 muźi shubili, dokelż je krajina pola Balaklavy tajka, so bychu Rußojo wele nepschecźelow sabili, predy hacź bychu cźi na łódźje scźekacź móhli.

Jendżelska. Tudy ßu saßo njekotsi ministrjo se ßłużby stupili, dokelż je ßo kommißia postajiła, kiż ma pschepytacź, cźoho dla je tak wele jendżelskeho wójska w Krymi hubenje kónz wsało. — Lord Rußel, jedyn predawschi minister, kiż je na pucźu do Wina, je saßo jako ßobustaw noweho ministerstwa powołany. — W njekotrych jendżelskich mjestach ßu drohoty dla sbieżki byli. — Na jendżelskej kupi Helgolandźi ßo cźi Njemzy shromadżuja, kiż chzedża do jendżelskeje wojerskeje ßłużby stupicź. Hacź dotal bje ßo jich tam 136 seschko.

Rußowska. Wobljeharjo Sebastopola pocźinaja tam njetko na hinasche waschnje stutkowacź. Woni dźekaja menujzy miny, to je podsemske pschierowy, wedu te ßame hacź pod rußowske wobtwerdźenja, napelnja te miny s pólverom a sapala tón, tak so potom rosleczaza mina też rußowske wobtwerdźenje ßobu powali. Dokelż pak Rußojo to wedźa, dha wedu woni też miny Franzowsam napschecźiwo a pytaja jim jich dźeło skasycź abo jich minydźekarjow sabicź, tak so je pola Sebastopola wójna niż jenoż na semi, ale też pod semju. — Rußojo husto se Sebastopolu wupady cźinja. — Wedro je tam hischcze hubene. — Pola Eupatorije, hdźeż woßebje Turkojo steja — njehdże 30,000 muźi — bjechu w poßleńschim cźaßu husto meńsche bitwicźki. Pschi jenej tajkej bu 60 Turkow sajatych. — Też powedaja nowiny, so je rusti general Liprandi 18. februara se 4000 muźemi nadpad na Eupatoriju scźinił, ale saßo zosacź dyrbjał a pschi tym 200 muźi shubił. Turkojo mjejachu jenoż 15 morwych a bes nimi bje Soliman pascha, kommandant egiptowskeho pomozneho wójska. Druhe nowiny chzedża wedźicź, so je Rußow 40,000 było, so ßu woni 300 muźi shubili a Turkojo pak 150. — S nepschecźelskeho ljehwa psched Sebastopolom desertjeruja s cźaßami wojazy k Rußam, woßebje franzowszy artilleristojo. Jedyn tych ßamych bje wóndano Rußam wulku minu, wot Franzowsow sałoźenu, pscheradźił a Rußojo ju potom skasychu a Franzowsam pódla khjetru schkodu nacźinichu.

Ze Serbow.

S Kołwasy. Ssredu tydźenja 21. februara pschijjedje tudomny bur Rabowski se ßanemi, do kotrychź bjeschtaj dwaj konej sapschehnenaj, nedaloko nascheje wsy k sakskoschlesynskej żelesnizy, hdźeż tam pucź psches nju dże. Ale tutón pucź bje saschlahowany, dokelż ßo żelesnisti cźah wot Pomerez pschibliżowasche. Jako jón pak taj konej wuhladaschtaj, spłóschischtaj ßo, pschekamaschtaj saschlahowonje a puschcźischtaj ßo na żelesnizu ßamu. Dołho netrajesche, dha jeju lokomotiva doßaje a wlecźesche jeju tak daloko ßobu, hacź bu cźah sastajeny. K wulzyschnemu spodźiwanju wschitkich, kiż bjechu pschihladowali, febraschtaj ßo wobaj konej saßo a jako jeju wobhladachu, namakachu, so bjeschtaj jenoż s łóhka ranenaj. Rabowski ßam bje jenoż s postróżenjom woteschoł, ale ßanje bjechu zylje słamane.

S Blunja. Dżewecźlietny ßyn tudomneho khjeżkarja a tyscherja Jungrichtera bje 9. februara na pucźu s Parzowa do Blunja symy dla leżo wostał. Jako bje to jeho nan shonił, khwatasche jemu wón k pomozy a pschineße jeho sa morweho domoj. Doma poradźi ßo też, so wón saßo k ßebi pschińdże, ale to jenoż na njekotre hodźiny, pschetoż wecźor w 10. hodźinach wón ßwojeho ducha spuschcźi.

S Hlinu. Sańdżenu nedżelu, 25. februara, wotpali ßo tudy dopołnja kłjeża, herbam nebo Jurja Kreńzy ßłuschaza. Kak je woheń wuschoł, ßo newje; tola ßo ßa, ſo neje pſches ſłóßniſku ruku ſałożeny.

Swudowena Kreńczina bjeſche ſ dwjemaj małymaj djeſzjomaj ßama doma, pſchetoż jeje djowka a teje mandżelſki, Jakub Mudr (ſ Minakała) bjeſchtaj ke mſchi a namakaſchtaj, jako wote mſchoje pſchińdżeſchtaj, wſcho ßwoje ſamóżenje w próchu a popeli. Dale je Hana Krenczizy, kiż ßłużi, ßwoje ſaßłużene ſamóżeńczko, jako pſchadne koleſka, wele djeła, lenu atd. ihubiła a Krenczizom ſadußyſchtej ßo też dwje koſy. Bóh chżył ßmilne wutroby wubudżicj, kiż bychu neſbożomnym k pomozy byli.

Auſtraliſki liſt

wot Jana Mjercżina ſ Delan.

(Skónčenje).

Moji lubowani, jako chżych ßwój liſt wobſankncj, dha pſchindże jedyn wot Holbera wot jeho nana ſ Nachlowa, a ſ teho ja ſhonich, ſo ſtaj ſtarſchej wo 11 dnjów wobaj dwaj wumrełoj, ſchtoż je me wutrobnje ſrudżiło. A jeli macje ſtrach pſched wójnu tak wulki, ſo chzecje wucjahnycż, dha tola necjehncje nihdże druhdże, hacż ke mni do Gnadenthala k Mount-Rouſej: wy nepſchińdżecje do ljepſcheho blaka, hdżeż by tak wele trawy roſtło a ßo też nadżiju, ſo budże tu pſcheńza roſż. Tak daloko hacż ßym był, dha ßo mi neje nihdże tak lubiło, każ njetko w Gnadenthali, a to teho dla, dokelż je tu dobra paſtwa a dobra woda a doſż, ale pola Adelaidy bje mało wody a ta bje hiſchcje ßelena, tola pak niż wſcha a potom bje tam jara mało kraja ſa ßerbſku woßadu, ale pola naß je wele ſtów akrow dobreho kraja, kiż ßo njetko pſchedawa.

Hlajcje, na ßwjeczi neje żane wobſtajne mjeſto, też niż w Auſtraliſkej. Sdem je ßebi kóżdy ßwoju ſłu wutrobu też ßobu pſchineßł a teho dla dyrbimy ſ tej ßamej wojowacj. Jeli pak chzecje ſchtó wjazy k nam wucjahnycj a to ſ małymi djeczimi, dha nakupcje ßebi zokorowych praßlow a zwibakow, dokelż na łódżi neje ſa tajke djeczi żana jjedż. A hewak wſmicje ßami ſa ßo ßobu prawje wele kißała a njeſchto ruma, każ też zyblje, prawje wele tobaka, nech je k kurenju abo ſchnópowanju; a potom pſchineſze ßebi ßobu cjopłu draſtu, jeleńjaze kholowy a wołmjane ſchtrympy a prawje wele „holbſchtieflow" a też dołhich ſchkórnjow. Też pſchineſze konopjowe ßymjo ßobu, dokelż naſchi ſchewzy ſ pſchedjenom a ſ bawmu ſchija. — Luby bratſe, pißaj wſchak mi, ſchto Höhna cjini, a hacż ßo wjazy neboji w Njemzach, a ſchto Kurecja njetko praji abo rachlowſki Mjetaſch. — Wele dobreho Wam wſchitkim hromadżje a woßebje k. fararej Möhnej a my ßo wele krócj na neho dopomnjamy a ſpominamy na neho. A wele dobreho Wam da prajicż wſchitkim hromadżje moja żona a djeczi. Woßebje wele dobreho w Delanach Bjarez Janej a proſchu jeho, ſo by mi tola też por ryncżkow ßobu napißał a ſpomnił, ſchto tola cjini a kak tam hewak w Delanach hiſchcje tola je: pſchetoż my njekotry luby krócj na naſche dobre ßußodſtwo ſpominamy, hdżeż bych ja hiſchcje djenß rad na towarſtwo ſchoł, ale to je wſ tak jara daloko.

Moja adreßa je, a dyrbi ßo ſ łacjanſkim piß-mom pißacj:

An J. Mjertschin in Hochkirch bei Ramitthon in Portlandbay. Victoria. Australia.

Pißane, 19. ſeptembra 1854.

Jan Mjercżin.

Dopisy.

W Drezdżanach, 12. małeho rózka 1855. Djenßa nech njeſchto ſe ſabawow — abo każ w Wonezach reknu: unterhaltónkow — a ſ towarſchneho żiwenja mjeſchczanſkich ludżi podótknemy. Każ wy młodżi na wßach rad herza ßłyſchicje, tak też ßo mjeſchczanſka młodżina na balach weßeli, kiż ßo w hoſzeńzach we wulkich rjanych ſalach wotdjerżuja, kotrez ßu ſ wóſkowymi ßwjezami abo ſ płunowym (gaſowym) ßwjetłom

rosjaßnjane a tu a tam ſ pletwami a kwjetkami wupyſchane. K djerjenju tajkich balow wobſteja w mjeſtach wjele towarſtwa, a ſchtóž ßobuſtaw abo jako hósj pſcheproſcheny neje, nima pſchiſtup do tajkeho „ſankneneho" towarſtwa. Tola ßu nedjelu wecjor abo druhe dny we mjeſtach w korcjmach tej powſchitkomne reje, na kotrychž móže kóždy djel bracj, ſchtóž ma njekotre pecjnowoßliebernaki pſchecjinicj, a komuj je tam pſchiſtójne dosj. Wyſche hoſzenczich balow djerja ßo we wele domach tej ßwójbne balje, kiž ßu, kaž ßo roſymi, kójdemu neproſchenemu ſanknene. Woßebita rodjina balow ßu maſkowne balje, na kotrej ludjio pſchewoblekani khodja, to rjeka: w ſaſtarſkej draſzi, kajſaž na pſchikład pſched njekotrymi ljetſtotetkami bjeſche, abo w draſzi druhich ludow, pſchi cjimj na to ſpominamy, ſo ma narodna draſta póliſich jénſkich wulku luboſz pola młodych mjeſchczankow; tej ßerbſke draſzenje je tu a tam na tajkich balach widzicj. Jónſke ßu na jednorych balach woßebite balſke ſchata (klejdy) woblekane a noſcha rójje w włoßach; muſzy dyrbja w cjornym fraku abo pocježnje we wojerſkim jenoſtroju (uniformi) bycj. Bes-tym-ſo knežnicjki djówki rejwaju, ßydaju knenje macjerje po dolhich kanapejach wokoło ſzjenow a kedzbuja na ßwoje djecji. Pſchi nimalje kójdym balu je tej hoſzina ſa dolhimi ſhromadnymi blidami, hdzež ßo nanam a macjerjam najſkere ljepe lubi, hacj pſchi pſchihladowanju na reje, — ſ cjimž pak ßu holcjki ſaßo mene ſpokojom, cjim bóle jim hudzba w nózkach abo we wutrobkach hraje. Kóžde ſankneno towarſtwo ma woßebitu ſtwu ſa knefow, kotßiž tam, hdyž ßo jim na reje hladacj nochze, ßwoju trubku abo kurjawku kurja a w towarſchnym rozmjecjowanju a t. d. ßwoju ſabawu pytaju a namakuja. Cji ßo po ſpodobanju kóždy wecjor ſhromadzeju a tam rycja, cjitaju a piſaju, hdyž doma nedjelaju; balje pak ßu jenoj druhdy. Macjerje a dzowki tych ßwójbow, kiž ßo wo wſchjedny khleb prózowacj netrebadja, wupelneja ßwoju khwilu doma pſches to, ſo po ſpodobanju „ſchtrykuja" abo njeſchto ſchija abo wuſchiwaju, ſo móſchnje, ſaweſchki a t. d. hocjkuja, ſo cjitaju, ſpjewaju a dótkadka (klawir) hraja. Druhdy tej njekotre towarſchki k ßebi pſcheproſcha; a hdyž je cjrjódjicjku kofejowych ßotßicjkow hromadzje, potom je wulke weßelje!

(Pokračowanje) Drežđjanſki wuj.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótrita a ludźi pódla škrějetaj.

Hanß Depla Mi ßo ſda, ſo w Wini žadyn mjer newujednaja.

Mots Tunka. Cjoho dla dha niž?

Hanß Depla. Dokelž w R. hiſchcje na lutu wójna myßla.

Mots Tunka. Ty tola neißy!?

Hanß Depla. Haj, Haj! Hólzy bjechu ßo tam, kaž ßo ſdaſche, trochu ſmjerowali, ale dha ßu tamne holzy ſaßo ſchkeredu ſapocjale. Wſchetož jako poßnizy tej žony do korcjmy pſchindjechu, kakachu holzy tak dołho do hólzow, ſo ßo cji do tych žonow dachu a jim ßobu rejwacj ſakaſachu.

Mots Tunka. To je tola jara nepſchiſtojne.

Hanß Depla. Haj, tak druſy tej praja.

Mots Tunka. Wjernoſz dóſtawa najbóle hubenu ſdu.

Hanß Depla. Haj, tak ludźo praja.

Mots Tunka. Nje, po tym woni tej cjinja. Hlaj, jedyn korcjmar bje pſchezo wudawał, ſo ma woßebne palenzy. Duj dje wóndanjo jedyn ſnaty do jeho korcjmy, jako wón doma neje a žada ßebi sporkus de Jamaika. Korcjmarka praji: My dale niczo nimamy, thiba ſchcjipak Tartufeoli. Tón hósj ßo ſ tym ſpokoji a dje ßwoju ſtronu, ale powieda tej, ſchto je naſhonił. To praji ßo pak tej temu korcjmarej; a tón, wſchón nembry, ſo je jeho žona wjernoſz rycjala a jeho ljže nepſchikrywała, nabije ju tak jara, ſo je wona potom wulzy ſkhorila.

Hanß Depla. Hm, hm.

Nawěſtnik.

Na khudobne towaiſtwa w budyſkej krajſkej direkzii.

Po wjazorym prózowanju je ßo podpißanemu direktoriju ſkončnje radźiło, wobſanknenje poßleneje wuberkoweje ſhromadźiſny dla wobſtaranja laneho djeła wuweſz. S djakahódnym podperanjom krajnoſtawſkeho direktorija je ßo 30 zentnarjow djeła troieje dobroſzje kupiło. Tuto je w menſchich djelbach hacj do ¼ kamenja wowažene a ßo njetko khudobnym towarſtwam ſa kupnu płaczinu k ſaßopſchedawanju khudym porucja.

My to wſchitkim khudobnym towarſtwam, kiž k naſchemu ſjenocjeńſtwu ßluſcheja ſ tutym woſjewjamy, a pſchiwdawamy w ſzjehowažym też prawidła, po kotrychž dyrbi ßo pſchi pſchedawanju djeła ſadjerżecj.

1. To djeło je do pecjich ſkładow rosdjjelene a,, na knežim dwori w Małym Budyſchinku, b., na knežim dwori w Rodezach, c., na knežim dwori w Kupej, d, na fari w Huczini, e., na fari w Barcji.

2. Khudobne towarſta, kiž ſa ßwojich khudych djeła trebaja, nech ßo pſches ßwojeho khudobneho ſaſtojnika na jedyn bliżſchi ſklad wobracja, dalſche towarſtwa pak na hłowny ſklad w Małym Budyſchinku.

3. Kóždy ſaſtojnik, kiž ſ tajkeho ſkładu djeło kupuje, ma kupny penes, kotryž ma jemu weßna

khudzinska pokładniza spožčicz, na mjeszi sapłaczicz.

4. Sastojnik ma dzjeło jenož tym khudym pschedawacz, kotsiž ßu jemu wot towařstwa pomenowani, a ma teho dla jich sapiß do składu ßobu pschinesz.

5. Płaczisna dzjeła je tu khwilu a to kameň 1. družiny 2 tl., 2. družiny. 1¾ tl. a 3. družiny 1½ tl.

6 Chze žane towařstwo ßwojim khudym dzjeło tuňscho abo darmo dawacz, dha dyrbi ßo to s khudzinskeje pokładnizy sarunacz.

Tuto wosjewenje k nawedzenju dawajo, napominamy wschitke khudobne towařstwa, ßo na tutej wjezy ßwjeru wobdzjelicz. So je wona tak posdzje do žiwenja stupiła, ležesche we wobstejenjach, kotrež predy pschewinycz nemôžachmy, tola je njetko wscho tak pschihotowane, so budze stajnje lane dzjeło k dostaczu.

Direktorium khudobneho sjenoczeństwa w budyskej krajskej direkzii.

Jan Khristian Hendrich Kind
tu khwilu pschedßyda.

Cyrkwinske powjesće.

Pokutny pjatk dopołnja dzerži k. d. Trautmann ßerbske prjedowanje, popołnju k. d. Wjazka.

So budza **wutoru 6. mjerza** t. l. tudy skoczaze wiki wotdzeržane, ßo s tutym wosjewja.

W Barczi, 1. mjerza 1855. Knejstwo tam.

Wot redakzije. Wschelake pschipoßłane nastawki môža hakle w cž. 10 mjesto namakacz. Tež budze w cž. 10 dljescha rosprawa wo tym data, so ßu ßo 24. febr. wjetrnikarja Schmeißa w Splôsku dômske a khježkarja Böhmy, w Małych Bobolzach dômske s bróžnju wotpalile.

Depescha.

Weřch Menzikow wosjewja: S dzjelom nascheho psched Eupatoriu stejazeho wójska bu tam 17. februara wobhonenje sczinene. My tsjelachmy w dalokoszi 750 łóhczow na nepscheczelow, skasychmy jim njekotre kanony a sapalichmy jim 5 pólverowych wosow. Jako bjechmy wobhonili, so w Eupatorii njehdže 40,000 muži se 100 kanonami steji, czehnesche nasche wójsko pod generalom Chrulewom saßo precz. — Psched Sebastopolom ßmy 13. febr. jedyn franzowski pólverowy magazin spalili.

Kaschczowy magazin.

K dobroczjiwemu nawedzenju ßo s tutym dawa, so je tudomneje tyscherskeje jednoty **kaschczowy magazin** w tej na prjedarskej haßy ležazej sadnej khježi knesa schewskeho mischtra Geßnera wotewreny. Duž chzył ßo kôždy, hdyž po njeczejim semreczu kaschcz treba, na tyscherskeho mischtra **Boëtiusa** na wulkej bratrowskej haßy cz $\frac{132}{191}$ wobroczicz. Pschi wulkim wuberku wschelakich kaschczow budze ßo wjeszje wschitkim w kôždym nastupanja dosz czinicz môz.

W Budyschini. 2 mjerza 1855.

Tyscherska jednota.

1 tl. myta

dôstane tôn, kiž hładki słoty perschczeń, 10. februara na puczu wot Wulkich Sdzarow do Budyschina shubeny a kiž ma s nutska pißmiki J. M. H. 1854., we wudawařni Serb. Nowinow woteda.

Hanjenjo a wotpokazanjo.

(Přeco wyše horje!)

Sława! Sława! Luta sława!
Často husto sucha trawa,
Wuprajena přećwo mi,
Přejuli tež pismiki,
So mi tola njelubi.
Čoho dla nic radšo khwała,
Kotraž pilnych potrjechi? —
Dyrbi pak być tola sława,
Kotraž wšitkich zwjeseli,
Dha njech płaći ryćerjomaj,
Bjesadnymaj wjedźerjomaj! —

* *

Wšitcy: Haj! Haj! Haj!
Sława woběmaj!

Pokładn.

Wosjewenje.

S Moritzburga poßłachu ßo ljetßa krajne heňgsty: Brownlord, Boreas, Demetrius, Ernst August do Hornych Konez; Gladiator, Figaro, Despot, Apollo do Großhennersdorfa; Diego, Coriolan, Bolivar do Małeje Sswóňzy; Brenno, Brutus, Leo do Panczjz, a wostanu tam hacz do 30. junija. Shrjebjatam budze pak snamjo wupalene: w H. Konezach 6. mjerza, w Großhennersdorfi 8., w Małej Sswóňa w Kukowi pola Panczjz 5. mjerza. — To ßo po porucznoszi wyschnoszje wosjewja.

Hólz abo holza se wßów, kiž chze wot bližschich jutrow jenu budysku schulu wopytowacz, môže tunjo wobydlenje dôstacz. Wscho dalische je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

Großowe bróstkaramellje.

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k polôženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psched dybawoszju pschi sasymnenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kôždy czaß na pschedaň.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Kral. pruſk. wokreßneho fyſikußa Dr. Kocha ſelowe bonbony wopokaſuja ßo = kaj je ſ najſprawniſchimi wopißmami wobtwerdzene = ſ pomozu ßwojich bohatych wobſtejenſtich dzjelow woßebje pſchiſprawnych ſelowych a roſtlinowych wutkow pſchi kaſchelu, dybawoſzi, ſchkropawoſzi w ſchiji, ſaßwawenju ꝛc. jara dobre, dokelj we wſchjech taſkich padach polózujo, ſmjerowajo a woßebje wudobrujo ſkutkuja: wone doſtawaja teho dla ſtajnje wetſche ſpodobanje a ßo wſchudzjom, hdzjeż ßu je junu trebali, pſched druhimi podobnymi fabrikatami kupuja. — **Dr. Koch** kryſtalliſirowane ſelowe bonbony ma w podolhojtych originalnych tyſkach po 5 a 10nßl. ſtajnje woprawdzite na pſchedań w Budyſchini **Wilh. Hammer** pod radnej khjeżu, w Kamenzu **F. Aug. Naumann**, w Rakezach haptykař **Facius**.

Pſchedawanje wot naß importirowaneho
peruvianſkeho guana,

ſa kotrehoż najljepſchu dobroſz rukujemy, je wot naß ſa Budyſchin a jeho wokolneſz

knes Robert Klemm w Budyſchini

poručene doſtał, a je nam k wulkej ſpodobnoſzi, ſo budze nam mózno, ſ najmeńicha ſa pſchitomne naljecjo a hacj na daliſche płaczjſnu pſchi hnydom hotowym ſapłaczenju ßwojim czeſzenym wotebjerarjam hiſchcze jara tunju ſtajicj móz.

W Draždżanach, 8. februara 1855.

Schramm & Echtermeyer.

Na prjódkſtejazy nawjeſchtk dziwajo, proſchu ja, me ſ dobroczjiwymi poručenemi pocjeſzicj chzyci a wote mne najßwjerniſche poßłużenje doczakacj.

Robert Klemm.

Poručaze ſpomnenje.

Dr. Borchardtowe aromatiſko-medizinſke **ſelowe mydło** w ſaſyglowanych originalnych pakczikach po 6 nßl.

Dr. Hartungowe chinaſkorowy wolij, w ſaſyglowanych a do ſchklenzy ſtemplowanych bleſchach, po 10 nßl.

Dr. Hartungowa ſelowa pomada, w ſaſyglowanych a do ſchkleńzy ſtemplowanych tyglkach, po 10 nßl.

Haptykarja **Ant. Sperati'a italſke medowe mydło,** w originalnych kruchach po 2½ a 5 nßl.

Snutskomna hódnoſz a dopokaſana wużitnoſz horka ſpomnenych priveligirowanych wjezow netreba żaneho wobſchjerniſche wukhwalenja = hijom małe ſpytanje doßaha, ſo jedyn pſcheßwjedzenje wo dobroſzi a woßebnoſzi tychle powſchitkomnje wużitnych wunamakanjow ſpóſnaje a budja wjeſzje wot wſchitkich, kiż ßu je jedyn króczj nakożili, ſ woßebnym ſpodobanjom pſchezo ſaßo kupowane. = Proſpekty a wukożenja nakożenja ßo darmo dawaja, ßrjedki ßame pak, w ſnatej dobroſzi = pod ſarucżenjom woprawdżitoſzje = ma w Budyſchini **jenoż ßam** na pſchedań Wilhelm Hammer, w Kamenzu Fr. Aug. Naumann, w Rakezach haptykař Facius.

K nawedżenju.

Pola Jana Petſchka w Małej Suberniczy ßu twerde, ¾ dołhe a do hodow rubane watki, kopa po 2 tl. 10. nßl. nedaloko tamniſchich wuhlowych podkópkow na pſchedań. Tej pſchedawa ßo tam hiſchcze bruniza (Braunkohle.)

Suche droždżje

zylje ßylne a po kotrychż ßo derje hiba, ma ſtajnje czerſtwe na pſchedań w Budyſchini na ßerbſkej haßy w welbi, pſched kotrymż ſtaj dwaj muraj wupejßnenaj, **J. G. F. Nieckſch.**

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszt.)

Saruczazy fond towarstwa **Dzeßacz millionow 500,000 schjeßnakow dobrych penes**

Wetschi dzjel samózenja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupozczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene zita atd. atd. pschecziwo wóhnju po tunich twerdzje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo zenje zadacz nemóza.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych samych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow posticza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow naziwenje człowekow. Sawjeszenja pucowazych kubłow na dróhach a zelesnizach.

Wschije pozadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Na knezim dwori w Brjesy pola Hodzija mozeraj dwaj, s dobrymi wopißmami sastaranaj konjaraj wotroczkaj k 1. haperleje ßłużbu.

Dzak.

W meni gmejnskeje rady mam wschitkim tym, kiz ßu pschi wóhnju, 25. februara tudy wudyrenym k pomozy shwatali, najwutrobnischi dzak prajicz, woßebje k. Kindtej nad Budyschinkom, jeho k. k. schoßarjam, czeledzi a druhim, kiz pilnu dzjeławosz pschi tutym nesboju wopokasachu.

W Hlini, 27. februara 1855.

Pjetr Bróska.

W Smolerjowej knihańnje sa 6 ngł k dostacju:

Petermannowa kharta Krymy.

Nowy wudawk.

Tutón nowy wudawk je wele wetschi a na to waschnje pschisporeny, so je k nemu tez plan jendzelskeho a franzowskeho ljehwa psched Sebastopolom pschiwdaty.

Psche kózdy sestareny kaschel,

pschebolenje na wutrobi, pschebołholjetnu dybawosz, schijubolenje, sażwanje płuzow je tón wot medizinalskeho radzicjela kneza Dr. Magnuża, wokreßneho fysikuża w Barlini

Płaczisna: ½ bl. 2 tl. pół 1 tl.

approbjerowany

bróstowy syrop

Płaczisna: ½ bl. 2 tl. pół 1 tl.

ßrjedk, kiz ßo w mnohich padach a stajnje se spokojazym skutkowanjom nałożowasche. Tutón syrop skutkuje hnydom po prjenim nałożowanjom woßebnje, pschedewschitkim pschi saßaklym a jachlokaschelu, spiechuje wukhad krakow, pomeńschi tokotanje w schiji a wotstroni w krótkim czaßu kózdy najßylnischi kaschel, tez tón pschi ßuchoczini a sacjeri krejwróczenje.

Sa Budyschin a wokolnosz pschedawa jón jenicziy **hrodowska haptyka.**

Woheńsawjeszjaze towarstwo **Borussia** w Barlini

se sakładnym kapitalom wot 2 millionow toler pruskeho kouranta a sreserwu wot 1 milliona toler,

awjeszjuje pschecziwo wóhnjowej schkodzi po tunich a twerdych prämiach mobilie wschitkich ßruzinow, składy tworow, zito, skót, grat a ßudobje a teho runja pod zyhlowanej, kschindzelowej a błómjanej tsiechu a je podpißany k horjebranju a sapißanju sawjeszenjow stajnje hotowy.

W Budyschini, w januaru 1855.

G. A. Löwenig,
Komptoir na swonkomnej lawskej haßy.

Wosjewenje.

Nalutowańske knizki czo. 5589 ßu jako spalene wosjewene. Dyrbjałki pak je njechtón miecz, tón dostawa s tutym napominanje, so by ßo w 90 dnjach wot dzenża pschi podpißanym banku wosjewił, dokelz po minenju tuteho czaßa spomnene knizki niczo wjazy nepłacja.

W Budyschini, 23. februara 1855.

Krajnostawski bank.
Heydemann, wukonjazy direktaŕ.

Podźakowanje.

My podpišani paßažirojo łódźe „Steinwärder", wedźeneje wot kneſa kapitana H. E. Arenſa, dźakujemy ßo wutrobnje tutemu ßwojemu kapitanej ſa woßebne ſaſtaranje ſ jjedźu a ſa duſchne wobkhadźenje ſ nami na puczu ſ Hamburga do Port-Adelaidy, a mózemy teho ßameho wſchitkim, kiż chzedźa pſchichódnje ßem pſchijjecz, jako jara wuſtojneho kapitana poruczicz.

W Pórt-Adelaidźi, 8. dezembra 1854.

Jan Schlink ſ Paderborna.
Jan Zobel ſe Semmelwitz pola Jauera.
Joachim Pietſch ſ Tangermündy.
Joachim Schulz ſ Hecklina pola Uelzena.
Karolina Bachnicka ſ Wróißławja.
Jakub Albert ſ Danſka.
C. Hellberg ſ Altony.
F. Albrecht ſ Gothy.
H. Peterſen ſ Celle.
Korla Wiegand ſ Inſterburga.
C. F. Köhler ſ Holſteina.
Ch. Butſch ſ Bucha w Prußach.
Pjetr Schumacher ſ Holſteina.
a t. d. a t. d.

Korla Möſel ſ Boißenburga.
Jan Hajnk ſe Sakſkeje.
Pjetr Czech ſe Sakſkeje.
Jan Hoff ſ Quidzobla.
Leopold Fleck ſ Króßna.
Julius Riedl ſ Króßna.
Handrij Schmidt ſe Sakſkeje.
Jurij Kleinig ſe Sakſkeje.
Pjetr Sswora ſ Droždźija.
Handrij Krawz ſe Sakſkeje.
Jan Kleinig ſ Kortnitz.
Ferdinand Schneider ſ Frankfurtu.
A. W. Leicht ſ Clausthala.
a t. d. a t. d.

Tuto podźakowanje ſa kapitana H. E. Arenſa wot łódźe „Steinwärder" wote mne loni 10. julija wotpóßłaneje, woſjewjam tudy, ſo bych pſcheczelow mojich paßażirow pſcheßwjedźił, ſo buchu czi ßami na puczu do Auſtralije derje ſaſtarani.

Originalne wopißmo leži w mojim komptoiru ſa kóždeho k wohladanju.

W Lipſku, 22. februara 1855. **C. Louis Taeuber,**

hłowny agent ſa k. k. Joh. Ceſ. Godeffroy & Sohn w Hamburgu.

Jutſie 4. mjerza budje pola podpißaneho

karpjaza hoſzina

wotdźerjana.

Wenzel, heſzenzaŕ w Nowym Sdźerju.

W Sſmolerjowej knihakni pſchedawaja ßo ſaßo:

Wutrobne knižki. 5 nßl. 5 np.
Sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.

† Ruſki khježor je wczera wumreł.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.
Rójka	5	17½	5	5	5	12½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pschenża	7	—	5	20	6	20	Jahły	10	20	10	7½	10	15
Jeczmeń	4	7½	4	—	4	5	Hejduſchka	8	15	8	—	8	7½
Wówß	2	20	2	10	2	15	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	5	Kana butry	—	14	—	12	—	13

Dowoz: 3412 kórcow.

Čišćane pola K. B Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 10. 10. měrca. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Generalny wukas. Ssmercz ruskeho khježora Mikławscha I. Sswjetne podawki. Se Splóska. S Kołwasy. S Palowa. Dopißy. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Nawjeschtnik.

Generalny wukas

na wschitkich fararjow budyskeje krajskeje direkzije, w kotrychž woßadach Sserbjo protestantskeho wusnacza pschebywaja, ßerbske Bože ßłužby w Draždžanach nastupazy.

Dokelž je kralowske ministerstwo kultußa a sjawneho wuczeństwa dowoliło, so bychu ßo, kaž w sańdženych ljetach, tak tež pschichodnje hacz na dalsche postajenje k ljepschemu protestantskich Sserbow, w Draždžanach a wokolnoszi w wulkej mnohoszi žiwych, s czaßami bože ßłužby w ßerbskej ryczi mjeło, dha budže ßo w bjehu tuteho ljeta a to nedželu Lätare, 18. mjerza

4. nedželu po ßw. trojizy, 1. julija,
18. nedželu po ßw. trojizy 7. oktobra a
2. nedželu adventa, 9. dezembra

w kschižnej zyrkwi w Draždžanach dopołnja wot 11. psches jeneho ßerbskeho duchomneho a spjewarja s Hornych Łužiz Boža ßłužba w ßerbskej ryczi, hnydom se ßweczenjom Božeho wotkasanja wotdžerjecz.

Fararjo tudomneje krajskeje direkzije, w kotrychž woßadach Sserbjo protestantskeho wusnacza pschebywaja, dostawaja teho dla s tutym poručnosz, tuto bližschu nedželu po wukhadži teholej wukasa s kljetki pschipowedacz a tež nedželu do kóždeho horkach spomneneho kemschenja wospetowacz.

W Budyschini, 23. februara 1855.

Kralowska krajska direkzija.
s Könneritz. s Berlepsch.

Ssmercz
ruskeho khježora Mikławscha I.

My dawamy wschitko, schtož ßmy wo tutym jara nenadžitym podawku shonili, naschim czitarjam k nawedženju. Pruski, w Petersburgu pschebywazy póßłanz hrabja Münster, je tele telegrafiske depeschje do Barlina na pruskeho krala póßłał:

W Petersburgu, 1. mjerza, pschipołnju 1., 25 min. Khježorowa khorosz je ßo wczera weczor jara powetschiła. Ljekaŕska rosprawa ma ßo tak: Wczera je ßylna symiza sastupiła a płuza ßu na prawym boku s nej wobdžjelene. Symiza je tež w nozy trała a khježora w spanju sadžjewała. Tež je widžecz, so ma khježor wicz.— Ja hischcze pschistajam, so je ßo khježorowa ßłabosz jara pschisporiła a so je jeho khorosz po mjenenju ljekarjow poczała jara straschna bycz. Hrabja Münster.

W Petersburgu, 1 mjerza, popołnju 4., 40 min. Khježor ßo wo niczo poljepschił neje. Dženß weczor saßo powesz pószełu.

Hrabja Münster.

W Petersburgu, 1. mjerza, weczor 9½. Khorosz khježora je w bjehu dnja jara pschiberała. Kraki ßu s kruchami płuzow smjeschane. Szerpnenje płuzow ma ßo wotczakowacz. Ljekaŕ Karell ma wulku bojosz. Nastupnik wulkoweŕch je na požadanje ljekarjow khježora proßył, so by ßo woprajecz dał. Hrabja Münster.

W Petersburgu, 1. mjerza, weczor 10½. Khježor nochzysche ßo dženßa woprajecz dacz, duž

je to na jutſiſche ranje wotſtorczene. Wón ma jenoż khjeżorku a naſtupnika pſchi ßebi.

Hrabja Münſter.

W Petersburgu, 2 mjerza, rano 6. Khjeżor je wuprajenje ljekarja Mandta, ſo je ſzerypnenje pluzow mózne, ſmjernje horjewſał a jenoż prajił: hdy pſchińdże Boża ruczka? Wjeſte wotmolwenje nemóżachu ljekarjo dacz. Po ruſku praſchelche ßo khjeżor hiſchcze: hdy ßnadź ßo ſaduſchu? Khjeżor daſche ßo potom woprajecz, prajeſche mandżelſkej a djeczom Bożemje, pożohnowa kóżdeho woßebje, tez djeczidjeczi ſe ßylnym hłoßom pſchi połnej ßwjedomoſzju a ſ wulkim pokojom. Puls je pecza hiſchcze mózny, tola dawachu ljekarjo hiżom moſchus.

W Barlini, 2. mjerza, popołnju 3. Po telegrafiſkej depeſchi, djenßa ſ Petersburga ßem póßłanej, je ruſki khjeżor, Mikławſch I., djenßa pſchipołnju 12 10 min. po krótkim ßmertnym bjedżenju wumreł.

Semrety khjeżor Mikławſch bje tſeczi ßyn khjeżora Pawoła, jeho druhaj dwaj bratraj bjeſchtaj Alexander a Konſtantin. Po Pawołej ßmerczi (1801) bje Alexander hacz do 30. novembra 1825 ſkhjeżorom, hdżez wón w Tahanrohu wumre. Po nim dyrbeſche po prawym Konſtantin na khjeżorſki trón ſtupicz, tón bje ßo pak teho wotprajił a jako bje tajke wotprajenje ßwojemu bratrej Mikławſchej wospetował, naſtupi tón 24. dezembra khjeżorſke knjeżerſtwo. Ale jako dyrbeſche jemu 26. dezembra wójſko pſchiſßahacz, ſta ßo ſbjeżk, njekotre kompagnije czehnichu ſ kaſernow ſ wokanjom: Hurah Konſtantin. Tez ſ ludu poczachu ßo k ſbjeżkarſkim wojakam pſchiwdawacz. Duż dowedże Mikławſch ßwoju mandżelſku do hrodowſkeje kavalki, pſchepoda ßwojeho wóßomljetneho ßyna finlandſkim tſielzam a czehneſche ſ prjenim bataillonom preobrażenſkeje gardy ſbjeżkarjam napſcheczíwo. Wſchitko bu ſpytane, ſo bychu ßo woni ſaßo na prawy pucz wrócźili, ßam mitropolit (wyſchi biſkop) ſ kſchizjom w ruzy a wobdaty wot ßwojich popow pytaſche podarmo, jich wot ſbjeżka wotwesz. Njetko pſchikaſa khjeżor ßwojej gardźi, ſo by nadpad na ſbjeżkarjow ſczinika a bórſy bje ſaßo porjad, jako bjechu njekotre kanony wutſjelene. Mikławſch wrócźi ßo ſaßo do khjeżorſkeho hrodu, k ßwojej mandżelſkej prajizy: Kajſi ſapoczatk!

Khjeżor Mikławſch bje 29 ljet ſtary, jako knjeżerſtwo naſtupi a bu 3. ſeptembra 1826 krónowany. W juliju 1827 ſczini ſ Franzowſami a Jendżelczanami wujednanje, po kotrymż bu nowe grichiſke kraleſtwo ſałożene a turkowſke kódźſtwo pola Navarina ſpalene. Hiżom predy bje perſiſki kral ſ Rußami wójnu ſapoczał, kotraż ßo ſ tym ſkonczi, ſo dyrbeſche wón dwje krajinł, Eriwan a Nachiczewan, ruſkemu khjeżorej wotſtupicz a 80 millionow nórtow placzicz. Jako bje tudy mjer ſczineny, pſchipowedżi Mikławſch Turkam wójnu. W haperleji 1828 pſchekroczichu Rußojo turkowſke mesy a 2. ſeptembra 1829 bu tez tuta wójna pſches adrionopolſki mjer ſa Mikławſcha ſbożomnje ſkónczena. Ale 29. novembra 1830 wudyri pólſka revoluzia, kiż bu hakle 7. ſeptembra 1831 pſches dobyczje Warſchawy poduſchena. Potom mjejeſche khjeżor Mikławſch mjer, pſchetoż wójna ſ Czerkeßami bje drje ſtajna, nebje pak dale ſtraſchna. Hakle w ljeczi 1848, hdżez poßlenju franzowſka revoluzia wudyri a ßo do wſchelakich krajow rosſchjeri, póßła wón najprjódy wójſko pſcheczíwo ſbjeżkarjam w Mółdawi a Walachii, a poſdźiſcho pſchiczejechu Rußojo rakuſkemu khjeżorej k pomozy na wuherſkich ſbjeżkarjow, kiż buchu wot nich ſbiczi. Skónczenje ſapocza Mikławſch loni nowu wójnu ſ Turkami, do kotrejez pak ßo tez Jendżelczenjo a Franzowſojo ſmjeſchachu, a kajſi kónz tale woſme, to mamy hiſchcze wotczakacz.

Khjeżor Mikławſch je ßo narodźił 6. julija 1796 a po tajkim ſkoro 59 ljet ſtary wumreł. Wón wożeni ßo 1. julija 1817 ſe ßotru njetzjſcheho pruſkeho krala a jeho djeczi ßu: 1) Alexander, rodżeny 29. haperleje 1818 (po tajkim nimalje 37 ljet ſtary) a żeneny ſ heßendarmſtadtſkej prynzeßynu Marju; 2) Konſtantin, 3) Mikławſch, 4) Michał, 5) Marja njetko ſwudowena leuchtenbergſka wójwodka a 6) Olga, mandżelſka württemberſkeho krónprynza.

Khjeżor Mikławſch bje we wſchitkim naſtupanju czeßny a wſcheje czejſzje doſtojny muż, kotruż khwalbu jemu tez jeho nepſcheczeljo ſarez nemóża. Wón bje w nowiſchim czaßu po cjeli a po duchu najwetſchi europiſki knjeż.

Swětne podawki.

Saſſka. Druha komora je ſa dobre ſpósnała, ſo by ßo żeleſniza wot Chemnitza do Zwikkau twarika. Wona budże 4 millionow toler khoſchtowacz. — Kral je wóndanjo piwarnju na tak menowanym Waldſchlößlu pola Draždżan wopytał a ßebi tam wſchitko nanajdróbniſcho pokaſowacz dał. — Schkruty na Łóbju ßu ljetßa ſbożomnje doſz woteſchłe a na Sprewi ßu ſańdżenu nedżelu tu ſtronu wot budyſkich wulkich mlynow delje wotjjete.

Pruſſy. Kralowſki dwór a wójſko żaruje wo ruſkeho khjeżora Mikławſcha ſchtyri nedżelje. — Wſchitke jednanja ſ Franzowſami ßu tu

khwilu pschetorhnene, dokelž w Barlini ßnadž hischcze wola noweho ruskeho khježora dosž snata neje. Duž ßo tež jendželski wotpóßłanz Rußel dołho w Barlini komdžił neje, ale je bórsy do Wina wotjjel. — Prynz Korla a jeho ßotra Alexandra, meklenburska wójwodka, staj ßo do Petersburga na pucj podałoj, teho runja pschijjedžichu württemberski krónprynz a jeho mandželska Olga, kaj tež meklenburgski prynz Jurij s mandželskej Katharinu (ruskej wulkowerchownej) do Barlina a wesechu so wot tam dale do Petersburga. — General Wedell je ßo s Parisa wrócził a neje tam pecža hacž dotal wele wuczinił. — Sapóßłanz s Patow mjejesche 2. mjerza s hrabju Schlieffen duell a bu po pjatym wutsjelenju lóhko do nohi ranen.

Rakußy. Khježor je po dóstatej powesži wo ßmerczi ruskeho khježora arzywójwodu Wylema do Petersburga póßłał. — Njekotre nowina mjenja, so budże ßo ßnadž njetko lózo mjer wujednacz dacz, dokelž nowy ruski khježor na žane waschnje swjasany neje.

Franzowska. Wot khježoroweho pucza do Krymy je tu khwilu saßo wscho cjicho, tola je ßo khježor do saintomerskeho a boulogniskeho ljehwa podał. — Pruski general Wedell je ßo do Barlina podał, so by tam s kralom poryczał, wróczi pak ßo bórsy saßo do Parisa. — Jena łódž s 300 matrosami a 400 wojakami je ßo na pucju do Krymy rozłamała a je ßo wschitko tepiło.

Jendželska. Ministerstwo je wobsankyło, so chže hacž do kónza mjerza 10,000 muži noweho wójsko do Krymy póßłacz. — Minister Klarendon mjenesche, so ßnadž móhła ßmerc ruskeho khježora k ruczischemu wujednanju mjera dopomhacz.

Rußowska. Nowy khježor Alexander II. je 2. mjerza khježorski trón nastupił a sastojnizy, kaj tež wójsko w Petersburgu ßu jemu bórsy hołdowali. Wón je pecža mjer lubowazy; tola newje ßo hischcze na žane waschnje, kak chže ßo njetzischeje wójny dla sadžerjecz. — Se Sebastopola žane ważne powesžje pschischłe nejßu a pola Eupatorije ßo tež niczo pomnecza hódne stało neje.

Australia. W tutym kraju je revoluzka wudyrika; stotoryjerjo ßu ju sapoczeli, dokelž wot ßwojeho djeła dale dawk dawacz nochzychu. Wójsko je ßo hižom s nimi bilo. W Melbourni je nahły ßud wosjewen.

Ze Serbow.

Se Splósku. Ssobotu tydženja, 24. februara, rano w 3. hodžini ßu ßo tudy dómske wjetrnikarja G. Schmeißa, pschi wowczej hori ležaze, wotpalike. Jako Schmeiß, kiž se ßwojej ßwójbu w jenej delnej komori spasche, wotuczi stejesche hižom zyła ßłómjana tsjecha w płomenjach. W Splósku tón woheń nichtón pytnył neje, a Schmeißej neje nichtón k pomozy pschischoł, dyžli bližscht ßußod. Kak je woheń wuschoł, neje hacž dotal wupytane.

S Kołwasy. (Wobschjernischa rosprawa.) Djiwny a straschny podawk, kiž je ßo tudy 21. małeho rózka stał, kaj to Serb. Nowiny w cz. 9. powedachu, je hódny, so jón po wjazorym žadanju wobschjernischo roseštajamy. Jako ßo menujzy na želesnizy, bliško nimo nascheje wßy wedžazej, dopołnischi cjah wot Budyschina pschiblížowasche, jjedžische tudomny bur Rabowski s dwjemaj, do ßani sapschehnenymaj konjomaj wot Koperz domoj. Dokelž wón widžische, so budże jeho pucj nimalje s cjahom trechicz, chzyische wón hižom na sdala sastacz, so by se ßanjow sljesł a konjow pschimnył. Ale to ßo jemu neradži, pschetož konej poczeschtaj ßo predy płóschecz a cjeresch-taj dale, tak so wonaj na ßwojim pucju, kiž prjeki psches želesnizu wedże, nimalje se želesnischkim cjahom hromadu trechicz dyrbeschtaj. Dokelž pak ßo tójdy ras, hdyž cjah pschińdże, psches pucj saßuhł saßuhaja, dha bjesche ßo to tež tón krócz stało; ale konej, tam sadžjewanaj, sleżischtaj na prawy bok nimo saßuhow runje predy lokomotivy na želesnizu, hdżež ßo podßobnik wobßuny a pany. Lokomotiva hrabny na mjesži wobej konej a ßanje a wlecjesche wscho hromadżje tajki kruch,

kaž tſi telegrafiſke koliki wot ßo ſteja, a potom hakle cjah ſaſta. Kóždy dyrbjał ßebi myßlicj, ſo je wſchitko na wele kruchow roſtorhane było, ale temu, dźiwnje doſć! tak nebje. Jedyn kóń bje zylje ſtrowy, tón druhi jenoż khjetro wobodreny, hewak pak nebje na žane waſchnje ſtraſchnje ranen, jenoż ßanje bjechu ſ wetſcha roſkamane. A Nabowſki? Tón bje hnydom ſe ßanjow wupanył a tak neſhonił, hdje bje jeho ſkót a grat woſtał. Ale wón bje tej zylje newobſchkodjeny. K.

S Palowa. K. kand. duchomnſtwa Khorla August Jencj ſ Cjornjowa je wot krajneho radźicjela Viktora ſ Ponikau ſa tudomneho duchomneho wuſwoleny a jako tajki krajſkej direkzii preſentirowany.

Dopisy.

S Drežđžan. Pſchi tej ſymi, kiž naß doma pytaſche, mjejachu naſche hólcjatka a naſchi młodźi kneža wuberne weßelje na lodźi, hdjež ßo po ſchpihelojtej runini na ßmykadłach (Schlittſchuhe) ßuwachu a kolebachu, kaž bychu Merkurowe kſchidła mjeli. Pſchi tym ßo wſchelake hry hraja, tak ſo jedyn druheho ſa ruku dźerži abo w dołhim rynku kóždy ßwojeho predomnika ſa rament pſchima, ſo poſkakuja a pſcheſkakuja a t. d. Tola niz jeno muſzy, ale tej holcjki, holzy a młode knenje ßo na ßmykadłach woja, ſchtož pſched dwanacje lietami w Lipſku móda bywacj počinaſche, kotraž je ßo pſched njekotrymi ſymami do Budyſchina, kaž ßami wjeſe, a njeſchto poſdźiſcho do Drežđžan pſcheciſchcjała. Te wbohe ßancje ſtólzy, na kotrychž njehdy njekotryžkuliž młody hólz ßwoju wuſwolenu ßuwaſche, njeſmi nimalje wſchitke próſne ſtejachu, kaž woßyrecjile. Drežđžanczenjo najprjódzy na hatkach a potom, hdyž krucjiſcho merſne, na Łobju ßwoje lodowe weßela pytaju a wužiwaju.

Drežđžanſki wuj.

(Pokračowanje).

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrčjetaj.

* * *

Mots Tunka. Ty drje ßo hiſchcje dopomniſch, ſo w ruſſoturkowſkej wójni tej jena žónſka ßobu wojuje.

Hanß Depla. Haj, wjeſta abchaſiſka wójwodka kommandjeruje tam zyłu cjrjódu ßwojich poddanow.

Mots Tunka. Tej w Sſerbach ßu tajke wutrobite žónſke; pſchetoż jako bje wóndano w jenej ßerbſkej wſy mała bitwa, dha ßo tam jena ſ tajkej mozu na weßneho kommandanty wali, ſo tón hnydom ſe ſapſchimnenym noßom cjekny.

Hanß Depla. To dyrbi wutrobita žonu bycj: tu móhli do Sebaſtopola póßłacj.

Hanß Depla. Niz wjerno, ſchtóž žane ſkocjo rjeſa, dyrbi rjeſanſki dawk dacj?

Mots Tunka. To ßo wje.

Hanß Depla. Wóndanjo widjich, kak jedyn pjany hischcje pjanischemu kojane kholowy na żiwoćji na kruchi rjesasche. Neje dha temu żaneho dawka treba?

Mots Tunka. Nje, wschako je jenoż kożu rjesak.

Hanß Depla. Praj wschak, schtodha to je: sporkus de Jamaika a schćżipak Tartufeoli, każ ty wóndanjo spomni?

Mots Tunka. Nó, sa schćżipak T. praja hewak bjernjazy palenz a sa sporkus de J. pak rum.

Mots Tunka. Ale schto to tola rjeka, so njetko holzy kmótrow proßyćż khodża!

Hanß Depla. Baj wschak tola!

Mots Tunka. Wjesjże wjerno! Psched njekotrym cżaßom powedachu mi w jenej wesy, so bjeschtej ßo tam dwje holczży pschiwesłej a hólzow sa kmótrow proßyłej Lurżło mjenjachu, so tola netrebałej druhim warbu precż bracż; pschetoż schkleńczki schcżipaka dla tola pschijżełej nebjeschtej.

Spěwy.

Srudoba we luboszjach.

(Hłoß: Muß ich denn zum Städtel hinaus ꝛc.)

1. Kak je mi :,: tak,: słyßkniwje,:,
So Jank me necha mjecż;
Ja noschu jeho w wutrobi
A wón pak wo mne nerodżi,
Kak je mi :,: tak słyßkniwje,
So Jank me necha mjecż.

2. Sańdżenu :,: tu,: nedżelku:,
W korcżmi herzy piskachu;
Ja dżiech sa Jankom do reje,
Wón pak me widżecż nechasche;
Kak je mi :,: tak słyßkniwje,
So Jank me necha mjecż.

3. Jako ja :,. njetk,: wot sadyː,
Melczo k nemu pschistupich,
Dha wón ßo na mne wobroczi
A woczi na mne wuwali;
Kak je mi :,: tak słyßkniwje,
So Jank me necha mjecż.

4. To je me :,: tak,: srudżiło,:,
So ßwjet mi luby nej' —
Ja dżiech do ßwojej' komorki
A płakach w ßwojej srudobi,
Kak je mi :,: tak słyßkniwje,
So Jank me necha mjecż.

5. Na sastra :,: won,: jiedżische:,
Nimo wóknow na polo,
Ja wołach: Janko kak je ßo
Czi wczera w korcżmi lubiło!
Hale wón :,: tak cżinesche,
Każ by me neßłyschak.

6. To je me :,: tak,: srudżiło:,
So ßwjet mi luby nej';
Wón budże wjesże do ßo hicż
A wele sa mnu pokhodżicż,
Ale njetk :,: wscho nimo je,
Ja Janka necham mjecż.

— 0 —

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcża.

Do Draždżan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 2 h. 10 m.; wecżor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; wecżor 7 h. 50 m.

Nózny cżah wjazy neńdże. Wot Lubija hacż do Sserbskich Pawłoz ßo po schußeju na wosach jiesdżi, netreba pak ßo sa to płacżicż.

Penezna płacżisna.

W Lipsku, 8. mjerza: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cżerwjeny słoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winske bankowki 79⅝ 1 ruski imperial 5tl. 11nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13½ tl. w Lipsku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska cyrkej: Jan Wylem Heyda, młynk w Sdorju, s Hanu Grafiz s Jenkez. — Jan Bohuwjer Hoker, wobydleŕ na Zidowi, s Hanu Khrystianu Stübnarez s Njecżina.

Podjanska cyrkej: Jan Kubasch, kowarski mischtr w Dżeżnikezach, s Khrystianu Kubiz s Jamneho.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Handrij, Jana Jureńka, wobydlerja w Bosankezach, ß. — Korla Ernst, Jana Kholicha, wobydl. pod hrodom, ß. — Jan Bohuwjer, nem. ß. w Małßezach. — Auguśtina Emilia K. H. Venusa, sahrodnika w Sskonej Borschczi, dż. — Mina Auguśta, K. F. W. Grellmanna, wobydl. pod hrodom, dż. — Jurij Ernst, nem. ß. s Wulkeho Welkowa.

Podjanska cyrkej: Handrij Bohuwjer, Jana Wiczasa, półleńka a rychtarja w Dalizach, ß. — Marja Hilżbeta, Jana Bohuwjera Schjera, khjeżerja na Zidowi, dż.— Jan August, Jana Domscha, sastojnika w fabriży na Dalokej Blejschi, ß. —

Zemrjeći:

Dźeń 13. februara: Jakub Ramsch, mureř a khježeř pod hrodom, 58 l. — 16., Hana Madlena, Jana Kozora, khježerja na Židowi, dž. 1 l. — Hana Augusta, Jana Ryczerja, kublerja w Hrubelczizach, dž., 5 l. — Marja Madlena, Handrija Halje, wobydl. na Židowi, dž., 7 n. — 20. Jan Jurz, wobydl. na Židowi, 67 l. 8 m. — 22. Jan Muczeř, prjedy pólleńk w Bjelczezach, 62 l. — Jurij Schlenkař, wobydl. na Židowi, 47 l. 9 m. — 25., Hanža, Handrija Holana, khježerja na Židowi, dž., 4 n. — Erdmutha rodž. Rochez, H. Brockhausa, khježerja a polerja w Wulkim Welkowi, mandzelska, 66 l. 11 m.

Nawěštnik.

Psche kóždy sestareny kaschel,

psche bolenje na wutrobi, psche dołholjetnu dybawosz, schijubolenje, sažwanje płuzow je tón wot medizinalskeho radźiczela knesa Dr. Magnußa, wokreßneho fysikußa w Barlini

Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl. pół 1 tl. — approbjerowany **bróstowy syrop** — Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl. pół 1 tl.

ßrjedk, kiž ßo w mnohich padach a stajnje se spokojazym skutkowanjom nałožowasche. Tutón syrop skutkuje hnydom po prjenim nałožowanjom woßebnje, pschede wschitkim pschi saßakłym a jachlokaschelu, spjechuje wukhad krakow, pomeńschi łoskotanje w schiji a wotstroni w krótkim czaßu kóždy najßylnischi kaschel, tež tón pschi ßuchoižni a saczjeri krejwróczenje.

Sa Budyschin a wokolnosz pschedawa jón cijenžzy **hrodowska haptyka.**

Großowe bróstkaramellje.

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k połóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psched dybawoszju pschi sasymnenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Ssuche drožďźje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, psched kotrymž staj dwaj muraj wupojßnenaj, **J. G. F. Nieckſch.**

Kaschczowy magazin.

K dobroczjiwemu nawedzenju ßo s tutym dawa so je tudomneje tyscherskeje jednoty **kaschczowy magazin** w tej na prjedarskej haßy ležazej sadnej khježi knesa schewskeho mischtra Geßnera wotewreny. Duž chzył ßo kóždy, hdyž po nieczejim semreczju kaschcz treba, na tyscherskeho mischtra **Boëtiusa** na wulkej bratrowskej haßy cz 130/191 wobroczicz. Pschi wulkim wuberku wschelakich kaschczow budže ßo wjeszje wschitkim w kóždym nastupanja dosz czinicz móz.

W Budyschini. 2. mjerza 1855.

Tyscherska jednota.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. towařstwo smjeje jutsje nedzelu 11. mjerza popołnju shromadźisnu.

Pschedßydstwo.

Dźeczelowe ßymjo ma na pschedań

Wiczas w Kubschizach.

Kalk k hnojenju

je kóždy czaß psches podpißaneho, kotrehož ßyn w Friedrichswaldźi pola Pirny kalk pali, jara dobry a tunjo k dostaczu. Schtóž chzył jón teho dla to naljeto k hnojenju kupowacz, nech ßo na mne wobroczi; ja pschedawam zyłu lowru wot 47 kórzow sa 27 tl. 15 nßl. a to na budyskim dwórnischczu (Bahnhof.) Kóždemu kupowarej móžu sa to rukowacz, so je kalik dobry, a ßym w Budyschini k trechenju kóždu ßobotu pola k. Pechoweje na mjaßowym torhoschczu a pola k. Wetzki na kamentej haßy.

J. F. Seyfert w Plußnikezach.

Wosjewenje.

Na ryczerkubli w Minakali leža szjehowaze deskowe twory na pschedań, jako:

25 schtyrizolowych dubowych pfóstow, } wschelakeje dołhoszje.
3 tsizolowe teho runja }
2 dwjezolowej teho runja }
5 dubowych stołpow, 10 zolow w kwadraczi tołstych a njehdže schtyri łóhczje dołhich.

Kupowarjo chzyli ßo pola hajnika Herrmanna w Hatku abo pola hajnika Grunerta w Drobach (wobej wßy stej nedaloko Minakała) samłowecz.

W Minakali, 10. mjerza 1855.

Twarske drewo na pschedań.

Dźjelba schjesz- hacz ßydombjertlkskeho twarskeho drewo w kopach kaž tež po jenym, a tež wschelake khójnowe žerdźje k łatam steja pola podpißaneho hnydom na pschedań.

W Koschli, 7. mjerza 1855.

Wojnař Lahda.

Powschitkomne sawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſt.)

Saručzazy ſond towarſtwa **Dżeſzacz millionow 500,000 ſchjeßnakow dobrych penes**

Wetſchi dżiel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſtót, wumłóczene żita atd. atd. pſcheczíwo wóhnju po tunich twerdżje poſtajenych prámijach.

Doplaczowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bez wotczehnenja w tych ſamych peneſach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſkicża towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżłowekow. Sawjeſzenja pucżowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Kral. pruſk. wokreßneho fyſikuża Dr. Kocha ſelowe bonbony wopokaſuja ßo = każ je ſ najſprawniſchimi wopißmami wobtwerdżene = ſ pomozu ßwojich bohatych wobſtejeńſtich dżielow woßebje pſchiſprawnych ſelowych a roſtlinowych wutkow pſchi kaſchelu, dybawoſzi, ſchkropawoſzi w ſchiji, ſażwawenju ꝛc. jara dobre, dokelż we wſchjech tajkich padach połóżujo, ſmjerowajo a woßebje wudobrujo ſkutkuja: wone doſtawaja teho dla ſtajnje wetſche ſpodobanje a ßo wſchudżom, hdżeż ßu je junu trebali, pſched druhimi podobnymi fabrikatami kupuja. — **Dr. Koch** kryſtalliſirowane ſelowe bonbony ma w podołhojtych originalnych tyſkach po 5 a 10nßl. ſtajnje woprawdżite na pſchedań w Budyſchini **Wilh. Hammer** pod radnej khježu, w Kamenzu **F. Aug. Naumann**, w Rakezach haptykař **Facius**.

Aukzia.

Pſchichodnu wutoru 13. mjerza t. l. budże na knežim dworu w Strózi pola Rakez wulka dżelba gratoweho drewa, jako: wólſchje, wjaſy, werby a topoły w loßach na pſcheßadżowanje pſchedawana.

W Mortkowi, 3. mjerza 1855.

Wenzel,
wyſchi hajnik.

Maćica serbska.

W měsacu februaru 1855 su do pokładnicy maćicy serbskeje swój přinošk zapłaćili:
k. H. P. z M. 1 tl. 10 nsl. na lěto 1855. k Kulmanu, wučeŕ w Wojerecach; k. Thiema, farař w Barće; k hrabja s Einsiedel nad Minakałom ꝛc; k Ludwig, inspektaŕ w Minakale kóždy 1 tl. 10 nsl na ljeto 1854; k Gólč, stud. w Lipsku 1 tl. 10 nsl. na lěto 1852; k. Hejduška, hajnik w Łazku 4 tl. na lěto 1852, 53 a 54; k. Hicka, wučeŕ w Ralbicach, k. Smoła, kaplan w Ralbicach, kóždy 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854; k Bjar, gymnasiasta w Budyšinje 1 tl. 10 nsl. na lěto 1855.

K. E. Pjekaŕ,
pokładnik.

Smolerjowa knihaŕnja w Budyſchini ſ tutym najpodwolniſcho wojſewja, ſo wona tež wſchitke njemſke cżaßopißy wobſtara, jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Sächſiſches Kirchen- und Schulblatt, Sächſiſche Schulzeitung, Pilger, Bienenzeitung, Mißionsblatt; a t. d. atd.

Tež ßu w ſpomnenej knihaŕni wſchitke njemſke knihi a muſikalije na pſchedań abo wobſtaraja ßo te ßame po požadanja najruczíſcho.

Ssobudar: Kak młodżeńz póńdże po cżiſtym puczu. 3 nßl.
Schto je wjerne kſcheſzijanſtwo. 6 np.
Wopomnenje ßmercżje. 4 np.
Mißionſki póßoł. Cżiſto po 5 np.
Bjertelk ſta wużitkow wopiſtwa. 4 np.
Wetſcha ſahrodka kwjetkojta. 1 nßl.

W Ssmolerjowej knihaŕnije ſa 6 nßl ſ doſtaczu:

Petermannowa kharta Krymy.

Nowy wudawk.

Tutón nowy wudawk je wele wetſchi a na to waſchnje pſchiſporeny, ſo je ſ nemu tež plan jendżelſkeho a franzowſkeho ljehwa pſched Sebaſtopolom pſchiwdaty.

Katholskim k wobkedzbowanju.

Cžeszenym katholskim Sserbam dawam najpodwólnischo k nawedženju, so ja pódstawy k želesnym kschižam a k ßweczatam pyschnje a renje s pjeskowza (Sandstein) dźjełam a to runje tak tunjo a hischcze tunischo hacž s tudomneho granitoweho kamenja. A dokelž móže ßo na pjeskowzu wele rensche pißmo a wele pjeknische posłoczenje wuwesz, dyžli na granitowym kamenju, dha proschu teho dla, so by ßo pschi njehdže prjódkstejazym postajenju kschižow a ßweczatow na mne kedzbowało.

W Budyschini, w mjerzu 1855.

A. B. Förster,

rjesbař (Bildhauer) na swonkomnej lawskej haßy w radžinym cžießlistim dwori.

Płaczisna palneho drewa.

Na podpißanom ljeßowym revjeru steji hischcze 35klft. łonsch. khójn. schczp.drewa po 3tl. 27½nßl.
63 „ „ „ kulowaczkow „ 1„ 27½ „
200 „ „ „ peńkow „ 1„ 12½ „
na pschedań. Ljeßny penes (Forstgeld) je płaczisni pschiliczeny.

Knejstwo w Manjowi.

Hajnik Kmecž.

W Ssmólerjowej knihařni ßu wschitke wot maczizy serbskeje wudate a hacž dotal hischcze nerosebrane knihi kóždy cžaß na pschedań.

Gumielastiko-roszidnenje,

kotrež, na wobuczje nałožene, je psche mokrotu sakhowa ma na pschedań J. G. F. Nieckſch.

Błychczowichsu

s najßławnischich fabrikow, kotraž stupnjam a schkórnjam jara ruczje błychcz dawa, ma stajnje na pschedań

W Budyschini, na ßerbskej haßy,

J. G. F. Nieckſch.

Jara dobru tranowu wichsu k masanju ßucheho a wotwerdneneho wobucza pschedawa

W Budyschini, na ßerbskej haßy

J. G. F Nieckſch.

Jendzelski patentny mas,

kiž wosowe woski dołho tuczne sdzerži a ßo tež na wschitke kožane wjezy jara wužitnje nałožecz dawa, dokelž je jara mechke cžini a psched mokrotu sakhowa, pschedawa w 2 a 1 puntowych blachowych buschkwiczkach

W Budyschini na ßerbskej haßy

J. G. F. Nickſch.

Koszje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyschej płaczisni w Budyschini, na ßerbskej haßy

J G. F. Nieckſch.

Njekotsi schulerjo móža wot jutrow jjedž a bydlenje dostacž pola krawskeho mischtra L. Schulzy na bohatej haßy cž. 80.

Njekotsi hólzy móža jara tunjo jjedž a duschne wobydlenje dostacž. Wscho dalsche we wudawařni Serb. Now.

Dźensa wobradźi namaj Bóh luby knjez stroweho čerstweho synka.

W Minakale, 28. februara 1855.

J. A. Garbař, wučeř,
E. Kh. Garbarjowa,
rodź. Lükec.

Najnowsche nowinki.

S Petersburga: Weřch Menzikow je dla khoroszje wotwołany, na jeho mjesto stupi general Górczakow.

S Wina, 5. mjerza popołnju 3. 15 m. Runje je khježorka strowu prynzeßynu porodziła.

S Petersburga. W nozy 25. februara scžinichu Franzowsojo nadpad na jenu nowu rusku redoutu, dyrbjachu pak zosacž jako bjechu 600 muži psched nej shubili. Nepscheczeljo tu khwilu miny (podsemske pschjerowy) neryja.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl	nsl.	tl	nsl.
Róžka	5	15	5	2½	5	10	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	7	2½	5	20	6	22½	Jahły	10	20	10	7½	10	15
Jeczmeń	4	7½	4	—	4	5	Hejduschka	8	5	7	25	8	—
Wówß	2	17½	2	10	2	15	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	5	Kana butry	—	14	—	12	—	13

Čišćane pola K. B Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 11. 17. měrca. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Hatow. Dopißy. Kedzbujcze. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s budyskeho dwórnischcza. Penežna płaczisna. Zyrkwinske powjeszje. Spjewy. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Kral je ßwojeho generaladjutanta Engela do Petersburga póßłał, so by tam jeho ßobuželniwosz dla khježoroweho semrecza a sbožopscheczje nowemu khježorej wuprajił. Kralowski dwór žaruje wo khježora Mikławscha tsi nedželje, druhe dwory jako pruski, rakuski, hannoverski atd. schtyri nedželje. — Krónprynz Albert je hischcze pola ßwojeje knenje ßotry, swudoweneje genuesiskeje wójwodoweje, w Turinu. Wona je wot nebo mandželskeho wschitko samóženje k sarjadowanju dóstała, ale wón je tež porucził, so by wona w Sardinskej wostała a jeju dzjeszi, prynza a prynzeßynu, tam wotczahnyła. Dokelž sardinski kral po naschim wedženju žanych dzjeczi nima, dha stej tutej dzjeszi tu khwilu najbližschej k trónej. — Kral je w tychle dnjach hłownu bjerkownju w Draždžanach wopytał a tam wschitko ßwjeru wobhladował.— Minister Behr wosjewesche wóndanjo na ßejmi, so budže połojza pschidawka (Zuschlag) gruntskich a parschonskich dawkow spuschczena. — Powesz je ßo rosneßła, so ma ßo khjetra dzjelba sakskeho wójska do wójnskeje hotowoszi stajicz.

W Budyschini budza ßo 26. mjerza psched kasernu kouje sa wójsko kupowacz.

Prußy. General Wedell je wot krala s nowa do Parisa póßłany a sda ßo, so tam njetko skónczńje tak wele wujedna, so móže ßo pruske knežeřstwo na winskich jednanjach wo mjer wobdzjelicz. — Wot 6. regimenta kjeraßjerow, kotrež ma meno nebo ruskeho khježora, je ßo póßelstwo k pschewodženju khježora Mikławscha do Petersburga podało. — Rjeka Rhein je pschi rostaczu lódu jara wulku schkodu psches wulku wodu naczinila. Wele haczenjow bu wot neje rósdrenych a woda pschiby tak ruczje, so je ßo wele skotu satepiło, tež namaka w Bislichu a Beeku njehdže 20 czlowekow ßwoju ßmercz w žołmach. — Ministerstwo je ßejmej wosjewiło, so wone sakoń, po kotrymž je hońtwa na zusych ležomnoszjach sakasana, sahnacz nochze a so ßo predawschim wobßedžerjam hońtwy połne sarunanje sa to dóstacz nemóže.

Rakußy. Khježor je s dzakomnoszje sa pomoz, wot ruskeho khježora we wuherskej revoluzii dostatu, porucził, so by regiment, kiž jeho meno mjejesche, tuto meno tež dale wobkhował. — Pschi składnoszi narodženja khježorskeje prynzeßyny buchu wschitzy, kiž bjechu majestatskeho pschestupenja dla wotßudženi abo w pschepytanju, wot khježora wobhnadženi. — Jendželski minister Rußel je do Wina pschijjeł, so by ßo na tamnischich jednanjach wobdzjelił. Nowiny powedaja, so dyrbi ßo, jeli ßo to neradzi, wójna czim kruczischo wesz. — Rakuski khježor je pecza pola sjenoczenych njemskich póßłanzow w Frankfurczi s nowa tyn namet stajił, so bychu ßo wschitke njemske wojska pod bróń powołałe. — Sardinske pomozne wójsko neje

hiſcheje do Turkowſkeje a dale do Krymy wotjieko, dokelž je ßo turkowſki ſultan pſchecžiwo temu wuprajił. Jendželcženjo a Franzowſojo bjechu to menujzy bes praſchenja ſultana wujednali a to je wón ſa ſto wſak; tola je nadžija, ſo wón do teje wjezy lubjerad ſwoli, jenož hdyž ßo jemu ßkowo popſcheje.

Franzowſka. Khježor Napoleon je ßo ſaßo do Pariſa wróčził. Hacž wón do Krymy póńdje, neje pſchezo hiſchcje zylje wjeſte, tola maja wſchitzy, kiž bychu ſ nim ßobu hicž dyrbeli, poručnoſz, k temu hotowi bycž, ſo bychu ßo kóždu hodžinu na pucž podacž móhli. — Khježorſka garda je najſkere 14. mjerza do Krymy woteſchła. — Khježor je poručził, ſo dyrbi ßo njehdže 60,000 wojakow pod menom „naranſcheho wójſka“ w Pariſu a wokolnoſzi ſhromadžicž.

Jendželſka. Wuberk, wot parlamenta abo ßejma k temu poſtajeny, ſo by pſchepytał, čžoho dla je ßo jendželſkemu wójſku w Krymi tak hubenje ſchło, je w tychle dnjach njekotrych ßwjedkow pſcheßłyſchał. Tuczi ßu nimalje wſchitzy wuprajili, ſo je jendželſke wójſko ſe wſchelakimi wjezami jara hubenje wuhotowane było a ſo je ßo jemu poſdžiſcho wſcho nuſne jara poſdžje ßtało.

Rußowſka. Proklamazia noweho ruſkeho khježora ma ßo tak: S Božeje miloſzje My Alexander druhi, khježor a ßamoknježeť wſchitkich Rußow, kral pólſki atd. dawamy wſchitkim Sswojim ßwjernym poddanam k nawedženju: Božej newußljednej radži je ßo ſpodobało, naß wſchitkich nenadžizy ſe ſtraſchnym raſom doma pytacž. Naſch lubowany nan, knes a khježor Mikławſch Pawłowičž je po krótkej ale cžeßkej khoroſzi, kotraž w poßlenich dnjach ſ wulkej ſpjeſchnoſzju pſchiberaſche, dženża 2. mjerza wumrěł. Zane ßłowa nemóža naſchu boloſz, kiž je też boloſz wſchitkich naſchich poddanow, wuprajicž. Sso pſched tajnym wedženjom Božeje wolje pokhileju, pytamy też pola Boha ßameho troſcht, a wotcžakujemy wot neho ßameho, ſo Nam móz k neßenju brjemenja, Nam po jeho woli napołożeneho, ſpožcži. Kaž Naſch, wot Naß wopłakany, najlubſchi nan wſchitke ßwoje prózowanja, wſchitke hodžiny ßwojeho žiwenja ſtaroſzi wo ljepſche poddanow woprowaſche, tak też My w tutej ſrudnej, ale ßwedženſkej, ważnej hodžini, hdyž ßmy trón ruſkeho khježorſtwa, wot neho nerozdžjelneho pólſkeho kraleſtwa a finlandſkeho wjelwóſwodſtwa, Nam pſchinarodženeho, naſtupili, pſched Bohom to ßwate polubenje wotpołożimy, ſo chzemy ljepſche Naſcheje wótczizny ſtajnje jako jeniczki wotykneny kónz pſched wocžomaj mjecž. A tak nech Naß Bóh, kiž je naß k tutemu wulkemu powołanju wuſwolił, wodži a ſakituje, ſo Rußowſku na najwyſchim ſkhodženku mozy a ßkawy ſdjeržimy, a ſo ßo pſches Naß dopelnja ſtajne požadanja a wotpohlady naſchich wyßokowažených predomnikow, Pjetra, Kathariny, Alexandra požohnowaneho a naſcheho neſapomneneho nana. — Dopokaſana horliwoſz Naſchich lubowanych poddanow, jich ſ naſchimi próſtwami ſjenocžene horze modliwy pſched Božim wołtarjom, budža Naſcha pomoz. My napominamy jich k tym, a poručžamy teſ, ſo bychu Nam a Naſchemu trónſkemu naſtupnikej, Jeho khježorſkej wyßokoſzi, Zſarowiczej wulkowerchej Mikławſchej Alexandrowiczej, pſchißahu ßwjery wotpołożili.

W Petersburgu, 2. mjerza 1855.

Alexander.

Po wſchelakich powesjach je ruſki khježor Mikławſch hižom dwje nedželi do ßwojeje ßmercžje ſymizy dla khory ležał. Ale jeho džjeławoſz nedowoli jemu wotpoczinka a wón wukhadžeſche pſchi wſchej khoroſzi, ſo by džjelby wójſka wobhladował. Pſchi tym je ßo ſ nowa ſaſymnił a wicž je ßo, kaž ßo ſda, na pluza a wutrobu wobroczika. — Po woprajenju ryczeſche hiſchcje dljeſchi cžaß ſe ßwojim ßynom Alexandrom a dawaſche dobru nóz wſchitkej ßwojej ßwójbi, też wſchitkim ßłužobnikam, haj ßamym grenadjeram, kiž bjechu w hrodži na ſtraži abo waſchi. Pſched ßwojej ßmerczju hiſchcje daſche ßo wojakam pſched hrodom ſhromadžicž, ſo bychu hnydom nowemu khježorej holdowali. Wón je na ßwojim pólnym łožu, wodžety ſ wojerſkim mantlom, wumrěł.

Se Sebaſtopola hiſchcje pſchezo niczo ważneho powedacž nemójemy. Stajnje ßo tam wojuje, ale niczo woßebneho ßo newuſkutkuje. Rußojo pſchiſporeja ßwoje wójſko, ale nepſcheczeljo też. — Omer paſcha kommandjeruje w Eupatorii, hdjež ßu jeho Rußojo wot poßleńſcheho nadpada na pokoj woſtajili. So je ßo wón tehdy Rußow wobruł, to je w Kónſtantinoplu a w ljehwu pſched Sebaſtopolom wulke weßelje naczinilo.

Auſtralia. Revoluzia w tutym kraju je ßo w ballaratſkich ſtotych honach ſapočžała a zyły buringyorgſki wokreß bu 5. dezembra do

wobleženja daty. Wot sbjezkarjow, kotsiž ßo pschibližowazemu wójsku pschecziwjachu bu 21 w bitwi satsjelenych, 16 czežko ranenych a 123 sajatych. Wojazy mjejachu 3 morwych a 33 ranenych.

Ze Serbow.

S Hatow. To je tola wjerno, so direktarij khudobne sjenoczenstwa newustawa, ßo sa naschich khudych staracz. Dha je njetk saßo ta wjez s tym dzjełom, kaž we Now. cz. 9 ßo czita, wustajena. Kusk posdzje, dyrbimy prajicz! Ale ja ßym s jenym wot direktorija ryczał, ton mi prajesche so neje predy schło. Dołho je trało, predy hacz ßu penesy k temu dóstali, potom je to wulku nusu cziniło, so ßu dzjeło dóstali. Jow w bliskoszi žane k pschedaczu neje było, a duž ßu ßo do wokolnoszje pola Freiberga wobroczicz dyrbeli, a tam je tež skoro wscho do Czech horje kupene było. Tak je ßo ta zyła wjez saposdziła. Ale zylje saposdzena hischczen neje. Pschetež hdyž tež schkowrenczki spjewaju, dha hischczen tola naljeto tu neje a kolesko ßo wot wschitkich to kuta nestaji. Žony budza njekotry dzeń hischczen doma wostacz dyrbecz a móža njekotru schtuku hischczen wupschasz a stari khudzi drje tež hnydom pschi dzjeli na polach trebani nebudza. — — Ale hdyž nasch direktorij ßebi sa naß wschu prózu dawa, dha my, te khudobne towarstwa, tež to ßwoje czinicz mamy. Wono ßo skoro sda, jako bychu te ßame do spanja sapanycz chzyłe. Je dha to prawe a sdobne, so my tu zyłu naležnosz ležo wostajimy? Psched dwjemaj ljetomaj bje wulka horliwosz sa tu wjez. Dha wschitke gmejny spjewachu: hosiannah, te khudobne towarstwa ßu schwarna wjez! Je dha tak ruczje to rjane płómjo haßnyło? predy sdasche ßo wscho dobre bycz? Chzemy saßo naschim ludzom dacz po proschenju khodzicz? a zusym proscherjam a vagabundam wolu wostajicz, so we naschich wßach saßo kneža a pala? Skoro tak wonhlada we njekotrych wokolnoszjach jako bychu te wustawki, kiž gmejny ßu pschijale, jenož na paperi stałe a jako by sabyte byłe, schtož je wuczinene! Duž prascham ßo ja: wy khudobne towarstwa, spicze wy? Spicze wy, wy ljene, liwke stawy? Czjemnosz wobdawa waß, wy we nej lezicze, ach! stańcze, wachujcze! schto wy ßo komdzicze? —

Dopisy.

S Drezdzan. Sańdzenu nedzelu, schwtórty mjerza, bu tudyschi nowy superintendent, knes konsistorialny radziczel D. Kohlschütter s Glauchi, w pschitomnoszi mjeschczanskeje rady a mjestnych sapoßłanzow psches zyrkwineho radziczela Mey'a w kschižnej zyrkwi do ßwojeho noweho sastójnstwa sapokasany a dzerzesche ßwoje nastupne prjedowanje. Kaž daloko my knesa Kohlschüttera snajemy, nadzijamy ßo, so smjeja pod jeho dobroczjiwym sastaranjom a pospjechowanjom ßerbske kemschenja, kiž ßo nam pod miłym sakitowanjom wyßokeho kultneho ministerstwa a pod wulzy swólnym podperanjom neboh superintendenta D. Heymanna psches łužiskich knesow duchownych dotal dostawachu, da-li Bóh, tež pschichodnje krute a žohnowanja polne wobstaczje. — Dzjeło tudyscheje superintendentury je ßo w nowschim czaßu psches pschibywanje wobydlerjow tak powetschiło, so dyrbesche do dweju dzjelow rospołožena bycz, do mjestneje a do krajneje, kotrejž poßlednej ßu wot prjeneho mjerza te wokolne wßy poddate, kiž k drezdzanskim woßadam ßłuscheju. Nakhwilny sarjadnik krajneje superinterdentury je tudyschi knes „mjestny prjedař" Steinert, kotryž neboh Heymannowu ßłužbu wot sańdzeneho ljecza ßobu sastawasche. — Póndzelu, 5. mjerza, ßweczesche nasch prjeni dwórski prjedař, knes konsistorialny radziczel D. Käuffer, kiž je w ßwojim czaßu wuczeř na budyskim gymnasiu był, peczadwazyczjiljetny jubiläum ßwojeho sastójnstwa pschi evangelskej dwórskej zyrkwi a dosta se wschelakich stronow czeszjaze postrowenja a sbožopschecza. ⊙

S Drezdzan. Kral je ljekarja a ljekarskeho pschißydu pschi budyskej krajskej direkzii Dr. Reinharda, kaž tež budyskeho wokreßneho ljekarja, Dr. Kupfera sa medizinalskeju radziczelow pomenował.

Kedžbujcže!

wy wobßedzerjo khježow, burskich a sahrodniskich wjezow a druhich ležomnszjow, a czitajcze szjehowazy nastawk s kedzbliwoszju, so nebyschcze k schkodzi pschischli! Snate wam je, lubi Sserbjo, so ßo w njetzischim czaßu skoro žana khježa a bur-

ſka aby ſahrodniſka wjez bes pomozy a nutsmjeſchenja njekajkeho maklerja aby agenty nepſcheda. Pſchecžiwo temu ßo tak dołho niczo prajicz neda, hacz je agenta ſprawny muż; ale, Bohu żel, huſto ßo ſtane, ſo wón to neje a hdżej wobßedżeć abo pſchedawać pſches neho do neſboża, wo peneſy a wo ßwoju żyku wjez pſchindże. Wjeſże wy, kak tucżi falſchni agentoju, tucżi paduſchi, ſapócżinaju, ſo bychu teho pſchedawarja wujebali? Nó, dha kedżbujcże, ja chzu wam to prajicz a wam tajke pady abo podawki ſe wſchjedneho żiwenja ßobu djelicz, wone ßu wjerne a jana lża. Jena tajka methoda, a ta, kotraż tucżi nekniczomniży a paduſchi najbóle lubuja, je tale: Njekotſi tajży pachołoju podadża ßo k burſkemu mużej abo hewak k temu, wo kotrymż ßu wucżuſchili abo hewak wedża, ſo chże ßwoje wobßedżeńſtwo pſchedacz. Jeli móżno, dha tute ſ hypothekarſkimi dohłami, to je ſ dohłami, kiż ßu na wjezy abo leżomnoſći ſapißane a na nej ſteja, pſchepelnene bycz neßmjedża; hewak tutón nerjad mene na tu wjez dże. Njetko ßo tucżi pachołoju do ßwojich rejow, po kotrychż ma ßo to weſz, wercżicz a wuweſz, rosdżjela. Tón jedyn cżini teho kupowarja, cżi druſy cżinja agentow aby maklerjow abo, jeli to ljepe frosymiſch, pſchekupſkich ßrjednikow. Cżi poßlenſchi maja najbole jara dobru hubu. A tak djela woni temu pſchedawarej abo na pſchedaczje ſmyßlenemu ßobu a powedaja jemu, ſa prawje dobreho kupza ſa jeho wjez wedża, kiż móże hnydom w hotowych peneſach ſapłaczicz, a bajeja a lża tak, ſo je tón, kiż chże jeho wjez kupicz, tón dobry kupz, ßam wobßedżeć njekajkeje leżomnoſzje, ſo ßam ßwoju wjez pſchedawa a ſo ſe ßwojim kupzom we pſchedawanſkim jednanju ſteji, ale ſo pak tu wjez, menujży pſchedaczje ßwojeje wjezy, predy na cżiſte a hotowe ſcżinicz nemóże, predy hacz newje, hdże potom ßam ſe ßobu. Dale ßo tón pſchedawać abo na pſchedaczje ſmyßleny wot tuych jebanſkich ſchelmow narycżi, ſo jenoż dyrbi ßwoju wjez prawje wyßoko djerżecz a ßebi wele żadacz a ſo temu nowemu kupzej na por ſtach toleć, te mene aby wjazy, nicżo leżane neje, pſchi tym dadża woni jemu dale ſpósnacz, ſo tón ßamy, tón nowy kupz, żadyn pólwer namkać neje, wele bóle, ſo je prawy Kukeczan, a chzedża woni tola też żiwi bycz. Teho dla ma ßo tón pſchedawać bnydom k ſapłaczenju ſchwarneho prorenetika aby myta, kiż dyrbja woni, cżi agentoju aby ßrjednizy, ſa ßwoju prózu doſtacz, frosymicz a tajki prorenetikum jim pſchilubicz. Też ßo dale a hnydom w pißmi wucżini a poſtaji, ſo ma ßo tutón prorenetikum hnydom po ſapłaczenju nawdawſkich penes (Draufgeld) dacz. Na poßledku pſchindże tón kupz, tón nowy. Jednanja ßo ſapocżinaja, ßo dale wedu, pſchedawać żada, kupz ßadża a ßadża, hacz ſtaj na poßledku ſ pſchedaczjom a kupenjom hotowaj, kup je hotowa. Njetko ßo punktazia ſeſtaja a napißa. Tón pſchedawać dóſtane tak atak wele penes nawdatych (najbóle njeſchto wjazy hacz tón prorenetikum wucżini), ſchtoż pak cżi agentoju aby ßrjedniży hnydom ßami ſaßo woſmu a do ſaka tyknu, ſo by tón pſchedawać tola też hiſchczen njeſchto ſkhować a mjeć. Tu ma ßo ſpomnicz, ſo maja tucżi herży najbóle na mjeſzi tak wele penes pſchi ßebi a ßobu, ſo bychu teho pſchedawarja wjeſteho ſcżinili a pſchi dobrej wjeri ſdżerżeli. Wſchak woni je, tute peneſy, hnydom ſaßo doſtanu. W punktazii ßo dale wucżini a poſtaji, ſo ma ßo pſchepodaczje teje pſchedateje wjezy, leżomnoſzje atd. w krótkim a najbóle we 4 nedżelach ſtacz, hacz do kotreho cżaßa ma pſchedawać wucżahnycz a wurumowacz. Sapłaczenje kupnych penes je na dżeń pſchepodacża poſtajene. Je pak njetk pſchedawać ſabył abo neje ßebi to wucżinił a do punktazije ſtajił abo ſtajicz dał, ſo ßebi ſa ßwoje neſapłaczene kupne peneſy hypotheku na pſchedatej wjezy ſahowa, dha je, na to móże ßo wjeſzje ſpuſchczecz, — ſjebany. We punktazii ßu dale ſe ſjawnymi ßłowami wjeſte peneſy jako ſchtrafa (: convenzionalna menowana :) poſtajene, nedyrbjał pſchedawać abo też kupz tu kup dżerżecz, te ma potom tón, kiż je wot kupje wotſkocził, temu druhemu ſapłaczicz. Je ßo to wſcho ſtało, dha ßo pſchedawać a kupz na prjene ljepſche ßudniſtwo podataj, ſo byſchtaj tam kup renognoscirowałoj, to rjeka, ßo k nej ſjawnje póſnałoj. To ßo też ſtane, a njetk ßo dale tón nowy kupz ſe ßwojim rekognoscirowanym kupnym dokumentom na naſtupaze ßudniſtwo, pod kotrymż ta kupena wjez leżi, wobroczi a da ßo tam jako wobßedżeć do grunt- a hypothekiſkich knihi ſapißacz. Je ßo to ſtało, dha wuſtupi a pſchindże na jene dobo tſeczi tajki halunka a praji, ſo ma wot teho noweho kupza a wobßedżerja ſpomneneje leżomnoſzje hiſchczen tejko a tejko penes prawo żadacz a doſtacz, a żada ſa ßwoje peneſy, kotreż je po jeho ryczach jemu tón nowy kupz ſ predawſcheho cżaßa winojty, hypotheku na jeho nowej wjezy. Tu jemu tón nowy wobßedżeć też dowoli a da ju ſapißacz. Wo tym wſchjem pak tón pſchedawać a ſtary wobßedżer niczo neſhoni, rumuje wele bóle pilnje ßwoje ſmachi won, wucżehne ſe ßwojeho dotalneho ſtatoka, jemu bożmje prajo a wotczakuje dobreje myßlje na tón djen, hdżej dyrbja ßo kupne peneſy na neho płaczicz. Tutón dżeń pſchindże drje też — ale bes penes a bes ſapłaczenja. Na poßledku je tón ſtary wobßedżeć a pſchedawać nuſowany, ßo na ßwojim nowym kupzu a ſo nepłaczi, na

ßudniſtwi wobcjeżowacj. Ale, ach, Bohu ſkorżene! tu wón njetk ſhoni, ſo je tón nowy kupz ßwoju nowu kupenu wjez a leżomnoſz ſa ſchwarny dółh faſtajił a tajki na nju hypothekariſzy, twerdżje ſtajicj a ſapißacj dał. Dokelż pak njetk dale tón hypothekariſki wjericżel ſe ßwojej żadanku do ſady ſtupicj necha a neſtupi, dha je prozeß hotowy a ßo ſapocżne, hdżej je potom najbóle to tón kónz żukeje hry, ſo je ſtary wobßedżeř a pſchedawař, njetko pak ſtórżbnik ßwoje peneſy wotbył a hiſchcjen weßely bycj dyrbi, hdyż po roſmetanych a ſhubenych peneſach faßo do wobßedżeńſtwa ßwojeje predawſcheje, njetko pak ſe ſchwarnym dołhom wobcjeżeneje a huſto hižom też, na łubji, w bróżni, w hródżi a w kerkach abo w lješu wużraneje a wużyzaneje wjezy pſchińdże. Kak njekotryżkuliż neje hižom na tajke abo podomne waſchnje khudy a ruinirowany muż naſtał?! pſchetoż tajke kuſki, każ tón runje powédany, ßu ßo hižom jara huſto w naſchim kraju podałe. Wjeſżje budże wam ßamym, lubi Sserbjo, jedyn abo druhi tajki abo podomny kuſt ſnaty. Ma teho dla ſchtó w naležnoſzjach pſchedacja ßwojeje wjezy cżinicj a potreba k temu radu a pomoż wuſtojniſchich ludżi, dha nech radßjo ſcżaßom k ryczńikej abo prawiſnikej dże a ßebi temu ßwoju wjez wobſtaracj da; pſchetoż jemu je ljepe, ſo tutemu, kiż, hdy by ßebi njekajka neprawdu aby jebanſtwo ſlhroblił, ma ßo wotßadżenja a ſakaſanja ßwojeho ryczńiſtwa doczakacj, jeho prózu derje ſapłaczi, hacż ſo ßo wot agentow, maklerjew a druhich tajkich jebakow, kiż niczo nimaja a niczo ſhubicz nemóża, kotrymż ßo niczo wſacj nehodżi a koiſti, każ vampyry na cżłoweku krej, na zuſych móſchnjach a ſamóżenju żużaju, do naheho ſwußlekacj da, a potom, hdyż je pſchepoſdżje, krycżnikej pſchibjehne a żałoſzjo a płakajo jeho pomoż pyta a jeho proßy, ſo by to ſle ſaßy dobre ſcżinił a jemu k jeho ſhubenemu ſamóżenju faßo dopomhał. Teho dla, kotrehoż naſtupa, tón beř ßo na kedżbu a daj ßebi horkach prajene ßłowa, kiż ßu ſ derje mjenenej myßlu a ſ dobrej ßerbſkej wutrobu ryczane, k wucżbi ßłużicz! —

W.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Mots Tunka. Njekotry cżłowek ma tola wele neſboża.

Hanß Depla. Kaha ty to mjeniſch?

Mots Tunka. Hlaj, wóndanjo na pucżu do Kulowa pſchińdżech do korczmy w N. a widżich tam, kak ßo jedyn muż wokoło dweju pſchelczjow ſchmyraſche. Ale jeho renjeczinenje dóſta hubenu ſapłatu, pſchetoż wonej ßo do neho daſchtej a jeho ſe iſtwy tyknyſchtej. Naſajtra pſchińdżech tam ſaßo, a tón muż ßo tam ſaßo wokoło korczmarez dżówki ſchmyraſche; ale ta, kiż runje wókna trjejeſche, poczja jeho ſ mokrej lapu wokoło wuſchow pracj, ſo dyrbeſche wón ſ korczmy cżeknycz. Neje to neſbożie?

Hanß Depla. Haj, tak ßo holczim dótkam druhdy dże.

Hanß Depla. Wóndanjo ty powedaſche, ſo bjechu hólzy ſ druhich wßów holczkow dla do Rakez pſchijeli.

Mots Tunka. Haj, tak bjeſche.

Hanß Depla. Poſdźiſcho ßym pak tu wjez hinak ßłyſchak. Mi menujzy powedachu, ſo ßu zuſy hólzy do Rakez jenoż na wopytanje pſchijjeli a ſo jim ſ zyła wo tamne holczki było neje.

Mots Tunka. Hlaj wſchak tola!

Hanß Depla. Ale njekotſi tamni hólzy ßu ßo jara wo te holczki bojeli a duż ßu też do korczmy pſchiſchli a tam na tych zuſych wótrje pohladowali, każ dźiwe kozory, tak ſo mohli ßo czi ſtrachowacz, hdy by ßo jim chzyło.

Mots Tunka. Tak ßu tebi powedali.

Hanß Depla. Tak a niz hinak.

Hanß Depla. W Njewßezach budze, każ ßym ßłyſchak, jutſje ſchkórczja hoſzina.

Mots Tunka. Baj wſchak tola, njetko biſchcze tola żane ſchkórzy ſrake neßu.

Hanß Depla. Poßłuchaj jeno. Wóndanjo wecżor jako chze tam miſchtr wojnař do łoża hicz, wuhlada wón, ſo ſtaj dwaj mużej na ſahrodźi. Duż ſtupi wón bliże a widźi k ßwojemu wulkemu ſpodźiwanju, ſo blizſchi ßußod B. ßwojemu ßynej n. ſchtom horje pomha, ſ kotrehoż tón potom ſ kukawu delje pſchiliese a wobaj ſ neje ſchkórzy wuberataj a ßanza też doßahnetaj. A jako ßo potom miſchtr wojnař praſcha: ſchto tola czinitaj, rekne ßußod: Mi wſchak chze ßo ſchkórza.

Mots Tunka. A duż ty myßliſch, ſo budze jutſje ſchkórcja hoſzina hotowana.

Hanß Depla. Niz hinak. Ale, ſchtoż chzych praiicz, je dha to po ſakonju, hdyż ßo ßußodej kukawy wurumuja?

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždźan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 2 h. 10 m.; wecżor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; wecżor 7 h. 50 m.

Nózny czah wjazy neńdże. Wot Lubija hacż do Sserbſkich Pawłoz ßo po ſchußeju na woſach jjeſdźi. netreba pak ßo ſa to płaczicz.

Penezna płaczizna.

W Lipſku, 15. mjerza: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ nv.; 1 połnowažazy czerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ nv.; winſke bankowki 79⅝ .1 ruſki imperial 5tl. 11nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13½ tl. w Lipſku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Zemrjeći:

Dźeń 3. mjerza: Hana, rodż. Handrikez, nebo Handrija Ramicha, kublerja w Bórku, ſawoſt. wudowa, 76 l. 3 m. — 4., Hana, rodż. Stillerez, Jana Gudy, wobydl. na Żidowi, mandźelſka, 61 l. — 5., Jan Hadam Klingſt, bjergař a kubleř w Budyſchini 70 l. — 7., Jakub Kſchiżank, wumeńkař w Delnej Kini, 66 l. 2 m.

W michałſkej zyrkwi prjeduje nedźelu Lätare dopołnju rektař Wiczas ſ Wóſpórka, popołnju k. d. Trautmann.

Draždźanſka 25. ßerbſka Boża ßłużba ſa ev. Sserbow budze jutſje nedźelu Lätare dopołnja wot 11. hodźiny w tamniſchej kſchijnej zyrkwi wotdźerżana, prjedowanje budze k. d. Räda ſ Hucżiny dźerżecz, ſpowednu ryeż pak k. d. Wjazka ſ Budyſchina.

Spěwy.

Bożemje wótznemu domoj.

(Pſchełożk: Quelle meiner Jugendfreuden ꝛc.)

1. Wótzny domo, żórko jaßne
Młodoſtneho weßela,
Budź tu bożmje, bydło kraßne,
,: Wopuſchczicz cje dyrbju ja. ,:

2. Bożmje rjane brjózki, hona,
Hdżeż bje ſwojomny mój ßwjet,
Hdżeż mjed dźiecżazeho ßona
,: Woptach wele kraßnych ljet. :,

3. Tu bje radoſz poreńſchiła
Naljecżo mi żiwenja —
Njetko wyjſcha móz mi kiwa,
,: Wot tudy me wobrocża. :,

4. Bożmje lubſchi lubo mjecżi,
Sbożje krónuj waſche dny,
Hacż tón kraßny dźeń ßo ßwjecżi,
,: Hdżeż ßo ſaßy widźimy! :,

— 0 —

Nawěſtnik

Falſchny pſchecżel je we jenej wßy,
Jeho ſtaroſz ßu wſchak lute łżje,
Wſcho druhim ludźom wuſtajecż,
Ske jenoż na nich naryczecż,
A tych wón zylje ſanicża,
Kiż po joh' woli neczinja.

K nawedženju.

Dokelž je rychtarſtwo tola huſto doſt jara wobcježne ſaſtojnſtwo, dha bjechmy pſchezo w hroſy, hdže noweho rychtarja ßem woſmemy, hdyž naſch dotalny wotſtupi. Tola nowy rychtař bu pak też w ßwojim cžaßu poſtajeny, ale dołho netrajeſche, dha pocža ßo powedacj, ſo dyrbimy hiſchcze jeneho wo wßy mjecž, pſchetož ſe Sakſkeje bje liſt ßem pſchiſchoł, w kotrymž ßebi pißař teho ßameho tſi kórzy rožki wot ſdžarowſkeho rychtarja žada, dokelž je te wot neho kupił a też hižom ſapłacził. Ani predawſchi rychtař Hejnja niczo wo tym newedžiſche, ani nowopoſtajeny, ale na poßledku ßo wukopa, ſo bje ßo jedyn zylje druhi wobydleŕ naſcheje wßy ſa rychtarja wudawał. — My radžimy jemu pak, ſo by ßo wón pſchichodnje wjazy na žane waſchnje naſcheho rychtarſtwa nejimał a tajke ižje neczinił, kiž zyłu gmejnu do haniby neßu, hewak móhła ta wjez jara ſlje ſa neho wupanycj a ßo wyſche teho jeho meno też woſjewicj.

Njekotſi ſ Wulkich Sdžar.

Ssuche droždžje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma ſtajnje cjerſtwe na pſchedań w Budyſchini na ßerbſkej haßy w welbi, pſched kotrymž ſtaj dwaj muraj wupojßnenaj,

J. G. F. Nieckſch.

Maćica serbska.

Njeje snadž tón abo druhi maćičny sobustaw te knihi dóstał, kiž buchu loni wot maćicy wudate, tón chcył to hač do kónca tuteho měsaca podpisanemu wozjewić.

J. E. Smoleŕ.

Dopokaſane a khwalobnje ſnate **Nennenpfenigſke bentuſchki pſche kurjaze woka** ma — jedyn po 1½ nßl., duzent po 15 nßl. — ſtajnje a pſchezo na pſchedań Wilh. Hammer w Budyſchini.

Neuralgije.—Szerpnenje —Rheumatismus.

So móža ßo galwano elektriſke reczaſy kneſa Goldbergera pſchi wjazorych bolosnych affekziach muſkulosnych a fibroſnych ſczinkow, woßebje pſchi neuralgijach a muſklowych ſzerpnenjach rheumatiſkeho naſtacja, w rheumatalgijach werſchkowej koſsje, kaž też extremitetow, bes dotalneho wuroſzenja obo ſaroſzenja ꝛc. pſchi pſchiſprawnym nałożenju a pſchi trebanju, kaž ßebi to wobſtejenja žadaja (k cjemuž też pſchi dljeſchim trebanju pſchemjenenje reczaſkow ßłuſcha) wo·prawdžje wužitne a hojaze wopokaſacj, ßym ja we wſchelakich ſaßakłych padach horka ſpomneneho waſchnja dopokaſane namakał. W njekotrych padach doſta ßo po napołożenju tutych reczaſkow hižom po njekotrych dnjach doſpołne ſpanenje rheumatiſkich boloſzjow a ſpaſmy, w druhich wulke położenje.

W Bonni. Dr. Harleß,
kral. pruſk. tajny radžiczeł, profeſſor pſchi univerſiczi, rycžeŕ rjadu ßw. Wladimira.

* Ma woprawdžite na pſchedań Wilh. Hammer w Budyſchini.

Pſche kóždy ſeſtareny kaſchel,

pſche bolenje na wutrobi, pſche dołholjetnu dybawoſz, ſchijubolenje, ſaſwanje płuzow je tón wot mediziniſkeho radžiczela kneſa Dr. Magnuſa, wokreßneho ſyſikuſa w Barlini

Błaczisna: ½ bl. 2 tl pół 1 tl. approbjerowany **bróſtowy ſyrop** Błaczisna: ½ bl. 2 tl pół 1 tl.

ßrjedk, kiž ßo w mnohich padach a ſtajnje ſe ſpokojazym ſkutkowanjom nałożowaſche. Tutón ſyrop ſkutkuje hnydom po prjenim nałożowanjom woßebnje, pſchede wſchitkim pſchi ſaßakłym a jachlokaſchelu, ſpiechuje wukhad krakow, pomeńſchi łoſkotanje w ſchiji a wotſtroni w krótkim cžaßu kóždy najßylniſchi kaſchel, też tón pſchi ßuchoižni a ſacjjeri krejwróczenje.

Sa Budyſchin a wokolnoſz pſchedawa jón cijenjazy **hrodowſka haptyka.**

Großowe bróſtkaramellje.

najlepſchi ßrjedk k wotſtronenju kaſchela a k położenju dychanja, kaž też k ſwarnowanju pſched dybawoſzju pſchi ſaſymnenju w ſymnym cžaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſz w hrodowſkej haptyzy kneſa M. Jäßinga kóždy cžaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławiu.

W Smolerjowej knihańi je ſa 6 nßl k dostaczu:

Petermannowa kharta Krymy.

Nowy wudawk.

Tutón nowy wudawk je wele wetſchi a na to waſchnje pſchiſporeny, ſo je k nemu też plan jendželſkeho a franzowſkeho ljehwa pſched Sebaſtopolom pſchiwdaty.

Na pſcheda ń

je młyn ſ njehdže 17 kórzami leżomnoſzlow. bes Lubijom a Budyſchinom leżazy. Połoiza łupnych penes może na nim ſtejo woſtacj. Wſcho dalſche je ſhonicj we wudańi Serb. Nowinow.

Kalk na pschedań.

Podpißanaj poruczataj ßwój kalik se ßwojich w Oberneundorfi pola Sholerza wotnajatych kalkowych podkópkow s tutym knesam ratarjam a tym, kiž twarja. Naju kalk je woßebnje dobry a kóždy dźeń nowopaleny. Hnójny kalk kórz po 15 nßl. 3 np. a twarski kalk kórz po 17 nßl. 3 np. je wot 20. mjerza stajnje po wetschich a meńschich dźjelbach pola naju k dostaczu.

W Pomorezach, 17. mjerza 1855.

Lorenz & Zimmer.

Wosjewenje.

W mojim składźi w Pomorezach a Lubiju je kóždy czaß **woprawdźity peruvianski guano** zentnar po 4 tl. 21 nßl. na pschedań. Tež móža ßo w Budyschini pschese mne lowrije s 80 zentnaremi guana dóstacz a je płaczisna pschi tajkich njeschto tunischa. Teho runja ßo tež w mojim składźi stajnje kalk a koszina (Knochenmehl) pschedawa.

Jan Lorenz w Pomorezach.

Wosjewenje.

Starschi abo formindźi, kiž chzedźa ßynam abo poruczenym do tudomneho schulskeho präparandskeho wustawa stupicz dacz, dóstawaja s tutym porucznosz, ßo s nimi dla wotpožomneho pruhowanja

ßobotu, 7. haperleje, dopołnja woßmich

w tudomnym seminaru prjódkstajicz a kschczeńske, schulske a pozczinkowe wopißma nastupazych aspirantow ßobupschinesz.

W Budyschini, 6, mjerza 1855.

Kralowska sakska krajska direkzia.

s Könneritz. s Berlepsch.

Njekotßi hólzó móža pod tunimi wumjenenemi jjedź a bydlenje dóstacz w Budyschini na jerjowej haßy czo. $\frac{276}{102}$.

Dźak.

Sa dobroczjiwe wobstaranje dara wot 100 kórzow brunizy, wot brunizowych podkópkow we Wulkej Dubrawi, sa khudych w Pschiwczizach, Skanezach a Małym Budyschinku praji ßo ryczeřkublerej knesej Kindej nad Małym Budyschinkom wot wobdźjelenych khudych najwutrobnischi dźak psches khudobnych sastojnikow pomenowanych tsjóch gmejnow.

Bližschu póndźelu

19. mjerza czehnenje 4. klaßy 47. kral. saksk. krajneje lótterije.

Hłowne dobytki 10,000 toleř
5,000 toleř.

K temu porucza loßy

G. A. Lövenig

lótterijowy kollekteur w Budyschini.

Aukzia.

Ssobotu 24. mjerza t. l. dopołnja wot 10. hodźinow budźe tudy w Budyschini na drewowych wikach czo. 213 wulka dźjelba wuranźjerowanych **wojerskich effektow** at.d., jako: schjere ßuknjane mantlje, selene wojerske ßuknje a kabaty, schjere płatowe kabaty, nowe schjerowołmjane pjaszjowe rukajzy, wjazory konjazy grat a teho runja kożane wjezy, kaž tež dwaj ßljebornaj dybsacznaj czaßnikaj, infantrijowu tsjelbu s bayonetom, 1 hajnski teßak s paßom a druhe wschelake smachi na pscheßadźowanje pschedawacz

Korla August Gühna,

kralowski wojeřskoßudniski aukzionatař.

Na dnju pschedawanja móža so te wjezy rano wot 8—10 hodźinow wobhladowacz.

Mjed,

najljepscha ranschoindiska twora je saßo na pschedań.

W Budyschini, na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl	nsl.	Srjedzna tl.	nsl.
Róžka	5	12½	5	—	5	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	6	25	5	15	6	20	Jahły	10	20	10	7½	10	15
Jeczmeń	4	7½	4	—	4	5	Hejduschka	8	5	7	25	8	—
Wówß	2	15	2	5	2	10	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	5	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Dowoz: 3561 kórcow.

Ćišćane pola K. B Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póšće 7½ nsl.

Čisło 12. 24. měrca. Lěto 1855.

Wopschijecżje: K nawedżenju. Swjetne podawki. S Wóßlinka, S Debrz. S Budyschina S Rakez. List s Texasa. Dopißy. Cżahi salskoschlesynskeje żelesnizy. Penezna płaczisna. Zyrkwinske powjesże. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Nawjeschtnik.

K nawedżenju.

Schtóż chze na druhe schtwórtljeto 1855 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawarni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy cżaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móżemy Serb. Nowiny kóżdemu poruczicz, pschetoż te ßame cżitaja ßo tak derje w Budyschini każ tez we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóż chze po tajkim njeschto tak prawje po zylym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redazia.

Swětne podawki.

Saksko. Jeje kralowska wysokosć, krónprynzeßyna Karola, je wóndanjo drażdżanski wustaw sa ßlepych wopytała a tam wschitko ßwjeru wobhladowała. Wona troschtowasche tez tych ßlepych jara miłoßziwje a sweßeli jenu ßerbsku ßlepu holczku psches to wulzyschnje, so serbsky s nej ryczesche. — Krónprynz Albert je ßo 22. mjerza s Turina na dompucj podał. — W sańdżenych dnjach bjeschtaj pruski kral a kralowa do Drażdżan pschijjeloj, so byschtaj tam kralowsku ßwójbu wopytałoj. Nedżelu podaschtaj ßo ke mschi a poßłuchaschtaj na prjedowanje zyrkwinskeho radżicżela Langbeina. — Każ w Barlini, Wini a druhich hłownych mjestach, tak bu tez 19. mjerza w Drażdżanach k cżesczi ruskeho khjezora Mikławscha żarowanska Boża ßłużba (panichida) wot ruskeho pósłanza a tamnischich Rußow wotdjerżana. K tej ßamej bje tez wele woßebnych knezich s kralowskeho dworu pschischło. — Druha komora je pschiswoliła, so by ßo żelesniza wot Zwickau'a do Schwarzenberga twarika. — Budyski remontski hermank je pschepołożeny a budża ßo konje sa wójsko hakle ßredu 28. mjerza rano wot 8. hodżinow psched kasernu w Budyschini kupowacz. — K. Dr. Gilbert je sa tajneho zyrkwinskeho radżicżela do Drażdżan powołany.

Pruße. General Wedell je ßo saßo s Parisa wotßalił, dokelż tam jednanja k żanemu prawemu kónzej dowesz nemóże a to teho dla, dokelż ani pruski kral, ani franzowski khjezor wot ßwojeho prjódkwsacza puschczicz nochzetaj. Pruske knezeństwo po tajkim djel nebere na jednanjach, kotrez tu khwilu franzowski, jendżelski, rakuski a ruski pósłanz mjera dla we Wini wedu. — W

Küstrinu ßu schkruty dwaj stołpaj mosta, kiž tam psches Odru wedze, 17. mjerza wottorhnyte. —

Rakußy. Jednanja wo mjer ßu ßo drje 14. mjerza tudy sapocjake, ale žadyn cžłowek s wjesłoßju newje, schto je ßo hacž dotal wucžiniło. Tola sda ßo, so je ruske, jendželske a rakuske knežerstwo jara mjerej pschikhilene a so by tym lubo było, hdy by ßo mjer skere ljepe wujednał. Ale franzowski khježor ßo cžim bóle pschecžiwo temu sapera a wostawa pschi wumjenenjach, kotrymž ßo ruski khježor skoro podcžißnycž nemóže; najwoßebnische tajke wumjenenje je menujzy to, so bychu Rußojo sebastopolske wobtwerdzenje ßami podtorhali a tamny pschistaw (Hafen) łódžam wschitkich ludow wotewrili. To ßo pak ruskemu khježorej nochze a duž je ßo prjódkstajiło, so bychu ßebi Jendželcženjo a Franzowsojo tež twerdzišnu na turkowskim brjohu cžorneho morja sałožili. Tak bychu Rußojo na cžornym morju dljehe ßami nekneżili a s tym by bojoßz, so woni Kónstantinopel dobudža, wotstronena była. — Prynz Don Karlos, kiž dyrbjał po prawym schpanisti kral bycž a tež teho dla njekotry cžaß w Schpaniskej wójnu wedžische, je w Trieszi wumrek.

Franzowska. Jednanja s pruskim knežerstwom ßu hacž na dalsche skóncžene, dokelž ßo žane sjednanje stacž nemóžesche. — S wjesłoßju ßo poweda, so je khježor ßwój pucž do Krymy tu khwilu wotstorcžił, so pak tam póńdże, jeli ßo we Wini hacž do jutrow mjer newucžini. Jeli k temu pschindże, dha tež khježorka s nim póńdże, s najmenscha hacž do Kónstantinopla. Tej jeho wuj, prynz Napoleon, ma poručnoßz, so by k temu hotowy był. — Hdyž ßo jedyn prascha, cžoho dla chze khježor Napoleon do Krymy hicž, dha ßo to takle wukładuje: Napoleon je, kaž je njetko snate, woßebje wina na tym, so ßu Jendželcženjo a Franßowsojo psched Sebastopol schli. Dokelž ßo jim tam na žane waschnje radzicž nochze, dha to Napoleona žałoßnje merza, a wón je ßebi njetko pecža njeschto ljepsche wumyßlił, s najmenscha, kaž ßo jemu to sda, a duž chze ßo k teho wuwedjenju ßam do Krymy podacž.

Jendželska. W kralowskim hrodži w Londoni pschihotuja ßo stwy sa franzowskeho khježora a jeho mandželsku, kiž chzetaj pecža w blížschim cžaßu jendželsku kralowsku ßwójbu wopytacž. — Jendželcženjo počžinaja bóle a bóle wot mjera ryčžecž, pschetož woni ßo boja, so by jich móz cžim bole woteberała a Napoleonowa móz cžim bóle pschiberała, cžim dlżehe wójna traje. — Wulke jendželske łódžstwo (flótta) je poručnoßz dóstało, so by ßo na pucž do naranscheho morja podało. Mjesto Napiera je njetko admiral Dundas kommandjeruje.

Rußowska. Khježora Mikławscha ßu 19. mjerza w Petersburgu pohrebali. — Nowy khježor Alexander II. je pecža zusym póßłanzam, jako buchu jemu prjódkstajeni, prajił, so je wón zylje sa mjer, so pak wón do wetschich požadanjow swolicž nemóže, hacž kotrymž je ßo we Wini podcžißnył. — Na brjohach naranscheho morja shromadžuje ßo wójsko, 140,000 muži ßylne. Do Mitau'a je tež 8000 Baschkirow pschischło. — Franzowski general Niel dawa njetko woßebje na tu stronu Sebastopola wojowacž, hdjež ßo tak menowana Karabelnaja namaka. Na tej ßamej stroni je wulzy wobtwerdzeny malachowski tórm a blisko neho mjejachu Rußojo dwje batterii, kiž Franzowsam jara schkodjeschtej. Duž ßebi woni prjódkwsachu, tej dobycž. To ßo jim tež najprjódzy radzi, tak so mózachu tej batterii skasycž. Ale dołho netrajesche, dha pschindżechu Rußojo saßo a wubichu Franzowsow a natwarichu tam dwje nowej batterii a to hischcze bliže k franzowskemu ljehwu, hacž tej predawschej. — Żelesniza je njetko wot Balaklavy hacž do Kadikoi'a hotowa. — Franzowsojo tsjeleja rakety do Sebastopola a powedaja, so ßu tam te sapalake. Ruski general Górczakow pak wosjewja, so mału schkodu cžinja. —

Franzowſzy ſjeſni ſteja njetko woßebje na dróſy, kiž do Kamary wedže. — Rußojo wjazy tak huſto wupady neczinja. — Wóßom ſchwadronow turkowſkich ſjeſnych, kiž bjechu ſ Eupatorije won pſchiſchli, buchu wot Rußow zylje ſbiczi.

Ze Serbow.

S Wóßlinka. K wutwarenju naſcheho Bożeho doma bje, kaž bu to w ßwojim czaßu w tydżenſkich nowinach powedane, naſch k. duchomny 1400 tol. wot jeneho hacz dotal hiſchcze nepomenowaneho kneſa dóſtał. Po dokonjanym wutwari ſkaſkowſka kneni ſ Damnitz woltař a kljetku ſ luboſnymi płachtami wobdari, a wot evangelſkich ſ kulowſkeje a ralbiczanſkeje woßady, kiž ßo ſ luboſzje k naſchemu Bożemu domej dżerża, dóſta naſch woltař rjanu Bożu martru, bjeły kſchiž ſ poſłoczanym Khryſtußom. K temu bu woltař ſ kraßnymaj karanomaj wot ſeleneho, ſe ſłotymi hałożkami wudebeneho kryſtala a ſ wyßokimaj woneſchkomaj wſchelakich wudżiełanych kwjetkow wudebeny. Tutaj karanaj a woneſchzy ßu dar predawſcheje wobßedżeńki Wyßoczan ryczeńkubła, knenje ſ Zehmen, rodżeneje ſ Brandenſtein. Ta ßama miła kneni je 7. dżeń maleho rózka tuteho ljeta naſchej zyrkwi wulzy rjanu kamentnu dupu darika. To dupa, kiž je w jenej dreżdżanſkej rjeſbarni wudżiełana, ſteji na kamentnym ſtołpi, ſchtyrjo poſłoczeni jandżeljo ju wobdawaju, a wyſche nich czehne ßo hłubſchi paß, do kotrehoż ßu ßłowa ſ Matth. 19, 14. ſe ſłotymi pißmikami wurjeſane. Dupina ſchkła ma na kromi ſ Zehmenſki a ſ Brandenſteinſki wopon. Na dupinym wjeku ßo ſ poſłoczanych kamenjow renje ßwjeczazy ſłoty kſchiž poſbjehuje.

S Debrz. Tamnu ßredu 14. mjerza w nozy wokoło ſjednaczich wudyri w tudomnym kneżim młyni woheń a je ßo tón ßamón ſ pódlanſkej brózńju do cziſta wotpalił. Najeńk Schmeißar je wyſche teho, ſo je ßo jemu wſcha domjaza nadoba ſpaliła, tež pſches to wulku ſchkodu czerpił, ſo płómenja njehdże 90 kórzow zita ſpalichu. A jedyn młynſki pomoznik, kiž chzyſche w blizſchim czaßu do Ameriki wucżahnycz, je pecża tež wſcho ßwoje wobßedżenſtwo ſhubił. Wón bje menujzy wſchje ßwoje wjezy hromadu ſkładł a ßo njehdże na wopytanje podał, ale jako ßo wróczi, namaka wſcho w popeli.

S Budyſchina. Naſch ßerbſki krajan, k. E. Domſch ſe Stachowa, je ßo po derje wobſtatym prawiſniſkim pruhowanju jako candidatus juris et notarius publicus ſ Lipſka do Sserbow wrócził.

S Rakez. K tudomnemu nowemu kralowſkemu ßudniſtwu ßu hižom kamenje nawożene a budże ßo twarba kónz haperleje ſapoczecz.

Liſt ſ Teraſa
w Amerizy.

S liſta, kotryž je predawſcha budyſka mjeſchczanka, kneni Helaßowa, ſ New-Ulma w Teraſu na jenu pſchecżelnizu ßem pißała, dowolamy ßebi tón kruch, kiž konſchich ßerbſkich wucżahowarjow naſtupa, w ſjehowazym ßobudżjelicz.

„Wam budże wjeſże ſnate, ſo je pſches 500 Sserbow do Teraſa wucżahnyło. Njehdże 80 tych ßamych je na pucżu a to ſ wetſcha w Liverpoolu a w Irlandſkej na kholeru wumrelo. Tež budżecże Wy wedżicz, ſo chzychu woni tudy jako wuſwolene wowzy a wotdżjeleni wot druheho hrjeſchneho ßwjeta wulku kolonju ſałożicz. S tej pak niczo neje. Woni ßu ßo hižom ſ wetſcha rospróſchili a ßu weßeli, jeli ßu dżeło a khljeb namakali a knes duchomny Kilian je nimalje bes ſtadła, kotrez ßu wón a kneja prjódkſtejerjo hódnje tſihali. Kóżdy pſches 14ljet ſtary ßobuſtaw je duchomnemu 3 dollary na ljeto do prjedka ſapłarżił a w Hamburgu ßu wſchitzy pod hroženjom wuſtorczenja ſe ſjenoczeńſtwa 25 prozentow wot ſamóżenja dacz dyrbeli. O na tych

wbohich cjertow, kiž ßu na tajke waſchnje 25,50,100 haj 300 dollarow ſaplacjili a wjeſzje též ſhubili. Kak nuſnje bychu tucji ludjjo tele peneſy tudy trebacj móhli! Kak njekotry hłupak je tam poßlene dollary dał, a ßem pſchiſchedßi dyrbeſche hroſne ſymſke wedro a hłód cjerpicj. S boloſnej wutrobu dyrbeſche mój muj widjecj a ßłyſchecj, kak dyrbjachu młodji, ſtrowi mužojo a žony, wot ſymy a mokroty dyrkotajo a wot hłodu cjwilowani, płakajo wo khljeb proßycj. A to w Texaſu widjicj, hdjež nichtón, kiž móže djełacj a ma njeſchto penes, hłódny bycj netreba, to je tola žałoßnje! Bjeda, tſi krócj bjeda, na tych ſawedníkow!! a ßobuželniwoſz ſ tymi ſawedjenymi!! Nó, w Texaſu budja drje bórſy mudriſchi bycj počžinacj, pſchetož nuſa je dobra wucjełka. — W bliſchim cjaßu chcemy naſtawk w budyſkich nowinach woſjewicj dacj k powucjenju a warnowanju ſa tych, kotrychž chcył njechtón tak k wucjehnenju nawabicj, kaž tych wbohich Serbow."

Dopisy.

(Pokračowanje.)

S Drežđjan. Wyſche teho wobſtawaju w mjeſtach wſchelake towarſtwa abo „wjenczki" k powucjowanju a ſweßelowanju, kotrychž ßobuſtawy ßo we wjeſtych cjaßach ſkhadžuja.

Hnydom tudy nech ßo na najnowſchu hru ſpomni. Kaž pſched dwjemaj ljetomaj blidowercjenje wulke towarſtwa — woßebje jónſke — jednocjeſche, tak ßebi mjeſchcjanki tu a tam njeſko tajkule hru cjinja: Njekajke ſchklencjane ßudobje pſched ßo wſawſchi, rjeſaju ſ nožicžkami ſnameſchka abo figurki ſ chineſiſkich ſnamenjatych liſtnow (Bilderbogen) a ljepja je ſ njekajkim ljepom na ßudobja, kotrež ßo wyſche teho na newobljepenych djielach ſchklenžy ſ módrym, žółtym a druhim lakom pobarbeja, a kotrež pſches to napohlad wopraudjje chineſiſkich ßudobjow doſtawaju, kiž je druhdy jara ßmjeſchny, ſchcjerjaty a wudjeraty (grinſend). Wam ßo tajke dodjełowanje djiwno ſoa, dokelž ſ teho žadyn wužitk newidjicje, a mi ßo tuuje tak khodji, dokelž te naljepene waſy žaneje wody neſneßu, tak ſo ßo na najwyſche jenož cjinene kwjetki do nich tykacj hodja; ale niczo wo to — cjrjódka mjeſchcjankow móže zyły weczor ſ wulkej pilnoſzju, haj horliwoſzju hromadjje ſchklencjane ßudobja do waſow, hornjow a t. d. pſchewobroczecj: móda ßebi tak žada!! A djiwacj ßo na nju dyrbi, byrnje wrótniſcha była!! Tale hra menuje ßo potichomania abo hornzobłaſnoſz. —

K ſhromadnym ſabawam mjeſchcjanow ßluſcheju dale wſchelake kónzerty wyſcheje abo niżſcheje družiny, kiž ßo ſ djjela wodnjo, ſ djjela weczor wotdjeržuja, a na kotrychž ßo druhdy wuberni ſpjewarjo abo ſpjewarki ßłyſchecj dawaju.

Woßebitu dobrotu cjinja ßebi mjeſchcjenjo pſches wopytowanje djiwadła abo theatra — ſchtož drje wy kekliju menujecje —, hdjež jich ſ djjela rjana hudjba a rjane ſpjewy wokſchewejeju, a hdjež ßo pſches djiwadelnikow a djiwadelnižy (hrajerjow a hrajerki) podawki ſe ſtarych cjaßow, ſ druhich krajow abo též zorty a teho runja pſchihladowarjam pſchedſtajuja.

Wurjadne djiwadło hotuja mjeſchcjanam „wumełzy jjecharjo" (Kunſtreiter) — wy ßnadž prajicje: kekleżo na konjoch —, kotßiž po mjeſtach cjahajo ſ wetſcha wele ludji wokoło ßebe ſhromadjeju. Njekotremu lubja ßo jich rjane a wuſchikne, móhł rez: wucjene konje; druhi jaßo ſe ſpodobanjom hlada, kak jjechaŕſki mumelz (Reitkünſtler) we błyſchcjatej draſzi na beswuſonym a neßedłowanym konju ſteji, ſkaka, ßo pſches hłowu meta, ſ konjom rejwa, ſe ßwojimi towarſchemi wójnu wedże a druhe wumełſtwa abo kumſchty pokaſuje, ſ djjela pſchewodjany wot jjechaŕſkich towarſchkow. (Wóndano brajeſche w Drežđjanach europo-ßławny Renz, kotrehož ßnadž ſe tón abo tamny wot waß pſched pjatnacžimi ljetami w Budyſchini widjił, a kotryž mjejeſche tu 46 koni ßobu a 110 jjechaŕſkich woßobow.)

Drežđjanſki wuj.

(Pokračowanje).

Cžahi ſakſkoſchleſynſkeje želeſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždjan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 2 h. 10 m.; weczor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczišna.

W Lipſku, 22. mjerza: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cjerwjeny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 80 1 ruſki imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13⅓ tl. w Lipſku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Ernſt Auguſt, Korlje Auguſta Hobra, khjeżerja na Židowi, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 7. mjerza: Hadam G. Tannert, wobydleŕ na Židowi 64 l. — 8., Jan Ramſch, wobydleŕ w Delnej Kini, 52 l. — 9., K. F. W. Sadowſki, kubleŕ w Hornej Kini, 47 l. 6 m. — Marja Emilia, Jana Auguſta Bemſcha, khjeżerja a pekarja na Židowi, dż., 2 l. 9. m. — Jan Auguſt, Hanorija Kocha, wobydlerja a cjeßliſkeho na Židowi, ß., 11 m.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Mots Tunka. Schtoż wocži widżitej, to wutroba wjeri; — a schtóż chże ryby łojicj, tón dyrbi ßebi najpredy ßycjje płatacj.

Hanß Depla. Haj, to maſch prawje!

Mots Tunka. To praj wſchak, mój Hanßo, tym hólzam, kotſíž w Rakezach na wopytanju a wobhladowanju bjechu.

Hanß Depla. Wſcho derje, chżu wobſtaracj.

Mots Tunka. Motßo, pomyßli ßebi jenoż, to ßu C.... hólzy mjenili, ſo to powedanje wot rakeczanſkich holzow na nich dże a temu tola tak neje.

Hanß Depla. Aj, aj!

Mots Tunka. Hlaj, jedyn Rakeczan mi powedaſche, ſo je ßo knes Weßela ſa nimi napraſchował.

Hanß Depla. Ale, ſchto dha chżyſche wedżicj?

Mots Tunka. Hacż ßu rjane a maja wele penes.

Hanß Depla. Nó, je dha knes Weßela też rjany a młody?

Mots Tunka. To ja newjem; ale w jara rjanym pelżu je wón pſchijeł; — a jedyn ſa neho ryczeſche.

Hanß Depla. Dha nech njetko też meleži; hewak ßo hakle wjazy do ludźi pſchineße.

Spěwy.

Maczerna żałoſż.

Ach, kak jara ſrudne cżaßy
Ssu naß njetko trechiłe,
So je wot naß wſate faßy,
Schtoż bje naſche ſbożże wſche:
Djjerżo, kiż naß ſweßeli,
To naß njetko wopuſchczi.

Ach, kak my ßo weßelachmy,
Hdyż nam tebe tón knes da,

S dźakom tebe powitachmy
Hdyž k nam pschindźe do ßwjeta:
Nascha radosz najwetscha
Njetko hižom ßwój kónz ma.

S nicžim neje k pschirunanju
Moja lubosz macžerna
A tež neje k wuprajenju
Weßelje, kiž Bóh mi da:
Dźjecžo móžach wokoschowacž,
Kotrež dyrbju njetko skhowacž.

Tež mi nebje ženje cžežko,
Poßłužicž tom dźjecžatku,
Ale bje mi wschitko lóžko,
Schtož mu pschińdźe k wužitku,
W nozy bjech ja rad na wasche,
Weßoła, so wone spasche.

Nech bje wo dnjo aba w nozy,
Mi bje sprawny kóždy cžaß,
Sabych druhej wschitkej prózy,
Jeno so bje pola naß,
Mi ßo kraßnje spodobasche,
Hdyž ßo na mni sradowasche.

Ach, kak mi ßo dobro sdasche,
Krótku khwilu psched ßmercžu
Sa móžesche prajicž: Macžje.
Budž mi luba, k tebi du; —
Hdyž ßej tole wopomnju,
Dha ßo ßylsow nesminu.

Weßelje tež nanej bjesche
Hdyž wón pschińdźe spróżny dom,
Napscheczo jom hnydom dźjesche,
Wokoscha joh s weßelom;
Njetk ßo wschjednje dopomnja,
So je kónz toh witanja.

Njetk pak mi ßo jara styscheže,
Hdyž je morwe widźu tu,
Dokelž tak mi lubo bjesche,
Jara psche ne žałoszju,
W kaschcžiku jow njetko spi,
Ach to jara slje je mi!

Wobleczko, kiž lube bjesche,
Poßleni krócž wohladam,
Ruczžy, kiž me wopschijesche,
Hischcže dobru nózku dam:
Spinkaj renje, dźówcžiczka,
Macž cže srudna pschewodźa!

J. Hejna.

Nawěštnik

†

Słowa

za lubym sobuseminaristu
njebo k. **Maultšom** z Halštrowa
do rowa.

Kaž rjana kwětka w zahrodźi
W najrjeńšej zhinje krasnosći:
Tak kwětka twojoh žiwjenja
Je nětko hižom wukćěła.

Wšěch woči běchu sylzojte
A wutroby tak zranjene,
Zo ty we twojim kćenju bě
Tak zahe wot nas torhnjeny.

Haj, tebje wšitcy žaruja,
Kiž tutu powjesć zasłyša,
To wšudźom tam je k widźenju,
Hdźež tebje prjedy znali su.

So, zrudni starši, njerudźće!
Waš syn tón w Božej rucy je;
Tež bratřa, sotry njepłačće,
Waš brat tón w Božim raju je.

Ty pak we twojej komorcy
Budź, we tym knjezu wusnjeny,
Tak tebi jara derje je,
Ty wotpočuješ měrniwje.

Nětk sy ty pola Jezusa,
Před trónom našoh jehnjeća;
Haj tebi je zawěsće so
Tam rjane herbstwo dostało.

Duž, Maultšo, w rowje čiše spi,
Hač Bóh knjez tebje wubudźi,
A twoje ćěło překrasnja
We času wulkoh sudnoh dnja!

F.

Großowe bróstkaramellje.

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psched dybawoszju pschi sasymnenju w symnym cžaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy cžaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszi.)

Saruczazy fond towarstwa **Dzeßacz millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes**

Wetschi dźjel samóżenja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupożczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene żita atd. atd. pscheczjiwo wóhnju po tunich twerdźje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na ziwenje czlowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a żelesnizach.

Wschje pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Ssuche drożdźje

zylje ßylne a po kotrychż ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, psched kotrymż staj dwaj muraj wupojßnenaj, **J. G. F. Nieckſch.**

Drewowa aukzia.

We Wukranczizach, blisko pschi weßnej drósy, budże ßo wutoru 27. mjerza, dopołnja wot 9.—10. hodźinow, njehdże 60 kóp ßylnych ¾ dołhich twerdych walczkow a 8 kloftrow brjesoweho schczjepoweho drewa na pscheßadzowanje pschedawacz.

Hromadupschińdzenje na knežej piwaŕni.

We Wukranczizach, 22. mjerza 1855.

Knejstwo tam.

Drewowa aukzia.

Na bjełohórskim, worzynskim a nechornskim revjeru budża ßo schtwortk, 29. mjerza, rano wot 9. hodźinow dołhe hromady twerdeho drewa, loßy a 2łóhczowske walczki na pscheßadzowanje pschedawacz. K temu ßo pschispomina, so ma ßo tseczina kupnych penes na mjeszi sapłaczicz.

Wudoweńz.
hajnik.

Drewowa aukzia.

Wutoru 27. mjerza rano wot 8. hodźinow budże ßo na lutobczanskim revjeru njehdże 120 jara ßylnych, s wetscha brjesowych dołhich hromadow na pscheßadzowanje pschedawacz. Sa kożdu kupenu hromadu ma ßo bórsy 1 tseczina kupnych penes sapłaczicz. Druhe wumjenenja budża pschi sapoczatku aukzie wosjewene.

Hromadupschindżeje na zyhelniczi w Mjerkowi.

W Lutobczu, 19. mjerza 1855.

W. Girbig,
hajnik.

---

5 aby 600 tol.—·—· penes hypothekarszy wupożczicz ma poruczność aktuar Wehla tudy.

Wosjewenje.

Ssuche dubowe pfosty a młynske walje ma na pschedań w Czornym Hodlerju

J. Miczka.

Kowaŕnja s 3 kórzami pola a s rjanej ßadowej sahrodu je w Małej Suberniczzy na pschedań. Wscho dalische móże ßo pola wobßedzerja shonicz.

---

500 kóp 3, 4 a 5ljetnych schmrjókowych, każ tež njeschto khójnowych a 200 kóp brjesowych rjanych a strowych ßadzeńkow, każ tež jedyn młynski kameń je na pschedań. Hdże? móże ßo shonicz we wudawaŕni Serb. Nowinow.

Maćica serbska.

Njeje snádź tón abo druhi maćičny sobustaw te knihi dóstał, kiž buchn loni wot maćicy wudate, tón chcył to háč do kónca tuteho měsaca podpisanemu wozjewić.

J. E. Smoleŕ.

W Ssmolerjowej knihaŕni pschedawaja ßo saßo:

Wutrobne knižki. 5 nßl. 5 np.

Sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.

Ssobudar: Kak młodzeńz pońdże po czistym puczu. 3 nßl.

K nawedzenju.

Po rostaczu lodu poczinaja wuczahowanske łódzje saßo s njemskich pschistawow porjadnje do Ameriki a Australije jjesdzicz. Wo wotjjedzenju, wo płaczisni sa pschewesenje a we wschitkim druhim nastupanju dawa rad darmo rosprawu

J. G. F. Nieckſch
kral. konzeß. wuczahowanski agent w Budyschini.

Drewowa aukzia.

Póndzelu 26. mjerza t. l. budza ßo na wulkodubrawskim knezim revjeru khójnowe wurubanske dołhe hromady, bes kotrymiž ßo jich tež wele k bobowym, khmelowym a płotowym žerdkam hodzi, na pscheßadzowanje pschedawacz.

Kupowarjo chzyli ßo na spomnenym dnju rano na pół 9. hodzinow na wulkodubrawskim fórbarku nutsnamakacz. Schönig.

K prjódkstejazemu hermankej

ßu hižem **wschitke nowe twory s maßy**, jako: židzane, półzidzane, moußelinowe, thibetowe, wołmjano-atlaßowe, ßmuhate wołmjane twory, katun, rubischcza a lazy we wschitkich sórtach, bukskin sa ßuknje a kholowy, atd. pschischłe. Wschitke tute twory ßu pola me jara rjane a **płaczisna tak tunja kaž na hermanku ßamym.** **Julius Geyer.**

Drewowa aukzia.

Schtwórtk, 29. mjerza t. l., dopołnja wot 9. hodzinow budze ßo na strôžanskim a mortkowskim knežim revjeru wulka dzjelba stejazeho khójnoweho drewa, jako: twarske, sdónkowe a palne drewo po loßach na pscheßadzowanje pschedawacz.

Kupowarjo chzyli ßo w postajenym czaßu pschi kamenczansko-mortkowskim puczu pola prjeneho kamentneho mosta nutsnamakacz.

Wenzel,
wyschi hajnik.

Drewowa aukzia.

Póndzelu 26. mjerza rano wot 9. hodzinow budze ßo na pschiwczanskim revjeru a to w hlinjanskim haczi a wokolnoszi wulka dzjelba dołhich hromadow na pscheßadzowanje pschedawacz. Schesty dzjel kupnych penes ma ßo hnydom sapłaczicz.

W Pschiwczizach, 22. mjerza 1855.

Drewowa aukzia.

Pschichodnu wutoru 27. mjerza rano wot 8. hodzinow budze ßo na drozdzijskim revjeru w tak menowanej Horschowi 60 kóp ¾ dołhich brjesowych walczkow, 40 dołhich hromadow a 10 stejazych loßow na pscheßadzowanje pschedawacz.

W Drozdziju, 22. mjerza 1855.

Schneider, hajnik.

Poßleschczowe perje

we wulkim wuberku, cziste a nefalschowane, kaž tež hotowe poßleschcza pschedawa jara tunjo

C. Fröda, na kotołskej haßy czo. $\frac{110}{49}$.

Wot podpißaneho hajniskeho sarjadnistwa budze ßo s ljetuscheho sbiteho drewa a to na bartskim revjeru

60 kóp dołhich brjesowych walczkow

2. haperleje t. l. rano wot 8 hodzinow sjawnje na pscheßadzowanje pschedawacz. Na kupenje smyßleni ßo k temu s pschispomnenjom pscheproschuja, so budza pschedanske wumjenenja w termiji wosjewene a so ßo pschedawanje pola kupoweho hata smjeje.

Hrabinske lippske hajniske sarjadnistwo.

Wiedemann.

Pschichodnu póndzelu a wutoru rano wot 7. — 12. a popołnju wot 1. — 6 budze ßo na budyskej tachantskej schuli pruhowanje wotdzerzowacz. Sserbske pruhowanje smjeje ßo wutoru popołnju wot 2. — 6. hodzinow.

Buk, direktař.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna tl.	nsl.
Róžka	5	10	4	27½	5	5	Rjepik	8	—	—	—	—	—
Pscheńza	6	25	5	15	6	20	Jahły	10	15	10	5	10	10
Jeczmeń	4	7½	4	—	4	5	Hejduschka	8	—	7	20	7	25
Wówß	2	15	2	5	2	10	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	5	25	6	5	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Dowoz: 3262¾ kórcow.

Ćišćane pola K. B Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 13. 31. měrca. Lěto 1855.

Wopschijeczje: K nawedzenju. Wukas. Sswjetne podawki. S Budyschina. S pola. Draždzanski ßerbski kemsch. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Penežna płaczisna. Zyrkwinske powjeszje. Spjewy. Nawjeschtnik.

K nawedzenju.

Schtóž chze na druhe schtwórtljeto 1855 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy czaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu poruczicz, pschetož te ßame czitaja ßo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóž chze po tajkim njeschto tak prawje po zyłym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redakzia.

Wukas.

My, Jan, s Božeje miłoszje kral sakski ꝛc. poruczamy po §. 88 krajneje wustawy, so ma ßo sa krajnu woheńsawjezjazu pokładnizu pschinoschka, 1. haperleje po połojzy płaczomneho na pschitomnu sinanznu periodu

ljetnje 12 nßl. 8 np. wot 100 tl.

abo półljetnje 1 nßl 6 np. wot 25 tl. sawjeszenja

dacz, tola s tym postajenjom, so by ßo dawarjam, jeli tejko penes treba nebyło, pschi druhim płaczenju 1. oktobra t. l. wusbytkowane penesy k ljepschemu pschiliczile.

W Draždzanach, 19. mjerza 1855.

Dr. F. Zschinsky. Baron s Beust. B. Rabenhorst. J. H. A. Behr. J. P. Falkenstein.

Dla wotpłaczenja hornołužiskeho wopalneho dołha ma ßo w Hornych Łužizach hischcze wopalneho pschidawka, półljetnje 12 np. wot kóždeho sta toleř abo 3 np. wot kóždych 25 tl., s zyła po tajkim półljetnje 76 np. wot 100 tl. abo 19 np. wot 25 tl. sawjeszenja płaczicz.

Oberländer. Hayn.

Swětne podawki.

Sakska. Krónprynz Albert je ßo s Italskeje saßo do Draždzan wrócził. We Wini bu pschi jeho krótkim pschebywanju jemu k czeszi wulka a pyschna wojerska parada wotdzerżana.— Lipska kommunalgarda je petiziu na radu póßłała, w kotrejž proßy, so by wot ministerstwa rospuschczena a sahnata była. — Rada ßwobodneho mjesta Bremena je sakskemu póßłanzej w Frankfurczi, k. s Nostitz a Jänkendorf, czeßne

mjeschczanstwo spožczilo. — Na remontskim hermanku w Budyschini bu pecza jenož 6 koni kupenych.

Prußy. So ßo pruski kral do wójny samjeschecz neda, poczina ßo Njemzam dale bóle lubicz a w njemskich nowinach wjazy teho dla neßwarja; pschetož Njemzy ßu ßo njetko tež domaßali, so Franzowsojo a Jendzelczenjo jenož ßwojeho dobytka dla wójnu wedu a so chzedza Njemzow jenož teho dla do neje saplesz, so bychu jich pomozy k ßwojemu ljepschemu wužili.— Prynz pruski chze ßo w bližschim czaßu do Petersburga podacz, so by noweho ruskeho khježora wopytał.

Rakußy. Jednanja wo mjer ßo pilnje dale wedu, tola neshoni tudy nichtó, schto je ßo hacž dotal wujednało. Jendzelske nowiny „times" chzedza pak wedzicz, so staj prjenej dwaj punktaj—: protektorat nad turkowskimi kscheszijanami a ßwobodne jjesdzenje po Donawi — wuczinenaj. Najbóle ßo, kaž ßo poweda, turkowski sapóßłanz pschi jednanjach sapera. — Ryczeř Knesewicz je jako póßłanz ßerbskeho weřcha do Wina pschijjeł.

Franzowska Hacž dotal franzowske nowiny jenož lutu wójnu trubjachu, njetko poczinaja pak tola tež wot mjera ryczecz. Woßebje je to pomnecza hódne, so wone praja, so móhł ßo mjer sczinicz, hdyž tež Sebastopol predy dobyty **neje**.— Ale wójsko ßo tola na wschjech stronach wuhotuje, hacž runje wjeste neje, hacž budze ßo hischcze trebacz. — Do twarenja, w kotrymž budze wulka wustajeńza (Ausstellung), pschikhadzeja hižom wschjednje wulke hromady wschelakich tworow. — Njekotre nowiny mjenja, so budze woblehnenje Sebastopola ßnadž horjesbjehnene, a so budza sjenoczene wójska wele wjaz njetko ßo wo to prózowacz, kak bychu Rußow swonka Sebastopola a hewak w Krymi sbiłe.

Jendzelska. Pola Adlershota budze ljehwo sa 20,000 mužt sałožene. — W Australii je saßo mjer. — Jendzelske wójsko w Krymi je njetko saßo 27,000 muži ßylne a ma tam 1617 konjow. — Prjene łódzje naranscheho łódzstwa ßu se Spitheada wotjjełe a chzedza ßo pola Kiela shromadzowacz.

Turkowska. W Kónstantinoplu je ßo wóndanjo wulki franzowski lazareth wotpalił. Khori buchu swulkej nusu wóhnju wutorhneni, ale wscho druhe je ßo spaliło. — Wulke semjerženje je mjesto Brußu skasyło a pschi tym je 400 ludzi žiwenje shubiło.

Rußowska. Kommandant turkowskich jjesnych, Iskender bej, bu 5. mjerza jara cježzy raneny.— Weřch Menzikow je straschnje skhorił.— Pola Sebastopola maja njetko rjane wedro. — Rußojo ßu wot sebastopolskeho pschedmjesta Karabelnaje hacž k Czornej-Rjeczzy a wot Inkermana hacž k Belbekej wschitke hórki wobßadzili a wobtwerdzili. — Niczo woßebneho ßo tam stało neie.

Telegrafiske depescha. W Petersburgu 27. mjerza. Psched Eupatoriu bu 14. mjerza wupad turkowskich jjesnych wot ruskeje kavallerije wotbity. — Tsi bataillony franzowskich Zuavow sczinichu 17. mjerza pola Sebastopola nadpad, buchu pak jara sbiczi. — Nowy kommandant, weřch Górczakow, je 20. mjerza do Sebastopola pschijjeł.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sa nowotwarenje budyskeho seminara je ßo s jeneho wotkasanja hižom njehdze 28,000 tl. nahromadziło a dokelž je ßejm tež k temu 6,000 tl. s krajneje pokladnizy pschiswolił, dha budze ßo nowa twarba spomneneho seminara skere ljepe psched lawskimi wrotami sapoczecz.

S Budyschina. Wyßokodostojny knes farař Pech bu sańdzenu wutoru jako canonicus capitularis scholasticus na tudomnym tachantstwi wuswoleny.

S pola. Hdyž jedyn wopomni, so je ßo krajny wopalny dawk wele wóhnjow dla khjetro powyschicz dyrbjał, dha dopomni ßo jedyn tež s khwalbu na nasche khudobne towařstwa. Predy jich sałoženja bje nasch ßerbski kraj s proscheremi a nekniczomnymi vagabundami pschepelneny a skoro kóždy dzeń, s najmeńscha kóždy tydzeń, ßo palesche. Njetko, po sałoženju khudobnych towařstwow, ßu wóhnje jara rjedko a je tych ßamych psches połojzu mene (66 p. C.), kaž my to s jeneje petizije k. s Erdmannsdórfa widzimy. To je wjeszje wulzy wužitne wopokastwo naschich

khudobnych towarstwow! A hdy bychu wschudze khudobne towaŕstwa byłe, dha bychmy wjeszje wele mene wopalneho dawka dawacz trebali, a duž dyrbjał kóždy na to dźjełacz, so by ßo jich pschezo wjazy sałožiło. A hdyž ßobustawy dotalnych towaŕstwow wysche wscheho druheho wužitka tole widza, so je w jich wokreßu psches połojzu mene wóhnjow było, kaž hewak, dha nech ßo toła tež ßwjeru sa to staraja, so bychu ßo jich towaŕstwa niz jeno sdźeržałe, ale tež dale bóle poßylnjałe; pschetož jich wužitk je, kaž ßmy to dopokasali, hižom w nastupanju wóhnjow jara wulki.

Pschi peczadwazetej

ßerbskej božej ßłužbi we kschižnej zyrkwi w Drezdźanach, kiž ßo nedźelu Lätare, 18. mjerza, kaž hewak pschipołdnju wott 11. hacž do 2. dźeržesche, ßłyschachmy wot knesa duchowneho Rädy s Hucziny prjedowanje po szenju ßwjateho Jana w 11. stawi, wot 32. hacž do 46. schuczki; spowednych ludźi pak, kotsiž ßo hižom do 11. wokoło božeho wołtarja shromadźowacz peczachu a kotrychž ßo 284 naliczi, roswuczesche knes duchowny Wjazka s Budyschina w „komori" w dwjemaj spowednymaj ryczomaj. Kemscherjow, bes nimi tež njeschto wojakow, bjesche ßo bohata ßyła seschła, runjež bjechu puczje wot tajazeho wedra khjetro hrosne, a runjež rano a domschje bes pschestacza miholesche abo ljepe rez: mhłowojty deschczik truskotasche, hacž ßo pschipołdnju wuwedri.

Kjerluschje, wot k. d. Rädy wuswolene, bjechu psches dobroczjiwosz k. d. Wjazki sa tych, kiž „spjewarskich" ßobu nimaju, kaž hewak woßebje wotczischczane. Spjewachu pak ßo: do szenja cž 80 do prjedowanja 553, pschi a po prjedowanju 79, pschi božej weczeri 560. Jako ßerbski spjewaŕ bje ßo k wuczeř Wróbl s Budyschina ßobu pschiwesł.

Bližsche ßerbske kemschenje w Drezdźanach budźe, da-li bóh, 1. dźeń julija, 4. nedźelu po ßwjatej trojizy.

Tak dha je ßo tudy prjenja ßerbska boža ßłužba teho ljeta s Božej pomozu ßweczjiła, a wele jich bjesche, kotsiž tam roswuczenje a wolschewenje namakachu. Lätare rjeka ßerbski: „weßel ßo!" a my pschi tej składnoszi nutrnje prajimy: Tón, k kotremuž ßmy ßo se ßerbskim ßłowom a se ßerbskej wutrobu modlili, chzył po ßwojej miłoszi spožczicz, so tuta nedźela se ßwojej ßerbskej ßwjatocznoszju weßełe płody neße sa czaß a wjecznosz! ⊙

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Sslysch, Motso, jeli czopło naljeczo bórsy nepschińdźe, dha ßebi hischcze nowy kožuch kupju; newjesch ty žaneho?

Mots Tunka. O haj, w rakeczanskej wokolnoszi je mischtrschtuka na pschedań.

Hanß Depla. Ale, tam dźje žadyn kožuchaŕ neje.

Mots Tunka. To runje niz, ale jedyn žałoßnje mudry muž, kiž wschitko jara tunjo kupuje a ma „kentnißе" do wschjech bokow, by jedyn pschedał.

Hanß Depla. Je tón kožuch hischcze dobry?

Mots Tunka. O haj hacž na khornaŕ; wón je jedyn weczor bitwu pola Sebaſtopola ßobu cžinił a na khornaŕ bjesche prjeni nadpad, a duž tón ßamy wot mischtrschtuki precz bjesche.

Hanß Depla. Tajku mischtrschtuku ja tež mjecz necham, kiž pola prjeneho nadpada ſ klija dże.

Mots Tunka. Wón je njetk saßo wuporedżeny, ale cžerwene blaki ßu hischcze widżecz.

Hanß Depla. To dźje je hóre hacž pola Rußow.

Mots Tunka. Runje kaž pola kosakow, jeli tych ſnajesch.

Mots Tunka. To dźje je rjeka Rhein wóndanjo wele ſtracha naczinika.

Hanß Depla. Nò, wulka woda, naſcheje Sprewje bje tež wina wulkeho kſchiczenja.

Mots Tunka. Ale, hdże dha to?

Hanß Depla. W lubym Minakali.

Mots Tunka. Hlaj wſchak tola!

Hanß Depla. Haj, tam bje ßo jenu nedżelu wulka woda nawalika a jako kemſcherki pſchińdżechu a chżychu do żyrkwje, dha tam nemóżachu wody dla.

Mots Tunka. Dha drje ßu ßo ſuwacz dyrbjałe?

Hanß Depla. Bóh ſwarnuj, to budżiſche tola jara neſtrowe było. Nje, jedyn Minakałczan, wulży dobra duſcha, ßmili ßo nad nimi a te żony wſchitke pſches wodu pſchenoßy.

Mots Tunka. To je pjekńje! Ale kak wele dha jich bjesche?

Hanß Depla. Ssydom a ſchtyrzeczi.

Mots Tunka. Hm! Seydomaſchtyrzeczi! Cžepla tola; tón je ßo tola pjekńje wumatrowacz dyrbjał!

Cžahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Drażdżan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 2 h. 10 m.; weczor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 29. mjerza: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cžerweny ſłoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 80 1 ruſki imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13½ tl. w Lipſku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Korla Hermann, J. C. G. Goldberga, wobydl. na Żidowi, ß. — Hana Marja, Jana Petrika, wobydl. pod hrodom dż. — Jan Bohuwjer, Handrija Kobanje, wobydl. w Cžichońzach ß. — Jan Bohuwjer, Handrija Renecja, fabrikſkeho dżełaczerja na Żidowi, ß. — Hana Helena, Handrija Wuſchika, khjeżnika w Małßezach, dż.

Podjanska cyrkej: Ernſt Auguſt, Michała Eiſelta, khjeżnika w Bjelcżezach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 16. mjerza: Hana, rodż. Müßiggangez, nebo Jana Eignera, khjeżerja na Żidowi, ſawoſt. wudowa, 55 l. 6 m. — 17., Marja Ernſtina, Michała Kholicha, khjeżnika w Ratarezach, dż, 2 l. 2 m. — 18., Ernſt Alfred, nem. ß. ſ podhroda.

Spěwy.

Bojaſne ptaczatko.

(Hłóß: Ha ßyli mój luby tak ſchikowany ꝛc.)

1. Hajnk dujeſche jaßny ßwój ßljeborny rózk,
   Hacž brinczeſche hola a ſeleny brjózk.

2. Wón wuńdże won do ljeßa seleneho
   A ptaczatko pſched nim je wuleczjiko.

3. Schto bojiſch ßo ptaczatko reniſche ty,
   Hajnk praji, ſchto khowaſch ßo do hakoſy?

4. Ha neklinczi renje mój ßljeborny rózk
   Pſches cžichomnu holu a ſeleny brjózk?

5. „Synk ßljebornoh' rózka drje lubi ßo mi,
   Maſch falſchnu pak tſjelbu tež na khribecži."

6. „Me nebłaſnja lubośne ryczje a hra,
   Duž piſtaj ßej bożemje twoje trara!"

— 0 —

Nawěſtnik.

Janej Pechej, ſahrodnikej w Małej Khójniczzy, a jeho mandżelſkej praji ſa to, ſo je ßyrotu na ßo wſak a ju 7 ljet do ſchulje khodżicz dał, najluboſniſchi dżak

Kóſkowſka gmejna.

Dźak, haj horzy dźak budź dwójzy
Naschom' lubom' ßußodej,
Janej Pechej w Małej Khójzy
A tež jeho mandźelskej:
So staj khudu ßyrotu
Horje wsałoj s luboszju.

Ssydom ljet tež sastarałoj
We tym drohim cźaßu tu
Jjesz a picź a drastu dałoj
Ji kaž dźjeszju ßwojemu,
Haj tež dałoj do schulje
Sswjernje khodźicź wobstajnje.

Duž to wosjewjamy njetko
Psches tu ßerbsku Nowinu,
Dokelž njetk tak jara rjedko
Tajzy dobrocźeljo ßu,
Kotsiž darmo, — sa gmejnu,
Horje cźahnu ßyrotu.

Sbóżni ßu cźi wschitzy renje,
„Kotsiž tudy s luboszju,
„Horje wosmu w Khrysta meni
„Wopuschcźenu ßyrotu."
„Wschitko schtož sze tudy ji,"
„To sze jemu cźinili.

Duž da žohnuj Bóh knes Waju
Hužom tudy na ßwjecźi,
Daj tež Wamaj w Božim raju
Wjecźnu sbóżnosz po hnadźi
Sa to, schtož sze cźinili,
Na tej wbohej ßyrocźi.

Pschi wotkhodźi do wójska.

Ja dyrbju precźku daloko,
Duž božmje, lubi pschecźeljo!
Ja ßwjernu wam tu ruku dam
A praju: božmje lubi wschje!
Tež božmje wamaj praju wutrobne,
Wój ßwjernaj pschecźelej **A H. A U.**

A budź božmje, słoty nano,
Božmje, macźje koschena!
Pola Boha to je wina
So nasch pucź ßo rosdźjela;
Tež božmje, lube ßotßicźki
A mały bratsiko,
Mjejcźe ßo wy wschitzy renje,
Hejsoli wjaz nepschińdu.

J. K. P. s P.

Sa holcźku, kiž chze schicź wuknycź, pyta ßo dobra schwadlicźa psches wudawaŕnju Serb. Nowinow.

Na mojim kubli w Pschiwcźizach budźe ßo schtwórtk 5. haperleje 1855 rano wot 10. hodźinow

9 kruwow,
4 jałojzy,
2 konej, ßylnaj, 9 a 10ljet staraj,
wulka dźjelba ßyna,
njekotre dwazecźi kóp ßłómy,
wschelaki domjazy a hospodaŕski grat

dla prjódkstejazeho pschemjenenja oekonomije na pscheßadźowanje sa hotowe penesy pschedawacź a pscheproscham k temu na kupenje ßmylenych.

W Budyschini, 28. mjerza 1855.

Part. Martschinck.

Sa wojnarjow.

Na mojim kubli w Pschiwcźizach budźa ßo schtwórtk 5. haperleje t. l. popolnju wot 3. hodźinow wjazore stejaze duby sa hotowe penesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Budyschini, 29. mjerza 1855.

Part. Martschinck.

Maćica serbska.

Přeco su hišće sobustawy maćicy serbskeje, kiž sebi swój přistupny list pola maćičneho pismawjedźerja wotewzali njejsu. Podpisany wubjerk prosy teho dla najpodwólnišo, zo bychu sebi jón skerje lěpje wot pomjenowaneho wobstarać chcyłe.

Wubeŕk maćicy serbskeje.

Maćica serbska.

Towaŕstwo maćicy serbskeje změje srjedu po jutrach, 11. haperleje, popołnju wot 2. hodźiny swoju lětušu hłownu zhromadźiznu a budźe ta sama w hornej sali hosćeńca k złotej krónje w Budyšinje wotdźeržana. Tuto swojim stawam najpodwólnišo wozjewjo, nadźija so spomnjeny dźeń jich bohateho wopyta

W Budyšinje, 31. měrca 1855.

Wubjerk
towaŕstwa maćicy serbskeje.

Dźiwocźanske ßerbske ev. luth. towaŕstwo smjeje jutsje sa tydźeń 8. haperleje (jutrownicźku) popołnju w 3. shromadźisnu. Pschedßydstwo.

Draždźanske bentuschki psche kurjaze woka poruczuje

hrodowska haptyka.

Sserbska dźówka, kiž je sprawna a pilna, móže w mjeszi dobru ßłužbu dóstacź. Hdźe? to shoni ßo we wudawaŕni Serb. Nowinow.

Sa wuczahowarjow.

Konzeß. generalna agentura sa wuczahowarjow s Njemzow
Georg Schreiber w Lipsku, na frankfurtskej haßy cz. 1.
porucza wuczahowarjam 1. a 15. kożdeho mjeßaza direktnje wot Bremena a Hamburga kaž tež indirektnje via Hamburg-Liverpool a mjeßacznje s parołódzu direktnje wot Bremena spjeschne pschewesenje s rjanymi, wulkimi, koperowanymi, tsisczezorskimi łódzemi prjeneje rjadomnje do Newyorka, Baltimora, Philadelphije, New-Orleansa, Galvestona a Indianolje, teho runja do australiskich pschistawow: Sidney, Port-Adelaide a Melbourne, a móže pschi najljepschim a najsprawnischim poßłuzenju stajnje jara tunju pschewesnu płaczisnu postajecz.

Tym, kiž mi ßwoje dowjerenje spożcza, budu psches skutk pokasacz, kak wyßoko ßebi to wažu.

K. k. Schade a Co. w Budyschini wo mojej sprawnoszi rad ßwjedzenje wotpołoza a chzedza listy sa mne horjewsacz a khjetsje wobstaracz.

Czischczane pschewesne wumjenenja dóstanu ßo darmo. **Georg Schreiber.**

Kölnjanske krupobiczje sawjeszjaze towarstwo.

Sakładny kapital 3 milliony toleř.

Tuto towařstwo sawjeszja psche krupobiczje sahrodne a pólne płody kóżdeje drużiny, ßad, kwjetki, wino, tobak a khmel, wókna sahrodnych a dómskich twarenjow at.d.

Sawjeszenje móže ßo zyłe abo po dzjelach na jene, pecz abo schjesz ljet stacz, w poßleńschimaj padomaj ßo sawjeszerej wjesta dzjelba saßo da a ma wón jene ljeto darmo.

Prämije ßu twerde, be wschitkeho dopłaczowanja a schkody ßo ruczje a pscheczelniwje srjaduja.

Postajene wjerne wurunanje ßo sa czaß jeneho mjeßaza po postajenju w hotowych penesach wupłaczi.

Pola podpißaneho agenta ßo bliżscha rosprawa rad dawa, a sawjeszenske formulary a ßywowe sapißy darmo dostawaja.

W Nechorni a Budyschini, 31. mjerza 1855. F. Schröber.

Expedizia na mjaßowym torhoschczu czo. 14/7.

Poruczaze spomnenje.

Dr. Borchardtowe aromatisko-medizinske **selowe mydło** w sasyglowanych originalnych pakczikach po 6 nßl.

Dr. Hartungowe chinaskorowy wolij, w sasyglowanych a do schklenzy stemplowanych bleschach, po 10 nßl.

Dr. Hartungowa selowa pomada, w sasyglowanych a do schkleńzy stemplowanych tyglkach, po 10 nßl.

Haptykarja **Ant. Sperati'a italske medowe mydło,** w originalnych kruchach po 2½ a 5 nßl.

Snutskomna hódnosz a dopokasana wužitnosz horka spomnenych priveligirowanych wjezow netreba žaneho wobschjernische wukhwalenja = hižom małe spytanje doßaha, so jedyn pscheßwjedzenje wo dobroszi a woßebnoszi tychle powschitkomnje wužitnych wunamakanjow spósnaje a budza wjeszje wot wschitkich, kiž ßu je jedyn krócz nałożili, s woßebnym spodobanjom pschezo saßo kupowane. = Prospekty a wułoženja nałoženja ßo darmo dawaja, ßrjedki ßame pak, w snatej dobroszi = pod saruczenjom woprawdzitoszje = ma w Budyschini **jenož ßam** na pschedań Wilhelm Hammer, w Kamenzu Fr. Aug. Naumann, w Rakezach haptykař Facius.

K nawedzenju.

Po rostaczu lodu poczinaja wuczahowanske łódzje saßo s njemskich pschistawow porjadnje do Ameriki a Australije jjesdzicz. Wo wotjjedzenju, wo płaczisni sa pschewesenje a we wschitkim druhim nastupanju dawa rad darmo rosprawu

J. G. F. Nieckſch
kral. konzeß. wuczahowanski agent w Budyschini.

Wohenſawjeſzjaze towarſtwo **Borussia** w Barlini

ſe ſakładnym kapitalom wot 2 millionow toleŕ pruſkeho kourant a ſreſervu wot 1 milliona toleŕ,

ſawjeſzjuje pſcheczjiwo wóhnjowej ſchkodji po tunich a twerdych prämiach mobilie wſchitkich druzinow, ſkłady tworow, zito, ſkót, grat a ßudobje a teho runja pod zyhlowanej, kſchindzelowej a ßłómjanej tſiechu a je podpißany k horjebranju a ſapißanju ſawjeſzenjow ſtajnje hotowy.

W Budyſchini, w januaru 1855.

G. A. Lövenig,
Komptoir na ſwonkomnej lawſkej haßy.

Drewowa aukzia.

Dzeń 3. haperleje t. l. dopołnja wot 9 hodzinow budze ßo ljetuſche ſbite liſzjowe drewo na hrodzjiſchczańſkim revjeru w dołhich hromadach, wot kotrehoż ßo wele k gratowemu drewu hodzi, na pſcheßadzowanje pſchedawacj.

Sbite drewo je nedaloko forbarka.

Też ſteji tam 50 wſchelakich dubow na pſchedań.

W Hrodzjiſchczu, 20. mjerza 1855

Hajniſtwo.

Ratarſki grat

we wſchitkim naſtupanju ma podpißany ſtajnje na pſchedań.

Rukowanje. Dobra twora. Tunja płaczjiſna.

G. J. Schiedt, kowarſki miſchtr na ſwonkomnej lawſkej haßy ſ napſchecza bjeleho konja čj. 502/413.

Wot podpißaneho hajniſkeho ſarjadniſtwa budze ßo ſ ljetuſcheho ſbiteho drewa a to na bartſkim revjeru

60 kóp dołhich brjeſowych walczkow

2. haperleje t. l. rano wot 8 hodzinow ſjawnje na pſcheßadzowanje pſchedawacj. Na kupenje ſmyßleni ßo k temu ſ pſchipomnenjom pſcheproſchuja, ſo budja pſchedanſke wumjenenja w termiji woſjewene a ſo ßo pſchedawanje pola kupoweho hata ſmjeje.

Hrabinſke lippſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Wiedemann.

Großowe bróſtkaramellje.

najljepſchi ßrjedk k wotſtronenju kaſchela a k połoženju dychanja, kaž też k ſwarnowanju pſched dybawoſzju pſchi ſaſymnenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſz w hrodowſkej haptyzy kneſa M. Jäßinga kóždy czaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Ssuche drożdżje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma ſtajnj cjerſtwe na pſchedań w Budyſchini na ßerbſkej haßy w welbi, pſched kotrymž ſtaj dwaj muraj wupojßnenaj,

J. G. F. Nieckſch.

Pſche kóždy ſeſtareny kaſchel,

pſche bolenje na wutrobi, pſche dołholjetnu dybawoſz, ſchijubolenje, ſaźwanje płuzow je tón wot medizinalſkeho radzicjela kneſa **Dr. Magnußa**, wokreßneho ſyſikußa w Barlini

Płaczjiſna: ½ bl. 2 tl pół 1 tl.

approbjerowany

bróſtowy ſyrop

Płaczjiſna: ½ bl. 2 tl pół 1 tl.

ßrjedk, kiž ßo w mnohich padach a ſtajnje ſe ſpokojazym ſkutkowanjom nałożowaſche. Tutón ſyrop ſkutkuje hnydom po prjenim nałożowanjom weßebnje, pſchede wſchitkim pſchi faßakłym a jachlokaſchelu, ſpjechuje wukhad krakow, pomeńſchi łoſkotanje w ſchiji a wotſtroni w krótkim czaßu kóżdy najßylniſchi kaſchel, też tón pſchi ßuchoczjini a tacjeri krejwróczjenje.

Sa Budyſchin a wokolnoſz pſchedawa jón jenizy **hrodowſka haptyka.**

Kowarńja ſ 3 kórzami pola a ſ rjanej ßadowje fahrodu je w Makej Suberniczzy na pſchedań. Wſcho daliſche może ßo pola wobßedzerja ſhonicz.

Sadzeńki na pſchedań.

1000 kóp brjeſowych ßadzeńkow wſchelakeje wulkoſzje kopa po 1 nßl. hacz 4 nßl. ßo wot podpißaneho abo wot hajnika Dittricha w Scheſchowi pola Rakez pſchedawaja.

W Neßwaczidli, 28. mjerza 1855.

B. Unger, wyſchi hajnik.

W Ssmolerjowej knihańi je k dóſtaczu:

Mißionſki poßoł. Czo 4. 5 np.

25 wużitkow wopiſtwa. 4 np.

Jena khjeża ſ 12 jutrami abo morgenami pola a łuki je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. wſcho dalſche je ſhonicz pola kneżeho wowczerja w Jamnom.

Seleny ſchtwórtk dopołnjna wot 9. hodzinow budża ßo w Sseńchowi czo. 8. wjazore lipy na pſcheßadzowanje pſchedawacz.

Wosſewenje.

Bliżſchu ßredu jako 4. haperleje 1855, rano wot 10. hodzinow, budże na mojim kubli w Pſchiwczizach wólſchowe drewo w dołhich hromadach na pſcheßadzowanje ſa hotowe peneſy pſchedawane.

W Budyſchini, 30. mjerza 1855.

Part. Martſchink.

Pſchi aukzii, kiż ßo 5. haperleje na mojim kubli w Pſchiwczizach ſmjeje, budże tez jedyn kóń, bruny a 4 ljeta ſtary, pſchedawany

Part. Martſchink.

Burſke kubło w płaczijſni wot 5 hacz 8000 tl. ma na pſchedań poruczene

Heichen,
konzeß.agent w Budyſchini.

Rachlowſke ßerbſke ev. luth. towarſtwo ſmjeje czichi pjatk 6. haperleje ſhromadzijſnu.

Pſchedßydſtwo.

Sa klamarjow a krawzow.

200 groſow lazowych kneflow pſchedawam tuńſcho, hacz ßym je kupił.

Wilh. Hammer, pod radnej khjeżu.

Nowe lane ßymjo

k wußywej pſchedawa jara tunjo w Budyſchini, na ßerbſtej haßy

J. G. F. Nieckſch.

W Sſmolerjowej knihańi je ſa 6 nßl. k doſtacju:

Petermannowa kharta Krymy.

Nowy wudawk.

Tutón nowy wudawk je wele wetſchi a na to waſchnje pſchiſporeny, ſo je k nemu tez plan jendżelſkeho a franzowſkeho ljehwa pſched Sebaſtopolom pſchiwdaty.

W Sſmolerjowej knihańi pſchedawaja ßo ſaßo:

Wutrobne knižki. 5 nßl. 5 np.
Sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.
Ssobudar: Kak młodżeńz pońdże po cżiſtym puczu. 3 nßl.
Bjertelk ſta wużitkow wopiſtwa. 4 np.
Wetſcha ſahrodka kwjetkojta. 1 nßl
Mißionſki póßoł. Cżißło po 5 np.

Nedżelu Palmarum dopołnja ſmjeje prjedowanje k. d. Trautmann, popołnju konfirmaziu k. d. Wjazka, ſeleny ſchtwórtk ſpowednu ryczj k. d. Trautmann, cżichi pjatk prjeduje dopołnja k. d. Trautmann, popołnju k. d. Wjazka.

Djenßa weczor ¼8. wumre po krótkim khorym łożu naju horzylubowany Oskar, 18 nedżel a 2 dnaj ſtary. Tuto pſchecżelam a ſnatym hłubokoſrudżenaj woſjewjataj

W Budyſchini, 29. mjerza 1855.

Wilh. Jakub, pſchekupz,
Anna Jakubowa, rodż..
Kadenez.

Wot redakzije. Wſchelake pſchepodate wjezy ßo w tym cżißli wotcżiſchczecz nemożachu, dokelż mjeſtna pobrachowaſche.

Zandżenu ſobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna tl.	nsl.
Rózka	5	5	4	20	5	—	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pšcheńza	6	25	5	15	6	20	Jahły	10	15	10	5	10	10
Jeczmeń	4	—	3	20	3	25	Hejduſchka	7	25	7	15	7	20
Wówß	2	15	2	5	2	10	Bjerny	2	24	1	25	2	—
Hróch	6	5	5	25	6	—	Kana butry	—	17	—	15	—	16

Dowoz: 3124½ kórcow.

Čišćanè pola K. B Hixi, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 14. 7. haperleje. Lěto 1855.

Wopschijeczje: W Budyschini, 7. haperleje. Sswjetne podawki S Kotez. S Wojerez. S Budyschina. S pola. S Lubija. Pche bjernjazu khorosz. **Druhi list s Texasa.** Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakſko schlesynſkeje želesnizy. Zyrkwinſke powjeſzje. Nawjeschtnik.

W Budyšinje, 7. haperleje.

Ludzjo poczinaja dale, bóle wjericz, so winſke jednanja mjer pschineßu. Pschindzeli wo prawdzje k temu, dha s teho nawuknemy: 1) so Rußowſka niczo nadobycz nemóže, hdyž ßo wschje druhe europiſke werchi pschecziwo nej sjenocza; ale so ßo wona tež pschewinycz nehodzi: 2) so dyrbi Turkowſka ßwoje dotalne waschnje zylje pschemjenicz, jeli chze ßamostatna wostacz; 3) so Jeńdzelſka s zyła tak mózna neje, kaž ßebi ludzjo po jejnej wulkej hubi myßlachu; 4) so je Franzowſka pod kóżdym knežeŕſtwom k wójni hotowa; 5) so ma Rakuſka dobrych politikarjow, kiž ßnadž sa nu bes wójny wulki dobytk sczinja a 6) so ma Pruſka hischcze ljepschich politikarjow; pschetož tuczi ßu stajnje wjeschczili, so hinak pschincz nemóže, hacz njetko pschincz chze a duž woni neißu wojſko pod bróń powołali a s tym pruſkemu krajej wele penes salutowali a pschi tym khwalbu dobreho ſrosemenja wobstejenjow naſcheho czaßa saßłužili.

Swětne podawki.

Sakſka. Prjenja komora je wobsanknenju druheje komory, so by ßo želesniza wot Chemnitza dale twariła, pschistupiła. — Kralowa je wóndanjo draždžanſku holczu schulu wopytała a tam nimalje 3 hodziny pruhowanju schuleŕkow pschipoßłuchowała.

Prußy. Wschelake nowiny powedaja, so ßo pruſke a rakuſke knežeŕſtwo w bliżschim czaßu saßo zylje sjednatej a so ßo potom Pruſka tež na winſkich jednanjach wobdzjeli. — Starscha prynzeßyna dżówka prynza Albrechta, mandzelſka sakſkomeiningſkeho krónprynza, je wóndanjo po krótkej khoroſzi wumreła. — General Wedell saßo do Pariſa póńdze, so by tam dale k mjerej radził.— Rjeka Wißła (Weichsel) je w naranſchich Prußach (Ostpreußen) ßwoje brjohi pschestupiła, wyßoke haczenja pschedrjeła a kruch kraja, kiž je njehdze 4 mjlje dołhi a schjeroki, tak ßylnje powodziła, so ßu w njekotrych wßach jenož werschki tsjechow s wody won widzicz a so je wele skotu a ludzi wo žiwenje pschischło a wele twarenjow podemljetych a spowalanych.

Rakußy. Póßłanzy, kiž tudy mjer wujednacz pytaja, ßu hacz dotal ßydom shromadzisnow mjeli a składuja njetko wo tseczim punktu radu. Tutón tseczi punkt pak je: so by ßo rußowſka pschemóz na czornym morju a po tajkim tež na ßußodnych turkowſkich krajach pomeńschiła a neschkódna sczinila. Hacz dotal mjejachu menujzy jenož Rußojo prawo, s wójnſkimi łódzemi na czornym morju jjesdzicz a budzichu teho dla lóhko pſched Kónſtantinopel pschijjecz, tam wójſko wußadzicz a tuto mjesto dobycz móhli. Duž ma ßo njetko we Wini wunamakacz, kak by ßo tajki strach sadzjewacz móhł, a jeli ßo tutón tseczi punkt k wschitkich póßłanzow spodobnoſzi wujedna, dha je mjer hotowy. — W bliżschich dnjach pschiwese ßo najwyschi franzowſki miniſter, Drouin, do Wina

Tež poweda ßo, ſo chze khježor Napoleon rakuſkeho khježora wopytacj.

Franzowſka. Njetko je ſ wjeſtoſzju poſtajene, ſo khježor a khježorka k jendželſkej kralowej na wopytanje pojjedžetaj. — Hacj runje ßo w Pariſu dale bóle do teho wjeri, ſo budje mjer wujednany, dha chze khježor wójſko tola hiſchcje wo 90,000 muži powetſchicj.

Jendželſka. Sapóßłanz Phinn ſtaji wóndanjo na ßejmi tón namet, ſo by ßo we Wini tež wo to jednako, kak by ßo ßamoſtatne pólſke kraleſtwo ſakožicz móhło; ale miniſter wotmolwi, ſo ßo to nehodži.

Rußowſka. S Krymy pißaja, ſo je tam njetko jara rjane wedro a ſo ſchtomy hižom poczinaja ſakczjewacj. — Pola Sebaſtopola wojuje ßo ſkoro wſchjednje a to ſkoro jenož jenicžzy na tej ſtroni, hdžež pſchedmjeſto Korabelnaja leži. Hižom dwójzy ßu tam Franzowſojo a Jendželczenjo redoutu abo wobtwerdzenje pſched malachowſkim tórmom dobyli, ale kóždy krócz dyrbjachu ſaßo zofacj a ßu wele ludži ſhubili. Rußojo njetko tamnu ſtronu ßylniſcho wobtwerdzuja. — Nepſcheczeljo ßu Sebaſtopol ſaßo bombardjerowacj poczeli, ale wſchitke jich tſjejenje neje hiſchcze tejko na murjach ſkaſyło, ſo bychu ſchtórmowacj móhli. — Pſched Eupatoriu ſteji njetko njehdže 56,000 Rußow a ſda ßo, ſo chzedža nadpad na Omera paſchu ſczinicj. Perekopſka wokolnoſz je tež ßylnje wot Rußow wobßadzena.

Telegrafiſka depeſcha. W Petersburgu 30. mjerza. S Krymy ßo woſjewja: W nozy wot 22. k 23. mjerza ſczinichmy ßylny wupad ſe Sebaſtopola, ſo bychmy dželeła, kotrež bje nepſcheczel pſheczjiwo naſchemu wobtwerdzenju pſched malachowſkim tórmom ſapoczał, ſaſtajili. Wupad je ßo radził: nepſcheczelowe dželeła buchu ſkažene. Na wobimaj ſtronomaj bu wele ludži ſhubenych. Dwaj franzowſkaj wyſchkaj buſchtaj ſajataj, tež jedyn jendželſki oberſt a jedyn kapitan.

Ze Serbow.

S Kotez. Tudy buchmy pak ſaßo ſ Božim wóhnjom doma pytani, pſchetož w nozy 30. mjerza poczja ßo pola khježnika Hermana palicz a ßu ßo dómſke ſ pſchißłuſcheńſtwom wotvalile. Woheń je najſkere pſches ſlóſtniſku ruku ſakoženy a hdy budžiſche jón ßußod, kotrehož khoroſz wubudži, newuhladał, dha budžiſche ßo ßnadz hiſchcze wetſche neſbožje ſtacz móhło.

S Wojerez. Na bóleßtawſki abo bunzlauſki ſeminar bu pſchi poßlenim pruhowanju tež ßerbſki präparanda Heruſchka ſ Nydeje jako ſeminariſta pſchijaty a dotalny ſeminariſta, Njemz ſ Trebina, bu jako ſchulſki pomoznik w Girbigsdórfi poſtajeny.

S Budyſchina. Na tudomny ſeminar buchu wóndanjo 17 präparandži jako ſeminariſtojo pſchijeczi a bes nimi tuczi Sserbja: Jan Pech ſ Budyſchina, Jan Palman ſ Maleczij, Guſtav Thiema ſ Barta, Handrij Reichelt ſe Ssokołzy a Bedrich Ota Wünſcha ſ Neradez.

S pola. (S K.) K wulkej frudnoſzi czitachmy w 12. czißli Serbſkich Nowinow liſt ſ Teraſa; w kotrymž jeho ſpißař neſbožomnych ßerbſkich wuczahowarjow jara neluboſnje wobhich czertow a hłupakow menuje a wot k. d. Kiliana praji, ſo je tón ſ tymi prjódkſtejeremi ßwoje ſtadło hódnje tſihał. A tola je ſjawne, ſo buchu ſtatuty teje kolonije, kotraž mjejeſche ßo w Teraſu ſakožicz, hižom we Wukrancžizach wſchitkim wuczahowarjam prjódkczitane a je kóždy ßwoju wolu mjeł, ßo k tutym pſchiſanknycz abo niz; tež bu hižom we Wukrancžizach po tutych ſtatutach 25 prozentow wot ſamóženja do pokladnizy darenych, kotraž bje ſ dobrym wotpohladonjom khudych dla ſakožena. A ſchtož je k. Kiliana bliže ſnał, budze wedžicz, ſo je wón muž, kotremuž neje na wołmi ſtadła leżane, ale kotremuž je wo wiecżne ſbožo neßmertnych duſchow czinicz. Wón dawaſche bohaczjie khudym, ale ſtupaſche tež ſe wſchej wutrobitoſzju ſjawnje wſchitkim nepoczczinkam napſcheczjiwo. My Sserbja ßmy jemu woßebny dżak winoczi ſa pſchetoženje ſymbolſkich knihi do ßerbſkeje ryczje. Schtož pak ſkónczinje poruki naſtupa, kiž ßo

pscheczjwo tej zylej koloniji wuprajichu, dha nech by ßo tola wopomniło, so ßo hižom bes tymi dwanaczjmi japoschtołami jedyn Judasch namaka a so žane towařstwo tak ßwjate neje, so by žadyn neczjisty we nim nebył.

S Lubija. Sandženy pjatk, jako 30. mjerza, wudyri tudy weczor 8. we sadnich twarenjach mjeschczana a tkalza Grunerta na žitawskej haßy boži woheń a pschewobroczi niz jenož teho ale hischczen schtyri druhe twarenja do popela. Psches wottorhanje dweju khježow bje jenož móžno, dalepalenju wobrucz.

Psche bjernjazu khorosz.

Knes baron s Uckermann nad Lutobczom pp. je wot wjesteho k. O. Albonica, ryczeřkublerja w Groß-Ostenu pola Guhrau'a w Schlesynskej pißmo dóstał, w kotrymž je rosestajane, kak móže ßo bjernjaza khorosz sahnacz a kak je ju k. Albonico sbožomnje sahanjał. Dokelž k. baron s Uckermann spomneneho k. Albonica jako sprawneho muža a wustojneho ratarja snaje, a dokelž ßo ta wjez jara tunjo wuwesz hodži, dha chze wón tón ßrjedk psche bjernjazu khorosz ljetßa nałožicz. Wón myßli ßebi tež, so by ßnadž njekotryžkuliž rosomny ßerbski ratař to ßamo cžinicz chzył a duž je wón to pißmo w redakzii Serb. Nowinow dobroczjwje wosiewił a my je dzakomnje ßerbskemu ratařstwu k spodobnemu nawedženju dawamy.

Knes Albonico pische: „Pschi poczatku mjerza, hdyž mersnenje sastawa, wosmu ßo bjerny s hromady a ßypnu ßo do prósneje bróžnje, ale jenož 12 hacž 18 zolow wyßoko, a mjescheja ßo tam kóždy tydžeń s łopaczju; jeli w nozy ßylnje mersne, dha maja ßo se ßłómu wodžecz, wo dnjo wostane pak bróžeń wotewrena, so powjetr psches bjerny czehne. Tak bórsy hacž je mersnenje sastało, ßo bjerny rjesaja, schtož ßo njehdže 2—3 nedželje do ßadženja stane, a potom ßo kóždy korb bjernow s haschowanym kalkom poßypa. Jeli ßo najwjazy 15 abo 20 korbow pschekalkowało a na hromadu wußypało, dha ßo tuta hischcze junu s kalkom poßypa a tak pschedžjeła, so staj bjernjazy rjes a bjelisna w kalku wuwalanaj. Potom ßo tajke kalkowane bjerny saßo rósno seßypaja, cžim cžeńscho cžim ljepe, a ßo kóždy tydžeń mjescheja a wobroczeja; krótko psched ßadženjom ßo hischcze junu s kalkom poßypaja a potom na polo k ßadženju wuwesu.

Dokelž ßym ja pscheßwjedzeny, so bjernjaza khorosz dale niczo neje, hacž so w bjernach wjeste, jara dróbne hribiki rosrostu, dha ßo psches tajke kalkowanje hriby wutupja a wysche teho je wone tež k temu dobre, so bjerny, s rjesanjom wobschkodžene, bórsy sažija.

Tón ßamy, kiž jenož mało bjernow ßadža, móže cžim wjeszischo wutupenje spomnenych schkódnych hribikow doczakacz, dokelž móže ßwoje bjerny s wetschej pilnoszju wothladacz. Hdyž tajki ßwoje bjerny dó jstwy wosme a je na ßuche mjesto nedaloko khachlow abo na hórdy wysche nich ßypne a s nimi tak cžini, kaž ßym hižom prajił, tón móže ßo s wjestoszju dobrych, strowych bjernow nadžecz. Wudawki pschi tym ßu jara małe; pschetož ja trebam na 900 hacž 1100 kórzow njehdže 24 hacž 30 kórzow (nepaleneho) kalka. Kak ßo kalik hascha abo leschuje, to je na wschitkich wßach najskere snate.

Tež chzu na to spomnicz, so kalkowane bjerny jara derje a ßylnje rostu.

Hacž runje ßym pscheßwjedzeny, so ßo bjernjaza khorosz psches tajke kalkowanje saczjeri, dha je tola tež móžno, so pschihotowanje bjernjazeje rolje a jeje wothladanje w ljeczi tež njeschto k temu pomha. Duž ßnadž neje k radženju, bjerny na runje wuwoženy hnój ßadžecz, dokelž ßo w tym ßamym husto hribiki namakaja, kiž móža ßnadž tež schkódne bycz. Teho dla je ljepe, hnój hižom nasymu podworacz; najljepe pak je, bjerny do tajkeje rolje ßadžecz, hdžež bje k pscheńzy abo k

rožzy ßylnje hnojene. Dale maja ßo bjerny tak ßadžecz a hladacz, ſo jim mokrota neſchkódži; też dyrbja ßo bjerny, hdyż maja hiſchcze make ſelo, a ßo po ßylnych deſchczach rola ſapez chże, ſaßo ſ nowa wobkopowacz abo wobworowacz.

(Přichodnje skónčenje).

Druhi liſt ſ Texaſa w Amerizy.

W barlinſkich nowinach wot 15. mjerza je jedyn liſt ſ Texaſa wotczjiſchczany, kotryż my tudy k nawedženju dawamy, dokelż je w tym ßamym też na ßerbſkich wucżahowarjow ſpominane. Wón ma ßo tak:

Texas (Auſtin County.) Charlottenruh, 31. januara 1855. Naſche konſche wucżahowanſke łódże ßu wot Hamburga a Bremena wſchitke ſbożomnje do galveſtonſkeho pſchiſtawa pſchijeke a ſa njekotrehożkuliż wucżahowarja ßo njetko wulzy ſrudny czaß ſapocżina. Wot tych 500 Sserbow, kiż bjechu ßo ſ ljekarjom a duchomnym na pucz podali, ſo bychu w mojim ßußodſtwi weß ſakożili, bje jich hižom ſto hacz do ſpocżatka tuteho mješaza ſ djela na morju, ſ djela na pucżu w Amerizy wumreko. Djelba khudſchich je w Houſtoni woſtała a jich wele budża tam w bližſchim liecżi na żoltu ſymizu wumrecz dyrbecz; druha djelba je ßo do ſnutſkomneho kraja podała, ſo bychu tam pola farmerow (ratarjow) djeło pytali; ale czi ſamóżicżi chzedża nedaloko Baſtropa weß ſakożicz ſpytacz.

Każ Sserbja, tak chżyſche też jedyn pólſki duchomny ſ menom Mozigęba koloniju w Texaſu ſakożicz. K nemu je też wele Polakow ſ Horneje Schleſynſkeje pſchicżahnyło a hacz runje jim njekotſi Njemzy w San Antoniu, kiż mójachu pólſzy, ſe wſchej mozu wotradżowachu, dha ßebi tola wotradżecz nedachu. Tola po czaßu jich ſjenoczeńſtwo roſpany a woni ßo ſaßo do mjeſta Antonia wrocżeja a warnuja tych, kiż ßu ſa nimi pſchicżahnyli, ſo nebychu k Mozigębi ſchli, dokelż je pola neho lute hubenſtwo.

Pſchiſpomnicz chzu hiſchcze, ſo w Galveſtoni, Houſtoni a w druhich pſchimórſkich mjeſtach Texaſa kóżde lieto ſcheſty djel wobydlerjow na żoltu ſymizu ſemre a ſo to ſ wetſcha tych trechi, kiż tam hakle pſchicżeżechu a ßo k ſawoſtaczu w tutych mjeſtach naryczecz dachu. Texas je rjany kraj, ale ſymiza a bjeżenje tam żałoßnje wele ludzi moritej."

Dopisy.

(Pokračowanje.)

S Dreždżan. Jako mjeſtna, hdżeż ßo mjeſchczenjo ſkhadżuja, menujemy na poßledku korczmy, kotrez wy na wßach też ſnajecze. W mjeſtach je menujży wele młodych hólżow nižſchich a wyſchich ljet, kotſiż ßo ſe wſchelakich pſchicżinow neženja, ſchtoż ßnadż je njekotrej kżjejoczej abo ſrawjazej rjanoſzi druhdy kuſk merſaze. Nimalje kóżdy wot nich bydli ßam ſa ßo, djeła żyły dżeń w ßwojim powołanju, a hdyż je weczor trochu hotowy, dha w ßwojej ſtwicżży żaneho żiweho człoweka nima, ſ kotrymż móhł ßłowczko poryczecz We wetſchich mjeſtach bywa czężko, ßo ſe ßwójbami póſnacz, a ſchtoż potajkim żyłje bes zuſymi ludźimi pſchebywa, ſ kotrymiż żaneho wobkhada mjecz nemóże, temu niczo wyſche newoſtawa, hacz weczor druhdy na hodżinu do korczmy pohladacz a ßo tam pſchi ſchkleńży piwa ſe ßwojimi towarſchemi ſabawecz, ſ kotrymiż je ßo ßam ſkaſak, abo ßo ſ prjenim ljepſchim zuſnikom do ryczow dacz, ſ kotrymż ſa jenym blidom ßedżi; pſchetoż tez zuſnižy, kiż do wetſchich mjeſtow bohacżje pſchikhadżeju, ßu na hoſzeńży a korczmy pokaſani, jeli ſo tam żaneho pſchecżelſtwa abo bližſcheho ſnajomnſtwa nimaju. My nechżemy korczmobjehanje khwalicz — khróblje nkż! —; ale ſchtóż je pſches ßwoje wobſtejnoſzje nuſowany, tam druhdy dóńci, teho tez tamacz nemóżemy. A ſo człowek towarſchnoſz a rosryczowanje lubuje, to tak we nim leži. Wy na wßach ßnadż na to ani nepokedżbujecze, dokelż nimalje żenje dołho ßami nejſze, a dokelż pſchedßo żiwe ßłowo wokoło waß klinczi, kotrez ßo pſches mjeſchczańſke pero faſtupowacz nehodżi. — Najſtrowſche djeło w korczmi je keheljekulenje, kotrez jako hibanje człowſkemu czjełu tyje, a kotrez wy na wßach derje ſnajecze, ſ djela tez lubujecze. W mjeſtach radßi billard hraja, ſchtoż je ßydakam tez jara dobre a ſtrowe.

Mjeſchczańſke poweżelenja hiſchcze ßu ſhromadne wujjeſdy won na weß, woßebje w ſymi na ßankach, hdyż je dobra czjer a ßniehoczelczkate konje pod weßełym ſchczerkotom a klinkotom wje-

trospieschnje a kur dychajo do daloka lecja, kaž by ßmudźił a ßmalił Ssankarjo ßo pschi tym do kožuchow sawaleju, a wot jich rjanoßjow wjeßje žana na ßwój koßmak sa wbohej rucjzy nesavomni. Pschi taßkich składnoßjach druhdy rynk ßankow wohladasch.

(Pokračowanje).

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódła škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. To chzył jenoj tola wedźicz, schto ta jena holczka pschezo do wßy bjeha.

Mots Tunka. Nó hlaj! ludźjo, kiž wele ßydaja, dyrbja ßo pschehladźeć, so bychu pschi strowoßi wostali a duj drje wona też strowoßje dla do wßy bjeha.

Hanß Depla. To je mózno.

Mots Tunka. Haj, to drje je a ja ßebi myßlu, so budże to runje tak strowe, kaž by ßo njechtón se schczjepku s wuhloweje kólnje wužohnowacj dał.

* * *

Cžahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždżan: rano 8 h. 10 m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 2 h. 10 m.; wecžor 8 h. 15 m.

Do Shorelza: rano 7 h. — m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 45 m.; wecžor 7 h. 50 m.

Cyrkwinske powjesće.

Jutrowniczku dopołnja prjedуje w michalskej zyrkwi k. d. Wjazka, popołnja k. d. Trautmann, 2. dźeń jutrow dopołnja k. d. Trautmann, popołnju k. d. Wjazka.

Maćica serbska.

Towarstwo maćicy serbskeje změje srjedu po jutrach, 11. haperleje, popołnju wot 2. hodźiny swoju lětušu hłownu zhromadźiznu a budże ta sama w hornej sali hosćeńca k złotej krónje w Budyšinje wotdźerżana. Tuto swojim stawam najpodwólnišo wozjewjo, nadźija so spomnjeny dźeń jich bohateho wopyta

W Budyšinje, 31. měrca 1855.

Wubjerk
towarstwa maćicy serbskeje.

Tjiecžaże wotz na dalsze w towarzi thuttich hrodach a hnadach do natunitschich dża-ćiżni na pldzeban Wjazka.

Khrystußowe horjestacżje.

(Płóß: Wotzuczżeje, tón płóß waß woła ꝛc.)

Haleluja! saspjewajcje

Cjesz, khwalbu Jesom Khrystej dajcje,
Kiż djenßa ſ rowa ſtanył je.
Wón je tſt dny w rowi pobył
A na ßmercji a heli dobył,
Djenß ryczeŕ żiwy ſ rowa dje.
Haj Khryſtuß ſtanył je,
Duż weßlje ſpjewajcje:
Haleluja!
Wſchie ſtworenja
Sso ſraduja,
So Khryſtuß w rowi newoſta.

Haleluja, ſaſpiewaju
Djenß kſcheſzijenjo w kóżdym kraju
A ßwecja ßwecjeń dobycża,
Bes tym hacż we zuſym kraju,
Hdjeż póhanjo ſcheje bydło maju,
Wo Khryſtu niczo newedja.
Nech bórſy ſaklinczi
Też bes lud póhanſti:
„Khryſt je żiwy!“
Wón czerpeſche
A ſtanył je
Też ſa nich wſchitkich woprawdżile.

Haleluja! Haleluja!
Wſchie ſtworenja djenß radoſz maja,
Kiż jeno móża, ſpjewaja,
Neſapomń o luba duſcha,
So wſchak ßo czi najwrjódży ßłuſcha,
Djenß ſ rowa witacż ſbóżnika.
Ty, Jeſu, na nebju
Njetk ſ wulkej kraßnoſzju
Kneżiſch wjeczńje;
Sty lud pak cje
Njetk ſaprjeje
A ſjawnje doſz też leſtruje.

Żidow lud też pomyßleſche,
Hdyż na kſchiżu cje morił bieſche,
So na tebi wón dobył je;
Tak tón lud, kiż njetko ßebi
Też myßli, ſo by ſchkodżił tebi:
Tón tebi ſchkodżicż nemóże,
Czi bórſy, — wjercje mi, —
Wſchińcż dyrbja k hanibi.
Boże ßłowo
To praji nam
So Khryſtuß ßam,
Jich budże kłaſz ßei k podnożkam.

Pjetr Młónk.

Nawěſtnik

Żołty a na khribeczi trochu czorny poß, ſchtuż ſ bjełej pleſku a ſtrjeneje wulkoſzje je ßo pſchiwdał a móże ßo po ſarunanju wukożkow ſaßo doſtacj pola Pawlika na Bjełej Hori.

Sſymjo na pſchedań.

Sſymentna rożka, żyłje cziſta, ßymeńtny jeczmeń a wowß, każ też wulka dżjelba ſnatnych dobrych żyblowych bjernow je na pſchedań na kneżim dwori w Palowi pola Biſkopiz.

Kahla, inſpektaŕ.

Pjekna delnja ſtwa ſ pſchißłuſcheńſtwom, każ też teho runja hornja ſtwa, w maßiwnej, pſchi budyſkim ſchußeju leżazej khjeżi je k pſchenajeczu.

Jurij Buhl we wulkich Sdjarach.

Nowe rigaſke lane ßymjo w tunach

pſchedawa

Jurij Buhl we Wulkich Sdjarach.

Dopokaſane a khwalobnje ſnate **Rennenpfenigſke bentuſchki pſche kurjaze woka** ma — jedyn po 1½ nßl., duzent po 15 nßl. — ſtajnje a pſchezo na pſchedań Wilh. Hammer w Budyſchini.

Drewowa aukzia.

Na ſchczeńczanſkim revjeru pola Rakez pſchi hermanczanſkim pucju budże ßo 10. haperleje rano wot 9. hodżinow wulka dżjelba brjeſowych a khójnowych weŕſchkow a hakoſow ſa hotowe penesy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Knejſtwo tam.

Wulka dżjelba rſanych, ßylnych brjeſowych walcżkow budże ßo pſchichodny 3. dżeń jutrow popołnju w bliſkoſzi Czornych Noßliz na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

W Brjetyni pola Hucżini budże ßo 3. dżeń jutrow 10. haperleje popołnju wot jeneje pola Reczkez wſchelaki czjeßliki a tyſcheŕſki grat, każ też tſi plumpowe neboſy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

W Dobroſchizach pola Neßwaczidła je 50 kóp karpjazeho ſchtrycha a 50 kóp dwjeljetneho karpjazeho ßymenja pola kneżeho najeńka na pſchedań.

Mureŕſkich

towariſchow pyta ſa k. mureŕſkeho miſchtra Indingera we Wóſpórku

polir Zenkaŕ we Wulkej Subernizy.

W nakładzi maczizy ßerbſkeje je wuſchła a móże ßo wot maczicznych ßobuſtawow darmo, wot kóżdeho druheho ſa 2½ nßl. w Ssmolerjowej knihaŕni doſtacj: **Nedżela.** Maczicznych ſpißow czo. 25.

Kral. prusk. wokreßneho fysikußa Dr. Kocha selowe bonbony wopokasuja ßo = kaž je s najsprawnischimi wopißmami wobtwerdzene = s pomozu ßwojich bohatych wobstejeńskich dzjelow woßebje pschisprawnych selowych a rostlinowych wutkow psche kaschelu, dybawoszi, schkropawoszi w schiji, sažwawenju ꝛc. jara dobre, dokelž we wschjech tajkich padach polóžujo, smjerowajo a woßebje wudobrujo skutkuja: wone dostawaja teho dla stajnje wetsche spodobanje a ßo wschudzom, hdzež ßu je junu trebali, psched druhimi podobnymi fabrikatami kupuja. — Dr. **Koch** krystallisirowane selowe bonbony ma w podołhojtych originalnych tyskach po 5 a 10nßl. stajnje woprawdzite na pschedań w Budyschini **Wilh. Hammer** pod radnej khježu, w Kamenzu **F. Aug. Naumann**, w Rakezach haptykař **Facius**.

DES KÖNIGL. PR. KREISPHYSIKUS IN HEILIGENBEIL DR. KOCH'S KRÄUTER-BONBONS.

Sa wuczahowarjow.

Konzeß. generalna agentura sa wuczahowarjow s Njemzow
Georg Schreiber w Lipsku, na frankfurtskej haßy cz. 1.

porucza wuczahowarjam 1. a 15. kóždeho mjeßaza direktnje wot Bremena a Hamburga kaž tež indirektnje via Hamburg-Liverpool a mjeßacznje s parołódzu direktnje wot Bremen, spjeschne pschewesenje s rjanymi, wulkimi, koperowanymi, tsisczežorskimi łódzema prjeneje rjadomnje do Newyorka, Baltimora, Philadelphije, New-Orleansai Galvestona a Indianolje, teho runja do australiskich pschistawow: Sidney, Port Adelaide a Melbourne, a móže pschi najljepschim a najsprawnischim poßłuženju stajnje jara tunju pschewesnu płaczisnu postajecz.

Tym, kiž mi ßwoje dowjerenje spožcza, budu psches skutk pokasacz, kak wyßoko ßebi to wažu.

K. k. Schade a Co. w Budyschini wo mojej sprawnoszi rad ßwjedzenje wotpołoza a chzedza listy sa mne horjewsacz a khjetsje wobstaracz.

Czischczane pschewesne wumjenenja dostanu ßo darmo. **Georg Schreiber.**

Jara rjane ßymentne lane ßymjo po tunach, kaž tež po kórzach, bjertlach a mjerzach (hachtlach) pschedawa po najtunischej płaczisni.

W Budyschini na ßerbskej haßy. J. G. F. Nieckſch.

W Kotezach

na mojej klamaŕni dawam teho runja, kaž tudy w Budyschini, to ßamo lane ßymjo po tunach, kórzach, bjertlach a mjerzach a po tej ßamej zylje tunej płaczisni pschedawacz. J. G. F. Nieckſch.

200 kórzow wotrubow, teho runja 20 kórzow muki sa skót ma na pschedań pekaŕski mischtr Großa na Hornym Židowi.

400 tl. abo tež 600 tl. je na dobru wjestoszi k wupožczenju. Wscho dalsche we wudawaŕni S. Nowinow.

Kosowski spjew.

Namaj ßu s hejdakom po penesy jjeli,
Hodyridyridyra
Kosa hródž je pobodła,
Wschitke ßyno sežrała
Hodyridyridyra,
Kosa hródž je povodła.

Kowaŕnja s 3 kórzami pola a s rjanej ßadowje sahrodu je w Małej Suberniczzy na pschedań. Wscho dalische móže ßo pola wobßedzerja shonicz.

K nawedzenju.

Po rostaczu lodu poczinaja wuczahowanske łódzje saßo s njemskich pschistawow porjadnje do Ameriki a Australije jjesdzicz. Wo wotjjedzenju wo płaczisni sa pschewesenje a we wschitkim druhim nastupanju dawa rad darmo rosprawu

J. G. F. Nieckſch
kral. konzeß. wuczahowanski agent w Budyschini.

Ssuche drožďzje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma stajnj czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, psched kotrymž staj dwaj muraj wupojßnenaj, **J. G. F. Nieckſch.**

Wosjewenje.

Blizschu wutoru, 10. haperleje t. l., popolnju wot 2. hodzinow budza ßo

1) wjazore, k mojemu kubłu w Pschiwczizach ßłuschaze łuczne a pólne ležomnoszje;

2) khježa wó wßy, woßebje, dwajschoßowa, zyhlowana a se 4 bydlenemi;

3) kruch łuki a pola, w hlinjanskich ležomnoszjach a 1 aker 33 □ prutow wulki;

4) wjazore, na Skaneczanskim ležaze ležomnoszje, 10 akrow 22 □ prutow wulke

w jenotliwych dzjelbach na pscheßadzowanje pod wosjewjomnymi wumjenenemi pschedawacz.

W Budyschini, 6. haperleje 1855.

Part. Martschink.

Wot podpißaneho hajniſkeho ſarjadniſtwa budże ßo ſ ljetuſcheho ſpuſchczaneho drewa a to na nowſchanſkim rewjeru

75 kóp dołhich a krótkich twerdych walczkow

dżeń 11. haperleje t. l. dopołnja wot 8. hodżinow ſjawnje na pſcheßadżowanje pſchedawacj. Na kupowanje ſmyßleni ßo ſ tym pſchiſpomnenjom pſcheproſchuja, ſo budża pſchedanſke wumjenenja w termiji wołjewene a ſo ßo pſcheßadżowanje ßamo w Cjichołżu ſmieje.

Hrabinſke lippſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Wiedemann.

Wutoru 3. dżeń jutrow popołnju wot 1. budże ßo ſawoſtajeńſtwo nebo Handrija Budarja, jako: mobilije, draſta a połny cjeßliſki grat na Żidowi cjo. 108 ſa hótowe penesy na pſcheßadżowanje pſchedawacj.

Hoſzeńż w Bukezach.

Wóndżelu 2. dżeń jutrow rejwanſka hudźba wot ſignaliſtow 15. battaillona. F. Nöcker.

Drożdżanſku poudrettu dóſta a porucża jako jara dobre a jara tune hnojenje k dobrocżiwemu wotkupowanju.

W hoſzeńżu w Bukezach. F. Nöcker.

Nawjeſchtk.

Szjehowaze dobytki dóſtach pſchi poßlenim cjehnenju 4. klaßy krajneje lotterije do mojeje kollekzije:

2/8	Cjo. 17694. 400 tl.	2/8	Cjo 29355 60 tl.
2/8	„ 45524. 400 „	1/4	„ 41672. 60 „
2/8	„ 40839. 200 „	1/2	„ 11255. 60 „
1/1	„ 36967. 100 „	2/8	„ 8180. 60 „
1/2	„ 29324 100 „		
1/8	„ 8136. 100 „		
1/8	„ 40573. 100 „		

Szjehowaze po 50 tl: 1/1 Cjo. 21075, 1/4 41684., 2/8 40816., 78., 41825., 38., 41., 2/8 40415., 21., 55., 56., 85., 40500. 38414., 50., 6871., 6017., 44., 54., 8153., 40524., 69., 40153., 45529., 36., 38., 45543., 67., 38923., 57., 69., 96., 7977., 10012. 21., 89., 90., 11208., 17607., 16., 37., 42., 23337., 38., 42., 29334., 45., 76., 38506., 46., 61., 81., 40046., 1/4 42327., 44., 2/8 52., 70., 40188.

Dokelż je moja kollekzja ſtajnje jara ſbożomnje hrała a je nadżija, ſo ſmieje woßebje pſchi bliżſchim cjehnenju 5. klaßy, kotrejż ßo 23 haperleje ſapocżne a hacj do 4. meje traje, tejż wjeſzje wele ſboja, dha porucżam cjeſzenym Sserbam loßy k ſpomnenej 5. klaßy najpodwólniſcho.

W Budyſchini, 7. haperleje 1855.

C. F. Jäger,
na ſwonkomnej lawſkej haßy cj 801 delka hoſzeńżej k bjelemu konej nimalje ſ napſchecja.

Lotterijowe woſjewenje.

Pónđżelu 23 haperleje a pſchichódne dny hacż do 4. meje ſmieje ßo cjehnenje 5. poßleneje a najwoßebniſcheje klaßy 48. lótterije.

K temu porucżam lubym Sserbam zyłe, półe, bjertliſke a hachtliſke loßy, kajż tejż **kompagnijowe listy** (Compagnie-Schein) mojich kompagnijowych hrów (Compagni Spicle.) Prjenja a druha wobſtejitej kóżda ſ 32 hachtliſkich loßow a płaczi ßo po 1/16 djelbi 7tl. 15ngl jenotliwje; tſecja wobſteji ſ 12 bjertliſkich loßow a płaczi ßo po 1/32 djelbi 7tl. 15ngl. jenotliwje: pſchi cżimż ßo dobytki, kiż ßu do predawſchich klaßow panyłe, mojim nowym woteberarjam ßobu k ljepſchemu pſchirachnuja.

W Budyſchini, pod hrodom cj. 22. H. Hennig.

Cjeſzenym Sserbam woſjewjam najpodwólniſcho, ſo wjazy na bohatej haßy nebydlu, ale ſo mam ßwoje bydlenje na ßerbſkej haßy pola pekarſkeho miſchtra Schwarza a ſo ja żidżane a wſchelake druhe wiezy tunjo a derje barbju. Clementina Frieblowa.

Woprawdżity peruwianſki guano

pſchedawa Reinhold Bartels
w ſłotym lawi w Budyſchini.

Burſke fubło w płaczjini wot 5 hacż 800tl. —•—•
ma na pſchedań porucżene Heichen,
konzeß. agent w Budyſchini

Zańdżenu njedżelu, jako 1 haperleje, rano 8. wumrje namaj naju luba 1¼ ljet ſtara dżowčička Marka, naju jeničke dżéćatko.

Wulki Dażin Jan Melda, wučeŕ,
3. haperleje 1855. Julia Meldżina.

Zańdżenu ſobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	Wyšša. Płaćizna. nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	Niža. Płaćizna. nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	Srjedzna. Płaćizna. nsl.
Rózła	5	5	4	20	5	—
Pšcheńza	6	25	5	15	6	20
Jeczmeń	4	—	3	20	3	25
Wówß	2	15	2	5	2	10
Hróch	6	5	5	25	6	—

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	Wyšša. Płaćizna. nsl.	Niža. Płaćizna. tl	Niža. Płaćizna. nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	Srjedzna. Płaćizna. nsl.
Rjepik	—	—	—	—	—	—
Jabły	10	15	10	5	10	10
Hejduſchka	7	25	7	15	7	20
Bjerny	2	4	1	25	2	—
Kana butry	—	17	—	15	—	16

Čišćane pola K. B. Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsł. Štwórtlětna předplata pola wudawarja 6 nsł. a na kral. póšće 7½ nsł.

Čisło 15. 14. haperleje. Lěto 1855.

Wopschijecżje: Swjetne podawki. S Lasa. S Budyschina. S Cżornjowa. S Korsymja. Dopiży. Hanß Depla a Mots Tunka. Cżahi saksko schlesynskeje żelesnizy. Zyrkwinske powjesże. Pschilopk. Sjewy. Nawjeschtnik.

Swetne podawki.

Saksa. Rospadanki lubijskeho żelesniskeho mósstu ßu njetko nimalje zylje wotrumowane a pschihotuje ßo nowa twaŕba teho ßameho se wschej pilnoßju a spjeschnoßju. Njehdże 400 ludźi tam dźjela. — Akzije lubijsko-żitawskeje żelesnizy njetko ßylnje horje du. Psched dljeschim cżaßom płacżesche jena 17 tl., njetko pak hižom 42 tl. a je jich pecża wóndanjo też Rothschild sa 100,000 tl. kupił. Wina tajkeho poljepschenja spomnenych akziow je ta, so budże lubijsko-żitawska żelesniza do Cżech dale twarena a so chzedża też s Barlina prjeki pschez Łużizy żelesnizu twaricż, kiž ßo najskere w Budyschini se saksko-schlesynskej, do Lubija wedżezaj żelesnizu sjenocżi, tak so by potom s Barlina do Wina najrunschi pucż schoł. Po Łużizach póńdże tuta żelesniza njehdże nimo Wojerez k Budyschinej horje.

Prußy. Jednanja s franzowskim khjeżorom maja, każ ßo sda, tola ßwój kónz; pschetoż kral je porucził, so tam k. Wedell wjazy hicż nima. — Sa pruske wójnske łódźe, kiž smjeja woßebje pruske pschekupstwo na morju sakitowacż, je ljetßa 1,217,000 tolerow wustajenych. — Provinzialny ßejm pruskich Hornych Łużizow smjeje 16. haperleje wurjadnu schromadźisnu. Pschedmetaj na dźeńskim poredźi staj: 1) żelesniza do schlesynskich horow a 2) wotkhod krajneho sastojnika s Kiesewetter. — Ljetusha hłowna schromadźisna schorelskeho towarstwa sa nawuki (Wissenschaften) smjeje ßo 25. haperleje. — Sa Jendżelczanow, kiž w blizschim cżaßu do naranscheho morja pschijjedu, poczinaja wschelazy rjesnizy hižom njetko wele skotu k rjesanju kupowacż a cżinja s tym mjaßo drózsche. Też kupuje ßo wele butry a teho runia sa jendżelske łódźistwo. — Póßelstwo wot 6. regimenta kjeraßjerow, kotryż ma meno nebo ruskeho khjeżora, je ßo s Petersburga, hdżeż bje ßo na pschewodżenje spomneneho khjeżora podało, saßo wróciło. Offizierojo ßu wot njetzischeho ruskeho khjeżora Alexandra II. kóżdy rjad abo orden dostali, wachmischtr pak, kiž bje też ßobu, je wysche ordena też hischcże słoty cżaßnik, ßljeborny posłoczany kheluch a meerschaumowu, se ßljeborom wobbitu trubku darenu dostał. — Wulke wody ßu w naranschich Prußach nemóżnje wulku schkodu nacżiniłe. W torunskej nizini je wulka dźjelba twarenjow spowalanych a ludźjo pschebywaja pod hołym nebjom na hórkach; w chełmnjanskej nizini ßu 4 khjeżje, 1 brózeń a 6 dworow wutupene, pschez 100 howjadow a 20 cżłowekow je ßo satepiło. Dale je nedaloko Chełmna (Kulm) 8 khjeżow rostorhanych a w Oberausmaßu je ßo macż s 5 dźicżeimi tepika; w schwetzowskej nizini (Niederung) je wele dworow zylje wotneßenych a je ßo pschez 1000 kußow skotu satepiło, teho runja też wele ludźi. We Wulkim Montowi bje nusa też jara wulka. Bur Ludewig, kotrehoż ßu marienburskim łódźnizy se ßmert-

neho ſtracha wumóhli, powedaſche, ſo je pſchihladowacz dyrbjał, kak ßu ßo jeho dómſke, na kotrychž tſjechu bjechu jeho pſchichodni ſtarſchi, kaž tež jeho žona, dźjeczi a cželadni ſaljeſli, ſe wſchitkimi do wody podnuriłe. Dale bje jena holczka na jedyn topoł ſaljeſła, ale niz wyßoko doſz. Duž ſchkruty do neje ſtorkachu, jej draſtu rostorhachu a ju ßamu jara wobſchkodźichu. Wona pak tola wißajo woſta, hacz ſ cžołmom po nju pſchijjedźichu a ju wumóchu. — W jenej nozy płuwaſche nimo wßy Roſenkranza khježa, w kotrejž ßo ßwjeza ßwjeczeſche a ludźjo žałoßnje wo pomoz wołachu. Na tſjeſchi ßedźiſche honak, kiž ſ cžaßami ſaſpjewa. Ale dotho netrajeſche, dha ßo khježa do wody rosßypny.

Rakußy. Do Wina je najwyſchi miniſter franzowſkeho khježora, k. Drouin, pſchijjeł a bu wot rakuſkeho khježora jara woßebnje powitany. Wón ma pecza wot ßwojeho knežerja poruczноſz, ſo ma ſhromadźenych, wo mier jednazych póßłanzow k temu wabicz, ſo bychu w najbliżſchim cżaßu wuczinili, hacz budże mjer abo niz. Ruſki póßłanz ßo wſchemu temu, ſchtož wot neho žadaja, podcżißnycz nochże a duž ßo ludźjo poczinaja bojecz, ſo ſ mjera hiſchcze tón krócz niczo nebudże. Kak ßo ſ tym ſmjeje, to pak ßnadź hižom na nowy tydźeń ſhonimy.

Franzowſka. Hacz runje bychu ludźjo tudy rad mjer wſali, dha tola newedża, kak bychu ßo Franzowſojo ſ Krymy ſ cżeſżju domoj wrócżicz móhli a to budże ßnadź ßobu wina, ſo budże wójna dliehe tracz. Khježor ſ najmeńſcha ßwój prjódkwſaty pucz do Krymy hiſchcze ſ myßlje puſchcził neje a je tu khwilu hiſchcze wſchitko k temu pſchihotowane. — Do Krymy ßo pak tola njetko mene wojakow ſzele, hacz bje predy poſtajene a ſ teho ßmje drje jedyn ßudźicz, ſo khježor tola tež nadźiju na mjer zyſje ſpuſchcził neje.

Jendźelſka. Sſejm abo parlament je ßo na njekotry cżaß wotdżenił (vertagt) a miniſtrjo móża njetko bóle po ßwojej woli ſkutkowacz. — Łódźſtwo, kiž ma w naranſchin morju a pſcheczіwo tamniſchim ruſkim pſchimórſkim mieſtam wójnu weſz, je 4. haperleje ſe jendźelſkeho pſchiſtawa Spitheada wotjeło. Wone je hiſchcze ßylniſche, hacz to bjeſche, kotrež admiral Napier kommandjerowaſche. Njetziſchi admiral rjeka Dundas.

Rußowſka. Dokelž maja ßo Rußojo po rostaczu lodu w naranſchim morju pſchichoda mózneho jendźelſkeho łódźſtwa bojecz, dha wobtwerdźuja njetko wſchitke mjeſta a twerdźiſny pſchi brjohach ſpomneneho morja najßylniſcho. Tež je khježor porucził, ſo ma ßo zyły kraj w bliſkoſzi naranſcheho morja ßylnje ſ wójſkom wobßadźicz, ſo bychu nepſcheczeljo ßnadź na kraj wuſtupicz nemóhli. — Njekotre nowiny chżedża wedźicz, ſo ßu ſjenoczeni nepſcheczeljo w Krymi 4. haperleje mózniſcho pſcheczіwo Rußam wuſtupowacz poczeli. Omer paſcha je ſ Eupatorije k rjezy Almy cżahnył, franzowſki general Canrobert dale bóle ßylniſche nadpady na malakowſki tórm cżini, a jendźelſki general Raglan ſakituje abo ſchózuje Balaklavu a tamniſche dwórniſchczo. — Werch Górczakow, kiž njetko mjeſto wercha Menzikowa w Sebaſtopoli roskaſuje, je pſchikaſał, ſo maja wſchitke žónſke tutu twerdźiſnu wopuſchczicz. — Tamniſche wójſko pſchißahaſche 13. haperleje nowemu khježorej. — Wojowanje w bliſkoſzi malakowſkeho tórma ßo wſchjednje wospetuje a ſ wobeju ſtronow pſchi tym wele wojakow wo żiwenje pſchińdże, ale tola Franzowſojo niczo hódneho nadobycz nemóża, hacz runje ßebi najwetſchu prózu dawaja a ludźi nelutuja. Woni wjerja menujzy, ſo ßo jenož ſe ſtrony ſpomneneho tórma Sebaſtopol dobycz da. — Wóndanjo bu ruſki admiral Iſtomin wot jeneje kanonoweje kulje k ßmerczi raneny a wumre na mjeſzi. — Dżeń 23. mjerza mjejachu generalojo ſjenoczenych nepſcheczelow ſhromadźiſnu, na kotrejž ßo tež Omer paſcha wobdźjeli, a ſda ßo, ſo ßu tam wobſankuyli, ſ wetſchej mozu na Rußow hicz. Duž móże bycz, ſo budżemy ſkere ljepe wo krawnych bitwach powedacz móz.

Ze Serbow.

Sſaſa. Pola naß a w zyłej wokolnoſzi je tu khwilu wulke powedanje a to dźiwneje wjezy dla. Menujzy ſchtwórtk tydźenja w nozy w ſchtwórtej hodźiny ßu wſchelazy ludźjo ſaßły-

ſcheli, ſo ßrjeni ſwón na naſchim tórmi tſi krócź ſaklinka. To je ßo hnydom pſchepytało, ale wina tajkeho ſaklinkanja ßo neje wunamakacź hodźiła, a ßwjet njetko dźiwnje ßudźi. Tola mjenja njekotſi, ſo je ßo tajke ſaklinkanje pſches to ſtało, ſo je ſpomneny ſwón ßnadź predy pſchi ſwonenju njekak wißajo woſtał a ßo pſchi ſpuſchczenju tak móznje hibnył, ſo je ſchpaha njekotry krócź ſadyrił; druſy pak praja, ſo ma tajke ſaklinkanje najſkere ſa napominanje na kupenje zyrkwinſkeho cźaßnika bycź, pſchetoź my hijom wele ljet cźaßnika na tórmi nimamy.

S Budyſchina. Sańdźenu ßredu dźerźeſche towarſtwo macźizy ßerbſkeje tudy ßwoju ljetuſchu hłownu ſhromadźiſnu. Wobſchjerniſchu rosprawu podamy ſa tydźeń.

S Cźornjowa. Tudy wotpali ßo ſańdźenu ßobotu khjeźa ſchewza Jana Kerka. Woheń je pecźa pſchi pecźenju wuſchoł.

S Korſymja. Schtwórtk 5. haperleje w nozy w 1. hodźini wotpali ßo khjeźa a pſchitwarena brózeń tkalza Rychtarja tudy. Kak je woheń wuſchoł, neje nam ſnate.

Dopisy.

(Skóńčenje.) S Dreźdźan.

Tón aby tamny wot waß je ßnadź ßam widźił, kak ßu ßo ßobuſtawy budyſkeje „Beßady" na rjanym ljetnim dniu hacź do Rachlowa weſli a wot tam pjeſchi na Cźornoboha ſchli, abo kak ßu njehdźe druhdźe hromadźje byli. Hlajcje, to je jene ſ towarſchnych poweßelenjow budyſkich Sserbow, kotſiź, mjeſchczańſke murje wopuſchczíwſchi, ßo na ßerbſkich honach a horach pod ßerbſkim ſpjewom w duſchnym ßerbſkim ſjednoczeńſtwi na rjanym wuhladu a pſchi ſtrowym powjetźi ſraduja a wokſcheweju. Tajke wuljety cźinja ßo wot ſanknenych towarſtwow abo wot wjazorych ßwójbow we wſchitkich mjeſtach. Na wetſchich rjekach — na pſchikład na Łobju — wohladaſch druhdy wuwjenzowanu parołódź ſ herzami, na kotrejź młody lud rejwa: hacź na poſtajene mjeſtno dojjedźe, a tam wonka na wßy ßo weßele hry hraju a ßo maly weßny bal dźerźi, hacź ßo na poßledku ſprózne nohi ſaßo na parniku dom wrócźeja. — —

Woßebnoſź mjeſtow je teź to, ſo je wſchitko bliſko, ſchtoź k źiwenju abo k dźelu trebaſch a maſch pſchedßo nawedźitych, wuſtójnych a wucźenych ludźi wokoło ßebe; ſo móżeſch kóźde wokomiknenje knihi doſtacź nech ßebi je kupiſch abo ſe ſjawneje knihownje darmo pożcźiſch abo ſ poźcźowańkeje knihownje ſa tuni penes na njekotre dny ßobu dom woſmeſch; a ſo ßu tam wobraſowanje (gallerije ſ wobraſami,) wumjelſke, pſchemyßline wuſtajeńzy (Kunſt-, Induſtrie-Ausſtell.) a wſchelake druhe.

Pſchi Budyſchini na dwórniſchczu — abo kaź w Woneźach praja: na bonhowſi, ſze, hdyź ßo runje żeleſniczny cźah pſchiweſe, wjeſdźe hijom woſy ſtejo widźili, kotreź pucźowarjow ſa njekotre ßljeborne do mjeſta nuts doweſu. We wulkich mjeſtach namakaſch tajke ſjawne woſycźki — jenopſchežne a dwajpſchežne —, w ſymi ßanki, na rózkach wſchelakich haßow, hdźeź cźakuja, hacź chze ßo ſchtó weſź dacź, ſchtoź ßo kóźde wokomiknenje ſtawa, woßebje pſchi hroſnym wedri, dokelź ßebi woßebni ludźio pſches ſmoknenje wele wjazy ſchkody na draſźi nacźinja, hacź tajki pojjeſd płacźi. Ale teź hewak ßo wele jjeſdźi, woßebje hdyź ma ſchtó daloki pucź hicź pſches wele dołhich abo roſtjehowazych haßow, abo hdyź je ßo ſakomdźił a t. d. Tajki woſycźk, kiź ßo dróżka menuje, cźe ſa njekotre ßljeborne teź do bliżſchich wßów doweſe. Wón teho runja, jeno ſo ſapłacźiſch, delka pſched khjeźu cźaka, hacź ſaßo delje pſchindźeſch, maſch-li hdźe wopytanku ſcźinicź. Kóźdy lóhko ſpóſnaje, kak duſchnje to je, hdyź móżeſch zyły dźeń wot ranja hacź do weczora — haj na dwórniſchczach a w balnych hoſzenzach teź w nozy — woſycźk doſtacź, na kotrymź ßy zylje ſ kneſom. Tudy nech ßo ßobu na to ſpomni, ſo ßu bes dróżkowymi pohonczemi w Dreźdźanach njekotſi Sserbjo. Tele ſjawne woſycźki pak ßu ſ Ruſkeje, hdźeź ta naprawa — abo kaź Woneczenjo reknu: einrichtónka — hijom ſe ſtarſchich cźaßow wobſteji a hdźeź ju teź w menſchich mjeſtach namakaſch, do druhich krajow pſchiſchłe. W Pjetrohrodźi kraßnja ßo na jenym mjeſtni tßi wulke khjeźje, nimo kotrychź maſch pjeſchi zyłu hodźinu (ſchtundu) hicź; ale ſchtó by w tajkim mjeſźi khodźił?

Wo wßy je druhdy żałoſtne błóto a pſchi tym cźma, ſo móhł motyki poweſchecź; ſchtóź tam ſtupa, tepta do błóta. W mjeſtach maju haßy, kaź wjeſze, kamenjane tło, na kotrymź nichtó do błóta ſawjaſnycź nemóże. Wyſche teho błyſchcja ßo wſchudze latarnje, kiź weczorny a nózny pucź pojaßneja, ludźom kaź konjom. We wulkich mjeſtach je tuto poßwjetlenje cźim jaßniſche, dokelź ßo płun (gas) ßwjecźi. — — —

Pſchecźelſo, ja ßym wam powedał, kaź mi runje do huby pſchindźe. Neje-li ßo wam lubiło — niczo wo to: dha ßo ſ tym ſpokojam, ſo wy

na wßach tež druhdy bajecje, byrnje baßniczki byłe; a so ßym ja njeschto dotal newopißane ßerbski pißał, k czmuež móhli moji ßerbßy krajenjo njeschtožkuliž pschistajicj a tudy wotczischczecj dacj, nech w Sserbach abo w Lipsku abo w Prasy abo w janym wetschim pruskim mjeszi pschebywaju. Je-li pak ßo wam spodobało, dha mi sczinicje njeschto k woli: Składujcje po peczjnowarju — Schto potom? — Nó, jeno składujcje! Ja te nenesy nerodżu; wsmi je jedyn wot waß, dżi do Budyschina abo, ma-li blize, do Wojerez a kup ßebi tam pola Ssmolerja abo Kulmana njeschto tych ßerbskich knizkow, kotrez ßu w ßerbskej protyzy na druhej abo tßeczej stroni pschidawka pomenowane. Potom ßo pscht dobrej khwili hromadzje seßydajcje, kaj wuczeni kneza, a czitajcje a ryczcje bes ßobu wot teho, schtoż sze tam nawedżili. To wam ani hanibu ani schkodu neponeße; a hdyż wy potom njeschtožkuliž snajecje, schtoż ßo druhemu ani nedżije, budża w ßußodnych wßach waschu nawedżitosz a roswuczenosz wukhwalowacj a se sawisżju na nju hladacj. — Duż dha khjetßje porsty do móschniczki! a potom jedyn do mjesta po knihi! Bożemje, ßerbszy pschecjeljo! Niczo sa sło! Drezdżanski wuj.

* Jendżelske nowiny „Times" wukhadżeju wschjednje w zykym, jara wulkim, nekamanym listnje (Bogen), kotrez je — każ to tež w druhich jendżelskich a amerikanskich nowinach widżimy — na kożdym boku do schesz rjadow (columnow) rozdżelene. Husto ßo dwje abo tßi listna, k jenemu czißku ßłuschaze, wudawaju, a druhdy, hdyż ßo njeschto woßebne poda, ßo hischcje w bjehu dnja pschikożk pschidawa. Pomenowane nowiny, kotrez ßo we wschitkich wulkich mjestach — niz jeno wot Jendżelczanow — czitaja, maju jeneho nadredaktora a peczoch podredaktorow, kotrymż pißanje podawkow a rjadowanje pschipószewanych listow a nawjeschtkow do doszja doż djeła poskiczuje. W jenym czißli s wetscha wjazy stów nawjeschtkow steji. Schesz stów ludzi ma psches wudawanje tychle nowin swoju wschjednu saßłużbu. Schtó jich wobßedżer je, to nichtó newje, dokelż ßu w nowschich czaßach njekotre rasy psches kup na druheho knesa pscheschłe; ale kak wele ßu winojte, to wjesze, hdyż wam praju, so ßu ßo sa tßi millionY pschedate.

—l.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Pschejenosz bes ßußodami, to je tola schwarna wjez!

Mots Tunka. Pschezo tež niz.

Hanß Depla. To by tola dżiwnje było!

Mots Tunka. Poßłuchaj a ty budżesch mi dacj prawje mjecj. Hlaj, ja snaju dweju ßußodow, klij staj we wulkej pschejenoszi żiwaj a tola na to wobeju joni druhdy żałoßnje ßwaritej. Menuży

* * *

hdyž ßa jedyn do korczmy ßune, dha tež druhi wjazy doma wutracz nemóże a hdyž tam tón hacz do pólnozy schkleńczki woptuje, dha tamón tež hacz do dwanaczich schczipak sa laz lije. A hdyž potom domoj djetaj, dha ßo jedyn runje tak mota, kaj druhi.

Hanß Depla. Haj, taikule pschejenoßz ja nemjenjach!

Sjahi sakkoschlesynskeje żelesnizy ſ budyskeho dwórnischcza.

Do Drażdżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecżor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecżor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipsku, 11. hapr. leje: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerweny słoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winske bankowki 80 1 ruski imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13⅓ tl. w Lipsku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Kŕćeni:

Michalska cyrkej: Bedrich Richard, J. K. F. Naumanna, pekarja pod hrodom, ß.— Marja Madlena, Jakuba Hadry, wobydlerja na Żidowi, dż.

Podjanska cyrkej: Marja Madlena, Ernsta Möhny, bura w Cjemerizach, dż

Zemrjeći:

Dżeń 22. mjerza: Hana Karolina, Jana Augusta Klingsta, khjeżerja a polerja na Żidowi, dż., 8 m. — Jan August, Handrija Hermana, khjeżerja w Lubochowi. ß., 6 m. — 23. Jurij Hennig, wumeńkař na Żidowi, 80 l. — 29., Hana Marja, J. G. Steuricha, piwarza a korczmarja w Dobruschi, dż., 3 m. — 30., Marja rodż. Marczinkez, nebo G. Klugi, bjergarja a murerja we Wósporku, sawost. wudowa, w Zyżezach, 70 l. 7 m — 2 haperleje, Korla Bohuwjer, Pjetra Kobanje, khjeżerja na Żidowi, ß., 4 m. — 3., Handrij Dutschman, khjeżeŕ pod hrodom, 55 l. — Hańża, nebo Handrija Wicżasa, wumenkarja w Pschischezach, sawostajena wudowa, 65 l. 4 m.

Přilopk.

* Nowe waschnje subtrahirowanja. — Derje ßmyßleny a hewak pobożny, ale khudy muż bjesche ßebi pola ßwojeho knesa, hdżeż dżiełasche, kruwu sa 30 tl. kupił. Wón jemu pokojzu sapłaczi a w nastupanju druheje pokojzy pschindżeschtaj psches jene, so ju po dżielbach wotdżieła. Jako bjesche tón dżiełaczeŕ junu ßam na huni, ßłyschesche jeho tón hewak tež dobroczliwy hospodař takle liczbowacz abo rachnowacz a to khjetro wótsje. Wón liczbowasche pak takle: 1 wot 2 wostanu 3; — 2 wot 2 wostanu 4; — 3 wot 2 wostanu 5, — a 5 wot 2 wostanu 7 a duż tež nemóżu sapłaczicz.

Jako to tón hospodař ßłyschesche, pschistupi wón blize na huno a rekny: Ty masch tola hłupe liczbowanje!

Haj, prajt tamny postróżeny, hłupe je, ale prawe tež.

Duż wotmolwi jemu hospodař: Jeli to prawe, dha chzu cji twój dółh spuschczicz.

Dżiełaczeŕ ßo njetko dołho nekomdżesche, ale pocza na mjeszi tak wukładowacz: Ja ßym pecz ljet jeneny; prjene ljeto wobradżi namaj luby Bóh jene dżieczatko a to bu 1 wot 2, druhe ljeto saßo jene, to bjeschtej 2 wot 2, tsecze ljeto ſ nowa jene, to bjechu 3 wot 2, a nedawno je namaj dwójnikow wobradżił, to je 5 wot naju 2 a wostanemy jich tak wscho do hromady 7, a duż mam ja njetko ßedmjoch żiwicz a nemóżu teho dla pschi najwetschej spróżniwoszi wam waschu krumu sapłaczicz.

Tón dobroczliwy hospodař drapasche ßo po tajkim wukładowanju trochu we hłowi, ale wón bje muż wot ßłowa a pschistojneho żorta a dokelż mjejesche tež ßobucżerpenje, dha ßwojemu dżiełaczerej tón dółh na mjeszi spuschczi. H.

Spěwy.

Naljetni wjetsik.

Hłóß: Dobry wecżor macżerka ꝛc.

1. Leczi wjeť wot wecżora
Brjózki, łuki pschepercha,
Su su su, wu, wu wu —
Stawaj, stawaj trawiczka.

2. Do sahrody pschicjehne:
Rózje, kwjetki wotucjcje,
Su su su, wu wu wu —
Wjenuschk holczo lubuje.

3. Tschaße hałžki na schtomi,
So jim liśzje wuskocži,
Su su su, wu wu wu —
Pyschcje domy ſ mejemi.

4. Ptacžki ſpjewacž namołwja
Hajach, ljeßach, pſches pola,
Su su su, wu wu wu —
Pcjołam lubi kcjenicžka.

5. Aj, ty miły wjetſicžko
Lietaj pschedzo wokoło,
Su su su, wu wu wu,
Hacž je ſeſtawało wſcho!

— 0 —

Nawěſtnik

Nawjeſchtk.

Wobſtarna žónſka, kiž je ßerbſkeje ryczje mózna a warenje a ſchicjje derje roſymi, móže hnydom jako hoſpoſa dobre mjeſto dóſtacž pſches wudawańnju Serb. Nowinow.

Cjehnenja 5. klaßy 47. kral. ſakſk. krajneje lótterije počnu 23. haperleje a ſtónczja ßo 4. meje.

Tež proſchu ja wſchitkich ßwojich cjeſcenych woteberarjow, ſo bychu loßy k 5. klaßy najpoſdźiſcho 22. haperleje pola me wotewjacž chzyli.

W Budyſchini, w mjeßazu haperleji 1855.

G. A. Löwenig,
kollekteur na ſwonkomnej lawiſkej haßy.

Rheumatismus.

Po ßwjernym pſchepytanju Goldbergerowych galvano-elektriſtich rheumatismußowych recjaſkow*) a po pſchirunanju tych ßamych ſ tymi, kiž ßu po nich cjinene, je podpißany namakał, ſo Goldbergerowe recjaſy dla ßwojeje praweje, nawukoweje konſtrukzije wſchitke te, kiž ßu po nich cjinene, w hojazym ſkutkowanju na cjłowſti organismus **daloko pſchetrechja** a ßo woprawdźje wot nich k **ßwojemu ljepſchemu rosdźjeleja.**

Win. Dr. Karla Sterz,
k. k. primarſki ljekaŕ powſchitkomneje khoreje khjeźje we Wini, porjadny ßobuſtaw medizinſkeje fakulty a k. k. ljekarſkeho towarſtwa.

---

*) Ma ſtajnje po fabrikſkej płacjiſni na pſchedań, Wilh. Hammer w Budyſchini.

Cjeſcenym Serbam woſjewjam najpodwólniſcho, ſo wlazy na bohatej haßy nebydlu, ale ſo mam ßwoje bydlenje na ßerbſkej haßy pola pekarſkeho mijchtra Schwarza a ſo ja židžane a wſchelake druhe wjezy tunjo a derje barbju. Clementina Frieblowa.

Jara rjane ßymentne lane ßymjo po tunach, kaž tež po kórzach, bjertlach a mjerzach (hachtlach) pſchedawa po najtuniſchej płacjiſni.

W Budyſchini na ßerbſkej haßy. J. G. F. Nieckich.

W Kotezach

na mojej klamańi dawam teho runja, kaž tudy w Budyſchini, to ßamo lane ßymjo po tunach, kórzach bjertlach a mjerzach a po tej ßamej zyłe tunej płacjiſni pſchedawacž. J. G. F. Nieckich.

Nowe rigaſke lane ßymjo w tunach pſchedawa
Jurij Buhl we Wulkich Sdjarach.

Pjekna delnja ſtwa ſ pſchißtuſcheńſtwom, kaž tež tebo runja hornja ſtwa, w maßiwnej, pſchi budyſkim ſchußeju leżazej khjeźi je k pſchenajecju.
Jurij Buhl we wulkich Sdjarach.

K. K. Prjene Wohenſawjeſzjaze Towarſtwo we Wini

ſawjeſzuje mobilije, twory, žito, grat pod zyhlowanej, tſchindželowej a **ßłómjanej** tſjechu. Sawjeſzenja wobſtara w Budyſchini

Chr. Holtſch na mjaßowym torhoſchczu.

NB. Wſchitke płacjenja ſtawaja ßo w pruſkich penefach.

Wopradźity peruvianſki guano

pſchedawa Reinhold Bartels
w ſłotym lawi w Budyſchini.

Woheńsawjeszjaze towarstwo **Borussia** w Barlini

se sakładnym kapitalom wot 2 millionow toleř pruskeho kouranta a s reservu wot 1 milliona toleř,

awjeszjuje pschecziwo wóhnjowej schkodzi po tunich a twerdych prämiach mobilie wschitkich drużinow, składy tworow, żito, skót, grat a ßudobje a teho runja pod zyhlowanej, kschindzelowej a ßłomjanej tsjechu a je podpißany k horjebranju a sapißanju sawjeszenjow stajnje hotowy.

W Budyschini, w januaru 1855. **G. A. Lövenig,**

Komptoir na swonkomnej lawskej haßy.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszi.)

Saruczazy sond towarstwa **Dżeßacz millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes**

Wetschi dżjel samóżenja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupożczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene żita atd. atd. pschecziwo wóhnju po tunich twerdżje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżlowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a żelesnizach.

Wschje pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

W nakładzi maczizy ßerbskeje je wuschła a móże ßo wot maczicznych ßobustawow darmo, wot kóżdeho druheho sa 2½ nßl. w Ssmolerjowej knihařni dostacz: **Nedżela.** Maczicznych spißow cżo. 25.

Lotterijowe wosjewenje.

Pondżelu 23. haperleje a pschichodne dny hacż do 4. meje smjeje ßo cżehnenje 5. poßleneje a najwoßebnischeje klaßy 47. lótterije.

K temu poruczam lubym Sserbam żyłe, pół-, bjertliske a hachtliske loßy, każ tez **kompagnijowe listy** (Compagnie-Schein) mojich kompagnijowych hrów (Compagnie-Spiele. Prjenja a druha wobstejitej kóżda s 32 hachtliskich loßow a płaczi ßo po $\frac{1}{16}$ dżjelbi 7 tl. 15 nßl. jenotliwje; tsecza wobsteji s 12 bjertliskich loßow a płaczi ßo po $\frac{1}{12}$ dżjelbi 7 tl. 15 nßl. jenotliwje: pschi cżimż ßo dobytki, kiż ßu do predawschich klaßow panyłe, mojim nowym woteberarjam ßobu k ljepschemu pschirachnuja.

W Budyschini, pod hrodom cż. 32.

H. Hennig.

Niż ßymentna rożka, ale **jerza** abo **ljeczna** rożka je pola podpißaneho na pschedań.

Kahla, inspektař w Palowi.

Jutsje nedżelu 16. haperleje t. l. **reje** w Sderju, na kotrež najpodwólnischo pscheproschuje

J. Schierz.

Poruvianski guano

sa kotrehoż dobrosz ßo na wsche waschnje rukuje ma stajnje na pschedań a pschedawa po najtunischej płaczisni

W Budyschini na żitnej haßy cżo. 52.

Robert Klemm.

W Ssmolerjowej knihařni pschedawaja ßo saßo:

Wutrobne knižki. 5 nßl. 5 np.

Sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.

Ssobudar: Kak młodżeńż pońdże po cżistym puczu. 3 nßl.

Bjertelk sta wużitkow wopiłstwa. 4 np.

Wetscha sahrodka kwjetkojta. 1 nßl

Mißionski pößoł. Cżißło po 5 np.

Schto je wjerne kscheszijanstwo. 6 np.

Wopomnenje ßmerczje. 4 np.

Ssmolerjowa knihařnja w Budyschini s tutym najpodwolnischo wosjewja, so wona tež wschitke njemske cżaßopißy wobstara, jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Sächsisches Kirchen- und Schulblatt, Sächsische Schulzeitung, Pilger, Bienenzeitung, Mißionsblatt; a t. d. atd.

Tež ßu w spomnenej knihařni wschitke njemske knihi a musikalije na pschedań abo wobstaraja ßo te ßame po pożadanja najruczischo.

Sa wuczahowarjow.

Konzeß. generalna agentura ſa wuczahowarjow ſ Njemzow
Georg Schreiber w Lipſku, na frankfurtſkej haßy cz. 1.
porucza wuczahowarjam 1. a 15. kóždeho mjeßaza direktnje wot Bremena a Hamburga kaž tež indirektnje via Hamburg-Liverpool a mjeßacznje ſ parokódzu direktnje wot Bremena ſpjeſchne pſchewjeſenje ſ rjanymi, wulkimi, koperowanymi, tſiſcjeżorſkimi łódźemi prjeneſe rjadomnje do Newyorka, Baltimora, Philadelphije, New-Orleanſa, Galveſtona a Indianolje, teho runja do auſtraliſtich pſchiſtawow: Sidney, Port Adelaide a Melbourne, a móże pſchi najljepſchim a najſprawniſchim poßłużenju ſtajnje jara tunju pſchewjeſnu płaczišnu poſtajecz.

Tym, kiž mi ßwoje dowjerenje ſpożcza, budu pſches ſkutk pokaſacz, kak wyßoko ßebi to waju.

K. k. Schade a Co. w Budyſchini wo mojej ſprawnoſzi rad ßwjedzenje wotpołoża a chzedza liſty ſa mne horjewſacz a khjetſje wobſtaracz.

Czišczjane pſchewjeſne wumjenjenja dóſtanu ßo darmo. **Georg Schreiber.**

So my w ßwojich khlamach dale wſchitke **materialne twory** pſchedawamy a hewak tež kóždy czaß **penesy wumjenjamy**, to ſ tutym woſjewjamy.

Schade & Co.,
na ſwonkomnej lawſkej haßy.

Najljepſchi mjed

khana po 1 tl. je w 6—10khanſkich hornykach na pſchedań. Hdże? to ſhoni ßo we wudawarni Serb. Nowinow.

Cziſty żołty wóſk

kupuje po najdróżſchej płaczišni
J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy cżo 24.

Liſtownja abo brieftaſcha ſ njehdże 12 hacz 16 tl. paperjanych penes bu ßredu w mjeſzi ſhubena. Namakaŕ chzył ju ſa dobre farunanje we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

Koſzje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyſchej płaczišni w Budyſchini na ßerbſkej haßy
J. G. F. Nieckſch.

Maćica serbska.

W měsacu haperleje su do pokładnicy maćicy serbskeje swój přinožk zapłaćili:

k. Smoła, kanonikus kapitularis senior na budyskim tachantstwje; k. Přichonski, kanonikus kapitularis kantor na budyskim tackantstwje; k. Pjceh, kanonikus kapitularis scholastikus na budyskim tachantstwje; (Pokračowanje.)

Njekotry ſta ſchjerych płatowych kabatow a druhe wuranjerowane wojerſke effekty leża na pſchedań w Budyſchini na drewowyw wikach cżo. 213.

Swój jutrowničku swjećeny slub lubym serbskim přećelam a znajomnym jeno z tutym wozjewjataj

Hedwija Jakubowna
a
Dr **Bohuwěr Pfuhl.**
W Budyšinje a Dreždźanach.

Jutrowničku, 8. haperleje t. l. rano ¾1. wobradźi namaj Bóh luby knjez strowu a čerstwu dźowčičku; štož jenož jz tutym přećelam a znatym najpodwólniše wozjewjamoj.

W Budyšinje, 11. haperleje 1855.

J. E. Smoleŕ, knihikupc
Amalia Smolerjowa.

Zańdżenu sobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna Płaćizna. tl.	nsl.
Rózka	5	5	4	20	5	—	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pschenża	6	25	5	15	6	20	Jahły	10	15	10	5	10	10
Jeczmeń	4	—	3	20	3	25	Hejduschka	7	25	7	15	7	20
Wówß	2	15	2	5	2	10	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	5	5	25	6	—	Kana burny	—	17	—	15	—	16

Čišćano pola K. B. Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pol. wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 16. 21. haperleje. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Budyschina. S Budyschina. S Czorneho Hodlerja. S Wulkeho Dažina. Duczman. Hłowna shromadžisna towarstwa maczizy ßerbs'eje. Spjewy. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi saksko schlesynskeje želesnizy. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

Pruske žołte paperjane penesy wot ljeta 1848, tak menowane „Darlehnskassenscheine," płacza jenož hacž do 15. meje. Nech teto dla kóždy khwata, so je do teho czaßa wotbudže, pschetož potom ßo wjazy neberu.

Swětne podawki.

Salska. Kral je sańdženy tydžeń óstrafórbark w bliskoszi Draždžan wopytał a tam hródžje, łubje, paleńzpaleŕnju a t. d. ßwjeru wobhladował a pschi wotkhodži ßwoju wulku spokojnosz se wschjem wuprajił. — Hižom njekotre ßoboty je na budyskich butrowych wikach teho dla wele pschekory było, so ßu ßebi pschedawaŕki sa ßwoju tworu płaczisnu po starych penesach žadałe a kupowarjo jenož po nowych płaczicz chzyli a skónczńje tež tak płaczili. Teho dla beŕ ßo kóždy pschichodnje na kedžbu a postaj płaczisnu stajnje po nowych ßljebornych; pschetož wón móhł hewak wele schkodowacz, hdyž ßebi po ßwojim mjenenju dzeßacz starych ßljebornych žada a potom jenož dzeßacz nowych bracz dyrbi. Tež neje pjeknje, so ßu njekotrym butrupschedawaŕkam butru pobracz dyrbeli, dokelž je ta ßama lóhka była.

Prußy. Ministerstwo chze te schjere paperjane penesy wot ljeta 1835, kotrež bjechu poßleneho januara spanyłe, tola hischcze hacž do 1. julija t. l. s nowymi paperjanymi penesami wumjenicz. Ssejm najskere do teho swoli a duž hladaj kóždy sa tym, hacž hischcze tajke schjere paperjane penesy nima, so by je ßebi psches penesywumjenerjow abo po druhej składnoszi wumjenicz dał. — Hacž dotal bje ministerstwu 23,000 tl. tajkich spanenych penes s wetscha wot małych a khudych ludzi wosjewenych, pobrachuje tych ßamych pak s zyła 416,000tl., ale wot tutych je drje wulki dźjel spalenych abo hinak skaženych. — W Schlesynskej ma wyschnosz lubu nusu s ludžimi, kiž chzedža s mozu do Schwedowskeje czahnycz. Woni wudawaja, so tam pecza kóždy kruch kraja a njeschto penes dostanu. Ale kaž je po wosjewenju schwedowskeje wyschnoszje snate, dha na tym žane ßłowczko wjerno neje. Tamo ljeto bjechu ßo ludžjo w tajkim nastupanju najprjódzy w naranschich Prußach sbłasnili; jako bjechu ßo tam smjerowali, poczachu w Pósnańskej a Schlesynskej tajke blady sa wjernosz wudawacz, a njetko je ßo tale hłuposz, kaž jedyn ßłyschi, tež tam a ßem w Sakskej rosschjerecz poczała. To je tola dźiwnje, so wele ludzi radscho do hłuposzje, dyžli do mudroszje wjeri.

Rakußy. Jednanja we Wini bjechu njekotre dny sastałe, dokelž ruski póßłanz na porucznosz s Petersburga czakasche. Ta ßama mjejesche hacž do 17., najposdźischo hacž do 20. haperleje pschińcz a w tej ßamej budže drje s

wjestoszju wuprajene, hacž ßebi ruski khježor tsecži punkt — pomeńschenje jeho mozy w cžornym morju — lubicž da abo niz, abo s druhimi ßłowami: hacž budže mjer abo dale wójna.

Franzowska. Khježor a khježorka staj ßo 15. haperleje do Jendželskeje na wopytanje podałoj a wostanetaj tam njehdže tydžeń. Wonaj buschtaj wot Jendželcžanow a jendželskeje kralowskeje ßwójby jara pyschnje powitanaj. Wina, kotrejež dla je ßo Napoleon do Londona podał, je najskere ta, so by jendželske ministerstwo saßo trochu k wójni pohanjał, jeli we Wini s mjera niczo nebudže.

Jendželska. Ministerstwo wosjewja, so dyrbi wójny dla 133 millionow toleř sajimacž.

Rußowska. Psched Sebastopolom pocžinaja dale bóle wótrischo wojowacž a nepscheczeljo tsjeleja s wetschej mozu na tule twerdžisnu; ale hacž dotal neje widžicž, so bychu schto hódneho wuskutkowali.

Telegrafiska depescha. W Petersburgu, 17. haperleje. Weřch Górcžakow wosjewja se Sebastopola: Wot 6. hacž do 9. haperleje neje nepscheczel niczo woßebne cžinił; 9. haperleje tsjelesche wón se wschitkich ßwojich batterijow ßylnje s kanonami a to trajesche hacž do wecžora. W nozy bje ßylne bombardjerowanje; 10. haperleje je ßo to ßamo stało. My ßmy tež ßylnje na nepscheczelow tsjeleli a jemu wele seschkodžili. My mamy 833 morwych a ranenych.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdžene jutry buchu na tudomny wucžeřski präparandski wustaw 17 präparandži pschijecži a bes nimi tucži Sserbja: Gustav Adolf Kanig s Rachlowa, Jan Schewz s Khaßowa, Ernst Bjetnař se Strójže, Korla August Frytscha s Wulkeho Dažina, Jan Nowak s Klukscha a Jan Mudry s Minakała.

S Budyschina. Sańdženu póndželu bu nedaloko tsjóch lipow cžjeło jeneho rekruty, kiž bje ßo styskanja dla tepił, s rjeki wucžehnene. — Ssredu bu tu jene džjeczo pschejjedžene.

Se Žarkow. Nedželu rano 15 haperleje w 5. hodžini wudyri tudy Boži woheń pola sahrodnika Herzoga a pschewobrocži jeho zyłu žiwnosz do popeła. Pschi tym spali ßo tež wele žita. Woheń bje saloženy.

S Cžorneho Hodlerja. Tamnu ßobotu sta ßo na drósy w tudomnej bliskoszi to nesbožje, so pohoncž budyskeho mureřskeho mischtra Seidlerja s menom Haschka, kiž kamenje k pschichodnemu rakecžanskemu ßudnistwu wesesche, s wosa padže a to tak nesbožomnje, so jemu koło psches hłowu džjesche. Psches to bu Haschka tak raneny, so na mjeszi morwy wosta.

S Wulkeho Dažina. Na połonschim boku nascheje wßy leži njehdžen ⅙ hodžiny daloko hora, kiž bje psched 40 ljetami hischcžen s cžornym drewom pschikryta, njetko pak zylje hoła steji. Jejna wokolnosz ßnadž hodžinu, tón khóp jenož ⅙ hodžiny wucžini. Dokelž ma wona to ßamo napohladanje, kaž sholerska Landskrona, dha ßu jej meno mała Landskróna nareknyli. Hacž ßu runje te wokolne hory wot granita, dha ta mała Landskróna s basalta wobsteji. Hižom na 30ljet ßu ßo wot teje ßameje te basaltne stołpy, kiž ßu 8—12 zolow tołste a 12—15 łochcži dołhe, precž kopałe, rosbijałe a na pucžje wosyłe. Pola tuteho rycža a kopanja namakachu hižom psched 15ljetami hłuboko we semi njekajki kaschcžik, połny bleschkow s ljekarstwami, kiž bjechu pak ßydnene a bes wonje. Džjełacžerjo, kiž niczo wo tym nerosymjachu, sacžiskachu wscho saßo do semje. Po tutym prjenim namykanju ßu to a tamne namakali, ale wschitko saßo sacžiskali. Nasymu we ljecži 1851 namykachu na połonschim khopi hory ßredža bes basaltnej skału, 2 łohcži hłuboko zyłu hromadu hornyzow, nožowych brinkow, ßerpow a koszi. Tež nasymu 1854, hdžež na półnóznym khopi ryjachu, namykachu pod 2½ łóhcža hłubokim basalcži, kiž prjeki ležesche, wulki hornz, kiž ße psches to, so wulki kameń na njón pany, rosłama. Tón ßamy je wot žołteje, s kocžimi po-

ſkotkami napelneneje hliny wubjelane. S wonka wokoło kromy ßu pyſchne ßmuhi a ßmuſki, kiž jeho woßebne a doſtojne poſtajenje wopokaſaja. Hejſoli naß wſchitko njemoli, da je we nim warene, dokelž je tak jara mjehki pſchepaleny. Póbla tuteho hornza lejeſche ßylny worzelowy nožowy a ßerpowy brink (Klinge), kotrajž mataj wobaj ſchpizaty kónz wotrubany abo wotkamany, hewak ſtaj njetko ſ pjeſkowej ſkoru wobcjehnenaj. Dołhoſž teho ßerpa je 11¾ zola a w ſchjerokoſzi ⅛ zola. Mjeri ßo pak tón nožowy brink, dha je wón 6 zolow dołhi, ⅝ zola ſchjeroki a khribet ⅜ zola tołſty. — My ßmy wſchitko towarſtwu „Maćicy Serbskeje“ pſchepodali.

Praſchamy pak ßo, kak ßu tute wjezy na tu predy pomenowanu horu pſchiſchkle, dha nemóžemy hinak wotmolwicj, hacž pſches póhanſke boże ßłużby naſchich wótzow, ſtarych Sserbow. Skoro wſchitke naſche łużiſke hory a khopy, jako Łubin, Cjornobóh, Bjekobóh, Wulki Kameń a t. d. maja wopomniki ſtareho póhanſkeho cjaßa naſchich ßerbſkich predomnikow na ßwojim cjoli. Pſchibohojo ſtejachu na nich a mjeſchnizy ßłużachu jim. So ßo tež wokoło Małeho a Wulkeho Dažina tajke ſa póhanſke boże ßłużby ßwjate mjeſta namakaja, na to pokaſuja wſchelake baßnje, kiž hiſchcjen ßo djenßa bes ludom powedaja. Hiſchcjen djenßa ßo na delnym kónzu Wulkeho Dažina, nedaloko Kumpanez kubła, na jenej hórzy to mjeſto pokaſuje, hdjež je njehdje pſched 1000 ljetami pſchibóh ßerbſkich wobydlerjow tamneho cjaßa ſtał a na tym ½ hodjiny wot Wulkeho Dažina leżazym wulkim kamenju ſteji hiſchcje ßydym woltarjow, kiž na jich ſtary póhanſki cjaß a na ßwoju doſtojnu poſtajenoſž pokaſuja. Móže po tajkim ſchtó dwjelniwy bycj, ſo bje tež tamna hora, mała Landskróna, po ßwojim woßebnym położenju we ſtarych ſandjenych cjaßach naſchim wótzam ßwjate mjeſto, hdjež woltarje ſtejachu, pola kotrychž mjeſchnizy wopory palachu, ſo bychu po ßwojim błaſnym ſdacju hrjeſchny ßwjet ſ pſchibohami ſjednali a ſo pod horu tawſynty ſtejachu, kiž wot wyßokoſzje teje ßameje we ßwojej cjiemnej nuternoſzi radu, troſcht a pomoz wotcjakowachu. W tych namakanych hornzach ßo jich ßwjaty woporny woheń paleſche, a tež k mycju a cjiſzenju ßłużachu. S tymi namykanymi nožemi bu woporny ſłót rjeſany a k woprowanju pſchihotowany. Schto te namykane bleſchki a ljekarſtwa na ßebi maja, móže kóždy wußljedžicj, hdyž wopomni, ſo bjechu w ſaſtarſkim cjaßu mjeſchnizy tež łaſenzy a ljekarjo luda. — Jenož ßwjetku evangeliona Jeſom Khryſta bje ſawoſtajene a mózno, tajku cjiemnoſž póhanſtwa ſahnacj, jeho woltarje ſpowalecj a woheń jeho woltarjow wuhaßnycj.

J. M.

Ducžman.

Tudomna mjeſchcjanſka rada bje ſandjene ljeta kóžde ljeto wjeſte haßy a torhoſchcja ſ nowa pleſtrowacj a wurunacj daka. Sa ljetuſche ljeto bu k tajkemu poredjeniu a wurunanja hłowne torhoſchcjo na pokonſchej ſtroni radneje khježje poſtajene a woßebje wobſanknene, ſo dyrbi ßo to na tutym torhoſchcju ßo namakaze wodowe korto wottorhacj a jeho mjeſtno ßo ſ torhoſchcjom wurunacj. — S tajkim djelom je ßo ſandjeny tydjeń ſapočzatk ſcjinił. — Na ſpomnenym korcji ſtejeſche pak wot ſtarych cjaßow ßem, haj ljetſtotykki dołho kamentna ſtatua, rycjerja ſe ſtarodawnych cjaßow, w rycjerſkim kabacji wobleczeneho a wot nohow hacž do hłowy de żeleſa ſapaßaneho a ſawaleneho ſ dołhej, huſtej a ſaroſzenej brodu we wobleczu, ſ hlebiju wprawizy, ſe ſchkitom w ljewizy a ſ perowzom wudebeny kłobuk na hłowi, woſnamenjo a pod menom „Ducjman“ jara derje ſnata. Tež tuteho Ducjmana je njetk jeho woßud dóſchoł. Wón je, tak nedótkliwy, wojerſki a dobycjerſki hacj tež ßo bycj ſdaſche, ßo pſchewinycj dał a panycj dyrbjał, je to jemu lube a drohe ſtare mjeſtno rumował a tón werſchk ſpomneneho korta wopuſchcjił, njetk

wocžakowarjo, hacž a hdže budža jemu njetk druhe nowe mjestacžko popschecž, teho pak ßebi wjesty, so s cžežka tak intressantne nowe mjestacžko pschipokasane dostane, hacž to stare bje. Niz jenož ßwjedk dobrych a hubenych cžaßow bje wón se ßwojeho dotalneho stejnischcza tež tak njekotrežkuliž sdychneńcžko a schepnenje, kiž hłube s wutroby młódßeho aby starscheho holicža, hacž ta woda se žórła, kotruž jemu pschi podnóžku ßwojich nohow darniwje skicžowasche, wukhadžesche a ßo pusolesche, saßłyschał. Se želniwosžju bje wón tak husto widžał, kak nedocžakliwosž abo nescžerpnosž we wutrobi niz s teho nenastawasche, so woda pod jeho nohomaj tak ßnadnje do bjełeje khany aby pißaneho karana, kiž bje tam holcžo, wodu cžjeraze, podstajiło, bježesche, ale so bje na tajkej wutrobnej srudobi a boloszi wele bóle to wina, so tam snaty a luby towarsch hischcžen nebje aby tak dołho na ßo cžakacž dasche. To bje jemu jara derje snate a dawasche wón tež teho dla ßwoju wodžicžku tak pomałku a cženko, hacž jenož móžno, do karancžka bježecž, so by ßo tola khróblje hodžinka minyła. Hlaj, wón wschak derje wedžische, kak sbožomne tute hodžinki bjechu a kak spjeschnje ßo w dowjernej a wutrobow najhorzische sacžucža wumjenjazej sabawi lubej towarschzy a jeje, s wojerskeje khježki wucžeknenemu abo s remeßniskeje stwicžki wubježanemu towarschej minychu! Pschi tym wschjem, kak bje wón melcžazy a wedžische te jemu we wecžornej aby nóznej cžischini pod jaßnym hwjesdojtym nebjom dowjerene drohe potajnstwa luboszjwych a w zunischich sacžucžach ßej pschikhilenych wutrobow derje sakhowacž, je nikomu nepscheradžo a newubajo! Ale by pak rycžecž móhł, dha by wo tajkich shonenjach nam dosž napowedacž móhł; lubje rady chzyli jemu bes dopokasma a na ßłowo to wjericž, so je kaž starogrichiski bóh Hymen njekotru w luboszjach ßo horjazu wutrobu sdruhej tajkej, niz mene po luboszjach ßo žedžazej hromadu swedł a wobej pak do dljescheho, pak do krótßeho lubosneho swjaska wutrobneho sjenocženja wjasał.

A tutón Ducžman, won je panycž dyrbjał, je se ßwojeho dotalneho wyßokeho tróna delje stupił! — a jeho ßwecžene mjesto ma ßo wutupicž! Sandženu wutoru, 17. haperleje, bu wón pschipołnju w druhej hodžini se spomneneho stejnischcza delje wsaty. Bje pak hižom, jako ßo tajke džjeło s nim džjełacž sapocža, žarowanje wo nim a skóržba na kschiwdži, kiž ßo jemu cžinesche, bes ludžimi, kiž bjechu pschihladowanja dla abo ßo sbožomnych hodžinkow dopomnjo jeho na sdala wobstupili, wulka, dha bu ta ßama cžim wetscha, jako ßo jemu wot tych džjełacžerjow, kiž jeho delje berichu, psches neleposž a newustojnosž wobej nosy wotrasyschtej, tak so žadyn džiw neje, so ßo njetk wobžarowanje hischcžen bóle powetschi a tež, dokelž bje tón, kiž bje tu psches poßlenju, ßydom- a tsizecžiljetnu wójnu twerdžje na ßwojimaj nohomaj stejał, tutej njetko na tak nehódne waschnje shubił a bes neju se ßwojeho spaneneho tróna delje stupicž dyrbjał, w nespokojnych a ßwarjazych ßłowach ßo ßłyschecž dasche. —

Delje wsaty bu wón a jeho podnóžk na to na mały wosycžk na ßłomu položeny a, wot cžrjódžicžki džjecži a ludži pschewodženy, wotweseny.—

Schtož pak tu woßobu, kiž tuta statua wosnamenesche, a tón historiski podłóžk, kiž wona mjejesche, nastupa, dha tutón poßleni neje tak prawje wjesty. — Schtož ßmy w tutym nastupanju nashonicž móhli, je tuta powesž. Ducžman bje pecža rodženy Sserb a bohaty a nahladny wicžežny bur s Wudworja pola Klóschtera, hdžež ßu jeho potomnizy pecža hischcžen dženßa žiwi.

Jako tež khróbły jjesny a wobßedžeř móžneho a hischcže khróblischeho konja skhróbli ßo wón pecža pschi njekajkej ßwedžeńskej składnoszi borkach spomnene korto se ßwojim konjom pscheskocžicž. To ßo jemu tež pecža dwójzy radži, ale tsecži ras pany wón s konjom do korta a satepi ßo tam. Jako woprawdžitemu rycžerej bu jemu k cžeszi a dopomnecžu posdžischo na tamnym korcži, kiž je w hornej Hórzy s kamenjow džjełane, wot twarskeho mischtra, wjesteho Róhrscheidta w ljecži 1576 stajane a, 3ljeta dołho w džjeli, 2000tol. khoschtowało, spomnena statua postajena. w.

Hłowna shromadźisna towařstwa maczizy ßerbskeje.

Ljetuscha hłowna shromadźisna towařstwa maczizy ßerbskeje mjejesche ßo ßredu po jutrach, 11. haperleje w Budyschini a to w hoszeńzu k słotej krónje. Dokelž bje pschedßyda k. dr. Klin sadźjewany, pschi spoczatku pschitomny bycz, dha powita mjestopschedßyda k. vicedirektař Wanak shromadźene ßobustawy, kotrychž bje ßo pschi wschitkim hubenym wedri skónczńje 35 naschło, postaji dźeński porjad a wupraji shromadźisnu sa wotewrenu. — Duž dawasche najprjódzy 2. pißmawedźeř Ssmoleř rosprawu wo skutkowanju wuberka w sańdźenym ljeczi a spomni na to, so je wuberk hacž do jutrow schtyri shromadźisny mjeł, schtyri maczižne spißy (czo. 22 Selenska, 2. dźjel; — cz. 23. Boža kraßnosz, 2. dź.; — cž. 24 Protyka; — czo. 25. Nedźela) a dwaj seschiwkaj czaßopißa (XI. XII.) czischczecz dał a wudawanje ßerbskeho, wot k. dr. Psula spißaneho ßłownika po móżnoszi spjechował. Po skónczenju tuteje rosprawu wupraji k. mjestopschedßyda wschitkim, kiž bjechu w sańdźenym ljeczi maczizy žane pißmo k wotczischczenju poskiczili, woßebje pak spißarej protyki, kotrejež bje ßo 2700 wotczischczow wudało, najwutrobnischi dźak se strony wuberka a wuneße jemu ßławu. — Na to bu wot k. pokładnika Pekarja rosprawa wo maczicznej pokładnizy data, menujzy so je wona hacž do kónza sańdźeneho dezembra 381 tl. 28 nßl. 5 np. dokhodow a 380 tl. 25 nßl. 6 np. wudawkow mjeła. Knesej pokładnikej bu sa jeho spróżniwe wedźenje pokładnizy na to wot k. mjestopschedßydy dźak a ßława wuneßena. — Potom rosestaja k. knihownik Trautmann, kak je dla pscheßydlenja dotalneho knihownika k. Buka po porucznoszi wuberka knihownistwo na ßo wsał, kak wele knihi knihownja tu khwilu wopschija a kak wele je jich w poßleńschim czaßu k nej pschischło a skónczi ßwoje wułožowanje s tej próstwu, so by tola kóżdy po wschej móżnoszi maczicznu knihownju pschisporecz pytał. — Na to bu wot k. Pekarja wosjewene, so je w sańdźenym ljeczi 6 nowych ßobustawow k maczizy pschistupiło, tak so je tajkich, kiž porjadnje płacza, njetko 164 a to s wetscha prjeneje rjadomnje. Pschi tutej składnoszi wobsankny ßo wot shromadźisny, so by ßo na zusokrajne ßobustawy, kotrež ßu ßwój płaczomny peczljetny pschinoschk hischcze winojte, wot wuberka nepoßrjednje pißało, hacž chzedza dljehe ßobustawy wostacz; so by ßo neporjadnym ßobustawam w nastupanju płaczenja praeklusivna termija stajiła a ßo tež, jeli móżno, po kraju wjeste ßobustawy sa agentow postajiłe, kiž bychu ljepscheho maczizy hladali.

(Pokračowanje).

Spěwy.

Wotsynk ljeßu.

(Pschełožk: Es ist so schön im Grünen ꝛc.

1. Na trawniku je renje,
Hdyž naljeczo k nam czehne,
Kaž w ljeßu tak na holi
Nam s weßelom je k woli!
Won, won do ljeßa selenoh',
Tam wotsynk sbjeha ßo!

2. Niz w stuchłej 'stwi ßo kraßni
A barbna kwjetka jaßni,
Duž radsje wonka w haju
Mjecz chzemy lóscht a hraju!
Won, won do ljeßa selenoh' ꝛc.

3. Dha weßelmy ßo czeßnje
Kaž pjekne dźjeczi leßnje,
Kaž wjenz nasch duschnje pyschi
A ljeß nasch spjew rad ßłyschi!
Won, won do ljeßa ꝛc.

4. Kaž ptaczki radosz maja
A w ljeßu saspjewaja:
Tak chzemy skakacz, spjewacz
Hacž budźe ßo ljeß dźiwacz!
Won, won do ljeßa selenoh',
Tam wotsynk sbjeha ßo.

— 0 —

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Ssy ty, Motso, hižom bjelych proscherjow witžik.

Mots Tunka. Nje.

Hanß Depla. Ja wóndanjo jeneho wuhladach a to Bermanezach, jako cžichi pjatk psches tule weß dźjech. Wón tam tehdy rano pschijjedźe a hanesche dwór wot dwora.

Mots Tunka. Je dha ßebi schto naproßył?

Hanß Depla. Nicžo, zylje nicžo, pschetož wschitzy ludźjo ke mschi dźjechu.

Mots Tunka. Dha drje tam wjazy nepschindźe?

Hanß Depla. O haj, kóżdy tydźeń dwójzy, kaž ludźjo powedaja.

Mots Tunka. To je tola nehanbicžje; nimaja dha tam žaneho wajchtarja, so by jeho tón wróczik!?

Mots Tunka. Newjesch dha nicžo noweho s Delan, Hanßo?

Hanß Depla. Wele niz, khiba to, so wóndanjo duzy s Balbiz do jeneje korcžmy trechich, hdźež ßu husto reje. Saidźene ljeto bje tam tež karpjaza hoszina, na kotruž woßebna holcžka pschindźe a ßo pola skhoda stupi. Duž tam tež jedyn kneži pohoncž pschińdźe, kiž chzysche s nej rejwacž hicž, ale wona ßo sarekny a duž ju wón hrosnje pomjawka, tak so wona płakasche.

Mots Tunka. To tola wot teho pohoncža pjeknje nebje.

Hanß Depla. Nje, a woni ßo tam tež potom s nim žałoßnje poskubachu.

Mots Tunka. Ale, hdźe dha ta korcžma je?

Hanß Depla. Nó tam, hdźež žony w kholowach khodźa, abo s druhim ßłowom tam, hdźež chze muž rožku pschedawacž, ale žona jemu neda.

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s budyskeho dwórnischcža.

Do Draždžan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecžor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecžor 7 h. 50 m.

Penežna płacžisna.

W Lipsku, 19. haperleje: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cžerweny słoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winske bankowki 80 1 ruski imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13½ tl. w Lipsku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Jan Bohuwjer, Jana Augusta Bemscha, pekarja a khježerja na Žitowi, ß. — Hana Marja Theresta, Korlje Bohuwjera Brody, wobydlerja pod hrodom, dž. — Hana Khrystiana, Jana Alberta, półleńka w Tsjelanach, dž.

Podjanska cyrkej: Marja, Korlje Ernsta Gróschje, najeńka w Bjelczezach, dj. — Marja, Jana Hencza, khjeżnika w Djeżnikezach, dj.

Zemrjeći:

Dżeń 6. haperleje: Hana Khrystiana, Jana Alberta, półleńka w Tjelanach, dj. 15 minutow. — 7., Marja rodż. Merwiz, Jana Królmuńa, wobydlerja na Żidowi, mandjelska 70 l. — Marja Josefina rodż. Bergerez, nebo Jurja Bohuwjera Bechа, cjeßlje a khjezerja na Żidowi, fawost. wudowa, 55 l. — Hana, rodż. Hurbanez, Handrija Kraßy, khjeżnika w Bjelczezach, mandjelska, 67 l. — Jan Jurij Hensel, khjeżnik w Mniichonzu, 69 l. — 8., Hańża, nebo Jana Hilbenza, t. cż khjeżnika w Hucżini, fawostajena wudowa w Jenkezach 70 l. 7 m.

Nawěstnik

So my w ßwojich khlamach dale wschitke **materialne twory** pschedawamy a hewak tež kóżdy cżaß **penesy wumjenjamy**, to s tutym wosjewjamy.

Schade & Co.,
na swonkomnej lawskej haßy.

K. K. Prjene Wohenfawjeszjaze Towarstwo we Wini

fawjeszjuje mobilije, twory, żito, grat pod zyhlowanej, kschindzelowej a **ßlómjanej** tjechu. Sawjeszenja wobstara w Budyschini

Chr. Holtsch na mjaßowym torhoschczu.

NB. Wschitke płaczenja stawaja ßo w pruskich penesach.

Schlesynske ßymentne lane ßymjo

pschedawa **Póstel** w Klukschu.

Psched njekotrym cżaßom bu truba płatu nedaloko Rakez na dróży namakana a może ßo po sapłaczenju wukożkow saßo dóstacz we wudawarni Serb. Nowinow.

Hólczez wot sprawnych starschich a s potrebnymi schulskimi wjedomnoszemi może w jenym młyni do wucżby stupicz. Hdże? schoni ßo we wudawarni Serb. Nowinow.

60 kóp rjanych woklepow a wowßnych walczkow je na hornohórczanskim młyni na pschedań.

Dżeń 16. haperleje popołnju bu na pucju wot Maleschez psches Plußnikezy do Krakez listownja (Briefstascha) s 12 tl. paperjanych penes schubena. Sprawny namakar chzył ju sa dobre sarunanje we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

Rigaske a Memelske

ßymentne lane ßymjo, jara rjanu tworu, pschedawam, so bych je srumował, po zylje tunej płaczisni.

W Budyschini na ßerbskej haßy.
J. G. F. Niecksch.

W Kotezach

na mojej klamarni dawam tebo runja, każ tudy w Budyschini, to ßamo lane ßymjo po tunach, górzach bjertlach a mjerzach a po tej ßamej zylje tunej płaczisni pschedawacz. J. G. F. Niecksch.

Schtóż chze drubt seschiwk ßerbskich

symbolskich knihow

pschedacz, dostane sa tón ßamy, jeli derje djerżany, pola knihiwjasarja Kliemanda a kand. Mrósa w Budyschini połnu płaczisnu. Wola poßlenscheho je wysche zyłych symb. knihow tej ßerbski wulki Katechismuß Luthero-wy **woßebje** k dóstaczu.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trjeszi.)

Saruczazy fond towarstwa **Dżeßacz millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes**

Wetschi djel samóżenja towarstwa je na kubła hypothekarischy wupożczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumiócżene żita atd. atd. pschecżiwo wóhnjn po tunich twerdzje postajenych prämijach.

Dopłacżowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Wschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicja towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na ziwenje człowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a żelesnizach.

Wschje pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

UNION,

powschitkomne krupobiczje sawjeszjaze towarstwo.

Sakładny kapital tśi milliony tolerjow.

Union sawjeszjuje pschе krupobiczje pólne płody wschitkich druzinow, jako: stwelzowe płody, trukowe płody, wolijowe rostliny a t. d.

Prämije ßu **twerde,** takso ßo zenje zane dopłaczowanja dawacz netrebaja.

Schkody ßo bórsy a hódnje reguljeruja.

Sawjeszenja wobstara kózdy cłaß

M. Flanderka, wokreßny agent
na mjaßowym torhoschczu w Budyschini

Poruczaze spomnenje.

Dr. Borchardtowe aromatisko-medizinske **selowe mydło** w sasyglowanych originalnych pakczikach po 6 nßl.

Dr. Hartungowe chinaskorowy wolij, w sasyglowanych a do schklenzy stemplowanych bleschach, po 10 nßl.

Dr. Hartungowa selowa pomada, w sasyglowanych a do schkleńzy stemplowanych tyglkach, po 10 nßl.

Haptykarja **Ant. Sperati'a italske medowe mydło,** w originalnych kruchach po 2½ a 5 nßl.

Snutskomna hódnosz a dopokasana wużitnosz horka spomnenych priveligirowanych wjezow netreba zaneho wobschjernische wukhwalenja = hijom małe spytanje doßaha, so jedyn pschеßwjedzenje wo dobrosći a woßebnosći tychle powschitkomnje wużitnych wunamakanjow spósnaje a budja wjesće wot wschitkich, kiż ßu je jedyn krócz nałożili, s woßebnym spodobanjom pschezo saßo kupowane. = Prospekty a wułożenja nałożenja ßo darmo dawaja, ßrjedki ßame pak, w snatej dobrosći = pod saruczenjom woprawdżitosće = ma w Budyschini **jenoż ßam** na pschedań Wilhelm Hammer, w Kamenzu Fr. Aug. Naumann, w Rakezach haptykar Facius.

K wobkedżbowańu.

Pśichodnu nedżelu 22. haperleje budje ßo pola nje **wobczahanske hoscżina** (Einzugsschmaus) s rejemi wotkżerżecz, ha so k tomu wschitcze Serbja najluboznischo pżeprosćeja.

W Newsczach 16. haperleje 1855.

Mikławsch Kral, kortżmar.

Woprawdżity peruwianski guano

pschedawa Reinhold Bartels
w słotym lawi w Budyschinu.

W Ssmolerjowej knihałni pschedawaja ßo saßo:

Wutrobne knizki. 5 nßl. 5 np.

Zandżenu sobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna Płaćizna. tl.	nsl.
Rózka	5	5	4	20	5	—	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pschenża	6	25	5	15	6	20	Jabły	10	15	10	5	10	10
Jecżmeń	4	—	3	20	3	25	Hejduschka	7	25	7	15	7	20
Wówß	2	15	2	5	2	10	Bjerny	2	24	1	25	2	—
Hrósch	6	5	5	25	6	—	Kana butry	—	17	—	15	—	16

Čišćane pola K. B. Hikl, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl Štwórtlětna předpłata pol. wudawarja 6 nsl. a na kral pósće 7½ nsl.

Čisło 17. 28. haperleje. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Wukranczjz. S Budyschina. S Budyschina. S Kotez. Hłowna shromadzisna towarstwa maczizy szerbskeje. Dopisy. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Spjewy. Nawjeschtnik.

Pruske žołte paperjane penesy wot ljeta 1848, tak menowane „Darlehnskassenscheine," płacza jenož hacž do 15. meje. Nech teto dla kóždy khwata, so je do teho czaßa wotbudze, pschetož potom ßo wjazy neberu.

Swětne podawki.

Sakska. Kral je 20. haperleje hajnisku a ratarsku wyßoku schulu abo akademiju w Tharandzi wopytał a tam wschitko ßwjeru wobhladował, tež wuczbi pschipoßłuchował a ßebi posdzischo wuczerjow a wuczomnikow prjódkstajicz dał a miłoszjwje s nimi ryczał. Hewak je tam tež dwaj dubaj ßadził a porucził, so by jedyn „Janowy dub," druhi pak „Bedrich-Augustowy dub„ rjekał .— Na ßejmi wuradzowachu sapóßłanzy w poßleńschim czaßu woßebje budget (wudawki a dokhody) ministerstwa kultußa a sjawneho wuczeństwa. — S Lipska pißaja, so je maßa ljepscha, hacž ßu ßo nadzeli, ale so pak tola tajka neje, so bychu ßukelnizy s nej zylje spokojom bycz móhli. Woni ßu drje wele wotbyli, ale płaczisna bje niska, bes tym so dyrbja wołmu sa drohi penes kupowacz. Kožje ßo tež derje pschedawachu, ale płaczisna nebje pschedawarjam tež wyßoka dosz.

Prußy. Ssejm je tež do teho swolił, so ßmjedza ßo pruske paperjane penesy niz jeno wot ljeta 1835 ale tež wot ljeto 1848 hacž do 1. julija 1855 pola kralowskeje pokładnizy w Barlini s nowymi paperjanymi penesami wumjenecz. —

Rakußy. Jednanja we Wini hischcze njekak traja, hacž runje bje khwilu strach, so rospanu a s mjera niczo nebudze. Jendzelski póßłanz Rußel je ßo saßo domoj wrócził a njetko jendzelski póßłanz Westmoreland jendzelsku stronu woßebje sastupuje. Pschede wschitkim jedna ßo hischcze wo tak menowany tseczi punkt a newje žadyn czlowek, hacž ßo jeho dla sjednaja. Dołho pak tola tajka newjestosz wjazy tracz nemóže a je lóhko móžno, so hischcze s mjerom niczo praweho nebudze.

Italska. Bamž bje ßo 12. haperleje do klóschtra ßwjateje Hańžje nedaloko Roma podał. S nim bje wele kardinalow, biskópow a wojerskich wyschich, kotsiž tam wschitzy s nin w sali prjeneho schoßa wobedowachu. Po wobedzi dasche ßebi njehdze 100 wuczomnikow tak menowaneje propagandy prjódkstajicz, ryczesche s nimi s kóždym woßebje a dzeržesche potom wschitkim hromadzje rycz. Runje jako bje jim požohnowanje wudzjelił, słama ßo na jene dobo hłowna hrjada, na kotrejž prjeni schoß woßebje wotpoczowasche a wschitzy padzechu s rospadankami do hłubokoszje delje, jenož njekotsi wostachu horkach a bes nimi pražski arzybiskóp weřch Schwarzenberg. Wschitko bje khwilu s ku-

rom a próchom wobdate, ale jako ßo kur roscjahny, widzichu, so ßu wschitzy deljepaneni żiwi a jenoż njekotśi mene abo bóle, tola niz straschnje wobschkodżeni, bes nimi franzowśki general Montreal, kardinal Marini a pecżo wucżomnizy. Bamż ßam bje jedyn wot prjenich, kiż poßtaże a to be wscheho wobschkodżenja. Wón dżjesche hnydom do pódlanśkeje zyrkwje, hdżeż ßo Bohu ża wukhowanje dżakowasche. Njehdże 150 woßobow bje ßo pschepanyło.

Franzowśka. Nowiny powedaja, so je ßo miniśter Drouin saßo do Parisa wrócżił, ale ś tym wupraiene nebudże, so bychu winśke kónferenzy skónczene byke. — Admiral Hamelin je ża ministra kódżstwa pomenowany. — Do Krymy szełu so pschezo hischcje wojazy, teho runja do Turkowśkeje, hdżeż ßo pśched Kónstantinoplom pola Maślaka wulke wobtwerdżene franzowśke ljehwo twari. — Khjeżor a khjeżorka staj ßo 22. haperleje ś Jendżelśkeje domoj wrócżiłoj. Franzowśojo ßu ś tym, każ ßu jeju Jendżelcżenjo powitali, jara spokojeni.

Jendżelśka. Rothschild je to na ßo wsak, so chże jendżelśkemu ministerśtwu najnowschu pożczonku wot 112 millionow toleŕ wobstaracż. — Franzowśki khjeżor je ża cżaß ßwojeho tydżeńscheho wopytanja se ßwojej mandżelśkej woßebnje wele cżeśże wot Jendżelcżanow wużił. Kralowa Viktoria je jemu najwoßebnischi jendżelśki rjad abo orden spożczika, menujzy rjad kholowoweho podwjaska a mjeśto London je jemu cżeßne mjeschczanśtwo dariło. Wschudże hdżeż ßo khjeżor a khjeżorka śjawnje pokasaschtaj, bu jimaj k cżeśzi ßylnje ßława wołana. — Sswjetej ßo dżiwnje sda, so Jendżelcżenjo franzowśkeho khjeżora tak wulzy cżeśzja, dokelż tola hewak Franzowśam dobri nejßu. Ale woni maja ßwoju dobru winu k temu, menujzy woni jeho tu khwilu jara nusnje trebaja, je-li wójny bórzy kónz nebudże, pschetoż to je snate, so Jendżelcżenjo se ßwojim ßamßnym wójśkom niczo wuskutkowacż nemóża, ale ßo na Franzowśow spuschczecż dyrbja. — A cżoho dla dha je ßo Napoleon do Jendżelśkeje podał? Niczeho druheho dla hacż so by jendżelśse ministerśtwo k dalischemu wójnuwedżenju naryczał, pschetoż cżim dljehe wójna traje, cżim bóle Napoleonowa ważnoś roście.

Rußowśka. Pola Sebastopola je ßo wot 9. hacż do 17. haperleje ßylnje tśelało, ale wuczinło ßo niczo ważne neje. Dróbnische powesżje wo tym hischcje nimamy, khiba te, kiż telegrafiske depeschje dawaja. Tute pak ßu taśke:

W Petersburgu 21. haperleje. Werch Gorczakow wośiewja 15. haperleje se Sebastopola. Bombardjerowanje traje wot 9. haperleje. Wobschkodżenja ßo wot naschich wojakow kóżdu nóz saßo wuporedżeja a Sebastopol je pschezo hischcje derje wobarnowany. Ludżi ßmy mene shubili, hacż by ßebi jedyn pschi tajkim satraschnym tśelenju myßlił. Hewak ßo w Krymi niczo podało neje. — W Parisu 22. haperleje. General Canrobert wośiewja 17. haperleje ś ljehwa pśched Sebastopolom: Bombardjerowanje ßo dale wedże. Rußojo rostśelane wobtwerdżenja w nozy saßo wuporedżeja. General Bizot je panył, teho runja tej wyschi Letang. — W Petersburgu 24. haperleje. Werch Gorczakow wośiewja: Nepschecżelio bambardjerowachu tej 16. 17. 18. haperleje, ale ßłabscho. My ßmy jim hódnje wotmolweli. W nozy k. 19. scżinichmy wupad na nepscheczelow, kiż ßo nam derje radżi.

Ze Serbow.

S Kotez. Naß tu khwilu ßurowa ruka żadłoweho słóßnika do stajneho stracha staja. Dżeń 15. haperleje bje tón ßamy hijom saßo tudy ßwój hrosny skutk wobnowicz spytał a pola Dyrlicha woheń sałożił. Tola ßo jemu tón krócz jeho wotpohladanje neradżi, pschetoż woheń bu ś Bożej pomozu pobity. W Kotezach je tute ljeta drje wjazy, hacż pjatnacże krócz woheń pak wudyrił, pak tola sałożeny był a to najskere ś wetscha wot jeneho a teho ßameho słóßnika. Bóh chżył jemu ßwjedomnje sbudżicż, so by ßo dopomnił, so tej ża neho njehdy dżń weczenja nastane, na kotrymż jeho tón knes każ wutrebany prut wjeczjnemu wóhnej pschißudżi. z D.

S Wukranczicz. Sandzenu nedzelu 22. haperleje bu we Wukranczizach na mjesto predawscheho duchomneho Kiliana wjesty k. Gumlich, rodzeny Njemz, kaz zhyschimy, s torgawskeje krajiny, sa duchomneho postajeny, kiz chze posdzischo zherbszy wukmycz Njemskeho duchomneho je tudomna wossada teho dla wuswolicz dyrbjała, dokelz zho zadyn zherbsti kandidat namakał neje, kiz by Kilianowe mjesto na zho wsacz chzył.

S Budyschina. S australiskich listow shonimy, so je zho w Eben Ezeru w Australiskej wot wuczehnenych Serbow nowa wossada salozhiło, kiz je wot evangelsko-lutherskeje zyrkwje wotpanyła, tawsyniljetne kraleswo a sassopschinezhenje wschitkich wjezow wuczi a kiz je zhebi Jana Sworu s Drozhdzija sa zhwojeho duchomneho postajiła. Wele tych zhamych, kiz k tutej wossadzi zhluscheja, czehnische wot nasch precz, dokelz zho po jich myzhli pola nasch kschesczijanska wjera w zyrkwjach a schulach wjazy czista newuczi. Schto zhu woni pod kschesczijanskej wjeri srosymili, to njetko sjawnje widzimy.

S Budyschina. Tamny kamentny ryczeć „Duczman", wo kotrymz nam Nowiny psched tydzenjom dljeschu powesz podachu, wosnamenesche pecza po druhich powesczjach prjeneho kuzischeho markhrabju, kiz „Gero" rjekasche. Kak daloko ma tuta powesz ljepschi historiski podłozk, to newjemy; jenoz na to chzemy spomnicz, so nasch w meni „Duczman" zylje po czmi wostaji. Dale praji ta zhama powesz, kiz zho jenoz s knihow: „A. Böhland, Chronik der Sechsstadt Budissin, pag. 139." czerpana bycz sda, so je tuta statua w zhwojim czasu w Drezhdzanach wot rjesbarja wjesteho Waltera dzielana a s zyła 65 tol. 23 zhl 4 now. płaczizła. Nech pak temu je, kaz chze; jenoz so njetk wjemy, so je rada wobsankny la, Duczmana s nowa a to pschi radnym tórmi na nohi stajicz a so budze tak Duczman tez postzischo, kaz hdy predy, nasch Duczman wostacz. w.

Hłowna shromadzischna towarstwa maczizy zherbskeje.

(Skónčenje).

Jako zho to wujednawasche, sastupi pschedzhyda k. dr. Klin a bu wot shromadzenych zhławnje powitany. Wón da na to zhwoje wotmolwenje s pschecjelnywimi zhłowami a potom pokraczowasche zho w jednanju na to waschnje, so sekretar ryczjespytneje abo filologiskeje sekzije rosprawu wo skutkowanju tuteho wotrjada dawasche, wozhebje so je wona dwje shromadzischni (zhwjatki w Kulowi a nasymu w Budyschini) dzerzała a w nastupanju srjadowanja zherbskich pschischłowow a powjesenja pismika óta (ó) dokonjała. Potom spomni k. Pekar hischcze na to, kak wele maczicznych knihi ma hischcze na składzi a s tutym bjechu rosprawy maczicznych sastojnikow skónczene.

Na to wobsankny zho najprjodzy, so by k. Trautmann macziczny pomjatnik s namenscha budyskim zhobustawam poskitował a wuprajl zho to pozhadanje, so bychu zho tez wschitke druhe zhobustawy po składnosczi do neho sapisałe a to wozhebje na pschichodnej hłownej shromadzischni czitnicz chzyłe. Potom dawasche k. farar Thiema wo tym, schto bje wón w nastupanju sawedzenja zherbskich biblickich stawisnow pola wyschnosczle wuskutkował, rosprawu a czitasche pismo wyzhokeje krajskeje direkzije, w kotrymz bje wuprajene, so zhmjedza duchomni spomnenu knihu bes sadzjewka do zhwojich zherbskich schulow saweszl a so trebaja jenoz to, hdyz zho stacz ma, krajskej direkzii wosjewicz Knesej Thiemi busa tajke zhwjerne, k ljepschemu maczizy wuwedzene skutkowanje wutrobny dzak wot shromadzischni wuprajeny.

Na to położi k. Jazhławk zhwój rukopiz „Powjesće z Delan" prjódk a bu postajene, so bychu zho te zhame skere ljepe wotczischczjale. Po tajkim postajenju pschenđze jednanje na wudajny, wot k. dr. Pfula spisany zhłownik, a wosjewi k. dr. Klin, so je wuczinene, kajki ma zho tón zhamy

wotczischczecz, tola budze k temu, dokelž budze s najmeńscha 63 listnow tolsty a w 1000 exemplarach nakładzeny, njehdze 825 tl. treba. Knes pschedßyda chze teho dla pola wyßokeho sakskeho ministerstwa, pola łužiskich krajnych stawow a pola shorelskeho wuczeneho towarstwa wo dary sa tutu naležnosz a k. rycznik Rychtař wo penežne podperanja w tajkim nastupanju pola privatnych woßobow proßycz. Pschispomnicz mózemy, so je hižom k. rycznik Mosig s Aehrenfelda 30 tl., k. farař Imisch 10 tl. a k. farař Seiler hódnu summu sa spomneny ßłownik ßlubił. Czischczenje budze ßo sapoczinacz, tak bórsy hacz budze 400 tl. hromadzje. — Dale bu wobsanknene, so ma ßo na ljeto 1856 saßo ßerbska protyka wudacz a to na to waschnje, so budza ßwjate dny s czerwenym pißmom czischczane, so smjeje kóždy dzeń ßwoje snamjo jako: borana raka, lawa atd. a so budza tež pruske hermanki po potrebnoszi pschiwdate. Knes spißowař protyki chze wschitko w prawym czaßu wobstaracz, schtož shromadzisna s wulkim dzakom pschija.— Hewak ryczesche ßo tež wo wudaczu pczólnych knižkow, kotruž naležnosz chze łužiske ratařske towařstwo podperacz a bu wobsanknene, so by wuberk tu wjez dowujednał. — Napoßledku by w nastupanju wudajnych knihi postajene, so maja ßo k. Seilerjowe baßnje woßebje s czaßopißa sa lud wotczischczecz, tak bórsy hacz budza wot k. spißowarja k temu srjadowane. — Skónčnje wupraji ßo shromadzijna sa to, so ßmjedza ßo stare maczicżne czaßopißy sa połojzu dotalneje płaczisny pschedawacz, a jako bje ßo pißmawedzerjomaj k. k. Kuczankej a Ssmolerej wot pschitomnych po prjódkczitanju protokolla dzak sa jeju prózu wuprajił, bu shromadzisna wot pschedßydstwa s podzakowanjom sa pschikhód shromadzenych ßobustawow wobsanknena.

Do maczicżneho wuberka buchu s nowa na tsi ljeta tuczi kneža wuswoleni: mjeschczanski radziczel Dr. Klin jako pschedßyda, seminarski vicedirektař Wanak jako mjestopschedßyda, kapłan Kuczank jako prjeni a knihikupz Ssmoleř jako druhi pißmawedzeř, diakonus Trautmann jako pokładnik, kantor Pekař jako knibownik, profeßař Buk jako redaktor maczicżneho czaßopißa a k. k. direktař Buk, farař Seiler, wuczeř Kulman, rycznik Rychtař, gymnasialny wuczeř Dr. Pful, krajnoßudniski radziczel Seyfert, kandidat Mrós, kandidat Dr. Sommer a vikar Jazßławk jako wuberkownizy.

Dopisy.

S Drezdzan. Sańdzenu ßobotu wecżor po ßedmi czehnische ßylne newedro psches nasche mjesto, kotrež do błyskowoda (Blitzableiter) na wježi (abo tórmi) kschižneje zyrkwje dyri, psches czož bu, dzakowano bohu, wschitka schkoda wotwobroczena. Czitarjo „Nowinow" ßo dopomnja, so tón wecżor a w nozy w Sserbach jara deschcz dziesche. — Gypsowa podobisna (abo modell) teje wježje, kotraž ßo, kaž w ßwojim czaßu w „Nowinach" pißachmy, na evangelskej ßwjatotrojicznej zyrkwi w Nowych Drezdzanach twari, je na kralowskej drosy w Drezdzanach nedaloko zyrkwje w wjestych hodzinach k wobhladowanju wustajena. Najnižscha płaczisna 2 nowaj ßljebornaj. Te penesy kiž ßo wot wobhladowarjow sesskładuja, budza k podperanju natwarenja pospomneneje wježje nałožane. — Sańdzenu póndzelu dopołdnja wokoło 9 wudyri w Taschendorfi pola Mischna woheń, kotryž bu hakle popołdnju sahascheny. Kaž ßłyschimy, ßu ßo w tej bohatej wßy njekotre wulke kubła wotpaliłe. — Tamón tydzeń ßu ßo pola naß njekotre nesboža stałe. Hólczez, kiž pschi nimojjedzenju parneje łódzje (Dampfschiff) na drewnach stejesche, kotrež tu a tam w Łobju pschi brjosy leža, bu wot žołmow powaleny a shubi ßwoje žiwenje w wodzi. To ßo tam poda, hdzež ßo stara „ptacza łuka" pschjeszera, kotrejež nowa ßotra bu hižom psched wjazy ljetami bóle wot Łobja sdalena, a hdzež je ßebi tež hižom njekotryžkuliž Sserb drezdzanske ptakotßjelenje a wulke rynki budow s jich wschelakimi weßelemi wobhladał. — Po Łobju kruch niže, ßredž drezdzanskeju wulkeju mostow, ßo njekotre dny posdzischo łódznik (Schiffer) tepi, kotryž bje ßo se ßwojeho wosydła (Fahrzeug) wobßunył. Na tym mjeszi ßu tež nesnajomnu, njehdze 20ljetnu holzu morwu s wody wuczahnyli. Pola Kötschenbrody niže

Drežďžan je druhi łódžnik w Łobju wo žiwenje pschischoł. Dźiwno, so pecža jeno mało łódžnikow płuwacž rosymi. — Po tym hrimanju, na kotrež predy spomnichmy, poczachu pschi rjanym miłym czaßu kerczki w mjeszi hnydom na druhi dźeń pupki pokasowacž, kotrež ßo porno młódnoselenym łukam naljetnje kraßnjachu. Tola bje ßo wedro tydźenja (ßobotu) khjetro symne sczinił, nedźelu husto ßnjeh pscheljetowasche, a bližsche dny tež symne wostachu, na czimž budža ßo hußańzy mało weßelicž.

Drežďžanski wuj.

Kak rozom Hans Depla wótřitaj a a Mots Tunka ludźi pódla škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Luby Boži khljeb je njetko tola jara drohi.

Mots Tunka. Haj, to je wjerno.

Hanß Depla. A teho dla ßebi ludźjo tak mało czeladnikow dźerža.

Mots Tunka. Haj, tak je s najmeńscha w K., pschetož tam ma runje dźewecž mischtrow jeneho pomoznika a dokelž tón tola wschudźe nedoßaha, dha je ßo njetko wulka wójna sbjehnyła.

Hanß Depla. Nimaja dha tam nikoho, kiž by jich smjerował?

Mots Tunka. O haj, njekotre stare žony a jena mjeneische, hdyž rjeka, so ma mischtr pomoznika, dha móže skere wulzy czinicž.

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelža: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 26. haperleje: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winske bankowki 80 1 ruski imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13½ tl. w Lipsku 42 tl.

Spěwy.

Puczowarjowy troscht.

(Pschełožk: Mag auch die Liebe weinen ꝛc.)

Nech lubosz ßylsu ßyje,
Pschincž ma dźeń knesowy
A serniczka se czmy,
Hdźež weßelje ßo žnyje.

Nech wjeri ßłabnu mozy,
Dźeń ßwjetła pschikhadža

A dompucj rosßwjetla —
Dżeń ßwitacj dyrbi ſ nozy.

Nech nadżiju ſtrach prudżi,
Ssmercj. rów nech ſawyſka:
Dżeń jedyn ſaßwita,
Kiż drjemazych próch ſbudżi!

Nawěſtnik

†

Nebo **Michałej Mitaſchej,**
rychtarej we Jenkezach;
na ljetnym dnju jeho pohreba:
23. haperleje 1855.

Njetk hižom ljeto ſaſchło je,
Hacj ty wſchjem bożmje prajeſche,
A dżjeſche tudy ſe ßwjeta
Tam horje k Bohu do nebja.

Ty móhł 'ſchcje dołho tudy bycj,
Sso ſ twojej ßwójbu weßelicj;
Po Bożej mudrej radżi je,
So ty ſe ßwjeta khwataſche.

Kak je njetk twoja mandżelſka
Wſchej jara ſrudna, twſchniwa;
Tej bratſja, ßotry, dżjecżi wſche,
Su tebe nerad ſhubite.

Sso nerudż, ſrudna mandżelſka,
A bratſja, ßotry ſ daloka,
Tež ſrudne dżjecżi nepłacżcje,
Njetk Michał w Bożim raju je.

Tam ßo wón njetko weßeli
Se wſchjemi ſ hnady ßożnymi,
Wón ſ jandżelemi weßły je
A halleluja ſpjewuje.

Fiedler.

Żiwnoſć ſ 22 hórzami pola, łuki a kerkow je ſe ßwobodneje ruki w Brjeſowi cżo. 20. na pſchedań.

Jedno ſchoßowy wumeńk ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu je ſe ßwobodneje ruki w Holeſchowi cżo. 17. na pſchedań.

Rigaſke a Memelſke

ßymentne lane ßymjo, jara rjanu tworu, pſchedawam, ſo bych je ſrumował, po zylje tunej płacżiſni.

W Budyſchini na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

W Kotezach

na mojej klamańi dawam teho runja, kaž tudy w Budyſchini, to ßamo lane ßymjo po tunach, hórzach bjertlach a mjerzach a po tej ßamej zylje tunej płacżiſni pſchedawacj. J. G F Nieckſch.

K. K. Prjene Wohenſawjeſżjaze Towarſtwo we Wini

ſawjeſżjuje mobilije, tworv, żito, grat pod zyhlowanej, kſchindżelowej a **ſłómjanej** tżechu. Sawjeſżenja wobſtara w Budyſchini

Chr. Holtſch na mjaßowym torhoſchczu.

NB. Wſchitke płacżenja ſtawaja ßo w pruſkich peneſach.

Aukżia.

Sſredu 2. meje 1855

rano wot 8. hodżinow budża ßo na knežim dworu w Sſulſchezach pſcheßydlenja dla wſchelake möblje a domjazy grat jako: jedyn pißanſki ſekretar, komody, blida, kanapeje, półſtrowane a ſżinowe ſtoły, łoża, khamory, ſchpihelje, poßleſchcja, ſteingutowe, ſchkleńczane, moßaßne a żynowe ßudobje, dwje ßani, jena drózka a wſchelaka druha domjaza nadoba ſa hotowe peneſy na pſcheßadżowanje pſchedawacj: ſchtož ßo ſ tutym k dobrocżiwemu nawedżenju dawa.

Woprawdżity peruvianſki guano

pſchedawa Reinhold Bartels
w ſtotym lawi w Budyſchini.

Maćica serbska.

W měsacu měrcu a haperleji su dale do pokładnicy maćicy serbskeje swój přinošk zapłaćili:

k Wehla, aktuar na krajnosudnistwje w Budyšinje 1 tl 10 nsl. na lěto 1854; k. Kiršnaŕ, kantor w Bukecach 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854; k. Kućank, vikar na budyskim tachantstwje a k. Hrabieta, professaŕ w Draždżanach, kóždy 1 tl. 10 nsl. na lěto 1855; k. Błažik, bur w Ralbicach 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854; k. Mučink, wučeŕ w Zemicach 1 tl. 10 nsl na lěto 1855; k. Hilbrig, faraŕ w Kotecach 4 tl. na lěta 1849, 50 a 51; k. Wićaz, bur w Přišecach 2 tl 20 nsl. na lěće 1853 a 54; k. Dr. Pful, gymnasialny wučeŕ w Draždżanach 4 tl. na lěta 1854, 55 a 56.

K. Buk, gmejnski prjódkstejeŕ w Zejicach 25 nsl. na lěto 1855; k. Rostok, wučeŕ w Drječinje 25 nsl. na lěto 1851; k. L. w J. 5 tl. na lěto 1852—55; k. M. w H. 1 tl. 10 nsl. na lěto 1850; k. W. w P. 4 tl. na lěta 1849—51; k. W. w K. M. 2 tl. 20 nsl. na lěće 1850 a 51; k. P. w M. 5 tl. 10 nsl. na lěta 1851—54; k. Smoleŕ, knihikupc w Budyšinje 4 tl. na lěto 1852—54; k. Sowa, studěnt lěkarstwa w Lipsku 1 tl. 10 nsl. na lěto 1849; k. Góstaw, farař w Modłej 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854; k. Mróz, kand. duch. w Budyšinje, 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854; k. Kocor, kantor w Ketlicach 1 tl. 10 nsl. na lěto 1855; k. Imiš, duchomny w Wóslinku 1 tl. 10 nsl. na lěto 1855; k z Damnitz nad Skaskowom 1 tl. 10 nsl. na lěto 1854; k. Buk, direktaŕ tachantskeje šulje w Budyšinje; k. Warnać, farař w Wotrowje, kóždy 1 tl. 10 nsl. na ljeto 1855. (Pokračowanje.)

W Budyšinje, 10. haperleje 1855.

K. E. Pjekaŕ, pokładnik.

Krupobicżje ſawjeſżjaze towarſtwo w Erfurczi.

Pola tuteho towarſtwa je w ſańdżenym ljeczi wot
12,598 ßobuſtawow ſa 12,417,875 toleŕ ſawjeſżene, a
848 wobſchkodżenych doſta 71,605 toleŕ 7 nßl. 2 np. ſarunanja, hewak pak bu 16,000 toler reſervofóndej ſapißanych, na kotrymż maja nowopſchiſtupjazy też po wjeſtej mjeri dżjel. Wſchitko to może kóżdy, kotrehoż to naſtupa, pola podpißaneho wobſchjerniſcho widżicż.

Towarſtwo je ſa cżaß ßwojeho 10ljetneho wobſtacża 912,679 tl. 28 nßl. 7 np. ſarunanjow wupłaczżiło.

Ja móżu teho dla to ßamo kóżdemu ratarej poruczżicż a móża cżeſżeni Sserbja kóżdy cżaß ſawjeſżenja pſche krupobicżje pola me ſcżinicż abo ßo jich dla pola me napraſchowacż.

W Budyſchini, w haperleji 1855.

A. Stoſch, agent,
na ſnutſkomnej lawſkej haßy cżo. $^{121}/_{60}$.

UNION,

powſchitkomne krupobicżje ſawjeſżjaze towarſtwo.

Sakładny kapital ſći milliony toleŕ.

Union ſawjeſżiuje pſche krupobicżje pólne płody wſchitkich drużinow, jako: ſtwelzowe płody, trukowe płody, wolijowe roſtliny a t. d.

Prämije ßu **twerde**, takſo ßo żenje żane dopłacżowanja dawacż netrebaja.

Schkody ßo bórſy a hódnje reguljeruja.

Sawjeſżenja wobſtara kóżdy cżaß

M. Flanderka, wokreßny agent
na mjaßowym torhoſchczu w Budyſchini.

W Smolerjowej knihańi pſchedawaja ßo ßaßo:

Wutrobne knižki. 5 nßl. 5 np.
Sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.
Ssobudar: Kak młodżeńż póńdże po cżiſtym puczu. 3 nßl.
Bjertelk ſta wużitkow wopiſtwa. 4 np.
Wetſcha ſahrodka kwjetkojta. 1 nßl
Mißionſki póßoł. Cżißto po 5 np.
Schto je wjerne kſcheſżijanſtwo. 6 np.
Wopomnenje ßmerczże. 4 np.

Pschiwołanje mojej lubej mandżelskej do rowa!

Spi derje luba mandżelska,
Ty na ßwjecżi ßy pschjetrała.
Schtoż wjertła ßy na ßwjecżi,
To wużiwasch we wjecżnosżi. —

Ty bjesche sprawna, dobra macż:
Duż djak mam do rowa cżi dacż,
Te djecżi kiż mi wotcjahny,
Wschje derje wobstarała ßy.

Duż w ßwojim rowi cżischcje spi,
Mój frudny djak tam ßobu wsmi:
Boh pak chżył namaj hnadnje dacż,
Sso w nebju saßo wohladacż.

Na dnju twojeho pohreba 16. haperleje 1855
twój wulzy frudżeny mandżelski

W Małym Budyschinku.
Handrij Mikanja.

Dźiwadło w Budyschini.
(Theater.)

Jutsje nedżelu 29. haperleje sapoczinaja ßo hry mojeho sjenoczeństwa.

Seyffert, direktar.

Kapital wot 200 tl. pyta sa woßebnje dobru wjestoßz Moritz Heichen,
konz. agent w Budyschini.

Ssmolerjowa knihańnja w Budyschini s tutym najpodwolnischo wosjewja, so wona tež wschitke njemske cżaßopißy wobstara, jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Sächsisches Kirchen- und Schulblatt, Sächsische Schulzeitung, Pilger, Bienenzeitung, Mißionsblatt; a t. d. atd.

Tež ßu w spomnenej knihańni wschitke njemstae knihi a muzikalije na pschedań abo wobstroja ßo te ßame po pożadanja najrucżischo.

W Ssmolerjowej knihańnje sa 6 nßl. s dostaczu:

Petermannowa kharta Krymy.
Nowy wudawk.

Tutón nowy wudawk je wele wetschi a na to waschnje pschisporeny, so je k nemu tež plan jendżelskeho a franzowskeho ljehwa psched Sebastopolom pschiwdaty.

Cżiszenje poßleschczoweho perja

newobstara ßo wjazy w rybjazych wrotach, ale na kotolskej haßy w Güntherez piwnym dworu, a to po najnowschim waschnju s chlorowej a selowej paru, psches cżoż perje niczo neczerpi, tola pak ßo derje wucżiszi. Wschitke poruczenja w tajkim nastupanju horje bere

E. Fröda na kotolskej haßy cżo. 110/49.

Nowische powesżje.

S Wina pischu, so ßu tamnische jednanja wo mjer skónczene; pschetoż ruski pósłanz nochżysche do teho swolicż, so bychu Rußojo jenoż 8 wójnskich kodżow na cżornym morju mjecż ßmjeli. Wójna budże teho dla njetko hischcje s wetschej mocu wedżena a sjenoczeni nepschecżeljo Rußow nochżedża Krymu wopuschczicż, byrnje Sebastopol nedobyli, ale ßu teje myßlje, Kamjesch, Balaklavu a Eupatoriu tak ßylnje wobtwerdżicż, so jich Rußojo wuhnacż nemóża. — Wele budże wysche teho wot rakuskeho khjeżora wotwißowacż; pschetoż wone ßo ßylnje poweda, so ton njetko wójnu pschecżiwo Rußam wesż nocżze, schtoż drje by nasche kraje psched wójnu a wójnskimi wudawkami wobarnowało, sa to pak Jendżelcżanam a Franzowsam wójnu wele cżeżschu scżiniło. — Napoleon pecża 5. meje do Krymy póńdże.

W Konezach pola Porschiz móże sprawny djelawy muż se żonu bydlenje a djeło pola podpißaneho namakacż. E. s Kanig.

Zandżenu sobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	5	17½	5	5	5	12½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pschenża	7	5	6	20	7	—	Jabły	10	10	10	—	10	5
Jeczmeń	4	10	4	2½	4	7½	Hejduschka	7	25	7	15	7	20
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	5	5	25	6	—	Kana butry	—	16	—	14	—	15

Ćišćane pola K. B. Hiki. w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl Štwórtlětna předpłata pol. wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 18. 5. meje. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Pschiwczjiz. S Wóspórka. S Budyschina. Dopißy. Spjewy. Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Zyrkwinske powjeszje. Hanß Depla a Mots Tunka. Nawjeschtnik.

Pruske žołte paperjane penesy wot ljeta 1848, tak menowane „Darlehnskassenscheine," płacza jenož hacž do 1. julija. Nech teho dla kóždy khwata, so je do teho czaßa wotbudze, pschetož potom ßo wjazy neberu.

Swětne podawki.

Sakska. Kral je sańdzeny pjatk draždzansku polytechnisku wuczeřnju wopytał, tam wschitko ßwjeru wobhladował a tež wuczbi khwilu pschipoßłuchował. Tež ryczesche wón s njekotrymi wuczomnikami, kotßiž bjechu wschelake wudzjełki prjódkpołožili. — Ssejm wuradzuje dale krajny budget. — My Sserbowkam hischcze jón krócz tu radu dawamy, so bychu ßebi na butrowych wikach pschichodnje płaczisnu sa ßwoju butru w nowych ßljebornych žadałe; pschetož sańdzenu ßobotu ßu njekotre hosposy saßo teho dla wele schkodowałe, dokelž bjechu płaczisnu sa ßwoju tworu w starych ßljebornych postajiłe a potom jenož nowe ßljeborne dóstachu.

Prußy. Kral je germanskemu museu w Nürnbergu 500 toleř se ßwojeje ßamßneje pokładnizy darił. — K czeszi semreteho ruskeho khježora Mikławscha bu wot schesteho regimenta kjeraßjerow, kiž ma jeho meno, 23. haperleje ßmertny ßwedzeń wobeńdzeny. Kral a prynzojo, kaž tež wschelazy wyßozy wyschi bjechu pschitomni. — Pruski krajny budget sa ljetusche ljeto žada ßebi wscho do hromady 111,800,000 tl., kotruž summu stej njetko wobej komori skónczńje pschiswolitej. — Ssejm budze w bližschim czaßu wobsankneny. Wón je tež bes druhim sa dobre spósnał, so dyrbi pschichodnje zentnař 100 puntow, punt 30 lutow, lut 10 kwentlow, kwentl 10 zentow a zent 10 sornow mjecz, tak so budze ßo po tajkim w tajkim nastupanju po dzeßaczich liczbowacz. W Sakskej ßo, kaž je snate, penesy hižom tak licza. — Prynz Korla je ßo s Petersburga wrócził.

Rakußy. Ruski póßłanz je pecza saßo njekajke wułoženja prjódkstajił, po kotrychž by ßo mjer wujednacz hodził. Tola nebuchu te ßame wot tych druhich póßłanzow sa dobre spósnate, jenož rakuski póßłanz wupraji, so chze je do pschemyßlenja wsacz a rakuske ministerstwo wosjewi potom, so wone teho dla jednanja wo mjer hischcze sa skónczene nespósnaje, ale jenož na dalschi czaß wotstorczene. Czoho dla pak rakuske ministerstwo takle ryczi? Teho dla, dokelž ßo jemu hižom wójnu wesz nochze. Wone je menujzy Jendzelczanam a Franzosam ßlubiło, so budze jim tehdom wjeszje wójnu wesz pomhacz, hdyž budza jednanja wo mjer teje winy dla zylje skónczene, dokelž ßo žadyn mjer wujednacz nehodzi. Njetko ßu tajke jednanja jenož wotstorczene a duž Rakuschenjo do wójny czahnycz netrebaja. Jendzelczenjo a Franzowsojo ßebi tajke wułoženje lubicz dawaja, dokelž widza, so bes Rakuschanow tola niczo pschecziwo Rußam pschihotowacz nemóža. Woni teho dla rakuske ministerstwo k dopelnenju jeho ßlubenjow kruczje neczischcza, dokelž ßo boja, so móhło to

ßamo hewak zylje wotskoczicz. — Roskasowař nad rakuskim wójskom na ruskich mesach, general Heß, je ßo k wójsku podał. — S Turina pischu, so je ßo prjenja jendzelska łódz, kotraž sardinskich wojakow do Krymy wesesche, na morju spaliła. Wojazy czeknychu s wetscha na jenu druhu łódz, jenož njekotsi ßo spalichu.

Franzowska. S Parisa pißaja: Jako khježor Napoleon, wot ßwojich adjutantow pschewodzany, ßobotu 28. haperleje po tak menowanych elisejskich polach jjechasche, wutsjeli jedyn derje swoblekany czlowek w bliskoszi njekotrych kroczel dwójzy pistoliu na khježora. Ale khježor nebu trecheny a rajtowasche hnydom k khježorzy. Mordarja ßu sajeli a je to jedyn Italienař s menom Liverani, kiž je tajki neskutk pecza teho dla sczinił, dokelž je pschi wobhlehnenju Roma psches Franzowsow ßwoje samóženje shubił. — Wotewrenje powschitkomneje wustajeńzy (Ausstellung) w Parisu je na 15. meje wotstorczene. — Napoleon najskere do Krymy nepóńdze, dokelž ßu wschitzy jeho ministrjo prajili, so ßo boja sa czaß jeho nepschitomnoszje Franzowsku w mjeri sdzerzecz. — S Krymy je njetko po czornym morju (spody wody) hacz do bliskoszje turkowskeho mjesta Varny telegraf położeny a wedze wot tam hacz do Parisa a Londona, tak so móža tudy sa czaß jeneho dnja poweszje s Krymy dostawacz. Najnowscha telegrafiska depescha franzowskeho generala se sebastopolskeho ljehwa rjeka: Niczo noweho!

Rußowska. Pschezo wjazy jendzelskich łódzow ßo w naranschim morju shromadzuje a budzemy drje bórsy wot tam njekajke wójnske poweszje ßłyschecz. Hacz dotal ßo tam hischcze niczo stało neje. — Wulke bombardjerowanje a tsjelenje na Sebastopol, kotrež wot 9. hacz do 25. haperleje spóchi trajesche, je 26. teho ßameho mjeßaza saßo sastało. Jendzelczenjo a Franzowsojo ßu wschjednje njehdze 26,000 krócz kanony wutsjelili a sa tutón czaß sa 1,500,000 tl. pólvra a kulow pschekanonjerowali. Ale to wschitko niczo pomhako neje, pschetož Sebastopol steji tak twerdy, kaž predy. Rußojo ßu ßo jara derje wobarali a jich nepscheczeljo nejßu jim tež ani jene wobtwerdzenje wsacz abo rostsjelecz móhli. Rußow je sa czaß bombardjerowanja njehdze 2000 morenych a ranenych, kak wele pak Jendzelczanow a Franzowsow, to hischcze snate neje.

Ze Serbow.

S Pschiwczitz. Kralowske sakske ßudnistwo we Wilsdruffi je w lipskich nowinach wosjewiło, so je dzjełaczeř Handrij Zscharnak (najskere po ßerbsku: Czornak) jenu dzówku ßwojeje hižom semreteje ßotry, Marje Schlapkez, a dwje dzówzy ßwojeje tež hižom semreteje a na wjesteho Janki wudateje ßotry sa herbow sawostajił. — Dokelž pak ßu tuczi herbja nesnaczi, dha je ßo to w lipskich nowinach k sjawnemu nawedzenju dało, ale w Sserbach drje ßo lipske nowiny tež mało czitaja a duž je ßebi podpißany dowolił, tule wjez w ßerbskich nowinach wosjewicz. Wón je psched njehdze 40 ljetami wjesteho Czornaka snał, kiž bjesche s Holeschowskeje Dubrawki, a potom sa Draždzanami ßłužesche. Ssnadž je to tón Zscharnak a je ßnadž tola hódno, so ßo njechtón sa jeho sawostajeństwom prascha, hacž runje drje jara wulke nebudze. H.

S Wóspórka. (Saposdzene). Jara wobžarowacz dyrbimy, so w njetzischim czaßu słószje tak pschiberaja. Snamenja teho ßu sałożene wóhnje, jastwa polne paduchow, khostařnje połne wopakpschißaharjow, jebakow a mordarjow. Duž ßo nam tež lubicz nemóže, so ßo adventski a póstny czaß, wot naschich wótzow sa ßwjaty a ważny dzerżany, psches reje a keklije wotßweczuje. Jenož jara mało je ßłyschecz, so by nabóżnosz tam a ßem dobyczje mjeła. Tež pola naß nepobrachuje na tajkich wujkach, kiž na bóle samóżitych s nepopscheczom woczi wuwaleja kaž nopachi, a jich s leszju sjebacz abo słószje na nich ryczecz sa wulku wuschiknosz dzerża. Tajzy porukuja tež husto dosz wuczerjam w zyrkwjach a schulach a to niz s małej mudroszju, hacž runje sa zyłe ljeto ljedom jedyn ras do zyrkwje pschińdu a ßo sa schulemi s zyła newoprascheja a tež schulskim pruhowanjam

nepschipoßłuchaja, kotrež ßo tudy k spokojnoßi rosomnych starschich w ßwojim cżaßu wotdżerżuja. Tež dyrbimy na to spomnicż, so k. duchomny Junghänel w póstnym cżaßu zylie ßam se wschjemi schtyrimi schulskimi klaßami tßi dny pscheßłyschowanje dżerżi a to woßebje w nabóżini. Wysche teho mjejachmy tež ljetßa kraßny seleny schtwórtk, kiż bu dopołnja se ßerbskej a njemskej Bożej ßłużbu wobeńdżeny. Hewak bje zyły dżeń wscho cżicho tak na haßach każ wo jstwach a po wotbicżu ßedmeje hodżiny saßwoni ßo se wschjemi swonami jara renje a hlaj! zyle ßwójby dżiechu w cżeßnych draßtach do kneßoweho domu k blidu naßcheho sbóżnika. A dołho netrajeße, dha bje wetschi dżiel Bożeho domu napelneny se spowednymi ludżimi a widżichmy bes nimi bohatych a khudych, wyschich kralowskich saßtojnikow a niskich cżeladnikow. Tež ßtupi nasch k. duchomny se ßwojimi poßłucharemi a pacżerßtimi dżeczimi k hnadnemu blidu a woßebnu spowednu rycż dżerżeße k. duchomny Hilbrig s Kotez, po kotrejż ßo sbromadna spowedż spjewasche a Boże wotkasanje wudżjeleße, tak so kóżdy potom po wuspjewanju wjazerych khjerluschow a modlitwow po duchu wokscheweny na tutym ważnym wecżoru seleneho schtwórtka cżicho domoj dżieße.

Hacż runje słóńż je wulka
W tym cżaßu njetzischim,
Móż seleneho schtwórtka
Je ważna wjerjazym;
Tež tym ßo wotkasa
Tón schaz, kiż njetko ma
Ta zyrkej wóspórska.

S Budyschina. Dotalny tachantski vikar a kaplan k. Jakub Kucżank je sa fararja pschi budyskej zyrkwi ßw. Marje postajeny.

S Budyschina. Sańdżene jutry buschtaj na tudomny kathólski seminar pschijataj: Mikławsch Pech, menowany Kroñz se Ssmecżkez (Sserb), a Franz Hahn s Drajdżan (Njemz), a na präparandski wustaw teho ßameho seminara pschińdżeschtaj: Jan Cżießla (Sserb) a Emil Sauer (Njemz) wobaj s Budyschina. — Njetko ßu sżyła na spomnenym seminaru tucżi Sserbja: Jakub Kral, Mikławsch Pech, Mikławsch Bura Jan Wuschanski.

Dopisy.

S Drežđjan. Loni ßmy wam pißali, so budże tudyscha evangelska „dwórska a sosijina zyrkej" ponowjana a porjeńschana. Njetko wam wosjewjamy, so ßu twarcże naczilki abo plany, kajke schto budże, hotowe, a so bjechu psched njeschto nedżelemi na wumjolskej wustajeńży (Kunst-Ausstellung) khwilu k widżenju.

S Drežđjan. Jako wy, cżeßene hospoßy, nedawno jutrowne jejka wareschcże, dha newedżischcże, kak ßlje je ßo nam wbohim wulkomjeschcżanam khodżiło. Sańdżenu symu menujiży je ßo pola naß sa jene jenicżke jejo druhdy dżeßacż abo tež dwanacże nowych penes płacżiło. Hdy bje jich tehdy jena wot waß njeschto kop ßem poßłała, budżische schikowany kroschik wuwikowacż móhła. — Wóndano wecżor buschtej na Wilskej haßy pola konditora Müllera dwje wyßokej, porstolstej woknowej schkleńży rosrażenej, kotrejż bjeschtej schjeßdżeßat toleri płacżiłój. Njekotßi hoßżio hnydom na haßu skocżichu a teho dypazeho dżecżelza doßażechu, kiż bu bórsy do kjetki ßuneny. — Pola naß w Drażdżanach ma jene zuse knejstwo ßłużobnizu s mórowskich krajow. W Tharandzi pak psched njekotrymi ljetami tajki młody prynz schtudowasche. Tež cżorni keklerjo ßu tu a tam we wetschich mjestach widżicż byli, kaj w Dreżdżanach, w Lipsku, w Barlini a t.d. Kak ßo tymle ludżom bes nami bjelymi spodoba, to newjem, dokelż mórowskeje rycżje ßwjedomy nejßym. — W dżenßtydżeńskim dopisu, strona 132, rynczk 13b, ma ßo cżitacż: „ßobotu tydżeń."

Spěwy.

Luby wótzny kraj.

(Wschołoż: Treue Liebe bis zum Grabe ꝛc.)

Sswjernu luboßż hacż do rowa
S ruku, se rtom pschißaham
Tebi wótzny krajo s nowa
Sa wscho, schtoż pscheß tebe mam:

Niż ſe ßłowom, niż ſe ſpjewom
Chżu ßwój djak cji wotrunacj.
S mojej frwju a ſ mojim djełom
Chżu we nuſy k tebi ſtacj.

Wjernje, ßwjernje wſchitkim praju,
Nepſcheczelej, pſcheczelej,
So ſwjaſk wjeczny weje naju,
Nech ſlje aby derje ſtej';
Swjernu luboſz hacj do rowa
S ruku, ſe rtom pſchißaham
Tebi wótzny krajo ſ nowa
A ßo tebi k ßłużbi dam.

Šćudr.

Nimo lěsnoh pastwišća šćežka wije so;
Při nej so tam rošerja stare sćudrisko.

Žadyn kruwař njesynje so k tom šćudrawcej,
Žana kruwka nješćipje wokoł njeho sej.

Junu bože njewjedro hólcow nastróža,
Mały kruwař klaknu so sćehnši klobuka.

Zliwku dżeštaj wojakaj, jedyn zeleše:
„Krywa z hłowy njećahaj! djaboł bubnuje!“

„„Božedlaće, hubako!““ towařš zaryča —
Zahrimajcy njewjedro razy žortaka.

Hdżež wón kročeł wot šćežki morwy leżeše,
Kerk su jemu sadźili — šćudr wostał je.

Łužanowy proteus.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. W njekotrych korczmach je druhdy tola hóre, hacj pola Sebaſtopola.

Mots Tunka. Haj, ty drje to mjeniſch, ſo ßo tam ßylnje bombardjeruje.

Hanß Depla. To ja nemjenju. Ale poßłuchaj! Hlaj, ja bjech wóndanjo delkach w holi do jeneho boſzeńza ſaſchoł, hdjež bjechu reje.

Mots Tunka. Dha drje ßy ßobu rejwał?

Hanß Depla. Nje, ja tam jenoj khwilku pſchihladowach, ale dokło netrajeſche, dha počachu tam zuſy hólzy wulzy cjinicj, hacj počachu pjaſtowacj a ßo ſtorkacj, dokelž to weßnych hólzow merſaſche. Duž bje ſwada hotowa a ſ khwilemi bje jedyn weßny delka a zyła hromada na nim, druhdy ßaßo ßo jedyn zuſy na ſemi walesche, hacj na poßledku jeneho zuſeho tak ſpukachu, ſo počza płakacj.

Mots Tunka Tón wbohi cjłowecjt!

Hanß Depla. A hdyž chżychu zuſy domoj hicj, dha bje runje jedyn weßny vſched khježu wonka a duž jeho tam zuſy wſachu a cjißnichu jeho wo płót ſo mójeſche ljedom ſtanycj.

Mots Tunka To je tola jara hroſnje!

Hanß Depla. Njekotři weßni potom ſa zuſymi bjeżachu, ale woni ſich doſzlahnycj nemóżachu, a dyrbjachu ßo bes wecjenja domoj wrócjicj.

Mots Tunka. Wjesch ty schto, Hanßo, ja też mjenju, so młody hólz neßmje byćz kuž mehki pampuch, ſkiž by ßo wot kójzbeho ſjjeſiz dak. Ale hdyž ßu puki, dha dyrbja też ſprawne byćz, a neßmje ßo jich wele na jeneho waliz.

Hanß Depla. Haj, a wo płót metacz, ſo ßo ſkoro ſtoły rosraſy, to tola też žadyn ſchik neje.

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 3. meje: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cžerweny ſłoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 80 1 ruſki imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13½ tl. w Lipſku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: J. G. Berg ſ Zitzſchewiga ſ Marju Madle u Wicžaſez ſe Żidowi. — Auguſt Moritz Pfuhl, pekarſki miſchir w Kötzſchenbrodži, ſ Marju Auguſtu Lohſez ſe Żidowa. — Jan Auguſt Knebel, wobydleŕ na Żidowi, ſ Hanu Wicžaſez tam. — Handrij Frenzel, wobydleŕ na Żidowi, ſ Marju Madlenu Micžez ſ Dobruſchſe. — K. F. A. Döhnert, ßukelnik na Żidowi, ſ Amaliu Auguſtu Schołcžiz tam.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Handrij, Handrija Rabowſkeho, wulkoſahrodnika w Rabozach, ß. — Jan Auguſt, K. A. Fleiſchera, murerja na Żidowi, ß. — Jan Herman, Jana Piwarza, kublerja w Želanach, ß. — Jan Ernſt, Jakuba Fritſchje, kowarja we Wulkim Welkowi, ß. — Hana, Michała Scholty, ſahrodnika w Delnej Kini, dž. — Laura Kamilla, Jana Höniga, kublerja we Wurizach, dž. — Marja Madlena Olga, Jana Ernſta Smolerja, knihikupza w Budyſchini, tž. — Korla Julius, Jana Raka, wobydlerja w Dobruſchi, ß.

Podjanska cyrkej: Marja Hana, Jana Auguſta Hórcjanſkeho, krawza pod hrodom, dž. — Ernſt Herman, Aug. Ferd. Eichlera, ſchewza pod hrodom, ß. — Hana Veronika, K. H. Salma, ſchtrymparja na Żidowi, dž.

Zemrjeći:

Dżeń 11. haperleje: Madlena nebo Jurja Fleiſchera, wobydlerja na Żidowi, ſawoſt. wudowa, 69 l. 7 m. — 12., Marja Madlena Jakuba Hodeka, wobydl. na Żidowi, dž., 3 n. — 13., Jan Auguſt, nebo Jurja Bryczje, wobydl w Hornjowi. ſawoſt. ß 23 n. — 20., Marja, rodž. Kraliz, Handrija Renca, thjeżnika w Dalizach, mandżelſka, 38 l. — 21., Ernſt Moritz, nem. ß., ſe Żidowa, 1 l. 4 m. — 21., Korla Julius, Jana Raka, wobydlerja w Dobruſchi, ß. 7 d.

Łótterijowy nawjeſchtk.

Pſchi cžehnenju 47. kral. ſakſk. łótterije padžechu do mojeje kollekzije ſzjehowaze wetſche dobytki a to na

Cžo. 34791	**5000** tl.		Cžo. 32519	200 tl.	
" 23742	**2000** "		" 34743	200 "	
" 36643	**2000** "		" 34796	200 "	
" 13237	**1000** "		" 42380	200 "	
" 21505	**1000** "		Cžo. 7980	100 tl.	Cžo. 23785 100 tl.
" 7981	400 "		" 7997	100 "	" 32512 100 "
" 13232	400 "		" 13201	100 "	" 32595 100 "
" 13271	400 "		" 13204	100 "	" 32866 100 "
" 19916	400 "		" 13221	100 "	" 34725 100 "
" 21549	400 "		" 13262	100 "	" 36603 100 "
" 34742	400 "		" 13275	100 "	" 36690 100 "
" 34800	400 "		" 19944	100 "	" 42110 100 "
" 13292	200 "		" 19970	100 "	" 42121 100 "
" 19910	200 "		" 21539	100 "	" 42355 100 "
" 23710	200 "		" 23740	100 "	" 42373 100 "
" 23733	200 "		" 23773	100 "	

A k temu też nimalje 400 meńſchich dobytkow.

Tuto cjeſzenym a lubym Serbam Budyſchina a wokolnoſzje najpodwólniſcho woſjewjujo, porucžam ßo też k 48. łótterijt ſ ⅟₁, ½, ¼ a ⅛ loßami. Prjenja klaßa budże 25. junija cjehnena.

W Budyſchini, pod hrodom cžo. 32. **Handrij Hennig.**

Nawěštnik

Ssylny dwajpscheżny wós se żelesnymi wóskami je na korczmi w Czelchowi psches k. Schmidta na pschedań.

Jednoschoßowy wumeńk se ßadowej a ßolotowej sahrodu je se ßwobodneje ruki w Holeschowi czo. 17. na pschedań.

We Wulkej Dubrawi móże ßebi, schtóż chze, na ¾ kórza leżomnoszjow brjesowe peńki wukopowacz. Wscho dalische pola Jana Frenzla tam.

Woprawdżity stajerske koßy a ßerpy we wschitkich wulkoszjach, każ też **rjesakowe piły** porucza w najljepschej dobroszi najtunischo.
W Budyschini, 30. haperleje 1855.

B. Fischer,
na ßerbskej haßy czo 27.

Loßy

k 48. kral. sakskej krajnej lótteriji porucza
G. A. Lövenig
na swonkomnej lawskej haßy.

Rachlowske ßerbske ev. luth. towarstwo smjeje jutsje nedżelu 6. meje shromadżisnu.
Pschedßydstwo.

Dżiwocżanske ßerbske ev. luth. smjeje jutsje sa tydżeń nedżelu 13. meje mißionsku hodżinu. Teho dla ßo wschitke ßobustawy towarstwa, każ też wschitzy drusy, kotsiż chzedża ważny skutk mißionstwa podperacz, lubje proscha, ßo popołnju na pół tsjóch w schuli tam nutsnamakacz.
Pschedßydstwo.

Tón ßamy pscheczel s Demjan, kiż je sańdżenu ßobotu sa njekoho s bukicżanskeje strony s budyskeho hrodu na wosu czerwenu ßól na żitne wiki ßobu wsał, chzył tu ßamu we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

W nakładżi macżizy ßerbskeje je wuschła a móże ßo wot macżicżnych ßobustawow darmo, wot kóżdeho druheho sa 2½ nßl. w Ssmolerjowej knihařni dostacz: **Nedżela.** Macżicżnych spißow czo. 25.

K. K. Prjene Woheńsawjeszjaze Towarstwo we Wini

sawjeszjuje mobilije, twory, żito, grat pod zyhlowanej, kschindżelowej a **ßłómjanej** tsjechu. Sawjeszenja wobstara w Budyschini

Chr. Holtsch na mjaßowym torhoschczu.
NB. Wschitke płaczenja stawaja ßo w pruskich penesach.

Woheńsawjeszjaze towarstwo **Borussia** w Barlini

se sakładnym kapitalom wot 2 millionow toleř pruskeho kouranta a s reservu wot 1 milliona toleř,

awjeszjuje pschecżiwo wóhnjowej schkodżi po tunich a twerdych prämiach mobilie wschitkich drużinow, składy tworow, żito, skót, grat a ßudobje a teho runja pod zyhlowanej, kschindżelowej a ßłómjanej tsjechu a je podpißany k horjebranju a sapißanju sawjeszenjow stajnje hotowy.
W Budyschini, w januaru 1855.

G. A. Lövenig,
Komptoir na swonkomnej lawskej haßy.

Njemski Phoenix,

Woheńsawjeszjaze towarstwo w Frankfurczi n/M

Sakładny kapital: Półschesta milliona schjeßnakow.

Tuto towarstwo sawjesjza: Mobiliar, twory, żita, skót, ratarski grat, fabrikski grat atd. po twerdych, tunich prämijach a netreba żadyn sawjeszjazy niczo dopłaczowacz, byrnje ßo wulka wohenjowa schkoda stała.

Spodobne wumjenenja, po kotrychż towarstwo sarunanje dawa, s zyła schkodowanje wupytuje, ßu k temu ßłużiłe, so je ßo jeho skutkowanje jara rosschjeriło a podpißany agent porucza ßo k wobstaranju sawjeszenjow wschitkich drużinow, je też k wudżjelenju wscheho pożadaneho wułożenja stajnje hotowy. Prospekty a podpißanske formulary móża ßo pola neho darmo dostacz.

W Budyschinje, w meji 1855. **Wilhelm Jakob,** na żitnym torhoschczu.

UNION,

powschitkomne krupobiczje sawjeszjaze towarstwo.

Sakładny kapital tsi milliony toleř.

Union sawjeszjuje psche krupobiczje pólne płody wschitkich družinow, jako: stwelzowe płody, rukowe płody, wolijowe rostliny a t. d.

Prämije šu **twerde**, takso šo ženje žane dopłaczowanja dawacz netrebaja.

Schkody šo bórsy a hódnje reguljeruja.

Sawjeszenja wobstara kóždy czaš

M. Flanderka, wokreßny agent
na mjaßowym torhoschczu w Budyschini.

Krupobiczje sawjeszjaze towarstwo w Erfurczi.

Pola tuteho towařstwa je w saňdženym ljeczi wot
12,598 šobustawow sa 12,417,875 toleř sawjeszene, a
848 wobschkodzenych dosta 71,605 toleř 7 nßl. 2 np. sarunanja,
hewak pak bu 16,000 toler reservofóndej sapißanych, na kotrymž maja nowopschistupjazy tež po wjestej mjeri dzjel. Wschitko to móže kóždy, kotrehož to nastupa, pola podpißaneho wobschjernischo widzicz.

Towařstwo je sa czaß šwojeho 10ljetneho wobstacza 912,679 tl. 28 nßl. 7 np. sarunanjow wupłaczilo.

Ja móžu teho dla to šamo kóždemu ratarej poručzicz a móža czeszeni Sserbja kóždy czaß sawjeszenja psche krupobiczje pola me sczinicz abo šo jich dla pola me napraschowacz.

W Budyschini, w haperleji 1855. **A. Stosch**, agent,
na snutskomnej lawskej haßy czo. 121/60.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszi.)

Saručzazy fond towarstwa **Dzeßacz millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes**

Wetschi dzjel samóženja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupožczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene žita atd. atd. pschecziwo wóhnju po tunich twerdzje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja šo ženje žadacz nemóža.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych šamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na žiwenje człowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a želesnizach.

Wschje požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Rigaske a Memelske

šymentne lane šymjo, jara rjanu tworu, pschedawam, so bych je srumował, po zylje tunej płaczisni. — W Budyschini na šerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

W Kotezach

na mojej klamaŕni dawam teho runja, kaž tudy w Budyschini, to šamo lane šymjo po tunach, kórzach bjertlach a mjerzach a po tej šamej zylje tunej płaczisni pschedawacz.

J. G. F. Nieckſch.

Etablißement.

Cžeſzenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſzje dowolam ßebi najpodwólniſcho woſjewicž, ſo ßym na kamentej haßy w khježi k. Kſchižanka

pſchedawanje ſpirituoſow a kißała

wotewrił. Dokelž ja dźiełanje wſchitkich palenzow a kißała po wjazyljetnym naſhonenju derje roſemju a hewak tež potrjebne ſamóženje mam, dha móže kóždy pſcheßwjedzeny bycž, ſo pola me niz jenož dobre, ale tež tune palenzy, kaž tež ſpiritus a kißało doſtane.

Ja proſchu teho dla wo dobroczjiwe dowjerenje a chzu kóždemu ſtajnje ſpjeſchnje a ßwjernje poßłužecž.

W Budyſchini, 1. meje 1855. **Ludwig Exius.**

Cžeſzenym wobydlerjam tudomneje wokolnoſzje ſ tutym najpodwólniſcho woſjewjam, ſo ßym ßo w Rakezach ßaßydlił a poruczam ßo k poredzenju cžaßnikow abo ſegerjow wſchitkich družinow.

S próſtwu wo dobroczjiwe dowjerenje lubju najßwjerniſche poßłuženje a najtuniſchu płaczjiſnu.

W Rakezach, 1. meje 1855.

A. Reißmann, cžaßnikař,
ſ bydlenjom na torhoſchczu.

Kaſchczowy magazin.

Dokelž ßmy naſch kaſchczowy ſkład ſaßo najljepe ſrjadowali a kóždy cžaß hotowe kaſchczje wſchitkich družinow a po wſchelakich płaczjiſnach ſa doroſzenych wot 1 tl. 20 nßl. hacž do 40 tl. pſchedawamy, proßymy cžeſzenych wobydlerjow budyſkeje wokolnoſzje, na naſche kaſchczje pſchi ßmertnych ſkładnoſzjach kedžbu bracž, pſchetož my budžemy kóždeho woteberarja ſ dobrym a ſpodobnym dźiełom ſpokojicž wedžicž. Pſchedawanje ma tyſcherſki miſchtr **Günther,** pſchi Mikławſchku cžo. 303 poruczene.

W Budyſchini, 1. meje 1855.

Tyſcherſka jednota.

W Tſjelanach

jutſje nedželu wot 7. hodžinow weczorne reje. K temu pſcheproſchuja ßo Sserbja a Sserbowki najpodwólniſcho **Hähnel.**

Dr. Whilhowa wodžiczka ſa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldži w Thüringſkej, ſ wjazorymi privilegijemi wyßokich weřchow poczeſzena, wopokaſuje ßo be wſchitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami pſches ßwoje ſbožomne ſkutkowanje wſchjednje jako najłahoddiſcha a najljepſcha wodžiczka w tajkim naſtupanju, a móže ßo jako dopokaſany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjeſta pomoz ſa ludži na woczomaj bjednych

kóždemu poruczecž. Wona hoji wjeſzje a ruczje a be wſchitkich ſchkódnych ſzjewkow, woßebje pſchi ſahorenju, ſzeřpnenju, ßuchoczi ßylſowanju a bježenju woczow, kaž tež pſchi ßłaboſzi po ſchjeriſni a płaczi bleſchka ſ wułožowanjom jenož 10 nßl. a dźieła ju jenož woprawdžitu

Traugott Ehrhardt
w Altenfeldži w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin je w **hrodowſkej haptyzy.**

Schleſynſke lane ßymjo w mjechach

jara rjane a dobre pſchedawa

W Klukſchu, 2. meje 1855.

E. Poſtel.

Drewjane ſchtyfcžiki

punt po 5 nßl.,

wot kotrychž ßu pobrachowaze cžißła pſchiſchle, pſchedawa

W Budyſchini. **Robert Klemm.**

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedźna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša		Srjedzna	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl	nsl.	tl.	nsl.
Rožka	5	25	5	10	5	20	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pſcheńza	7	15	7	—	7	10	Jahły	10	15	10	5	10	10
Jeczmeń	4	10	4	2½	4	7½	Hejduſchka	7	15	7	5	7	10
Wowß	2	22½	2	12½	2	17½	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	6	—	6	7½	Kana butry	—	17	—	15	—	16

Dowoz: 2781.

Čišćane pola K. B. Hiki. w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl Štwórtlětna předpłata pol wudawarja 6 nsl. a na kral pósće 7½ nsl.

Čisło 19. 12. meje. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Budyschina. S pola. Dopißy. Spjewy. Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Zyrkwinske powjeszje. Hanß Depla a Mots Tunka Nawjeschtnik.

Pruske žołte paperjane penesy wot ljeta 1848, tak menowane „Darlehnskassenscheine," płacza jenož hacž do 15. meje. Nech teho dla kóždy khwata, so je do teho czaßa wotbudze, pschętož potom ßo wjazy neberu.

Swětne podawki.

Sakska. Tak menowane albertska želesniza, kiž wot Draždžan do Tharanda wedže, budže 11. junija wotewrena. — W Delnych Zwönitzach bje 2. meje w nozy woheń wudyrił, psches kotryž tsjo człowekojo žiwenje shubichu: menujzy jedyn 75 ljetny schjedžiwz, jeho dźówka, macž 9 dźjeczi, a teje 4ljetna dźówczičzka. Ludźjo widźachu, kak tón stary muž wupschjestriwschi ruzy wo pomoz wołasche, ale nichtón jemu pomhacž nemóžesche. Jeho dźówka, mandźelska tamnischeho rjesnika Erlmana, bjesche hižom wóßom ßwojich dźjeczi, bes nimi jene półljetne czjeschne dźjeczo, s wóhnja wutorhła, jako ßo dohlada, so tam hischcze jene bycž dyrbi a s tymi ßłowami: Moja Hanka pobrachuje! saßo do palazeje khježje skoczi. Posdźischo bu wona s tutym dźjeszjom, kotrež w rukomaj dźeržesche, morwa s dymjazych rospadankow wuczehnena a wobej buschtej se spomnenym schjedźiwzom na sajtra pohrebanej. — Ssejm je wobsanknył, so maja ßo saßakli proscherjo pschichodnje bicž. — W Freibergu bu nedawno stary, bohaty schewz do jastwa tykneny, dokelž bje wopaczne polaki dźjełał. — Do klóschtra Marineho Doła nedaloko Žitawa pschiwesechu w sańdźenych dnjach czjeło ßławneje spjewaŕki Henrietty Sontagowneje, woženenej hrabinki Roßijowej, so bychu je tam pohrebali. Wona bje psched dljeschim czaßom w Amerizy na kholeru wumreła. — Kral je ßo se ßwojej ßwójbu na hród Weesenstein pscheßydlił.

Prußy. Kral je na symnizu skhorił. — W Schlesynskej je ßo to mjenenje rosschjeriło, so je Amerika khwalobny kraj nascheho czaßa a duž tam wele ludźi czehne, hacž runje wschitke nowiny pißaja, so je tam tu khwilu runje jara hubenje, dokelž je wulka ßuchota w Amerizy wscho skasyła a wschitko hischcze wele dróžsche, dyžli pola naß. — Barlinski ßejm bu 3. meje wobsankneny. — Hrabja Schwerin, pschedßyda druheje komory, je wot njekotrych ßobustawow teje ßameje drohu ßljebornu vasu darenu dóstał. — W Barlini ßo nowa podjanska zyrkej twari a budže hacž do nasymy hotowa. — My spominamy s nowa na to, so ßo stare schjere pruske paperjane penesy wot ljeta 1835 jenož hacž do poßleneho junija we krajnej hłownej pokładnizy w Barlini wumjeneja a potom ženje niczo wjaz nepłacza. Stare žołte pruske paperjane penesy, tak menowane „Darlehnskassenschein" beru ßu hacž do 15. meje we wschitkich krajnych kaßach a móža ßo potom jenož hischcze tež w Barlini wumjenicž a to hacž do poßleneho junija, posdźischo pak wjaz nepłacza.

Rakußy. General Heß, roskasowaŕ ra-

kuſkeho wójſka na ruſkich meſach, ma wſchitko pſchihotowane, ſo by tam wotjjeł. Khjeżor ßam chże ßo tam pecża też podacj, ſo by wójſko wobhladował. — S Wina pißaja, ſo je rakuſki khjeżor w naſtupanju cżorneho morja tón namet ſtajił, ſo by ßo mjer ßnadż na to waſchnje wujednacj dał, hdy by ßo Rußam dowoliło, tam tejko wójnſkich łódżow mjecj, każ pſched wójnu, ale ſo by też druhim werćham dowolene bylo, tam też tak wele tajkich łódżow dżerżecj. Rußojo chzedża pecża ſ tajkim wobſanknenjom ſpokojom bycj. — S Krakowa pißaja, ſo ßo tuto mjeſto ßylnje wobtwerdżuje. — We Wuherſkej ßu wulke wody wele ſchkody nacżinile.—

Franzowſka. Tón cżlowek, kiż je na khjeżora tſjelał, nerjeka Liverani, każ w jeho paßu ſtejeſche, ale Pianori. Wón je 28 ljet ſtary a ſchewz a je ſ Faenzy nedaloko Ravenny w bamżowym kraju. Wón je ßo wuſnał, ſo ma żonu a dwje dżjeſći w Italſkej a ſo je ßo na khjeżoru weczicj chżył, dokelż je tón franzowſke wójſko do Roma póßłał, pſchecżiwo kotremuż je wón ſ druhimi ſbjeżkaremi wojował a pſches to ßwoje ſamójenje ſhubił. Wón łakaſche w tak menowanych eliſejſkich polach na khjeżora Napoleona, kiż bes hrabju Reyom a ßwojim rajtnikom jiechaſche a ßebi myßleſche, ſo chże jemu Pianori, kotryż jenoż ſchieſ krocżelow wot neho ſtejeſche, njekajku próſtwu pſchepodacj. Duż ſta ßo prjene wutſjelenje a khjeżor cżjereſche w tym ßamym wokomiknenju ſaſkał dale ale niż daloko; bes tym ſta ßo druhe wutſjelenje, po cżimż pak bu Pianori hnydom wot pólizajow nadpaneny, wot jeneho dwójży raneny a ſajaty. Khjeżor poda ßo potom k khjeżorzy, kotrejż tu wjez wupoweda a weczor pſchińdżeſchtaj wobaj do dżiwadła (theatra), ſo byſchtaj ßo ludej pokaſałoj, kotryż ßylnje ßławu wołaſche, khjeżorka pak jara płakaſche. Pianori je ſańdżenu póndżelu k ßmercżi wotßudżeny a najſkere hižom wotwraweny (gerichtet). — S Pariſa pißaja, ſo khjeżor njetko wjeſżje do Krymy nepóńdże.

Jendżelſka. Tudy ſe ßwojim nowym miniſterſtwom też wjazy ſpokojom nejßu a hawtuja jara na to ßamo. — Po telegrafu móża njetko ſa ſchieſ hodżinow poweſżje ſ Krymy do Londona a Pariſa doſtawacj.

Schpaniſka. Sſejm je wobſanknył, ſo maja ßo leżomnoſżje zyrkwjow k ljepſchemu kraja pſchedawacj a kralowa je tajke wobſanknenje, hacż runje nerad, ſa dobre ſpósnała.

Sardiniſka. Też w tutym kraju chzedża leżomnoſżje klóſchtrow k ljepſchemu kraja pſchedawacj; ale wjeſte hiſchcże neje, hacż budże ßo to radżicj.

Turkowſka. Wulke mjeſto Brußa je wot ſemjerżenja żylje ſkażene a wele ſtów ludżi je tam pſchi tej ſkładnoſzi wo żiwenje pſchiſchło. Wſchitke khjeżje ßu ſpowalane, też ta, w kotrejż njehdy wulży wuwołany Abdel Kader bydli. Tón ßamy chże ßo teho dla ſaßo do Pariſa podacj, je-li to franzowſki khjeżor dowoli. — Franzowſke ljehwo nedaloko Konſtantinopla ßo dale bóle wobtwerdżuje a pſchikhadża tam wſchjednje wjaz franzowſkeho wójſka.

Rußowſka. Dokelż ſjenocżeni nepſcheczeljo ſe ßwojim dwjenedżelſkim bombardjerowanjom niczo wuſkutkowali nejßu, dha ßu pecża njetko wobſanknyli, ſo chzedża Sebaſtopol po menſchich kruchach dobycj ſpytacj. Woni budża teho dla njetko jenoż na jenotliwe (einzelne) wobtwerdżenja nadpady cżinicj a nedżiljeja ßo, ſo na tajke waſchnje ſkere njeſchto pſched ßo pſchineßeja, hacż runje budże pſchi tajkim ſkutkowanju wobleżenje jara dołho tracż dyrbecż. Schto je ßo tam w nowiſchim cżaßu ſtało, to pokaſuja ſżiehoważe telegrafiſke depeſchie.

Telegrafiſke depeſchie. Werch Gorczakow woſjewja pſches Kijow telegrafiſzy ſżiehoważe: Wot 24. hacż do 30. haperleje neje ßo niczo ważneho pſched Sebaſtopolom podało. Tſjelenje nepſcheczelow je ſ zyła mene ßylne, my mało ludżi ſhubjujemy, nepſcheczeljo ßu ßwoju prózu woßebje na naſche, pſched baſtiu cżo. 5. ſakożene nowe pſchierowy ſłożili. — Dżeń 30. haperleje dachmy dwjemaj minomaj (to je: podſemſkimaj, ſ pólverom napelnenymaj pſchjerowomaj) rosſkocżicj a to ſ dobrym ſbożom. Hewak ßo w Krymi nihdże niczo ważneho podało neje.

S Londona, 5. meje. S Krymy ßo telegrafjeruje, ſo bu w nozy 1. meje wot ſjenocżenych nepſcheczelow na te jamy nadpad ſcżineny, w kotrychż predy ſebaſtopolſkich ſwonkomnych wobtwerdżenjow ruſzy tſjelzojo ßydachu

a nepscheczelam wele wobczeżnoszie cżinjachu: Nepscheczeljo dobychu wóßom morsarjow a sajachu 200 Rußow.

S Parisa, 5. meje. General Canrobert wosjewja: Pſched Sebastopolom, 2. meje. My mjejechmy sańdżenu nóz sbożje. Nepscheczel bje ßwoje dżieła s wonka wobtwerdżenjow psches wschelake pschjerowy sjenocżił a pſched zentralnej bastiu bje jene wobtwerdżenje s dwójnej murju a jara ßylne. To ßmy dobyli a ßo tam saßydlili. Nepscheczelej ßmy 8 małych rucżnych morsarjow (kanonow) wsali, kotrež ßo tam namakachu.

S Parisa, 6. meje. General Canrobert wosjewja wot 3. meje: Wcżera popołnju scżini nepscheczel wupad, so by wobtwerdżenje, jemu wot naß wotdobyte, saßo dobył, ale wón nemóżesche nicżo wuskutkowacż a dyrbesche ßo saßo wróczicż.

S Petersburga, 8. meje. Weřch Gorcżakow wosjewja se Sebastopola: W nozy wot 1. k 2. meje scżini nepscheczel, 10,000 muži ßylny, kruty nadpad na nasche jamy a pschjerowy pſched bastiu cżo. 5., smózni ßo tych ßamych a doby 9 małych morsarjow; nasche batterije sadżjewachu pak jeho dalsche prózowanja. Dżeń 2. meje bje wulka kanonada na naschu bastiu cżo. 4. a 5. a na linije, kiž s nimaj mesuja. Nacżinena schkoda bu w nozy saßo wuporedżena. My dachmy pecżim minam pschecżiwo nepscheczelam rosskocżicż, schtož je ßo derje radżiło.

Ze Serbow.

S Budyschina. Kaž je ßłyschecż, dha budże ljetuschu nasymu w Lubiju ßerbski spjewanski ßwedżeń wotdżerżany, jeli to menujzy cżaßowe wobstejenja dowola.

S pola. K. duchomny Kilian je dołhi list s Ameriki ßem pißał a k temu tež mena wschitkich tych wucżahowarjow pschiwdał, kiž ßu na pucżu do tamneho kraja wumreli. Jich je wscho do hromady 81. My chżemy jich mena tež w Serb. Nowinach wotcżischcżecż dacż, so by pscheczelstwo tych ßamych, kiž ßu wucżahnyli, shoniło, schtó je żiwy a schtó je wumreł.

Dopisy.

S Dreżdżan. Na ßedmu kasń tež pola naß druhdy njekotsi sapomnja; pschetož kralowske polizajstwo dys a dys wosjewja, schto je hdże precż pschischło. Wóndano pak poda ßo młody cżlowek, po ßwojej wustójnoszi pißař, do domu jeneho tudyscheho kublerja pschi nowym torhoschcżu, kotryž rnnje w Dreżdżanach nebjesche. Wón ßo s kublerjowej ßłużobnizu do rycżi da, kaž by nutska wo jstwi njeschto wobstaracż mjeł, popadże pak nutska holzu a pytasche jej hubu satykacż. Ale to ßo jemu neradżi. Ssłużobniza po pomozy wołajo, jeho wotstorcżi a smorska: pschetož wona je muleřska dżowka s budyskeje wokolnoszje, a „hdżež Sserb dyri, tam ßydom ljet trawa nerosze;“ duž rubežnik cżjekasche. Delka pak bjechu ju wołacż ßłyscheli a shrabnychu khwatazeho słóstnika w ßußodnej khjeżi, w kotrejž ßo nastróżany khowasche. Pera żaneho pschi ßebi nemjejesche, ale kóncżojty hamor, powjas (lajnu) a prósny wopask (kózu.) Jeho wjezy ßu derje skhowane, a wón ßam ma njetko khwilje dosz, ßebi w tołstych murjach ßwój neskutk pschemyßlicż. — Pſched naschim mjestom w brjesyni pola Łobja bu sańdżeny tydżeń hólz wobwescheny namakany. Hoszeńżař, kiž bje ßo doma wobwjeßył, bu hischcże w prawym cżaßu wotrjesneny. W druhim hoszeńżu ßo zusy muž s Magdeburga satßjeli. S rjecżki Wißerizu bu muleřska wudowa tepena wucżehnena. — Nasche żony maja lubu nusu s pincżnej wodu; pschetož hižom njekotre ljeta woda huszischo do pinzow stupa, dyżli predy. — W kschižnej zyrkwi bje wóndano żadna ßwjatocżnosz. Tam ßo na dobo wjerowachu: bratr, kiž je sankař (schlößař), a jeho ßotßi, dżjecżi sprawneju starscheju; tej holzy pak ßebi tež kóżda sankarja bereschtej. Nasch kral, kiž wo tym shoni póßła jim kwaßny dar. — Wasch dreżdżanski dopißowař seńdże ßo, kaž hewak druhdy, tele dny s jenym tudyschim Sserbom, kotryž je hižom dljeje hacż 25 ljet se Sserbow, kotryž ßwjeru nasche ßerbske boże ßłużby wopytuje, a kotryž je tudy pschi ßwjernym dżjeli w dobrych wobstejnoszjach żiwy. Tónle Sserb ßo weßeli, hdyż cżi-

stu ßerbsku rycz ßlyschi, do kotrejež zuse ßłowa mjeschane nejßu, a wón prajesche, so njekotryžkuliž Sserb bes Sserbami tak cžiszje ßerbski nerycži, kaž pißař tychle rynczkow bes Njemzami. Duž dha kedžbujcže kóždy na ßo, so byschcže tu mjescheńzu nepschisporeli; pschetož zuse ßłowa do ßerbskeje ryczje mjeschecž, to žałostnje dźiwnje, hłupje a ßmjeschnje klincži!! — My mamy khjetro rjany naljetni cžaß. Wcžera tydžeń (pjatk) bje ßo scžopliło, a njetko wschitko s mozu won ljese, tak so wóczko a wutroba s weßelom kraßne łuki a pola, nowe liszje a s dźjela tež kcženje widźi.

S Dreždžan. Hdy bychmy my, tak daloko wot ßerbskeho kraja, ßerbskich Nowinow ßwjeru necžitali, dha nebychmy wedžili, so wjesta ßerbska weß pschedzo hischcže žaneho cžaßnika (segerja) nima, khiba so je tam njetko na ljeto ßam wot ßo wurostł a narostł. Nó, ka-so bórsy saßo njeschto s Nowin shonimy. Bes tym pak

„ja chzu cži dobru radu dacž,
chzeschli me poßłuchacž;"

a jeli so ßebi wy, kótrychž to nastupa, na tym, schtož wam tudy powjem, dobry pschikład wosmecže, dha budže tež ßlepy wasch cžaßnik widžicž. Duž dha kedžbujcže! W Londoni ßo na ßejmowni (parlamencži) wježa twari, kotraž smjeje tajki, hižom hotowy cžaßnik: Cžaßnikowaj pokasowarej (schpóri) staj jidnacže łóhcži dołhaj, a jeju kónzaj ßo kóždeje poł minuty nimalje ßydom palzow (zólow) do prjedka hibnetaj. Cžaßnik połdžewjata dnja dže a jenož połwóßma dnja bije, so by ßo psches jeho melcženje posnameniło, hdy ma ßo nacžahowacž. Nacžahowanje pak budže kóždy ras dwje hodžini tracž. Bimbawa (pendel) je połwoßma łóhcža dołha. Hodžinski (to je: hodžiny bijazy) swón wysche kotrehož schtyrizentnarski hamor wotpocžuje, je schtyri łóhcžje wyßoki, ma nimalje pecž łóhcži w prjekuschu a waži nimalje tßi sta zentnarjow; schtwórcžhodžinske swony ßu njeschto meńsche. Zyły cžaßnik je s najmeńscha wóßom krócž wetschi, hacž wulke cžaßniki na jara wulkich zyrkwjach. Hdyž wopomnicže, kak dołhaj jeho pokasowarej staj, dha tež lóhko shudacže, kak wyßoki a kak schjeroki dyrbi zyfernik bycž. — Tajki spory cžaßnik ßebi jo khwalu; tón ßo tak lóhko žanemu pakoszjakej sa porsty nepschiljepi!!

Spěwy.

Khjerlusch.

pschi nutsžohnowanju do kwaßneho domu.
Hłóß: Jedn twerdy hród je nasch Bóh ßam ꝛc.

Njetk stuptaj nowaj mandželskaj
Do domu wupyschenoh,
Schtož w Božim domi ßwecžischtaj,
To ßlubtaj ßebi s nowoh,
Njetk dźitaj s Bohom nuts,
Bóh žohnuj waju pucž,
Wsche waju žiwenje
Nech je pschez' rózojte:
Haj, Bóh budž stajnje s wamaj!

Njetk stupmy, lubi pschecželjo,
Do kwaßnoh domu renje,
Tam mamy wschitko hotowo:
Jjesz, picž a wokschewenje.
Nasch nutskhod žohnuj Bóh,
Tež wamaj pomhaj Boh
Wój nowaj mandželskaj,
Kiž staj dženß ßwecženaj:
Bóh knes budž stajnje s wamaj.

Rachlowz.

Spokojenje.

Lisće šepta; „božemje, lube hałožki!"
Pušća so a zlětuje z wětrom za brjohi.

Nabojane lećichu ptački do dala;
Prózne hajki něme su, ćicho žaruja.

Bože słónčko wustawa, haša za horu,
A na płowe njebjesa mroki stupaju.

Tola njedaj wutrobu jimać zrudobi —
Zemja budźe w nalěću kćěć a spěwaći.

Proteus Milan.

Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy s budyskeho dwórnischcža.

Do Draždžan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecžor 6 h. 45 m.
Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecžor 7 h. 50 m.

Penezna płaczifna.

W Lipſku, 10. meje: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 79½ 1 ruſki imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 13⅛ tl. w Lipſku 42 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Jan Czech wobydleŕ na Židowi, ſ Madlenu Wiederez tam. — Jan Ssuba, ſahrodnik w Djechorezach, ſ Hanu Muzikez ſ Czichoſz.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Hana, Jana Ponicha, ſahrodnika we Wulkim Welkowi, dj.

Podjanska cyrkej: Hana, Pjetra Domaſchki khjeżnika w Sſtonej Borſchczi, dj. — Jakub Auguſt, Jana Czjemery, żiwnoſzerja w Czjemerizach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 26. haperleje: Hana rodż. Bjetnarez, Handrija Kſchižanka, bjergarja, rjeſnikſkeho miſchtra, też kublerja na Židowi, mandżelſka, 63 l. — 27., Jan Auguſt Nikold, khjeżeŕ na Židowi, 40 l. — Karolina Marja Adolfina, nem. dż. ſe Židowa, 18 m. — 30., Pjetr Ernſt Biſold, mureŕ na Židowi, 32 l. 5 m. —

Kak Hans Depla a Mots Tunka * * *

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj. * * *

Mots Tunka. Njetko ſmjejemy ſkoro ſaß młody mjeßaczk, praj wſchak mi, Hanßo, ſchto tola ſe ſtarymi czinja?

Hanß Depla. Mój jejderaſchko tola! newjeſch dha, Motſo, ſo ßu te wſchitke na wulkoradſchowſki khopowz ſkładżene.

Mots Tunka. Khort naj, naj! To móhł tam jedyn pſchezo wohladacz hicz. Tajki ſtary mjeßaz je żadna wjez.

Hanß Depla. Haj, to tam dźi, a powedaj mi potom, ſchto ßy nawedźił.

(Tydżeń poſdźiſcho.)

Mots Tunka. Ja ßym tam pobył, Hanßo!

Hanß Depla. Ale hdże dha?

Mots Tunka. Nó, na wulkoradſchowſkim khopowzu.

Hanß Depla. Haj tak. Kak dha tam bje?

Mots Tunka. Niczo tam nebje.

Hanß Depla. Ty tola neißy!

Mots Tunka. Nihdy hinak. Hlaj, jako bjech ſ wulkej prózu na werch hory ſaljeſł, wohladowach ßo tam ßwjeru ſa tymi ſtarymi mjeßaczkami, ale nihdże nebje żadyn k wohladanju. To ßo mi tola dźiwnje ſdaſche, haci ßo me tam jedyn muż ſ Borſchczije, kiż tam też bjeſche, wopraſcha, ſa czim ßo ja tola wohladuju. Nó, ſa ſtarymi mjeßazami, rekłnych ja. Ach, ſa ſtarymi mjeßazami, rekłny wón; haj tu żane wjazy neißy, te ßu wſche pſchetrebane. Ale, k czemu dha?

reknych ja. Hlajcje, rekny wón, w Radschowi staj ßebi dwaj khjeju twarikoj, taj staj jich najwjazy pschetrebakoj, a schtoż je jich wyschе byko, ſ tymi ßu fararej dwór pleſtrowali. Tak je a niż hinak. — Duż dyrbjach saßo domoj cjampacj a nebjach niczo widjik. Merſaza wjez!

Poſtajenje cżeżkoty a płaczišny khljeba, muki a wotrubow

wot 8. meje 1855 hacż na dališche ſa mjeſto Budyſchin.

A. Sa mjeſchczjanſkich pekarjow:

I. Rżane pekło.

℔. wuberneho cżiſteho knejſk. khljeba — tl. 1 nßl. 8 np.
prjeneje ſórty domjazeho khljeba ſ 1 poſnamenicż:

1	℔.	"	"	"	"	—	tl. 1	nßl. 3 np.
2	"	"	"	"	"	—	" 2	" 6 "
4	"	"	"	"	"	—	" 5	" 1 "
6	"	"	"	"	"	—	" 7	" 6 "
8	"	"	"	"	"	—	"10	" 1 "

℔. druheje ſórty domjazeho khljeba ſ 2 poſnamenicż:

1	"	"	"	"	"	—	tl. 1	nßl. 2 np.
2	"	"	"	"	"	—	" 2	" 4 "
4	"	"	"	"	"	—	" 4	" 7 "
6	"	"	"	"	"	—	" 7	" 1 "
8	"	"	"	"	"	—	" 9	" 4 "

W Budyſchini, 17. meje 1855.

B. ſa hokinſkich, żidowſkich a weßnych pekarjow:

prjenja ſórta domjazeho khljeba, ſ 1 poſnamenicż.

4	℔.	"	"	"	4	nßl.	9 np.
6	"	"	"	"	7	"	3 "
8	"	"	"	"	9	"	7 "

druha ſórta domjazeho khljeba, ſ 2 poſnamenicż:

4	℔.	"	"	"	4	nßl.	5 np.
6	"	"	"	"	6	"	8 "
8	"	"	"	"	8	"	9 "

II. Muka a wotruby.

1 zentnar rżaneje muki	.	.	5	18 "	— "
1 " rżanych wutrobow	.		1	26 "	— "

Mjeſchczjanſka rada.

Nawěſtnik

Proteej dżak wot zaprošeneho „Łużana.“

Schtóż je jedyn reczas k mjerenju, 5. t. m. na wuriczjanſkich leżomnoſczjach ſhubeny, namakał a jón w Budyſchini na Haſchiz haßy cżo. 743 woteda, doſtane 2 tl. myta.

So bych požadanju wjazorych ſnatych a pſchecżelow we Łužiczach doſż cżinił, ßym ja wudawarni Serb. Nowinow poručnoſż dał, wucżahowarjam potrjebne wukožowanja wo pſchewesnej płaczišni a wo wotkhodżi łódżow do New-Yorka, Baltimora, New-Orleanſa, Galveſtona, Indianolje, Quebeca, Adelaidy, Melbourna a Sydneya w Auſtralii, do Valdivije a Valparaiſa w Chili, do San-Francisca w Californii ßobudżjelicż a nuſne proſpekty darmo pſchepodawacż.

Louis Taeuber w Lipſku.

Woprawdżity ſtejerſke koſży a ßerpy we wſchitkich wulkoſżiach, każ tež **rjeſakowe pily** porucża w najlepſchej dobroſżi najtuniſcho.

W Budyſchini, 30. haperleje 1855.

B. Fiſcher,
na ßerbſkej haßy cżo 27.

Jednoſchoßowy wumeńk ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu je ſe ßwobodneje ruki w Holeſchowi cżo. 17. na pſchedań.

---

200 tl. na zylje dobru wjeſtoſż pyta

Heichen

konz. agent w Budyſchini na mjaßowym torhoſchczu cż. $\frac{36}{248}$.

We Wichowach je khjeża ſ kußom pola cż. 15. ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Dobri murerjo, kamenerjo a dżjelaczerjo

namakaja dobru ſaßłużbu pſchi twarbach hucżanſkoſuberniczanſkeho ſchußeja a maja ßo w Hucżini pola poljera napraſchowacż.

A. Seydler.

Dżiwocżanſke ßerbſke ev. luth towarſtwo ſmjeje jutſje ſa tydżeń nedżelu 13. meje miſſionſku hodżinu. Teho dla ßo wſchitke ßobuſtawy towarſtwa, każ tež wſchitzy druſy, kotſiż chzedża ważny ſtutk miſſionſtwa podperacż, lubje proſcha, ßo popołnju na pół tſjoch w ſchuli tam nutsnamakacż.

P ſ ch e d ß y d ſ t w o.

Etablißement.

Cžeſzenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſzje dowolam ßebi najpodwólniſcho woſjewicž, ſo ßym na kamentej haßy w khježi k. Kſchižanka

pſchedawanje ſpirituoſow a kißała

wotewrił. Dokelž ja dźiełanje wſchitkich palenzow a kißała po wjazyljetnym naſhonenju derje roſemju a hewak tež potrjebne ſamóženje mam, dha móže kóždy pſcheßwjedzeny bycž, ſo pola me niz jenož **dobre**, ale tež tune palenzy, kaž tež ſpiritus a kißało doſtane.

Ja proſchu teho dla wo dobroczjiwe dowjerenje a chzu kóždemu ſtajnje ſrjeſchnje a ßwjernje poßłužecž.

W Budyſchini, 1. meje 1855. **Ludwig Exius.**

UNION,

powſchitkomne krupobiczje ſawjeſzjaze towarſtwo.

Sakładny kapital tſi milliony toleř.

Union ſawjeſzjuje pſche krupobiczje pólne płody wſchitkich družinow, jako: ſtwelzowe płody, rukowe płody, wolijowe roſtliny a t. d.

Prämije ßu **twerde**, takſo ßo ženje žane dopłaczowanja dawacž netrebaja.

Schkody ßo bórſy a hódnje reguljeruja.

Sawjeſzenja wobſtara kóždy cžaß

M. Flanderka, wokreßny agent
na mjaßowym torhoſchczu w Budyſchini.

Rigaſke a Memelſke

ßymentne lane ßymjo, jara rjanu tworu, pſchedawam, ſo bych je ſrumował, po zylje tunej płaczjſni. — W Budyſchini na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

W Kotezach

na mojej klamaćni dawam teho runja, kaž tudy w Budyſchini, to ßamo lane ßymjo po tunach, kórzach bjertlach a mjerzach a po tej ßamej zylje tunej płaczjſni pſchedawacž.

J. G. F. Nieckſch.

Lótterijowy nawjeſchtk.

Pſchi cžehnenju 47. kral. ſakſk. lótterije padžechu do mojeje kollekzije ſzjehowaze wetſche dobytki a to na

Cžo.	34791	**5000** tl.		Cžo.	32519	200 tl.	
„	23742	**2000** „		„	34743	200 „	
„	36643	**2000** „		„	34796	200 „	
„	13237	**1000** „		„	42380	200 „	
„	21505	**1000** „	Cžo.	7980	100 tl.	Cžo. 23785	100 tl.
„	7981	400 „	„	7997	100 „	„ 32512	100 „
„	13232	400 „	„	13201	100 „	„ 32595	100 „
„	13271	400 „	„	13204	100 „	„ 32866	100 „
„	19916	400 „	„	13221	100 „	„ 34725	100 „
„	21549	400 „	„	13262	100 „	„ 36603	100 „
„	34742	400 „	„	13275	100 „	„ 36690	100 „
„	34800	400 „	„	19944	100 „	„ 42110	100 „
„	13292	200 „	„	19970	100 „	„ 42121	100 „
„	19910	200 „	„	21539	100 „	„ 42355	100 „
„	23710	200 „	„	23740	100 „	„ 42373	100 „
„	23733	200 „	„	23773	100 „		

A k temu tež nimalje 400 meńſchich dobytkow.

Tuto cžeſzenym a lubym Sserbam Budyſchina a wokolnoſzje najpodwólniſcho woſjewjujo, poručžam ßo tež k 48. lótteriji ſ 1/1, 1/2, 1/4 a 1/8 loßami. Prjenja klaßa budže 25. junija cžehnena.

W Budyſchini, pod hrodom cžo. 32. **Handrij Hennig.**

Wótznokrajne woheńsawjeszjaze towarstwo w Elberfeldu

sawjeszuje najtunischo pod twerdej a mehkej tsjechu žito, twory, mobiliar, skót atd, wupłaczuje schkodu psches woheń naczinenu, bórsy a bes wotczahowanja a nežada ßebi ženje žane dopłaczowanja.

Podpißany porucza ßo k tajkim sawjeszenjam a dawa rad kóždu rosprawu w tajkim nastupanju.

W Budyschini, na bohatej haßy cžo. 83.

R. Hauptmann,
agent sa Budyschin a wokolnosz.

Murerjo

móža hnydom pola podpißaneho do dźjeła stupicz a maja ßo pola poljerow na twarnischczach w Kotezach a Trebeńzy napraschowacz.

Hermann Indinger,
mureřski mischtr.

Drewowa aukzia.

Wutoru 22. meje t. l. budže ßo wulka dźjelba 7/4 twerdych walczkow pschi skalanskim młyni w Spótezach na pscheßadzowanje pschedawacz. Sapoczatk rano w 9 hodzinach.

Hennig s Weleczina,
drewowy pschekupz.

Wosjewenja.

Ljetusche naljetne **wołmjane wiki** budza
w Budyschini, 8. junija,
w Draždžanach 11. a 12. junija,
w Lipsku 13. a 14. junija.

Póndzelu 21. meje rano wot 9 hodzinow budže ßo na schczeńczanskim revjeru a to pschi hermanczanskim puczu wulka dźjelba ßłanja po loßach na pscheßadzowanje sa hotowe penesy pschedawacz.

W Brjesynzy pola Delneje Hórki je khježa se ßolotowej a ßadowej sahrodu na pschedań. Wscho dalsche polo wobßedzerja Jana Nowaka.

Dźak.

Wschitkim tym, kotsiž pschi naschim wóhnjowym nesbožu schtwórtk w nozy Plußnikezam a woßebje podpißanemu k pomozy khwatachu, praji ßo najwutrobnischi dźak.

W Plußnikezach. 11. meje 1855.

Lehmann, hoszeńzaŕ.

Dopokasane a khwałobnje snate **Rennenpfenigske bentuschki psche kurjaze woka** ma — jedyn po 1½ nßl., duzent po 15 nßl. — stajnje a pschezo na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Nedaloko Budyschina je jedyn młyn na pschedań. Hdźe? to shoni ßo we wudawařni Serb. Nowinow.

Jedyn pschedeschcznik (Regenschirm) bu w Rakezach namakany a móže ßo po sarunanju wudawkow saßo dostacz pola Skopa w Neßwaczidli.

Dźjelba tórfoweho popeła je na pschedań na žitnej haßy cžo. 265.

Srudne poweszje.

W Plußnikezach ßu ßo schtwórtk weczor tsi žiwnoszje wotpaliłe, menujzy rychtarjowa Wiczasowa, Pjetschez a hischcze jena. Tu ßamu nóz wotpalichu ßo zyłe Sskónkezy, menujzy wóßom wobßedzeństwow hacz do dweju, kiž stej stejo wostałej. Tež ßu tón ßamy weczor hischcze tsi wóhnje byłe. Wobschjernu rosprawu wo wschitkim tym hakle sa tydzeń damy.

W michałskej zyyrkwi prjeduje jutsje nedzelu Rogate k. kandidat Mrós s Huski.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedźna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedźna. Płaćizna. tl.	nsl.
Rožka	5	5	5	15	5	25	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	7	25	7	—	7	20	Jahły	10	15	10	5	10	10
Jeczmeń	4	15	4	5	4	10	Hejduschka	7	15	7	5	7	10
Wowß	2	25	2	15	2	20	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	6	—	6	7½	Kana butry	—	18	—	16	—	17

Dowoz: 2843½

Čišćane pola k. B. Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np

Zamolwity redaktor a wudawaŕ J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl Štwórtlětna předpłata pol wudawarja 6 nsl. a na kral pósće 7½ nsl.

Čisło 20. 19. meje. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Lejna pola Bukez. S Plußnikez. S Korsymja. S Delneho Hunjowa. Se Sslónkez. S Palowa S Wukez. Dopißy. Hanß Depla a Mots Tunka. Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Penežna płacžisna. Zyrkwinske powjeszje. Spjewy. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Kral je sańdženy tydžeń Sónnenstein wopytał, tam wscho ßwjeru wobhladał a tež s njekotrymi błudnymi poryčžał a ßo potom saßo do Weesensteina podał. Na dompuczu poda ßo wón hischcze na pirnaski krajnoßud, hdžež bu wot neho tež wscho pschehladane. — Sańdženu póndželu, 14. meje, bje krónprynz Albert do Budyschina pschijjeł, so by widžił, schto ßu rekruczi nawukli. Pschi jeho wróčženju na želesnizy do Draždžan bu jemu na budyskim dwórnischczu wot mjeschczanskeho radžiczela dr. Klina tsikróčzna ßława wuneßena, kotrejž pschitomni ßylnje pschihłoßowachu. — Jeli ßo sakske wójsko mobilisiruje, dha njehdže 11,000 sakskich wojakow nedaloko Budyschina ljehwo wobczehne. Njekotsi wyschi wot generalstaba wottykuja pečza hižom ležomnoszje, sa tajke ljehwo postajene. — W tutych dnjach bjesche k. dr. Klin s deputaziu w Draždžanach, so by tam plany a t. d. pschepodał, kak by ßo želesniza wot Khoczebusa do Budyschina twaricž móhła. — Na kameńskich pastwischczach je ßo 10. meje w nozy khježa a hródž cžießliskeho Müllera wotpalila.

Prußy. Kral je ryczeŕkublerja Tacžanowskeho sa hrabju pomenował — Symniza je krala saßo wopuschczila a ßo s nim poljepschuje. — Flinty pjeschkow ßo njetko sa zyłu infanteriju po nowym, wot Franzowsy Minié'a wunamakanym, waschnju pschedžjełaja. Tajke flinty pečza dale neßu a ljepe trechja. — Ljetßa wójsko žane wulke maneuvry nesmjeje, ale infanterija krajneje wobory (Landwehr) pschińdže jenož w battaillonach na wjesty cžaß hromadu.

Rakußy. Hischcze pschezo jedyn newje, na kajku stronu ßo rakuski khježor skónčznje wobroczi; pschetož general Heß ßedži hischcze pschezo we Wini a neje tak khjetsje k wójsku wotjjeł, kaž ßo do prjedka trubesche. Jendželcženjo a Franzowsojo nimaja k rakuskemu khježorej žanu prawu wjeru wjaz, ale boja ßo, so wón wot jich strony wotskočži. To neby tež žadyn džiw był, pschetož rakuski khježor ßo do Rußow dacž nemóže, hdyž jemu pruski kral a druhe Njemzowstwo nepomha; — a k temu nichtón žane prawe wotmyßlenje nima. Pschetož schto bychu Njemzy s tym dobyli, hdyž bychu Franzowsam a Jendželcžanam pomhali? Ničžo druhe, dyžli wetsche dawki a zusych ludži do kraja. — Njekotre nowiny chzedža wedžicž, so chzedža ßo rakuski a ruski khježor, kaž tež pruski kral w Ischlu seńcž.

Franzowska. Pianorijej, kiž bje na khježora Napoleona tsjelał, bu 14. meje rano hłowa wotcžata. — Wulka wustajeńza w Parisu je ßo 15. meje s wulkej pyschnoszju wotewriła. — Minister Drouyn je se ßłužby stupił. Wón bje po poručnoszi khježora wóndano we Wini a bje tam pečza rakuskemu ministerstwu wjazy pschiswolił, hacž Napoleon posdžischo sa dobre spósna. Na jeho mjesto je dotalny franzowski póßłanz w Londoni, hrabja Walewski, sa ministra powołany. Drouyn

chzyſche ßebi na wſche waſchnje pſchecżelſtwo rakuſkeho miniſterſtwa ſdżerżecż a je teho dla wotßadżeny; Walewſki je wulki pſchecżel Jendżelcżanow, — a duż ßudża ludżjo njetko ſe wſcheho teho, ſo je Napoleon nadżiju na rakuſku pomoz ſpuſchcżił a ſo chze ßo wón njetko cżim twerdſcho ſ Jendżelcżanami ſjenocżicż. — Pólſzy cżjekanzy w Pariſu ßu khjeżorej pißmo pſchepodali, w kotrymż jemu ſbożo pſcheja, ſo jeho Pianori trechił neje. Khjeżor je tuto pißmo w „moniteuru" wotcżiſchcżecż dał.

Jendżelſka. Jendżelſke nowiny pocżinaja jara na rakuſke knežeřſtwo ßwaricż, dokelż tuto pſchezo hiſchcże na Rußow cżahnycż nochże.

Schwedſka. Jendżelſki a franzowſki póßłanz ſtaj tudy pißmo pſchepodałoj, w kotrymż żadataj, ſo by ſchwedſki kral wójnu pſchecżiwo Rußam wedł.

Rußowſka. S naranſcheho morja wot ſkutkowanja jendżelſkeho łódżſtwa hiſchcże nicżo ßłyſchecż neje. — S Krymy pißaja, ſo je ßo tam jendżelſkofranzowſke łódżſtwo ſ 15,000 mużemi dale do morja podało, ale ßo ſaßo k Sebaſtopolej wrócżiło. Najpredy ßebi myßlachu, ſo budże Kercż wot nepſchecżelow bombardjerowany, ale tón krócż hiſchcże nicżo nebje. Kercż je krymſka twerdżiſna pſchi mórſkej wuſcżini, kiż ſ cżorneho do aſowſkeho morja wedże. — Wot ruſkeje krajneje wobory je hacż dotal 164,000 mużi ſrjadowanych. — Nepſchecżeljo pſched Sebaſtopolom tu khwilu mało kanonjeruja, cżim bóle pak podſemſke pſchjerowy dżiełaja a ßo tak Sebaſtopolej zylje pſchibliżuju, ſo Rußojo wjazy tak ſ wonka twerdżiſny ſkutkowacż nemóża, każ predy. — Małe bitwicżki maja ßo ſkoro wſchjednje pola Sebaſtopola, ale ważneho ßo tam w poßlenim cżaßa nicżo podało neje.

Ze Serbow.

S Lejna pola Bukez. So cżłowek ſe ßwojeho doma ſtrowy won dże, a newje, hacż ſaßo żiwy domoj pſchińdże, tuta wjernoſz je ßo ſ nowa pola naß dopokaſała; pſchetoż ßobotu 5. meje poda ßo tudomny khjeżnik Hodan Sodan, pſches 70 ljet ſtary, do Lubija, ſo by ßebi na tamniſchim krajnoßudżi peneſy, emu po herbſtwi ſe ſawoſtajenſtwa jeho nebo-heje żony pſchipanene, wotewſał. S jeho wßy bjeſchtaj tam tež dwaj grychtnaj mużej byłoj, ale dokelż ßo taj hiſchcże khwilu ſadżerżeſchtaj, dha dżieſche Sodan pſchezo do prjedka, prajizaj ſo drje jeho wonaj bórſy doſzehnetaj. Tuty, podaſchtaj tež ßo po krótkim cżaßu na pucż, nenadeńdżeſchtaj jeho pak nihdże duzy a ſhoniſchtaj po wopraſchowanju doma, ſo tež domoj pſchiſchoł neje. To jeju naſtróża a naſajtra ſahe dżjechu njekotſi mużojo tu ſtronu k Lubijej jeho pytacż a naſhonichu tež, ſo je nedżelu 6. meje rano wokoło 5 hodżinow w Dażini a poſdżiſcho w Ljewałdżi wokoło khodżił a ßo tam ſa wjeſtej żónſku ſ Lejna praſchał, ſo by ßebi ju ſa hoſpoſu pſchiſtajił. Ta ßama pak tam żenje była neje a duż ludżjo mjenja, ſo je Sodan na tajke wopacżne myßlje pſchiſchoł, dokelż je ßnadż njekak na roſomi cżerpił. We wobjemaj wßomaj ßu jeho zylje ſmokneneho widżili, a jeho ſa pjaneho dżerżeli, ſchtoż pak wo prawdżje był neje. Hakle wutoru 5. meje bu wón w keřkach bes Ljewałdom a Lubijom wot jeneje żony namakany a mjejeſche wſche ßwoje peneſy, njehdże 18 tl., hiſchcże pſchi ßebi. Pjatk rano ßu jeho potom na lubijſki keřchow pohrebali. K.

S Plußnikez. Schtwórtk, 10. tuteho m. wudyri tudy, wecżor krótko po 9 cżich, w bróżni weßneho rychtarja Handrija Lehmana woheń. S wulkim khwatkom pſchewobrecżi wón niż jenoż tutu bróżeń, ale tež zyle dómſke a hródż, k Lehmanez żiwnoſzi ßłuſchazej, każ tež dale domſkej twareni, kotrejż mjejeſchtej pſchi- a nuts ſatwarenej wumeńſkej ſtwi a wot kotrejuż to jene żiwnoſzeřży Madleni żenenej Petrikowej w Dobroſchizach, to druhe pak Marji żen. Bróſkowej ßłuſcheſche, zylje do prócha a popeła. Każ Hani wudowi Patokowej, podrożnikomaj Janej Wagnarej a Janej Haſchi, tež dale wumenkarej Schäfrikej mnohe ſmachi, tak ßu ßo woßebje Lehmanezom wſchitke druhe a domjaze wjezy, każ tež jena ßucżelna kruwa, ßobu ſpaliłe. Wón ßam, Lehman, bu pſches woheń w beswocżu a na rukomaj khjetro jara wobſchkodżeny. Kak je woheń wuſchoł, wo tym drje ßo nicżo

wjeſte newje; tola pak ßo tuka, ſo je ßo wot ſłóßniſkeje ruki ſałożił był.

S Korſymja. Pónđjelu 7. tuteho m. je ßo tudy pſches woheń, kiž wječor w 10. hođzini wudyri, kħjeża wjeſteho Grohmana wotpaliła a ßo pſches to nimalje zylje do popeła pſchewobrocziła.

S Delneho Hunjowa. Sańđjenu nedjelu, 13. t. m. je ßo tudy, dopołnja krótko po 11 cjich, wjeſty Heino ſe Schröter, ßyn tudomneje kubleŕki ſe Schröter a lieutenant w rakuſkim wójſku, w ßwojej ſtwi ſ kulku, ſ piſtolije wutßjelenej do ljewjeho boka tak tßjelił, ſo je, dokelž je najſkere wutrobu trechił był, hnydom na to wumrel. Dljeſchi cjaß ßem bje ßo melancholia a ßytoſz žiwenja pola neho pokaſała, a ſda woña teho dla tež wina jeho ßamopaſchneho ſkutka bycj.

Se Sełónkez. Schtwortk 10. meje, w nozy ¼12 wudyri tudy pola Krulez woheń a to, kaž ludjjo powedaja, njehđje ſady na jenym waŕkarju. Dokelž wjetſik tak neſbožomnje ſtejeſche, dha je ßo zyły rynk wßy, móht rez, zyła weß wotpaliła, menujzy Krulez twarenja, hđjež bje ßo krotko predy hakle Förſtaŕ ſ Hnaſchez jako najeńk pſcheßydlił, dale Wicjaſez, Łódykez (abo Ludwigez), Scholcjiz, Hobrakez, Rencjez twarenja, Bóckowa kħjeża a Voglez wumeńk. Pomenowanym je ßo nimalje wſchitko cjiſzje renje ſpaliło, a wyſche teho Förſtarej 800 tl. paperjanych penes, Łódykej 130 korzow rożki, 3 brjemenja jeczmenja (tola je wumeńk ſtejo woſtał), Renczej por ßwini a Herrgottej na Wicjaſez wumeńku por koſow. Tež ſta ßo to žałoßne neſbożje, ſo je ßo Wicjaſez ſtara wumeńkaŕka, jako bje ßweje poßleſchcja do pinzy doneßła, w tej ßamej ſaßypnyła a tak ſadußycj dyrbjała.

S Palowa. Jutſje jako nedjelu Craudi budje naſch nowy duchomny k. Jencz wot bu-

dyſkeho k. farara Wjazki do ßwojeho doſtojnſtwa ſapokaſany.

S Wukez. Tudy je ßo žadławy, hrósbny neſkutk ſtał. Schtwórtk w nozy (10. meje) bje ßo rubeżnik k Bórkmanezom na kubli do domu łamał. Hoſpodaŕ, w ſtwinej komorzy ljehajzy, njekajki ropot, wójſtwi czineny, wußłyſcha a djeſche k ßwojej mandjelſkej: „Ty ßy drje kóczku nutskach woſtajiła.“ Ljedy bje to wuprajił, dha ßo komorne durje wotczinja: rubeżnik, w ljewizy ſaßwjeczenu wóſkowu ßwjezu djerżo, ſaſtupi a ßo hnydom do teho wobſtarneho Bórkmana da. Bes tym, ſo Bórkmanowa ßwojich domjazych wubudżowaſche a na pomoz wołaſche, bje ßo tón rubeżnik ſ tym hoſpodarjom cjahał a dajił a jeho ſ teptanjom, ſ kałanjom a ſ bicjom żałoßnje ſranił. Jako pak njetko ludjio ſtawachu, wutſjeli rubeżnikowy pomoznik, kiž bje ſa ſtrażnika wonkach ſtał, pſches wókno piſtoliju dó iſtwy a wobaj ſłóßnikaj wucjeknyſchtaj. Ale wbohi Bórkman bje, kaž ßo bórzy pokaſa, ßmertnje ſraneny. Tón rubeżnik bje jemu niż jenoż wſchelake krwawjaze rany ſbił, ale jemu tež ßytku tak ſtraſchnje rospuknył, ſo ſczineny ſlemk kaž pokrota ſ brjucha ſtejeſche. Po ſtyſknych boloſzjach je Bórkman nedjelu rano ßwoju duſchu ſpuſchcził. —

Dopisy.

S Drejđjan. Woßmy meje runje pſchipołdnju wuńđje boži woheń pola wulkobura Günthera w Mohorni nedaloko Wilsdruffa a Drejđjan. Wjetr jara dujeſche, a ſapaleńzy po wßy ljetachu, tak ſo ßo ſa dwje hođzini ſchieſz wulkich kubłow a wóßom kħjejow do popeła pſchewobrocji. Żałoſz bieſche cjim wetſcha, dokelž njekotßi cjeżko khori wo wßy leżachu, kotrychž dha najpredy na ſahrody ſnoßychu, bes nimi jeneho hłownicjneho (abo ſ nerwenfibrom), kiž dyrbeſche dwje hođzini wonka leżo woſtacj. W jenym wot wóhnja ſdalenym kubli bjechu cjeładnizy ljedy tßi krowy wotwjaſali a pohoncz do koneńza ſtupił, dha buchu wot popadazeho, tra-

chnje roszjazeho płomenja tak wobschkodzeni, so bjesche wutrobu łamaza żałosz, jich widzicz, a so jedyn wot nich bórsy wumre. Schkoda na shubenym skoczi a żałosz je jara wulka. — S wokolnoszje Lommacza ßmy ßłyscheli, so je tam syma a naljetnja mokrota na ßywach wele schkody naczinila. Jedyn bur, na pschikład, dyrbesche 30 kórzow rożki saworacz a jeźu ßycz. Kubła ßu tam płódne a najbóle rjane wulke, s wetscha se ßydomdzeßat, woßomdzeßat abo tež sto jutrami (akrami) wußywa. — Hdyż naljeczje ßwoju ponowjazu a wożiwjazu móz pokasuje, hdyż ßo schtomy sabjeleja a saczerweneja, dha Drezdzanczenjo se schjerych murjow won pokhwatuja do Bożeje rjaneje pschirody a wużiwaju czerstwy, doma jim s dzjela sapowedzeny czisty powjetr a Bożu kraßnosz we stwórbi. Tajke wukhady czinja ßo najbóle do „Pkawnskich żłobinow (Plauenscher Grund),“ hdzež ßo njetko a w bliżschim czaßu wschitko seleni, bjeli, czerweni a pißani; drusy druhe hona a doly wopytuja. Hdyż je rjany dzeń, dha ßo na tajkich puczuch wschitko miwori, a woßebje nedzelu popołdnju je wele tyßaz ludzi, wjazy hacz połojza Drezdzanczanow na tajkich kczjejatych mjestnischczach; pschetož schtóż jeno njekak móże, tón tehdy na kraj cz ehne abo czampa, byrnje klazajo było. A hdyż tajke czrjódy pak pjeschi, pak na rjanych wosach s rychłymi kónimi, pak saßo zyłe rynki dzjeczazych wosyczkow widzisch, dha czi nimalje je, każ by ßo zyłe mjesto pschecżahowało. „Na schtomjaze kczjenje hicz“ rjeka pola naß wot sastarska po wyßoko-njemsku: „in die Boombluht machen.“

Kak rozom Hans Depla wótřitaj a a ludźi pódla Mots Tunka škrějetaj.

* * * * * *

Mots Tunka. Pschedzo ßym ßebi myßlił, so kscheszłian żane czischische a ßwjeczische dny nima, hacz hdyż je k spowedzi a k Bożemu blidy był.

Hanß Depla. Tak tola tež je.

Mots Tunka. Ale jako ßo nedzelu Rogate s Delan wróczich, pschindzech runje do jeneje zyrkwineje wßy, jako ludzjo se spowedzje dzjechu. Ja do korczmy sastupich a njekotsi spowedni ludzjo tež. Tam schalku khofeja pijachu a to móże ßebi jedyn hischcze lubicz dacz. Ale wo prawdzje nastróżał ßo ßym, jako jedyn tych spowednikow wjesty wowczi Hanß ßebi da palenz poredzicz a ßo skónczńje tak wopi, so sapocza wscho do kopizy sbicz, so schklenczki wokoło neho ljetachu. O tajki nedostojnik.

Hanß Depla. A hańbu temu korczmarej kiż wo tajku hrjeschnu saßłużbu rodzi.

Mots Tunka. Wyschnoſz budze wjeſzje po ßwojich ſakonjach tajkich ludzi khoſtacj.

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 17. meje: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cjerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 79½ 1 ruſki imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 15½ tl. w Lipſku 44 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Oſkar Richard, Pjetra Wilh. Domſchki, khježerja na Židowi, ß. — Marja Leopoldina, Korlje Moritza Wjazki, fararja pſchi michałſkej zyrkwi, dj. — Hana Auguſta, nem. dj., ſ Hornej Kiny.

Zemrjeći:

Dżeń 3. meje: Hana Khryſtiana, Hadama Langi, wobydlerja na Židowi, dj., 22 l. 11 m. — Ernſt Wylem, Pjetra Haaſy, bjergarja a rjeſnika na Židowi, ß., 6 m. — 4., Ernſt, nem. ß.. ſ Nadjanez, 10 n. — 6., Ernſt Bohuwjer, Handrija Marcinka, wobydlerja na Židowi, ß., 1 l. 10 m.

W michałſkej zyrkwi prjeduje jutſje dopołnja k. d. Trautmann, popołnja k. kand. Schmidt.

Spěwy.

Nadżija dobywarka.

(Hłóß: Hiſchcze Sserbſtwo neſhubene ꝛc.)

Hiſchcze nadżija je żiwa
Naſcha ſepera,
Naſcha pſchecjelniza miła
S nebeß rodżena.
Newedro nech ſahrima,
Tuhi nech naß wobdawaju,
Krucjże dżerżmy k nadżiji,
Wona nepuſchczi!

Hiſchcze nadżija je żiwa,
Żiwenje nam da,
Jejny troſcht a ßwjetło kiwa,
Ducha poſbjeha.
Newedro nech ſahrima, ꝛc.

Hiſchcze nadżija je żiwa,
Kiż naß pſchikrywa,
By też łódż nam roſlemiła
Żołma wichorna.
Newedro nech ſahrima, ꝛc.

Hiſchcze nadżija je żiwa
Dójż ßu nebeßa,
Dójż je ſemju ſeleniła
Żana trawiczka.
Newedro nech ſahrima,
Tuhi nech naß wobdawaju
Krucjże dżerżmy k nadżiji,
Wona nepuſchczi! * * *

Nawěſtnik

Dżak mojimaj dobroczelomaj.

(Sapoſdżene).

Żohnuj Bożo wyſche wſcheho
Wſchak we Małej Khójży tu
Jana Pecha a też jeho
Lubowanu mandżelſku,
Kiż me khudu ßyrotu
Horje wſachu ſ luboſzju.

Bóh mi ſahe ſ teho ßwjeta
Mojej lubej ſtarſchej wſa,
Hdyż bjech połwoßoma ljeta,
Dha bjech hijom ßyrota.
Tola Boh knes na nebju
Newopuſchczi ßyrotu.

Tak me bórſy k ßebi wſaſchtaj
Pechez luby nan a macj
A me ſe wſchjem ſaſtaraſchtaj,
Każ ſchto móże ſaſtaracj
Sswoje dżeczo, kotrez je
Na ßwjeczi jom najlubſche.

Haj pſches ßydom ljet mi daſchtaj
W drohim cżaßu jjeſz a picj
A me cżiſtu woblekaſchtaj,
Do ſchulje mi daſchtej hicj,
Haj tej ke mſchi khodżeniu
Nuczeſchtaj me ſ luboſzju.

Duż njetk ſ zykej duſchu praju
Horzy dżak Wam najlubſchi:
Bohaczje Bóh żohnuj Waju
Hujom tudy na ßwjeczi,
Pſchede wſchjem pak wamaj daj
Junu ſa to Boži raj.

W meni teje ßyroty
Pjetr Młónk.

Powschitkomne sawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saruczazy fond towarſtwa **Dżeſzacz millonow 500,000 ſchjeſznakow dobrych penes**

Wetſchi dżiel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſkót, wumiócżene żita atd. atd. pſcheczżiwo wóhnja po tunich twerdżje poſtajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo ženje żadacz nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bes wotczehnenja w tych ſamych peneſach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſticża towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżlowekow. Sawjeſzenja pucżowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petan**, wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Nowe barlinſke krupobicżje ſawjeſzjaze towarſtwo

Stwelzowe płody 1⅛ bes dopłaczowanja. Rjepik 1½.

☞ 1853	ſawjeſzenja . . .	22,293,280 tl.	☞ Dopłaczowanja **żenje** neißu.
☞ „	połnopłaczene ſchkody	677,811 „	☞ Ssobuſtawy na 5 ljet doſtanu 20% dobytka.
☞ „	do. wſakſ. Horn. Kużizach	27,000 „	☞ Wobſchkodżenſt wuſwola **jeneho** taratora ſa ßo.
☞ 1854	ſawjeſzenja . . .	31,260,000 „	☞ Saſtupne a policne peneży ßo neberu.
☞ „	połnopłaczene ſchkody	149,979 „	☞ Statuty, ßywowe regiſtry darmo, deklarazia jednora a krótka.

Wſchitke ſawjeſzenja wobſtara rucżje:

w Budyſchini generalny agent Chr. Holtſch na mjaßowym torhoſchczu,
w Bernaczizach k. Herm. Einert,
w Biſkopizach k. Korla Krug,
w Kameńzu k. J. C. Berndt sen.,
w Kinſbórku k. Moritz Grahl,
w Lubiju k. k. J. G. Hennig a Co.
w N.-Oderwizach k. bjerka Förſter,
w Półcżnizy k. poſt. ſarj. Neeße,
w Żitawi k. Herrm. Reinhard.

Dr. Whithowa wodżiczka ſa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldżi w Thüringſkej, ſ wjazorymi privilegijemi wyßokich werchow poczeſzena, wopokaſuje ßo be wſchitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami pſches ßwoje ßbożomne ſkutkowanje wſchjednje jako najłahodniſcha a najljepſcha wodżiczka w tajtim naſtupanju, a móże ßo jako dopokaſany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjeſta pomoz ſa ludżi na woczomaj bjednych

kóżdemu poruczecz. Wona hoji wjeſzje a rucżje a be wſchitkich ſchkódnych ſzjewkow, woßebje pſchi ſahorenju, ſzerpnenju, ßuchoczi, ßylſowanju a bjeżenju woczow, każ tez pſchi ßłaboſzi po bjelu a płaczi bleſchka ſ wułożowanjom jenoż 10 ngr. a djeła ju jenoż woprawdżitu

Traugott Ehrhardt w Altenfeldżi w Thüringſkej

Skład ſa Budyſchin je w **hrodowſkej haptyzy**.

200 tl. na zylje dobru wjeſtoſz pyta

Heichen

konz. agent w Budyſchini na mjaßowym torhoſchczu-cz. 36/248.

Schtóż je jedyn reczas k mjerenju, 5. t. m. na wuricżanſkich leżomnoſzjach ſhubeny, namakał a jón w Budyſchini na Haſchiz haßy cżo. 743 oteda, doſtane 2 tl. myta.

Pſchedań żiwnoſzje.

Moju tudomnu ſahrodniſku żiwnoſz, wobſtejazu njehdże ſe 17 akrow pola, łuki a ljeßnych leżomnoſzjow, a ſ 204 dawkſkimi jenoſzemi napołożenu, mam ja w myßlach, hnydom ſe ßwobodneje ruki pſchedacz.

W Rakezach, 15. meje 1855.

Gerſcha, jen. Rolowa.

UNION,

powschitkomne krupobiczje sawjeszjaze towarstwo.

Sakładny kapital tsi milliony toleř.

Union sawjeszjuje psche krupobiczje pólne płody wschitkich družinow, jako: stwelzowe płody, rukowe płody, wolijowe rostliny a t. d.

Prämije ßu **twerde,** takso ßo ženje žane dopłaczowanja dawacz netrebaja.

Schkody ßo bórsy a hódnje reguljeruja.

Sawjeszenja wobstara kóždy czaß

M. Flanderka, wokreßny agent
na mjaßowym torhoschczu w Budyschini.

Najljepsche **peczene ßlówki** porucza najtunischo J. G. Klingst Nachfolger.

Rajß punt po 2 nßl., kaž tež wschelake družiny krupow, majßoweho grißa a nudlow porucza po najtunischej płaczisni
J. G. Klingst Nachfolger.

Wschitke sórty moleřskich a mureřskich barbow, firnißow a lakow pschedawa jara tunjo J. G. Klingst Nachfolger.

Aukzia dźeczela.

Wutoru 29. meje t. l. budže ßo na ßwobodnym kubli w Jeschizach dźjelba dźjeczela pod njekotrymi, w termiji wosjewjomnymi wumjenenemi, po woßredkach na pscheßadzowanje pschedawacz.

Pczołarske towarstwo
w Barczi

smjeje ßwoju ljetuschu prjenju shromadźisnu wutoru po ßwjatkach
29. meje
popołnju w tsjóch.

K tej ßamej ßo ßobustawy najpscheczelnischo pscheproschuja pisches pschedßydstwo.

W Jeńschezach pola Rakez je dwajschoßna khježa czo. 7., s bróžnju a kólnju, se ßadowej a ßolotowej sahrodu, s 5 korzami 79 prutami wobßyteho pola a łuki, se wschjem gratom se ßwobodneje ruki na pschedań a móže połojza kupnych penes stejo wostacz. Wobczehnenje móže ßo bórsy stacz. Wscho dalsche pola Jana Hajnka tam.

Aukzia.

W Czelchowi czo. 10. budza tseczi dźeń ßwjatkow 29. meje popołnju wot jeneje na pscheßadzowanje sa hotowe penesy pschedawane: poßleschcza, len, dźjeło, jedyn zylje dobry warschtot, jedyn ßylny wós se želesnymi a jedyn s drewjanymi wóskami, jena kschinja a wele druheje domjazeje nadoby a hospodarskeho gratu.

W 47. lotteriji dostach w ßwojej kollekziji szjehowaze dobytki:

2/8 Czo. 11272.	5000.	2/8 Czo. 23319.	200.
8151.	1000.	10016.	200.
38978.	400.	45551.	200.
40802.	400.	40839.	200.
17604.	400.	11224.	200.
45524.	400.	11234.	200.
17697.	400.	17612.	200.
7981.	400.	11299.	200.
6065.	400.	11268.	200.
6028.	400.	11264.	200.
8187.	400.	42380.	200.
6034.	400.	40503.	200.
38453.	400.	8139.	200.
40446.	200.	8119.	200.
40402.	200.	40599.	200.
38580.	200.	6006.	200.
38432.	200.	40895.	200.

1/1	19399.	100.	40501.	100	38973. 100.
2/8	38507.	100	8161.	100.	38997. 100.
	11243.	100.	8186.	100.	10071. 100.
	42373.	100.	40873.	100.	10072. 100.
	38575.	100.	40880	100.	10082 100.
	38411.	100	41809.	100.	11202 100
	38523.	100.	41839.	100.	40562. 100.
	38551.	100.	38497.	100.	40566. 100.
	6069	100.	6882.	100.	17696. 100.
	6016.	100	40174.	100.	17697. 100.
	6881.	100.	40184	100.	23324. 100.
	17675.	100.	40507	100.	29341. 100.
	7980.	100.	40508.	100.	38514. 100.
	7997.	100.	45555.	100.	38564 100.
	41677.	100.	45560.	100.	38570. 100.
	41690.	100.	45589.	100.	42355. 100.

Po 50 tl.

¼. 21057. ¼. 21075. ¼. 21077. ¼. 21078. ¼. 21079. ¼. 21080. ¼. 21082. ¼. 36961. ¼. 36964. ¼. 36967. ¼. 7901. 6. 11. 12 13. 14. 16. 19. 21. 24. 29. 31. 37. 37. 40. 44. 49. 51. 54. 58. 59. 60. 61. 62. 71. 76. 77. 79. 85. 90. 92. 93. 94. 99. ⅛. 10002 4. 7. 8. 9. 11. 12. 18. 19 20. 21. 23. 33. 37. 38 39. 40. 41 43 44. 45. 51. 55. 57. 58. 65 67. 68. 69 74. 76. 78. 80. 81. 84. 89. 90 97. 98. 10100. ⅛. 11203. 4 8. 13. 16. 20. 22. 25. 26. 27. 29. 30. 31. 35. 36. 39. 42. 44. 46. 63. 65. 66 74. 78. 80 95. ⅛. 17602. 7. 13. 14. 16. 21. 22. 23. 31. 34. 36. 37. 38. 42. 44. 45. 53. 58. 61. 64. 65. 70. 71. 76. 78. 80. 85. 86 89. 17700. ⅛. 23303. 6. 7 8. 9. 20. 21. 23. 37. 38. 41. 42. 43. 44. ⅛. 29302. 3. 4. 7. 9. 11. 17. 20. 26. 34. 39. 45. 48. 51. 52. 53. 54. 59. 64. 66. 69. 74. 76. 79. 82. 85. 86. 88. 89. 90. 93. 94. 95. 97. 98. 99. ⅛. 38504. 5. 6. 10. 16. 21. 22. 24. 29. 34. 35. 37. 38. 41. 42. 43. 46. 49. 52. 53. 55. 57. 58. 60. 61 62. 63. 65. 74. 81. 88. 89. 92. 93. 97. 98. ⅛. 40001 2. 3 9. 10. 12 16. 17. 21. 22. 23. 28. 36. 42. 44. 45 46. 49. ¼. 42304. 9. 12. 13. 14. 20. 24. 26. 27. 28. 30. 31. 33. 36. 37. 39. 40. 42. 44. 45. 46. 50. ⅛. 42352. 54. 56. 57. 64. 67. 68. 70. 71. 76. 77. 78. 84. 85. 86. 89. 96. 97. 99. ¼ 41654. 55. 56. 57. 58. 60. 62. 63. 64. 65. 66. 73. 75. 79. 80. 81. 82. 84. 86. 87. 97. 98. ⅛. 40801. 4 6. 7. 8. 9 10. 13 15. 16 17. 18. 19. 20. 27. 29. 31. 36 37. 44. 45. 47. 48. 50. 53. 54. 57. 62. 66. 67. 70. 72. 78. 79. 83. 84. 86 90. 91. ⅛ 41806. 10. 11. 12. 13 14. 15. 16. 19. 24. 25. 33. 38 41. 44. 47. 48. ⅛. 40405 9. 10. 13. 15. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. 27. 29. 31 32 33. 35 37. 48 51. 52. 54. 56. 57. 59. 64 66. 67. 68 71. 72. 76. 80. 81. 83. 85. 90 91. 92. 93. 95 40500. ⅛. 38407. 8. 14 15 17. 19. 21 23. 25. 27. 28. 29. 31. 36. 37. 38 41 42. 48. 50. 59 64. 65 67. 75 76. 80. 87. 90 99. ⅛. 6855. 58. 60. 63. 68. 70. 71. 77. 83. 85. 86. 90 91. 92. 97. 6900. ½. 12986. 87. ⅛. 40153 64. 67. 68. 70. 73. 77. 89. 93. 95. 99. ⅛. 45504. 6. 8. 17. 18. 22. 26 31. 32. 33. 34. 40. 41. 44 46. 52. 54. 58 62. 68. 69. 72. 77. 80. 82. 87. 88. 90. 91. 96. 97. 45600. ¼. 38906. 14. 16. 19. 23. 31. 33. 38. 39. 44. 47. 49. 57 60. 62. 65. 69. 71. 72. 76. 77. 84. 85 91. 92. 93. 95 96. 99.

Cžesz nym Sserbam Budyschina a wokolnoszle poruczam k 48. kral. sakſk. lotteriji ¼, ½, ¼, ⅛ loßy najpodwolniſcho.

W Budyschini, 11. meje 1855.

C. F. Jäger,
na ſwonkomnej lawſkej haßy cžo. 801 hoszenzej k bjelemu konej ſ na- pschecža.

W Małym Budyschinku je khjeża ſe 4 korzami pola a łuki ſe ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalische pola **Jana Grafy** tam.

Koſzje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyſchej płaczišni w Budyschini na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Džak.

Wschitkim tym, kiž ſ bliſka a ſ daloka pschi wohnju, wot 10. k 11. teho mješaza w nozy w 12. hodžini wudyrenym, nam k pomozy pschindžechu, woßebje muſtwam ßykawow ſ Hnaſchež, Huſki, Budyschina a Weleczina, kiž naß pſches ßwoje ſpješchne pschijjedzenje a khwalobne wutraczje w djeli a prózowanju pſched dalſchim ſtrachom wobarnowachu, prajimoj najwutrobniſchi džak ſ tym pſchecžom, Bóh wſchehomózny chžył Wam wſchitkim ſarunacž a Waß wſchitkich pſched podobnym ſtrachom a neſbožom ſwarnowacž.

W Sstónkezach, 16. meje 1855.

Michał Libſcha, rychtař.
Pjetr Schuſter, gmejnſki prjódkſtejeř.

Zandzenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna Płaćizna. tl.	nsl.
Rožka	6	—	5	15	5	22	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pšeńca	7	25	7	—	7	20	Jabłv	10	15	10	5	10	10
Jeczmeń	4	15	4	5	4	10	Hejduschka	7	15	7	5	7	10
Wowß	2	20	2	10	2	15	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	6	—	6	7½	Kana butry	—	17	—	15	—	17

Dowoz: 2843½

Čišćane pola K. B. Hikt, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ ns Štwórtlětna předpłata pol wudawarja 6 nsl. a na kral pósće 7½ nsl.

Čisło 21. 26. meje. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Na ßweczeń ßwjatkow. Sswjetne podawki. S Palowa. S weczornych Sserbow Se Ssokolzy. S Budyschina. **Mena semretych amerikanskich wuczahowarjow.** Dopißy. Spjewy. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

Na ßweczeń ßwjatkow.

(Hłóß: Kneže Bozo teho ßwjeta ꝛc.)

Jako Khrystuß na tej semi
Sswój skutk bjesche dokonjał
A ßo saßo s jandzelemi
K trónej ßwojoh' wótza dał:
Dha won Ducha ßwjateho,
S nebeß delje poßłał jo.

Sswjaty ducho pschińdź tež njetko,
Pschińdź k nam delje s nebeßow,
Pschińdź a sahoŕ wschudzom wschitko,
Sswjecz do naschich wutrobow,
Tak so wschitzy Khrystußa
Spósnaja sa sbóżnika.

Rosßwjecz Wótze teje hnady,
Wschitkich, kiž ßo sabłudza,
Hlaj ty neshubisch wschak rady
Zanoh jeńczkoh hrjeschnika;
Nech twój duch jich pschiwedze
Na tón pucz, kiž k nebju dze.

Poßylń tych, kiž dzeja ßwjeru
S weßelom tón wuski pucz,
Rosßwjecz, wobtwerdź jim jich wjeru,
Nedaj ßo jim na bók hnucz,
Hacz ßu junu dóschli tam
Horje k rjanym nebeßam. Pjetr Młónk.

Swětne podawki.

Sakska. Kral je ßo 19. meje na wopytanje do Weimara a t. d. podał. — Lipska maßa je ljepe wupanyła, hacz ßebi myßlachu a menuja ju dobru ßrjenju maßu. — Kralowe meniny (Namenstag) buchu 18. meje we wschelakich mjestach na wschelake waschnje ßweczene. Kral dosta wele sbožopscheczow. — Krónprynz Albert je sańdzeny tydzeń wójsko w Zwikau'i a Schneebergu wobhladował. — Prjenja komora je pola ministerstwa próstwu sapołožiła, so by ßo njetzischi ßejm kónz junija skóncził. — Druha komora je žadanych 29,000 tl. sa draždzanske pólizajstwo sarekła.

Prußy. W Barlini bje póndzelu wulka a pyschna parada; artilleria mjejesche nimalje 100 kanonow a bje jara wele pschihladowarjow. — Kral póndze w bližschim czaßu do Schlesynskeje. —

Rakußy. General Heß je pschezo hischcze we Wini, s czehož chzedza ludzjo spósnacz, so ßo rakuski khježor tu khwilu na wójni wobdzjelicz nochze. Drusy mjenja, so wón s zyła na wójni dzjel newosme a so my tak tež mjer wobkhowamy. —

Franzowska. Dokelž ßo franzowskemu khježorej psches ßwoje dotalne skutkowanje radziło neje, rakuskeho khježora a pruskeho krala na ßwoju stronu sczahnycz, dha poczina njetko na druhe waschnje dzjełacz: wón dawa menujzy Polakam spósnawacz, so chze jich podperacz, hdy bychu revoluziu sapoczeli. Niz jeno Rußowska, ale tež Pruska a Rakuska ma wulki dzjel njehdawscheje Pólskeje a hdy by ßnadz teho dla njehdze w ruskej Pólskej sbježk wudyrił, by ßo

Rakuska a Pruska teho tež bojecź byrbjała a Napoleon by prajicź móhł: „Widźicze, tajkele neluboſnoſzie móju Wam nahotowacź, hdyž mi pomhacź nochzycze, duž wobrocźcze ßo khjetſje ruczje na moju ſtronu!" Ale ani Pruska, ani Rakuska ßo newobrocźitej a cźim dljehe wójna traje, cźim bóle ßwjet widźi, ſo Franzowſka a Jendźelſka tak ßylnej nejſtej, kaž ludźio predy mjenjachu. — Pianori, kiž bje na khjezora tſjelał, bu, kaž ßmy hižom ſpomnili, 14. meje moreny. Woni jeho, ſ cźornym ſchlewerom ſawodźeteho a jenož koſchlateho a boßy k ſchafotej wedźichu, na kotryž pſchiſchedßi wón ſawoła „Sława republizy!" po cźimž bu jemu wot guillotiny hłowa wotcźata. — General Canrobert je wyſche kommando nad franzowſkim wójſkom pſched Sebaſtopolom wotedał, dokelž tam hacź dotal neje niczo pſchihotowacź móhł, ſcźimž khjezor pocźa dale bóle neſpokojny bycź. Njetko je general Pelißier wyſchi kommandeur a budźemy bórſy widźicź, hacź ſmjeje tón wjazy wuſtojnoſzje a ſboża.

Rußowſka. S Krymy woſjewja werch Gorczakow: Hacź do 12. meje nebje tſjelenje nepſcheczela wulke; wón twari nowe batterije, ale my (Rußojo) tež. W nozy wot 11. k 12. meje ſcźinichmy mały wupad, kiž ßo nam radźi a pſchi cźimž Jendźelcźanam niekotre kanony ſkaſychmy. Tón ßamy dźeń daſche nepſcheczel nedaloko baſtije cźo. 4. jenej mini roſſkocźicź, ale ta nam žaneje ſchkody neſcźini. — Dale woſjewja Górczakow: W nozy wot 12. k 13. meje buſchtaj ſe Sebaſtopola dwaj małaj ſbožomnaj wupadaj ſcźinenaj. Hewak ßo w Krymi dale niczo ważneho podało neje. — Franzowſzy generalojo woſjewjuja, ſo ßo woni dale bóle Sebaſtopolej pſchiblížuja, ſo drje Rußojo huſto doſz wupady ſ twerdźiſny cźinja, ale ſo dyrbja kóždy ras bórſy ſaßo zofacź a ſo je Omer paſcha ſaßo ſ Eupatorije do ljehwa pſched Sebaſtopolom pſchiſchoł. Wón pola Eupatorije tež niczo hódneho pſhecźiwo Rußam wuſkutkowacź nemóže. — S naranſcheho morja hiſchcze niczo noweho ßłyſchecź neje a newje ßo, hdže budźa tam Jendźelcźenjo a Franzowſojo ßnadź ſkutkowacź pocźecź. Rußojo ßu briohi ßylnje wobßadźili.

Turkowſka. Dźiwna wjez je ßo podała: ſultan je menujzy woſjewicź dał, ſo budźa kſcheſzijenjo w Turkowſkej pſchichodnje tež leżomnoſzje kupowacź ßmjecź a ſo budźa tam wot njetk tež we wójſku ßłužicź dyrbecź. Schiód pak poßleńſche nochze, budźe to wotpłacźicź mój.

Ze Serbow.

S Palowa. Pjatk, 18. meje, bu na meſach palowſkeje woßady nedaloko Welkowow nowowuſwoleny duchomny knes Jencź wot wucźerja a ßwedźeńſzy wupyſchenych dźjecźi docźakany a powitany. Pſched khjeżnymi duremi palowſkeho duchomnſkeho wobydlenja bjeſche cźeßne pletwo na ſchtyrjoch ſelenych ſtokpach a we tych ßamych to napißmo: Deinen Eingang ſegne Gott! tež wokoło durjow bje tójſchto pletwow. Tutón dźeń bje najprjódzy radoſtny ßwedźeń ſa dźjecźi.

Ale nedźelu Exaudi bje woßebny, kraßny ßwedźeń ſa żyłu woßadu. Njemſka woßada mjejeſche na tutym dnju najpredy Bożu ßłužbu, a bjeſche ßo tak wele ßobuſtawow teje ßameje nutsnamakało, hacź jich ſ wjenzami kraßnje wupyſcheny Bożi dom jenož wopſchijecź mójeſche. Jako bje ßo powołany k. duchomny k ßwojemu ważnemu prjódkwſaczu pſches wužiwanje Bożeho wotkaſanja poßylnił, ſtupi k. duchomny Wjazka ſ Budyſchina na Bożi woltař a ſtaji knefej Jencźej, kotryž pſched knefom duch. Thiemu ſ Barta a k. Jäkelom ſ Wujeſda ſtejeſche, po 2. Kor. 4. 1—6 ważnoſz, cźeju a żohnowanje hamta evangelſkeho duchomneho pſched wocźi, wudźjeli jemu żyrkwinſku ßwecźiſnu a ſkónczi tu ßamu ſ modlitwu a pſches to, ſo jemu ßwecźiſny liſt pſchepoda. Po wuſpjewanju 5. ſchtuczki ſ khjerliſcha 274 pokaſa k. Wjazka na wulku ważnoſz pſchißahi, kotruž ßebi krajna wyſchnoſz wot kóždeho ſaſtojnika żada a bje ßwjate wokomiknenje, we kotrymž knes Jencź tu pſchißahu ßamu pſched ſudnikom Müllerom ſ Biſkopiz pſched żyłej woßadu ſjawnje ßwojemu Bohu wotpokoji. Na to bu jemu wobtwerdźeńſki liſt wyßokeje krajſkeje direkzije prjódkcźitany

runje kaž ßo jemu po woprawdźitym poſtajenju do ßwojeho noweho ſaſtojnſtwa powokanſki liſt abo vokazia, wot kneſa kollatora ſ Ponikau napißana, pſchepoda. Njetk ſtupichu k. wucjeŕ a k. k. khejbjetarjo k nowemu duchomnemu, wudebichu jeho ſ albu a ſawdachu jemu ruku, jako ßłużomnizy zyrkwje. Knes duchomny Thiema dżerżeſche modliwu a pożohnowanje a khjerliſch ſkónczi ßwjaty, poſbjchowazy ſtuk. —

Po wſchitkim tym ſapocża ßo nedżelſka Boża ßłużba. K. Jencj ſtupi njetko jako ßwecżeny ßłużomnik Bożeho ßłowa na wołtaŕ a khjetku a wotmolwi po Jerem. 1, 6—10 na praſchenje: Schto poßylni prjedarja Bożeho ßłowa kprawej paſtyrſkej ßwjernoſzi pſchi ſacżucżu ßwojeje ßłaboſzje? w rjanym a kraßnym prjedowanju.

Jako bje njemſka Boża ßłużba ſkónczena, bu k. Jencj jako nowy duchomny ßerbſkej woßadzi prjódk ſtajeny a dżerżeſche potom ſ runje tak móznym duchom a ſe żiwymi ßłowami ßerbſku Bożu ßłużbu. Horißław.

S weczornych Sserbow. Kak nuſno je, we wjeſtym wotpohladanju nedowjerny bycj, to pokaſuje nam ſzjehowazy podawk. Jena Sserbowka je hižom pſches dwazyczi ljet wonkach we Kinſtejnje żenena, ma pak hiſchczen bratrow w Sserbach. K tutej żoni pſchińdże pſchi ſapocżatku tuteho mjeßaza rjana, młoda holza a wudawaſche ßo ſa neweſtu druheho bratra, proſcheſche ju a jeho mandżelſkeho, kaž tež dżówku na kwaß, kiž ßo 13. meje hotowacj dyrbeſche. Ssotru daſche bratr hiſchczen woßebje a luboſnje proßycj, ſo by predy pſchiſchła a tykanzy pekła a wſchelke druhe do kwaßa pſchihotowacj pomhała. Wſchitko bu ſ tajkej wjeſtoſzju wuprajene, ſo nichtón na jebanſtwo myßlicj nemóżeſche; tež powedaſche ta holza wjezy wot najblišſcheho pſchecżelſtwa, kiž ßo hewak jenoż jara dobrym ſnatym ßobudżjela. Macj chżyſche hnydom ſ neweſtu ßobu hacj, dżówka pak chżyſche potom pjeſchi nedżelu na kwaß pſchincj; tola da wona macżerí a pſchichodnej ßwakowej njeſchto dobreje draſty a najljepſche ſtupnje ßobu a pſchewodżeſche wobej na druhi dżeń kruch pucża. Tej żónſzy chżyſchtej ßo na parnu łódż podacj; dżówka pak mjejeſche hiſchcże njeſchto w jenym domi wobſtaracj. Sswakowa, kiž mjejeſche tu draſtu, dżjeſche ſ nej a chżyſche potom na macj wotcżaknycj, kotraž bje do ſady woſtała. Jako ta pſchindże, bje neweſta ſ draſtu precż a nichton ju wjazy newohlada. — Macj wobkraneneje dżówki pſchindże naſajtra k ßwojimaj bratromaj a wſcho bje ſekhane, ſchtoż bjeſche tamna holza wot nich powedała. Teho dla nech ßo kóżdy hlada jebakow. Tež najſprawniſche beswoczo móże ſjebacj, a w njetziſchim cżaßu jebakojo żadni nejßu a ßu ßo we ßwojich khumſchtach jara wudokoneli. —

Se Ssokolzy. Sandżenu wutoru 22. t. m. wudyri tudy, w nozy ¾ na 2., w bróżni, k żiwnoſzi Korlje Auguſta Bergera ßłuſchażej, woheń, kiž niz jenoż tutu bróżen, ale tež dómſke, w kotrymż podrożnikaj Auguſt Lachmann a Jan Gottlieb Hennig bydleſchtaj, kaž tež ßußodnej dwje khjeżi Handrija Lowki a Jurja Hilki do prócha a popeła pſchewobrocżi. Sswojich ſmachow ßu cżi neſbożomni mało wudobyli, a kak je woheń wuſchoł, wo tym ßo hiſchcżen niczo newje.

S Budyſchina. Pónđżelu 21. meje buchu na tudomnym tachantſtwi nowowuſwoleni canonici: k. Buk, direktaŕ tachantſkeje ſchulje, k. Warnacj, faraŕ we Wotrowi, k. Hoffmann, direktaŕ tudomneho kath. ſeminara a k. Heina, dwórſki prjedaŕ w Draždżanach na ßwedżenſke waſchnje inveſtirowani.

Semreczi amerikanſzy wucżahowarjo.

Knes duchomny Kilian je ſ Ameriki jara dołhi liſt póßłał a my budżemy ſ neho pſchichodnje wſchelake kruchi woſjewecj. Najprjódzy podawamy pak ſapiß ſemretych wucżahowa-

rjow. Tych ßamych je wſcho do hromady 81 na pucju wumreło a to: 1) Marja Madlena, Eduarda Neumanna ſ Wukrancjiz, mandjelſka druha djówka, 2¾ ljeta ſtara, wumre na kholeru 19. ſeptembra 1854 w Liverpoolu; 2) Jan Kiesling ſ Wukrancjiz, 67 ljet, wumre na kholeru w queenstownſkim pſchiſtawi na łódji Eliſy 17. oktobra 1854; 3) Hana, jeho mandjelſka, 57 l., wumre też tam 18. oktobra; 4) Marja, Jana Korlje Teinerta ſ Duboho mandjelſka, 38 l., wumre na kholeru na pucju ſ Irlanda do Galveſtona, 27. novembra; 5) Jan, Jana Kerka ſ Duboho, mandjelſki jeniczki ßyn, wumre w Ameriiy na pucju wot Houſtona do New-Ulma na kholeru 4. januara 1855, a bu wot k. Kiliana ſ wotproſchenjom pohrebany w puſzini bes rjeku Bazos'om a mjeſtom San-Felip'om; 6) Matthej Schato, pomenowany Mróſko, ſ Jamnoho, 52 l., wumre na kholeru w Liverpoolu 22. ſeptembra 1854 w ſchpitalnjach tam; 7) Roſina, teho ßameho mandjelſka, 52¾ l., wumre też tam na kholeru 18. ſeptembra; 8) Hana, jeju mandjelſka jeniczka hłuchonjema djowka, wumre na wutrobnu khoroſz 16. ſeptembra; (jeniczki ſawoſtajeny ßyn Jan je ſtrowy w Texaſu); 9) Hana Kruparjowa-Holina ſ Jamnoho, wudowa, 57 l., wumre na kholeru we łódji Ben-Nevis'u 5. oktobra w queenſtownſkim pſchiſtawi: 10) Hana, Jana Bartla-Mertynka ſ Domſwałda mandjelſka (a ßotra Jana Kruparja-Holje), 28 l., wumre na kholeru na łódji Ben-Nevis'u 4. oktobra; 11) Jan, runje ſpomneneju ſtarſcheju mandjelſki ſtarſchi ßyn, 3 l., wumre na pucju wot Liverpoola do Queenſtowna, 27. ſeptembra; 12) Matthej, runje pomenowaneju mandjelſki młódßi ßyn, 1¼ l., wumre na kholeru na łódji Eliſy 11. oktobra; 13) Jan Bartel-Mertynk ſ Domswałda, wumeńkař, 74 l., wumre na kholeru na pucju wot Liverpoola 27. ſeptembra; 14) Jan Schato ſ Kljetnoho, 29 l., wumre na kholeru na łódji Ben-Nevis'u 30. ſeptembra; 15) Hana Schatowa, teho mandjelſka, wumre na pucju ſ Liverpoola; 16) Matthej, Jana Schata ſ Kljetnoho, mandjelſki ſtarſchi ßyn, 8 l., wumre na kholeru w liverpoolſkich ſchpitalnjach 22. ſeptembra; 17) Jan, Jana Schata ſ Kljetnoho młódßi ßyn, 6 l., wumre na kholeru na pucju wot Liverpoola do Queenſtowna 27. ſeptembra; 18) Hana, Jana Schata ſ Kljetnoho, mandjelſka jeniczka djówka, 1 l., wumre na kholeru w liverpoolſkich ſchpitalnjach 25. ſeptembra; (tak je zyła Schatez ßwójba ſ Kljetnoho wotemreła;) 19) Jan, Khryſtofa Schata ſ Rychwałda jeniczki mandjelſki ßyn, 4¾ l., wumre na kholeru na pucju ſ Queenſtowna do Galveſtona 3. novembra; 20) Roſina Iſeltowa, wudowa, ſ Kljetnoho, wumre na kholeru na łódji Eliſy 15. oktobra; 20) Hana, Hany Matkez ſ Kljetnoho nemandj. djówka, 6¾ l., wumre na kholeru w queenſtownſkim pſchiſtawi 4. oktobra; 22) Khryſtof Krupař-Hola ſ Jamnoho (ſahrodnika Jana K. bratr), 20 l., wumre na łódji Ben-Nevis'u pola Queenſtowna, 30. ſeptembra; 23) Jan Schelnik ſ Dyrbacha (półleńka Schelnika bratr), njehdże 20 l., wumre na kholeru na pucju do Queenſtowna 28. ſeptembra; 24) Matthej, połleńka Mattheja Schelnika ſ Dyrbacha mandj. młódßi ßyn, 6 l., wumre na kholeru w liverpoolſkich ſchpitalnjach 23. ſeptembra; 25) Marja, runje menowaneho Schelnika mandj. jeniczka djówka, 2 l., wumre na pucju ſ Queenſtowna do Galveſtona 14. novembra.

(Přichodnje dale.)

Dopisy.

S Drežđjan. „Do ßwjateho duchu newußłjekaj ßo kožucha.“ Tak naß w tymle mješazu ßerbſka protyka wucži, kotraż je ßo, runjeż mamy tu njemſkich doſż, hacj k nam do Drežđjan pſchecjſchcjała, dokelż djie Sserb tola radßi ßerbſke cżita. A hlaj, naſcha protyka nihdy nelże! Meja nam płódne wedro podawa, ale wele wjazy ſymnych hacż cżopłych dnjow! Schtomy ßo renje ſelenja; ale mejſke bruki ßo hnjewaju, ſo ſe ßwojich djerkow nemóża a ſo dyrbja tak naſdala

na młode liſzje pohladowacj: pſchetož hacž dotal ßu jenož njekotre małe khrobłaki wuljeſłe, kotrež we womori na hałožkach wißaju a na cžopłe ßłónzo cžakuju. Jim drje ßo ljepe dže, hacž jich wujam, kiž bjechu (kaž Nowiny tehdy powedachu) po nowym ljecži ßwoje hlinjane hrody wopuſchcžili, a kotrymž potom ßnjeh na nóß napada; ale jedyn wot nich je pecža prajił, ſo je wón w ſymi w wulkim rózku ßobu wonka pobył a ſo je ßo jemu tehdyſchi naljecžojty cžaß bole lubił, hacž njetziſcha mejſka necžopłota.— Je-li wjerno, ſo je kóžde ſchtwórte ljeto wele mejſkich brukow, dha budža nam k ljetu ßylnje a bohocžje wokoło wuſchow frunkacž. Strowa ta hłowa, kiž jo docžaka!

Z Dreždźan. Wčera tydźeń, pjatk 18. meje, bě narodny dźeń našeho njeboh krala, kiž bu nam loni po božej njedoslědźomnej radźe wot zažneje smjerće wzaty. Naše wutroby hišće wo njeho žaruja, a jeho narodny dźeń nas z nowej želniwosću napjelnja. Ach tajki dźeń nas prawje žiwje na to dopomnja, kak bórzy so zemska krasnosć minje, a zo je dobra khwalba a dobre mjeno to jeničke, štož tudy na zemi njezachódne wostanje. A z dobrym, sławnym mjenom našeho njeboh krala zjednoća so zhromadna lubosć k njemu, kotraž je hižom husto wokna teho podcyrkwinskeho wjelba, hdźež jeho smjertne powostanki wotpočuja, z wěncami wot njeznajomnych rukow wupyšała. Haj, my žarujemy a w lubosći na njeho spominamy; ale naša wutroba so polóža a naše wobličo so wujasnja, hdyž na to pomyslamy, zo na jeho kralowskim stole jeho po wšitkich krajach sławny bratr jako knježeŕ prawuje, kotrehož chcył knjez njebjes a zemje dołhe lěta čerstweho zdźeržeć k zbožu jeho ludow: serbskeho kaž němskeho. Naš kral Jan je błyšćata hwězda w dołhim rynku sławnych saskich (saksonskich) knježerjow. Pytajmy so jemu runać we sprawnosći wole a skutka; a kaž je wón króna našeje swětoznajomneje saskeje nawjedźitosće, tak hońmy tež my, kóždy w swojim powołanju, za tym, štož mole a zerzaw njezežeru!

Spěwy.

Njehduſchi ſrudny wójnſki a njetziſchi cžežki cžaß.

Wy pſchecželjo hornjołužiſzy
Tež ßotry a bratſja ßerbowſzy,
Ach ſpomńcže na tón ſrudny cžaß,
Kiž tehdom bjeſche pola naß.

Pſched dwajaſchtyrſzi ljetami
Wonhladaſche tu žałoßnje,
Jow zuſe wójſka knežachu,
Naß ſ naſchich domow honjachu.

Hdyž pſchibliži ßo k wecžoru
Dha nemjejachmy hoſpodu,
Kaž ſ dźjecžimi, tak ſe ſkotom
Wopuſchcžicž dyrbjachmy ßwój dom.

Tam w zuſej holi we ljeßu
My bjechmy ſ nóznej hoſpodu,
Tež ležachmy tam pod nebjom
A hiſchcže zylje ſe ſtrachom.

To nebje hiſchcže na tym doſz,
So cžinjachu nam tajku ſłóſz,
Wſchak wokoło Budyſchina
Bu njekotra weß ſpalena.

A na tym krawnym bitwiſchcžu
Barbjachu ſemju ſ cžłowſkej krwju,
So wele ſrudnych ſtarſchich jow
Wſchak ſhubi ßwojich młodźeńzow.

Nam grat a kubło berichu,
Do ßwojoh ljehwa noſchachu,
Tam woni rjeſachu naſch ſkót
A naßycžichu ſ nim ßwój hłód.

Hdyž chzychmy proßycž, wobaracž,
So nedyrbja nam tola bracž,
Sso tehdy hiſchcže poda tu,
So ßußoda nam tſjelichu.

Tež naſchim buram ſ woſom ſkót
Ssej beriſche tón zuſy lud,
A tym, kiž ſ nimi jjedžichu,
Bu wſchitko wſate na pucžu.

To wjem ja wſcho ſe ſhonenja,
Wſchak ſ nimi ßobu dyrbjach ja
Do zuſoh kraja daloko
Hdžež bu mi potom wſate wſcho.

Tež ßwoje Bože ßłužby my
Pſched zyrkwju wonkach dźeržachmy,
Sa wójnſki khory, khromy lud,
Naſch Boži dom jich bjeſche kut.

Tež naſch cžaß jara cžežki je,
To kóždy khudy derje wje,
My pak we mjeri, pokoju
Khljeb drohi tola jjemy tu.

Tež ma tu kóždy bydlenje
We ßwojim domi ſecherne,

Joh' nichtón ſ neho nehoni,
So leżecj móże we mjeri.

Tež ßwoje Boże ßłużby my
We Bożim domi dżerżimy,
A duchomny tón bes ſtracha
Nam Boże ßłowo pſchipojda.

Duż bratſja, ßotry ßerbowſke,
Sso ſa to Bohu dżakujcje,
So naſche cżaßy ljepſche ßu
Pornjo tom cżaßej wójnſkemu.

Tež mjejcje k nemu nadżiju,
So ljepſchi cżaß k nam pſchińdże tu,
So budże drje tón Boži khljeb
Ssnadż tola ſkoro tuńſchi trjeb.

Te dary Boże na polach
Drje neißu wulkich bohaſtwach,
Pak budża ſa wſchjech doßahacj,
Kiż budża w jeho hnadżi ſtacj.

We Wulkim Welkowi, 20. meje 1855. **H. B.**

Nawěſtnik

Woſjewenje.

Ja ßym wotmyßleny, ßwoje kubło w Pſchiwcżizach, 1½ hodżiny wot Budyſchina a tamniſche, mi ßłuſchaze walzate leżomnoſzje, po jenotliwych dżielbach ſe żnemi, na nich ſtejazymi, kaj tež wo wßy natwarene, woßebje leżazy, 4 ſtwy mjejaze, zyhlowane maßivne dómſke ſ njekotrymi kórzami pola a łuki, tež prjenjotne kubło ßamo, po tym pak tež po pożadanju zyle kubło ſ walzatymi leżomnoſzemi na pſcheßadżowanje pod woſjewjomnymi wumjenenemi pſchedacj.

K temu ßym jako termiju
tſinaty dżen junija 1855
rano wot 10 hodżinow
na ßwojim kubli w Pſchiwcżizach poſtajił.

Teho runja pſchiſpominam, ſo k temu kubłu 22 akrow 35 □ prutow pola, 6 akrow 1 □ prut łuki a ſahrody, ſ 703,42 dawkſkimi jenoſzemi, maßivne zyhlowane dómſke ſ hornim ſchoßom a ſe ſchpundowanej łubju, wulka twerdżje murjowana brózeń ſ dwjemaj hródżomaj a kólnjomaj, woßebje wutwarene maßivne zyhlowane dómſke ſe 4 ſtwami, wyſche teho 6 kruwow, 3 kruchi młodeho ſkotu, 2 konej, 2 woſaj, płuhi, bróny, krymarje atd. jako inventar ſawoſtanu, dale, ſo ßu pola ſ pſcheńzu, rożku, jecżmenjom, wowßom, dżecżelom wobßyte a ſbjernami webßadżane.

W Budyſchini, 22 meje 1855.

Part. **Martſchinck.**

Cyrkwinske powjeſće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Pawoł Jan, Korlje Auguſta Henny, wucżerja na Ssokołzy, ß. — Hana Madlena, Jurja Schmeißarja, wobydlerja na Židowi, dż. — Auguſta Emilka, F. E. Feßki, pekarja pod hrodom, dż. — Auguſt Ernſt, Jana Wünſchje, wobydlerja na Židowi, ß. — Hana Auguſta, J. G. Olbricha, wobydlerja w Dobruſchi, dż.

Podjanska cyrkej: Jan Jakub, Korlje Pjeterki, żiwnoſzerja w Hrubelcżizach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 8. meje: Jan Schołta, wobydleŕ na Židowi, 74 l.

Żiwnoſz

ſe 17 akrami leżomnoſzjow a ſ zylje nowymi twarenemi je na pſchedań w Drobach pola Minakała. 1000 toleŕ kupnych penes móże na nej ſtejo woſtacj. Wſcho dalſche na Bartkez (Blażiż) żiwnoſzi tam.

Aukzia.

W Cżelchowi cżo. 10. budża tſeczi dżeń ßwjatkow 29. meje popołnju wot jeneje na pſcheßadżowanje ſa hotowe penesy pſchedawane: poßleſchcża, len, dżiełko, jedyn zylje dobry warſchtot, jedyn ßylny wós ſe żeleſnymi a jedyn ſ drewjanymi wóſkami, jena ſchinja a wele druheje domjazeje nadoby a hoſpodarſkeho gratu.

Pſche kóżdy ſeſtareny kaſchel,

pſche bolenje na wutrobi, pſche dołholjetnu dybawoſz, ſchijubolenje, ſażwanje płuzow je tón wot medizinalſkeho radżicżela kneſa Dr. Magnuſa, wokreßneho fyſikuſa w Barlini

Płacżiſna: ½ bl. 2 tl. pół 1 tl.	approbjerowany **bróſtowy ſyrop**	Płacżiſna: ½ bl. 2 tl. pół 1 tl.

ßrjedk, kiż ßo w mnohich padach a ſtajnje ſe ſpokojazym ſkutkowanjom nałożowaſche. Tutón ſyrop ſkutkuje hnydom po prjenim nałożowanjom woßebnje, pſchede wſchitkim pſchi ſaßakłym a jachłokaſchelu, ſpjechuje wukhad krakow, pomeńſchi łoſſotanje w ſchiji a wotſtroni w krótkim cżaßu kóżdy najßylniſchi kaſchel, tež tón pſchi ßuchocżini a łacżiery krejwrócżenje.

Sa Budyſchin a wokolnoſz pſchedawa jón jenižży **hrodowſka haptyka.**

Żiwnoſz cżo. 89 w Radworju nedaloko wjetrnika, ſe 6 akrami 35 prutami pola a łuki, ſ dobrymi twarenemi, bes renty a ſe 130 dawkſkimi jenoſzemi napołożena je ſe ßwobnedeje ruki na pſchedań.

Nowe barlinske krupobiczje sawjeszjaze towarstwo

Stwelzowe płody 1% — **bes dopłaczowanja.** — Rjepik 1½%.

1853	sawjeszenja . . .	22,293,280 tl.
„	połnopłaczene schkody	677,811 „
„	do. w sakſ. Horn. Łużizach	27,000 „
1854	sawjeszenja . . .	31,260,000 „
„	połnopłaczene schkody	149,979 „

- Dopłaczowanja **ženje** nejßu.
- Ssobustawy na 5 ljet dostanu 20% dobytka.
- Wobschkodzeni wuswola **jeneho** taxatora sa ßo.
- Sastupne a policne penesy ßo neberu.
- Statuty, ßywowe registry darmo, deklarazia jednora a krótka.

Wschitke sawjeszenja wobstara ruczje:

w Budyschini generalny agent Chr. Holtsch na mjaßowym torhoschczu,
w Bernaczizach k. Herm. Einert,
w Biskopizach k. Korla Krug,
w Kameńzu k. J. C. Berndt sen.,
w Kinsbórku k. Moritz Grahl,
w Lubiju k. k. J. G. Hennig a Co.
w N.-Oderwizach k. bjerka Förster,
w Półcznizy k. post. sarj. Neeße,
w Žitawi k. Herrm. Reinhard.

UNION,

powschitkomne krupobiczje sawjeszjaze towarstwo.

Sakładny kapital tsi milliony toler.

Union sawjeszjuje psche krupobiczje pólne płody wschitkich drużinow, jako: stwelzowe płody, rukowe płody, wolijowe rostliny a t. d.

Prämije ßu **twerde,** tak so ßo ženje žane dopłaczowanja dawacz netrebaja.

Schkody ßo bórsy a hódnje reguljeruja.

Sawjeszenja wobstara kóždy czaß

M. Flanderka, wokreßny agent
na mjaßowym torhoschczu w Budyschini.

W Kotezach

na mojej klamaŕni dawam teho runja, kaž tudy w Budyschini, to ßamo lane ßymjo po tunach, kórzach bjertlach a mjerzach a po tej ßamej zylie tunej płaczisni pschedawacz. J. G. F. Niecksch.

Rigaske a Memelske

ßymentne lane ßymjo, jara rjanu tworu, pschedawam, so bych je srumował, po zylje tunej płaczisni. — W Budyschini na ßerbskej haßy.
J. G. F. Niecksch.

Aukzia dzeczela.

Wutoru 29. meje t. l. budze ßo na ßwobodnym kubli w Jeschizach dzielba dzjeczela pod njekotrymi, w termiji wosjewjomnymi wumjenenemi, po woßredkach na pscheßadzowanje pschedawacz.

W Mnischonzu czo. 10 budza ßo wutoru 29. meje popołnju wot 3 hodzinow wschelake meublje a drasty na pscheßadzowanje sa hotowe penesy pschedawacz. Jan Broda.

Aukzia.

Wutoru po ßwjatkach 29. meje budza ßo w Drozdziju wschelake žónske drasty a druhe wjezy popołnju wot dweju hodzinow na pscheßadzowanje sa hotowe penesy pschedawacz.

Pczołarske towarstwo

w Barczi

smjeje ßwoju ljetuschu prjenju shromadzisnu wutoru po ßwjatkach 29. meje popołnju w tsjóch.

K tej ßamej ßo ßobustawy najpscheczelnischo pscheproschuja psches pschedßydstwo.

Njehdze wóßom kóp schpundowarskich a wobejenskich deskow ma se ßwobodneje ruki na pschedań Wokacz w Sslonej Borschczi.

Khjeza czo. 48 w Drozdziju s kruchom pola je se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche pola wobßedzerja tam.

Pſches jara tune nakupenje ßukna a wjazorych druhich tworow mózu njetko elegantnje a derje ſchite

muſke draſzenja

wot wſchelakich tworow po jara tunej płaczijſni pſchedawacz, jako:

1 ßuknjanu ßuknju ſa 6 tl. hacz 12 tl,
1 kholowy ſa . . 1¼ = hacz 7 tl.
1 laz ſa . . . . 1¼ = hacz 3 tl.

Dowjerenje, mi hijom na wjazore waſchnje wopokaſane, hnuje me, cżeſzenym Sserbam tuto woſſewenje najpodwólniſcho k nawedzenju dacz.

C. W. Bitzka,
w nowych klamach pſchi theatru.

Woſſewenje.

Nalutowarńſka knizka cżo 1853 je jako ſpalena pſchipowedzena. Dyrbjał tu ßamu pak tola hiſchcze njechtón wobßedzecz, tón ſ tutym napominanje doſtawa, ſ nej do minenja dzewecz dzeßat dnjów wot njetk na podpißany bank pſchińcz, dokelż po minenju tuteho cżaßa ſpomnena knizka po wuſtawkach wjazy nepłaczi.

W Budyſchini, 12. meje 1855.

Krajnoſtawſki bank.
Heydemann.

Dobri cżjeßlje

móża ſtajne dzjeło najbóle pſchi połnej dzeńſkej ſdzi wot 17½ nßl. pſches podpißaneho doſtacz.

Hobjan, cżjeßliſki miſchtr.

Zwonoz cżo. 4 w Sſtonej Borſchczi ſ 5 górzami 65 prutami pola a trawenja je na pſchedań. Wſcho dalſche ßo ſhoni pola wobßedzerjatam.

Drewo na pſchedań.

Dokelż je ſadzjewk, wot k. Becka ſapołożeny, njetko wotſtroneny, porucża podpißany jara dobre twarſke drewo, deſkowe klozy, żerdzje, walcżki wſchjednje, kloſtry pak hakle wot 1. julija t. l. a chżyli ßo kupowarjo dobrocżiwje w korcżmi w Kißlizy napraſchowacz.

Połpiza ſ Kißlizu, 23. meje 1855

Helemann, hajnik.

Khjeża ſ ¾ pola a ſ rjanej ßadowej ſahrodu je wot Jana t. l. k pſchenaiecżu. Wſcho dalſche ßo ſhoni pola J. Langi w Błohaſchezach.

So bych pojadanju wjazorych ſnatych a pſchecżelow w Łużizach doſz cżinił, ßym ja wudawarńi Serb. Nowinow porucznoſz dał, wucżahowarjam potrjebne wukożowanja wo pſchewesnej płaczijſni a wo wotkhodżi łódżow do Rew-Yorka, Baltimora, New-Orleanſa, Galveſtona, Indianolje, Quebeca, Adelaidy, Melbourna a Sydneya w Auſtralii, do Valdivije a Valparaiſa w Chili, do San-Francisca w Californii ßobudżjelicz a nuſne proſpekty darmo pſchepodawacz.

Louis Taeuber w Lipſku.

Khjeża ſ iſtómi korzami pola je hnydom ſe ßwobodneje ruki w Kſchiwej Borſchczi na pſchedań. Wſcho dalſche pola rychtarja tam.

W Sſmolerjowa knihańi je k doſtacju:

Petermannowa kharta Krymy.

Nowy wudawk.

Tutón nowy wudawk je wele wetſchi a na to waſchnje pſchiſporeny, ſo je k nemu tez plan endżelſkeho a franzowſkeho ljehwa pſched Sebaſtopolom pſchiwdaty.

Sſmolerjowa knihańa w Budyſchini ſ tutym najpodwolniſcho woſſewja, ſo wona tez wſchitke njemſke cżaßopißy wobſtara, jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Sächſiſches Kirchen- und Schulblatt, Sächſiſche Schulzeitung, Pilger. atd.

Zańdżenu ſobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niżša. tl.	nsl.	Srjedżna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niżša. tl.	nsl.	Srjedżna tl.	nsl.
Rożka	6	—	5	15	5	22	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pſcheńża	7	25	7	—	7	20	Jahły	10	15	10	5	10	10
Jeczmeń	4	15	4	5	4	10	Hejduſchka	7	15	7	5	7	10
Wowß	2	20	2	10	2	15	Bjerny	2	4	1	25	2	—
Hróch	6	10	6	—	6	7½	Kana butry	—	17	—	15	—	17

Dowoz: 2843½

Čišćane pola K. B. Hixi. w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěšthi, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póśe 7½ nsl.

Čisło 22. 2. junija. Lěto 1855.

Wopschijeczje: W Budyschinje, 2. junija 1855. Swjetne podawki. S Wósporka. S Hucžiny. S Wukrancžiz. **Mena ſemretych amerikanſkich wucžahowarjow.** Spjewy. Zyrkwinſke powješčje. Nawješchtnik.

W Budyšinje, 2. junija 1855.

Winſte jednanja nejßu hacž dotal žane płody neßte. Čzoho dla niz? Wješčje teho dla niz, dokelž ßebi ſjenocžene weřchi tejko wot ruſſowſkeho khježora žadachu, do čzehož mózeſche wón jenož tehdy ſwolicž, hdy by jeho wójſka zylje pſchewinene byłe. Ale newedžichu to Jendželčzenjo a Franzowſojo? Najſkere bje jim to jara derje ſnate a woni dachu też teho dla pſched Sebaſtopolom dale wojowacž, bes tym ſo we Wini po požadanju rakuſkeho khježora wo mjer jednachu. Pſchetož nebudžichu woni do tajkeho požadanja ſwolili, dha mózeſche ßo ſtacž, ſo by rakuſki khježor wot nich hnydom woſtupił. A teho chžychu ßo woni tola na wſche waſchnje ſminyčz, dokelž rakuſkeho khježora wulzy jara trebaja. Ale ſchto njetk? Najſkere budža Jendželčzenjo a Franzowſojo ſ nowej mozu Sebaſtopol dobyčz abo tola Ruſſow w Krymi ſbicž pytacž, rakuſki khježor budże dale ßrjednika bes ruſtim khježorom a jeho nepſcheczelemi čzinicž a ßo pſchi tym dale bóle wot tutych ſdalowacž. Čzini pak to, dha bliži ßo dale bóle k politizy pruſkeho krala a ſ tym k temu, ſo wſchitzy Njemzy neutralni woſtanu a my w naſchich krajach mjer wobkhowamy.

Swětne podawki.

Sakſka. Kral je ßo ſe ßwojeho pucža ſaßo wrócził a pſchebywa na hrodži Weeſenſteinu. Wón je wſchitkich tych weřchow wopytał, kiž k ſakſkej ßwójbi ßłuſcheja, kaž weimarſkeho, koburgſkeho, meiningſkeho atd. —

Prußy. S Barlina piſßaja, ſo je miniſter wójny wſchitke wójnſke pſchihoty ſ cžicha a be wſcheje hary dokonjał, niz pak runje teho dla, ſo by pruſke wójſko do wójny cžahnyło, ale wele wjaz teho dla, ſo by wone kóždeho npſcheczela hódnje powitało, hdy by ßo žadyn na Pruſku walicž chzył. Wójſko ma njetko 864 jjeſnych kanonow, to je wjazy dyžli jich w lječži 1816 mjeſeſche. Też budža w bliſchim cžaßu wſchitke ſtarſche perkußionjerowane flinty do ljepſchich miniéſkich pſchedžjełane. — Sakoń, ſo ßo w pruſkich krajach wot 1. januara 1856 žane zuſe paperjane peneſy bracž neßmedža, khiba ſo ßu 10tolerſke papery abo welſche, je hižom wudaty. — W Barlini buſchfej 21. meje medjanej ſtatui marſchala Yorka ſ Wartenburga a marſchala hrabje Gneiſenau'a ßwedžeńſzy pódla ſtatuy marſchala Blüchera poſtajenej. —

Rakußy. Dokelž w Galizyjſkej wójſko jara huſto hromadžje ſteji a ſ teho wſchelake neſpodnoboſzje naſtawaja, dha budże to ßamo njetko hinak poſtajene. Hłowna kwartjera pſchiňdże do Přemyßla, pola Krakowa budże ljehwo ſa 150,000 muži ſakožene a runje tak wulke pola Lwowa (Lemberg), w kotrymž mjeſzi budże też 20,000 muži ſ bydlenjom. — Rakuſke miniſterſtwo dawa ßebi dale prózu, ſo by bes wójnuwedžazymi weřchami ſkere ljepe mjer wujednało a dżerži teho dla jednanja pak ſ ruſtim pak ſ franzowſkim a jendželſkim póßłanzom. Nedyrbjało ßo jemu w tajkim naſtupanju niczo radžicž, dha chže potom pecža pola njemſtich

weřchow namet stajicz, so bychu czi ßwoje wójska mobilisirowali. Ale k czomu to? Najskere k temu, so bychu Jendzelczenjo a Franzowsojo sjawnje widzeli, so chzedza Njemzy mjer mjecz a so ßo wot nikoho k wójni nusowacz nedadza, s kotrejež woni tola žaneho dobytka mjeli nebychu.

Franzowska. Do Parisa je młody pórtugalski kral na wopytanje pschijjeł. — Wustajeńza je drje hižom wotewrena, ale wopytowarjow je tam mało, dokelž hischcze wschitko srjadowane neje a dokelž ßu w Parisu jjedž a wobydlenje w płaczisni nemóžnje powyschili. Tež budze tam w tychle dnjach wulki skotohlad (Thierschau), na kotruž je ßo tež k. ryczeřlubleř Kind s Pschiwcziz s 12 woßebnymi wowzami podał. K tym wowzam ma wón tež wowczerja ßobu, kotryž po wróczenju s Parisa bórsy do Rußowskeje póńdze, hdžež je wot wulkeho knesa sa mjescherja pschistajeny. Tón budze Rußam pjeknje powedacz móz, kak pola jich nepscheczelow w Parisu wonhlada.

Rußowska. Jendzelske łódzstwo neje w naranschim morju hischcze dale niczo wuskutkowało, hacž ßo je tam njeschto pschekupskich łódzow sajało. — Wot sardinskeho pomozneho wójska je hacž dotal njehdže 10,000 muži k franzowskemu wójsku do Krymy pschijjeło. Tež szełu ßo tam bes pschestacza franzowszy, jendzelszy a turkowszy wojazy. Wuskutkowało ßo tam dale niczo neje, hacž schtož nam szjehowaze telegrafiske depeschje powedaja. Spósnacz ßo pak tola dawa, so nowy franzowski kommandeur, general Pelißier, ludzi tak nelutuje, kaž predawschi wyschi roskasowař Canrobert. Spomnene depeschje maja ßo pak takle:

Telegrafiske depeschje. W Petersburgu, 28. meje. Weřch Górczakow wosjewja se Sebastopola wot 23. meje: W nozy wot 21. k 22. meje bjechmy, wot kurjawy spomoženi, sapoczeli, psched bastiomaj czo. 5 a 6 wobtwerdzeny pschjerow sałožecz. W nozy 22 weczor sczini 17 nepscheczelowych bataillonow se ßwojimi reservami na nasche dzjeła kruty nadpad. S teho nasta ßurowe wojowanje, pschi kotrymž bu bajonnet husto nałožowany, a bitwa trajesche zyłu nóz. Nasche bataillony, kotrychž bjesche 12, nuczichu nepscheczela k wróczenju. Nepscheczeljo ßu žałoßnje wele ludzi shubili; na naschej stroni bje 2500 muži morwych a ranenych.

W nastupanju teje ßamßneje bitwy wosjewja franzowski general Pelißier: Rußojo bjechu bes zentralnej bastiu a morjom wobtwerdzenja sałožili, hdžež chzychu ßylne dzjelby wójska shromadzowacz, kiž bychu na naß wupady cžiniłe. W nozy 22. k 23. ßmy my na tute dzjeła nadpad sczinili. Wojowanje bje ßurowe a trajesche nimalje zyłu nóz. My ßmy połojzu spomnenych rußowskich dzjełow dobyli a wobßadzili.

Dale wosjewja general Pelißier wot 24. meje: My ßmy sańdzenu nóz na jara sbožomne waschnje druhu połojzu ruskich dzjełow pschidobyli a mamy je wobßadzene. Nepscheczel, kiž bje w predawschej nozy žałoßnje wele ludzi shubił, newobarasche ßo tak kruczje. My ßmy mene ludzi shubili, hacž runje ßmy tež jara wele schkodowali.

Ze Serbow.

S Wóspórka. Tamny schtwórtk jako dzeń Božeho stpicza mjejachmy tudy žadny ßwedzeń, pschetož tudomny ßudniski ßłužomnik k. Melzer ßweczesche na tutym dnju se ßwojej kn. mandzelskej słoty kwaß półstaljetneho sbožomneho mandzelstwa. Hižom rano sahe buchu durje jeju bydła czeßnje s wjenzami wupyschene a jimaj k czeszi spjew wot tudomnischich herzow piskany. Popołnju po wotbiczu 3. hodziny saswoni ßo se wschjemi swonami a dołhi czah czehnische wot jeju bydlenja do Božeho domu: najpredy braschka, potom jubilaraj, sa nimaj dzieczi a dzieczi dzieczi dale wschitzy sastojnizy tudyscheho ßuda a hewak dobri pscheczeljo. Psched wołtarjom, jara wupyschenym, dostaschtaj po rjanej ryczi k. fararja Junghänela po ßłowach: „schtož ßym, to ßym s hnady teho knesa" a po nuternej dzaknej modlitwi knesowe požohnowanje a na to spjewasche ßo wot wóspórskeho spjewanskeho towarstwa derje

srjadowany spjew. Wot ßwojich prjódkstejazych a druhich pscheczelow bu k. Melzer jara bohaczje wobdareny. Bes tajkimi darami bje tež jena schpanska, kotruž jemu Sserbja s tymile schtuczkami darichu:

Jara wulka hnada Boža
Sjawnje pokasa ßo nam,
Bes nami Bóh na Waß hlada,
Weßelje da ßweczicz Wam:
Dzeń, kiž wjeszje wažny je
A tež wjeszje weßeły.

Bóh budž s Wami, pscheja Sserbjo
S Wami dale! s wutrobu,
Sa Waß bjesche ßwjetłe nebjo
Półsta ljet tu k widzenju:
Hdyž po ßwjatoh wołtarja
Ssweczeschcze ßlub mandzelstwa.

Bóh budž s Wamaj, nam wschjem drohaj,
Daloko nech rów 'schcze je,
So byschtaj 'schcze dołho móhłaj
Strowaj bycz tu na ßwjeczje
A tež njehdy po ßmerczi
Wjeczny jubel ßweczili.

Hewak sweßelitaj ßo wobaj jubilaraj dobreje strowoszje a staj jara lubowanaj. Wonaj staj hromadzje 143 ljet staraj.

S Wóspórka. Pjatk weczor po Božim stpiczu widzische tudy wele ludzi na nebju k dołhemu weczoru ßwjetły blak, na krejczerweny połny mjeßaz podobny a wysche teho tsi wulke dziwne hwjesdy.

S Huczjny. Ssredu 23. meje weczor w jjednaczich wotpali ßo tudy newobydleny wumeńk mostowskeho korczmarja Schmidta.

S Wukranczjz. Rosprawa wo sapokasanju k. duchomneho Gumlicha budze sa tydzeń wosjewena.

Semreczi amerikanszy wuczahowarjo.

(Pokračowanje).

Dale ßu wot tych, kiž s k. Kilianom do Ameriki dzjechu, semreli: 26) Rosina, Jana Czornaka s Dyrbacha mandž. tsecza dzówka, 4 l., wumre na kholeru na łódzi Elisy, sa khorych postajenej, 8. oktobra; 27) Hanža, J. Czornaka mandž. młódßja dzówka, 2 l., wumre na kholeru 23. oktobra, runje jako wot Queenstowna wotjjedzichmy; 28) Jan, Handrija Lowki s Rychwałda, mandž. młódßi ßyn, wumre na kholeru na łódzi Elisy 10. oktobra; 29) neženena Hana Lorenczkez s Rychwałda, 39 l., wumre na kholeru na łódzi Ben-Nevis'u 5. oktobra; 30) Hilžbeta, G. Trinksa se Sofijneho Doła pola Mužakowa mandzelska, 60 l., wumre na kholeru na łódzi Ben-Nevis'u 2. oktobra; 31) Madlena Kaschparikowa s Noweje Wßy pola Hródka, wudowa, wumre na puczu s Queenstowna do Galvestona 10. novembra; 32) August Hermann, murerja Ernsta Rychtarja s Mengelsdórfa, mandž. młódßi ßyn, 2 l., wumre na woßypizy (masry) na puczu do Galvestona 12. novembra; 33) Karolina Berta, Korlje Dunzera, tyscheřskeho mischtra s Mužakowa, mandž. jeniczka dzówka, 1¾ l., wumre na kholeru w liverpoolskich schpitalnjach 22. septembra; 34) Jan Pawoł, J. G. Kohlje s Mužakowa, mandž. ßyn, 2 l., wumre na kholeru na łódzi Ben Nevis'u, 30. septembra; 35) Mattej Schołta, predy wobßedzeř sahrodniskeje žiwnoszje we Wunschowi, 47 l, wumre na hłowjazu khorosz w Hamburgu, 10. septembra; 36) Mattej, runje pomenowaneho mandž. druhi ßyn, 11¾ l., wumre na kholeru na puczu s Queenstowna do Galvestona, 20. novembra; 37) Hana, Marje Kaschproweje s Wulkeho Radschowa dzówczičzka, wumre, jenož njekotre hodžiny stara, na puczu do Galvestona, 6. dezembra; 38) Marja, Marje Kaschproweje, nem. starscha dzówka, 2 l., wumre w Amerizy pschi Robbcreeku, na saczeklisnu po woßypizach, w januaru 1855; 39) Korla August, Jana Duba s Kortnizy, poßleńscho młynka w Brußach, mandž. jeniczki ßyn, wumre na kholeru, 1 l., pola Queenstowna 12. oktobra; 40) Jan Ernst, Khrystofa Wünschje s Wóspórka mandž. młódßi ßyn,

81., wumre na kholeru na łódźi Elisy, 10. oktobra; 41) Handrij, cžaßnikarja Jana Janascha ſ Wósporka, mandż. najſtarſchi ßyn, wumre na kholeru w merikanſkim mórſkim kucži, 12. dezembra; 42) Auguſt, cžaßnikarja Janascha, mandż. druhi ßyn, 9 l., wumre na kholeru 10. dezembra; 43) Emil, cžaßnikarja Janascha mandż. młódßi ßyn, 2 l., wumre na kholeru 11. dezembra; 44) Ernſt, cžaßnikarja Janascha, mandż. tſeczi ßyn, 4 l., wumre 15. dezembra, jako ßo ſ naſcheje łódźie Ben-Nevis'a do parolódźje pola Galveſtona podawachmy, ſo bychmy zylje k tutemu mieſtu dojieli. W hati tajkeho pſcheſtupowanja wumre ſpomneny hólczez a budźiſche naß do quarantainy*) pſchineſz móhł, hdy budźichu jeho cžielo ſkradżu ſaßo na łódź Ben-Nevis nepſcheneßli; tam bu to ßamo potom do morja ponurene; 45) Handrij Mjerczin ſe Żarkow, 45 l., wumre na kholeru 28. ſeptembra na pucžu ſ Liverpoola; 46) Hana, jeho mandżelſka, 45 l., wumre na kholeru 29. ſeptembra; 47) Khryſtiana, młodeho Jana Mjerczina mandżelſka, wumre na kholera 10. oktobra na łódźi Inconſtantu; 48) Auguſt, młody, predy w Salſkej porodżeny ßynk Jana Mjerczina, wumre 6. oktobra na ßlaboſz; 49) Auguſt, Jana Neitſcha ſe Żarkow mandż. jenicżki ßyn, 2 l., wumre 6. oktobra; 50) Michał Dub ſ Rodez, 47 l., wumre na kholeru 29. ſeptembra na pucžu ſ Liverpoola; 51) Marja, jeho hubena dźówka, 7 l., wumre na ſacżekliſnu pola Houſtona w Amerizy, 22. dezembra; 52) Marja, Hańżje Ryczerez ſ Rodez, nem. dźówka, 2 l., wumre na kholeru na łódźi Elisy, 11. ſeptembra; 53) Handrij Pilak ſ Rodez, 56 l., wumre na kholeru, 30. ſeptembra; 54) Hana, Madleny Pilakez nem. dźówka, 1 l., wumre na kholeru 7. oktobra w liverpoolſkich ſchpitalnjach; 55) Jan Bohuwjer Jeſchka ſ Wichowow, 41 l., wumre na kholeru na łódźi Ben-Nevis'u 1. oktobra; 56) Auguſt, jeho dwójniſki ßyn, 3 l., wumre na pucžu wot Queenſtowna, 12. novembra; 57) Jan Ernſt, jeho druhi dwójniſki ßyn, wumre w liverpoolſkich ſchpitalnjach, 23. ſeptembra; 58) Madlena, Jana Nowaka ſ Hrodżiſcheja, mandżelſka, wumre na ßuchoczinu 42 l. ſtara 22. oktobra; 59) Handrij, Ernſta Adolfa Merwy ſ Klukſcha, mandż. młódßi ßyn, 5 l., wumre na pucžu ſ Queenſtowna do Galveſtona na kholeru 7. novembra; 60) Marja, jeho jenicżka mandż. dźówka, 2 l., wumre na woßypizy 9. novembra; 61) Hana, Ferdinanda Merwy ſ Noweje Wßy pola Hucżiny, mandżelſka 26 l., wumre na kholeru na pucžu ſ Queenſtowna do Galveſtona, 30. novembra; 62) Hańża, Pjetra Pampla ſe Strózje mandżelſka, wumre na kholeru w Liverpoolu 21. ſeptembra; 63) Korla Hendrich, jeho mandż. ßyn, 12 l., wumre na kholeru w Liverpoolu, 21. ſeptembra; 64) Hańża, Jana Pampla ſe Żarkow mandżelſka, wumre na pucžu ſ Queenſtowna na kholeru, 21. novembra; 65) Jan Auguſt, Handrija Bjetnarja ſe Strózje mandż. ßyn, wumre na kholeru 19. oktobra na łódźi Elisy; 66) Madlena, Jurja Falki ſe Strózje mandż. dźówka, na łódźi narodżena, wumre 22. ſeptembra; 67) Auguſta, Michała Nowaka, ſankarja ſe Strózje mandż. dźówka, 2 l., wumre 16. novembra; 68) Auguſt, Jana Nowaka ſe Strózje mandż. ßyn, 7 l., wumre na kholeru w Liverpoolu, 19. ſeptembra; 69) Handrij, jeho mandż. młódßi ßyn, 2 l., wumre 27. oktobra; 70) Madlena, Michała Kurecża ſ Worzyna mandżelſka, 32 l., wumre na kholeru na łódźi Elisy, 9. oktobra; 71) Handrij, jeho mandż. młódßi ßyn, wumre na kholeru 5. oktobra; 72) Jan Hurban, wumeńkał ſ Kubſchiz, 67 l., wumre na kholeru na łódźi Elisy, 10. oktobra; 73) Ernſt, Handrija Hurbana kame-

*) Quarantaina menuje ßo tón cžaß, kotryż dyrbi njechtón w ßamotnoſzi wubycż, kiż ſ kraja abo ſ łódźje pſchindże, hdżeż je natykaza khoroſz knežiła. Tajki cžaß traje najbóle 40 (franzowſzy: quarante) dnjów: teho dla pomenowanje „quarantaine."

nerja ſ Kubſchiz, mandz. ßyn, 2 l., wumre na kholeru w Liverpoolu, 22. ſeptembra; 74) Jan, Handrija Ssymanka ſ Maleſchez mandz. ßyn, 6 l., wumre na kholeru 30. ſeptembra; 75) Hana, Pjetra Brytſchje ſ Dubrawki, mandzelſka, 38 l., wumre na kholeru, 6 dezembra; 67) Pjetr, jeho mandz. ßyn, na pucju wot Hamburga do Liverpoola narodzeny, wumre w Amerizy, 25. dezembra; 77) Hana, jeho mandz. dzowka, 6 l., wumre 2. oktobra; 78 a 79) Hana a Marja, Jurja Bórna bes Galveſtonom a Houſtonom na parokódzi narodzenej dwojniſkej dzowzy wumreſchtej w Houſtoni na ßlaboſz; 80) najmkodßja, w Houſtoni narodzena dzowczizka Madleny Janaſchoweje wumre tez w Houſtoni; 81) Jan Brytſcha ſ Brjeſynki, wumre na kholeru, 5. oktobra.

Pſchiſpomnenje redakzije. W pſchichodnych rzißkach Serb. Nowinow budzemy dzielby k. Kilianoweho liſta woſſewecz, hdzez wón zyły pucz a podeńdzenja wucjahowarjow wopißuje a kak ßo jim njetko w Amerizy dze.

Spẽwy.

Bratſik w wojakach.

(Hłóß: Kommt a Vogerl geflogen ꝛc.)

Schtyri brune moj bratſik
W dwori ſapſchahuje,
Hdyz je ſwoſyk znje domoj,
Kralej do ßłuzby dze.

Kralej ßłuzi wón ßwjerny,
Bronje roſemi weſz —
Polecz bojbiko ſpieſchny
Wele dobroh' jom' neſz.

Khietſje ruczle lecz k nemu,
Poblej, kak ßo jom' dze,
Pſchineß poweſz, hacz w polu,
Aby pod tſiechu je.

Lipa liſziczko ſpuſchczi,
Ale wubiwa ſaß —
Ha wón piſche, ja pſchindu,
K ljetu wuńdze mój czaß.

Lube ljetko lecz nimo,
Dołho czakacz je ſlje,
So wón ſforo dom bóńdze,
Saßy kiwaja znje.

Sſredza horow ßu doły,
W meli ſalezjewa ſchtom:
Po tym djelenju radoſz,
Hdyz mi pſchindze wón dom!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Handrij Ernſt Wanak, ſahrodnik w Khelni, ſ Hanu Helenu Wanakez ſ Małeho Welkowa.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Korla Michał a Jan Ernſt, Mattheja Winklera wobydlerja pod bórtliwom, dwójniſkaj ßynkaj. — Marja Amalia, Jana Bohuwjera Rychtarja, murerja na Zidowi, dj — Marja Helena Jana Bohuwjera Klingſta, khjezerja a krawſkeho miſchtra pod hrodom, dj.

Zemrjeći:

Dzeń 17. meje: Hańja, Jana G Seiferta, khjezerja a murerja na Zidowi, mandzelſka 59 l. 7 m. Marja Hana, Jana Auguſta Hórczankeho, krawza pod hrodom, dj 6 n. — Jurij Schołta, wumeńkar ſe Saryczа, wumre w Zyzezach, 74 l 5 m. — 18, Hańja Haſchowa, wobydlerka na Zidowi, 80 l.

Nawěſtnik

Jedyn ßrjenk może teho dla, dokelz je dotalny do wojakow powołany, hnydom ßłużbu dostacz na ryczerkubli Njeczini.

Khjezu cżo ¾ w Njeczini ſe ßadowej, 77 prutow wulkej ſahrodu, a na kotrejz może 100 tl. kupnych penes po 3⅓ p. C. ſtejo woſtacz, ma podpißany na pſchedań. Jan Kurjo.

Wucjahowanje.

Dobre łódzje, wot wuſtojnych kapitanow wedzene, wotkhadzeja kózdej dwje nedzeli, 1. a 16. kózdeho mießaza ſ wucjahowaremi do New-Yorka do Ameriki. Tez do druhich pſchiſtawow w Amerizy ßo huſto łódzje ſ wucjahowaremi wobſtaraja. Do Teraſa w Amerizy pak ßo w ljeczi dla wulkeje horzoty, kotraz ſtraſchnu żołtu ſymnizu ſałożuje, łódzje neſzelu, ale jenoz w naljeczu a w naſymi, a pońdu tam hakle wot auguſta ſaßo łódzje. Do Auſtralije ſzelu ßo łódzje ſ wucjahowaremi, tak borſy hacz je ßo doſz wucjahowarjow feſchło.

Wſchitkim tym pak, kiz chzedza a do Ameriki a do Auſtralije wucjahnycz a ßo pſchese mne wob-

staracz dacz, dawam wschitke, jim trjebne wułożowanje rad a darmo

W Budyschini, 26. meje 1855.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konzeß. wucjahowanſki agent.

Großowe bróſtkaramellje.

najljepſchi ßrjedk k wotſtronenju kaſchela a k połóżenju dychanja, każ tež k ſwarnowanju pſched dybawoſzju pſchi ſaſymnenju w ſymnym cżaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſz w hrodowſkej haptyzy kneſa M. Jäßinga kóżdy cżaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Woſjewenje.

Ja ßym wotmyßleny, ßwoje kubło w Pſchiwcżizach, 1½ hodżiny wot Budyſchina a tamniſche, mi ßłuſchaze walzate leżomnoſzje, po jenotliwych dżielbach ſe żnemi, na nich ſtejazymi, każ tež wo wßy natwarene, woßebje leżaze, 4 ſtwy mjejaze, zyhłowane maßivne domſke ſ njekotrymi kórzami pola a łuki, tež prjenjotne kubło ßamo, po tym pak tež po pożadanju zyłe kubło ſ walzatymi leżomnoſzemi na pſcheßadżowanje pod woſjewjomnymi wumjenenemi pſchedacż.

K temu ßym jako termiju

tſinaty dżeń junija 1855

rano wot 10 hodżinow

na ßwojim kubli w Pſchiwcżizach poſtajił.

Teho runja pſchiſpominam, ſo k temu kubłu 22 akrow 35 □ prutow pola, 6 akrow 1 □ prut łuki a ſahrody, ſ 703,42 dawkſkimi jenoſzemi, maßivne zyhlowane dómſke ſ hornim ſchoßom a ſe ſchpundowanej łubju, wulka twerdżje murjowana brożeń ſ dwjemaj hródżomaj a kólnjomaj, woßebje wutwarene maßivne zyhlowane dómſke ſe 4 ſtwami, wyſche teho 6 kruwow, 3 kruchi młodeho ſkotu, 2 konej, 2 woſaj, płuhi, bróny, krymarje atd. jako inventar ſawoſtanu, dale, ſo ßu pola ſ pſcheńzu, rożku, jecżmenjom, wowßom, dżecżełom wobßyte a ſbjernami wobßadżane.

W Budyſchini, 22. meje 1855.

Part. **Martſchinck.**

Wutoru, 29. meje

bu na podpißanym revjeru drewniſchcżo, bliſko Ljeſkeje pſchi młynſkej rjezy leżaze wotewrene, a ſteja tam ſzjehowaze palne a twarne drewa na pſchedań:

khójnowe ſchcżjepowe drewo .. kloſtr po 4 tl. 17¼ nßl.			ßobu ſ hajniſkim peneſom.
„ kałane kulecżki .. dto. „ 3 „ 17½ nßl.			
„ walcżki I. drużina .. kopa „ 2 „ 7½ nßl.			
„ dto. II. drużina .. dto. „ — „ 27½ nßl.			

Dale twarſke drewo a żerdżje wot wſchelakeje tołſtoſzje a dołhoſzje.

Manjowſki revjer.

Kmecż, hajnik.

Woſjewenje.

So ßym ßo w Schjerachowi jako ljekař, ranyhojeř a babeńz ſaßydlił, to tudy ſ tym pſchiſpomnenjom woſjewjam, ſo ßym we wſchitkich wotdżjelenjach ljekarſkeje wjedomnoſzje, woßebje pak we wocżihojenju a wócżkowych operaziach wuwucżeny a ſo budu rad hotowy, kożdemu pomozpytazemu bes wumjenenja, nech je bohaty abo khudy, kóżdy cżaß k ßłużbi ſtacż.

W Schjerachowi, 22. meje 1855.

Dr. Maximilian Flinzer,
bydlo w khjeżi k. pſchekupza Ferd. Dittricha.

Aukzia.

Ssobotu 8. junija t. l. popołnju wot 1 hodżiny budże podpißany tudy w Budyſchini na drewowych wikach cżo 213. licżbu wuranżjerowanych wojeřſkich ſmachow, jako woßebje njekotre ſta ſchjerych płatowych kabatow, ſelene ßuknjane jecżki, wſchelake remeneřſke wjezy, wobſtejaze we hłowojzach ſ hryſadłami, wſchelake paßy a ßlje, patronowy kapßy, tórniſtry a t. d. na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Korla August Gühna,
kral. wójnſkoßudniſki aukzionatař.

Cżahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcża.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecżor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecżor 7 h. 50 m

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszi.)

Saruczazy fond towarstwa **Dzeßacz millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes**

Wetschi dzjel samóženja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupožczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene žita atd. atd. pschecziwo wóhnju po tunich twerdzje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo ženje žadacz nemóža.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na žiwenje czlowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a želesnizach.

Wschje požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Pod rukowanjom woprawdzitoszje.

Dr. Borchardtowe aromat.-mediz. selowe mydło (po 6 nßl.)

Profeßarja **Dr. Lindowa** vegetabilska žerdkowa pomada (po 7½ nßl. kruch.)

Haptykarja **Sperati'a** italske medowe mydło (w pakczikach po 2½ a 5 nßl

Dr. Hartungowy chinaskorowy wolij (w stemplowanych bleschkach po 10 nßl.

Dr. Hartungowa selowa pomada (w stemplowanych tyglach po 10 nßl.

Dopokasane psches dołholjetne radostne dopokasma wschelakich nawukomnych pruhowanjow a praktiskich nałožowanjow, móža ßo horejsche privilegowane ßrjedki se sprawnym dowjerenjom do poruczazeho spomnenja dawacz; a budza ßo wjeszje wote wschitkich tych, kiž ßu je junkrócz nałožili, s woßebnym spodobanjom pschezo saßo trebacz. Prospekty aroswuczenja nałoženja darmo dawa, kaž tež tute ßrjedke ßame w **Budyschini** jenož ßam pschedawa **Wilh. Hammer**, w Bernarczizach **Hermann Einert**, w Biskopizach **Friedrich May**, w Kameňzu **Aug. Naumann**, w Lubiju **Korla Dümmler**, w Rakezach haptykař **Fecius**.

Kauzia. Dokelž weleljetne dobre meno pódla stejazych ßrjedkow skoro wschjednje = wschelake potwory a falschowanja = sałožuje, chzyli czeszeni kupowarjo naschich ßrjedkow niz jeno na jich husto wosjewine sapakowanje, kaž tež na mena: **Dr. Borchardt** (Kräuter-Seife), **Lindes** (Stangen-Pomade) **Sperati** a **Dr. Hartung** (Chinarindenoel a Kräuter-Pomade), ale tež na firmu naschebo nastupazeho jeniczkeho depositara w jenym mjeszi = k wotstronenju sjebanja = dobroczjwje ßwjeru kedzbowacz.

Drewowa aukzia.

Ssredu 6. junija, depołnja wot 9 hodzinow budze ßo wot wukranczanskeho knejstwa 150 klostrow dróbnje kałanych dubowych a brjesowych ßuchich peńkow, 36 kóp ¾ mehlich a 6 kóp ¾ twerdych walczkow sjawnje na pscheßadzowanje pschedawacz.

Shromadzowanje je saßo na knežej piwarni.

We Wukranczizach, 29. meje 1855.

F. Behm, ryczeřkubleř.

Hospoda (stwa, 2 komori, łubja, pinza, kólnja ꝛc.) je hnydom k pschenajeczu pola Jurja Eislera we Warnoczizach.

W Rodezach pola Bukez je kowarnja, kiž je w dobrym redzi, se ßwobodneje ruki na pschedań a móže ßo wscho dalsche pola wobßedzerja tam shonicz.

Pschemjenenje bydlenja w Kameňzu.

So wjazy na zyrkwinskej haßy nebydlu, ale pola ßwojeje pschichodneje maczerje, swudoweneje kn. Schmidtoweje nedaloko pósta, a so ßym tam ßwoje khlamy srjadował, dowolam ßebi czeszenym Sserbam najpodwólnischo wosjewicz a poruczam ßo se wschitkimi, do knihiwjasařstwa ßłužazymi wjezami s tej próstwu, mi dotalne dowjerenje tež dale spožczicz chzycz.

W Kameňzu, w meji 1855.

Robert Kilian, knihiwjasař.

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. towařstwo smjeje jutsje jako na ßwedzeň ßwjateje trojizy shromadzisnu. Dokelž ma ßo w tej ßamej jako na ljetnym dnju wuswolenje noweho sastojnstwa stacz, dha ßo wschitke ßobustawy proscha, so bychu ßwoje wuswoleńske liszki pschi sastupenju do shromadzisni wotedali. Pschedßydstwo.

Rachlowſke ſerbſke ev. luth. towarſtwo ſmjeje nedjelu (jutſje) ſhromadźiſnu

Pchedßydſtwo.

Sswojim cżeſzenym ſnatym bes lubymi Sserbami dawam najpodwolniſcho k nawedźenju, ſo ſaßo w Budyſchini bydlu, a proſchu tych ßamych, me ſaßo dobroczinje ſ poruczinoſzemi pocżeſzicj, dokelż budu tež njetk na to ſmyßleny, mi dowjerenje, predy ſpożciene, pſches hódne a dobre djeło dale dobycj a ſdjerżecj.

W Budyſchini, 21. meje 1855.

J. A. Bjebrach krawſki miſchtr, ſ bydlenjom na mjaßowym torhoſchczu pola hoſzeńzarja Schubardta.

K nawedźenju.

Tym ßamym dobrym jónkam kiż ßu me a moju ßotru na mojej cżeſzi ſ tym franiłe, ſo ſe ſpjeſchnej bubu we wokolnoſzi naſchich ſnatych trubjachu, ſo ßmoj 24 kanow butry w Budyſchini pſchedawałej, hdjeż ßu bjerny nutsſmjeſchane byłe, a ſo dyrbimoj 50 tl. ſchtrafy dacj. praju ja jenoż tak wele, ſo bychu naju tola wot prawego boka ſesnałe. A jeli ſo wocżi na prawym blaku nimaja, dha nech ßebi jej wot Mots Tunki na wjerſchk hłowy ſaßadźicj dadja. Buduli pak ja hiſchcże njeſchto wot tajkich łżów ßłyſchecj, dha budu tych ßamych, kiż to dale rosnoſchuja, pſches wyſchnoſz thoſtacj dacj. K temu praju tej hiſchcże te pſchißłowo:

Schtóż w domi nima niczo cżinicj
A nem'że druhich ſbojie widźicj,
Ton ber ßo tola na kedźbu
So neby doſtał robotu,
S tym: ſo by kleſki wokoł noßoł,
Sa hłódny brjuch — niż khljeb ßej proßył.

W Maleſchezach, 30. meje 1855.

Marija Heleſchowa, kurowa.

Djak.

Wſchitkim tym ßamym, kiż mi pſchi wóhnjowym neſbożu, w nozu 22. meje w mojej bliſkoſzi wudyrenym, k pomozy khwatachu a pſches to moje wobßedźenſtwo pſched plomenemi wobarnowachu, woßebje muſtwam budyſkeje ßykawy, k. Steudtej w Jaßeńzy a lubym ßußodam w Hruboczizach praju ſa to ßwój najwutrobniſchi djak ſ tym pſchecjom, Bóh luby knes chżył jim jich dobroczjiwoſz bohaczje ſarunacz.

Na Sſokolzy, 30. meje 1855.

Jurij Reichert.

Najnowſche powetzje.

Wot teho cżaßa, hdjeż ma franzowſki general Pelißier wyſche roskaſowanje w Krymi, poczinaja tam ſjenoczeni nepſcheczeljo Rußow ljepe ſkutkowacj. To dopokaſaja ſjehowaze depeſchje generala Pelißiera:

W Krymi, 25. meje, weczor. My ßmy djenßa Cjernaju rjeczku wobßadźili. Nepſcheczel kiż ßylny nebje, newobaraſche ßo jara, ale ſcjeje ßo ruczje do horow. My ßmy ßo w ruſkich ſwonkomnych wobtwerdjenjach, wot 22. hacj do 24 meje dobytych, twerdzje ſaßydlili. My ßmy ſ Rußami pſchimjer (Waffenſtillſtand) ſcjinili, ſo bychu ßo morwi pohrebali: nepſcheczeljo ſmjeja njehdje 5000 hacj 6000 morwych a ranenych. (Schto ßu Franzowſojo ſhubili, to Pelißier nepraji.) — 27. meje, rano: Wulki dobytk pola Kercja a Jenikala. Rußojo ßu pſchi pſchiblizenju franz. a jendźelſkich łodźow precj cjahnyli, ßwoje magaziny a batterije roſtſjeleli a ßwoje parołodźje ſpalili. Aſowſke morjo je wot naß dobyte. — Jendźelſki general Raglan woſjewja: My ßmy kneja aſowſkeho morja. My wuſtupichmy na wobimaj ſtronomaj mórſkeje wuſcjini pola Kercja. Jena parołódj a njekotre druhe łódźje ſ 50 kanonami panychu do naſcheje ruki. — Rußojo ßu ßami 160,000 kórzow wowßa, 360,000 k. pſcheńzy a 100,000 k. muki ſpalili, teho runja na 30 łódźow, tak wele je jich tež Franzowſam do ruki panyło. — Pſched Sebaſtopolom padje 23. meje ruſki general Adlersberg.

Zaduzenu ſobotu zita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša.		Niža.		Srjedźna.		Kórc.	Wyšša.		Niža.		Srjedźna	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl	nsl.	tl.	nsl.
Rożka	6	15	6	—	5	22	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pšcheńza	8	—	7	—	7	20	Jahły	10	15	10	5	10	10
Jeczmeń	4	20	4	10	4	10	Hejduſchka	7	5	7	5	7	10
Wowß	2	20	2	10	2	15	Bjerny	1	25	1	25	2	—
Hróch	6	10	6	—	6	7½	Kana butry	—	16	—	15	—	18

Ćišćane pola K. B. Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 23. 9. junija. Lěto 1855.

Wopschijeczje: W Budyschinje, 9. junija 1855. Sswjetne podawki. S Budyschina. S Palowa. S Wukrancziz. Zyrkwiczka ßwjateho ducha abo Hellgest. List s Ameriki. Czahi sasko schlesynskeje żelesnizy. Hanß Depla a Mots Tunka. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

W Budyšinje, 9. junija 1855.

Wójna je w nowischim czaßu wetschu mjeru dostała. Sjenoczene franzowske a jendżelske łodżstwo je asowske morjo dobyło. Tuto morjo je 20 mil dołhe a 32 mil schjeroke, a psches kerczowsku wusczinu s czornym morjom hromadżje wißy. Wone rospschjeszera ßo na naranschej stroni połkupy Krymy a neje jara hłuboke, pschetoż jeho najwetscha hłubokosz je 25 hacz 26 łóhczow. Do neho wuliwa ßo rjeka Don, na kotrehoż wuliwu mjesto Tahanroh leżi, hdżeż 1825 khjeżor Alexander wumre. Na jeho weczornej stroni wotdżjeluje wuski jasyk semje, tak menowana arabatska koßa, kruch wody wot asowskeho morja, kotryż kruch shniłe morjo rjeka, dokelż w ljeczi jara ßmerdżi. Runje s napschecza kónza arabatskeje koßy leżi na twerdym ruskim kraju mjesto Genczisk abo Jenicżi a tam ßo woda asowskeho a shniłeho morja sjenocza. Jenikale leżi w Asii s napschecza Kercza a mórska wusczina je tam njehdże 4 hodżinow schjeroka. Tuto mjesto je s wetscha wot Grichow a Tatarow wobydlene. Kercz, na naranschim różku Krymy, ma 10,000 wobydlerjow a je tam njehduschi pontiski kral Mithridates pohrebany. Tudy sbi też Julius Cäsar krala Farnazeßa a póßła ßwoju ßławnu depeschu do Roma, kotraż jenoż te tsi ßłowa: „Veni, vidi, vici! (pschindżech, widżich, sbich)" wopschijesche. — Asowske morjo ma jara mutnu wodu a móża po nim jenoż meńsche łódżje jjesdżicz; w naljeczu ma pak najwjazy wody, dokelż jemu tehdy tajazy ßnjeh wele wody dawa. — Kamjesch-Burun leżi 2½ milje k krotkemu weczoru wot Kercza, Arghyn pak 9 mil wot tam njehdże pschi ßredżisni arabatskeje koßy a Berdjansk pschi shniłym morju.

Swětne podawki.

Sakska. Ministerstwo se ßejmej sakoń prjódkpołożiło, po kotrymż dyrbja czi, kiż mjejachu hacż do 2. mjerza prawisnu hońtwy na zusych leżomnoszjach, sarunanje dostacż. Tuto sarunanje ma ßo s wunoschkow hontskich listkow sapłaczicż a wopschija wscho do hromady njehdże 250,000 tl. Hońtwa na zusych leżomnoszjach wostane pak na wsche czaßy sakasana.

Prußy. Kral ma s nowa saßo symnizu. — Dokelż je kral Jendżelczanam a Franzowsam, kiż chzychu jeho rad na ßwoju stronu sczahnycż, wotmolwił, so chze wón neutralny wostacż, to rjeka, na żanu stronu nestupicż, dha ßu jeho njetko Rußojo proßyli, so by wón też wuprajił, so ßo wón na żane waschnje do njetzischich wójnskich należnoszjow mjeschecż nochze. Ale kral je bórsy spósnał, so by wón s tajkim wuprajenjom też pomoz sa Rußow wuprajił a ßebi wysche teho ruzy zylje swjasał. Teho dla je wón wotmolwił, so budże drje stajnje k mjerej radżicż, hewak pak tola też czinicż, schtoż budże ßo jemu sa pruski kraj najwużitnische sdacż. — Kónz sańdżeneho mjeßaza je prynz pruski se ßwojej mandżelskej a ßwójbu Żahan (Sagan) a tamnischu wójwodku wopytał. — Pruska wopschija njetko 5103 kwadratnych mil. — W pruskich jastwach a khostařnjach namaka ßo tu khwilu na 24,000 pschestupnikow. — Wot krala je sakski wyschi hajniski mischtr Cotta rjad czerweneho worła dostał.

Rakußy. Winske kónferenzy ßu drje wobsanknene, ale zusy póßłanzy tam tola hischcze wo to a wono jednaja. Jich jednanja nesmjeja pak tak dołho žaneje wažnoszje, hacž budže w Krymi njeschto wažneho wot wójska wuczinene. To je powschitkomne mjenenje. — S Bjełograda je powesz pschischła, so je wyschi roskasowaŕ ßerbskeho wójska, Kniczanin, wumreł. —

Franzowska. Najprjensche, schtož je ßebi khježor na wustajeńzy kupił, bje rjany teßak wot jeneho pruskeho fabrikanta. — Do Krymy ßo stajnje wojazy szełu. Khježor ßam pak drje tam nepóńdže, dokelž ßu wschelake jeho wjezy, kiž bje hižom do Kónstantinopla póßłał, saßo do Parisa pschischłe.

Schpaniska. Sbježk njekotrych wojakow a druhich ludži, kiž bjechu pschecziwo kralowej postanyli, je pobity.

Rußowska. Psched Sebastopolom ßo w nowischim czaßu niczo woßebnje wažneho stało neje, pschetož krawne bitwy, kiž ßo tam nedawno mjejachu, nejßu niczo wulke wuskutkowałe. Wažnische je to, so ßo sjenoczeni nepscheczeljo njetko bóle k Czornej Rjeczzy wobroczeja, pschetož hdyž woni tamnu stronu teje ßameje wobßadza, dha połonschemu dzjelej Sebastopola puczje saracza, po kotrychž ßo hacž dotal woßebje jjedž sa woblehnenych pschiwožesche. S zyła je widzicz, so chze njetzischi franzowski wyschi general bóle do snutskomneje Krymy, so by tam Rußow, jeli móžno, k bitwi nusował. Jendzelske nowiny „Times" chzedza wedzicz, so je 24. meje hižom 35,000 Franzowsow Czornu Rjeczku (abo Czernaju) pschekroczilo a pola Czorguna ljehwo sałožiło. — Wo skutkowanju sjenoczenych nepscheczelow Rußow w Kerczu a t. d. dawaja nam sziehowaze depeschje rosprawu:

Franzowske depeschje. Admiral Bruat wosjewja: W kerczowskej mórskej wusczini, 29. meje. Moji kapitanojo dawaja k nawedzenju, so ßu Rußojo, jako franzowske a jendzelske łódzstwo psched Berdjansk pschijjedže, ßwoje 4 parołódzje a wulke magaziny spalili. Nasajtra bu arabatski kut wopytany, ale tam žana jeniczka łódź nebje. Nasche łódzje tsjelachu na tamnische ruske wobtwerdzenja a rostsjelichu nepscheczelam jedyn pólverowy magazin. W asowskim morju je sjenoczene łódzstwo sa 3 dny 106 pschekupskich łódzow skasyło. Rußojo maja tam hischcze jenož jenu parałódź.

General Pelißier wosjewja: Psched Sebastopolom 30. meje: Ja mam poweszje s Kercza wot 29. t. m. Wschitko dže derje. Nasche łódzstwo je ßo s asowskeho morja wróczilo, wone je pola Berdjanska 106 pschekupskich łódzow skasyło. Rußojo ßu ßwoje 4 parołódzje a wulke magaziny spalili. W Jenikalu ßmy wójsko sawostajili. Njehdže 90 kanonow je dobytych.

Ruske depeschje. Weŕch Górczakow wosjewja wot 29. meje: Dzeń 24. meje wustupichu sjenoczeni Franzowsojo a Jendzelczenjo pola Kamjesch-Buruna a wobßadzichu Kercz a Jenikale. Naschi wojazy sahosdzichu kanony, skasychu nasche batterije a sczežechu ßo do Arghyna. Hacž do 29. meje nebjechu nepscheczeljo po kraju dale schli, ale jich łódzje jjedzichu nimo Berdjanska.

Weŕch Górczakow wosjewja dale 1. junija: Nepscheczeljo spalichu 27. meje w Berdjansku dwje twareni, liczbu pschibrjóžnych łódzow a wulki skład pscheńzy. Dzeń 24. meje spali nam 17 nepscheczelowych łódzow pola Geniczeska (abo Jeniczi'a) njeschto transpórtskich łódzow a tamnische žitne magaziny. Dwje naschej kanoni nusowaschtej czołmy, s kotrychž pomozu nepscheczeljo łódzje sapalowachu, skóncznje k wróczenju. Nasajtra ßo tam niczo stało neje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Dotalny mjeschczanski pastor primarius, k. Dr. Wildenhahn, je sa zyrkwinskeho a schulskeho radziczela pschi budyskej krajskej direkzii postajeny. — Tež poweda ßo, so budže jedyn wyßoki sastojnik tudomneho mjesta jako radziczel do finanzskeho ministerstwa powołany.

S Budyschina. Ssredu po ßwjatkach mjejesche ßerbske duchomnstwo ßwoju ljetuschu „ßerbsku kónferenzu" w Budyschini, kaž bje ßo to loni postajiło. Po rospomnenju wschelakich sastojnskich naležnoszjow a po prjódkczitanju wotmolwenja kral. krajskeje direkzije, ßerbskeho duchomnskeho vikara nastupazeho, bu postajene, so ma ßo ljetuschi ßerbski mißionski ßwedzeń 29.

auguſta w Maleſchezach ßwecžicž a bu k temu ßanemu też hižom prjedaŕ a rosprawnik wuſwoleny. Pſchedßydſtwo ßerbſkeje konferenzy mjeješche k. farař Möhna ſ Bukez, protokoll pak bu wot k. fararja Jenčža ſ Palowa napißany. Pſchichodna konferenza ßo w ßerbſkich a njemſkich Nowinach woſjewi.

S Palowa. Nedželu 6. meje bu tu Jan Gottfried Haufa, džeſanſki muž ſ tudomneje wßy a 50 l. a 2 m. ſtary, ßredž Palowa a Ledžborez na pucžu morwy namkany. Jeho bje Boža rucžka na dompucžu ſajaka.

S Wukrancžiz. Nedželu, 20. meje, ßwecžeſche ßo ſa naſchu a ſ nej ſjenocženu kljetnanſku ſtaroluthersku woßadu woßebny ßwedžeń. Wona doſta menujzy na tutym dnju noweho duchomneho, k. Gotiholda Alberta Gumlicha, kiž je hižom predy na 5 ljet duchomnſke mjeſto w Beutheni pola Briga w Schleſynſkej ſaſtejak. Hižom pſched njekotrymi nedželami bje won k nam pſchicžahnył a je wot teho cžaßa wſchitke ſaſtojnſke naležnoſzje w duchomnej ßłużbi wobſtarak. Na horkach ſpomnenym dnju pak ſta ßo njetk jeho ſjawne ſapokaſanje do noweho ſaſtojnſtwa w tudomnym Božim domi. To ßamo ſapocža ßo dopołnja w 9 tej hodžini. Pod nawedowanjom wupyſchenych ſchulſkich džeczi a wedženy a pſchewodžany wot k. ſuperintendenty Ehlerſa ſ Liegnitzy a k. duchomneho Frommelta ſ Reinswalda pola Żarowa, kaž też zyrkwinych prjódſtejerjow bu k. Gumlich ſ farſkeho wobydlenja won w luboſnym cžahu do zyrkwje, kiž bje ſ wjenzami a pletwami renje wudebena, ſawedženy. Kemſchje ßo ſapocžachu; po wuſpjewanju khjerluſcha pſchindže k. vicedirektar Wanak ſ Budyſchina na kljetku a djerżeſche ßerbſke, na prjódſtejazy ßwedżenſki ſkutk pokaſowaze prjedowanje. Po prjedowanju a wuſpjewanju khjerluſchoweje ſchtucžki ſtupi pak k. ſuperint. Ehlers na woltař a djerżeſche, bes tym, ſo mjeješche nowy k. duchomny w ßredžiſni k. viced. Wanaka a k. duch. Frommelta pſched woltarjom ßwoje mjeſto, po podłożku ſzenika Jana 20, 21 — 23. ſapokaſanſku aby ſapokaſanje pſchihotowazu rucž, pſchepoda na to dale k. Gumlichej jeho vokaziu, ſapokaſa jeho do jeho noweho ſaſtojnſtwa a ſtaji jeho ſhromadženej woßadži prjódk, pſchi cžimž wſchjem jemu k. Wanak a k. Frommelt jako pomoznikaj pſchiſteješchtaj. Na to ſjehowaſche powitanje a pſchilubenje ßwjernoſzje a poßłuſchnoſzje ſe ſtrony kneſa džecžiwucžerja a zyrkwinych prjódſtejerjow a jako bje ßo to ſtało, bu nowemu k. duchomnemu a druhim hiſchczen Boże wotkaſanje pſches k. Wanaka a k. Frommelta ſticžene. S tym a ſ požohnowanjom, kaž ſe ſpjewom ſkónczi ßo tutón ßwedžeń, pſchi kotrymž bje k. Frommelt liturgiu wobſtarak. Popołnju bu wot teho ßameho njemſke nyſchporne prjedowanje djerżane. Bje zyły ßwedžeń też wulzy ßweßelazy, dha ßebi tola to jene ſamelcžecž nemóżemy, menujzy ſo je naß pſchi tutej ſkładnoſzi to wutrobne żadanje nadeſchło, ſo by naſch nowy k. duchomny ſkere ljepe ßerbſkeje ryczje móz nadobył a nam, czehož ßo pſchi jeho wulkej pilnoſzi a dobrych darach nadżijamy, Boże ßłowo bórſy ſ połnym żohnowanjom w ßerbſkej ryczi pſchipowedał. w.

Zyrkwiczka ßwjateho ducha abo „Hellgeſt.“*)

Tudomne mjeſto Budyſchin mjeješche hacž dotal wſcho do hromady 6 zyrkwjow a zyrkwiczkow, a chżyli ſrudne rospadanki mniſcheje zyrkwje a ßwj. Mikławſcha hiſchczen ſa zyrkwje, kaž też dale ſimultanſku zyrkej na mjaßowym torhoſchczu a w bliſkoſzi tachanſtwa, ſimultanſku pak teho dla tak menowanu, dokelž tu, kaž hewak nihdže w zyłym kraju, ßo evangeliſko-lutherſka a rómſkokatholiſka luboſz hromadżje pod jenym krywom k czeſzi ßwojeho Boha ſetkatej a we woprawdżje kſcheſzianſkej ſczerpliwoſzi w meni ßwojeho kneſa ßo witatej, ſa dwie zyrkwi licžicž, dha by jich wſchjech hromadżje 9 było. Tola dokelž ßu tamne jenož rospadanki, w kotrychž Boża czeſz hižom dawno wjazy ſjawnje nebydli, też tamna mała kapałka, kiž je na Mikławſchu w nowiſchim cžaßu k cžjelnym prjedowanjam a požohnowanjam poſtajena, k woprawdżitym Božim ßłużbam neßłuži, a tuta ſimultanſka zyrkej wſchak pſchedżo jenož jedyn Božt dom je a woſtane dha maſch abo imjeješch pſchedżo jenož 6 zyrkwjow a zyrkwiczkow, kaž też je hinak licžił a menował neißy. Jich liczba pak je ßo w najnowiſchim cžaßu pſchemjenika a wo jenu ßo pomeńcho na 5 poſtajika. Tuta jena je zyrkwiczka ßwjateho ducha aby hellgeſt. — W cžichomnej ponižnoſzi a ſażpita wot ßwojich hordych ßotrow ſtejeſche wona maliczka,

*) Je ſkażene ßłowo ſ njemſkeho: heiliger Geiſt.

po ſdaczu khuda a nenahladna, jako ßyrotka, kiż żaneho ſaſtararja nima, na jużno-weczornej ſtront tudomneho mjeſta, w ſmjernej dolini na brjoſy jaßneje, ju pſchi jeje podnożku ſe ßliebornej żołmu koſchazeje Sprewje a ſakitana jako potajna kwjetka pſched rjeſatym, howrjatym wjetrom wot ſkalneje hórki a wyßokeho topoła. W Bożej ßwjatej ſahrodżi, kiż ju, hdyż też niż najpſchecżelniſcha, na horku ſlehnena a wot twerdeho kamenja wobrubena wobdawaſche, poſtroweſche wona ſe ſpokojnym wobleczom kożdeho ßo k nej bliżowazeho, a powitaſche niż jeneż runje tak derje teho, kiż jako daleki zuſbnik po próſchnej dróży k hoſpodliwemu mjeſtu khwataſche, abo prajeſche druhemu, kiż jako rychły a po ßwjeta naſhonenju cżipny młodżenz, nanowy dom wopuſchcziwſchi a wot macżerneje luboſżje neſabyty, na daliſche do ßwjeta won ßwój pucż naſtajiwſchi w djakomnej myßli a rjaneje nadżije połny nimo neje czehniſche, wutrobne bożemje a ſbożje na pucż, każ wona hiſchcże wele bóle po ßwojim powołanju tamnemu, kiż jako mucżny pucżowaŕ, pſchewodżeny wot lubeho a droheho, hórke ßylſy ronjazeho pſcheczela abo towarſchki, bjedżenja keńż a pokoj pod rowowej hórku w jeje bliſſoſzi pytaſche, jeho ſe żarowazym, ale też troſchtnym hłoßom ßwojeho ſwónczka do raja neßmertnych dom wołajo, czichi mjer a wotpóczink pod ſelenym trawnikom ſkiczowaſche a jemu poßlenju dobru nóż do ſparneje komorki dawaſche. — To wſcho je wona njetk ſaſtała kyż. Ju je mjeſchczanſka rada w ſańdżenych tydżenjach potorhacż a wotnoßycż dała, niż pak jeje runje ſpomnenych woßebnoſzjow, nje! wele bóle jeje wſchelakich a w poßlenim cżaßu pſchedżo ſjawniſcho ßo pokaſazych nedoſtatkow a brachow dla, kiż czim bóle na ßwjetło wuſtupowachu, czim mene wßow (Horna Kina, Bobolży, Pſchiſchezy, Szijezy a Ratarezy) ßo na jeje pohrebniſchczo khowacż dachu a jeje potrebnoſż po taſkim a pſchi tudomnoſzi druhich kmaniſchich pohrebniſchczow ſa niczo mene hacż nuſnu ptaczicż nemóżeſche. To je wina, ſo budże ßo też tuto pohrebniſchczo po njekotrych ljetach pſches ſakulariſaziu*) zylje do ßwjetneje leżomnoſzje pſchewobroczicż. — Naſtupajo pak jeje naſtaczje a pod runym menom ſ nej ſjenoczeneho hoſpitala, dha wo tym ſtawiſny zylje melcża a ta jenicżka ßo w ludowym ercżi namakaza poweſż, ta menujży, ſo ſtej wobej zyrkwiczka a hoſpital, njehdy wot ſemjanki ſałożenej, kiż we nimaj ſmjerowanje ßwojeho pſches newobkedżbowane, jeje newinu a czeßnu krónu rubjaze wokomiknenje wobczeżeneho ßwjedomnja pytaſche, je runje tak powſchitkomna a nedoßahaza, kotreż ßo wjazy wjery pſchizpicż nehodżi, hacż kożdej druhej taſkej powjeſzi, kotruż wo tym abo tamnym klóſchtyru, hoſpitalu abo wo tej abo tamnej kapałky a zyrkwiczży nadeńdżemy, hdżej żaneje wjeſtoſzje wo jich naſtaczju nimamy. Pſches kajke a czeje peneżne ßrjedki ſtej wobej naſtałoj, to ßo neje hacż dotal wußljedżicż dało. Tak wele pak je wjeſte, ſo je wo nimaj w ljeczi 1539 we wſchitkich chronikach ryczj.**) Pſchetoż tu je hiſchczen jeju naſtupazy, a ljeta 1539—1536 wopſchijazy regiſter. Też dale dawa nam wot ljetow 1565—1585 ßo namakazy dańſki regiſter (Zinsregiſter) dowidżicż, ſo ßo wot ljet 1548—1564 żane ſliczbowanje jeju famożenja wotpołożiło neje. Hakle w ljeczi 1564 bu nowy domiſki porjad wudjełany, po kotrymż ßo 7 hoſpitalikow w hoſpitalu ſadżerżachu, wot kotrychż kożda 3 ßljeborny na tydżeń doſtawaſche. Na wjeſtych a poſtajenych róczných a ßwiatoczných dnjach doſtawachu wone też jjeſż a picżje darmo. We najſtarſchich cżaßach, ſda ßo, ſo ſtej wobej fórbark byłoj, k najmenſchemu ßo w ljeczi 1565 jeju hoſpodaŕ hiſchczen forbarkaŕ (Vorbergsmann) menuje. Też doſtawachu predy druſy khudzi wot dokhodow hoſpitala podperanje, kiż w nim nebydlachu. To ßo da ſe ſliczbowanjow ſ ljetow 1565—1585 dowidżicż. — Hacż dotal je to wſchitko, ſchtoż w tutym naſtupanju wjemy. Tola pak je tu nadżija, ſo, hdyż ßo ſakładny kameń namka a nam, każ ßo nadżijemy, ljepſche wotewrenja podawa, tute poßlenſche doſtanemy. Je tehdom naſchim lubym cżitarjom ßobudżjelicż, nebudżemy ßo pſchichodnje komdżicż. w.

Liſt ſ Ameriki.

W k. duchomneho Kiliana.

Na k. wucżerja Dutſchmana we Wukrancżizach. — Pſchi Rabbs-creeku Bastrop-County w Teraſu, 19. mjerza 1855. — Lubowany pſchecżelo! Wy ſze drje ſ mojimi ſnatymi hižom dołho na liſt wot mojeje ruki cżakali; ale ja nochżych predy piſacż, dyżli ſ wjeſtoſżju newedżich, hacż by ßo naſche wotmyßlenje, woßebnu koloniu ſałożicż, wuweſż hodżiło abo niż. Njetko móżu Wam pak k nawedżenju dacż, ſo je ßo tón djel naſcheho ſjenocżeńſtwa, kotrehoż peneſy pſches wulke wudawki ſa khudych a pſches te cżeżke khó-

*) Säkulariſazia je pſchewobrocżenje zyrkwineho kubła do nezyrkwineho.

**) cfr. Chronik der Stadt Budyſſin, von C. Wilke; 8. Heft, pag. 317.

sty na puczu zylje pschetrebane nejßu, ßem do tuteje krajiny sczahnył, so by pod nawedowanjom wobstajneho młynka Korlje Wiczasa s Duboho a jeho pschecżela, młynka Jana Duba s Brußow, hromadżje wetschi kruch kraja kupił a ßo na tym saßydlił. Lóhko neje było, tajki kruch kraja namakacż, dokelż je w Texasu jara cżeżko, woprawdżiteho wobßedżerja wetschich leżomnoszjow wußljedżicż. Wyschnosz je menujzy predy tajke leżomnoszje wobydlerjam dariła, kiż maja saßłużby wo kraj. Tucżi ludżjo ßu pak s dżjela wumreli a jich leżomnoszje ßu pod fórmindstwom, tak so ßo pschedawacż neßmjedża, abo woni bydla daloko abo ßu nesnacżi, abo drusy ludżjo wustupuja, kiż ßo falschnje sa wobßedżerjow wudawaja a woprawdżje tola nejßu. Duż móże ßo jedyn lohko sjebacż a do stracha pschincż, so jeneho s kupenych leżomnoszjow wucżjerja, hdyż junu woprawdżity wobßedżeŕ se ßwojimi starschimi wobßedżeńskimi pißmami pschińdże. Tak ßu tajkeje winy dla leżomnoszje, na kotrychż je mjesto Austin natwarene, w nowischim cżaßu do prozeßa pschischłe. Tak je też Wiczas cżeżke pschepytanje dokonecż mjeł a hacż k wyschnoszi w Austinu hicż dyrbjał, predy dyżli je shonił, kak s wobhladanym kruchom kraja steji, kotryż chzychu kupicż. Napoßledku shoni wón s Austina, so pschedawaŕ spomneneho krucha kraja, kiż bje też kóżde ljeto dawki wot neho dawał, s zyła żane prawo nemjesche, to ßamo pschedawacż Woprawdżity wobßedżeŕ bje w Galvestoni wumreł a bjesche nesnate, hacż je dżjecżi sawostajił abo niz; ßuli pak wot neho żane dżjecżi, dha móhłe naß te hischcże sa 20 ljet wot tuteho kraja wotehnacż. Teho dla dyrbi jedyn, predy hacż kraj kupi, nastupaze knihi pola wyschnoszje pschehladarż. Dokelż se spomnenym krajom niczo nebje, dha je Wiczas druhi kruch wjesteho kraja namakał a kupił. Bes tym je pak 25 ßwójbow pod hołym nebjom w hjetach bydlicż dyrbjało abo je, każ to tudy rjeka „in camp (praj: kämp) leżeło. Tak bydla hiżom psches 6 nedżel: 1) Korla Wiczas s Duboho, 2) Jan Dub s Brußow, 3) Dubeho ßwójba s Rodez, 4) Lowka s Małeho Radschowa, 5) Schewz s Borschczje, 6) Lowka s Rychwałda, 7) Domaschka-Jurz s Koschlje, 8) Krupaŕ-Hola s Jamnoho, 9) Pekaŕ (Hofmann) s Jamnoho, 10) Jselt s Kljetnoho, 11) Hanß Kaschpr s Kołpina, 12) Handrik s Wichowow, 13) Nowak s Hrodżischcża, 14 Bjar, s Hrodżischcża, 15) August Gröschel se Żarkow, 16) Wukasch s Bukojny pola Wojerez, 17) Jan Kschiżank s Wulkeje Subernizy, 18) Kambor s Wunschowa, 19) Bartl-Mertynk s Domswałda, 20) Schołtowa ßwójba s Wunschowa, 21) Hokr s Borschczje, 22) Brytscha s Dubrawki, 23) Ernst Adolf Meŕwa s Klukscha, 24) Ferdinand Meŕwa s Noweje Wßy a 25) Miksch s Łubija. Hodżinu wot tuteho „campa“ bydli Pólnik s Wukrancżiz, pola kotrehoż mam ja tu khwilu wobydlenje. Sa wschitke te ßwójby, do kotrychż hischcże Matej a Jurij Schelnik ßluschataj, kiż staj 40 jendżelskich mil dale kruch kraja wotnajałoj abo tam „rentujetaj,“ każ ßo tudy praji, a też sa Schmidta s Rychwałda, kiż 3 jendż. milje wot jow rentuje, staj Wiczas a Dub ßredż februara leguu kraja kupiłoj. Tutón tydżeń pocżahnu spomnene ßwójby na kupeny kraj, kiż njehdże 4000 akrow wopschija. Wón je sańdżeny tydżeń pschemjereny a sa zyrkej a schulu je sto akrow postajenych. (Přichodne dale.)

Cżahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcża.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecżor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecżor 7 h. 50 m

Penežna płacżisna.

W Lipsku, 7. junija: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerweny słoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winske bankowki 79½ 1 ruski imperial 5tl. 12nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 15½ tl. w Lipsku 44 tl.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Mots Tunka. Ryczeřkublerjo abo, hdyž ßu ßami druhdźe s bydłom, jich sastojnizy, ja chzu prajicz, schoßař aby hajnik, maju w ßwojej wßy polizajske prawa a pschißłuschnoszje.

Hanß Depla. To drje tak wele rjeka, so móža na pschikład, reje dowolicz a sakasacz, ale so dyrbja tež ßwjeru na to kedzbowacz, so by ßo ani pschecziwo Božim, ani pschecziwo ßwjetnym sakonjam niczo neczinilo.

Mots Tunka. Tak je; tak dyrbi bycz. Ale tajki sastojnik ßam druhdy njeschto pschestupi.

Hanß Depla. Schto ty prajisch!

Mots Tunka. Hlaj tam pschi drósy leži korczmiczka, a w korczmiczzy je korczmařka, k kotrejž wschelazy ludźjo pschikhadzeja, kiž se wschjem ßwoje žorty cžjerja. Duž ßu psched njekotrymi dnjami na tu wußmjewarsku myßl sapanyli, wjerowanje bes ßobu dźeržecz.

Hanß Depla. Wot ludźi, kiž ßu s kschczenizu tak cžinili, wjem, so ßu do jastwa pschischli.

Mots Tunka. Nó, jenož so ßo tym tež tak neradźi. Hlaj jedyn je był sa nawoženju, korczmařka sa newjestu a njechtón, kiž dyrbjał pschede wschjem kscheszjansku wuczbu a waschnje sa ßwjate mjecz, je sa duchomneho a njekajki remeßnik sa swónka był.

Hanß Depla. O teho hrosneho pohorschka!

Mots Tunka. A schtož hischcze potom dale bjesche. Hm, hm!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Jan Ruska s Małeje Huski, s Madlenu Bódleńkez pod hrodom. — Hendrich Bohußław Kästner, wobydleř na Židowi, s Marju Marczinkez s Wulkeho Welkowa.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Marja Augusta, Jana Schreibera, sahrodnika w Lubochowi, dź.

Podjanska cyrkej: Madlena, Jana Flaka, khježnika w Dźježnikezach, dź. — Jan August, Jana Augusta Rencza, wobydlerja na Židowi ß.

Zemrjeći:

Dźeń 23. meje: Jan Jurij Benada, ryczník w Budyschini, 69 l. — 24., Hana Sswjedomowa, wobydleřka na Židowi, 72 l. — 28., Augusta Henrietta, nem. dź. se Židowa, 17 n.

Nawěštnik

Burske kubło

s 81 kórzami płódnych ležomnoszjow, bes wumeńka, a na kotrymž je jara mało dawkow, je se wschjem inventarom, se skotom a s ljetuschimi žnemi w Bronu pola Radworja na pschedań. — Wscho dalsche je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow a pola A. Zentnera na wyßokej haßy w Budyschini.

Wosjewenje.

Wot wjazorych ratarjow ßo w nowischim cžaßu wele hewak zylje nekmanych lapkow, tak menowanych hnojnych lapkow, kupuje, so bychu s nimi pola hnojili, kiž ßu trochu pjeßačne a teho dla lohko wusthnu. Tajke lapki ßo s maschinu drobnje rosrjesaja abo ßo se ßekeru na peňku rosrubaja a ßo potom na polo roskidaja a, tak ručje hačž mozno, saworaja. Hdyž tute lapki junu smokneja, dha wobarnuja woni lohke, pjeßačne lezomnoszje pschi wulkej horzoczi a ßuchoczi psched spjeschnym wusthnenjom a spomozeja roszenje płodow tež jako jara dobre hnojidło, kotrež pecza 2 hačž 3 ljeta wudzerži, jara woßebnje. Na korz pola ßo 2 hačž 8 zentnarjow, po spodobanju wobßedzerja a po potrebnoszi pola roskida. Woßebje wužitne dyrbi bycž, bjernam a kalej tajke lapki pschiłožecž a je s perschcžu poßypacž, hdžež wone pschi wulkej horzoczi a ßuchoczi khłodnosz a włožnosz dzerža.

Tajke lapki ßu pola me njetko hischcže nerjesane a posdžischo na drobne rosrubane we wulkich dzjelbach k dostaczu.

W Budyschini, w khlamach k dwjemaj muromaj. J. G. F. Nieckſch.

Koszje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyschej płaczisni w Budyschini na ßerbskej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Khježa s 2½ korza pola a je ßadowej sahrodu je se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicž pola wobßedzerja K. A. Schmalandra, kowarja w Radworju.

Khježa, s 9 dawkskimi jenoszemi napołožena je se ßwobodneje ruki na pschedań cžo. 5 w Banezach pola Wutolcžiž.

Njehdže 30 kloftrow schcžiepjaneho drewa, 21 kloftrow peňkow a 26 kóp walcžkow steji se ßwobodneje ruki na pschedań pola korcžmarja w Drobach.

Dokelž je moje kubło w Pschiwcžizach pschedate, dha ja teho dla pschedawansku termiju na 13. t. m. postajenu saßo horjesbjehnu.

W Budyschini, 7. junija 1855.

Part. **Martschinck.**

Wote mne dzjelane **draždžanske beňtuschki pschе kurjaze woka** poskicžuja tak lohki, kaž wjeszje pomhazy ßrjedk k wotstronenju tuteje tak bolosneje cžwilje. W Draždžanach pschedawa je **jandželska haptyka**, w Budyschini pak **hrodowska haptyka.** **H. Werner.**

Aukzia trawy.

Póndzelu 18. junija t. l. rano 9 hodžinach budže ßo na ßwobodnym kubli w Jeschizach dzjelba ljetuscheho trawenja sa ßyno a wotawu, njehdže 20 kórzow wopschijecza, pod njekotrymi w termiji wosjewjownymi wumjenenymi na pscheßadžowanje pschedawacž.

Na pschedań.

Sahrodniska žiwnosz, bes rentow a bes wumeňka, s 8 akrami 120 □prutami hromadžjewißazych ležomnoszjow, jako pola, łuki a keřkow w najrenschej stroni sakskich Hornych Łužiz pschi sakskoschlesynskej želesnizy ležaza a kotraž ma realnu prawisnu piwo- a palenzschenkowanja, kaž tež klamarenja, je pschemjenenja dla hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche može ßo shonicž pola podpißaneho wobßedzerja.

W Koperzach, pschi njeczinskim viadukczi.

Pjetr Jeremias.

Murerjo

móža hnydom pola podpißaneho do dzjela stupicž a maja ßo pola poljerow na twarnischczach w Kotezach a Trebeňzy napraschowacž.

Hermann Indinger,
mureřski mischtr.

Wot podpißaneho hajniskeho sarjadnistwa budže ßo s ljetuscheho spuschczaneho drewa a to w bartskim a nowschanskim revjeru

120 kloftrow dubowych peňkow

wutoru, 11. junija t. l., dopołnja 8 hodžinach sjawnje na pscheßadžowauje pschedawacž. Na kupowanje smyßleni ßo k temu s tym pschispomnejom pscheproschuja, so budža pschedawanske wumjenenja w termiji wosjewene a so ßo pscheßadžowanje ßamo najpredy w Dubrawzy sapocžne.

Hrabinske lipske hajniske sarjadnistwo.

Wiedemann.

We wudawařni Serb. Now. je sa 1½ tl. na pschedań:

Dr. F. Wernera

prawy a wjesty

Nebeski pnež.

Stary wotcžischcž wot ljeta 1777.

W Ssmolerjowej knihařni je k dostaczu:

Mißionski poßoł cžo 6.

25 tl. abo tež 50 tl. ßo na jenu khježu, kiž je s 275 tl. sawjeszena, pyta. Wscho dalsche je shonicž we wudawařni Serb. Now.

Njemski Phoenix,

Wohenjawjeszjaze towarstwo w Frankfurczi n/M.

Składny kapital: Połscheſta milliona ſchjeßnakow.

Tuto towarstwo ſawjeſija: Mobiliar, twory, żita, ſkót, ratarſki grat, fabrikſki grat atd. po twerdych, tunich prämijach a netreba żadyn ſawjeſzjazy niczo dopłaczowacz, byrnje ßo wulka wohenjowa ſchkoda ſtała.

Spodobne wumjenenja, po kotrychż towarstwo ſarunanje dawa, ſ zyła ſchkodowanje wuppłatuje, ßu k temu ßłużite, ſo je ßo jeho ſkutkowanje jara rosſchjerilo a podpißany agent poruczа ßo k wobſtaranju ſawjeſzenjow wſchitkich druzinow, je tez k wudzjelenju wſcheho pożadaneho wuloženja ſtajnje hotowy. Proſpekty a podpißanſke formulary mózа ßo pola neho darmo doſtacz.

W Budyſchinje, w junilju 1855. **Wilh. Jakob**, na żitnym torhoſchczu.

Khjeża ſ 3 ſtwami, ſ brózinja a hródzu a ſe ſahrodu je hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicz pola Jurja Schołty w Kortnizach. Tez je k nej 2 kórzaj pola a ¾ łuki k pſchenajeczu.

Khjeża cźo. ⅞ w Hrodzińſchczu je hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche móże ßo ſhonicz pola wobßedzerja. Jan Beńſch.

Woprawdzity ſchtajerſke koßy, ßerpy, rjeſakowe koßy, nożje k rjeſakowym maſchinam a druhi rjeſaty grat woßebneje dobroſzje poruczа a pſchedawa najtuniſcho

W Budyſchini, 9. junija.

Robert Jakob, na ßerbſkich hrebjach.

Jene trebane, ale hiſchcze dobre kachlje ßu na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicz we wudawarni Sserb. Nowinow.

Bjeło- a brunoblakaty poß ſ wißatymaj wuſchomaj je ßo pſchidat a móże ßo po ſapłaczenju pizy a wuloženych penes ſa wojſewenje pola rychtarja Hetmana w Bóſchizach ſaßo doſtacz.

Najnowſche powejzje.

General Pelißier wojſewja ſ Krymy 2. junija: Kapitan Lyon je ſe ßwojimi łódzjemi nadpad na Genicjeſk abo Jenicźi ſczinił, tamniſchich ruſkich wojakow roſehnał, magaziny ſapalił a 90 łódzjow ſe wſchelakimi wjezami ſa ruſke wójſko ſpalił. Po tajkim je nepſchczjel w 4 dnjach jara wulke magaziny, 4 wójnſke parołódzje a 240 pſchekupſkich a transportiſkich łódzjow ſhubił, kiż ßo woßebje k ſaſtaranju ruſkeho wójſka w Krymi nałożowachu.

W Galaczu je 1. junija w koneńzach rakuſkich jjeſnych woheń wudyrił a w tym ßamym 103 koni kónz wſako.

Serbſke Nowiny móża ßo, hdyż je wudawarnja ſankuena, njetko ſtajnje pola k. pſchekupza Jakuba na żitnym torhoſchczu doſtawacz, tez móża ßo tam wſchitke redaktorej pſchepodajomne liſty, piſma, nawjeſchtki atd. wotedacz. — Tym kiż ßobotu do ßameje wudawarnje ſaſtupicz nochzedża, dawaja ßo Nowiny ſ tym wóknom won, kotrez na żitne torhoſchczo dże.

Zandżenu sobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna tl.	nsl.
Rożka	6	12½	6	—	6	5	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pschenża	7	25	6	20	7	20	Jahły	10	5	9	25	10	—
Jeczmeń	4	15	4	5	4	10	Hejduſchka	7	10	7	—	7	5
Wowß	2	20	2	10	2	15	Bjerny	2	—	1	10	1	25
Hróch	6	15	6	5	6	10	Kana butry	—	16	—	14	—	15

Dowoz: 2896¼ kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póśće 7½ nsl.

Čisło 24. 16. junija. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Łuha. S Łucza. S Kulowa. S Rożanta. Se Ssalowa. S Bjełeje. S Khelna. S Wojerez. S Dobroschez. S Budyschina. S Khaßowa. S Raschowa. Dopißy Hanß Depla a Mots Tunka. List s Ameriki. Czahi saskoschlesynskeje. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Pschi składnoszi wopytanja naßauskeho prynza Mikławscha mjejesche infanteria, w Draždzanach stejaza, 11. junija psched kralom paradu. — Albertska żelesniza budże najskere kónz tuteho mjeßaza wotewrena. — Orleanska wójwodka, kotraž ßebi sańdżeny tydżeń se ßwojimaj prynzomaj draždżanske woßebnoszje wobhladowasche, bu 8. junija wot krala do Pilniz na wobed pscheproschena. Orleanska wójwodka je pschichodna dżówka sahnateho franzowskeho krala Louis-Filippa a bydli njetko se ßwojimi dżieczimi w Eisenachu.

Prußy. So by ßebi kral symnizu zylje sahnał, póńdże wón na khwilu na hród Stolzenfels pschi Rheinu, kotryž w strowej krajini leži. — Pola Kölna budże kamentny móst psches Rhein twareny. — Delnołužiske provinzialske krajne stawy dżerżachu sańdżeny tydżeń ßejm (landtag). Na tón ßamón bje tež minister Manteuffel jako delnołužiske ryczeřkubleř pschischoł. — Stare pruske paperjany penesy ßo jenož hacž do 1. junija pola hłowneje pokładnizy w Barlini sa nowe wumjeneja. Po tutym dnju niczo wjazy nepłacza. — Pruska politika dostawa dżeń wote dnja wjazy khwalby, dokelž je krajej psches to, so ßo pruske wójsko pod bróń nesawoła, wele penes a staroszjow salutowanych. — Po zyłym kralestwi žita reńscho steja, hacž bje ßo schtó nadżał a duž žitna płaczisna spaduje. — Tamny tydżeń je ßo w shorelskej holi njehdże 200 jutrow ljeßa spaliło.

Rakußy. Khježor je pecža porucznosz dał, so by ßo s wójska 100,000 muži domoj puschcziło. To je snamjo, so ßo wón na wójni wobdżjelicž nochze, so wón po tajkim k pruskej politizy pschistupi a my teho dla w ßwojich krajach **mjer wobkhowamy**. Duž wostane wójna s jeneje strony na Rußow, s druheje pak na Turkow, Jendżelczanow, Franzowsow a Sardinskich wobmesowana; pschetož hdyž ßo Njemzy na nej newobdżjela, dha ßo k temu tež njetko Schwedojo a Belgiszy nusowacz nemóža. — Winske kónferenzy ßu zylje skónczene a ßo tam dale wo mjer nejedna. — Pschi składnoszi narodżenja khježorskeje prynzeßyny je ßo se wschelakich stronow 436,000 schjeßnakow sa khudych nawdawało.

Franzowska. Londonski mjeschczanosta abo lordmayor a drusy woßebni sastojnizy wulkich jendżelskich mjestow ßu do Parisa na wopytanje pschischli a mjesto Paris je jim k czeszi wulku hoszinu a pyschny bal hotowało. — Franzowsojo ßu połni radoszje, dokelž skoro wschjednje poweszje wo dobyczach s Krymy pschikhadżeja.

Jendżelska. Parlament abo ßejm je kralowej wosjewił, so chze ju tak dołho na wsche waschnje s penesami k wójnuwedżenju podperacz, hacž budże ruski khježor k mjerej nusowany.

Rußowska. S naranscheho morja pißaja, so sjenoczene jendżelske a franzowske łódżstwo njehdże pecz mórskich mil wot Kronstadta s mjerom leži a so jenotliwe łódżje tam morjo na wschiech stronach pschepytuja. — Njehdże 15 ruskich łódżow,

na kotrychž bje najbóle drewo, bu wot Jendželčanow pak ſajatych, pak ſpalenych.

S Krymy pſchikhadžeja wſchjednje wažniſche poweſtje a to ſ bitwiſchcza pſched ßamym Sebaſtopolom. Franzowſki general Pelißier je tute depeſche póßłał. „Weczor 6. junija: Dzenßa ßmy na ruſke, ſ wonka Sebaſtopola leżaze wobtwerdzenja, tſjelecz poczeli a jutſje budža, dali Bóh, wot naß dobyte. — Weczor 7. junija: Rano 7 hodžinach bu ſnamjo k napadej date a hodžinu poſdžiſcho ſmahowachu ßo naſche (franzowſke) khorhoje na tak menowanej ſelenej hórzy (mamelon vert) a na dwjemaj rußowſkimaj wobtwerdzenjomaj. My dobychmy tam 62 kanonow a 400 Rußow bu ſajatych, bes nimi 13 wyſchich. Jendželczenjo dobychu pódla leżaze ſkały a ſaßydlichu ßo tam. My ßmy wele ludži ſhubili."

Tute dobycza ßu wažne, pſchetož ſjenoczeni nepſchecželjo Rußow maja njetko hórku w ßwojej mozy, ſ kotrejež móža jara derje na ſnutſkomny ſebaſtopoliſki pſchiſtaw tſjelecz a Rußam jich tam leżaze łódzje ſkaſycz, kaž tež wſchelake pſchi brjohu ſtejaze twarenja.

Po aſowſkim morju jjeſdža jendželſke a franzowſke łódzje tež hiſchcze wokoło, łoja tam ruſke łódzje a ſapaluja w nabrjóżnych mjeſtach magaziny a khježorſke twarenja. Tak ßu woni 3. a 5 junija w Mariapolu a Geiſku pobyli a tam wſcho ſkaſyli a 6. pſchijjedžichu k Tahanrohej, hdež pak bje 3500 Rußow, kiž ßo wobarachu, tak ſo dyrbjachu bes dalſcheho ſkutkowanje ſaßo wotjjecz.

Ze Serbow.

S Łuha. Druhi dżeń ßwjatkow 28. meje pſched weczorom we 8. hodžini padże dwjeljetny ßynk tudomneho ſahrodnika Jurja Lukaſcha do weßneho hata. K wulkemu ſbožu wuhlada to mandželſka podrożnika Ziegenbalga a woſjewi to ßwojemu mandželſkemu w tym ßamym wokomiknenju, na czoż tón hnydom k hatej khwataſche a teho hólczka wuczeże. Tutón bjeſche hižom wele wody ſpożeral a bje najwetſchi czaß, ſo jemu pomoz pſchindże, a bu wón tak k wulkemu weßelu ßwojeju ſtarſcheju pſchi żiwenju ſdżerżany.

S Łucza. Wutoru 5. junija wumre tudomny k. duchomny Jan Bohumił Matthes 52 ljet ſtary, a bu pjatk 8. junija pohrebany. Wón bje ſe Sohlanda rodżeny a je wot ljeta 1840, po tajkim 15 ljet tudy farař był.

S Kulowa. Wóndanjo pſchińdże wjeſty Vizki ſ tudomneho mjeſta, kiž pola bura Schrybarka w Ssalowi ßłużi w nozy w 3. hodżini wſchón krawy domoj a powedaſche, ſo ßu jeho na dompuczu nedaloko kulowſkich meſow tſjelili. Dokelž bje ſtraſchnje raneny, dha bu hnydom do Kulowa k łaſeńkej doweſeny, kotryž jeho pak po ßwojej pſchißłuſchnoſzi jeho czežſich ranow dla wokreßnemu fyſikußej pſchepoda, pſchetož ſpomneny Vizki bjeſche wot 10 póſtow trecheny. Schtó je jeho tſjelił, to njewjemy.

S Rożanta. Sańdżeny tydżeń wudyri na leżomnoſzjach, tudomnymaj buromaj Khilankej a Pietzy ßłuſchazych, woheń, kiž khjetru djelbu khójnow a ßłanja ſpali a tež njeſchto tórfoweho grunta do popeła pſchewobrocži.

Se Ssalowa. Pjatk 8. junija wokoło pólnja je ßo brożeń tudomneho korczmarja Nakónczka wotpalił. Kak je woheń wuſchoł, ßo newje, pſchetož korczmarez bjechu wſchitzy na polu.

S Bjeleje. W nozy 1. junija je tudy woheń wudyrił a ßu ßo twarenja kublerjow Mütży a Żupana, a ſahrodnikow Jähnicha a Rumanna wotpalile.

S Khelna. Tudy wudyri ßredu 13. junija weczor 10 woheń a pſchewobrocži twarenja bura Donata (Krawza) do prócha a popjoła. Krawzej je ßo wele żita a druhich wjezow ſpalilo. Wón nebje ſawjeſżeny.

S Wojerez. Weczor 31. meje wotpali ßo hródż tudomneho khježerja Drohlje a kowarſkeho miſchtra Hörenza.

S Dobroſchez pola Neßwaczidła. Ssredu po ßwjatkach, 30. meje, je ßo pſchipołnju po 1nej w tudomnym, Mikławſchej Schimelży ßłuſchazym młyni werch aby kryw, kiž młynſke wódne koło kryjeſche a ſe ßłomy a deſkow wobſtejeſche, pſches woheń nimalje żylje ſpalił. Woheń bu ſahe doſz pytneny a poduſcheny, tak pak wetſche a daliſche neſbożje wotwobroczene. Kak je wón wuſchoł, to ßo newje.

S Budyschina. „Ducjman je a wostane naſch Ducjman", tu troſchtnu powesch podachu nam tute Nowiny hižom pſched njekotrymi nedželami, jako ßo ſdaſche, ſo chzyk tutón ßtawny ryczeŕ, dele ſtupiwſchi ſe ßwojeho knežerſkeho ſtoła, ßwój ſchkit a ßwoju hlebiju precz do žita czišßnycz a czeknywſchi ßwoju hordu htowu na wiecžne w njekajkim czmowym kuczíku ſchowacz a k mjeru położicz. Ale dženßa pak mójemy ſ czim ljepſchim prawom a weßełoſsje połni wuwołacz: Haj, wón je a wostane naſch Ducjman! ſ czim wetſchej wjeſtoſsju wjemy, ſo je tudomna rada pſched dwjemaj nedželomaj we woßebitym poßedženju wobſankuła, jemu jeho ſlemenej noſy ſahojicz a jeho w nowej pyſchnej draſzi wuhotowaneho ſ nowa na nej poſtajicz dacz, k temu wſchjem pak pót ſta toleŕ na neho ważicz. Wón je teho dla njetk k tudomnemu rjeſbarej k. Förſtarej nuts ſaſchol a dawa ßo tam runacz a ſawobalecz, kaž tez ßebi hewak ſchwarnu toilettu czinicz. Je pak ſ tej hotowy a ßwoje ljekowanje derje pſchjetrał, dha widzimy jeho ſaßy na torhoſchczo pſchińcz, niz pak do bliſkoſsje radneho tórma, ale na rózk kupnizy (Gewandhaus). Na tutym rózku ßo wón w bliżſchim czaßu na nowym tróni pyſchnje poſtaji a ßo tam, kaž Phönir*) ſe ßwojeho popela, majeſtätiſzy poſbjehne. Tam naß wón pſchichodnje poſtrowi, tam my jeho powitamy! W.

S Budyſchina. Nedaloko tudomneho papernika ſatepi ßo wutoru 12. junija popołnju 11ljetny ßyn hornyczerja Keßlera ſ garbarſkeje haßy. Wón bje ßo ſ druhimi dzieczimi kupał a we hłubokoſzi tziazy woſtał, dokelž płuwacz nemóżeſche. Jako bjeſche po khwili wuczehneny, dawaſche ßebi paperniſki direktaŕ k. Demuth wſchu prózu, ſo by jeho ſaßo woziwił, ale wſcha pomoz bje hižom poſdzje.

S Khaßowa. Sſredu 13 junija w 4. hodzini wudyri woheń w brózni ſahrodnika Krala a wotpalichu ßo wſchitke jeho twarenja, kaž tez wſchitke twarenja korczmarja Kipera, ſahrodnikow Kubizy, Hendricha (Grampkez), Khilana, Wiczaſa, Žida, Buka, Maternje a Krigla, a Holberez (Scholczizy) dómſke buchu pſches podtorhanje ſtażene. Wotpaleni ßu ßo najbóle wſchitko ßwoje wobßedżeńſtwo ſhubili, nebjechu tez ſawjeżeni, a Kralej ßu ßo hewak tez 3 kruwy, 1 jałoża, 7 wowzow a 2 ßwineczi ſpaliłe.

*) Phönix je po baßniſkej powesci ſtarych Rómſkich (Plinius a Tacitus tu wiez tak powedatał) ſwodżiwny ptak, kiż je 500 ljet żiwy a potom ßo pecża ſpalicz da, na to pak hnydom ſaßy ſe ßwojeho popela womłodneny a rychliſchi hacz predy, ßo poſbjehne.

Dopisy.

S Dreżdżan, 2. meje. Teho hólczeza, kiż bje pſched 5 nedżelemi ſ pſchibrjóżnych drewnow do Łobja padnył a ßo tepił, ßu wóndano pola „ſtareho mosta" namakali. Teho runja bu tam człowek morwy ſ wody wucżehneny, kiż ßo njehdże 20 ljet ſtary a czeladnik, ßnacz pohonczˇ, bycz ſdaſche. Schtó a ſwotkal je, to newjemy. — Pola naß je żona, abo moje dla: kneni, kiż ßo bjełe żune rukajczki wobuwa, hdyż w ßwojej ſahrodzy ryje; a hdyż ßo jej rukajczzy pſchi tym ſpukatej, dha potom ſe ſpodżiwanjom ßwojim ſnajomnym praji: Hlajcże, dżenß rano nowej a njetko hižom ſpukanej! — Sswjatki bu „mjeſtna zyrkej" w Miſchni, kotruż bjechu tři ſchtwórczje (3/4) ljeta ſ nutſka wutwareli, ſ nowa poßweczena. — Wokoło Altenberga, kiż wyſche Dreżdżan na horach, na czjeſkich pomeſach leži, tamny tydżeń na ſtary nedotaty nowego ßnjeha hacz do kulkow napada. Ja, pißaŕ tychle rynczkow, ßym tamne ſtrony pſched njekotrymi ljetami pſchekhodził a ſ „Bährenburgi" tez hordu módru hłowu naſcheho ßerbſkeho Czornobeha wohladał; ale runiej bje to ßredż leczia, dha ßo ropera ßliekacz netrebach: wele wjazy bjech weßely, ſo mjejach pſchewoblekowaŕ ßobu, kotryż nam mjeſchczanam mi ſto płaſchcza (abo mantla) ſkużi. Sa to pak, ſo bjech tejko wuſtał, nadeńdżech w Zinnwaldzi rjane myto: wuberne czjeſke piwo.

S Dreżdżan. W naſchim mjeſzi je ſtajny ſjeſd pucżowazych zuſobnikow, kiż chżedża pak naſche domjaze woßebnoſsje, pak naſchu rjanu wokolnoſz wohladacz a powużiwacz Ljetßa ßwjatki pucżowarjam prawje hojeſche! Kaž hewak żadyn Dreżdżanczan ßwjatki lóhko doma newoſtawa, tak ljetßa pſchi wuberńje rjanym wedri we wulkich czrjódach ſ wulkimi czrjódami zuſwch pucżowarjow do daloka khwatachu: do ſakkeje Schwizy po Łobju wyſche Dreżdżan, do czjeſkeje Schwizy, do Czepliż, do ſtaroßławneje czjeſkeje Prahi a do wſchelakich druhich ſtronow. Ale my tu huſto tez perjatych hoſzi widżimy, kiż ſ morja wot Curhaſa a Hamburga po Łobju horje pſchikhadżeju a druhdy hacz do Czech nuts czahaju. Ljetßa pak ßu ßebi nowy ſtatok, nowe bydło polą

naß sakožiłe; pschetož wysche Drežďžan, pod Reknizami a Cžertnizami, ßu tele ljeta wulke łužje, mohł rez: haty, nastałe, kiž ljetßa prawje połne steja k ßnadnemu weßelu teho muža, kiž tam hewak worasche a žnjejesche. Tamne zusniki ßu kschidliskate wulke ripßy biełeje a cžorneje barby, kiž stajnje kiw! kiw! wołaju, hdyž nad Łobjom abo nad naschimi nowymi jjesorami smahuja, hdžež ßo pschi deljeljetanju stajnje nimalje psches hłowu metaja. Te ptaki ßu pola waß, w ßerbskej podholi a woßebje w delnych Sserbach, husto widžicž a menuja ßo rybornaki; k nam pak hewak jeno dys a dys njekotre pschikhadžachu, kiž ßwjeru Łobjo paßechu, kaž by woda jim słoty pjesk neßła. Je-li njechtó wot waß hdy na jich nózne schkrjecženje poßłuchał a je-li rybornacžu rycž rosymił, dha nech nam pschi składnoszi praji, wo cžim tak wótßje baja: hacž ßo jim pola waß abo pola naß abo nad morjom ljepe lubi; hacž ßo jim łódžje abo mjesta a wßy ljepe spodobaju; hdže ßu najljepsche ryby a t. d. Wokoło Drežďžan bjechu w starschich cžaßach wulke jjesorischcža; haj tež Gajicžanske złobiny (Kaitzer Grund) ßu njehdy podnurene stałe. Džiwno, so ßu ßo na Reknicžanskich wyschinach wupary scžiniłe a nowe žórła ßo wudobyłe, kotrež nam njetko nowe haty hotuja a najskere tu wodu do naschich pinzow szełu, kotraž ßo, kaž wóndano spomnichmy, naschim hosposam jara mało spodoba. Derje jeno, so nam hischcže do cžornika (do tinty) nabježała neje pschetož potom bje slje sa waß było lubi cžitarjo! Potom k. Ssmoleŕ naschich dopißow nemóhł cžitacž, — a duž by był ßwjatok s cžischcženjom drežďžanskich poweszjow, kotrež džewecžďžeßacžjo rad widža, byrnjež džeßacžjo na ne bórcželi!

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Njekotsi ludžjo móža druhdy tola jara nelubosnje rycžecž.

Mots Tunka. Koho dha ty mjenisch?

Hanß Depla. Hlaj wschak, dha je jedyn prajił, so khudži njetkole tola kaž latarnje wokoło khodža a so bychu ßwjetło wot ßo dawali, hdy by ßo ßwjeza do nich stajiła.

Mots Tunka. To je wjeszje tajki rekł, kiž ßwoje žiwe dny žaneje nusy snał neje.

Hanß Depla. Najskere drje, pschetož hewak neby tak hłupje bał.

Hanß Depla. Schtož to wjerowanje nastupa, wo kotrymž ty tydženja powedasche, dha ßy ßo, mój Motsko, khjetro pscheschicž dał.

Mots Tunka. Ty tola nejßy!

Hanß Depla. Nihdy hinak. Ja ßym ßo ßam wobhonjał a s wjestoszju nashonił, so s zyła k žanemu wjerowanju pschischło neje, woßebje pak mi prajachu, so wjerno neje, so je ßo jedyn, kiž „dyrbjał pschede wschjem kscheszijansku wucžbu a waschnje sa ßwjate mjecž", na tej wjezy njekak wobdžjelił.

Mots Tunka. Nó, ja bjech tu wjez tak ßłyschał a je mi njetko cžim lubscho, so móžu tym, kiž ju tam a ßem powedachu, ljepsche wułoženje dacž.

Hanß Depla. Haj wschak, psches rycžje se wschelakich stronow jedyn hakle husto prawu wjernosz nashoni.

List ſ Ameriki.

(Pokračowanje).

Khóſty pucjowanja w Texaſu ßu tak jałoßnje wulke, ſo nebudjichu jane peneſy na kupenje kraja wyſche woſtałe, hdy budjichu ßo wſchitzy khudzi ßem ßobu brali. Też budjichu ßo tudy tak jara nahromadzili, ſo by jich ſeźiwenje cjeźke byle, dokelż mamy to ljeto hubene źnje docjakacz; pſchetoż my ßmy najljepſchi cząß k ßadzenju majßa (turkowſkeje pſcheńzy) pſchecjakacz dyrbeli: majß ma ßo pak hacż do konza mjerza woßadzecz. Pod tajkimi wobſtejenemi je wele khudych ßwójbow w Houſtoni woſtało. Też Janaſch ſ Wóſpórka je tam a źiwi ßo derje jako cząßnikaŕ. Jeho żona je tam porodźiła, ale to djjecjatko je wumreło. Janaſch, kiż bu w Galweſtoni wot kholery nadpaneny je w tamniſchich ſchpitalnjach tola ſaßo wotkhorił a k wulkemu troſchtej ßwojeje ßwójby k nej do Houſtona pſchiſchoł. Wele khudych ßwójbow je 85 jendźelſkich mil (5 jendźelſkich mil je jena njemſka mila) wot Houſtona do kraja cjahnyło a djjełaja abo rentuja tam, jako w Industry'i, w New-Ulmi a Irelsburga a druhdże. Schto paj rjeka „rentowacź"? Rentowacź rjeka: kruch pola na jene ljeto wotnajecź a ſa to djjel źnjow, najbóle tſeczi djjel, wobßedzerej pola wotedacź. To je tudy jara waſchnje. Też Teinert rentuje w Irelsburgu, po tym hacż ßym jeho ſ jeho mnohimi wjezami 85 mil horje dowedł. Płaczińa ſa weſenje ſmachow a wjezow bje jara wyßoka, ſa 100 puntow 2 dollaraj wot Houſtona do New-Ulma. My ßmy tudy 40 mil dale horje do kraja. Sa moje wjezy dyrbjach hacż ßem 120 dollarow płaczicź a najcjeźſchi kaſchcź ſknihemi a moj wós ſtejitaj hiſchcze w Houſtoni. So mjejachmy tak jara wele wjezow, to je nam jara ſchkodźiło

Czji khudźi chzedja ſ wetſcha ſa nami pſchincź, ſchtoż mohło ßo po minenju teho ljeta abo predy ſtacź, hdyż ßwoje ſaßłużene peneſy hromadu dźerja a hdyż ſmjeja rentarjo dobre źnje. Ale newjeſte je, hacż ßo k naſchej kolonii pſchiſanknu. Też je newjeſte, hacż ßnadź ſamózicźiſchi ludźjo, kiż ßnadź naſymu ſ Europy pſchindu, k tutej kolonii pſchiſtupja abo ſ tymi khudymi nowu kolonju ſałoża.

Tudy jedyn rad bliſko hromadzje nebydli, dokelż ßo wele ſłotu plahuje a jedyn teho dla wele paſtwy treba. Najbóle pucźuja jow muſzy, źónſke a djjecźi na konjoch. S woſami jjeſdźicź je jara wobcjeźne, dokelż tudomny hłuboke rjeki a rjecźki najbóle źane moſty nimaja. Ja dam teho dla ßwój wós w Houſtoni pſchedacź. — Ale ja chzu tola moje pucjowanje ſ Wukrancźiż hacż ßem trochu wopiſacź.

Po ſadźjewkach, Wam ſnatych, wujjedźich ſe ßwojej ßwójbu 13. ſeptembra 1854 do Hamburga, hdźej bjechu druſy hiżom 5. ſeptembra, Gröſchlez a Mjercźinez ßwójbi ſe Żarkow pak 11. ſeptembra, pſchijjeli; na ſajtra w nozy ßu woni na parołodźi wot Hamburga wotjjeli, 12. weczor 8 hodźinach do Grymsby'a w Jendźelſkich pſchijjeli a tam pſchenozowali. Wot tam ßu ßo po żeleſnizy do Liverpoola podali, hdźej dyrbjachu kholory dla hacż do 26. ſeptembra woſtacź. Gröſchlez a Mjercźinez, każ też Madlena Somſelez pſchińdjechu tam 16. ſeptembra. — Ja jjedźich ſe ßwojej ßwójbu wo dnjo a w nozy po żeleſnizy a pſchiweſech ßo 14. ſeptembra do Harburga. Wot Harburga podach ßo pſches Köln, Oſtende, Dover, London do Liverpoola, dokelż mi prajachu, ſo tak najrucźiſcho k ßwojim ludźom w Liverpoolu pſchińdu. Po radźi agenta Behna woſtajich ßwoju kſchinju w Harburgu, ſo by mi ju k. Behn póßłał, ale ja ju hiſchcze doſtał nejßym. Tak wujjedźich ſ Harburga do Kölna a wot tam dale do Genta. Pſches Aachen pſchińdjechmy do Verviers'a, hdźej je belgiſke żłoniſtwo. Tam buchu naſche wjezy pſchepytane. W khwatku ßo ſta, ſo hiſchcze ßwój paß (wopiſmo) ſaßo doſtał nebjech, jako lokomotiwa wotjjedże. Potom weczor w Mechelnu bje tajka cźiſchcźeńza, ſo ljedy na woſy pſchindjech, kiż do Genta djjechu.

Ja pschiwołach ßwojej žoni, so dyrbi wós wopuschcžicž, kiž do Brüßela dale džjesche. Ale wona me nedoßłyscha a wosta ßedžo. Želesnizarjow pak nebje rosemiła, dokelž ßo tam wscho franzowszy ryczesche. Ja mjenjach, so je wona s mojim ßynkom Gerhardom a s Hanu na jenym wosu, kiž do Genta jjedu, a khwatach teho dla na jedyn tajki wós. Po tajkim ßo sta, so ßo ja do Genta wesech, moja ßwójba pak to Brüßela. Do belgiskeho wulkeho mjesta Genta pschińdžech ja weczor a hladach ßwjeru, hacž moja žona se žaneho wosa newustupi, ale wona nebje njehdže widžicž. Na dwórnischczu trechich skónczňje na jeneho Flaminga (hollandskeho Njemza), kiž me do hoszeńza „hôtel de Hollande" pokasa. Tam ßym staroszíwu nóz mjeł a na to myßlił, kak ßo tola mojej žoni a małemu Gerhardej dže. Nasajtra wupóßłach spomneneho Flaminga po želesnizy, so by moju žonu pytał. Tón ju tež tón ßamy dzeń saßo ke mni pschiwedže; wón bje ju w Antwerpeni namakał, hdžež bjechu ju njemszy wuczahowarjo ßobu wsali a jej tam tež hospodu wobstarali. Bes tym mjejach s gentskej poliziu lubu nusu, dokelž mi wjericž nochzychu, so móhł jedyn ßwoju žonu a ßwoje wopißma shubicž. Tola pißachu skónczňje na vervierske złonistwo a wot tam dostach po njekotrych dnjach ßwoje wopißma, so móžach saßo dale jjecž. Ja bjech ßebi teho dla pucž psches Ostende wuswolił, so bych czim ruczischo do Liverpoola pschischoł, ale runje na tutym puczu ßo tak saposdžich, so ßo hakle 20. septembra do Liverpoola pschiwesech. Wot Ostenda wottjjedžichmy na parołódži psched weczorom do Dovera. Morjo bje nemjerne. W druhej kajuczi, w kotrejž my bjechmy, namakachu ßo ludžjo, kiž teho dla jara bluwachu. Do Dovera pschińdžechmy w nozy w dwjemaj. Wot tam jjedžich se ßwojej ßwójbu psches London a druhe mjesta do Liverpoola. Tam hospodowasche ßo nasche sjenoczeństwo na khósty agenta Mayera w tsjóch khježach, nemóžesche pak precž, dokelž wjazori na kholeru semrechu.

(Přichoduje dale.)

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h 20 m.; popołnju 1 h 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h 15 m; weczor 7 h. 50 m.

Penezna placzisna.

W Lipsku, 14 junija: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winske bankowki 82½ 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 15¼ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Handrij Dóržan s Wulkeho Welkowa, s Madlenu Scholczjž s Hownjowa. — Jan Fröda se Ssmochczjž s Marju Madlenu Wanakez s Małeho Welkowa.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan Korla August, Jana Frödy, wobydlerja w Dobruschi, ß.

Podjanska cyrkej: Jan August, Jana Augusta Rencža, wobydlerja na Židowi, ß. — Hańža Ottilia, Korlje Augusta Pöthiga, krawza pod hrodom, dž.

Zemrjeta:

Dźń 2. junija: Hana Lorenzowa, wobydlerka na Židowi, 70 l.

Nawěštnik.

Nedželu wschak w Mokorowi reje bjechu,
Na kotrež tež hólzy s Mukscha džjechu;
Jako chzychu saßo domoj hicž,
Chzychu ßwoje putki ßobu mjecž,
Ale te tam wostachu,
Hólzy czi pak zofachu,
Ssami dyrbjachu ßo domoj podacž:
Hacž tež to jim budža wodacž?
Ale ja bjech połny weßela,
Duž ßej spjewam: tralala!

Murerjo a dzjełanszy ludžjo móža psches podpißaneho w Hrodžischczu abo w Delnym Hbelsku hnydom dzjeło dostacž.

Polir **Zenkař** we Wulkej Subernizy.

Dokelž ja stajnje wschuko bórsy płaczu, dha warnuju s tutym kóždeho, so by tajkemu, kiž na moje meno dołh czinicž chzył, nepožczował, pschetož ja tajke dołhy wjazy nesapłaczu.

Libscha we Wjetrowi.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszt.)

Saručazy fond towarstwa **Dżeßacz millonow 500,000 schießnakow dobrych penes**

Wetschi dżiel samożenja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupożczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, słót, wumłóczene żita atd. atd. pschecziwo wóhnju po tunich twerdżje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych samych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow posticza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na ziwenje człowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a żeleznizach.

Wschije pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Dr. Whithowa wodżiczka sa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldżi w Thüringskej, s wjazorymi privilegijemi wyßokich werchow poczesena, wopokasuje ßo be wschitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami psches ßwoje sbożomne skutkowanje wschiednje jako najłahodnischa a najljepscha wodżiczka w tajkim nastupanju, a może ßo jako dopokasany hojaz a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjesta pomoz sa ludżi na woczomaj bjednych

kóżdemu poruczecz. Wona hoji wjesże a rucże a be wschitkich schkodnych sżiewkow, woßebje pschi ahorenju, szerpnenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bjeżenju wocżow, każ tez pschi ßłaboßi po bjelu a płaczi bleschka s wułożowanjom jenoż 10 nßl. a dżeła ju jenoż woprawdżitu

Traugott Ehrhardt w Altenfeldżi w Thüringskej

Skład sa Budyschin je w **brodowikej haptyzy.**

S woßebje pschisprawnych selowych a rostlinowych wutkow s dżelom najczisżischeho zokoroweho krystalla seßadżene

Dr. Kochowe

(k. pr. wokreß.-fyzikuß w Heiligenbeilu)

selowe bonbony

ßu ßo psches ßwoju dobroß tez w tudomnej wokolnoszi najljepe dopokasałe a pschedawa je w originalnych tyskach po **5** a **10** nßl. stajnje wo**prawdżite** w Budyschini **Wilh. Hammer,** w Bernarczizach **Hermann Einert,** w Biskopizach **Fr. May,** w Kameńzu **Aug. Naumann,** w Lubiju **Korla Dümmler,** w Rakezach haptykaŕ **Facius.**

Dopokasane a khwalobnje znate **Renuenpfenigske bentuschki pschekurjaze woka** ma — jedyn po 1½ nßl., duzent po 15 nßl. — stajnje a pschezo na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Wuczahowanje.

Dobre łódżje, wot wustojnych kapitanow wedjene, wotkhadżja kóżdej dwje nedżeli, 1. a 16. kożdeho mesaza s wuczahowaremi do New-Yorka do Ameriki. Tez do druhich pschistawow w Amerizy ßo husto łodżje s wuczahowaremi wobstaraja. Do Terasa w Amerizy pak ßo w ljeczi dla wulkeje horzoty, kotraż straschnu żołtu symnizu salożuje, łódżje neszelu, ale jenoż w naljeczu a w nasymi, a pónđu tam hakle wot augusta saßo łodżje. Do Australije szełu ßo łódżje s wuczahowaremi, tak borsy hacz je ßo dosz wuczahowarjow feschło.

Wschitkim tym pak, kiż chzedja a do Ameriki a do Australije wuczahnycz a ßo pschesse mne wobstaracz dacz, dawam wschitke, jim trjebne wułożowanje rad a darmo

W Budyschini, 26. meje 1855.

J. G. F. Nieckisch,
kral. konzeß. wuczahowanskiag ent.

Aukzia trawy.

Pónđzelu 18. junija t. l. rano 9 hodzinach budże ßo na ßwobodnym kubli w Jeschizach dżielba ljetuscheho trawenja sa ßyno a wotawu, njehdże 20 górzow wopschijecza, pod njekotrymi w termiji wosjewjownymi wumjenenymi na pschesadżowanje pschedawacz.

Wótznokrajne wohenſawjeſzjaze towarſtwo w Elberfeldu

ſawjeſzuje najtuniſcho pod twerdej a mehkej tſiechu žito, twory, mobiliar, ſkót atd., wupłacžuje ſchkodu pſches woheń naczinenu, bórſy a bes wotczahowanja a nejada ßebi jenje žane dopłacžowanja.

Podpißany porucža ßo k tajkim ſawjeſzenjam a dawa rad kózou rosprawu w tajkim naſtupanju.

W Budyſchinu, na bohatej haßy cžo. 83.

M. Hauptmann,
agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Sžjónwy a jich czeť na mjeſzi a ſa wichon cžaß ſkónzowacj, tutón ßwojeje dobroſzje dla w Drazdžanach pſches 24 ljet dopokaſany ßriedk je jeniczky k dostacju w Budyſchinu na rózowej haßy cžo. 618 po 2 khodomaj, buſchkwicžka po 6 nßl.

Pondželu 18. teho mjeßaza popołnju w 5 hodžinach budje ßo ljetuſche trawenje pecz łóhczi wulkeje, wſchudžom ſ dobrej trawu a ljetßa woßebje renje poroſzeneje farſkeje łuki w Maleſchezach po ſpodobanju w zylym abo po džjelbach na pſcheßadžowanje pſchedawacj.

Burſke łubło

ſ 81 kórzami płódnych ležomnoſzjow, bes wumeńka, a na kotrymž je jara mało dawkow, je ſe wſchjem inventarom, ſe ſkotom a ſ ljetuſchimi žnemi w Bronu pola Radworja na pſchedań. — Wſcho dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow a pola A. Zentnera na wyßokej haßy w Budyſchinu.

Wyſjewenje.

Na revjeru ſwe Wyßokej pola Rakez ſtejt njehdže 60 kóp twerdych walczkow na pſchedań.

Schröter, hajnik.

Nowe matje jereje

wubernje płódne a tucžne porucža po najtuniſchej płacžiſni

J. G. Klingſt Nachfolger,
na bohatej haßy cžo. 24.

Džjelba prózdnych wolijowych a ſyrepowych tunow ßu wurumowanja dla pola me najtuniſcho na pſchedań.

J. G. Klingſt Nachfolger,
na bohatej haßy cžo. 24.

Džak.

Wſchitkim tym, kiž pſchi ſtraſchnym, naſchu weß 14. t. m. potrechjazym wóhnju dobrocžiwje k pomozy khwatachu, woßebje pak muſtwam budeſcjanſkeje, budyſkeje a ſchjerachowſkeje ßykawy a wojerſkeho kommanda a jeho wyſchemu, kaž tež tym, pſches kotrejž prózu buchu podpißaneho twarenja pſched wetſchej ſchkodu wobarnowane, praji ßo ſ tutym najwutrobniſchi džak ſ tym pſchecžom, ſo by jim Bóh luby knes wſchitku jich dobrocžiwoſz bohacžje farunał.

W Raſchowi, 15. junija. 1855.

Webla, gmejnſki prjódkſtejeř.

Sahrodnika žiwnoſz cžo. 5 w Małej Dubrawzy ſ 9 akrami 77 prutami pola, łuki a kerkow, ſe 159 dawkſkimi jenoſzemi napołożena a nedaloka brunizowych podkopkow ležaza je ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Cžo. 7. w Bjełej Hori pola Worzyna ßu ſchtyri dobre, wulke koſy na pſchedań.

Ze Serbow.

S Raſchowa, Schtworik 14. t. m. w 12. hodžini wuńdže pola tudomneho ſahrodnika Janaſcha woheń a ßu ßo jeho twarenja, kaž tež twarenja ſahrodnikow Billiga a Kubaſcha wotpalike.

Najnowſche powjeſzje.

Franzowſki general Pelißier woſjewja 9. junija: nepſchecžel je nadpad na naß ſcžinił, neje pak niczo wuſkutkował. Wón je ßwoje łodžje k druhemu brjohej pſchiſtawa pſcheweſt.

W Londoni chżychu wedžicz, ſo ßu Rußojo ßwoju aſiſku twerdžiſnu Anapu wopuſchczili a ſo ju Czerkeßojo wobßadžichu.

Zańdżenu ſobotu žita w Budyſinje płacachu:

Korc.	Wyſſa.		Niſſa.		Srjedzna.		Korc.	Wyſſa.		Niſſa.		Srjedzna.	
	Płacžizna.							Płacžizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rožka	6	—	5	10	5	20	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pſcheńza	7	17½	6	15	7	10	Jahły	10	5	9	25	10	—
Jeczmeń	4	7½	3	27½	4	2½	Hejduſchka	7	10	7	—	7	5
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	2	—	1	10	1	25
Hróch	6	15	6	5	6	10	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Čišćane pola K. B. Hikl, w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 25. 23. junija. Lěto 1855.

Wopschijeczje: K nawedženju. Wosjewenje. Sswjetne podawki. Se Schekez. S Wuježka pod Czornobohom. S holje. S Małeho Budyschinka. S Budyschina. Dopißy. List s Ameriki. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Czahi saskoschlesynskeje želesnizy. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

K nawedženju.

Schtóž chze na tsecze schtwórtljeto 1855 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy czaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu poruczicz, pschetož te ßame czitaja ßo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóž chze po tajkim njeschto tak prawje po zyłym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redakzia.

Wosjewenje.

Dźeń 8. julija 1455 bu predomnik nascheho wyßokeho a lubowaneho kralowskeho domu, **prynz Albert,** s rubežnych rukow Kunza s Kauffungen pschi Fürstenbergu pola Grünhaina wot wuhlerja Schmidta wumóženy. Wróczenje 8. julija po 400 ljetach ßwecza ßwjerne sakske wutroby s weßelom.

So by ßo pak weßelje s jubelskim dnjom neminyło, ale so by trajazy wuras w rjanym skutku namakało, to bje wotpohladanje mužow, kiž ßo w Grünhainu pschi sapoczatku teho ljeta shromadzichu. S weßela nad wumóženjom prynza nech wumóžazy skutk nastane. Ssynojo a dźówki naschich horow ßu we wulkej mnohoczi w ruzy takeho rubežnika, kiž je do skałabow hubeństwa wlecze.

Wukhowařnja sa sanerodžene dźjeczi teje krajiny, hdźež bu tamny prynz wumóženy, — hornych rudnych horow — budź wopomnik, we wumožazej luboszi a w žiwym kscheszijanstwi skutkowazy. Podpißany wuberk, kiž ma wuwedženje tuteho wotmyßlenja poruczene, je ßebi wot miłoszje kralowskeje majestoszje meno „**prynz-albertski wustaw**" wuproßył a dostał, a wot wyßokeho ministerstwa snutskomnych naležnoszjow a kultußa a sjawneho wučeństwa dowolnosz k próstwi na wschón nasch lud. Duž wobroczamy ßo s wutrobnej próstwu na wschitkich wótczinskich Saksow, so bychu nam dary luboszje spožczili, psches kotrež by ßo na pschihódnym mjeszi w bliskoszi stawisniszy pomnecza hódneje hory prynz-albertski wustaw sałožił. Hdźež ßamßne saczuczje kóždeho ßwjerneho Saksy ryczi, tam neje naschich poruczazych ßłowow treba. Lubosz luda k jeho kralowskemu domej naschej próstwi wotmolwi.

Wunoschki sbjerkow, kotrež wjeszje rad duchomni, mjeschczanske rady a gmejnske prjódkstejeřstwa sałoža, kaž tež wschitke dary luboszje chzyli ßo podpißanemu justizamtmannej w Grünhaini pschipóßłacz. Wo dostatych darach, wo pokraczowanju skutka, wo žiwenju a skutkowanju „prynz-albertskeho wustawa" budźe pschichodnje powesz data.

Bóh žohnuj nascheho lubowaneho krala a jeho zyły wyßoki dom a daj ßwoje hnadne tyczje „prynz-albertskemu wustawej", žiwemu wopomnikej wumóžazeje luboszje.

W Schwarzenbergu, Grünhaini, Scheibenbergu a Grünstädtlu, 8. junija 1855.

Weidauer, mjeschczanosta a ryczník; **Winter,** duchomny; **H. Dietrich,** wyschi hajnski mischtr; **Hungar,** justizamtmann; **Ullmann,** duchomny; **Schwarzenberg,** pschekupz; **Franz,** duchomny.

K ſjawnemu nawedjenju dawajo, ſo je ßo wot podpißaneho miniſterſtwa ſnutskomnych naležnoſzjow wudacju prjódſtejazeho woſjewenja w pſchipóſnacju wotcžinſkebo wotmyßlenja, ſ kotrehoj je wuſchlo, kaž tež dobrocžiweho a wužitneho wotpohladanja trjebna dowolnoſz daka, nedlijetej ßo podpißanej miniſterſtwi tež, pſchihódne podperanje ſwomneneho wotpohladanja wſchitkim fararjam, mjeſchczanſkim radam a gmejnſkim prjódſtejerjam pod ſmóznenjom porucžicž, ſo bychu w ßwojich woßadach, mjeſtach a wßach ſbjeranje tajlich darow na ßo wſali. — Po §. 21 czjiſchczoweho ſakonja wot 14. mierza 1851 ma ßo to woſjewenje w naſtupazych nowinach wotczjiſchczecz. — W Drażdżanach, 12. junija 1655.

Miniſterſtwi ſnutskomnych naležnoſzjow a kultußa a ſjawneho wucžeńſtwa.

Swobodny knes **ſ Beuſt.** **ſ Falkenſtein.**

Swětne podawki.

Saſſka. Swudowena genueſyſka wójwodka, prynzeßyna dźówka krala Jana, je ßo ſe ßwojimi dźiecžimi 15. junija k ßwojej ßwójbi do Drażdżan na wopytanje pſchiweſta. Kral a kralowa bjeſchtaj jej hacž do Plauena napſchecžiwo pſchijjeloj, prynz Jurij a jeje ßotry pak do Rieſy, a krónprynz a krónprynzeßyna powitaſchtaj ju na drażdżanſkim dwórniſchczu. — Na lipſkej univerſiczi je w tym potlječzi 808 ſtudentow, — 588 tukrajnikow a 220 wukrajnikow. — Bes nimi ſtuduje 179 na duchomnſtwo, 260 na prawiſniſtwo a 162 ljekarſtwo, druſy pak wſchelake druhe wedjeńſtwa. — Na ljetuſchich budyſkich wolmjazych wilach bu 5865 kamenjow 18 punt wolmy pſchedatych a bje kameń 2 hacž 3 tl. drózſchi, hacž loni. — Kónz pſchichodneho mjeßaza budze drażdżanſki ßejm wobſankneny. — Sańdjenu wutoru wopytachu miniſtrjo a weiſchina ſapóßlanzow wobeju komorow lubjiſku horu. — Kral je budyſkeho appellazionſkeho radžiczela Dr. Stiebera ſa mjeſtopſchedßydu budyſkeho appellazionſkeho ßudniſtwa pomenował.

Prußy. W brandenburgſkej provinzy pobrachuje tu chwilu nimalje 50 ſchulſkich wucžerjow, a młodych ludži, kiž bychu ßo k wucžerſtwu pſchihotowali, je wjchjednje mene. Wina teho je, ſo ßu tam ſchulſke mjeſta jara hubene. — W Kólni ßu jeneho ſajeli, dokelž ſa Jendżelczanow ſkradžu ludži do wójſka namołweſche. — Miniſter ſnutskomnych naležnoſzjow je ßo do Weſtfaliſkeje podał, ſo by tam wſchelake ſaſtojnſtwa wopytał. — Wuſwolenje ſa nowy barlinſke ßejm (landtag) ſmieje ßo hakle naſymu. — Miniſter pſchekupſkich naležnoſzjow, ſ Heydt, je ßo chorowatoſzje dla do kupel podał. — Kral pſchebywa hiſchcze w Sansſouciu.

Rakuſy. Khježor je ßo do Galizyje podał, ſo by wójſko tam ſtejaze wobhladował. Tak bórſy hacž budze tajſe wobhladowanje dokonjane, budže ßo 200,000 muži ſ wójſka domoj puſchczicž. — Khježor dawa rjanu knihu, kajkaž ßo pſchi Božej mſchi treba, nanajreńſcho dźiekacj, ſo by ju bamžej darił. — W ſańdjenym ljeczi mjejeſche rakuſki ſtat 245 millionow ſchjeßnakow dokhodow a 385 millionow wudawkow. Poßleńſchich bje teho dla tak wele, dokelž bjeſche wójſko w połnej mjeri ſhromadżene. — Turkowſki póßłanz Ali paſcha je wot khježora wulki kſchiž ſtefanſkeho rjada abo ordena doſtał. — Wobydlerjo ßu ſ tej powejju jara ſpokojni, ſo je ßo khježor na ſtronu mjera podał a tejko ludži ſ wójſka puſchczi.

Franzowſka. Knes Thouvenel póndje jako póßłanz do Kónſtantinopla. Wón je peczja jara mudry muž. — Khježor je podjanſkemu arzybiſkopej Wiſemanej w Londoni dźakomny liſt póßłał, dokelž je wón dla neradżeneho Pianoriowcho nadpada dźakny modlitwu dżerżecj dał. — Njekotre nowiny wudawaja, ſo je khježorka ßamodruha. — S Krymy je powejz pſchiſchła, ſo je bratr ſardinſkeho generala Lamarmory w Balaklavi na kholeru wumrel. —

Jendżelſka. W narańſchim morju maja Jendżelczenjo 49 wójnſtich łódżow ſ 1464 kanonami. S zyła maja woni tu chwilu 288 wójnſkich łódżow ſe 6447 kanonami w ßłużbi. —

Danſka. Kral je 18. junija na puczu ſe Skodsborga do Kopenhagena ſ konja panył a ßo pſchi tym czežko wobſchkodźił; tola neje ſtrach wo jeho żiwenje.

Ruſowſka. S naranſcheho morja piſaja, ſo jendżelſke a franzowſke łódźſtwo pſchezo hiſchcze ſ mjerom njekotre milje wot Kronſtadta leži. Hacž dotal tam niczo czinito neje. — Franzowſke nowiny woſjewjuja, ſo bu Rußam w aſowſkim

morju 6 parołódzow a 640 druhich wetschich a meńschich pschekupskich łódzow spalenych a pschi tym w mjestach, na brjohu tuteho morja ležazych njehdže 360,000 zentnarjow žita a muki skaženeje. Kercž je wot Jendželcžanow a Franzowsow wobßadženy, teho runja tež Jenikale; poßleńsche mjesto ßu pak dobywarjo zylje wurubili a wobydlerjo ßu cžjekacž dyrbeli. W Kercžu nejßu tak slje sakhadželi. Do Anapy bu 8000 muži póßlanych a k nim mjejesche hischcže 12,000 Turkow pschińcž. — Na praschenje, cžoho dla Kercž a Jenikale ßylnischo wobßadženej nebjeschtej, podawaja ruske nowiny to wotmolwenje, so ma weřch Górcžakow pschede wschitkim porucžnosž, Sebastopol wobaracž a sdžeržecž a so wón teho dla ßwoje wójsko do pobocžnych mjestow rosbrojicž nochže: pschetož hdyž wón Sebastopol sdžerži, dha budža ßo potom tamne bes tym wotdobyte mjestaschka lóhko saßo dybycž móz. — Psched Sebastopolom ßo nicžo wažneho podało neje wot teho cžaßa jako buchu Rußam tsi, s wonka Sebastopola psched malachowskim tórmom ležaze redouty abo wobtwerdženja wot nepscheczelow wotdobyte. Wojowanje wo tute wobtwerdženja je wobimaj stronomaj wscho do hromady njehdže 8000 muži khoschtowało. — Sjenoczeni nepscheczeljo hotuja ßo njetko ßylnje na to, so bychu spomneny malachowski tórm dobywali. Je-li tón do jich ruki pane, dha ßu sebastopolske pschedmjesto, kotrež Korabelnaja rjeka, dobyli, nebudža ßo pak tam džeržecž móz, dokelž je tuto, wot Sebastopola ßameho pisches mórski kut džjelene, pschedmjesto wschudžom wot kanonow ruskeho fórta Kónstantina wobknežene, — a by po tajkim jich dobycžje mało wužitka mjeło. — To ßnadž tež jich generalojo ßami sposnaja a bychu teho dla Rußow rad k bitwi na kraju s wonka Sebastopola nusowali, — to rjeka njehdže w bliskoszi Inkermana. Woni ßu teho dla wóndanjo k Cžornej Rjecžy cžahnyli a ju tež pschekrocžili, nejßu pak potom dale schli, dokelž ßu widžili, so je tamna zyła strona wot Rußow tak ßylnje wobtwerdžena, so ßo tam tu khwilu žana bitwa s nimi džeržecž nehodži.

Telegrafiske depeschje.

Ruski weřch Górcžakow wosjewja se Sebastopola 8. junija: Po dwajdžeńskim ßylnym bombardjerowanju scžinichu tsi franzowske divisije 7. junija wecžor 6 hodjinach na redouty (ßamotne wobtwerdženja) Kamcžatku, Selenginsk a Volyń, a na batteriu bes Selenginskom a bastiu cžo. 1 nadpad a dobychu je. Redouta Kamcžatka bu wot naschich wojakow saßo dobyta, ale nepscheczelowe reservy wsachu ju nam s nowa a my wobkhowachmy jenož spomnenu batteriu w ßwojej mozy. Naschi wojazy ßu ßo spodžiwnje derje bili. Dopokasmo je nepscheczelowa schkoda, kiž naschu pschekracža. Nepscheczeljo maja njehdže 2500 morwych a ranenych; my ßmy 275 sajeli, bes nimi 7 wyschich, a hewak 2 kanoni.

Weřch Górcžakow wosjewja wot 12. junija: Džeń 11. a 12. junija bje tsjelenje nepscheczelow psched Sebastopolom ßłabe a nascha schkoda mała. Sjenoczeni nepscheczeljo poredžeja redoutu Kamcžatku. — Džjelba nepscheczeloweho wójska je Kercž a Jenikale wopuschcžiła a ßo najskere do Anapy na pucž podała.

Ze Serbow.

Se Schekez. Schtwórtk dopołnja 14. junija bjesche wjesty Kreczmař s tudomneje wßy na polu a wobkopowasche se ßwojej žonu bjerny. Dokelž bje jara cžopło, rekny wón, so chže ßo we Wehliz skali, hdžež je woda, smycž abo wukupacž hicž. Wón tež tam dóńdže, ale dokelž sa dołhu khwilu saßo nepschińdže, dha džjesche žona sa nim hladacž. Jeho drasta na brjohu skały ležesche, ale Kreczmař ßam nihdže widžicž nebje, duž pocža wona łudži k pomozy wołacž a cži jeho potom pytachu, wobstarachu tež žerdžje se wßy, ale nemóžachu jeho namakacž, hacž ßo jedyn do wody poda a na neho trechi. Kreczmař bu na to s wody wucžehneny, ale wožiwił saßo neje. Wina jeho ßmerczje je ta była, so neje płuwacž móhł a ßo tola do hłubokeje wody swažił.

S Wuježka pod Cžornobohom. Tudy ßo poweda, so je hajniski tudomneho wyscheho hajnika Waldy, jako bje wóndanjo rano sahe na revjer wuschoł, wuhladał, kak jedyn muž, kiž bje jenož w kholowach a koschli, psched nim do huszinow cžjeka. Dokelž ßebi tón hajniski myßlesche, so móhł ßnadž to njekajki drewowy paduch bycž, dha bježesche wón sa nim, hacž runje bje newobróneny, a doßaže tež teho cžloweka. Ale tón ßo nochzysche poddacž a duž pocžeschtaj

ßo werhacź, hacź hajniſki tamneho cźißny, ſo mózeſche na nim kleczecź. Wón nemjeſeſche pak niczo ßobu, ſo by jeho ßnadź ſwjaſacź móht a na jeho wołanje teź nichtón nepſchińdźe, tak ſo dyrbeſche jeho puſchczicź. Ljedy bje ßo to ſtało, dha pocźa tón cźlowek na neho hicź a hajniſki ßebi žaneje druheje rady newedźiſche, hacź ſo nóź wucźeże a ßo ſ tym wobaraſche. Pſchi tym ſrani wón tamneho do woblecźa, po cźimž tón zuſnik cźekny a nejßu jeho wjaz wuhladali. — Ludźio mjenja, ſo je to najſkere ſlóßnik Teichgräber był, kiž je ßo njekotre dny predy ſ budyſkich mjeſchczańſkich bjertelnjow wutamał a ſ mjeſta cźeknył.

S holje. Woheń, kotryž ßu ßredu tydźenja w nozy 13. junija widźili, je tamnu ſtronu Steho Komorowa we wßy Brjeſkowi był a w nozy k ſandźenej póndźeli 18. junuja je ßo w Koſchini, 'bes Wojerezami a Stym Komorowom, wele wotpaliło.

S Mateho Budyſchinka. Naſch ryczerſkubleř k Kind je, kaž ßmy hižom na to ſpomnili, 14 wowzow na ſkotohlad w Pariſu póßłał. Te buchu tam ſa tak hódne ſpósnate, ſo wón 700 nórtow cźeßneho myta a 2 ſkotej medailli jich dla doſta; teź trechi ßo, ſo khježor Napoleon ßam pſchecźelniwe ßłowa ſ nim porycźa.

S Budyſchina. Tudomne hłowne torhoſchcźo je ßo hižom pſches to jara pſchemjenilo, ſo je ßo jeho dotalny wódnik ſ neho wotſtronił a woda njetko móht řez, ſ murje kupnizy bježi. Dalſche pſchemjenenje je ßo pak teź ſ tym ſtało, ſo buchu ſańdźenu wutoru lipy pſched hłownej ſtražu abo hauptwachu wukopane a tamne kamentne ſtołpy ſe ßwojimi reczażami wuryte. To je ßo wſchitko teho dla ſtało, ſo by ßo hłowne torhoſchcźo wurunało a ljepſchi napohlad doſtało. A dokelž ma ßo ßama hłowna ſtraž teź pſchetwaricź abo ßnadź zylje do mjeſchczańſkeje nalutowańizy pſchepołożicź, dha ßu ju wojazy wopuſchcźili a ſmjeja ßwoju hłownu ſtraž hacź na dališche w kaſerni.

Dopisy.

S Drezdźan, 18. ßmažnika. Kaž tydźenja pißachmy, pſchikhadźa k nam wele zuſych pucźowarjow, a k temu tudy pſchiſtajamy, ſo je jich ſańdźeny mjeßaz ßydom tyßaz (tawſynt) jene ſto a jidnacje w naſchim mjeſzi pobyło, wot wulkeho rózka pak hacź do kónza meje nimalje 22 tyßaz. So tajzy, ſ wetſcha ſamożiczi ludźio rjany kroſchik penes pola naß woſtajeja, to ßo ßamo roſymi. Jedyn rußowſki werch (fierſchta) na pſchikład, kiž bjeſche pſched njekotrymi ljetami zylu ſymu w hoſzeńzu pſchebywał, ſapłaczi tam pola wotjjedźenja nimalje dźewecźdźeßat tyßaz toleř. Kak wele czerwenych ſłotych druhi rußki werch, kiž w druhim woßebnym hoſzenzu wot ſańdźeneje naſymy bydli, na dźeń płaczi, to hakle nochzu pſcheradźicź. — Wóndano bu wobſtarna żona tudy wot dróżki pſchejjedźena. — Dale bu neſnajomna, njehdże 20ljetna holza w Łobju namakana; teho runja cźjelko krótko porodźeneje holczki. Druha holza, kiž chżyſche ßo tepicź, bu hiſchcźe w prawym cźaßu wucźehnena. Jedyn kneź ßłużobnik je ßo tu ſatßjelił. To ßu ſrudne, nekſcheſzjanſke ſkutki! — Kaž bje meja ſ rjanym cźopłym wedrom ſawiſtna, kotraž nam jeno napoßledku njeſchto cźopłych dnjow wobradźi, tak bje jejny bratr ßmažnik jara ſcźedry a darniwy ſ wulkej cźoplotu, tak ſo ßmy w ſapocźatku teho mjeßaza hižom ljetuſche wiſchnje a truſkalzy tudy na torhoſchcźu pomjeli. Burſka żona, na pſchikład, bje tehdy pjatnacje truſkalzow ßobu pſchineßła, ſa kotrež 2 nowaj ßljebornaj doſta. S Mnichowa (München) pak ßo piſche, ſo ßo tam hižom 27. meje wiſchnje pſchedawachu. Sańdźenu ßobotu w Drezdźanach khjetro deſchcź dźieſche. — Hdyž predy wot Rußow ryczachmy, dha dowolcze nam tudy njeſchto powedacź, ſchtož nam pſchi tym pſchipadże. Wóndano pſchindże ſe Sepaſtopola do Pjetrohrodu (Petersburgu) wojerſki hejtman (hauptmann) Birulow, kiž je tßiadwazyczi ljet ſtary, kiž pak ma hižom ſchtyriadwazyczi ljet wojerſkeje ßłużby. To by khort! ßnadź ßebi njekotryżkuliž czitař pomyßli. Ale poßłuchajcze dale. Birulow je menujizy najpredy woprawdźje wóßow ljet ßłużił, potom ſchjeſz mjeßazow w Sebaſtopolu ßłużił, ſchtož po ſnajomnym wukaſu njeboh khježora Mikławſcha I. ſa 6 ljet płaczi, potajkim hromadźje ſchtyrnacze ljet, a wyſche teho noßy Birulow ſwjaſnizu rjada (ordena) ßwjateje Hany a ßwjateho Wladimira, kſchiž rjada ßwjateho Jurja a cźeſtny mecź, ſchtož ßo teź ſa dźeßacź ljet liczi (rachnuje), ma potajkim 24 wojerſkich ßłużbnych ljet, tak ſo móże ßebi najwyſchu wojerſku penſiju żadacź. Pſchi tym pak žaneje rany nima, runjeż je pſchi dwanaczich wupadach ſe Sebaſtopola ßobu był.

Liſt ſ Ameriki.

(Pokračowanje).

Hakle 26. ſeptembra wotjjedźichmy wot Liverpoola, kotrychż w liverpoolſkich ſchpitalnjach ſawoſtajo, wot kotrychż poſdźiſcho cźi, kiż wotkhorichu, ſa nami do Queenſtowna pſchińdźechu. W iriſkim kanalu mjejachmy rjane cźiche wedro. Dokelż pak ſ nowa jara wele ludźi na kholeru ſkhori, dha ßo kapitan Herron dale newjereſche, ale ſajjedźe 29. ſeptembra do queenſtownſkeho pſchiſtawa w Irlandźi. Tam buchu ſtrowi wucźahowarjo na ſtaru fregattu „The Inconſtant" pſcheßydleni, kotri woſtachu pak na naſchej łódźi Ben-Neviſu, hacź bu ſtara łódź Eliſa ſa ſchpitalnje pſchihotowana. Jendźeliſki ljekaŕ Blennerhaſſel, kotrehoż bjechu nam póßłali, wumre hižom 30. ſeptembra, a hacź runje bje wón reformirtſki, tola wote mne Boże wotkaſanje žadaſche a w tajkej nuſy też doſta.

Po porucźnoſći wyſchnoſźje wopytowaſche naß potom ljekaŕ Dr. Scott, a njemſki ljekaŕ Dr. Hanka, kotrehoż bje Meyer póßłał, bje na Inconſtantu, a jedyn druhi na Eliſy. Na pucź bu nam poſdźiſcho Dr. Kelly ßobu daty. Poßleſchcźa a pelzy ſemretych a khorych buchu pak do morja ſmetane, pak ſpalene. — Tak ßmy tſi nedźelje pola Queenſtowna w quarantaini pſchebywali, hdźeż też agent Meyer pſchińdźe a tym, kiż bjechu poßleſchcźa ſhubili, druhe pſchikrywy (deki) da; ſ zyła ßo žane poßleſchcźa wjazy neczerpjachu. Tón ßamy, kotremuż łódź Ben-Nevis ßłuſcheſche, je ſa cźaß quarantainy 1300 punt ſterlinkow khóſtow mjeł. My žane druhe wudawki nemjejachmy, hacź kotrež ßebi ßami cźinjachmy. Jendźelſke łódźne muźſtwa ſadźerźachu ßo pjeknje pſchecźiwo nam, Irlandſzy ßu mene khwalby hódni. — Ja a moja žona kholeru mjeloj nejßmoj. Jako bje kholera ſaſtała, wudyrichu woßypizy (maſcy), na kotrež wele dźjecźi ſkhori.

Naſch wotjjeſd wot Queenſtowna ſta ßo 23. oktobra. Bórſy mjejachmy wulki wjetr, tak ſo jich wele na mórſku khoroſć ſkhori a w nozy ſpadachu naſche kaſcheźje a kſchinje do hromady a pſchińdźe pſchi tym njekotrymžkuliż wucźahować do ſtracha. Po njekotrych dnjach ſmjerowa ßo wedro ſaßo trochu, ale w ſtronach azorſkich kupow ſbježe ßo ſaßo ßylny wjetr. Jako kupu St. Maico wuhladachmy, bu ſaßo ljepe, tola dźjeſche pomału, hacź ßo nam k prawizy jendźelſka kupa Antigua a k ljewizy franzowſka kupa Guadeloupe pokaſa. Potom weſechmy ßo nimo jendźelſkeje kupy Montſerrata a pſched kupu St. Domingo abo Haiti nemjejachmy tſi dny žaneho wjetra, tak ſo dyrbjachmy ſmjerom leżeć a jara wot cźopłoty cźerpicź. Potom pſchińdźe ſaßo wjetſik a my wuhladachmy kupu Grand Kayman a potom kupu Kubu, hacź do merikanſkeho mórſkeho kuta ſajjedźechmy a po dljeſchim cźaßu pſched kupu Galveſton pſchijjedźechmy, hdźeż naß hubeny wjetſik 5 dnjow ſadźiewaſche, hacź 15. dezembra k barri pſched Galveſton pſchindźechmy. Tuta barra je nikkoſć morja, kotraž wetſchim łódźam hacź k ßamemu Galveſtonej pſchincź neda. Naſcha łódź Ben-Nevis bje wulka łódź a bje na nej duſchnje doſć, tola nebje kucheń ſa tejko ludźi derje doſć ſrjadowana a hewak bjechu też hiſchcźe wſchelake wulke neſpodobnoſźje. S zyła budźiſche naſch pucź dobry był, hdy budźichmy wot kholery domapytani nebyli. Žaneho wulkeho ſchtórma po prawym mjeli nejßmy, a hdyž jedyn wopomni, ſo je parołódź Arctic, kotraž predy naß ſ Liverpoola wotjjedźe, nedaloko New-Yorka ſ jenej franzowſkej łódźu w kurjawi hromadu ſtorcźiła a ßo ſ wulkej liczbu ludźi do morja podnuriła, a ſo też hewak wele łódźow na kruchi bje, dha dyrbimy prajicź, ſo je naß Bóh jara hnadnje do Galveſtona pſchewedł. Hdyž wjetr jara wulki nebjeſche a kholera jara nekneżeſche, dha ßmy ßwoju Boju ßłużbu djerżeli a też weczor nuterni byli a ſpjewali.

(Přichodnje dale.)

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetnj.

* * *

Hanß Depla. Praj wschak, Motso, je to dowolene, so ßmje jedyn zu ſu kokoſch pschedawacj?

Mots Tunka. To bych newedźił.

Hans Depla. Ale tola je ßo tajka wjezka w jenej weßy ſtała, nimo kotrejež pſcheð njekotrym ezaßom dźiech. Tam bje menujzy jena ßußodźinka kokoſchku, kiż jei ſ zyła neßluſchesche, ſ pomozu druhich, kiż to newedźichu, popanyła a ju potom pſchedała.

Mots Tunka. To prawje neje.

Hanß Depla. To ßebi drje tež jeje muż myßlesche, pſcheroż wón je tu kokoſch potom thjetſje ruczje ſapłacził.

Mots Tunka. Bje dha tón, kotremuż wona ßłuſchesche, ſpokojom?

Hanß Depla. Haj, wón drje ßebi najſkere myßlesche, so może ßo wſchak njekotrażkuliż molicj a byrnje tež wulka burowka była.

Spěwy.

Korſymſke hrodźiſchczo.

Hłóß: Gubiczenjo ſ wójny dom czebnichu ꝛc.

Korſymſki hród Sserbjo ßu dobyli, — hidyhi
A pana Rólſa jeli na muri.

Jeli jeho najmłódſſu dźówczicżku — hudyhu,
A Trudu jeho pani mandżelſku.

Pani Truda pokornie proſcheſche:
Ha naju żiwenje wſchak lutujeje.

Żiwenje bracż wamaj to hańba je,
Wſchak waju ruka brónje newedźe.

Pana Rólſa czißnychu do jaſtwa,
Tu pani wedźichu do klóſchtyra.

Pani Truda czineſche pokutu,
Tom' rubeżnikej ßudża kſchibeńzu.

Pana Rólſa wedźichu kſchibeńzu,
Na hraju jeho młodu dźówczicżku.

Rapali ßu Rólſej tam rapaki, — hidyhi
Tom' holczu dźewczej herzow piſſali.

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 21. junija: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy czerweny ſtotr abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 82½ 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus: w Wrótßławje (Breslau) 15¼ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska wosada: K. A. E. Faustmann, knihiczischczeř w Žitawi, s Hanu Zimmermannez. — Jan Korla G Junga se Spotez, s Marju Madlenu Henczez se Srjeschina.

Křćeni:

Michałska wosada: Jan Ernst. nem ß. s podhroda. — Madlena Augusta, Korlje Rob. Gretschla, žiwnoszerja w Sajdowi, dž. — Jan, Jana Kubana, mjescherja w Nowych Czichoňzach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 6. junija: Jan Młynk, czjeßla w Pßowjoch, 60 l; wumre w Budyschini na rany, kiž bje psches pschejjedżenje dostał. — 7, Jan Leschawa, wumeńkař w Czichoňzach, 79 l. — 11., Hana Paulina, Jana Hantuscha żeleśnizarja pschi Szijezach, dż., 5 d.

Jutsje sa tydżeń, schtwórtu nedżelu po ßwjatej trojizy budże ßerbska Boża ßłużba w kschižnej zyrkwi w Drażdżanach po dotalnym waschnju a smjeje k. viecedir. Wanak s Budyschina prjedowanje, a k. d. Trautmann s Budyschina spowedż.

Postajenje czeżkoty a płaczisny załtow, a pscheńczneje muki

wot 19. junija 1855 hacż na dalische sa mjeschczanskich pekarjow w Budyschini.

I. Pscheńczne peczwo.

sa 1 np. załty	— ℔.	1 lt. 2	kw.
„ 5 „ „	— „	7 „ 2	„
„ 6 „ „	— „	9 „ —	„
„ 1 np. fenkbruta	— „	2 „ —	„
„ 3 „ „	— „	6 „ —	„

1 zentnař pscheńczneje muki, 1. sórty	7 tl. 16 nßl.	—	np.
1 „ pscheńczneje muki, 2. sórty	6 „ 14 „	—	„
1 „ pscheńczných wotrubow	1 „ 18 „	—	„

Mjeschczanska rada.

Nawěštnik.

S naljetnych selow wot ljeta 1855.

Wotczakowane Dr. **Borchardtowe** aromatisko-medizinske **selowe mydło** je runje w zylje nowych **czerstwych** kruchach pschischło. To tym ßamym, kiž ßu je pola me samołwili, najpodwólnischo wosjewjuło, poruczam też wschitkim druhim ßwój skład tuteho, też w tutomnej wokolnoszi wobschjernje trebaneho Dr. Borchardtoweho seloweho mydła k dobroczjiwemu wobkedżbowanju.

Wilh. Hammer, jeniczki pschedawař Dr. Borchardtoweho seloweho mydła w Budyschini.

Psche kóżdy sestareny kaschel,

psche bolenje na wutrobi, psche dołholjetnu dybawosz, schijubolenje, sażwanje płuzow je tón wot medizinalskeho radżiczela knesa Dr. Magnußa, wokreßneho sysikußa w Barlini

Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl pół 1 tl. — approbjerowany **bróstowy syrop** — Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl. pół 1 tl.

ßrjedk, kiž ßo w mnohich padach a stajnje se spokojazym skutkowanjom nałożowasche. Tutón syrop skutkuje hnydom po prjenim nałożowanjom weßebnje, pschedwschitkim pschi saßakłym a jachłokaschelu, spjechuje wukhad krakow, pomeńschi łoskotanje w schiji a wotstroni w krótkim czaßu kóżdy najßylnischi kaschel, też tón pschi ßuchoczjini a taczjeri krejwróczenje.

Sa Budyschin a wokolnosz pschedawa jón zyjnize **hrodowska haptyka.**

Sjawny dżak.

Bóh tón knes je naschu weß ßredu 13. teho mjeßaza s wóhnjom jara domapytał, ale nam też pschi tym spósnacz dał, so mamy ßußodow w dalschej a bliżschej wokolnoszi, kiž nam ßwjeru k pomozy khwatachu a naß s Bożej pomozu psched wetschim nesbożom wobarnowachu. Duż praji ßo najprjedzy najwutrobnischi dżak wschitkim mużstwam łuhowskeje, radworskeje, wulkowelkowskeje, neßwaczilskeje, rakeczanskeje, łahowskeje, wutołczanskeje, lutobczanskeje, saryczanskeje, ßmochczanskeje, czichonjanskeje a bolborczanskeje ßykawy sa jich pilne skutkowanje a dżakuje ßo też najnutrnischo wschitkim druhim, kiž płomenjam, wokoło ßo hrabazym, dobroczjiwje wobaracz pomhachu. Bóh chżył jich wschitkich sa to bohaczje żohnowacz a kóżdeho psched tajkim nesbożom stajnje a pschezo sakhowacz.

W Khaßowi, 16. junija 1855.

Hjeblak, gmejnski prjódkstejeř.

NJEMSKI PHÖNIX,

Wohenſawjeſſjaze towarſtwo w Frankfurczi n/M

Sakładny kapital: Pół ſcheſta milliona ſchjeßnakow.

Tuto towarſtwo ſawjeſija: Mobiliar, twory, żita, ſkót, ratarſki grat, fabrikſki grat atd. po twerdych, tunich prämijach a netreba żadyn ſawjeſſjazy niczo dopłacjowacz, byrnje ßo wulka wohenjowa ſchkoda ſtała.

Spodobne wumjenenja, po kotrychż towarſtwo ſarunanje dawa, ſ zyła ſchkodowanje wuppytuje, ßu k temu ßłużiłe, ſo je ßo jeho ſkutkowanje jara rosſchjeriło a podpißany agent porucza ßo k wobſtaranju ſawjeſzenjow wſchitkich druzinow, je tez k wudzjelenju wſcheho pożadaneho wułożenja ſtajnje hotowy. Proſpekty a podpißanſte formulary móża ßo pola neho darmo dostacz.

W Budyſchinje, w juniju 1855. **Wilh. Jakob**, na żitnym torhoſchczu.

Aukzia walczkow.

Schtwórtk 28. junija dopołnja 10 hodzinach budze ßo w Małej Suberniczzy w blikoſzi brunizowych podkopkow 55 kóp twerdych ¾ walczkow na pſcheßadzowanje pſchedawacz. **Petſchka.**

Aukzia trawy.

Pónđzelu 25. junija t. l. rano wot 9 hodzinow budze ßo trawa wot wjazorych na Pſchiwczanſkim a Skaneczanſkim leżazych łukow a trawenjow po łoßach na pſcheßadzowanje ſa hotowe penesy pſchedawacz. Shromadzißna je na tak menowanych ſapalſkich łukach pola Skanez.

Jedyn ßrjenk może na jenym kubli w mjeſzi hnydom ßłużbu dostacz. Wſcho dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Now.

Dwajſchoßowa khjeża ſ 2 ſtwomaj, ſ 1 kórzom pola, ½ kórza łuki a ſ rjanej ßadowej ſahrodu je czo. 15 w Brjeſnyzy pola Delneje Hórki hnydom ſe ſwobodneje ruki na pſchedań.

W Małym Budyſchinku czo. 1/28 je jena khjeża ſ 2 akromaj leżomnoſzjow a ſ ljetuſchemi żnemi na pſchedań.

Jedyn piwowy a palenzowy ſchank ſteji ſa jeneho porjadneho człoweka k pſchenajeczu. Hdże? ſhoni ßo we wudawarni Serb. Nowinow.

Pónđzelu 25. junija ſmjeje ßo czehneje prjeneje klaßy kral. ſakſk. 48. kraj. neje lotterije a poruczam czeſzenym Sserbam k temu hiſchcze 1/1, ½, ¼, ⅛, loßy w rjanym wuberku. Hłowny dobytk ſa tutu klaßu wunoſcha **3000** toler.

Hewak proſchu tez wſchitkich tych ßamych, kiż ßu loßy wote mne pſchipóßłane doſtali, ſo bychu tak dobri byli a mi hacz do pónđzelje 25. junija wedzicz dali, hacz chzedża je wobthowacz. A jeli nochzedża hracz, dha chzyli mi je do tuteho dnja tola wjeſzje ſaßo poßłacz. Wo to proßy najpodwólniſcho **K. F. Jäger** w Budyſchini, na ſwonkomnej lawſkej haßy czo. 801.

Nowe

woprawdzite ſchtajermarkſke koßy, ßerpy a rjeſakowe nożje ßu ſaßo pſchiſchle, a poruczam te ßame w zylych walach, każ tez jenotliwje po najtuniſchej płaczißni.

W Budyſchini, 20. junija 1855.

Jan Mießnar.

Michałej Schpotzy ſ Ljetonja

a

Madleni Bartez ſ Tſjelan

pſchijeje najreńſche ſbożje k mandzelſkemu ßlubej

H. D. ſe Ż.

Zandżenu ſobotu żita w Budyſchinje płacachu:

Kórc.	Wyſſa. Płaćizna. tl.	nſl.	Niżſa. Płaćizna. tl.	nſl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nſl.	Kórc.	Wyſſa. Płaćizna. tl.	nſl.	Niżſa. Płaćizna. tl.	nſl.	Srjedzna Płaćizna. tl.	nſl.
Rożka	6	—	5	10	5	20	Rjepik	—	—	—	—	—	-
Pſchenża	7	12½	6	5	7	7½	Jahły	10	—	9	20	9	25
Jecjmeń	4	7½	3	27½	4	2½	Hejduſchka	7	10	7	—	7	5
Won ß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	2	—	1	10	1	25
Hróch	6	10	6	—	6	5	Kana burny	—	14	—	12	—	13

Ćišćane pola K. B. Hixi w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěźtki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póšće 7½ nsl.

Čisło 26. - 30. junija. Lěto 1855.

Wopschijeczje: K nawedženju. Swjetne podawki. S Wulkeje Dubrawy. Se Ssalowa. Dopisy **List ſ Ameriki.** Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Čzahi ſaſkoſchleſynſteje želeſnizy. Zyrkwinſke powjeſzje. Nawjeſchtnik. S Plußnikez.

K nawedženju.

Schtóž chze na tſeczе ſchtwórtljeto 1855 ſa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawarni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowſkich póſtach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy czaß. — Sa woſjewenja a nawjeſchtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu poruczicz, pſchetož te ßame czitaja ßo tak derje w Budyſchini kaž tež we wſchitkich ßerbſkich wßach, a ſchtóž chze po tajkim njeſchto tak prawje po złym ßerbſkim kraju rosſchjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach woſjewicz.

Redakzia.

Swětne podawki.

Saſſka. Dzeń 19. junija podachu ßo ßobuſtawy draždžanſkeho ßejma a ſ nimi wſchitzy miniſtrjo ſ wuwſaczom k. ſ Beuſt, kiž bje bolazeho wóczka dla ſadžjewany, do Lubija. Woni wjechu ßo ſ ertracjahom ſaſkoſchleſynſkeje želeſnizy. Jako bjechu do Lubija pſchijjeli, wobhladowachu ßebi najprjódzy twarbu tamneho noweho moſta a podachu ßo potom na lubijſku horu a na tamny želeſny tórm. Weczor wróczichu ßo ſaßo do Draždžan. — Na lubijſkim moſzi ßo pilnje twari a nakhwilny drewjany móſt budže w krótkim czaßu hotowy, nowy kameńtny pak hakle k ljetu.

Prußy. Kral je pſchezo hiſchcze tak khorowaty, ſo dyrbi wo jſtwi pſchebywacz. — W Koblenzu buchu tſjo Jendželczenjo ßadżeni, dokelž tam ludži wabjachu, do jendželſkeho wójſka ſtupicz.

Rakuß. Khježor je 21. junija do Lwowa (Lemberg) pſchijjeł, ſo by tam wójſko wobhladował. Khjezorka je ßo k ßwojimaj ſtarſchimaj do Bajerſteje na wopytanje podała. — Sa rakuſke wójſko ßo žane konje wjazy nekupuja a ſ wójſka, w Schtajermarkſkej ſtejazeho, ßo hižom pjeſchzy domoj puſchczeja. Tak bórſy hacž budže khježor ſ wobhladowanjom ßwojeho, w Galizyje ſtejazeho wójſka hotowy, budže tež ſ teho 150,000 muži domoj puſchczenych, tak ſo budže jich ſ druhimi dompuſchczenymi njehdže 200,000 muži. — S teho je ſpósnacz, ſo ßo rakuſki khježor dale na wójnu nehotuje. — Jendželſki póßlanz we Wini, hrabja Weſtmoreland, je ßo na czaß dweju mjeßazow do Londona podał. To ſda ßo ſnamjo bycz, ſo njetko niczo ważneho we Wini czinicz nima.

Franzowſka. Khježor je ßejm powołał, dokelž chze wójny dla ſ nowa 1000 millionow nórtow ſajimacz. — Bes Franzowſami je wele ſrudoby, dokelž ßu ſ Krymy hubene poweſzje pſchiſchłe a ßebi general Pelißier żada, ſo by ßo jemu tam ſ nowa hiſchcze 25,000 muži póßłało.

Danſka. S kralom wjazy ſtraſchnje neje. Wón bje menujzy ſ konja panył, jako bje ßo tón pſched jenym pßóm, kiž bje nenadžujzy ſ jeneho dwora wuſkocził, ſpłóſchał.

Rußowſka. S naranſcheho morja pißaja, ſo je ſjenoczene jendželſkofranzowſke łódzſtwo ſaßo ſ bliſkoſzje Kronſtadta wotjjeło a ſo je newjeſte, hacž budže na tutu twerdzišnu nadpad

cźinicź. Najſkere drje niz, pſchetoż ſjenoczenych nepſcheczelow wulke łódźje nemóża tak bliſko k Kronſtadtej, ſo by jich tſjelenje ſchto wuſſutkowało, a jich meńſche łódźje neßmedźa ßo k Kronſtadtej bliżicź, dokelż móhli je potom Rußojo ſe ßwojimi dalokodoßahazymi kanonami lóhko ſkaſycź. — Jako wóndanjo dwje jendźelſkej łódźi nedaloko Kronſtadta morjo pſchepytowaſchtej, bu jena na jene dobo ßylnje ſatſchaßena a krótko poſdźiſcho ta druha hiſchcze wele ßylniſcho, tak ſo wſchitko na łódźi wokoło ſljeta. Wonej khwataſchtej teho dla khjetſje ruczje precź a wuhladachu potom, ſo bje tej jenej łódźi wele koporowych taflow, ſ kotrymiż bjeſche wobbita, wottorhanych a łódźine dno każ wobßmudźene. Wina teho bjechu najſkere njekajke maſchiny, kotrež ßu Rußojo tam do morja ſpodnurili. — Ruſke mjeſtaſchka na brjohu aſowſkeho morja ßu njetko wſchitke wot jendźelſkofranzowſkich łódźow domapytane a tež, dokelż tam ſkoro nihdże žane ruſke wójſko k wobaranju nebje, wot nepſcheczelow jara wobſchkodźene a wurubene. — W Kerczu ßu nepſcheczeljo wſcho ſkaſyli, ſchtoż je ßo ſkaſycź hodźiło a ßo potom ſaßo k Sebaſtopolej wróczili. Jenikale maja hiſchcze wobßadźene, chzedźa je pak tež ſaßo wopuſchczicź. We wobjemaj mjeſtomaj ßu woni ſ wobydleremi ſlje ſakhadźeli a woßebje ßu tam turkowſzy wojazy, kiž bjechu ſ nimi pſchicźahnyli, ßurowje hoſpodarili, žony a dźjeczi kónzowali a wſchelake druhe hróſnoſzje wuwedli. Jara wobžaruje ßo tež, ſo ßu tež kerczowſki muſeum, hdźež ßo jara wele powoſtankow a pomnecza hódnych wjezow ſ tamneje wokolnoſzje khowaſche, zylje roszychnowali, wſchitko rosbili a do cźiſta ſahubili.

Pſched Sebaſtopolom je ſkoro kóždy dźeń krawniſcho a bija a morduja ßo tam wſchjednje hróſbniſcho. — To hižom naſchi cźitarjo wedža, ſo ßu ſjenoczeni nepſcheczeljo tſi, ſ wonka Sebaſtopola leżaze ruſke wobtwerdźenja ſ wulkim krejpſcheleczom dobyli. Tute wobtwerdźenja leżachu njehdże 1000 krocźel pſched ruſkim tak menowanym malachowſkim tórmom a tutón tórm je najßylniſche wobtwerdźenje ſebaſtopolſkeho pſchedmjeſta Korabelnaje.*) Malachowſki tórm ma njehdże 400 kanonow a ßu murje Korabelnaje ſ nim ſjenoczene. Wón ſteji pak kuſt do prjedka a duż ßo nichtón k tutym, tež ßylnje ſ kanonami wobßadźenym murjam bliżicź nemóże, khiba ſo chze ßo ſ malachowſkeho tórma ſatſjelicź dacź. Duż dyrbja nepſcheczeljo woßebje na to djjelacź, ſo bychu najprjódzy tutón tórm dobyli. Teho dla ßu woni tež 18. junija ßylny nadpad na njón ſcźinili, ale tón ßo radźił neje, pſchetoż woni buchu wot Rußow wotbicźi a ßu wele ludźi ſhubili.

Telegrafiſke depeſchje. Franzowſki general Pelißier woſſewja wot 17. junija: General Bosquet je Czernaju Rieczku wobßadźił. Jutſje chzu w ſjenoczeńſtwi ſ Jendźelczanami na wulki redan*) a malachowſki tórm nadpad ſcźinicź — 18. junija. Dźenßniſchi nadpad neje ßo radźił. Ja ßym wojakam ſaßo do ljehwa zoſacź dał. Kak wele ludźi ßmy ſhubili, nemóżu hiſchcze prajicź.

Ruſki werch Gorczakow woſſewja ſe Sebaſtopola 18. junija popołnju: Dźenßa po ßwitanju, po 24 hodźinſkim mordarſkim tſjelenju a žakoßnje krutym bombardjerowanju ſchtórmowaſche nepſcheczel naſche baſtije cźo. 1, 2 a 3 a kornilowſku baſtiu. Franzowſojo, wſchudźom ſbicźi, zoſachu a woſtajichu 600 jatych w naſchej ruży. — 19. junija: Nepſcheczel je ſkoro zylje tſjelecź ſaſtał a neje ßo dźenßa niczo ważneho pſched Sebaſtopolom ſtało.

Dale woſſewja general Pelißier wot 22. junija: My mjejachmy pſchi bitwi 18. junija morwych: 54 wyſchich a 1544 wojakow, ranenych: 96 wyſchich a 1640 wojakow. Rußojo ßu kruch Korabelnaje ßami wotpalili.

Wſchelake nowiny powedaja tež, ſo ßu 18. junija tſjo generalojo panyli, menujzy franzowſkaj generalej Maillard a Brunet a jendźelſki general Colin-Campbell. Wſcho do hromady mjejachu ſjenoczeni nepſcheczeljo na tutym dnju 9000 morwych a ranenych, każ chzedźa rakuſke a jendźelſke nowiny wedźicź. Jara wele ſchkody je pecźa jena ruſka mina naczinila, pſchetoż jeje pólver bu wot Rußow ſapaleny, jako bje wulka dźjelba Fran-

*) Korab je ruſke meno ſa „łódź" a Korabelnaja rjeka tak wele każ „łódźne pſchedmjeſto" (Schiffsvorſtadt).

*) Redan je franzowſke ſłowo a menuje ßo tajke wobtwerdźenje tak, kiž ſ njekotrych ſchoßow wobſteji, hdźež pak je kóżdy wyſchi ſchoß kuſt bóle do ſad, tak ſo tajke wobtwerdźenje ſ daloka każ wulki ſtłóp (Treppe) wonhlada.

zowſow nad nej ſhromadzena, a wona roskoczi ſ nimi wſchitkimi w jenym wokomiknenju a ſchtoż nebu ſpalene a ſaduſchene, to bu do jeje rospadankow ßobu pohrebane.

Ze Serbow.

S Wulkeje Dubrawy. Na wuſtajeńzu w Pariſu je tež ſ naſchich ſtronow njeſchto date. Inſpektor tudomnych brunizowych podkopkow, k. Rau, je tam menujzy njehdze 13 zentnarjow czeżki a pſches 4 łóhczje wyßoki ſtoły wot luteje brunizy pósłał.

Se Ssalowa. Wotroczſ Vizki, kotrehoż bjechu wóndanjo, każ Sserbſke Nowiny powedachu, ſ póſtami tſjelili, je we wojerowſkej ljekarni wumrek.

Dopisy.

S Lipſka. Na Jana Lipſchczenjo rowy ßwojich lubych ſ kwjetkami a wjenzami wupyſcheju a tak dopomneczje ßwojich dokonjałych czeſzja. To je woprawdzje ßwjatoczny dżeń, hdyż widzitſch, kak żarowaza luboſz. po pohrebniſchczu khodzo, poßlednim komorkam ßwojich ſemretych ßwój wopor pſchinoſcha. — Schkoda jeno, ſo bje wedro ljetßa tón dżeń tak newobſtajne.

S Drezdżan, 25. ßmajnika. W jenym dwori tudy, hdżeż wulke czeńke ſchtyrirózkate kamenje na murju nawroczene ſtejachu, ſta ßo to neſbożje, ſo hólczez, kiż tam hrajeſche, tajki kameń potorże a ßebi wobej ſzehni pſcheraſy. — S Lobja wuczezechu morweho pekarſkeho, kiż bje w czeżkich myßżach do wody ſchoł. — Dljehe hacj tydżeń mjejachmy ſymnojty czaß a druhdy deſchcz. Pón dżelu, wutoru a ßredu tydżeń pak 18.—20. junija, czakachu tudy niekotßi ludżjo ſ bojoſzju na to, ſo budże kónz ßwjeta; w Lipſku ßu ßo teho pecza hižom tydżeń predy ſtrachowali. Ale ßwjet, dżakowano Bohu, hiſchcze ſteji, ſtwórba ßo ſeleni a pißani, a Boże ßtónzo ßo hiſchcze kraßni na módrym ſtoli naſcheho nebeſkeho wótza. O ßnadny człowiczko, ty ßebi myßliſch, ſo możeſch Boju wyßoku radu wußljedżicz a ſ twojej ſachódnej mudroſtku poſtajicz, ſchto je Boża wjeczna mudroſz wuſtajiła?! — — Pola naß ßo tež wele roskładuje tale turkowſka bajka: Stary mudry Turka w Konſtantinoplu ßo ſ jenym zuſym kſcheſzjanom tam rosryczowaſche wo njetziſchej turkowſkej wójni a wuſnawaſche, ſo ſ neje ſ czeżka żadyn wużitk ſa turkowſku móz naſtane. Hdyż ja, powedaſche Turka, na ſjednoczenych (Franzowſow a Jendżelczanow) pomyßlam, dha ßo mi kóżdy krocz ſpomina, ſchtoż ßym njehdy ßkyſchał, a ſchtoż w arabiſkich knihach pißane ſteji. Alla (turkowſki Boh) wuhotowa krala a proſejtu Suleimana (Salomona) ſ wulkej mudroſzju, tak ſo możeſche kral wſchitkich ſtworenjow rycżje roſymicz a wſchitke potajnſtwa wußljedżicz. Njehdy jako ßo tuczel na nebju ſybolo kraßneſche, rekny Suleiman k ptakam: Doneſze me na nju. Wone ßo ſhromadżichu, wón ßo na jich kſchidła lehny, wone jemu k woli jara khwatachu a doleczichu ſo tßi nedżelje na tuczel. Tam ßo wón wopraſcha: Kotry wot waß ma najßwjetliſchej wocżi? Na to ak-baba (ßokoł) wotmolwi: Ja, kneże; ja najdale widżu. Dha pohladaj, rekny kral, delje a praj mi, hdże ßmy. Ssokoł djeſche: My ßmy nad mjeſtom Babylonom; pódla je pſchenczniſchczo; tam ßu żnjeńzy pecz ſornjatkow wuronili, wo kotrez ßo dwaj wroblej wadżitaj. Suleiman djeſche: Khwalcze allu, kiż je tak ßwjetłej wocżi ſtworił! Wſchudże lute dżiwy! Wón woſta njekotre nedżelje na kraßnej tuczeli a ſawoła potom na ptaki: Rad bych wedżit, ſchto na ſemi cżinja; kotry wot waß dha najſpjeſchniſcho ljeta? Saßo ak-baba rekny: Ja kneże. Suleiman ßo dale wopraſcha: Kak dołho trebaſch, hacj ßo ßem wróczisch? Ssokoł wotmolwi: Schtyriadwazyczi hodżinow; 10 hodżinow delje, 4 hodżiny k roshładanju na ſemi a 10 hodżinow hacj ßem horje na tuczel. Kral jeho wotpóßła; ale ßokoł ßo prjeni dżeń newróczi, druhi dżeń tež niz, teho runja tßeczi a ſchtwórty niz. Suleiman ßo dżiwaſche a djeſche pokhmureny: Je ßnadz ßo ßokoł ſpjeſchnoſzje khwalił, kotrejez nima? Tola pjaty dżeń ßokoł pſchindże, ale krwawy, wobodrety a ſ tupymi paſorami. Tamny pak jeho wopraſcha, hdże je tak dołho był. Ptak powedaſche: Mi je ßo neſbożje ſtało. Hdyż bjech ſa 10 hodżinow delje na ſemju, wuhladach rjanu ſahrodu, kotrejez kraßne płody me k ßebi wabjachu. Ja ßo k nim pſchibliżich; ale predy hacj ßo dohlodach, popadżechu me żeleſne paßlje: ſahrodnik pſchiſchedßi pak doneße me, runjez ßo kußajo a drapajo wobarach, ſ pomozu ßwojich wotroczkow do twerdeho jaſtwa ſe żeleſno-ljeßyzatymi wokami a ſankny durje. Tak ßedżach ſawreny ſchtyri dny, hacj pezak wußljedżich, pſches kotrehoż wuheń wuleczich. — Po tychle ßłowach Turka ßwoju brodu ſ ruku hładżeſche a pſchiſtaji: Komuż je ſrudoba poſtajena, na teho pſchindże. Jako pak horka ſpomneny kſcheſzjan to pſchirunanje nerośymeſche, doryczja Turka: Franzy a Jngli najdalſche hwjeſdy ſnaja a najmeńſche żilki w tkhowych nózkach pſchepytuja; ale na żeleſne paßlje ßu ßo nedohladali, kiż ßo Kryma a Sebaſtopol menuja. Ja ßo boju, ſo woni krwawi, wobodrecżi a tupi precz poczahnu, każ ak-baba.

Liſt ſ Ameriki.

(Skóńčenje).

Naſch kapitan doweſe ßo 15. dezembra na cjołmi do mjeſta Galveſtona, ſo by tam parołódj ſamołwił, kiž by naß ſ naſchimi ſmachami pſches barru k mjeſtu pſcheweſła. Tuta parołódj pſchijjedje popołnju poſdje a dyrbjachu ßo wucjahowarjo ſe ßwojimi wjezami khjetſje na nju podacj. To bje żałoßna hara a wulke merwenje, woteńdje pak beſ ſchkody. Na ranje 16. dezembra pſchindjechmy do Galveſtona. Ja ſe ßwojej ßwójbu podach ßo do hotzeńza, druſy woſtachu na łódji a jich wjezy ßo na brjoh wunoſchowachu. Jako tam rano pſchindjech, bje wſchitko ſ kſchinemi a kaſchcjemi wobßadjane a złonizy poczachu pſchepytacj, hacj mamy ſchto ſazłonicj. Ale woni mjejachu to bórſy ßyte, my ſapłacjichmy 50 dollarow, a hižom popołnju bjechmy ſ naſchimi wjezami na parołódji, kiž pſched weczorom do Houſtona wotjjedje. Houſtow leži 80 mil wot Galveſtona. Kóždy dyrbeſche półdra dollara ſa pſcheweſenje dacj. Jedyn dollar płacji 1 tl. 12 nßl. — Hacj runje bje jich wele (81) ſemrjeło, bjeſche pſchezo hiſchcje 500 cłowekow na łodji Ben-Nevis'u do Ameriki pſchiſchło. Tucji nemójachu ßo wſchitzy na parołódj wacj, kiž do Houſtona jjedjiſche. Teho dla woſtachu wſchitke naſche woſy, kaj też njeſchto wucjahowarjow w Galveſtoni, a pſchindjechu potom ſchtwórik ſa nami. Tak leżeſche wſchitko w Houſtoni pod hołym nebjom a trajeſche zyły tydjeń, vredy hacj mojachu ludžjo dale do kraja horje cjahnycj. Ja bydlach pola lutherſkeho duchomneho Brauna w Houſtoni a ſtarach ßo po mózноſzi ſa wucjahowarjom. Wjazore khudße ßwójby dyrbjachu, dokelž peneſy ſjenocjeńſtwa nedoßahachu, w Houſtoni woſtacj a ßebi tam abo we wokolneſzi djeło pytacj, hacj budža ſa nami pſchińcj móz abo chžycj. Tak je Neumann ſ Wukrancjiz a Jan Greulich ſ Hbelſka ſ druhimi w Houſtoni (praj: Huſten), cjaßnikař Janaſch ma tam też ſaßłużbu. Nychtař ſ Mengelsdórfa je tam też. Hurban ſ Rakojd, kotrehož żona je tam do nedjel pſchiſchła, je tudy kraj ßobu kupit a pſchińdje horje. Jeho ßwak Wagner ſ Połpizy chże też pſchińcj.

Ja ſe ßwojej ßwójbu, kaj też Gröſchlez, Teinertez, Kerkez ſ Dubeho, Kubizez ſ Dubrawki a Arldtez ſ Wukrancjiz deſtachmy hakle konz tydjenja ſkładnoſz do New-Ulma. New-Ulm je 85 jendjelſkich mil wot Houſtona. My dyrbjachmy dwaj dollaraj ſa kójde ſto puntow płacjicj a mjejachmy 8300 puntow na dwiemaj woſomaj. Do jeneho bje 12 a do druheho 10 wołow ſapſchehnenych. Wot Houſtona hacj k rjeki Brazos'u djechmy pſches wulke prairije, to rjeka, kiž ßu huſto jara błóczjane a mokre. Pucj bje żałoßnje hubeny, my pak tola ſwróczili neßmy. Tutych 85 jendjelſkich mil (to je 17 njemſkich) ßmy pjatnacje dnjow jjecj dyrbeli. Wſchitzy, ſ wuwſacjom mojeje żony a małych djeczi, dyrbjachu hicj. Weczor bu wot łożowych płachtow a teho runja njekajki ſtan abo zelt ſeſtajany, poßleſchcja at.d. do neho ſnoſchene, pódla woheń ſadjełany a warene. Hdyž bje deſchczoite wedro, nebje na mokrej prairii runje duſchnje. My mjejachmy jenoż njekotre hroſne dny, jako bjechmy druhu ſtronu rjeki Brazos'a. To bje 3. a 4. januara. Tehdy dyrbjachmy na prairii pſchenozowacj, kotraž ßo ſ wodu błyſkcjeſche. Duž bje cjeżko, ßuche mjeſtaſchko namakacj. Druſy pak tam tola woſtachu. Ja pak ſe ßwojej żonu a ſ Gerhardom, kotrejuž dyrbjach pſches jenu rjeczku pſchenjeſz, djech ſaßo hacj k rjezy Brazoſej, hdżež bje njekajka korczma. Ale tam bje wſcho tak pſchepelnene, ſo naß nuts newſachu a my dyrbjachmy pſchi wſchej ſymi a mokrecji w njekajkim ſtarym djeratym torežu zyłu nóz pſcheßedjecj. Na ſajtra wróczichmy ßo ſaßo k naſchim ludžom a dyrbjachmy ſaßo jara pſches wodu brodjicj. Skónczńje pſchińdjechmy tola ſwożomnje do New-Ulma a dyrbjachmy hromadjje 167 dollarow ſa weſenje ßwojich wjezow płacjicj.

My doſtachmy hoſpodu na jenej farmi (burſkej żiwnoſzi), kotraž paf bje tak ſ wucjahowaremi pſchepelnena, ſo tam dołho wutracj nemójachmy a ßebi ljepſche mjeſto pytacj dyrbjachmy. To mjejeſche ßo też teho dla ſtacj, dokelž do nedjel mojeje żony dołho wjaz nebjeſche. Dokelž pak bje khjeża wucjahowarja Matizy ſ Koſchlje a Domaſchki-Janakowa khjeża ſ Rychwałda też pſchepelnena, dha wobſankuych, New-Ulm wopuſchczicj a k ßwojim pſchecjelam pſchi Rabbscreeku (praj: Räbbskrik) cjahnycj. Ja cjahnych ſa nimi horje a trechich do khjeżje Półnika ſ Wukrancjiz, kiž 40 mil wot New-Ulma horje bydli. W tutej bliſkoſzi ßu naſchi ſamóżicjiſchi ludžjo horka ſpomneny kruch kraja kupili. Tam w Polnikowej khjeżi, kiž pak jemu neßluſcha, bydlu ja a tam je moja żona 13. februara djówczicjku porodżiła, kiž bu Marja Thereſia kſchcjena, ale 14. mjerza na ſabyrk wumre. Wona bu 17. mjerza na nowokupenym kraju pohrebana a ſ jeje cjełkom je nowe pohrebniſchczo, kotrež ßym ja ßwecjił, ſapocjate. Moja żona je ſtrowa.

Schtož naſchu jjedj naſtupa, dha peczemy wſchjednje majßowy khljeb w żeleſnym kótli, kiž ma wjeko, kißany abo nekißany, kaž kóżdy chże. Majßowe ſorna dyrbimy ſ ruczнymi młynami roſemljewacj, dokelž ßu druhe młyny daloko.

Predy wucjehnenych Serbow ßmy żiwych a ſtrowych namakali.

Schto ſ nami budże, nemóżu hiſchcje prajicj.

Wotmyßlenja w naſtupanju naſcheje kolonije ßu hiſchcje tak neſtrake, ſo jedyn njetko hiſchcje nicžo wjeſte prajicž nemóže. Po dwjemaj abo po tſjóch ljetach budže ßo njeſchto wjeſžiſche reknycž hodžicž, predy niž.

Ja proſchu tutón liſt a pſchipołożeny ſapiß ſemretych tež k. vicedirektarej Wanakej a redaktorej Serb. Nowin. ßobudžjelicž ſ tym požadanjom, ſo by ßo ſpomneny ſapiß w tych ßamych woſjewik.

Dokelž ßym ßłyſchał, ſo chzedža njekotſi farmerojo naſche dla nepſchecželſke liſty do Budyſchina piſacž, dha proſchu pſchecželow Wanaka, Ssmolerja a t. d., ſo bychu mi worpißmo tych ßamych póſłali*), ſo bych wudawanja ßwojich pſchecžiwnikow wułożecž móhł. Ja widžu, ſo ſmjeju tudy tež ßwoje pſchecžiwnoſsje, kaž predy w ſtarym wótznym kraju. Tola budu tež tudy ßwój troſcht namakacž. **Jan Kilian**, d.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Schtóžho pola Waß kommandjeruje, Motßo?

Mots Tunka. Kóždy muž w ßwojim domi.

Hanß Depla. Druhdže ßo tak bycž neſda.

Mots Tunka. Kaha to tak?

Hanß Depla. Hlaj, jako bje ßo wóndanjo wuwedrikło a wſchitzy ludžjo na pola a łuki khwatachu, ſo bychu tam ſaležane džjeła wobſtarali, dha wuhladach ja jeneho hoſpodarja w korczmi, hdjež ßebi wón wot harfeniſtkow ſpjewacž a hracž dawaſche a na poßledku tež rejwacž poczja. Ale runje jako bje w najljepſchim rejwanju, dha ſtupi jeho žona do korczmy, ſkoczi k ßwojemu mužej, plazny jeho njekotry raſy ſa wuſchi, — a wón džjeſche pojßnywſchi hłowu ſ nej domoj. Praj wſchak, ſchtóžha bje tudy ſ knesom?

Mots Tunka. Nò, tón muž tola, pſchetož wón je ßebe ßameho pſchewinył.

Spěwy.

Klukluk-ptaczatko.

Hłóß: Schoł je tón hólczik :,: ꝛc.

Ja ſnaju ptaczka :,:
Tón dźiwnje ſaſpjewa,
Wón ſpjewa: klukuk, klukluk!
A jaßnej wóczzy ma.

Tón leßny ptaczik :,:
Ma w pinzy hnjesdżeſchko,
A hwiſda: klukluk, klukluk!
Hdyž pſchindże na ßwjetło.

Horleſchko khjetre :,:
Ma winkobarbniwe
A kureczi: klukluk, klukluk!
Hdyž wón je próſnicz dże.

Wón je tak ſkludny, :,:
So ſleczi na blido
A woła: klukluk, klukluk!
Sko ßyńcze wokoło.

*) To ßo ſtanje. Red.

Hdyž wón ßo khila :,:
A ßwój pyſk rosdaji:
Dha klinczi: klukluk, klukluk!
A kójdy pſchiſtupi.

Schjeri wón kſchidło :,:
A póczne machotacz,
Dha ſnowa: klukluk, klukluk!
Wón khwata ſaſpjewacz.

Schtój chze joh' widjecz,
Schtój chze joh' ßłyſchecz,
Djerz ſ nami worczisnu —
A wupij: klukluk, klukluk!
Tu ſchlenczku nalatu!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska wosada: Chr. G. Neumann, kóprola 3. kompanije 4. infanteriebrigady w Drażdżanach, ſ Hanu Khryſtianu Ditrichez ſ podhroda. — Pjetr Kumpan, kubleć we Wulkim Dażini, ſ Hańżu Ruſlez ſ Wyßokeje.

Křćenaj:

Michałska wosada: Ernſt Moritz, Pjetra Kſchiżanka, wobydlerja na Żidowi, ß.

Podjanska wosada: Jan, Jana Roſtoka, khjejnika w Bjelczezach, ß.

Zemrjetej:

Djeń 16. junija: Marja rodż. Kholichez, bjergarja, khjejerja a żitneho pſchekupza Jana Dórżanka mandżelſka, 38 l. — 20., Hana, rodż. Petſchkez, nebo Kaſchpra Pecha, wumeńkarja na Żidowi, ſawoſtajena wudowa 79 l. 4 m.

W michałſkej zyrkwi prjeduje 4. nedżelu po ßwjatej trojizy popołnju kand. duchomnſtwa a mjeſchczanſki wucżeŕ k. Mróś.

Jutſje, ſchtwórtu nedżelu po ßwjatej trojizy budże ßerbſka Boża ßłużba w kſchižnej zyrkwi w Drażdżanach po dotalnym waſchnju a ſmjeje k. viecedir. Wanaſ ſ Budyſchina prjedowanje, a k. d. Trautmann ſ Budyſchina ſpowedż.

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Drażdżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecżor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecżor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 28. junija: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerwjeny ſłoty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 82½ 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Poſtajenje cżežkoty a płaczisny khljeba, muki a wotrubow

wot 26. junija 1855 hacż na daliſche ſa mjeſto Budyſchin.

A. Sa mjeſchczanſkich pekarjow:

I. Rżane pekło.

℔. wuberneho cżiſteho knejſk. khljeba — tl. 1 nßl. 7 np.

prjeneje ſórty domjazeho khljeba ſ 1 poſnamenicż:

1 ℔.	"	"	"	"	—	tl. 1	nßl. 2 np.
2 "	"	"	"	"	— "	2 "	4 "
4 "	"	"	"	"	— "	4 "	8 "
8 "	"	"	"	"	— "	7 "	2 "
6 "	"	"	"	"	— "	9 "	6 "

℔. druheje ſórty domjazeho khljeba ſ 2 poſnamenicż:

1 "	"	"	"	"	—	tl. 1	nßl. 2 np.
2 "	"	"	"	"	— "	2 "	3 "
4 "	"	"	"	"	— "	4 "	5 "
6 "	"	"	"	"	— "	6 "	7 "
8 "	"	"	"	"	— "	8 "	9 "

W Budyſchinu, 25. junila 1855.

B. ſa hokinſkich, żidowſkich a weßnych pekarjow:

prjenja ſórta domjazeho khljeba, ſ 1 poſnamenicż.

4 ℔.	"	"	"	4 nßl.	7 np.
6 "	"	"	"	7 "	— "
8 "	"	"	"	9 "	3 "

druha ſórta domjazeho khljeba, ſ 2 poſnamenicż:

4 ℔.	"	"	"	4 nßl.	3 np.
6 "	"	"	"	6 "	5 "
8 "	"	"	"	8 "	6 "

II. Muka a wotruby.

1 zentnaŕ rżaneje muki	.	5 " 10 "	— "
1 " rżanych wutrobow	.	1 " 23 "	— "

Mjeſchczanſka rada.

Nawěſtnik.

Pondżelu 2. julija popołnju wot 2 hodżinow budże ßo w Hornym Rachlowi cżo. 25 djjelba muſkeje draſty, wſchelake kſchinje, khamory a njeſchto domjazeho gratu na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

W Bohowi pola Neßwaczidła je ſahrodniſka żiwnoſz cżo. 9, ſe 171 dawkſkimi jenoſzemi napołożena, bes wumeńka, ſ ljetuſchimi żnemi pod ſpodobnymi wumjenenemi pſchemjenenja dla ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Sahrodniſka žiwnoſz czo. 24/25 w Pſchiwczizach, ſe 6 akrami areala a ſe 160 dawſkimi jenoſzemi napołożena je ſ wubernymi ljetuſchimi hnydom na pſchedań.

Woſjewenje.

Czeſzenym Sserbam woſjewjam ſ tutym, ſo budu wot njetk kóżdy tydżeń trójzy a to póndżelu, ßredu a pjatk rano wot 8 hacż pſchipołnju do 1 hodżiny w Schjerachowi a to w khjeżi k. Franza Schulzy cat. no 275 po 1 ſkhodżi rycżniſzy k ßłużbi ſtacż.

W Nowoſalzu, 25. junija 1855.

J. Seubich, rycżnik.

Bożemje!

Pſchi ßwojim wotkhodżi do dalokeho rußowſkeho kraja praju wſchitkim ßwojim ſnatym a pſchecżelam najwutrobniſche bożemje, a kneſej ryczeřkublerej Kindej nad Małym Budyſchinkom najpodwólniſchi dżak. **Jan Reczka**, mjeſcheř.

Wucżahowanje.

Dobre łódżje, wot wuſtojnych kapitanow wedżene, wotkhadżeja kóżdej dwje nedżeli, 1 a 16. kóżdeho mießaza ſ wucżahowaremi do New-Yorka do Ameriki. Tež do druhich pſchiſtawow w Amerizy ßo huſto łódżje ſ wucżahowaremi wobſtaraja. Do Teraſa w Amerizy pak ßo w ljecżi dla wulkeje horzoty, kotraż ſtraſchnu żołtu ſymnizu ſałożuje, łódżje neſzelu, ale jenoż w naljecżu a w naſymi, a póńdu tam hakle wot auguſta ſaßo łódżje. Do Auſtralije ſzelu ßo łódżje ſ wucżahowaremi, tak borſy hacż je ßo doſz wucżahowarjow ſeſchło.

Wſchitkim tym pak, kiż chzedża a do Ameriki a do Auſtralije wucżahnycż a ßo pſchese mne wobſtaracż dacż, dawam wſchitke, jim trjebne wułożowanje rad a darmo

W Budyſchini, 26. meje 1855.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konzeß. wucżahowanſki agent.

Pod rukowanjom woprawdżitoſzje.

Dr. Borchardtowe arom.-mediz. ſelowe mydło (po 6 nßl.)
Profeßarja **Dr. Lindowa** vegetabilſka żerdkowa pomada (po 7½ nßl. kruch.)
Haptykarja **Sperati'a** italſke medowe mydło (w pakcżikach po 2½ a 5 nßl.
Dr. Hartungowy chinaſkorowy wolij (w ſtemplowanych bleſchkach po 10 nßl.
Dr. Hartungowa ſelowa pomada (w ſtemplowanych tyglach po 10 nßl.

Dopokaſane pſches dołholjetne radoſtne dopokaſma wſchelakich nawukomnych pruhowanjow a praktiſkich nałożowanjow, móża ßo horejſche privilegowane ßrjedki ſe ſprawnym dowjerenjom do porucżazeho ſpomnenja dawacż; a budża ßo wjeſzje wote wſchitkich tych, kiż ßu je junkrócż nałożili, ſ woßebnym ſpodobanjom pſchezo ſaßo trebacż. Proſpekty aroswucżenja nałożenja darmo dawa, każ tež tute ßrjedke ßame w **Budyſchini** jenoż ßam pſchedawa **Wilh. Hammer**, w Bernarcżizach **Hermann Einert**, w Biſkopizach **Friedrich May**, w Kameńżu **Aug. Naumann**, w Lubiju **Korla Dümmler**, w Rakezach haptykař **Fecius**.

Kauzia. Dokelż weleljetne dobre meno pódla ſtejazych ßrjedkow ſkoro wſchjednje = wſchelake potwory a falſchowanja = ſałożuje, chżyli cżeſzeni kupowarjo naſchich ßrjedkow niż jeno na jich huſto woſjewine ſapakowanje, każ tež na mena: **Dr. Borchardt** (Kräuter-Seife), **Lindes** (Stangen-Pomade) **Sperati** a **Dr. Hartung** (Chinarindenoel a Kräuter-Pomade), ale tež na firmu naſcheho naſtupazeho jeniczkeho depoſitara w jenym mjeſzi = k wotſtronenju ſjebanja = dobrocżiwje ßwjeru kedżbowacż

Powſchitkomne ſawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saruczazy fond towarſtwa **Dżeßacż millonow 500,000 ſchjeßnakow dobrych penes**

Wetſchi dżjel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożcżeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſkót, wumłóczene żita atd. atd. pſchecżiwo wóhnju po tunich twerdżje poſtajenych prämijach.

Dopłacżowanja ßo żenje żadacż nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wupłacżowanja ſa ſchkodowanje bes wotcżehnenja w tych ßamych peneſach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſkicża towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżłowekow. Sawjeſzenja pucżowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchje pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Großowe bróstkaramellje.

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju pschedbybawoßju pschi sasymnenju w symnym cžaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy cžaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Toleŕ myta

dostane pschi saßodacžu namakaŕ kóžaneje, ßobotu wot žitnych wikow hacž na hrodowsku haßu shubeneje listownje (brieftaschje), w kotrejž bje 6—7 tl. paperjanych penes, pola remeneŕskeho mischtra Schlemmera na žitnych wikach.

Nowe

woprawdžite schtajermarkske koßy, ßerpy a rjesakowe nožje ßu saßo pschischłe, a poruczam te ßame w zyłych wałach, kaž tež jenotliwje po najtunischej płacžisni.

W Budyschini, 20. junija 1855.

Jan Mießnaŕ.

Rachlowske ßerbske ev. luth. towaŕstwo smjeje jutsje nedželu shromadžisnu.

Pschedßydstwo.

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. towaŕstwo smjeje jutsje sa tydžeń 8. julija we wulkowelkowskej schuli mißionsku shromadžisnu. Duž ßo wschitke ßobustawy towaŕstwa, kaž tež wschitzy drusy, kiž chzedja ßo na nej wobdžjelicž, wutrobnje proscha, ßo tehdy popołnju w tsjoch tam nutsnamakacž.

Pschedßydstwo.

W Ssmolerjowej knihaŕni je k dostacžu:

Mißionski poßoł cžo. 7.

Wutrobne knižki. 5 nßl. 5 np.
Sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.
Wetscha sahrodka kwjetkojta. 1 nßl.

✝ Wschitkim ßmojim pscheczelam a snatym podawam s tutym tu srudnu powesz, so bu moja lubowana mandželska Marja, rodž. Kholichez, po Božej newußljednej radži 16. junija s tuteje cžaßnoszje do tamneje wjecžnoszje pscheßadžena.

W Budyschini, 25. junija 1855.

Jan Dóržank.

Božemje a dźak

nebo Marja Dóržankoweje rodž. Kholichez.

Kiž derje so mnu mjeneschcže
A s luboszju ßo bližeschcže,
Hdyž khora delje ležach ja:
Wam mój dźak budž sda najljepscha.

Wam wschitkim praju božemje,
Tež tym, kiž ke mni pschindžeschcže,
So do cžicheje komorki
Me bjeschcže srudni dowedli.

A kiž tu ßami nebjeschcže,
Ssem jenož w duchu myßleschcže:
Tež Wam ja praju božemje
Sa wasche myßlje luboszje.

Sobotu 23. junija wobradźi namaj Bóh tón knjez stroweho a čerstweho synka.

We Wulkich Zdźarach, 26. junija 1855.

Bergan, duchomny,
Ernestina Berganowa.

Dźeń 26. junija bu slub naju wutrobow w budesčanskim Božim domje cyrkwinscy poswjećeny.

We Wojerecach, 28. junija 1855.

Prawosław Kordina, archidiakonus,
Emma Kordinowa, rodź. **Lišowna.**

Ze Serbow.

S Plußnikez. Tudy je ßo pjatk rano w 3 jedyn kneži fórbark, kaž tež młynkez hródž a jena žiwnosz wotpaliła. Dróbnischu rosprawu sa tydžeń.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedźna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	5	25	5	10	5	17½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	7	12½	6	—	7	7½	Jahły	9	20	9	10	9	15
Jeczmeń	4	15	4	5	4	10	Hejduschka	7	—	6	20	6	25
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	2	—	1	10	1	25
Hróch	6	10	6	—	6	5	Kana butry	—	14	—	12	—	12½

Dowoz: 2835½ kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 27. 7. julija. Lěto 1855.

Wopschijeczje: K nawedženju. Sswjetne podawki. S Plußnikez. S Nebelcžiz. S Lubija. S Tsjelan. Se —.—. S wojerowskeho wokreßa. S Budyschina. Guano. Dopißy. Schjeszadwazeta ßerbska Boža ßlužba w Dreždžanach. **Druhi list s Ameriki.** Hanß Depla a Mots Tunka. Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

K nawedženju.

Schtóž chze na tsecze schtwórtljeto 1855 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy cžaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu poruczicz, pschetož te ßame cžitaja ßo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóž chze po tajkim njeschto tak prawje po zyłym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redakzia.

Swětne podawki.

Sakska. Prjenja komora je nowy hońtski sakoń sa dobry spósnała. — Albertska, wot Draždžan do Tharanda wedžaza, želesniza bu 28. junija ßwedžeńizy wotewrena a bjeschtaj tež kral a krónprynz pschitomnaj. — Pjatk tydženja pschijjedže kral nenadžujzy do Pirny a wobhladowasche tam ßyrotcžu khježu. Pschi wotkhodži wupraji wón ßwoje spodobanje tež na tym, so mjejachu ßyroty, tam kubłane, strowy a cžerstwy napohlad. — Žita po zyłym kraju rjane steja a žitna płaczisna kóždy tydžeń wo njekotre ßljeborne spaduje.

Prußy. Kralowa strowosz je saßo ljepscha. — Kral je draždžanskemu ßławnemu keklerej Dawisonej słotu tobakowu tysku darił. Dawison je psched njekotrym cžaßom na barlinskim dźiwadli (theatru) hrał a ßo kralej spodobał.—

Rakußy. Rakuske wójsko wobstejesche w poßleńschim cžaßu s 553,902 mužow a 77,540 koni. Njehdže połojza tuteho wójska je njetko domoj puschczeneho. — Ban Jelacžiz je ßo do Karlsbada podał a póńdže wot tam najskere do Parisa, so by tamnischu wustajeńzu wobhladował. — W Tyrolskej ßu wulke wody wele schkody nacžinile. Wone ßu w Burgeisu 40, w Schleisu 28 a w Laatschu 20 twarenjow sahubile.

Franzowska. Khježor je 2. julija ßejm wotewrił a sapóßłanzam wosjewił, so chze wójny dla 750 millionow nórtow sajimacz. Dale je wón wosjewił, so budže dawk na palenz a spirituosa powyscheny a so dyrbja želesnizy pschichodnje tež dawki dawacz. Skóncžnje wupraji wón, so chze w bližschim cžaßu 140,000 rekrutow sa wójsko wusbjehnycz dacz. -- W njekotrych krajinach Franzowskeje ßu ßo žitne žnje sapocžałe a ßu tam rjane.

Jendželska. Lord Raglan, wyschi general jendželskeho wójska w Krymi, je 29. junija wumreł a to najskere na kholeru. Hižom njekotre dny do ßmerczje bje wón tak hubeny, so dyrbesche roskasowanje generalej Simpsonej pschepodacz. — Tež ßu generalojo Brown, Pennesather a Rodrington khori. — Ssejm je wobsanknył, so dyrbja jendželszy wojazy w

Krymi hiſchcje junu wetſchu ſdu doſtacz, hacz dotal. — S aſowſkeho morja je powesz pſchiſchla, ſo bu kapitan Lyons, kiz je tam roskaſowanje mjel a ruſke magaziny ſpalicz dal, wot jeneje ruſkeje kulje trecheny a ſo je wumrecz dyrbjal. — Na kupi Helgolandzi ſhromadzuje ßo pſchezo wjaz rekrutow, kiz tam ſ Njemzow pſchikhadzeja, ſo bychu do jendzelſkeho wójſka ſtupili. Tu khwilu je tam hizom 600 muzi.

Rußowſka. Admiralojo jendzelſkofranzowſkeho lódzſtwa w naranſchim morju ßu w poßleńſchich nedzelach twerdzišnu Kronſtadt tſi krócz rekognoſzirowacz abo wobhladowacz dali a ßo pſches to pſcheßwjedzili, ſo je Kronſtadt ljetßa hiſchcze wele ljepe wobtwerdzeny, dyzli loni. Wón je ſe 60 wulkimi kanonami wobroneny, w pſchiſtawi ßu wójnſke lódzje a njehdze 150 czolmow ſ kanonami a nutſkhód do pſchiſtawa (Hafen) je ſ podnurenymi lódzemi ſaraczeny, ſo je po taſkim ſkoro nemózne, nadpad na tutu twerdzišnu ſczinicz. — Telegraf je njetko wot Sebaſtopola hacz do Petersburga hotowy, tak ſo móze khjezor kózdy czaß ſhonicz, kak w Krymi ſteji. — Po franzowſkich nowinach je Pelißier ſa czaß ßwojeho kommanda hizom 25,000 muzi ſhubił. Wyſchi jeho wójſka na to mórcza, ſo wón ludzi tak mało lutuje a Pelißier je teho dla na khjezora Napoleona pißał, ſo by kommando njekomu druhemu dał, prajizy, ſo ßo Sebaſtopol nihdy dobycz nemóze, khiba pſches wulke kreiroslecjje. Napoleon je pak jemu porucził, ſo by roskaſowanje dale wedł. — Kholera w ſjenoczenym wójſku pſched Sebaſtopolom hiſchcje pſchezo knezi a je na tu ßamu tez jendzelſki general Eſtcourt wumrek.

Wulke bitwy ſańdzeny tydzeń w Krymi byke nejßu.

Telegrafiſke depeſchje. Jendzelſke a franzowſke: Rußojo wuporedzeja ßwoje, w poßleńſchim czaßu wobſchkodzene wobtwerdzenja. My (Jendzelczenjo a Franzowſojo) ßmy njetko wobßedzerjo kuloiteho wobtwerdzenja, na kerchowi pſched Sebaſtopolom leżazeho, ſ kotrehoż buchu Rußojo 18. junija wuhnaczi. Tez je tak menowany mamelon a pódla leżazy dół w naſchej ruzy.

Ruſki werch Górczakow woſzewjuje wot 24. junija ſe Sebaſtopola: Nepſcheczjel jenoż porjedko tſjela. Dzjelba nepſcheczjelow, kiz bje Czernaju Rjeczku pſchekroczika, je ßo ſaßo na ljewy brjóh wróczika. — Wot 27. junija: Nepſcheczjelow tſjelenje je ßkabe. Nepſcheczjel nowe pſchjerowy ryje. My ßo k ßylnemu wobaranju hotujemy. — Wot 29. junija: Niczo woßebneho ßo pſched Sebaſtopolom ſtało neje. Nepſcheczjelowe tſjelenje je pſchezo hiſchcje ßkabe.

Ze Serbow.

S Plußnikez. Pjatk 29. junija rano ¾ na 3 wudyri tudy na knezim, kneſej ryczerkublerej Scheffelej ßtuſchazym fórbarku woheń a to w dómſkich, w kotrychż rjeſnikaj Hennig a Lubſch bydlitaj. S dómſkimi ßu ßo tez hródzje a brózeń wotpalike a dale tez wſchitke twarenja żiwnoſzerja Handrija Kraſki a brózeń a hródż mlynka Auguſta Schönfelda, tez ßu ßo ßußodam wókna wot wulkeje horzoty rospukake. Hennigej je ßo tez ßwinjo wopaliko, tak ſo dyrbeſche ßo dorjeſacz.

S Nebelczis. Dotalny njemſki katechet na budyſkim tachanſtwi, k. Jazßkawk, je tudy ſa kaplana poſtajeny. Pichi ßwojim wotkhodzi ſ Budyſchina doſta wón wot ſchulerkow druhcje rjadomnje rjanu ſchalku a wot ſchulerjow teje ßameje klaßy pjekne pißadło jako dar poczeſzjowazeje luboſzje.

S Lubija. Jako bje ſchtwórtk tydzeń żeleſniſki czah ſ tudomneho dwórniſchcja wujjet, wuſkoczi nedaloko teho ßameho jedyn wós ſ kolije. Hacz runje czah hiſchcje khjetry kruch bjeżeſche, predy hacz bu ſaſtajeny, dha ßo tola ſpomneny wós neſwrócji a puczowarjo buchu pſched wulkim neſbożom ſwarnowani. Reczaſy pak, ſ kotrymiż je jedyn wós k druhemu pſchipowißneny, bjechu hizom tam a ßem khjetro nakażene a trajeſche niekotre hodziny, predy hacz bje wſchitko ſaßo w ßwojim prawym poredzi.

S Tſjelan. Tudy ſta ßo nedzelu 1. julija to wulke neſbożje, ſo na waſchnje, kotrez hiſchcje doſz wußwjetlene neje, jenicżki, njehdze tſi mjeßazy ſtary ßynk tudomneho kublerja Jana Piwarza, runje jako ſtarſchej pſchitomnaj nebjeſchtaj, ſalmiakowy ſpirituß pózre. Wot tuteho buchu jemu ſnutſkomne dzjelje tak ſpalene, ſo dyrbeſche naſajtra wumrecz.

Se S—.—. Nedzelu pſched dwjemaj nedzelomaj bjeſche pola naß wulke kulenje, a

potom reje. Tež pschińdże njeschto hólzow ſ Delan a ßredź weczora ſta ßo mały ſbjeżk a puki, tak ſo jeneho khjetro nabichu a dwaj mjejeſchtaj rosdrapanu hubu: hacź ſtaj tajkaj pſchiſchłoj, to ja newjem. Tež ſtaj dwaj pſchi rejach ſe ſkhoda panyłoj, najſkere pak ſaßo ſtanyłoj.

S wojerowſkeho wokreßa. Hdyż maſch njehdże njeschto wobßwjedzicź, dha praj cźiſtu wjernoſź, hewak pſchińdżeſch do ſchkody a haniby. To ßu w junuju t. l. tſjo wobydlerjo naſcheho wokreßa pſched pſchißahanſkim ßudom w Khoczebuſu k ßwojej wulkej żałoſzi ſhonili. Woni bjechu menujzy wſchitzy nepraweho ßwjedzenja dla wobſkorżeni a pſchindże najprjódzy należnoſź wotrocźka Mateje Nowaka, pomenowaneho Kuliſcha, ſ Tacźez do rosßudżenja. Wobſkorżeny bje menujzy k temu ſłał, ſo je dla Jurja Sſłabiny wopacźne ßwjedzenje wotpołożił a to ßamo ſ pſchißahu wobtwerdził. Wón bu 14. junija wot ſpomneneho ßuda k 2ljetnemu zuchthauſej wotßudżeny. — Dale bje dźjełacźer Jan Kubſch, pomenowany Federmatz, loni pſched wojerowſkim ßudom ßwjedził a na to pſchißahał, ſo je wón 23. auguſta 1854 pſched khowanjom ßtónza na dwór khjeżnika Lucheho pſchiſchoł a ſo Luchi hacź do 10 hodźinow, hdźez je ßo wón hakle wot neho wrócził, ſe ßwojeho dworu wuſtupił neje. Ale dwaj druhaj ßwjedkaj dopokaſaſchtaj, ſo je Luchi tehdy na honiwi był, a Kubſch bu teho dla wopacźneje pſchißahi dla k poltſeczaljetnemu zuchthauſej wotßudżeny. — Skónczńje pſchińdże wjez khjeżnika E. Kleczki ſ Bjeleho Khołmza do wujednanja. Laſowſki kneźi rybak Schimank bje menujzy 10. julija 1854 pſchipołnju w 2 hodźinomaj bjełokhołmczańſkeho korczmarez ßyna Jana Kaplerja w nowym haczi w karpach trechił a jeho wobſkorżił. Ale Kapler prajeſche, ſo je wón tehdy doma płót twarił a powoła ßo na ſpomneneho Kleczku, kiż bje jemu, każ wón wudawaſche, pſchi jeho dźjeli pomhał. Kleczka bje to tež pſched wojerowſkim ßudom wobßwjedził a teho dla pſchißahał, ale druſy ßwjedkojo dopokaſachu, ſo bje jeho pſchißaha wopacźna a wón bu teho dla 21. junija k 3ljetnemu zuchthauſej wotßudżeny.

S Budyſchina. Njetko je, każ ßłyſchimy, ſ wjeſtoſzju poſtajene, ſo budże ljetuſchu naſymu ßerbſki ſpiewanſki ßwjedżeń w Lubiju wotdźerżany.

S Budyſchina. Nedźelu 24. junija bjeſche w tudomnej ßerbſkej katholiſkej zyrkwi żadny ßwjedżeń, pſchetoż tehdy dźerżeſche tam nowopoſtajeny vikar a njemſki katechet na budyſtim tachantſtwi, k. Wels ſ Hrubelczizi, ßwoju prjenju Bożu mſchu. Pſchi tutym ßwjatym ſkutku, kotrehoż ważnoſź bu pſches pſchitomnoſź k. biſkopa Forberga a druhich wyßokich duchomnych hiſchcze powyſchena, aßiſtirowaſchtaj jemu k. farař Kucźank a k. kapłan Nowak. Po Bożej ßłużbi bjechu wſchitzy knežia na tachanſtwi pſchi cźeßnym wobedzi ſhromadżeni a bjeſchtaj tam tež nan a kmótr k. Welſa pſcheproſchenaj, poſdźiſcho poczeſzi pak k. biſkop ſ njekotrymi kneſami duchomnymi jeho nanowy dom w Hrubelczizach, hdźez ßo cźeßny dźeń noweho duchomneho kneſa po dotalnym waſchnju ßwecźiſche.

S Budyſchina. Pſchi tudomnym wulkim mjeſchczańſkim tſjelenju bu w hodlerſkej tarczi, do kotrejež ßo prjene tſi dny tſjela, k. reſtaurateur Kiſtner ſ kralom a k. ſtótnikařſki miſchtr Boëtius ſ marſchalom.

Guano.

Naſchim ßerbſkim ratarjam je drje hižom derje ſnate, kak wubernje guano na roſzenje żita ſkutkuje, woßebje hdyż ßo cźiſty, wopraw-dźity peruvianſki guano nałożuje. Tajki guano ma tež wobßedźeř budyſkeho hoſzeńża k ſtotemu lawej, k. Bartels, na pſchedań a ſo by wutroba cźim ſkere wjerila, ſchtoż wocźi widźitej, dha je wón ßwoje, hnydom pſched bohatymi wrotami k prawizy leżaze polo ſ wowßom wobßył a na tutym ſahoni ßłowo „GUANO“ ſ tutym hnojidłom wußypał. Hacź runje je tónle ſahon po potrebnoſzi hnojeny, dha wuſnamenjuja ßo tola te dźjelby, na kotrež je guano naßypane, na to waſchnje, ſo tam wowß wele reńſchi, móznſchi a cźjemniſchi ſteji, hacź runje je njetko hižom wulki, tak ſo móże jedyn ſpomnene ßłowo hiſchcze derje cźitacź.

Dopisy.

S Drezdźan. 30. ßmażnika. Hdyż ludźjo, kiż na mjerznu mhłu (kurjawu) kedźbuja, wjeſchcza,

ſo budże ſto dnjow po nej deſchcj, dha drje tak wopak nimaju; pſchetoż wele dnjow w mierzu bje lietża mhlowych, a njetko w ſmażniku je khjetro wele mokroty było, kotraj druhdy jenoż kurjawojcjje mholeſche. Cjopłeho wedra tón cżaż ſaczuli nejżmy, wele wjazy ſmy huſto doſż widżeli, kak cjopłomjer (thermometer) jeno 5 — 8 ſtupeńkow R. pokaſowaſche; haj, rano druhdy lóhki ſrjej (mróſyczk) na łukach leżeſche. — Wot 23. hacj do 27. dnja teho mjeżaza mjejachmy hermank, kotryż bje deſchczjoły, kajkeż naſche hermanki ſ wetſcha żu. Kupowarjow nejżmy wele wohladali, na cjimż żu najſkere hubene cżaży wina; a darmo dawacj nichtó niczo nechaſche. Bes pſchedawaremi nadeńdżechmy muża ſe ſerpami a brużami, kotryż ſe żwojej żonu żtowjanſki ryczeſche. — Pożledni dżeń hermanka, żredu tydżeń, bjeſche quatember, kiż najpredy mokry ſaſtupi, tola pak hijom rano wokoło 7 żwoje wobleczo pſchemjeni a nam potom mędre nebjo a jażne żłonzo zyły dżeń pokaſowaſche, kotrehoż tej żo dżenża weżelimy. Tak dha żo nadżijamy, ſo njetko, hdyż w protyzy lieczje ſteji, wjazy ſymu mrjecz nebudżemy, a ſo żane żydom nedżel deſchcja neſmjejemy, runjeż żo to wjeſchczi, hdyż na żydom ſpanzow deſchcj dże — — Naſche wot koſtżjanza a łukelza pißane rożki neiżu huſte, ale hewak rjane. Jerzy a pſcheńzy kczjeja; ale pſcheńzy a jeczmenje maju khjetro wele żnjecza. Bjerny (kulki), kały, rjepy a naljetnja piza rjane ſteja. Rjepik żo życzje; a żyno nam luboſnje do noża pacha, hdóż jón ſ mjeſta won tyknemy — — Tele dny w Neudorfi holczka pjches to wo żiwenje pſchińdże, ſo do żuda padże, kotryż bje w ſahrodzi ſaryty, ſo by żo tam deſchczowa woda hromadżita. Pſchi tym żo kożdy na to dopomń, ſo ma żwoju ſtudżeń a druhe ſtraſchne mjeſtna żwjeru wobarnowacj.

Schjeſzadwazeta żerbſka boża żłużba w kſchiżnej zyrkwi w Dreżdżanach.

Nedżelu 1. dżeń prażnika, pſchi tak rjanym wedri, kajkehoż nebjechmy dotho mjeli, dopoldnja w 11 jażne ſwony kſchiżneje zyrkwje żynow a dżowki żerbſkeho narodu tam wołachu, hdżeż boża cżeſż bydli. A hlaj — runjeż bjechu żynowe żnje njekotrehożkuliż wonka na wży ſdżerżałe — hdyż medżanych ſwenow żeleſny jaſyk ryczecj ſapocja, tehdy hijom hodżinu cjrjódżiczki Sserbow wokoło zyrkwje khodżachu, a bórſy potom żo kneſowy dom napelni ſ bohatej żyłu żerbſkich kemſcherjow, ſe ſtarſchimi a młodżimi, kotżiż żu ſ dżjela na cżaż tudy abo we wokolnoſzi żwój khljeb pytaju (bes nimi bje jedyn hewer) abo jako ſtatni żerbſzy młodżenzy tudy ſa wótzny kraj bronje noſcha. — Spowednych ludzi, kotżiż bjechu żo ½ 11 wokoło bożeho wołtarja ſhromadżeli, a kotrymż knes diakonuż Trautmann ſ Budyſchina w „komori" 2 ſpowednej ryczi dżerżeſche, naliczi żo 221. Prjedowanje pak wot kneſa vicedirektora Wanaka ſ Budyſchina po japoſchtolſkich ſkutkach w 5. ſtawi, wot 16. hacj do 21. ſchtuczki, żłyſchachmy. Piſchczelje hrajeſche knes kantor Pekař ſ Budyſchina. Khjerluſchje, kiż żo, kaj hewak wożebje wotcziſchczjane, pſchi bożej żłużbi ſpjewachu, bjechu: do ſzenja cj. 160, do prjedowanja 287, po prjedowanju 79, pſchi bożej weczeri 176. S weżelom widżichmy, ſo mjejeſche nimalje kożdy żwoje „ſpjewarſke" żobu; a tak dha żo nadżijamy, ſo wotczjiſchczowanje khjerluſchow ſa krótki cżaż wjazy treba nebudże. Sa ſtarſchich a ſa djeczi pak je to cjeſż a pjekna khwalba, hdyż je djeczo knihi nutrnoſzje żebi żobu do zuſby wſało. Bliżſche żerbſke kemſchenje je na żedmy dżeń oktobra, 18. nedżelu po żwjatej trojizy, poſtawene. — Tón pak, k kotremuż żo żerbſke wutroby tudy w pobóżnej wjeri poſbjehowachu, a wot kotrehoż wſchitkén dobry a dokonjany dar wukhadża, chżyl po żwojej miloſzi ſpożelicj, ſo jeho żłowo, kiż je ta wjernoſż, we wutrobach nowe żiwenje dobudże, a ſo jeho kraleſtwo k nam pſchińdże!

Druhi liſt ſ Ameriki.

Pſchedſpomnenje. Tſjo predawſchi Łużiczenjo, kiż żu do Ameriki wucjahnyli, menujży k. k. F. G. Seydler ſ Budyſchina, K. Wagner ſ Budyſchina a Jurij Helas ſ Budyſchina, a ſ nimi dwaj Njemzaj, kiż ſtaj loni ſe Sserbami do Teraſa cjahnyloj, a to: Korla Eifler ſe Schöpſa a J. G. Gedlich ſ Ruppersdórfa pola Herrnhuta, żu liſt żem pężłali, w kotrymż k. Kilianej a wotmyżlenej żerbſkej kolonii w Teraſu wulki poruk cjinja a pſched wobdżielenjom na tej żamej warnuja. My taiki liſt w ſzjehowazym woſſewimy a dyrbimy k. Kilianej, kotryż jedyn wotczjiſchcj teho żameho wot naż dóſtane, ſawoſtajicj, ſo by żo po ſpodobanju ſamolwjak. Tuton liſt ma żo pak takle:

State of Texas, Austin County, New-Ulm, 22. febr. 1855. — W ljeczu ljeta 1854 żo ſta, ſo żo nimalje 600 ludzi, ſ wetſcha żerbſkeje narodnoſzje, na budyſkim dwórniſchczu ſhromadżowaſche, ſo bychu ſtarej domowini a krajej, hdżeż bjechu jako djeczi ſbożomne ljeta żiwi byli, bożemje prajili a żebi w zuſbi nowu wótczinu pytali. Kajke ſaczuczja tehdy njekotrehożkuliż w naſtupanju ſałożenja noweje kolonije poſbjehowachu, ſchtó móże to wedzicj? Jenoż tón, kiż je tej lubych pſchecjelow wopuſchcził a żo do zuſby pſcheżydlił, — jenoż tón, kiż wobſtejenja noweho wótzneho kraja hijom ſnaje, tón jenoż ſe żelniwoſzju wje, ſo po ſaſtu-

penju do Ameriki tajke posbjehowaze saczucza bórsy kónz wosmu a so tam mjesto rjanych ßonow kóždeho czežka starosz a twerda wschjedna nusa powita. A hdyž ßu ßo wuczahowarjo pódla hischcze wot ßwojich nawedowarjow sjebali, dha je to czim srudnischo.

My chzemy teho dla tudy rospomnicz 1) kak ßu Sserbjo w saloženju kolonije smolili a 2) kak buchu pschikrotßeni a sjebani?

To je jara wulki blud, hdyž ßebi niechtón myßli, so móhłe njekotre sta ludži tudy njekajku koloniu saložicz. Ssem pschischedßi Sserbja mienjachu, so budže po dotalnym sakonju kóždej familiji, kiž do Terasa pschindže, wot teranskeje wyschnoszje 160 amerikanskich akrow (akr: njehdže 1¼ kórza draždžanskeje mjery) kraja dareneho. Ale tuta nadžija nemóžesche ßo dopelnicz, dokelž możesche ßo tajki dar jenož tym dostacz, kiž ßo do minenia ljeta 1853 tudy saßydlichu. S wotkal dyrbjachu teho dla spomneni Sserbja kraj bracz, so bychu koloniju saložili? Mjejachu dha woni penes dosz, so bychu kruch kraja w krajini, kotraž je hižom wobydlena, kupicz móhli, a k temu skót a grat a na jene ljeto zyrobu? Woni jich nemjejachu. Abo chzychu ßo na mesach dziwych Indianarjow saßydlicz, dokelž je tam kraj tunischi? Haj hdy bychu wulke wojsko ßobu mjeli, kiž by jich psched nadpadami Indianarjow wobarało, ale tak tam wjeszje nepóndu, byrnje 1000 akrow sa 1 dollar dostali.

So by ßo pak tola njeschto w nastupanju teje nepschemyßleneje kolonije stało, ßu njekotsi samóžiczischi ßerbszy wuczahowarjo kruch zylje dziweho, s wetscha s drewom wobroszeneho a njehdže 4000 amerikanskich akrow (4250 kórzow draždžanskeje mjery) wulkeho kraja kupili. Kak wobczežne to je, s tajkeho kraja dobre farmy (žiwnoszje) pschihotowacz, schto to penes khoschtuje, kak wele prózy a wutracza, a to hischcze w neswuczenym wedru, je k temu treba, a kak mały kruch kraja to sa te familije je, so bychu ßo žiwicz móhłe, to kóždy widži, kiž tudomne wobstejenja snaje. Ale woni ßebi radžicz nedachu a budža teho dla czerpicz dyrbecz. Tola hižom pschi sastupenju do Ameriki je ßo wetschi dzjel ßerbskich wuczahowarjow wot ßwojich wodžerjow dzjelił a ßu ßo na wsche strony rospróschili — a to kolonija je kaž morworodžena. (Přichoduje skónčenje.)

Kak rozom Hans Depla wótřitaj a Mots Tunka ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Niczo noweho, Motßo?

Mots Tunka. O haj, luby bratsiko.

Hanß Depla. Nó, schtodha to?

Mots Tunka. Hlaj, jako ja na ßwojich puczach wóndanjo do Horneje Kameneje pschindžech, chzysche ßo mi tam žałoßnje picz. Ja praschach ßo teho dla, hacž tam žana piwarnja neje? na czož mi wotmolwichu, so maja tam zylje nowu. Ja ßo teho dla do neje podach.

Hanß Depla. Bje dha tam schto hódneho k dostaczu?

Mots Tunka. To ßo wje. Jako tam sastu-

pich, namakach tam hižom wele weßelych hoßzi. To bje mi dobre ſnamjo a ja dach ßebi teho dla bórſy ſchkleńzu piwa poredžicz. Pſchi picju naſhonich, ſo tam runje priene piwo ſ teje noweje piwarnje pruhowachu a piwo bje jara dobre.

Hanß Depla. Dha bych ja tola też rad meno tamniſcheho piwaſſkeho miſchtra ſhonił.

Mots Tunka. To mózu ezi prajicz To je Jakub Wicźas a dokelż ludźom jeho piwo jara ßłodźeſche, dha bu jemu ſ cźaßami też ßylna ßława wuneßena.

Hanß Depla. Dha byrbjak tam jedyn tola też krepku woptacz hicz.

Mots Tunka. To tam dźi; ty ßo kacz nebudżeſch!

Cźahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 5. julija: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 polnowažazy czerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 83¼ 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi. 15½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wèrowanaj:

Michalska cyrkej: Michał Schpótka, klamar w Bjelejezach, ſ Marju Madlenu Bartez ſ Tſjelan.

Kŕćeny:

Podjanska cyrkej: Jan Pawoł, Auguſta Scholty, murerja na Żidowi, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 21. junija: Pjetr Wojnar, żiwnoſzeŕ w Dobruſchi, 57 l. 4 m. — 23, Jan Bohuwjer Cißler, khjeżeŕ pod hrodom, 55 l 8 m. — 24., Jurij Schołta, ßłużomnik w gmejnſkim logis'u w Małym Welkowi, 55 l. — 27., Jurij Wocźk, bjelnar w Dżeżnikezach, 60 l.

Nawèſtnik.

Woſjewenje.

Pola jeneho tudomneho, dla wjazorych paduſchſtwow tudy do pſchepytanja wſateho wobydlerja ßu

a) pół kórza rożki,

b.) poł kórza rjaneje muki,

c.) jedyn ſtary żitny mjech, wobſnamenjeny P. Z. 1840. No. 7.

d.) jedyn módroßmuhaty tajki mjech, ſ kotrehoż je meno wurjeſane, ale na kotrymż je jenoż hiſchcze liczba ljeta 1853 k widżenju, a

e.) jedyn ſchjery płatowy mjech, ſ kotrehoż je, każ ßo ſda, meno też wurjeſane, dżjera pak ſaßo ſaſchita,

namakali. So ßu tute wjezy na ſprawne waſchnje do jeho ruki pſchiſchłe, to wón neje dopokaſacz móhł, wele wjaz dyrbi ßo ßylnje na neho tukacz, ſo je wón 14. haperleje t l. (ßobotu po jutrach) na wikach w Budyſchini abo pſchi njekajkej druhej ſkładnoſzi ſpomnenu rożku, po prawym zyły kórz wunoſchazu, a w druhich cźaßach te żitne mjechi kranył.

My nałożujemy wobkranenych, ſo bychu ßwoje ſchkodowanje pola naß abo pola bliſcheje wyſchnoſzje woſjewili, ßebi też żito, pola paducha namakane a ſpomnene mjechi na expedizii podpißaneho ßudniſkeho direktarja w Budyſchini wobhładali, ſ tym pſchiſpomnenjom, ſo ſa to żadyn, kiż ßo ſa tym praſcha, żane khoſty płacźicz netreba.

Delny Kumwałd, 29. junija 1855.

Eſudniſtwo tam.

Rychtaŕ, ß. d.

Nuſne ſamolwenje!

Wſchi poßlenej ſhromadżiſni weßnych prjódkſtejerjow w Budeſtezach je ßo njekotrym lubiło, te kſcheſzjanſke ſpjewy, kiż ßym ja pſchi wjeſtych ſkładnoſzjach a na wyßokich róczných ßwedżenjach ſ naſchimi ſchulerſkimi dźjeczimi druhdy ſpjewał, niż jenoż delje cźinicz, ale też ſa żylje netrebawſche a newuſchne, haj ßame keklerſke, pomenowacz. Hdyż bychu woni je miſchtrowali, abo njeſchtoźkuliż nad nimi wuſtajicz mjeli, dha by me to jenoż ßameho a te dźjeczi naſtupało, a ja bych to ßebi pſchezo hiſcheje lubicz dał; pſchetoż my wſchitzy pſchi wſchej naſchej dobrej woli dyrbimy rez, każ ßo w 317 khjerluſchu 317 ſpjewa: Wſmi hudu khwalbu tudy ſ hnadu ꝛc. hacż by ßo runje tajke miſchtrowanje po prawym mi do wocźow cźinicz dyrbjało, a niż ſa khribetom każ to żadyn ſprawny muż neczini. Ale woni ſe ßwojimi ryczemi neißu me, ani to ſpjewanje dźleczi, ale te kſcheſzijanſke ſpjewy a Boha hanili. Pſchetoż kſcheſzijanſke khjerluſchje newuſchne a keklerſke abo Bożeho domu neßłuſchaze ſpjewy menowacz, to rjeka Boże ßłowo hanicz, a ſchtóż Boże ßłowo hani, tón Boha ßameho hani; a teho dla k tajkim ryczam melczecz nemóżu. Hdyż te ßame we naſchim Bożim domi wjazy płacźicz neßmiedża; da dyrbja ßo też po zyłym ßwjeczi we wſchjech kſcheſzijanſkich zyrkwjach ſakaſacz. Aby neißu naſche ſpjewy kſcheſzijanſke byłe? Kaha, ſo ßu ßo wele ſtam kſcheſzijanow lubiłe, kiż ßu mi wobßwjedżili, ſo ßu jich wutrobnje ſweßelile, jich natwarile a ſa-

horike? — Abo nejßu ßo ſtake k Bojej cjeſzi, a ſ pſchiſtojnym nutrnym waſchnjom? Schtó pak ßmje to hanicz, ſchtoż ßo k Bojej cjeſzi ſtane? Neje tón ſaßo jedyn haneŕ Boji?

Ale to ßu runje tajke ßwarenja, kiż hiżom Khryſtuß wot tych ßamych ßwojich nepſcheczelow ßtyſchecz dyrbeſche, kotrychż wón hejchlerjow a ludakow menowaſche, kotſiż we wowczej droſzi khodża, ſ nutſkach pak ßu torhaze welki, a kiż ßo tehdom tez hnjewachu, jako djeczi w templu naſchemu ſbożnikej k cjeſzi: „Hoſtanna temu ßynej Dawitowemu,“ ſpjewachu, a na tajke ſpjewanje ßwarjachu. Ale ſchto Khryſtuß tym ßamym hudlerjam wotmolwi? Matth. 21, 15. 16. Nejſze wy nihdy cjitali: Se rta neryczażych a cjieſchnych je ßebi Bóh khwalbu pſchihotował?

Nech mi nichtó ſa ſto nima, ſo ja ſ Khryſtußom bóle dżerżu, dyżli ſ tajkimi ludżimi, kiż to hanja, ſchtoż ßo Khryſtußej lubi, a k Bojej cjeſzi ßluzi!

R.

K dopelnenju.

W ſjawnym dżaku, tym ßamym prajenym, kiż ßu pſchi khaßowſkim wóhnju dobroczinwje k pomozy khwatali, je ßo pſches cjiſchczerjow ſ pſchehladanjom meno ßulſchowſkeje ßykawy wupuſchczilo, ſchtoż ßo tudy najpodwólniſcho k nawedjenju dawa.

Pſchi ßwojim wotkhodzi ſ lubych Sserbow do dalokeje zuſby vraju ßwojim lubowanym ſtarſchim, bratrej, ßotram a zyłemu pſchecżelſtwu a ſnajomnſtwu hiſchcze junkrócz najluboſniſche bożemje, wſchitkim tym pak, kiż chżychu me w mojim ſbożu ſadżjewacz, wodawam ja tajke ſawiſtne ſmyßlenje najwutrobniſcho.

Hdyż ßo tudy wjazy newidżimy,
Hromadżje ßnadż wjazy neryczimy,
Tha ßo modlmy k ßwojom ſbożnikej,
K ßwojom najlubſchemu pſchecżelej,
So by naß po tutej cżaßnoſzi
Junu ſjenocził we tamnej wjeczноſzi.

J. Reczka, mjeſcheŕ,
na pucżu do Rußowſkeje.

Sjawny dżak.

Wſchitkim tym ßamym ſ daloka a ſ bliſka, kiż nam dobroczinwje k pomozy khwatachu, jako buchmy pjatk 29. junija rano pſches Boże dopuſchczenje ſ wóhniom domapytani, woſebje pak mnjſtwam maleſchanſkeje, delnohórczanſkeje a małobudyſchinſkeje ßykawy praju w meni naſcheje gmejny najwutrobniſchi dżak ſ tym najnależniſchim pſheczezom, Bóh tón knes chżył kożdemu jeho nam wopokaſanu luboſz bohacjje ſarunacz a hewak wſchitkich pſched kożdym neſbożom hnadnje ßwarnowacz.

W Plußnikezach, 2. julija 1855.

Barſch, gmeinſki prjódſtejeŕ.

Woſſjewenje.

Czeſzenym Sserbam woſſjewjam ſ tutym, ſo budu wot njetk kóżdy tydzeń trójzy a to póndżelu, ßredu a pjatk rano wot 8 hacz pſchipołnju do 1 hodżiny w Schjerachowiatu w khjezi k. Franza Schulzy cat. no 275 po 1 ſthodżi ryczniſzy k ßłużbi ſtacz.

W Nowoſalzu, 25. junija 1855.

J. Seubich, ryczník.

Wote mne djelane
dražďżanſke bońtuſchki pſche kurjaze woka poſficzuja tak lehki, każ wjeſzje pomhazy ßrjedk k wotſtronenju tuteje tak bolośneje cjwilje. W Dražďżanach pſchedawa je **jandżelſka haptyka,** w Budyſchini pak **hrodowſka haptyka.**

H. Werner.

Deſki na pſchedań.

Na knejim dworu w Schczeńży pola Rakez ſteji hiſchcze djelba ßuchich 9 łohczowſkich ſabjeńſkich a tyſcheńſkich deſkow na pſchedań.

Pohonecz pytany.

Khmany, ſ dobrymi wopißmami ſaſtarany, pohoncz móże pola podpißaneho hnydom ßłużbu doſtacz.

Ad. Seydler, mureŕſki miſchtr.

W Bohowi pola Neßwaczidła je jahrodniſka żiwnoſz cjo. 9, ſe 171 dawkſkimi jenoſzemi napołożena, bes wumeńka, ſ ljetuſchimi żnemi pod ſpodobnymi wumjenenemi pſchemjenenja dla ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Sahrodniſka żiwnoſz cjo. 24/25 w Pſchiwczicach, ſe 6 akrami areala a ſe 160 dawſkimi jenoſzemi napołożena je ſ wubernymi ljetuſchimi żnemi hnydom na pſchedań.

Dwajſchoßowa khjeża ſ rjanej, półdra hórza wulkej ßadowej a rózowej ſahrodu je ſe ßwobodneje ruki tunjo na pſchedań. Wſcho dalſche je k ſhonenju w Nieczinicjo. 1/2 pola wobſtejerja.

S naljetnych ſelow wot ljeta 1855.

Wotczakowane **Dr. Borchardtowe aromatiſko-medizinſke ſelowe mydło** je runje w zylle nowych **czerſtwych** kruchach pſchiſchło. To tym ßamym, kiż ßu je pola me ſamolwili, najwodwólniſcho woſjewjujo, porucżam tez wſchitkim druhim ßwój ſtład tuteho, tez w tutomnej wokolnoſzi wot ſchjerniſ trebaneho **Dr.** Borchardtoweho ſeloweho mydła k dobroczinwemu wobkedżbowanju.

Wilh. Hammer, jenicżli pſchedawaŕ **Dr.** Borchardtoweho ſeloweho mydła w Budyſchini.

Powschitkomne sawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saručazy fond towarſtwa **Dżeſzacź millionow 500,000 ſchieſznakow dobrych penes**

Wetſchi dżiel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſłót, wumłóczene żita atd. atd. pſcheczíwo wóhnja po tunich twerdżje poſtajenych prámijach.

Dopłaczowanja ſo żenje żadacź nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bes wotczehnenja w tych ſamych peneſach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſſicza towarſtwo woſebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżłowekow. Sawjeſzenja pucżowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreſny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

W Dubrawi pola Barta ſteji khżeja ſ poſlom a ſahrodu hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź na piwarni w Pſchiwcżizach abo pola wudowy Urbanoweje w Barcżi.

Raffinirowany rjepowy ſyrop

jara derje ſłodżazy punt po 16 nowych peneźkach porucża **A. B. Pannach.**

Do Auſtralije,

hdżeż kónz tuteho mjeſaza łódżje wot Hamburga woteńdu, beru hiſchcże wucżahowarjow po tunej płaczíſni horje a dawam wo wſchjem druhim darmo wułożowanje.

W Budyſchini, 6. julija 1855.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konżeſ. wucżahowanſki agent.

Warnowanje.

Hižom wot dljeſcheho cżaſa ſo wot wſchelakich wopaczných agentow wucżahowarjo ſhromadżuja a ſo zuſym, huſto żylje neſnatym a neautoriſirowanym łódżnym mallerjam pſchipokaſuja, a ſ tym ſo niż jenoż ſakonje, wot wyſchnoſzje k ljepſchemu wucżahowarjow wudate, wobeńdu, ale ſo tež wucżahowarjo, kaž je to ſ liſtami tych, kiž loni naſynu we wulkim ſjenoczeńſtwu wucżeżechu, ſławnje dopokaſalo, na woprawdżje fatraſchne waſchnje ſjebaja. Ja proſchu teho dla kóżdeho, kotremuż tajzy neſakońſzy agentajo na pucz pſchindu, należnje, jich mena pak hnydom bliſchej pólizajſkej wyſchnoſzi woſjewicź, pak je mi k nawedżenju dacź.

W Budyſchini, 6. julija 1855.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konżeſ. wucżahowanſki agent.

Koſzje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyſchej płaczíſni w Budyſchini na ſerbſkej haſy

J. G. F. Nieckſch.

Sżjónwy a jich cżeſ na mjeſzi a ſa wſchón cżaſ ſłónżowacź, tutón ſwojeje dobroſzje dla w Drażdżanach pſches 24 ljet dopokaſany ſrjedk je jeniczży k dostaczu w Budyſchini na rózowej haſy cżo. 618. po 2 ſhodomaj, buſchkwiczka po 6 nſl.

W Ssmolerjowej knihahárni je k dostaczu:

Boża kraſnoſz w ſtworbi. Wot J. B. Muczinka. 2½ nſl.

Nadpad pola Bukez. 2½ nſl.

Ssobudar na pucz pſches ſwjet do nebja 3 nſl.

Bibliſke ſtawiſny aby hiſtoriſki wucżawk ſe ſtareho a noweho teſtamenta 10 nſl.

Selenſka a jeje wobydlerjo. Druhi dżjel, 5 nſl.

Ssadowa knižka, wot K. A. Kozora. 18 np.

Zańdżenu ſobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl	nsl.	tl.	nsl.
Rožka	5	20	5	5	5	15	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pšeńca	7	12½	6	—	7	7½	Jahły	9	5	8	25	9	—
Jeczmeń	4	12½	4	2½	4	7½	Hejduſchka	7	—	6	20	6	25
Wowš	2	15	2	7½	2	10	Bjerny	2	—	1	10	1	25
Hróch	6	10	6	—	6	5	Kana burv	—	14	—	12	—	13

Dowoz: 3027 kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 28. 14. julija. Lěto 1855.

Wopschiseczje: Sswjetne podawki. S Palowa. S Maleschez. Se Sarycza. Se Židowa S Budyschina. S Nižeje Wšy. Dopišy. **Druhi list s Ameriki.** Hanš Depla a Mots Tunka. Spjewy. Czahi sakstoschlesynskeje želesnizy. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

* * *

Sa doprjedkapłaczenje na tsecze schtwórtljeto 1855 je njetko najwjetschi czaš. Schtóž šebi Serb Now. hacž do 21. julija s nowa neskasa, temu je dljehe šłacz nemóžemy. **Redakzia.**

Swětne podawki.

Sakska. Nedželu 8. julija bu w njekotrych sakskich mjestach wopomneński šwedžeń šweczeny, dokelž bu psched schtyrimi stami ljet na tym šamym dnju, to je 8. julija 1455, predomnik nascheho kralowskeho domu, tehdomny prynz Albert s rubežniskeje ruki wumóženy. Kak je šo tale wjez tehdy mjeła, chzemy naschim czitarjam druhi ras wobschjernje powedacz. W Draždžanach šo tón dzeń s wobschjernym konzertom w tamnischej wulkej sahrodži šweczesche a spjewasche tam bes druhim tež 400 hólzow a 300 holczkow. Kralowska šwójba je tutón kónzert se šwojej pschitomnoszju poczeszila. — Minister s Beust je hischcze pschezo khorowaty a pschebywa teho dla na wšy blisko Draždžan. Wón bu tam wóndanjo wot krala wopytany. — Lubijski drewjany nakhwilny móst je hotowy a woža šo njetko sašo kubła a skót psches njón. Hdy budža šo tež puczowarjo psches njón wosycz móz, to neje hischcze postajene. — We Wulkej Sswońzy bu 3. julija wotroczk kublerja Liski, jako s druhimi pschi wobedži šedžische, wot błyska trecheny, tola pak niz saraženy. — Kral je budyskeho appellazionskeho radžiczela Raaba sa wyscheho appellazionskeho radžiczela pomenowal.

Prušy. Kral, kiž dyrbesche šo šwojeje khorowatoszje dla w pošleńschim czašu hischcze wo jstwi sadžerżowacz, póńdze pecza bórsy na šwoje kubło Erdmannsdorf w Schlesynskej. — Bes pruskim a rakuskim ministerstwom je tu khwilu wele jednanja. Rakuske ministerstwo chze menujzy pruske k temu wobryczecz, so by šo to sa te 4 punkty wuprajiło, kotrychž dla šo psched njekotrym czašom wot jendželsko-franzowskich a ruskich sapóšłanzow pod nawedowanjom rakuskeho ministerstwa podarmo we Wini jednasche. Pruske ministerstwo nochze pak niczo wo tym wedžicz, ale chze zylje neutralne wostacz, to rjeka, šo ani na rusku ani na franzowskojendželsku stronu wobroczicz, a po tajkim tež niz na rakusku. Ale czoho dla dha žada šebi rakuski khježor pruskeho krala pschipósnaczje spomnenych 4 punktow? Jeniczzy lubych penes dla. Hdy by šo menujzy pruski kral k politizy rakuskeho khježora pschewobroczit a s nim tež zyłe druhe Njemzowstwo, dha by potom rakuski khježor reknycz móhł: Hlajcze, ja šym tych schtyrjoch punktow dla wulke wójsko w Galizyji dzeržał a wele wojakow do Móldawy a Walachije póšłał, a šym jich dla wele penes wudacz dyrbjał. Wy te šame sa dobre spósnajecze, duž je to tež wascha naležnosz, kiž dyrbicze teho dla tež njetko šobu płaczicz a mi njeschto penes k pomozy dacz. Ale penesy dawacz je mersaza wjez a duž s tymi schtyrimi punktami ani pola pruskeho krala ani pola druhich njemskich weřchow niczo nebudze, wele wjazy mersa tych tež, so dyrbja šwoje wójsko we wójnskej hotowoszi dzeržecz a je teho dla najskere w bližschim

cžaßu ſaßo pomeńſcha a ſ tym ßwojim krajam pjetny penes ſalutuja. A k cžomu dyrbeli woni też wójſko k wójni hotowe mjecž, hdyž je ſjawnje widžecž, ſo wójna jenoż woßebje na Krymu wobmeſowana woſtane! — Prynz pruſki je ßo 7. julija na pucž do Petersburga podał, ſo by tam ſwudowenej khjeżorzy k jeje narodnemu dnju 13. julija ſbożje pſchał. Wón woſtane tam hacž do kónza tuteho mjeßaza. Wſchelake nowiny mjenja, ſo drje tam wón tajkeho narodneho dnja dla nejjedze, ale ſo ſmjeje tam najſſere wſchelake ważne politiſſe naležnoſzje wujednacž.

Rakuß y. Mjeſto Win ma njetko 431,889 wobydlerjow. — Khjeżorka je ßo ſ Bajerſkeje ſaßo do Wina wrócziła a khjeżor je najſſere w tym wokomiknenju, hdyž tole pißamy, też ſe ßwojeho galizyſkeho pucžowanja ßaßo domoj. — Nowy franzowſki póßlanz w Kónſtantinoplu, k. Thouvenel, je na ßwojim pucžu do Turkowſkeje njekotre dny we Wini ſaſtał a ßo tam prózował, ſo by rakuſkeho khjeżora k wobdžielenju na wójni nawabił. Ale to ßo jemu radžiło neje, pſchetoż wſchjednje ßo wjaz ludži ſ rakuſkeho wójſka domoj puſchcza. — Wóndanjo bje khjeżor Napoleon pſchi wotewrenju franzowſkeho ßejma prajił, ſo ma hiſchcze twerdu nadžiju na pomoz rakuſkeho khjeżora. Na tajke prajenje wotmolweja njetko winſke nowiny, prajizy, ſo rakuſki khjeżor dale pſchißłuſchnoſz nima, Franzowſam a Jendželczanam pomhacž, dokelž woni po tych ſpomnenych ſchtyrjoch punktach ſ Rußami mjer ſcžinili nejßu. — Pruſki póßlanz we Wini, hrabja Arnim, je ßo do Kißingena do kupel podał. Pſched ßwojim wotkhodom mjejeſche hiſchcze jednanje ſ rakuſkim miniſtrom Boulom a to dla pſchipóſnacža ſchtyrjoch punktow. Ale wón Boulej roſeſtaja, ſo pruſki kral ſ tymi niczo cžinicž mjecž nochze a rekny potom bożemje. — We Wini je ſaßo kholera, neje pak runje jara ſtraſchna.

Franzowſka. Ssejm je na požadanje khjeżora pſchiſwolił, ſo ßmje wón wójny dla 750 millionow nórtow ſajimacž a 140,000 rekrutow, kiž bychu hakle pſchichodne ljeto do wójſka ſtupicž dyrbeli, hižom ljetßa wuſbjehnycž. Dale je ßejm do teho ſwolił, ſo ßmje ßebi turkowſki ſultan 120 millionow nórtow pod rukowanjom Franzowſkeje požcžicž. — Dokelž je w Schpaniſkej khjetro nemjerne, dha ßo ſ franzowſkeje ſtrony tamne meſy ßwjeru wobwachuja, ſo ßo predawſchi ſchpaniſzy nemjernizy, kiž ßu junu ſe ßwojeho wótzneho kraja do Franzowſkeje cžjekacž dyrbeli, ſaßo wrócžicž nemóža a ßu jich hižom wele na meſach ſaßłapnyli. — Do Krymy ßo tu khwilu wele wojakow ſzele.

Schpaniſka. W tutym kraju je pak ſaßo na wſchjech rózkach ſbježk a ropot a jena ſtrona na druhu bije. Tudy cžinja cžrjódy ſtaryh Karliſtow ſchkeredu a druhdže, kaž w Barceloni, je na 40,000 djelacžerjow ßwjatok ſcžiniło a morduja ßwojich miſchtrow, je-li jim wetſchu ſda dawacž nochzedja.

Rußowſka. Sjenocjene wójſka wotpocžuja njetko wot krawneho ſchtórmowanja, kotreż bjechu 18. junija na Sebaſtopol ſcžinili a hotuja ßo, kaž ßo ſda, na nowy nadpad. So ßo ſpomnene ſchtórmowanje radžiło neje, na tym je pecža to woßebje wina było, ſo franzowſki general Meyran ſe ßwojej djelbu wojakow predy marſchirowacž pocža, hacž te druhe djelby. Pelißier bje menujzy poſtajił, ſo chze wón Meyranej ſe ßwjetlej kulu ſnamjo dacž, hdy ma wón na Rußow cžahnycž. Meyran bje pak jenu bombu ſa tajku ßwjetlu kulu djerżał a ßo teho dla na mjeſzt na Rußow puſchcžił, a hacž runje jeho wojazy też ſ djela pſches murje Korabelnaje ſljeſechu a tam franzowſku khoroj wutyknychu, dha dyrbjachu tola ſaßo zofacž, dokelž druhe djelby franzowſkeho a jendželſkeho wójſka hakle pót hodžiny poſdžiſcho pſchińdžechu. Rußojo ſabichu a ſatſjelachu bes tym wetſchi djel Meyranowych wojakow a wón ßam też morwy woſta. Jako potom druhe franzowſke a jendželſke regimenty pſchicžežechu a też hódnje wojowachu, bje hižom wſchitko ſkażene. Woßebje bje jim też to k wulkej ſchkodži, ſo bjechu jich reblje, po kotrychž chzychu na ſebaſtopolſke murje ſaljeſz, trochu krótke, pſchetoż Rußojo bjechu krótko predy hrebju pſched murju wele hłubſchu wuryli, tak ſo nepſchecželam jich reblje derje nedoßahachu. Nadpadowarjo dyrbjachu teho dla hiſchcze wſchelake pſchiprawy cžinicž a bjechu bes tym mordarſkemu tſielenju Rußow dljeſchi cžaß wuſtajeni. Też bje hewak ſe wſcheho widžicž, ſo bjechu Rußojo na ſchtórmowanje pſchihotowani a ſo wedžichu, ſchto nepſchecželjo chzedža.

Pschetož hacž runje bje Pelißier Omera paschu a sardinskeho generala Marmoru s wulkej dzjelbu wójska psches Czernaju Rjeczku póßłał, so by wonhladało, kaž byschtaj tutaj tam na Rußow nadpad sczinicz chzyłoj a s tym Górczakowa nawabiłoj, so by wón wonka stejazym Rußam se Sebastopola ludzi k pomozy póßłał a tak sebastopolsku wobßadku (Besatzung) pomeńschił, dha ßo tola ani jedyn wojak se Sebastopola nehibny, a Pelißierowa lesz ßo neradzi. — S zyła ßu Jendzelczenjo a Franzowsojo 18. junija njehdze 9000 muži shubili, kaž to nowische, dróbnische poweszje powedaja. Tola neje Pelißier wutrobitosz shubił, ale chze skere ljepe saßo schtórmowacz, dokelž ma nadziju, so smjeje pschichodnje wjazy sboža. Ale hdyž ßo jemu ßnadz tež poradzi, so Korabelnaju dobudze, dha budze to tola žałoßnje wele ludzi khoschtowacz, woßebje dokelž maja tam Rußojo wscho podminirowane. Tute miny abo podsemske, s pólverom napelnene, pschjerowy woni potom najskere pschi zofanju sapala a hdyž te ßame roslecza, dha ßu nepscheczeljo, kiž ßo hižom w twerdzisni nutska namakaja, wjeszje shubeni.

Telegrafiske depeschje. Weřch Gorczakow wosjewja wot 4. julija weczor: Niczo noweho psched Sebastopolom. Nepscheczel ßo, kaž ßo sda, na nowe bombardjerowanje a na schtórmowanje hotuje. Geniczesk je s nowa bombardirowany, ale bes wulkeje schkody.

Jendzelski general Simpson wosjewja wot 4. julija weczor: Niczo woßebneho ßo stało neje. Franzowsojo se ßwojimi dzjełami na prawym kschidli pokraczuja.

Franzowski general Pelißier wosjewja wot 8. julija: Nasche dzjeła móznje pokraczuja. Hewak niczo woßebneho.

Ze Serbow.

S Palowa. Tudy je ßo 5. julija rano 62 ljet stary wumeńkař Jurij Haser w bróżni wobwißnył a bu tam morwy namakany. Wón je ßebi ßwoje žiwenje teho dla ßamowólnje pschikrótßił, dokelž mjejesche raka w schiji a po tajkim žałoßnu a bolosnu ßmercz doczakacz dyrbesche.

S Maleschez. Ssobota, 7. tuteho m., weczor w 10. hodzini, sapalichu ßo tudy ßmeczje pschi khježi, Janej Branzzy a jeho ßotßi Hani ßłuschazej. Woheń tež sapopany blisku ßłomjanu tßjechu na pezy, kiž je ke khježi pschitwarena a pschewobroczi ju do popeła. Tola pak bu wón sahe dosz wot žiwnoszerja Jana Schkody a Jurja Frytschje pytneny a wot neju a druhich pobity, tak pak, Bohu dzak! wetsche nesbožje wotwobroczene. Najskere je ßo woheń psches nerodnosz samischkrił.

Se Sarycza. Pjatk 8. julija, hdzež bu nowy pucz bes naschej wßu a Łahowom dotwareny, poda ßo tudomny wobßedzeř sahrodniskeje žiwnoszje, Jurij Hofmann, wot tam njehdze weczor w 10 hodzinach domoj, nebu pak wot ßwojich ludzi doma doczakany. Woni jeho teho dla zyłu nóz pytachu, nemóžachu jeho pak namakacz, hacž rano jeho mjezu pschi weßnym haczi wuhladachu a jeho czjeło tež potom w tym ßamym namakachu. Wschitke prózowanja k jeho wožiwenju bjechu pak podarmo, dokelž bjesche hižom dołho we wodzi ležał.

Se Židowa. Ssobotu 30. jun. sta ßo nedaloko tudomneho mosta, so bu wós, w kotrymž mandzelska kwaczanskeho kowarja Krausy ßedzische, wot druheho wosa powaleny a so dwje koleßy psches nju dzjeschtej. Sranena bu do khoreje khježje doneßena a je nadzija, so saßo wotkhori.

S Budyschina. Pschi wulkim mjeschczanskim tsjelenju bu w druhej tarczi, do kotrejež ßo sańdzeny tydzeń wot ßredy hacž do ßoboty tsjelesche, mjeschczanski radziczel k. Dr. Klin s kralom a k. pschekupz Heydemann mlódßi s marschalom.

S Budyschina. Schtwórtk 7. julija rano bu tudomny 19ljetny pißař Ingrisch, jeniczki ßyn ßwojeju starscheju, nedaloko mjeschczanskeje tsjeleřnje morwy namakany. Wón bje ßo tam w nozy satsjelił. Czoho dla je to czinił, to je nesnate wostało, pschetož w jeho pißmach ßo nihdze žane wułoženje tajkeho skutka namakało neje a hewak mjejesche wón khwalbu pilneho a porjadneho człoweka.

S Nižeje Wßy. Ssredu rano we woßomich dyri błysk do dómskich tudomneho korczmarja Jakuba Ramscha a ßu ßo te ßame zylje wotpaliłe. Błysk je najpredy do kruschwiny, bes kehelnischczom a ljetnej khježku stejazeje, trechił. Ssredž schtoma bes dwjemaj hałosemaj, hdzež hamori ja

kosbyklepanje wißasche, je ßo wón djelił a jena ßmuha je delje do semje sajjeła, druha pak po wullim żelesnym hosdżu, s kotrymż je ljetna khjeżka k spomnenej kruschwini pschibita, do tuteje ljetneje khjeżki, hdżeż je blysk wjazore hrjady cżisżje roszychnował a ßo potom psches dwór do wotewrenych domskich ßunył a tam sapalił. W domskich je blysk dżowku Hańżu Jordanez s Rakez na wschjech stawach wopalił a drastu rostorhał a hosposy buschtej nosy trochu wopalenej. Dosż dżiwno je, so ßo hródż a brózeń, kotrejuż tsjecha je jenoż półdra łóhcża wot domskich sdalena, ßobu spalitej nejstej.

Dopisy.

S Drezdżan. 9. prażnika. Wutoru, 3. dżeń teho mjeßaza, weczor wokoło 7 sta ßo tudy tón żałostny neskutk, so dżeławy muż, s menom Schütża, ßwoju żonu se sekeru sarasy a ji na to krk pscherjesa. Wón je ßyn khudeje, ale sprawneje a dżeławeje wudowy; wón ßam pak a jeho żona żaneje pjekneje khwalby mjeloj nejstaj. Schtoż je jeho k tej stószi dohnało, je pecża żehrawosż (żarliwosż) była. Wón je w jastwi a w pschepytowanju. — Sandżeny mjeßaz je 8158 zusych w naschim mjeszi nozowało; wot noweho ljeta pak wschitkich hromadżje 30,120. Kak wele je tych puczowarjow było, kotßiż rano abo dopołdnja k nam pschińdu, żebi Drezdżany wobhladaju abo żebi njeschto wobstaraju a potom ßaßo wotjedu, to ßo nehodżi postajicz. So pschekupstwo a wikowanje psches tajkich zusych kżje e, móże żebi kożdy myßlicz. — Tón pißar, kiż wokolo jutrow naschu łużisku krajanku, kotraż tudy pola kublerja pschi nowym torhoschczu ßłuży, jako rubeżnik w domi ßamu nadpadże, bje wondano pschi pscheßłyschenju wuczeła, bu pak ßobotu w Mischni ßaßo jaty a w Drezdżanach s nowa ßadżeny. Wón je s Mischna rodżeny a rjeka Schlegel.

Druhi list s Ameriki. (Skónčenje).

Njetko pak chzemy rospomnicz, kak buchu żerbsży wucżahowarjo pschihrótżeni a sjebani.

Jako bjechu pobożni wucżahowarjo wot agentow a jich pomocznikow po tutych wolí pschihotowani, pschińdżechu woni do Hamburga. Tam bu tez postajene, so ma kożdy wucżahowar 55 tl. sa pscheweseńje psches morjo dacz. Bje to tunja płaczisna? Nje. Pschetoż tehdy bychu ßo woni tez sa 50 tl. na kożdej druhej łódżi pscheweż mohli a bu psches to njehdże 2000 tl. precz cżißnenych. Dale dyrbesche kożdy k. Krlianej jako pschichodnemu duchomuemu noweje kolonije 3 tl. sa prjódkstejaze ljeto dacz. To bje ßaßo njehdże 1500 tl. precz cżißnenych. Potom mjejachu ßo kożdeho penesy do tajkich penes pschemjenicz, kotrez w Amerizy płacja. Schtóż prjódkstejerjam penesy da, so bychu woni to wobstarali, temu bu 25 tl. wot 100 tl. sa kaßu noweje kolonije wotczehnenych a s tym shubichu wucżahowarjo ßaßo njekotre tawsynty. S tuteje kaßy bu drje tez pscheweśna płaczisna sa khudych wucżahowarjow płaczena, ale dokelż s kolonije nihdy niczo nebudże a teho dla spomneni khudzi wucżahowarjo tajki penes nihdy ßaßo dacz nebudża, dha ßu cżi, kotrymż buchu tajke prozenty wotczehnene, tutu summu na wieczne cżaßy shubili. A nichtón ßo tez w Amerizy k temu nusowacz nemóże, so by to dopelnił, schtoż je njehdże druhdże njekomu ßlubił, dokelż wukrajne kontrakty w Amerizy niczo nepłacja.

S teho wscheho kożdy widżi, so buchu żerbsży wucżahowarjo psches hluposż a neßwjernosż ßwojich wodżerjow wo wele penes sjebani a njekotryżkuliż tych ßamych wysche teho do ßmercżje a hubenstwa sahnaty. Pschetoż hacz runje ßo se wschitkich stronow wotradżesche, so nebychu psches Jendżelsku schli, dha jich tam jich wodżerjo tola wedżichu a to do klamy satraschneje khorosżje kholery. A pschischedßi do Ameriki rjekasche: „Pomhaj żebi kożdy ßam, penesy ßu wschje!" a cżi wbosy ludżjo dyrbjachu w symnym, mokrym cżaßu w zusym kraju po proschenju wokoło cżahacz, so nebychu hłodu wumreli.

Jara wobżarowacz dyrbi jedyn po tajkim, so je ßo tak wele sprawnych Serbow na tajke waschnje sjebacz dało. Pschetoż hinak nemóże jedyn to menowacz, dyrnje tez ßo to wot tych wodżerjow s wetscha s hluposżje stało. Sa wodżerja luda ßo wudawacz, to je drje łóhka wjez, ale tez ludżi mudrje wodżicz, to je njeschto druhe, a schtóż teho dla wustupi, so by ludżi wodził, a jich potom ßwojeje hluposżje, nedohladanosżje a neknicżomnosżje dla do hubeństwa sawedże, saßłuży najwetschi poruk.

Do Ameriki pschischedßi Serbja ßu ßo, każ je ßnadż hżom snate, s wetscha rospróschili, so bychu dżeło pytali a żebi żiwenje sdżerżeli. Jenoż njekotre ßwójby abo familije ßu pschi tym wostate, so bychu koloniju założile, a ßu k temu, każ ßmy hżom spomnili, kruch kraja kupili. Ale tute familije maja hubeny cżaß pscheds ßobu, dokelż je posdżje, majß abo turkowsku pscheńżu ßadżecz. A k temu, so by ßo nowy kraj tak ruczje k temu pschihotował, so bychu ljetßa hischcże bawmu ßadżecz mohli, sa to tez dosż cżaßa nimaja a tak ßu sa tutu nepschemyßlenu koloniju prjene majßowe a bawmowe żnje shubene a tuczi koloniscjo budża to zyle ljeto dyrbecz s moschnje żiwi bycz a to chże pschi njetzischim drohim cżaßu njeschto rjekacz.

Nech tute nasche wjerne ßłowa dobre płody pschineßu. — S postrowenjom

F. G. Seydler sen. s Budyschina.
Robert Wagner s Budyschina.
Jurij Helas s Budyschina.
Korla Eifler se Schepsa a
J. G. Gedlich s Noweho Ruppersdorfa,
ßobutowarschej wucżehnenych Serbow.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla To chzył ja tola rad wedźecji!
Mots Tunka. Schtodha pak, mój Hanßo?
Hanß Depla. Kak tam to ſ tej piwarńju je?
Mots Tunka. S kameńczańſkej?
Hanß Depla. Nó nje, ſ tej runje won niz, hacz runje ßy me ſ nej na tajke myßlje pſchineßł, kiż po hłowi bórcza, kaj cźmely.
Mots Tunka. Ale ſkajkej dha?
Hanß Depla. Ach ſ komorowſkej!
Motß Tunka. Hlaj wſchak ſ tej! Ty drje tu mjeniſch, wo kotrejż njehdy tón ßławny ſpjew po wſchjem kraju ſpjewachu, kiż ßo ſapoczinaſche: Komorowſka piwarńja atd.
Hanß Depla. Haj wſchak, tu ja mjenju; ale ja nihdze nicjo wo nej ſhonicz nemóżu a to mi tak w hłowi wokoło khodzi, wożebje dokelż chzu ßo w bliżſchim cźaßu do tamnych ſtronow podacz a potom tola tez krepku w Komorowi woptacz.
Mots Tunka. Wjeſch ty ſchto. ja chzu ßo ſkere ljepe Rakeczanow wopraſchecz, ßnadz namaj cźi praja, kak ſ nej ſteji.
Hanß Depla. To je wjerno! To chzemoj ſcźinicz!

Spěwy.

Pſchi hrimanju a newedri.

Hłóß: Ja ßo cźi, Bożo, djakuju ꝛc.

To rjane nebjo cźorni ßo
A huźom naſdala
Je ßłyſchecz mózne hrimanjo,
So ſemja tſchepota.

Schtó je, mój Bożo, runy cźi,
Na mozy, kraßnoſźi?
Tu nichtón neje na ßwjecźi
Niz w nebju — we heli.

Ty ſabubicz mójſch ſłóßnika
We wokomiknenju,
To neczinjiſch pak Khryſta dla,
Joh' noßyſch ſ cźerpnoſźju.

Schto mjeniſch pak ty newjerny
K tajkemu hrimanju?
Ach ſpóſnaj, ſo ty hrjeſchnik ßy,
Cźiń wjernu pokutu.

Kak ſtroſchtny je tón poboźny,
Hdyż pſchindźe hrimanjo,
Wón k nebju hlada weßoły
A k Bohu modli ßo.

Haj wſchehomózny Bożo ty,
Ty luby wóize naſch,
Tu prawje ſjawnje widźimy,
Kak wulku móz ty maſch.

Ach pſchelutuj wſchak hnadnje naß,
Daj pſches to hrimanje
Nam ſ nowa rjany, płódny cźaß,
Dha chzemy khwalicz cźe.

Pjetr Młónk.

Cżahi sakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſcheża.

Do Draždżan: rano 8 ħ. — m.; dopołnja 11 ħ. 20 m.; popołnju 1 ħ. 40 m.; weczor 6 ħ. 45 m.

Do Shorelża: rano 7 ħ. 20 m.; dopołnja 11 ħ. 10 m.; popołnju 4 ħ. 15 m.; weczor 7 ħ. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 11 julija: 1 Louisd'or 5 tl.; 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cżerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſte bankowki 82½ 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi. 15¼ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Ernſt Hendrich Seifert, murer na Židowi, ſ Hanu Petſchkez ſ Pſchiwcżiż.

Křćenaj:

Michałska cyrkej: Pjetr Ernſt, Pjetra Freunda, krawza w Małßezach, ß.

Podjanska cyrkej: Louis Ernſt, Pjetra Krügerowa, murerja a khjeżnika w Mniſchonzu, ß.

Zemrjetaj:

Dżeń 2. julija: Hana, Handrija Holana, khjeżnika w Dobruſchi, mandżelſka, 31 l. 7 m. — Jan Hermann, Jana Piwarza, półleńka w Tſjelanach, ß., 3 m.

Poſtajenje cżežkoty a płaczisny khljeba, muki a wotrubow

wot 10. julija 1855 hacż na dalſche ſa mjeſto Budyſchin.

A. Sa mjeſchczanſkich pekarjow:

I. Rżane pekło.

1 ħ. wuberneho cżiſteho knejſk. khljeba — tl. 1 nßl. 7 np.

prjeneje ſórty domjazeho khljeba ſ 1 poſnamenicż:

1	ħ.					— tl.	1 nßl.	2 np.
2	"	"	"	"	"	— "	2 "	3 "
4	"	"	"	"	"	— "	4 "	6 "
6	"	"	"	"	"	— "	6 "	8 "
8	"	"	"	"	"	— "	9 "	1 "

ħ. druheje ſórty domjazeho khljeba ſ 2 poſnamenicż:

1	"	"	"	"	"	— tl.	1 nßl.	1 np.
2	"	"	"	"	"	— "	2 "	1 "
4	"	"	"	"	"	— "	4 "	2 "
6	"	"	"	"	"	— "	6 "	3 "
8	"	"	"	"	"	— "	8 "	4 "

W Budyſchini, 9. julija 1855.

B. ſa hokinſkich, żidowſkich a weßnych pekarjow:

prjenja ſórta domjazeho khljeba, ſ 1 poſnamenicż.

4	ħ.	"	"	"	4 nßl.	4 np.
6	"	"	"	"	6 "	5 "
8	"	"	"	"	8 "	7 "

druha ſórta domjazeho khljeba, ſ 2 poſnamenicż:

4	ħ.	"	"	"	4 nßl.	1 np.
6	"	"	"	"	6 "	1 "
8	"	"	"	"	8 "	1 "

II. Muka a wotruby.

1 zentnar rżaneje muki	.	.	4 " 29 "	— "
1 " rżanych wutrobow	.	.	1 " 20 "	— "

Mjeſchczanſka rada.

Nawěſtnik.

Woſjewenje.

Pola jeneho tudomneho, dla wjazorych paduſchſtwow tudy do pſchepytanja wſateho wobydlerja ßu

a.) pół kórza rożki,

b.) pół kórza rżaneje muki,

c.) jedyn ſtary żitny mjech, wobſnameneny P. Z. 1840. No. 7.

d.) jedyn mędroßmuhaty tajki mjech, ſ kotrehoż je meno wurjeſane, ale na kotrymž je jenoż hiſchcże licżba ljeta 1853 k widżenju, a

e.) jedyn ſchjery płatowy mjech, ſ kotrehoż je, każ ßo ſda, meno też wurjeſane, dżjera pak ſaßo ſaſchita,

namakali. So ßu tute wjezy na ſprawne waſchnje do jeho ruki pſchiſchle, to wón neje dopokaſacj mógł, wele wjaz dyrbi ßo ßylnje na nicho tukacj, ſo je wón 14. haperleje t. l. (ßobotu po jutrach) na wikach w Budyſchini abo pſchi njekajkej druhej ſkładnoſzi ſpomnenu rożku, po prawym zyły kórz wunoſchazu, a w druhich cżaßach te żitne mjech kranył.

My nałożujemy wobkranenych, ſo bychu ßwoje ſchkodowanje pola naß abo pola bliſcheje wyſchnoſzje woſjewili, ßebi też żito, pola paducha namakane a ſpomnene mjechi na expedizii podpißaneho ßudniſkeho direktarja w Budyſchini wobhladali, ſ tym pſchiſpomnenjom, ſo ſa to żadyn, kiż ßo ſa tym praſcha, żane khóſty płaczicż netreba.

Delny Kumwald, 29. junija 1855.

Sſudniſtwo tam.

Rychtař, ß. d.

Cżeſzenym Sſerbam ſ tutym woſjewjam, ſo ßu pola me wſchje **klamaiſke twory** na pſchedań a ſo też **khljeb** a **muku**, każ też wſchitke drużiny ſchkleńżow a wókno weje ſchkleńży po tunej płaczisni pſchedawam.

W Delnym Wujeſdżi. **F. Müller.**

Wosjewenje.

Cjeſzenym Sserbam wosjewjam ſ tutym, ſo budu wot njetk kóždy tydzeń trójzy a to póndzelu, ſtredu a pjatk rano wot 8 hacź pſchipołnju do 1 hodźiny w Schjerachowiato w khjeźi k. Franza Schulzy cat. no 275 po 1 ſkhodźi ryčniſzy k ſłużbi ſtacź.

W Nowoſalzu, 25. junija 1855.

J. Seubich, ryčnik.

Wuczahowanje.

Dobre łódźje, wot wuſtojnych kapitanow wedźene, wotkhadźeja kóždej dwje nedźeli, 1 a 16. kóždeho mießaza ſ wuczahowaremi do New-Yorka do Ameriki. Tež do druhich pſchiſtawow w Amerizy ßo huſto łódźje ſ wuczahowaremi wobſtaraja. Do Teraſa w Amerizy pak ßo w ljeczi dla wulkeje horzoty, kotraž ſtraſchnu żołtu ſymnizu ſałożuje, łódźje neſzelu, ale jenoż w naljeczu a w naſymi, a póndu tam hakle wot auguſta ſaßo łódźje. Do Auſtralije ſzelu ßo łódźje ſ wuczahowaremi, tak borſy hacź je ßo doſz wuczahowarjow ſeſchło.

Wſchitkim tym pak, kiž chzedźa a do Ameriki a do Auſtralije wuczahnyčz a ßo pſcheſe mne wobſtaracź dacź, dawam wſchitke, jim trjebne wułożowanje rad a darmo

W Budyſchini, 26. meje 1855.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konzeß. wuczahowanſki agent.

Drewowa aukzia.

Na krebjanſkim ljeßnym revjeru ma ßo ljetuſche ſpuſchczjane ſchmrjókowe a khójnowe ſchczjepjane drewo (po dolhej mjeri) na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Termija ſa tajke pſcheßadźowanje je na

25. julija rano 10 hodźinach

w drewniſchczu pola baroweje łuki, pſchi pucźu ſ Kóſłow do Krebje wedźazym, poſtajena.

Płaczazy kupowarjo ßo ſ tym pſchiſpomnenjom pſcheproſchuja, ſo budźa wumjenenja na termiji woſjewene.

Zedlik ſ Krebju, 4. julija 1855.

K. G. Gühler, wyſchi hajnik.

Drewo na pſchedań.

Wot 1. julija t. l. je drewniſchczjo na ſchczjeńczanſkim ljeßnym revjeru wotewrene a ſteja tam khójnowe kuleczki, peńki a haloſy, kaž tež twerde walczki na pſchedań.

W Schczjeńzy, 6. julija 1855.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Schneider.

W brunizowych podkopach pola Jeſchiz ßo ßucha bruniza (Braunkohle) po ſzjehowazych płaczjiſnach pſchedawa:

kruchata, kórz	. . .	5 nßl.
ßrjenja,	" . . .	4 "
dróbna,	" . . .	2½ "
pazy, tawſynt po 1 tl. 20 nßl.		

C. W. Jacob.

Powſchitkomne ſawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saručazy fond towarſtwa **Dźeßacź millonow 500,000 ſchjeßnakow dobrych penes**

Wetſchi dźiel ſamóženja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſtót, wumłócżene żita atd. atd. pſcheczíwo wóhnju po tunich twerdźje poſtajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo ženje żadacź nemóża.

Policy w pruſkich penefach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bez wotczehnenja w tych ſamych penefach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſticza towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na ziwenje cźłowekow. Sawjeſzenja pucźowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Dr. Whithowa wodźiczka ſa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldźi w Thüringſkej, ſ wjazorymi privilegijemi wyßokich werchow poczeſzena, wopokaſuje ßo be wſchitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami pſches ßwoje ſbożomne ſkutkowanje wſchjednje jako najtahorniſcha a najljepſcha wodźiczka w tajkim naſtupanju, a móże ßo jako dopokaſany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjeſta pomoz ſa ludźi na woczomaj bjednych

kóždemu poručacź. Wona hoji wjeſzje a ruczje a be wſchitkich ſchkódnych ſzjewkow, woßebje pſchi kahorenju, ſzerpnenju, ßuchoczi, ßylſowanju a bjeżenju woczow, kaž tež pſchi ßłaboſzi po bjelu a płaczi bleſchka ſ wułożowanjom jenoż 10 nßl. a dźjeła ju jenoż wopraudźitu

Traugott Ehrhardt w Altenfeldźi w Thüringſkej

Skład ſa Budyſchin je w **hrodowſkej haptyzy.**

Dopokasane a khwalobnje snate **Rennenpfenigske bentuschki psche kurjaze woka** ma — jedyn po 2½ nßl., duzent po 15 nßl. — stajnje a pschezo na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Hrodowska haptyka w Budyschini

porucza jako woßebny ßrjedk psche subybolenje **Odontinu**, bleschku po 25 np.
Barlinske subowe krepki, bleschku po 10 np.

Pola podpißaneho je w kommißiji na pschedań

Eau de Cologne

(Kölnjanska woda.)

Płaczisna:

Eau de Cologne double. . . . Zyła bleschka 15 nßl.
Ta ßama . . . . . Pół bleschki 8 nßl.
Eau de Cologne, première qual. Zyła bleschka 12 nßl.
Ta ßama . . . . . Pół bleschki 6 nßl.

J. E. Ssmoleř.

Sahrodniska żiwnosz czo. 35/28 w Rakojdach pola Barta se 24 kórzami leżomnoszjow, s 296 dawkskimi jenoszemi napołożena, s zyłymi żnemi, s połnym inventarom a se 4 kruwami, 1 jałojzu a 1 czeleczom je hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań. 900 tl. kupnych penes móże stejo wostacz a je wscho dalsche k shoneniu pola wobßedżerja tam.

W Miłkezach pola Małeho Welkowa steji khjeża czo. 9 s kruchom pola a s rjanej ßadowej sahrodu se ßwobodneje ruki na pschedań.

Dżjelbu tobaka w rołkach, każ też rjesaneho tobaka pschedawam, so bych jón wurumował, punt po 22 np.

A. B. Pannach, na bohatej haßy.

Pschemjenenje bydlenja.

Njetko bydlu ja na ßerbskich hrebjach czo. 549/780. Też poruczam dwaj nowaj modernskaj jendżelskaj kóczowaj grataj po tunej, ale twerdej płaczisni.

W Budyschini, 14. julija 1855.

Sibeck, remeneřski mischtr.

K nawedżenju.

So ßym ja w khjeżi mischtra Bartscha na wulkej młynskei haßy barbarnju wotewrił a so tam barbju a cżischczu po najnowschej módżi, na żidu, ßukno, na bawmjany a wschitkón druhi płat, to dowolam ßebi tudy k nawedżenju dacz a proschu teho dla czeszenych Sserbow, mi w tajkim wotpohladanju dowjerenje spożczicz: ja budu ßo prózowacz, kóżdeho s dobrym a tunim dżjełom spokojicz.

We Wóspórku, 1. julija 1855.

J. M. Sick, barbařski mischtr.

Wosjewenje.

Czeszenym Sserbam s tutym wosjewjam, so ßym ßwoje dotalne sastojnstwo jako aktuar pola kralowskeho hamta tudy słożił a so wot dżenßnischeho dnja w tudomnym mjeszi jako rycznik wustupju. Ja poruczam ßo teho dla k wobstaranju wschitkich prawisniskow należnoszjow.

Moje wobydlenje je na hornczerskim torhoschczu we khjeżi k. aukzionatarja Neuberta.

W Kamenzu, 9. julija 1855.

Michał Zyż, rycznik.

S Kwaczicz do Lutobcza bu 30. junija t. l. 35 łóhczi ßuroweho płatu shubenych. Sprawny namakař ßo proßy, so by jon pola gmejnskeho prjódkstejerja w Lutobczu sa hódne myto saßo wotedacz chzył.

Sjawny dżak.

Wschitkim tym ßamym, kiż nam a naschej wßy sańdż nu ßredu pschi wóhnju k pomozy pschińdżechu, kotryż bu po Bożim dopuschczenju psches błysk sałożeny, woßebje pak mużstwam rakecżanskeje a neßwaczilskeje ßykawy praji ßo w meni zyleje gmejny każ też korczmarja Jakuba Ramscha najwutrobnischi dżak, s tym należnym pscheczom, so by Bóh tón knes kóżdeho pschede wschitkim strachom a psched tajkim nahłym nesbożom miłosziwje swarnowacz chzył.

W Niżej Wßy, 12. julija 1855.

Jan Mecż, gmejnski prjódksteieř.

Korli Lipiczej s Korsymja
a
Madleni Neitschez s Czornych Noßliz
pscheje najwetsche sbożje k jeju mandżelskemu ßlubej **A. M.** s J.

Zańdżenu sobotu żita w Budyśinje płacachu:

Kórc.	Wyšša.		Niżša.		Srjedzna.		Kórc.	Wyšša.		Niżša.		Srjedzna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl	nsl.	tl.	nsl.
Rożka	5	12½	4	22½	5	2½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	7	5	6	—	6	27½	Jahły	9	—	8	15	8	20
Jeczmeń	4	7½	3	27½	4	2½	Hejduschka	6	25	6	15	6	20
Wowß	2	12½	2	2½	2	7½	Bjerny	2	—	1	20	1	25
Hróch	6	5	5	25	6	—	Kana butry	—	14	—	12	—	12½

Čišćane pola K. B. Haki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kralpósće 7½ nsl.

Čisło 29. 21. julija. **Lěto 1855.**

Wopschijeczje: Wukas. Wosjewenje. Sswjetne podawki. S Wulkeje Dubrawy. Se Spal. S Mučzowa. Se Schkodowa. S Manjowa. S Ketliz. S Khwaczjiz. S Huski. Dopißy. Wjeschczerske zorła a studniczki. Spjewy. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy. Zyrkwinske powjeszje. Nawjeschtnik.

Wukas,

sakasnju płaczenja s zusymi paperjanymi penesami w meńschich hacz dzeßacztoleřskich kruchach nastupazy.

My, **Jan**, s Božeje miłoszje kral sakski ꝛc. ꝛc. ꝛc. wukasujemy, po §. 14. sakonja wot 20. julija 1840, kaž szjehuje:

§. 1.

Zuse paperjane penesy neßmedza ßo, jeli ßu w meńschich hacz dzeßacztoleřskich kruchach, pschi płaczenju trebacz Wotmjenenje tajkich zusych paperjanych penes sa kralowske sakske abo hewak dowolene penesy neje sakasane.

§ 2.

Zusym paperjanym penesam runaja ßo tež bankowi, pak wot zuseho stata, abo wot zusych sjenoczeństwow, towarstwow abo jenotliwzow wudawane abo hewajsche wobßedzerej płaczomne besdaniske dółżne sapiski.

§. 3.

Schtóž tajke zuse paperjane penesy (§. 1 a 2) pschi płaczenju wudawa abo poskicza, sapane do pólizajskeho khostanja hacz do peczdzeßat toleř.

§ 4.

Ta sakasnja stupi s 1. januara 1856 do mozy. My ßebi pak wumjenjamy, njehdze potrjebne wuwsacza, kaž tež pschipuschczenje jenotliwych družinow zusych paperjanych penes po wujednanju s zusymi knežeřstwami psches woßebny wukas postajicz.

W Draždžanach, 8. julija 1855.

(L. S.) **Jan.**

Bedrich Ferdinand ßwobodny knes **s Beust.**
Jan Hendrich August Behr.

Wosjewenje.

Po postajenju § 4 wukasa wot 14. januara 1842 nech czi mureřszy a czjeßliszy, kiž chzedza mischtrske prawo pschi žanej jednoczi we wokreßu podpißaneje krajskeje direkzije dostacz, ßwoje samołwenja k pruhowanju najdljehe hacz do 29 septembra teho ljeta pschi tudomnym pruhowanskim sastojnstwu a pschi jeho pschedßydzi, knesu mjeschczanskemu radžiczelej Heßlerej, pißnje a ertnje sczinja a s posnamenenjom jednoty, do kotrejež chzedza stupicz, a s wosjewenjom ßwojeho wobydlenja tež dopokasmo, so ßu hižom praktiszy dźjełali, psches wopißmo wot mischtra, pola kotrehož ßu poßlene ljeto dźjeło mjeli, wotedadza.

W Budyschini, 3. julija 1855.

Kralowska sakska krajska direkzia.
Milda. Oertel.

Swětne podawki.

Sakska. Kral je, kaž ſ prjódkſtejazeho widžimy, wukas wudał, po kotrymž ßo wot 1. januara 1856 wjazy ſ wukrajnymi paperjanymi penesami płaćicj neßmje, khiba ſo ßu w jenotliwych dżeßaćtoleŕiſkich kruchach. Pruſki kral je teho runja wukas wudał a duž je derje, ſo ßu ßo w Sakſkej tež na to dopomnili, dokelž bychu ßo hewak pſchichodnje zuſe papery hiſchcze bóle k nam cżiſchcżake, hacž dotal. Wobaj wukaſaj nebudżetaj ßo najſkere njekotremužkuliž małemu weŕchej lubicj, kiž je wjaz paperjanych penes wudał, dyžli je jeho krajej dobre. — Prynz Albert je ßo we wojeŕſkich naležnoſzjach do Lipſka podał a kral póńdże pecja k ßmertnemu dnju nebocżiczkeho krala Bedricha Auguſta, to je k 7. auguſta do Brennbichela w Tyroliſkej, hdżež budże tehdy kapałka, k dopomnenju na tamniſche neſbożje natwareua, najſkere poßwecżena. — Miniſter ſ Beuſt je ſaßo ſtrowy. — Sſejm budże w prjenej tſecżini auguſta wobſankneny. — Pſcheczżiwo nowemu hońtſkemu ſakonej, kiž je wot prjeneje komory pſchipóſnaty, ale wot druheje ßo hiſchcze wujednacj dyrbi, pſchikhadża wele petizíów do Drażdżan. Najwoßebniſche poſtajenja tuteho ſakonja ßu te, ſo dyrbja cżi, kiž mjejachu hacž do 2. mjerza 1849 prawiſnu hońtwy na zuſych leżomnoſzjach, ſarunanje ſ wunoſchkow hońtſkich liſtkow (Jagdkarten) doſtacj, ale ſo pak hońtwa na zuſych leżomnoſzjach na wſche cżaßy ſakaſana woſtane: ſo ßmje ßo drje po tajkim pſchenajecj, ale ſo ßo żenje pſchedacj nemóże.

Prußy. Kral a prynzeßyna Alexandra ſtaj do Erdmannsdórfa w Schleſynſkej wotjeżoj a miniſter ſ Manteuffel je ßo na ßwoje kubło w Delnych Łużizach podał. — Kral ßo hakle 2. abo 3. auguſta ſaßo do Barlina wrócżi. — Sholerſke wucżene towarſtwo ſmjeje 17. auguſta ßwoju hłownu ſhromadżiſnu. — Prynz pruſki je ßo 12. julija do Petersburga pſchiweſł. — We Wrótßławju (Breslau) budże 31. julija a 1. a 2. auguſta wulki ſpjewanſki ßwedżeń. —

Rakußy. Khjeżor je pſches liſt, generalej Heßej a bohotej Gołuchowſkemu póßłany, tak derje wojakam ßwoje ſpodobanje na jich wuſchiknoſzi a hotowoſzi, kaž tež wobydlerjam Galizyſkeje a Bukowiny ßwój dżak ſa jich dobre ſmyßlenje wuprajił. — Cżjeſke kupelje ßu ljetża jara połne. — W Praſy je ßo kholera nimalje cżiſzje ſhubiła. — Na praſchenje, hacž chżedża ßnadź Rußojo ſ nowa na Mółdawu a Walachiu nadpad ſcżinicj, je ruſki khjeżor wotmołwił, ſo ßo to neſtane, tak dołho hacž budżetaj tutaj krajej wot Rakuſchanow wobßadżenaj. — S wójſka je tu khwilu tejko ludżi domoj puſchcżenych, ſo dyrbjachu njekotre żeleſnizy jich dla wſchjednje dwójzy a trójzy extracjahi wotpóſłacj.— Franzowſki general Letang, kiž bjeſche wojeŕſkich naležnoſzjow dla we Wini, je do Pariſa powołany a póńdże najſkere do Krymy a jendżelſki general Crawford, kiž w tych ßamych naležnoſzjach w rakuſkim hłownym mieſzi pſchebywaſche, wrócżi ßo w najbliżſchim cżaßu do Londona. To je nowe ſnamjo, ſo rakuſki khjeżor nicżo wo wójni wedżicj nochże.

Hannoverſka. Miniſterſtwo je ßejm wotdżeniło (vertagt), dokelž ßo tón ßamy poczinaſche pſchecżiwo nemu khjetro jara ſchepericj.

Sardinſka. S Krymy pſchikhadżeja powieſzje, ſo w tamniſchim ſardinſkim wójſku kholera ſ wulkej ßurowoſzju knežı a ſo je tam hižom na 1000 wojakow a wyſchich na nju wumrełło. Duž je ßo w tychle dnjach djelba nowych ſardinſkich wojakow do Krymy poßłało.

Franzowſka. Khjeżor je nowu pożcżonku, wot ßejma wóndanjo pſchiſwolenu, hižom wupiſał. Pſches nju naſtane krajej ljetnje 75 millionow nórtow wudawkow wjazy, pſchetož tejko wucżiní dań noweje pożcżonki. — Khjeżorka je ßo do kupelow podała, ale khjeżor je w Pariſu woſtał, dokelž je njetko wele cżinicj. — Franzowſke knežerſtwo je ruſkoturkowſkeje wójny dla w

tutych 3ljetach 580,000 muži do wójſka powołało a 1500 millionow nórtow ſajimało. — Wuſtajeńza (Ausſtellung) w Pariſu je njetko w najreńſchim poredži a khwali ßo jara.

Jendželſka. Miniſter Rußel, kiž we Wini ſa mjer ſkutkowaſche a do Londona też jara mjerlubowaze myßlje ßobu domoj pſchineße, je ſe ßłużby wuſtupił, dokelž jemu wumetowachu, ſo wón w miniſterſtwu, kiž ma woßebje na wójnu dźjełacj, ſ tajkimi myßlemi dłjehe bycj nemóže.— W Londoni je ßo dwje nedželi ſa ßobu njeſchto hary a ropota cźiniło, dokelž chzychu nowy ſakoń ſa krucźiſche ßwecźenje nedželje wudacj. Tajki ſakoń bu teho dla na ſtronu połoženy.

Schpaniſka. Nemjer w tutym kraju pſchezo hiſchcze kónza nima, tola je trochu meńſchi. Neſpokojni dźjełacjerjo w Barceloni ßu ßo ſ mjeſta won wucjahnyli, počźinaja pak zoſacj, dokelž peneſy dale nedoßahaja, a njekotre cźrjódy Karliſtow je kraloweje wójſko ſbiło.

Turkowſka. W Kónſtantinoplu bje wóndanjo wulki woheń a je ßo tam 2—3000 domow wotpalilo. — Do Kónſtantinopla pſchiweſechu 5. julija cźjeło jendželſkeho generala Raglana. — Rakuſki prynz Ferdinand Mar je do Jeruſalema pſchijjeł a ßo wot tam na Libanon podał. — Djelba turkowſkeho wójſka bliži ßo w Dobrudži k Beßarabii; cźoho dla? to ſnate neje. — Na Donawi jjeſdži tu khwilu wele pſchekupſkich łódžow. — Njekotre nowiny chzedja wedźicj, ſo je cźerkeſki weŕch Schamyl wumrel.

Rußowſka. Hacj runje ſjenocźene jendželſkofranzowſke łódźſtwo ſ nowa nebaloko Kronſtadta ſ mjerom leži, dha jjeſdja tola wſchelake jeho meńſche a wetſche łódźje po morju wokoło, łoja ruſke pſchekupſke łódźje a bombardiruja newobronene ruſke mjeſtaſchka a wßy. — S aſowſkeho morja nicžo wjazy ßłyſchecj neje. — W Krymi je tu khwilu jara horzo, tola pſchińdże też druhdy ßurowe newedro. Tak bje wóndanjo tu ſtronu wot Balaklavy k Cźornej Rjeczy mózne hrimanje ſ tak wulkej lijenzu, ſo buchu tam pohrebane cźjeła faßo wot wody wuryte a ſo ßo njehdże 10 wojakow a 30 ſkocźatow ſatepi. — Pſched Sebaſtopolom ßamym ßo nicžo woßebneho ſtało neje, hacj runje je nowy jendželſki general Simpſon na tak menowany redan khwilu kanonirowacj dał.— Wobljeharjo ßo njetko najbóle k nowemu nadpadej na malachowſki tórm pſchihotuja, wobleženi dźjełaja pak na wſche możne waſchnje na to, kak bychu jón cźim ljepe wobarnowali.— General Totleben, kiž wobtwerdźenje Sebaſtopola wobſtara, bu wóndanjo do briſtwje tſjeleny, móže pak tola dale ſkutkowacj. Pſchi ſapočatku wobleženja bje wón hiſchcze leutnant. Jako ßo tehdom Menczikow ßwojich wyſchich praſcheſche, ſa kak wele cźaßa móhli jemu Sebaſtopol pſchecźiwo nepſchecźelam derje wobtwerdźicj, mjenjachu woni: ſa ſchjeſc nedźel, Totleben pak rekny: ſa ſchjeſc dnjów. Menczikow jemu też to djjeło dowjeri a wone ßo tak derje radźi, ſo je Totleben wot khjeżora njetko ſa generala powyſcheny. Wón je po prawym ßyn jeneho pſchekupza. — Franzowſojo ßu ßydliſchcjo na ſebaſtopolſkim keŕchowi, kotreż biechu Rußam wotdobyli, faßo wopuſchcźicj dyrbeli, dokelž tam pſched ruſkimi kulemi wutracj nemóżachu.

Telegrafiſke depeſchje. Jendželſki general Simpſon woſjewja wot 9. julija: Ja chzu jutſje na redan ßylnje bombardirowacj dacj. Strowoſc wojakow je dobra. Weŕch Gorczakow żada, ſo bychu ßo jecźi w Odeßy wumjenili. — Franzowſki general Pelißier woſjewja wot 10. julija: Djenßa tſjelachu Jendželcźenjo ßylnje na redan a Rußojo ſ tuteho na nich; tola faſtachu poßleńſchi wecźor ſkoro zylje, ſo budża Jendželcźenjo w ßwojich wobleżeńſkich djjełach pokracźowacj móz. — General Pelißier woſjewja wot 12. julija: Po poweſzi jeneho ruſkeho deſerteura je ruſki viceadmiral Nachimow 11. julija w zentralnej baſtii panył. Franzowſojo ßwoje djjeła dale bóle wobtwerdźuja.

Ze Serbow.

S Wulkeje Dubrawy. Sſredu, 11. t. m., popołnju bu tu Jan Korla Schuſter, hewer w tudomnych podkopkach pola Drajdżanſtich, pſchi ßwojim dżieli wot bruniży podyreny a faßypneny, tak ſo je predy, hacz je jemu ſchtó k pomozy pſchiſchoł, ßwojeho ducha ſpuſchczicz dyrbjał. Wón je hewak ſ Chemnitz, 46 ljet ſtary a je żonu a 5 dżjeczi ſawoſtajił.

Se Spal. To newedro, kotreż je 11. julija w Niżej Wßy było a ſe ßwojim błyſkom korczmu ſahubiło, je też w naſchej wßy ſchkodu naczinilo. Menujzy hižom rano na poł ßedmi dyri błyſk do dómſtich tudomneho bura Muczijſchka, ſapali je a ſ nimi ßo wſchje druhe Muczijſchkez twarenja, kiż ßu ßame ſa ßo ſe wßy wutwarene, też wotpalichu. Muczijſchk nebje doma, jeho żona pak bu wot błyſka pohłuſchena, ale tola wot ludzi, kiż k pomozy pſchińdżechu, ſ palazeho domu wuneßena a je ſaßo k żiwenju pſchiſchła.

S Muczowa. W tym ßamym czaßu, jako w ßußodnych Spaloch newedro ſapali, dyri pola naß błyſk do hródżje bura Kubizy. Tam ſaraſy wón najprjódzy jenu kruwu, kotruż dżowka runje dejeſche a potom hiſchcze dwje, kruch dale ſtejazej kruwi, ſchtwórta kruwa, kiż pódla prjeneje ſtejeſche, je pak newobſchkodżena woſtała. Błyſk neje ſapalił, ale dżówka, hacz runje je pſchi żiwenju woſtała, bje pohłuſchena a mjejeſche wjazore módre ßmuhi po żołtym czjeli.

Se Schkodowa. Teho ßamßneho 11. julija a to ßamßne ranje dyri błyſk do dómſtich tudomneho bura Kalza a ſpali tute, każ też pódlanſku hródż, hdżeż też hiſchcze 5 howjadow w płomenjach kónz wſa.

S Manjowa. Dżeń 8. julija weczor w 10 hodżinach wudyri w brózni tudomneho kowarja Schimanka woheń a pſchewobroczi ju ſ hródżu a ſ dómſkimi do próchа a popeła. Kak je woheń wuſchoł, neje ſnate; naiſſere bje ſakłożeny. — Kowarnja ßama je ſtejo woſtała.

S Ketliz. W nozy wot 8. k 9. julija ßu ßo tudy Menzelez dómſke a hródż wotpalike.

S Khwaczíz. Mandżelſka tudomneho kowarja-Krauſy, kiż bu, każ tydżenja ſpomnichmy, nedaloko żidowſkeho moſta pſchejjedżena, je na te rany, ſ teho naſtate, w budyſſej khorej khjeżi wumrecz dyrbjała a bu ſandżenu nedżelu na Tuchoř pohrebana.

S mużakowſkich ſtronow je k nam do Budyſchina powesz pſchiſchła, ſo jabłońſki k. duchomny Rekt ſa fararja do Zybalnjow pſchińdże. Hacz je to wjerno, wo tym chżyli redakzii jeje tamniſchi ßerbſzy pſcheczeljo wjeſtu powesz dacz.

S Huſki. Nedżelu 15. tut. m., pſchipołnju 1nej, wuńdże tudy w hródżi klamarja Jana Gehringa woheń, kiż ßo ſ tajkej ſpjeſchnoſzju wupſchjeſtre, ſo niz jenoż ſpomnenu hródż wotpali ale też Gehringowe dómſke a ßußodnu, Janei Haſerej ßłuſchazu khjeju ſe ßwojimi płomenjami pożre. Haſer, kiż ſe ßwojej ßwójbu domach nebje, je nimalje wſchje ßwoje ſmachi ſhubił. Kak je woheń naſtał, to hiſchcze ſnate neje; tola pak ßo tuka, ſo je ßo wot ſłóßniſkeje ruki ſapołożił był.

Dopisy.

S Drezdżan. Nedżelu 8. prażnika ßwecjeſche ßo popołdnju po ſchtyrjoch we „wulkej ſahrodzi" ſ kónzertom a t. d. dopomneńſti ßwedżeń na ſbożomne wumóżenje prynzow Ernſta a Albrechta, kotrejuż bje jako 11 — 13 ljetnej dżjeſzi ſemjan Konrad ſ Kaufungen ſakſkemu kurfjerſchczi ſ hroda w Altenburgu (pola Lipſka) w ljeczi 1455 rubił. Wedro temu ßwedżenej hojeſche, runjez mróczelje khjetro ſcherjachu, a wele tyßaz ludzi wulku ſahrodu napelneſche. Jako ßo na poł ßedmi kral a kralowſka ßwójba ſ pſchewodżeńſtwom w ſchtyri-pſchezjnych woſach pſchiwieſechu, witaſche jich ſpjew a welekrócina, wobſchjerna, ßylna ludowa „ßtawa." — — Na „kralowſkim tßjelenju," kiż ßo żołty tamón tydżeń (wot 8. praźn.) dżerżeſche, buchu njekotßi pſches to wobſchkodżeni, ſo ßo „rußowſka cjumpel" wottorże, na kotrejż ßo kolebachu Wulke mjeſchczanſke tßjelenje na „ptaczej łuzy" budże w ſapoczatku auguſta. — — Schtwórtk, 12. pr., chżyſche ßo ſankarſki ſe żarliwoſzje (Eiferſucht) do wutroby tßjelicz, trechi pak kuſk niże a wumre we wulkim ſtyſſu a wobżarowanju ßwojeho ſkutka hakle ſa njekotre hodżiny. — — We kruhach (kruh, Kreis), hdżeż ßo na franzowſko-jendielſko-turkowſki ſwjaſk ſe ßlepymaj wocjomaj nehlada, ßwari ßo ſ wotrym hnjewom na wutupenje ruſkeho mjeſta Kercja, kajkez je ßo pſches ſjenoczenych ruſſich nepſcheczelow pſchi ſapoczatku ßmażnika ſtało Franzowſojo drje — każ to też „drezdżanſki żurnal wot 8. prażnika wobßwjedżja — ßu ßo we wojnſkej pſchiſtojnoſzi dżerżeli, po wobßadżenju mjeſta ßwoju potrebu płaczili a ludzi a wobße-

bjeńſtwa ſakitowali; ale Jendjelczenjo a Turkojo ſ Tatarami ßu — kaj jendjelſke a franzowſke nowiny (Times, Preſſe a t. d.) piſcheja — ßo na mjeſto a wokolnoſj walili, ßu brali a rubili, wſchitko newotneßliwe rosbijeli, rosrubowali, palili, newobronenych muji czwilowali a kónzowali, jony a holzy woneczeſzeli a njekotre ßobu na łódzje dowedli, haj ani zyrkwjow nejßu pſchepuſchczili, ſ kotrychz tez wojerſzy wyſchi, ſajehlene kurjawki (zigarry) w hubach, wobraſy a druhe rjane ßadne wjezy wotnoſchowachu, a Turkojo ßu wyſche teho hanibu czjerili, kotruz w naſchich krajach ljehdy tu a tam njekotre ßwinje ſe ßamßneho ſhonenja ſnaja. Jedyn nan a macj buſchtaj wot jendjelſko-turkowſkich ſlodzijow ſaklotaj, dokelz newinu ßwojeje dzowki wobaraſchtaj, kotraz tez tym pjanym, nje: wobzlokanym a połnembrym ſtóſtnikam ſbozomnje ſ paſorow wuńdze. Turkowſko-jendjelſzy nekhmanizy wutupichu kraßny Kerczan muſeum, tak ſo wuberne rjeſby (ſtatuy) w rospadankach jeza a ſo ßu wſchelake ſaſtarſke peneſy a druhe ßadne wjezy rosmetane a ſzychnowane, kotrez buchu w muſeu hromadzene jako powoſtanki ſ teho czaßu, hdjez grichiſke ßydliſchcja, kaj Theodoſia, na tauriſkej połkupi kczjejachu. Haj, ſatraſchna mjeſchenza je tak daloko ſchła, ſo dyrbjachu Franzowſojo na ßwojich turkowſkich towarſchow tßjelecz poczecz, ſo by jeno ſaßo njekajki kuß mjera a porjada naſtał. Schtó by ßo pſchi czitanju tajkeje haniby a tajkich neſkutkow ſ hnjewom neſahorił? Tak drje (kaj praja) „civiliſazja wójnu wedje pſchecziwo barbariſtwo"?! Podweczornej mózniſtwi a wulka ßyła Njemzow hanja tak menowanu rußowſku neſdzjelanoſz a ruſke barbariſtwo; Rußojo pak ßu w tej zyłej wójni ſprawnje wojowali, mużojo pſchecziwo wobronenym mużam, a wojerſka cjeſz jich khorhowjow je woſtała newopanzana: ale wobßedzerjo podweczorneje kultury a rospſcheſzjerarjo nawedzitoſzje a czloweczneſzje (ſa czoz ßami ßo ßamych wudawaju) ßu loni kaj ljetßa pſchekupſke łodzje łojili a privatne wobßedzeńſtwa palili, a ljetßa ßu ſe ßwojimi kraßnymi turkowſkimi ſwjaſanzami w Kerczu dodzjelowali a ſakhadzeli kaj czerczi ſ helje a djabli w ßwinjoch.

Wjeſchczerſke zorła a ſtudniczki.

Schto pſchichodny czaß pſchineßy a potajnſtwa teho ßameho wußtjedzicz a wotkrycz, to bje a je wot najſtarſchich czaßow wulka, woßebna ſtaroſz a ſtajne prózowanje mnohich ludzi. Teho dla ßu woni, wot wjazy abo mene pſchiwjery pſchewſaczi, na wſchelake, druhdy jara ßmjeſchne wjezy panyli, je ſ wulkej wczipnoſzju wobkedzbowali a to a tamne, ſchtoz ßo jich woku widzicz a jich wuchu ßłyſchecz daſche, k podłozkej ßwojeho mudrowanja a wjeſchczenja ſczinili. Do tajkich wjezow ßłuſcheju bes druhimi tez wjeſte ſtudniczki a zorła, kiz ſa tym, hacz ßylnje czjerja abo ſaprahnu, ßuchotu abo mokrotu, tunjotu abo drohotu ſa pſchichodne ljeto ſpóſnacz dawaja abo tez, niz hiſchcze pſched dothimi ljetami po wjeſchczenju njekotrych mudraczkow, na wójnu, hłód, mór, czezke khoroſzje a druhe czwilje pokaſowachu. Njemzy menuja je „Hungerbrunnen". A tajku wjeſchczerſku ſtudniczku wobßedzi tez weß „Horny Wujeſd" abo „Wujeſd pſchi Tuchorju". Wona namaka ßo tam na raniſchej ſtroni wßy, w Michalkez haßy, kiz k tuchorſſemu ljeßej won wedje a leji tam pſchi hłube wujjeſdzenym puczu. Wona ßłuſcha do najprjeneje rjadomneje tutych zórłow, to rjeka, jeje wuſkhnenje a ſaprahnenje je wjeſta a ſrudna powesz wo drohoczi, kiz w pſchichodnym ljeczi, abo ſo ljepe praju, po poßlenich zniach hacz do ſaßy pſchichodnych zniow naſtane. Tak bje to pſched mnohimi ljetami, jako tuto zorło wopytach; ljeto poſdziſcho, jako tam ſaßo pſchindjech, czjereſche wono jara mózne a wobydlerjo wo wßy, to ßo wje, czi khudzi, wjerjachu twerdzje a proſzje do teho, ſo budze zitna ptaciſna po zniach tunſcha a ſpadowacz. — Po mojim ſdaczu by to pſchirody pſchepytowaŕ ßebi tola jenoz ſ myßlenja a podpytanja ſwaczicz móht, hdy by jenoz na tym lezane było, naſhonicz, kak móhte tajke ßłabſche abo ßylniſche czjerenje tuteho zórła do prjedka póßoł pſchichodneje płódnoſzje abo nepłódnoſzje bycz. Ale, hdyz pak chzył ſchtó wumudricz, kak móhte tute zorła a ſtudniczki tez wójnu, mór a druhe czwilje woſſewicz, dha ßo boju — haj teho ßym tez wjeſty — ſo na poßledku niczo wjazy won nepſchindze, hacz ſaßy wobnowena ta ſtórzba:

Oleum et operam perdidi!*) w.

Spèwy.

Błaſnene holczo.

Hłóß: Ha bjeſche pak bjeſche pak jedyn hajnik ꝛc.

Ha czjereſche holiczo do ljeſka won
Ha ptaczik ji leczjiſche pſches wuhon:
|: Holczo kuku'kuk :,: :|
Hdje czjeriſch te pißane kruwki won?

Na ptaczka ßo holczo je roshnjewało
A ikhowa ßo do ljeſka ſelenoh' —
|: Holczo kukukuk :,: :|
Tam wołaſche ptaczik czim wótſiſcho.

Duz bjeżeſche holiczo ſ ljeſka ſaß won
A ſtupi ßo w polu pod huſty klon. —
|: Holczo kukukuk :,: :|
Tam wołaſche ptaczik tez runje won.

*) Tu ßym wſchu prózu podarmo nałoził. Red.

Sa cžernik ßo ßydało holicžo je,
Do huſtoho žita ßo khileſche. —
|: Holcžo kukukuk :,: :|
Ju pſchewodżał ptacžik tam ſaßy je.

O był wſchak mój luby tak ßwjerny tež mi!
To holicžo prajeſche k kokuli. —
|: Holcžo kukukuk :,: :|
Twój luby je hiſchcže cži ßwjerniſchi.

Duž wróczeſche holicžo krumicžki dom,
Jej' luby tam ſjedżiſche ſe ßynom;
|: Holcžo kukukuk :,: :|
Wón ßmjejizy wołaſche ſa woſom.

Schto ſchibale ſchibałſki błaſnił me ßy
A ſkomudżił dżjeło ßej na łuzy?
|: S twojim kukukuk :,: :|
Naj' lubośzje ſhonja wſchak po zyłej wßy!

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Swjet je ßo wobrocził, ßwjet je njetko wopačny!

Mots Tunka. Baj wſchak tola!

Hanß Depla. Nihdy hinak! Hewak ßłyſchcheſche jedyn tola ſtajnje wot valenzowych mužow a potom wot khofejowych žonow ryczeč, ale njetko je zylje na wopak.

Mots Tunka. To drje jedyn tola praliči nemóže!

Hanß Depla. Dha hladaj jenoj pjekne ßobotu w naſchim mjeſtku wokoło ßo a ty budżeſch widżič, ſo w khofejowych ſtwach najwjazy muſkich ßedži a ſo tam, hdżej ßo palenz poredża, najbóle žónſke pytneſch.

Mots Tunka. To by tola bundera! Dha chzu tola trochu na to kedżbowacž, hacž runje me to nicžo neſtara.

Gžahi fakſkoſchleſynſkeje želeſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczišna.

W Lipſku, 18 julija: 1 Louisd'or 5 tl. 11 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cžerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 82½; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi. 14¾ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: J. F. A. Schöna, kral. fakſk. hranizař w Habraczizach, ſ Madlenu Janaſchez ſe Židowa.

Křćenaj:

Michałska cyrkej: Ernſt Auguſt Emil, Chr. G. Neumanna, koprolje 3. komp. 4 infant. bataillona w Draždżanach, ß. — Khryſtiana Madlena, Handrija Scholtyja, khježnika a krawza w Radżanezach, dž. — Marja Auguſta, Handrija Faltena, khježnika we Wulkim Welkowi, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 3. julija: Hańźa, rodź. Wiczasez, nebo Jurja Michałka, wumenkařja w Ssmochczizach, sawost. wudowa 72 l. 10 m. — 7., Marja, Hana, nem. dź. se Żidowa, 4 l. 6 m. — 8., Marja rodź. Kudźeliz Augusta Köhlera, murerja na Żidowi, mandźelska 48 l. 9 m.

Nawěštnik.

Drewowa aukzia.

Na krebjanskim ljeßnym revjeru ma ßo ljetusche spuschczane schmrjokowe a khójnowe schczjepjane drewo (po dołhej mjeri) na pscheßadźowanje pschedawacz.

Termija sa tajke pscheßadźowanje je na

25. julija rano 10 hodźinach

w drewnischczu pola baroweje łuki, pschi puczu s Kósłow do Krebje wedźazym, postajena.

Płaczazy kupowarjo ßo s tym pschispomnenjom pscheproschuja, so budźa wumjenenja na termiji wosjewene.

Zedlik s Krebju, 4. julija 1855.

K. G. Gühler, wyschi hajnik.

Sswojim pscheczelnizam a snatym praji pschi ßwojim wotkhodźi wot jow wutrobne bożemje

M. N. s Czornych Noßliz.

Na wulkodubrawsko-khwaczanskich brunizowych podkopkach je njetko na pschedań:

ßucha wulkokruchata bruniza, kórz po 5 nßl.
ßucha ßrjenja bruniza, ... = = 4 =
drobna pscheßata, ... = = 2½ =

Rau.

Wosjewenje.

Nalutowařniske knižki czo. 3559 ßu jako shubene wosjewene, czohoż dla ßo njetzischi wobßedźeř tych ßamych s tutym napomina, so by s nimi wot dźenß w dźeweczdźeßaczich dnjach do podpißaneho banka pschischoł, dokeli po minenju tajkeho czaßa tute knižki po wustawkach niczo wjazy nepłacza.

W Budyschini, 9. julija 1855.

Krajnostawski bank.
Heydemann.

Wosjewenje.

Czeszenym Sserbam s tutym wosjewjam, so ßym ßwoje dotalne sastojnstwo jako aktuar pola kralowskeho hamta tudy słoźił a so wot dźenßnischeho dnja w tudomnym mjeszi jako ryczník wustupju. Ja poruczam ßo teho dla k wobstaranju wschitkich prawisniskich naležnoszjow.

Moje wobydlenje je na hornczerskim torhoschczu we khjeźi k. aukzionataria Neuberta.

W Kamenzu, 9. julija 1855.

Michał Zyż, rycznik.

Wosjewenje.

Czeszenym Sserbam wosjewjam s tutym, so budu wot njetk kóżdy tydźeń trójzy a to póndźelu, ßredu a pjatk rano wot 8 hacz pschipołnju do 1 hodźiny w Schjerachowi a to w khjeźi k. Franza Schulzy cat. no 275 po 1 skhodźi rycznišzy k ßłużbi stacz.

W Nowosalzu, 25. junija 1855.

J. Seubich, rycznik.

NJEMSKI PHÖNIX,

Wohensawjeszjaze towarstwo w Frankfurczi n/M

Sakładny kapital: Półschesta milliona schjeßnakow.

Tuto towarstwo sawjesjza: Mobiliar, twory, žita, skót, ratarski grat, fabrikski grat atd. po twerdych, tunich prämijach a netreba žadyn sawjeszjazy niczo dopłaczowacz, byrnje ßo wulka wohenjowa schkoda stała.

Spodobne wumjenenja, po kotrychž towarstwo sarunanje dawa, s zyła schkodowanje wupytuje, ßu k temu ßłužiłe, so je ßo jeho skutkowanje jara rosschjeriło a podpißany agent porucza ßo k wobstaranju sawjeszenjow wschitkich družinow, je tež k wudźjelenju wscheho požadaneho wułoženja stajnje hotowy. Prospekty a podpißanske formulary móža ßo pola neho darmo dostacz.

W Budyschinje, w juniju 1855. **Wilh. Jakob**, na žitnym torhoschczu.

S naljetnych selow wot ljeta 1855.

Wotczakowane Dr. **Borchardtowe** aromatisko-medizinske **selowe mydło** je runje w zylje nowych **czerstwych** kruchach pschischło. To tym ßamym, kiž ßu je pola me samołwili, najpodwólnischo wosjewjuło, poruczam tež wschitkim druhim ßwój skład tuteho, tež w tutomnej wokolnoszi wobschjernje trebaneho Dr. Borchardtoweho seloweho mydła k dobroczjiwemu wobkedźbowanju.

Wilh. Hammer, jeniczki pschedawař Dr. Borchardtoweho seloweho mydła w Budyschini.

Psche kóždy sestareny kaschel, psche bolenje na wutrobi, psche dołholjetnu dybawosz, schijubolenje, sažwanje płuzow je tón wot medizinalskeho radźiczela knesa Dr. Magnuſza, wokreſzneho sysikuſza w Barlini

Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl pół 1 tl. approbjerowany **bróstowy syrop** Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl pół 1 tl.

ſzrjedk, kiž ſzo w mnohich padach a stajnje se spokojazym skutkowanjom nałožowasche. Tutón syrop skutkuje hnydom po prjenim nałožowanjom weſzebnje, pschedwschitkim pschi saſzakłym a jachlokaschelu, spjechuje wukhad krakow, pomeńschi łoskotanje w schiji a wotstroni w krótkim czaſzu kóždy najſzylnischi kaschel, tež tón pschi ſzuchoczini a taczjeri krejwróczenje.

Sa Budyschin a wokolnosz pschedawa jón jeniczzy **hrodowska haptyka.**

Khmani a dobri czjeſzlje namakaja stajne a trajaze dźjeło pola czjeſzliskeho mischtra **T. Hobjana** w Budyschini.

S Tsjelan

ſzmy nashonili, so dźjeczaiko, na kotrež je czo. 27. Serb. Now. spomnene, wot salmiakoweho spirituſza wumreło neje, ale na widlischcza, kaž to tež zyrkwinske poweſzje a ljekarske posnaczje dopokasuja: schtož my teho dla swólniwje dorosemenja dla tudy wosjewjamy.

Pschi tej składnoszi dowolemy ſzebi pschispomnicz, so by nam nichtón nasche powołanje, po kotrymž ſzebi naschi czitarjo powedanje nowinkow wot naſz žadaja, s tym nepoczežił, so nam newjernosz poweda, ale tehdy radscho melczał; pschetož hdyž ma ſzo njeschto psches czischcz wosjewicz, dha dyrbi tež wjeste a wierne bycz. Redakzia.

Podpiſzany czeſzenym Sserbam s tutym najpodwólnischo wosjewja, so budza wot neho w budyskim mjeschczanskim theatru wot ſzobotu hacž do wutory 4 wulke hry s wulkim niederlandskim wopizowym dźiwadłom, wobstejazym s 30 schtyrinohatych khumschtarjow jako wopizow, pſzów a małych konikow prjódkstajene, k czemuž wón najpscheczelnischo pscheproschuje.

Sapoczatk w 7 hodźinach. **Brockmann.**

Wot wjazorych prjodkstejerjow wſzow, do Budestez safarowanych, ſzym poruczňosz dostał, dla nastawka, czo. 26 Serbskich Nowinow t. l. ſzo namakazeho, na prjódkstejerjow do Budestez safarowanych wſzow słoženeho a jich czeſz ranjazeho, pscheczjiwo jeho spiſzarej skórzbu sałožicz a teje kónz w ſzwojim czaſzu w tutych nowinach wosjewicz, schtož tudy s tej próstwu k nawedzenju dawam, so by hacž do tajkeho czaſzy kóždy ſzwoje ſzudzenje w tutej wjezy wotdzenił.

W Budyschini, 19. julija 1855.

Ryczňik Rychtař.

Deski na pschedań.

Na knežim dwori w Schczeńzy pola Rakez steji hischcze dźjelba ſzuchich 9 łohczowskich sabijeńskich a tyscheřskich deskow na pschedań.

Dźensa wobradźi namaj Bóh tón knjez strowu a čerstwu dźowčičku.

W Kotecach, 17. julija 1855.

F. A. Hilbrig, farař.
Th. Hilbrigowa.

Czeſznemu młodemu hólzej
Augustej Mitaschej s Jenkez
prajitaj wutrobny dźak sa sbożopscheczje
K. L. a jeho mandźelska **M. L.**
w Korsymju.

Zaňdźenu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	5	5	4	20	5	—	Rjepik	7	19	—	—	—	—
Pscheńza	7	—	6	—	6	25	Jahły	8	25	8	15	8	20
Jeczmeń	4	7½	3	25	4	2½	Hejduschka	6	25	6	15	6	20
Wowſz	2	12½	2	—	2	5	Bjerny	2	—	1	20	1	25
Hróch	6	5	5	25	6	—	Kana butry	—	14	—	12	—	12½

Dowoz: 2561¾ kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. póšće 7½ nsl.

Čisło 30. 28. julija. **Lěto 1855.**

Wopschijeczije: Swjetne podawki. S Minakała. S Tranjow. S Trebeńz. S Barta. S Birkeroda. S Budyschina. Dopišy. Njeschto wo jatych sa nejatych. Spjewy. Hanß Depla a Mots Tunka. Cjahi sakskoschlesynskeje żelesnizy. Zyrkwinske powjesče. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Prynz Jurij, kiž bjesche njekotry cjaß w Marienbadzi pschebywał, je ßo s tamnischich kupel saßo wrócził. — Druha komora je wobsankniła, so bychu stari, pomozy potrebni wojazy s ljeta 1813 a predy, kiž ßu w Rußowskej, Pólskej a druhdże na wójni ßobu byli, ale posdjischo żanu pensiu nedostawali, s wjesnych wojerskich-penes podperanje dostali. — Sapóßłanz Unger staji wóndanjo namet, so ßmjeli pschekupzy palenz jenoż po polejmarjach pschedawacj a to teho dla, dokelż ßo żónske hewak do picja nawucża. Wón menujzy rekny, so drje ßo żony hańbuja, do palenzeweje khjeżje na palenz hicj, ale so sa to pola pschekupzow tutkaja a duż dyrbjało ßo pschekupzam sakasacj, palenz po schkleńczkach pschedawacj. Druzy sapóßłanzy pak knesej Ungerej nepschihłoßowachu a duż jeho namet pschepadże a żony budża teho dla dale na palenz khodzicj móz a mużojo na khosej, każ to tez Hanß Depla a Mots Tunka wdżenja na to spominaschtaj. — Penezna pomoz, kotruż nowiny „Sächsisches Kirchen- und Schulblatt", wot ministerstwa dostawachu, ßo jim dale nedawa.

Prußy. Kral je w Erdmannsdorfi w Schlesynskej, hdżeż bje ßo wóndanjo podał, saßo symniu dostał, tola pak w ßłabschej mjeri, jako predy. — W pruskim wójsku bje wóndanjo wulke powyschenje, pschetoż bes druhimi bu jenoż 18 oberstow sa generalmajorow, 30 oberstleutnantow sa oberstow a 55 majorow sa oberstleutnantow powyschenych.

Rakußy. Khjeżor je porucził, so bychu ßo jeho jenotliwe kraje pschichodnje saßo njekak psches ßejmy (Landtag) sastupiłe. Ministerstwo je teho dla wjeste wustawki wujednało a budże najprjódy ßejm sa rakuskoitalske kraje powołany. Kak daloko pak móz tajkich ßejmow pójdże, neje hischcje tu khwilu znate. — Psches to, so je khjeżor wulki dżjel wójska domoj puschcził, ßo rakuskemu khjeżorstwu mjeßacznje pecza 26 millionow schjeßnakow salutuje. — Rakuske knjeżerstwo chze teho dla, dokelż ßo rjeka Donawa pschi jeje wuliwu do czornego morja husto tak s pjeskom saraczi, so tam łódżje jjesdżicj nemóża, ale na wulku wodu cjakacj dyrbja, kanal s Donawy do czornego morja wurucj dacj a to wot Raschowy do Kustendża. Jendżelczenjo chzedża k temu tez penesy dawacj a tym ßo ta wjez woßebje teho dla spodoba, dokelż potom Rußojo nebychu dale żane sadżjewki łódżam, s Donawy do czornego morja jjesdżazym, cjinicj móhli. Tón kruch menujzy, hdżeż ßo najwoßebnischa wotnoha Donawy do morja wuliwa, je tu khwilu hischcje po prawym w ruskej mozy.

Hannoverska. Kral je ministerstwo, kotrehoż dla bu krajny ßejm na cjaß rospuschczeny, se ßłużby puschcził a budża nowi ministrjo postajeni. Dotalne ministerstwo je menujzy nowu krajnu wustawu (Verfassung) sałożiło a ßu jeje dla ludżjo w kraju khjetro nespokojni.

Franzowska. Nowa pożczonka, k kotrejż ßmje kóżdy w kraju penesy dawacj, kiž móże s najmeńscha 50 nórtow snesz, je ßo derje radżiła a

ſmjeje njetko kħjeżor ſaßy peneſy ſa wójnuwedżenje. Tola mjenja ludżjo, ſo dyrbja remeßnizy a burjo tajkich pożczonkow dla cżerpicz, dokelż peneſy ſa jich hypotheki poczinaja pobrachowacz, hdyż nochżedża wyßoku dań placzicz. To je hižom ſtara wjernoſz, ſo ßo tehdy poddanam peneſy drohe cżinja, hdyż kral abo kħjeżor pożczuje. Pola Bourges'a ßo nowe ljehwo ſakżł. — 500 ruſkich jatych bu wóndanjo ſ Toulona do Odeßy póßłanych, ſo bychu ßo tam ſa Franzowſow, wot Rußow pſched Sebaſtopolom ſajatych, wumjenili. — Rakuſki general Crenneville je ßo ſ Pariſa do Wina wrócżił. — Wón bje tam teho dla póßłany, ſo by wojerſkich nalejnoſzjow dla k ßłużbi był. Dokelż pak njetko rakuſki kħjeżor wójnu ſa Franzowſow weſz nochże, dha tež wón dljehe w Pariſu pſchebywacz netreba.

Rußowſka. S naranſcheho morja piſajа, ſo ßo tam niczo ważneho ſtało neje. — Pſched Sebaſtopolom tżeleja wſchjednje pak bóle pak mjene na ßo, ale ſ tym ßo w poßleńſchim cżaßu niczo woßebneho wuſſutkowało neje. Kholera, tyfuß a druhe kħoroſzje nejßu w ljehwu ſjenoczenych nepſchecżelow wjazy tak ſle, kħiba bes ſardinſkim wójſkom a bes Rußami, kiż dale nutſka w kraju ſteja, jako w Simferopolu a w Perekopi, tak ſo njekotſi mjenja, ſo jich tam wjazy pſches kħoroſzje, dyżli pſches mecż a kulku kónż bere. — Ruſki admiral Nachimow, kiż bu 10. julija raneny, je 12. t. m. wumreł a ſ generalom Totlebenom, kiż je w Sebaſtapolu teho dla ſkoro najważniſchi muż, dokelż wón tamniſche wobtwerdżenja jara mudrje pſchihotuje, budżiſche wóndanjo tež pſchi ßamym kónż było. Jako wón menujy w jenym wobtwerdżenju pſchi jenej kanoni ſtejeſche, padże wulka żałoßnje cżeżka bomba tak bliſko pſchi nim delje, ſo wón tež zylje nemózny na ſemju padże. Jako to bliżſchi ſcheſzjo kanonjerojo wuhladachu, cżißnychu ßo woni na neho, ſo bychu jeho ſe ßwojimi cżjełami ſakitali. Bes tym rospukny ßo bomba, peczjo kanonjerojo buchu ſarażeni, jedyn kħjetro raneny a Totleben wotńdże jenoż trochu na jenej noſy wobſchkodżeny.

Telegrafiſke depeſchje. Franz. general Pelißier woſjewja wot 16. julija: Nepſchecżeljo prózowachu ßo njekotre dny ſa ßobu, naſche, k malachowſkemu tórmej ßo bliżaze djela ſadżiewacz, dyrbjachu pak pſched nami zoſacz. — Jendż. general Simpſon woſjewja wot 18. julija, ſo je wón na tutym dnju nadpad Rußow wotbił. — Pelißier woſjewja wot 19. julija: Niczo woßebneho ßo ſtało neje; kholera je ßo ſkoro zylje ſhubiła. — Werch Gorczakow woſjewja, ſo je admiral Nachimow 12. julija w Sebaſtopolu wumreł; kontreadmiral Panſilow ſaſtupuje njetko jeho mjeſto. — Dale woſjewja werch Gorczakow wot 23. julija, ſo ßo hacż do 22. t. m. niczo pomnecża hódneho pſched Sebaſtopolom ſtało neje.

Ze Serbow.

S Minakała. Tudomny Bożi dom, kiż je w poßlenich ljetach woßebje w krywi a werchu tak dobżeržał a braſchny bycz poczał, ſo jón wyſchnoſz na żadanje kneſa kollatora, hrabje ſ Einſiedela nad Minakałom ꝛc. a kneſow zyrkwinych ſaſtojnikow a prjódſtejerjow pſched dljeſchim cżaßom wot k. Götzy, woheńſawjeſzerſkeho inſpektora w Budyſchini, jako w tajkich wjezach ßwjedomeho muża, wobhladacz a pſchepytacz da. Pſchi tym bu, każ wot runje ſpomnenych ſaſtuperjow a mnohich druhich woßadnych, tež wot neho wobſchjerniſche pſchetwarenje naſcheje zyrkwje ſa zylje nuſne ſpósnate, kiż ßo dale wotſtorkowacz a pſches njekajku menſchu reparaturu ſbjehnycz nehodzi. Tak bje poſtajene, ſo ma ßo zyrkej twaricz, a dokelż ta ßama hacż dotal żaneje kħmaneje kapalnje a żaneho, ßo pſchi nej nadobnje poſbjehażeho tórma mjeła neje a nima, tež dale tamna drewjana nenahladna ſwóniza, w kotrejż naſche ſwony wißaja, pſchedżo bóle a bóle k wetſchej ſtarobi a braſchnoſzi, kiż by w krótkich ljetach nowy a niz runje tuni twar nuſny cżiniła, kħwata, dha bu, hdyż je ſ zyła wobſchjerniſcha twarba zyrkwje nuſna, hnydom tež ta myßl ſapſchijata, ſo byſchtaj ßo pſchi tutej ſkładnoſzi tež hnydom nowa kapalnja a nowy rjany wyßoki tórm, kiż by zyrkej, naſchu weß a zylu woßadu debił, natwariłej. W tajkim ſmyßlenju poruczi wyſchnoſz k. Götzej, ſo by plan a ryß, każ tež wobliczenje kħóſtow tajkeje twarby zyrkwje, kapalnje a tórma

wudźjeław a prjódkpołożił. Wón po dlješchim cżaßu tajke dźjeło pschepoda a pschida jemu wschelake wobraſy wot ponowenceje zyrkwje, noweje kapalnje a rjaneho tórma, ſ zyrkwju ſjenocżeneho. W termii, na to a k temu poſtajenej, położi wyſchnoſz ſpomneny wudźjelk wſchjem ſaſtuperjom, ſaſtojnikam zyrkwje a kneiſtwam woßady, kotrychž naſtupaſche, kaž tež k. kollatorej, prjódk a żadaſche ßej jich rosßudżenje a wuprajenje. Wudźjelk ßo wſchjem jara derje ſpodobaſche a woßebje wobliczena tunjota zyłeje twarby (njeſchto mało pſches 7000 tol) a ſpomnene wobraſy, kiž nowu luboſnu zyrkej a kraßny tórm ſe wſchelakich ſtronow, wot ſnutſka a wonka, widźicz dachu, mjejachu nade wſchitkimi tajku mózˌ ſo, hacż runje ßo jim ſpóſnacż da, ſo budże horna wyſchnoſz ſ cżeżka ſchto ſ zyrkwje wſacż dacż a pschiſwolicż, tola wſchitzy a jenohlóßnje, haj tež cżi, kiž bjechu predy pſchecżiwo twarenju tórma byli, wobſankuychu, ſo by ßo twarba po tajkim wudźjelku wuwedła. Ale tuta pſchejenoſz dołho netrajeſche; pſchetoż tu bjechu ßo bórſy njekotſi namakali, kiž tajku jednotu ſkepßachu a wſchelkich mene abo wjazy ważnych haj tež jenoż ſdatych a namyßlenych winow dla tamne predawſche wobſan'nenje, ſo ma ßo tež tórm ßobu twaricż, powróczichu, tak ſo, jako teho dla wotdźerżana ſhromadźiſna jich k żanemu kónzej nedowedże a k predawſchemu wobjankenju newróczi, wyſchnoſz jich pißmo, w kotrymż bjechu wot twarenja tórma woßebje teho dla wotſtoczili, dokelż ßo ſ zyrkwineho ſamóżenja niczo ke khóſtam tajkeje twarby wſacż nemóhło a woßada do tych najſamożiczich k liczenju neje, krajſkej direkzii k daliſchemu rosßudżenju prjódkpołoži. We wukaſu, kiž na to ta ßama wuda, poda wona woßebje woßadźi tu nadźiju, ſo budże ßo ßnano k pomozy zyłeho twara njeſchto ſ zyrkwineho ſamóżenja wſacż hodżicż a ſo drje tež kral. miniſterſtwo ſ krajneho ſamóżenja wjeſtu podperu pſchiſwoli a dari, a poſtaji dale, ſo by ßo w nowej termii wot wyſchnoſzje bes naſtupazymi hiſchczen junkrócż jednało. To je ßo njetk 11. tuteho mjeßaza ſtało a po dlješchim jednanju ßo ſaßo poſtajiło, ſo ma ßo niż jenoż zyrkej, ale tež nowy tórm a kapalnja, każ bje predy wobſankene, twaricż, kotremuż wobſankenju je woßebje tež ta nadźija ſpomóżiła, ſo woßada ſpomnenu pomoz a podperu ſ zyrkwineho a krajneho ſamóżenja doſtane. K. kollator je pſchi tym ßwoju dowolnoſz dał, ſo bychu ßo ſ zyrkwineho ſamóżenja 500 tol. wſałe a wyſche teho wobkedźbowanje twara pſches ßwojich ſaſtojnikow, każ tež dale, hacż runje budże jeho tón twar wyßoko potrechicż, woßadźi — ſchtoż mamy tu woßebje ſpomnicż a wuſbjehnycż — 500 tol. jako dar k natwarenju nowych byrglow abo gierlow pſchilubił. Jemu ßłuſcha teho dla naſch najwutrobniſchi dżak! Spomnene wobſankenje a druhe wumjenenja a poſtajenja, kiž ßu ßo dale dla wudacja twara na twarza, nawdacja twarſkich penes, jich ſarjadowanja, wuwedżenja a ſkónczenja zyłeho twara ſcżiniłe, ßu ßo njetk ſ nowa ſ roſeſtajenjom zyrkwineho ſamóżenja a khudobnych wobſtejenjow naſcheje woßady krajſkej direkzii prjódkpołożiłe, ſ tej próſtwu, je wobtwerdźicż a naſchej woßadźi k jeje wulkemu ſkutkej niż jenoż horkach ſpomnenu pomoz pſchiſwolicż, ale tež tamnu krajnu podperu wuſkutkowacż. Schto nam teho dla pſchichodny wukas pſchineßy, to w ßwojim cżaßu ßo budźjelicż nebudźemy ßo komdźicż. Tutu należnoſz pak hacż dotal ſjawnoſzi podacż, ßmy ßo cżim bóle hnucżenych cżuli, cżim wetſchu cżeſz wona naſchej woßadźi cżini. w.

S Tranjow. Ssobotu 14. julija ſta ßo to neſbożje, ſo tudomny wumeńkaŕ Howſchk, kiž ſ wujeſdżanſkimi kneżimi wołami po roboczi jjeſdżeſche, nedaloko kneżeho dwora pod wós pſchińdże, pſche cżoż bu tak jara raneny, ſo dyrbeſche tajkeho wobſchkodjenja dla wumrecż.

S Trebeńz. Jako wóndanjo jedyn tudomny wotroczk ſ brunizu ſ Mjerkowa domoj jjedźiſche, chzyſche wón nedaloko Bórku na wós ſaljeż a ſtupi teho dla na kónz wóſki. Ale pſchi tym ßo wón wobßuny a padże delje a to tak ſtraſchnje, ſo bu jemu wot woſoweho koleßa jene wucho, móhł rez, wotrjeſnene a wot jeneho liża kruch mjaßa wottorhneneho. Ljekaŕ, kotrehoż pomoz bu bórſy pytana, je jemu wucho a mjaßo ſaßy pſchiſchik a je nadźija, ſo woboje ſaß pjekne pſchiroſze a ſażije.

S Barta. Njehdże wot położy ſańdżeneho mjeßaza je k. Lódni, rodżeny ſ Komorowa, tudy ſa pomozneho wucżerja poſtajeny.

S Birkeroda, 23. julija. Wczera po-

poldnja wokoło 4 dyri Boże newedro do domu tudomneho khježnika Jana Lehmanna. Lehmann bjeſche jenoż hacż pola ßußoda, tola jako domoj pſchibjeża, ſtejeſche hižom wſchitko we jaßnym ptómenju. Wo khježi mejejeſche won wele kóp lenu. Wot dżowki ßußoda Wiczaſa bjeſchtej tam wjazy hacż dwje kopi a dwje dżowzy ßußoda Fichty mjejeſchtej tam zyty len wot wele ljet, a wot wſcheho neje ſtwelczko ptómenju wutorhnene. Lehmann ßam też je jara mało wonkrydnył a ie ßo hiſchczen pſchi rumowanju jara wobſchkodził. Jako chżyſche ſ palażeho domu njeſchto wjezow wuneſz, padże kruch krywa delje a powali jeho. Beswoczo je khjetro wopalene, a ruży a noſy ſtej jara wobodrenej, najbóle pak koloni. — Jako bje kryw żylje delje, wudobychu hiſchczen njeſchto wjezow, tola je też tójſchto penes, njekotſi mjenjachu, na ſto toleř pſches woheń ßobu ſhubenych.

S Budyſchina. Tamny tydżeń ſta ßo, ſo bu tudy w jenej khježi jedyn muż ſ Debßez na ſkhodowym wobłożenju ſa rubiſchko wobwißneny namakany, ale khjetſje ruczje wotrjeſneny a ſaßo wożiweny. — Sſredu ſaiſjeli ßo tu jedyn wojak.

Dopisy.

S Drezdżan. Sſredu 11. prażnika czehniſche rano do ſchtyrjoch pſches naſche mjeſto ßylne hrimanje, kotreż ßo wokoło 6 ſaßo wróczi, tola ßłabſche. Każ w ßerbſkich Nowinach czitamy, je tehdy rano wokoło 8 w Sſerbach boži woheń wuſchoł; pſches naſche ſtrony pak je newedro, dżakowano bohu, bes ſchkody pſcheſchło. — Naſche wulke mjeſchczanſke tßjelenje na „ptaczej łuzy" ſapoczne ßo jutßje, nedżelu 29. prażnika, a budże, każ hewak, tydżeń tracz, hacż do nedżelje 5. auguſta. Schtóż ßebi na żeleſnizy dżeńſki billet kupi, kiż hacż do 6. weczor płaczi, móże to weßelje tuniſcho wohladacz, chże-li ßo ſe Sſerbow k nam doweſz. — Wóndano dopoldnja wokoło 10 ßo ſ naſcheho lipſchczanſkeho dwórniſchcza Jendżelczan pſched hoſzenż „Belle vue" pſchiweſe a kaſaſche ßebi ſtwu ſe ſalonom w prjenim poſkhodzi (1. etaži). Hdyż jemu prajachu, ſo ma rußowſki werch Woronzow żyły prjeni poſkhod wotnajaty, ale ſo tón ßamßny dżeń popoldnju w 3 precz poczehne a ßo do Barlina powese, neńdżeſche Jendżelczan bes tym do żaneje druheje ſtwy, ale woſta wonka na woſu ßedżo, da ßebi ſchalku mjaßoweje juſchki pſchineſz, czitaſche w ßwojich puczowanſkich knihach, hladaſche a ßmjejeſche ßo na wczipnych próſnikow, kotßiż jeho wós wobdawachu, a ſtupaſche, hdyż bje tßi wotbiło a werch Woronzow wujjel, nuts do hoſzeńża .... ſ woprawdżje jendżelſkej ſpokojenoſżju. — — Hdyż ßo na Rußow ßwari, ſo ßu 7. dżeń ßmażnika pola Hangö'a na jednarſki abo parlamentarſki cżołm (to je tajki kiż bes wojowanja njekajku poweſz neße) tßjeleli, dha ma ßo na to wotmolwicz, 1., ſo bjeſche tajki jednarſki cżołm ſkónż meje njekotre ruſke pſchibrjóżne twarenja roſtßjelał, — 2., ſo ßu jednarſke cżołmy pod ßwojej bjełej khorhowju hižom wjazy króczi pſchecziwo wójnſkemu prawu pſchibrjóżne morjo wumjereli atd. — 3., ſo bjeſche hangö'ſki jednarſki cżołm jeno mału bjełu khorhojczku wutykył, kotrejež Rußojo, każ ßu wyſchkojo a wojazy jenohłóßnje wuprajili, widżicz nemóżachu, — 4., ſo hangö'ſzy jednarjo ſ brónemi wuſtupichu, każ ßo w jich cżołmi, hdyż bjechu pſchewineni, też 360 patronow namaka, — a 5., kónczjnje a pſchede wſchitkim, ſo dyrbeſche wodżeř teho cżołma wedżicz, hdże je jednarjam dowolene abo ſakaſane, ßo krajej bliżicz; pſchetoż to wot wolje a dobroſdacja polnokrejneho Jendżelczana newotwißuje, ale wot wójnſkeho prawa, kotrejž to jenoż tam dopuſchczuje, hdżej je wójnſki pſchiſtaw, każ w Sweaborgu atd. Prawo woſtane prawo, a hdżej wojnſke prawo płaczi, tam ma ßo kóżdy po nim djerżecz; wójnſka neprawda we wocżomaj kóżdeho neſtroniſkeho (nepartajſkeho) ßudżerja neprawda woſtane, ſchtóżkuliż ju wobeńdże, nech je naſch pſcheczel abo nepſcheczel.

Njeſchto wo jatych ſa nejatych.

Skoro ſe wſchitkich krajow ſkórżby ßłyſchimy, ſo je ßo we naſchim cżaßu ßyła tajkich ludżi, kiż wſchelake neſkutki a ſłóżże wobeńdu, kotrejž dyrbi wyſchnoſż khoſtacz, żałoßnje powetſchiła, tak, ſo jaſtwa nedoßahaja, tajkich ludżi wſchitkich hoſpodowacz. Tu a tam ßo nowe jaſtwa twarja abo pſchitwareja a ßo pſchezo bóle pelnja, bes tym, ſo ßo zyrkwje na wele mjeſtach próſnja. To żana pjekna khwalba naſcheho cżaßa neje, hacż runje jich wele naſch cżaß wulzy jara poſbjehuje. Schto dyrbi ſ teho naſtacz, hdyż ßo temu napſcheczjwo nedżjela? Pſches to, ſo błóßnik jene aby dwje ljeczi w jaſtwi ßedżi, nebudże poljepſcheny, haj wſchjedne ſhonenje wucżi, ſo ßu tajzy, kiż ſ jaſtwa pſchindżeja, huſto hórſchi, dyżli predy, haj ſo njekotryżkuli paduch hižom duży ſ jaſtwa ſaßo krane.

Kak dha dyrbi ßo tajkemu bubenſtwu napſcheczjwo ſtupacz, aby kajke ßrjedki maja ßo k hojenju tajkeje khoroſżje nałożecz? To kóżdy najljepe ſpóſnaje, hdyż je wopómnił, kajka to khoroſż je a ſwotkal pſchindże. To je menujzy duchomna khoroſż, jeje wina je hrjech a hrjech, a ſte ſłutki pſchindu ſ wutroby, każ naſch ſbóżnik praji: „S wutro-

by pschindu ſte myßljeat.d. (Math. 15, 19.). Dyrbi jim po tajkim pomhane bycz, dha dyrbi ßo na poljepſchenju, na wobroczenju jich wutrobow dzjelacz. Pſches czo pak ßo to ſtane? Pſches Boże ßłowo, pſches kotrej Boži Duch we wutrobach ſkutkuje, człoweka k pósnaczu ßwojeho hrjecha, k prawej wjeri a tak tez k prawej pokuczi a poljepſchenju wodzi.

Hdyż ßo njetko praſchecze, hacz ßo we naſchim wótznym kraju tym wbohim jatym to ßłowo Boże prjeduje abo hacz woni dobre, ſe ßwjateho pißma czerpane pißma doſtaneja, pſches kotrej móhli ßo we Bójſkich a nebeſkich wjezach roswuczicz, dha mózemy ſ dzjakom wotmolwicz, ſo ßo to ſ wetſcha ſtane. Ale njeſchto pobrachuje, menujzy ſo, ſ wuwſacjom naſcheje Łużizy, ßerbſzy jeczi we wſchelakich jaſtwach jane tajke knihi we ßwojej maczernej ryczi nimaja. Se ſhonenja pak budzecze wedzicz, ſo tez Boże ßłowo we maczernej ryczi bóle k wutrobi dze, dyżli we druhej ryczi.

Njedyrbjała teho dla woßebje naſcha, jako ßerbſkich kſcheſzijanow pſchißłuſchnoſz bycz, ßo pſches to ſa duchomne ſbożje naſchich ßobubratrow ſtaracz, ſo jim dobre (byrnje tez hižom trebane a ſtare) ßerbſke knihi, każ bibliju, ſpjewarſke, katechismuß, modlerſke a ſpowedne knihi a teho runja do jich jaſtwa poſzelemy? Nezada ßebi to hižom ta pſchißłuſchnoſz luboſzje k naſchemu bliſchemu? Abo móże ſchto Boha lubowacz, hdyż ßwojeho bliſcheho nelubuje? Sswj. pißmo praji: „Hdyż ſchtó rekne: Ja lubuju Boha, a hidzi ßwojeho bratra: tón je lhaŕ. Pſchetoż ſchtóż ßwojeho bratra nelubuje, kotrehoż wón widzi: kak móże tón Boha lubowacz, kotrehoż wón newidzi?“ (Jan. 4, 20.). Nejßu tamni jeczi runje tak derje wot Khryſtußa wumóżeni a droho wukupeni a k wjeczнej ſbóżnoſzi powołani, jako my? Haj, Boh, „chże, ſo by wſchitkim ludzom pomhane było, a ſo bychu k pósnaczu teje prawdy pſchiſchli.“ (1. Tim. 2, 4.). To ßłuſcha k jeho hnadnej a dobrej woli. Wy ßo kóżdy dzeń modlicze: „Twoja wola ßo ſtań!“ a nechali tu ßobu wo to proßycz, ſo by ßo Boża wola tez pola waß a pſches waß ſtała, jako pſches Boże graty?

Njetko pak móht njechtó wurycz mjecz a praji: „To ßnadz tola wele pomhało neby, hdy bychmy tym jatym tajke nabózne knihi póßłali.“ Na to wam my wotmolwimy: A byrnje tez pſches to ſ Božej pomozu jenoż jenicżkej duſchi k pósnaczu jeje hrjechow, k pokuczi a k poljepſchenju dopomhane było, dha by hižom pſches to naſche prózowanje wulzy jara ſapłacżene było. Pſchetoż jena człowſka duſcha temu Kneſej wjazy płaczi, dyżli zyły ßwjet; hewak wón neby prajił: „Schto pomha człowekej, hdy by wón runje zyły ßwjet dobył a pak na ßwojej duſchi ſchkodował?“ (Matth. 16, 26.). Teho dla pokażcze tez tudy, ſo macże wjeru, „kiż je we luboſzi djetawa“ (Gal. 5, 6.); pomhacże k temu, ſo bychu tamni naſchi ßerbſzy bratrja wobroczeni byli wot jich błudneho pucza. Dajcze ßo k tajkemu dobremu ſkutkej „ſa ſnutskomne miſionſtwa“ nawabicz a ſbudzicz pſches wopómnenje tych kraßnych ßłowow ßwj. pißma: „Lubi bratrja, jeli ſo ßo ſchtó by bes wami ſabłudził wot prawdy, a njechtó by jeho wobrocził: Tón ma wedzicz, ſo, ſchtoż hrjeſchnika je wobrocził wot teho błudneho pucza; tón je duſchi wot ßmercze ſpomóhł, a budze pſchikryc wele hrjechow“ (Jak. 5, 20.).

Bóh tón Knes daj, ſo bychu naju ßłowa bes płoda newoſtałe, a ſo by tón aby tamny wot naſchich ſpomnenych bratrow, hacz runje czjelnje jaty, tola duchomnje woßwobodzeny był a woſtał we tym Kneſu (Jana 8, 36.), pſches Jeſom Khryſta, naſcheho ſbóżnika, kotremuż budż czeſz a khwalba hacz do wjeczноſzje! Hameń. —

W Budyſchini, 25. julija 1855.

J. K. Mrós, kand. duchomnſtwa.
J. E. Ssmoleŕ.

Pſchiſpomnenje. Jeli chżył tón aby tamny luby Sserb jane wot tych predy ſpomnenych abo tutym podomnych nabóżnych knihi tym jatym dariez, tón ßo luboſnje proßu, ſo by te ßame chżył pola jeneho teju predy podpißaneju wotedacz, kotrajż budżetaj je potom potrebnym póßłacz a ſjawnje wo tym rosprawu dacz. Kand. Mrós bydli na ſchulerſtej haßy we Thunigez khjeżi, po dwjemaj ſkhodomaj.

Spěwy.

Wużohnowanje.

Hłóß: Precz, precz, precz! ty najreńſcha lubka ꝛc.

Rjóß, rjóß, rjóß
Rjóß na holi kczjeje,
Sahroda ßo
S nalikami ßmjeje.

Rjóß, rjóß, rjóß
Wowzki rady maja,
Naliki te
Sa mne ſakczjewaja.

Kczjej, kczjej, kczjej,
Holiczo ty rjane,
Twojoh' runja
Neſda ßo mi jane.

Pój, pój, pój,
Pój ßem róża prawa,
Pój, ßo ſchenkuj,
Twojej czeſzi ßława!

Wii, wij, wij,
Wij hory winko kiwa,
Wij jo ſtrowa,
Słote ljetka ziwa.

Ju-, ju-, ju-
Jutſje bożmje praju,
Mjej ſo renje
Róża, kiż cje ſnaju.

Ju-, ju-, ju-,
Jutſje maja ſpanyej
Moje weß'la,
Jutſje dyrbu cjahnyej —
Precz! precz! precz!

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Dobry weczor, Motſo, hoże paf ßy tola khodźił?

Mots Tunka. Na wſchjednej beßadźi.

Hanß Depla Nepowedachu dha tam niczo noweho.

Mots Tunka. Nic, niż najwjazy, ale taf wele ßym ßebi wotpoßłuchał, ſo ßu tu ſaßo ßorny a ßorniki.

Hanß Depla. Ty tola neißy! Hdżeha dha to tola?

Mots Tunka. Nedaloko teho łuha pod jenej hórku, hdżeż ßo tež tórf djeła.

Hanß Depla. Ty drje tola kuſt hwiſdaſch?!

Mots Tunka. Nic, wjerno je; ale to ßu tajke na dwjemaj nohomaj.

Hans Depla. Ach tak, hm hm! Ale ſchkoda jenoż teho żita a bjernow a tórfa

Mots Tunka. Najſſere budże ſa to tola derje pohnojene.

Hanß Depla. To je pecza móżno. Hm, hm, hm — brrrr!

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſcheza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penezna placżiſna.

W Lipſku, 26 julija: 1 Louisd'or 5 tl. 11 nßl. 4⅞ ny.; 1 połnowažazy cjerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ ny.; winſke bankowki 83¾; 1 ruſſi imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi. 13¾ tl.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Jurij Zimmermann, khjeżnik w Khabowi, ſ Hańju Faſtenez ſ Małeho Welkowa.

Podjanska cyrkej: Pjetr Mužik, bjergaŕ, khjeżeŕ a kubleŕ w Budyſchini. ſ Hanu Schjerakez ſ Cżieſchkez. — Korla Lipicż, połleńk w Korſymju, ſ Madlenu Neitſchez ſ Cżornych Noßliż.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Thereſa Alwina, T. H. Lea, wobydlerja na Żidowi. dż. — Jan Auguſt, Jana Liſchki, wobydlerja w Nowych Bobolżach. ß.

Podjanska cyrkej: Hańža, Jana Kubascha, kowarja w Djeżnikezach dj.

Zemrjeći:

Dżeń 12. julija: Marja Madlena rodż. Groschiz, Handrija Krausy, fotoljekarja a żiwnoszerja w Khwaczizach, mandżelska, 48 l. — 13. Jan Ernst, nebo Jana Wicżasa, wobydl. na Żidowi, sawostajeny żon, 19 l. 7 m. — Hana Madlena, Pjetra Augusta Zuschki, żiwnoszerja w Małym Welkowi, dj, 7 m. — 16., Handrij Wenzel, wobydleŕ na Żidowi, 71 l. 6 m.

Nawěstnik.

Wucżahowanje.

Dobre łódżje, wot wustojnych kapitanow wedżene, wotkhadżeja kóżdej dwje nedżeli, 1 a 16. kóżdeho mieżaza s wucżahowaremi do New-Yorka do Ameriki. Tež do druhich pschistawow w Amerizy żo husto łódżje s wucżahowaremi wobstaraja. Do Terasa w Amerizy pak żo w ljeczi dla wulkeje horzoty, kotraż straschnu żoltu symnizu salożuje, łódżje neszelu, ale jenoż w nalieczu a w nasymi, a pónđu tam hakle wot augusta saż łódżje. Do Australije szeła żo łódżje s wucżahowaremi, tak borsy hacż je żo doż wucżahowarjow seschło.

Wschitkim tym pak, kiż chzedża a do Ameriki a do Australije wucżahnyc a żo pschese mne wobstaracż dacż, dawam wschitke, jim trjebne wulożowanje rad a darmo

W Budyschini, 26. meje 1855.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konżeß. wucżahowanski agent.

Do Galveſtona w Texasu

w Amerizy

pojedże 1. septembra t. l. njemska, woßebje rjana tſiſczejorſka łódż ſ Bremena direktnje do spomnjeneho mjesta a ma podpißany poruczinoſz, wucżahowarjow do tamneho pschistawa sa jara tunju placziznu horjebracż. Wschо dalsche móże żo pola neho darmo nashonicz.

W Budyschini, na żerbskej haßy czo. $\frac{1}{2}\frac{1}{2}\frac{1}{3}$ w klamach.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konz. wucżahowanski agent.

Wulki skład hosdżow wschitkich drużinow

żym ja s wulkeje hosdżoweje fabriki na pschedań dostał a pschedawam te żame po jara tunich fabrikskich placziznach tudy w Budyschini, każ tež na klamarni w Kotezach.

J. G. F. Nieckſch.

Theatrum mundi

w hosżenżu k tsjom lipam.

Nedżelu budże widżicz: **Mjesto a twerdżizna Salzburg.** Potom: **Wulki schtórm na morju** pola Gibraltara. K wobsahnenju: Ssmjeschne kuski wot rejwarjow, a wschelake dziwne pschemjenenja.

Sastupna placziznа 5 nßl., 2½ nßl., 1½ nßl.
Sapoczatk w 8. hodżinach. **O. Thiemer.**

W Maleschezach je khżeja czo. 34 s tsjomi stwami, se 24 dawkitimi jenoszemi napołożena a s 350 tl. sawjeżena, se sahrodu na pschedań.

Jan Michel, krawz.

Pod rukowanjom woprawdżitoszje.

Dr. Borchardtowe arom.-mediz. selowe mydło (po 6 nßl.)
Profeßarja **Dr. Lindowa** vegetabilska żerdkowa pomada (po 7½ nßl. kruch.)
Haptykarja **Sperati'a** italske medowe mydło (w pakczikach po 2½ a 5 nßl
Dr. Hartungowy chinaskorowy wolij (w stemplowanych bleschkach po 10 nßl.
Dr. Hartungowa selowa pomada (w stemplowanych tyglach po 10 nßl.

Dopokasane psches dołholjetne radostne dopokasma wschelakich nawukomnych pruhowanjow a praktiskich nałożowanjow, móża żo horejsche privilegowane żrjedki se sprawnym dowjerenjom do poruczażeho spomnenja dawacz; a budża żo wjesżje wote wschitkich tych, kiż żu je junkrócz nałożili, s woßebnym spodobanjom pschezo saż trebacz. Prospekty a roswucżenja nałożenja darmo dawa, każ tež tute żrjedke żame w **Budyschini** jenoż żam pschedawa **Wilh. Hammer,** w Bernarczizach **Hermann Einert,** w Biskopizach **Friedrich May,** w Kamenzu **Aug. Naumann,** w Lubiju **Korla Düummler,** w Rakezach haptykar **Facius.**

Kauzia. Dokaż welelјetne dołge meno pódla stejże bjezbych żrjedkow sfora wschjednje wschelake potwory a falschowanja falschowanja, chzeli cżesżeni tupowarjo nawanje, każ tež na mena: **Dr. Borchardt** (Kräuter-Seife), **Lindes** (Stangen-Pomade) a **Dr. Hartungs** (Chinarindenoel a Kräuter-Pomade), ale tež na firmu (Kräuter-Seife), **Sperati** a **Dr. Hartung** (Chinarinnaschcho nadupagcho jenicżkeho dewostata w jenym mjesżi k wospronenju sżebanja dobrocżiwje żu wjeru kedżbowacz.

Wosjewenje.

Wot Michała 1855 ma so wowcžerske wobydlenje, k rycžerkubli Neßwacžidli ßłuschaze a we Łomsku lezaze, s niekotrymi kórzami sahrody, pola a łuki na dalische pschenajecz.

Sa hewaischimi wumjenenemi móże so kóżdy pola inspekzije napraschowacz.

W Neßwacžidli, 22. julija 1855.

Reinhardt,
inspektar.

Barlinski magazin muskeje drasty
krawskeho mischtra A. Grünbauma
je sa cžaß hermanka ßamojenicžzy na mjaßowym torhoschcžu cžo. 40/252 w Bürgarez khježi w predawschich klamach Wellerez knihařnje. Kupowarjo chzyli so wo wjernoszi a tunjoszi drasty pscheßwjedzicz a na horejsche meno kedzbowacz.

So bych wschelakemu napraschowanju doss cžinik, wosjewjam s tutym, so ßym 600 zentnarjow **cžisteje koßziny** (Knochenmehl) na pschedań dostał.

W Budyschini, 27. julija 1855.

W. Jacob, na zitnych wikach.

Großowe bróstkaramellje.

najlepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k położenju dychanja, każ tez k swarnowanju psched dybawo zju pschi sasymnenju w symnym cžaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóżdy cžaß na pschedań. Eduard Groß w Wrótßławju.

Sa cžaß drażdżanskeje ptacžeje łuki płacza na żelesnizy dżeńske billety, kotrez so wot ßoboty 28. julija do nedżelje 5. augusta wecžor do **Drażdżan** kupja, na dompucz s kóżdym, najposdzischo pak póndżelu 6. augusta s poßlenim cžahom. Pjatk, 3. augusta, w nozy w 12 hodzinach póńdże extracžah s Drażdżan do Lubija a sa tutón tez spomnene dżeńske billety na wschitkich sastawach a staziach płacza.

W Ssmolerjowej knihahařni je k dóstacžu:
Ssobudar na pucz psches ßwjet do nebja 3 nßl.

Podpißany wschitkim nijecžanskim ludzom, woßebje pak korcžmarezom, ßwój najwutrobnischi dżak sa to praji, so ßu so woni po jeho dżewzy, kotraż bu 11. julija wot błyska jara straschnje trechena a cjeżzy wobschkodżena, khjetrje horjebrali, ji k pomozy stali a wele luboszje wopokasali. Tón najßmilnischi wocžez w nebeßach chzył jim to saßo bohacžje saptacžicz.

Korla Jordan
s Rakez.

(Saposdżene).

✝ Dżeń 12. julija wumre po Bożej newußljednej radzi ßredz ßwojich strowych dnjow w Budyschini Marja Madlena, rodż. Groschiz, Handrija Krausy, skotoljekarja a żiwnoszerja w Khwacžizach mandżelska, jako bje ßwoje żiwenje pschineßła na 48 ljet. — Wschitkim tym pak, kiż tej nebocžicžkej pschi jeje straschnym ranenju a wobschkodżenju k pomozy khwatachu, ju kschesżijanży hladachu a pschi jeje cjerpenjach pschecjelniwje wopytowachu, praji so najwutrobnischi dżak. Teho runja dżakuje so najnależnischo wschjem tym ßamym, kotsiż jeje wobljednene cjeło a teho poßlenju khowanku s rjanej pychu wupyschichu a s bliska a s daloka pschischedßi, to ßamo na cjeżzjonme waschnje kjrowu pschewodżachu. Bóh tón knes chzył kóżdemu jeho luboßz a pschecjelnoßz bohacije sarunacj

Hdyż troschtuju rad wurudżenych,
Sso horje beru po hubenych
A potrebnym ßym k pomozy:
Dha, Bożo, tez so na mni ßmilisch,
Sso wjeżzje s hnady ke mni khilisch,
Hdyż ßym ja njehdże we nusy.

Zo je dżensa rano w 3 hodzinach moja luba mandżelska Augusta, rodż. Kästnerec, strowu a čerstwu dźowčičku porodźiła, to přećelam a znatym z tutym wozjewja

W Budyšinje, 22. julija 1855.

K. E. Pjekař,
kantor.

Zańdżenu sobotu żita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.
Rożka	5	10	5	—	5	5	Rjepik	7	25	7	15	7	20
Pschenica	7	—	6	—	6	25	Jahły	8	20	8	10	8	15
Jecžmeń	4	5	3	25	4	—	Hejduschka	6	25	6	15	6	15
Wowß	2	12½	2	2½	2	7½	Bjerny	2	—	1	20	1	25
Hróch	6	5	5	25	6	—	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 31. 4. augusta. **Lěto 1855.**

Wopschijecżje: Sswjetne podawki. S Nowego Mjesta. S Delnych Kobliż. Se Żidowa. Se Żiczeńka. S Horneho Wujesda. S Boranez. S Zokowa. Dopiśy. Hanß Depla a Mots Tunka. Cżahi sakstoschlesynskeje żelesniży. Zyrkwinske powjesże. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Salska. S Londona je powesż pschischła, so je tamnischi salski generalkonsul de Colquhoun 23. julija wumrel. — Kral drje k 9. auguste jako k śmertnemu dnju krala Bedricha Augusta do Tyrola nepoñdże, dokelż chże wobsanknenje śejma, kotrez śo wjesże 7. auguste smjeje, śam wukonecz. — Wobj komori stej pschiswolilej, so śmje śo sa wójsko sa 400,000 tl. żita kupicz, tak dórsy hacz budże żito tunische.

Pruśy. Se Schlesynskeje pisaja, so je kral njetko symnizu zylje wotbył a so wón tam s kralowej se swojeho sydlischcża Erdmannsdorfa blische a dalsche wujjesdy czini. — Po sczinenym sliczbowanju khoschtowasche sańdżene ljeto krajej kóżdy pjeschk 70 tl., kóżdy jjesny 78 tl., kóżdy kóń pschi czeżkej kavallerii 131 tl. a pschi lóhkej kavallerii 112 tl. — W Pruskej je pecża na 13,000 ludzi, kiž śu w bjehu czaśa s Pólskeje a Rußowskeje wustupili.

Rakuśy. Khježor a khjeżorka chżyschtaj śo w tychle dnjach do Ischela do kupel podacz. — Ważna powesż je ta, so je ruske knjeżestwo dowoliło, so śmje śo żito saśo do wukraja pschedawacz a je teho dla wośebje w Galizyjskej wulka radosż. — Shromadżenym njemskim póśłanzam w Frankfurczi, tak menowanemu bundestagej, je rakuske knjeżestwo k nawedżenju dało, schto je mjera dla hacz dotal czinilo. Na to śu sapóśłanzy wobsanknyli, 1) so ma śo rakuskemu knjeżerstwu sa jeho prózowanje wo mjer dżak prajicz, 2) so chzedża njemske werchi mjera dla śwoje wójska hischcże khwilu we wójnskej hotowosżi dżerżecz ale 3) so żane druhe pschiśłuschnosżje na śo wsacz nochzedża. — Pschecżelstwo bes franzowskim a rakuskim knjeżerstwom pecża wjazy tak wulke neje, dokelż je Franzowsam wulzy neprawje, so Rakuschenjo na Rußow cżahnycz nechaja. So pak to woni neczinja, to śo druhim ludżjom jara lubi, schtoż może jedyn s teho sposnacz, so rakuske paperjane penesy khjetro horje du.

Hannoverska. Nowe ministerstwo chże pecża jara konservativnje skutkowacz, to rjeka, wone nochże do żanych pschemjenenjow swolicz, każ śebi je tak menowana śwobodna strona żada.

Franzowska. Tudy je śo pocżało to mjenenje rosschjerecz, so khježor wjazy do wjesteho dobycża Sebastopola newjeri a so śebi teho dla na to myśli, kak a hdże by śo wójna s Rußami dale wesz mjela. Wón chże drje hischcże jedyn schtórm na Sebastopol wotczakacz a jeli śo tón neporadzi, wójnu po mójnosti do ruskeje krajiny Beßarabije pschepołożicz. Bes tym dyrbi pak tez hischcże jene franzowske wójsko na Krymi stejo wostacz a tam Sebastopol wobkedżbowacz, a Franzowsojo najskere teho dla pschistaw (Hafen) Kamjesch wulzy jara wobtwerdżuja, s żyła tam hdżez runje śu, takke wobtwerdżenja sałożuja, so śo

nebychu pſcheb Rußami bojecz trebali, hdy bychu czi na nich pſchiſchli. Dale chzedza woni tez Kercz wobßadzeny wobkhowacz. W napohladzi na ſpomnenu prjódkſtejazu beßarabiſſu wójnu budza teho dla, kaz ßo poweda, wulke dzjelby wójſka do Varny, do Burgaſa atd. póßłane. — Wſchelake nowiny chzedza wedzicz, ſo budze general Pelißier wot wyſcheho kommanda wotßadzeny, jeli ßo jemu blizſchi ſchtórm na Sebaſtopol neradzi. — Prinz Napoleon, to je khjezorowcho bratra ßyn a ßnadz tez, dokelz khjezorka najſſere zane dzjeczi neſmjeje, khjezora a khjezorſtna herba chze po njekotrym czaßu njekotre njemſke werchi wopytacz, ſo by ßebi na jich dworach peczja pſchichodnu mandzelſku wuhladał. — Khjezor je ßo do Biariza nedaloko pyrenäiſkich borow podał, ſo by khjezorku, hacz dotal w tamniſchich kupelach pſchebywazu ſaßo do Pariſa pſchewodził.

Jendzelſka. S wjeſtejju poweda ßo, ſo chzedza Jendzelczenjo kupu Helgoland, kiz njehdze ſ napſchecja wuliwa Łobja w morju leži, wulzyſchnje wobtwerdzicz. — S czielom generala Raglana ßu do Jendzelſkeje pſchijjeli a wone bu tam w czichoczi pohrebane.

Turkowſka. Kaz jendzelſke miniſterſtwo ßo wo to prózuje, ſo ludzi ſ Njemzow a ſe Schwajzarſkeje k ſaſtupej do jendzelſkeho wójſka wabi a zyte regimenty ſ tajkich zuſych czlowekow ſałozuje, tak je wone tez na to dzjełało, ſo by njeſchto turkowſkich dobrowólnikow pod khorhoj jendzelſkeho generala Beatſona ſhromadzilo. Tutón general ſtejeſche ſ tutymi turkowſkimi dobrowólnikami (Freiwillige) nedaloko Kónſtantinopla a chzyſche jich wóndanjo njeſchto do Krymy póßłacz. Do teho pak czi ſwolicz nochzychu a ſwadzichu ßo teho dla ſ Beatſonom tak jara, ſo jeho wuhnachu, jeho jendzelſku khorhoj ſ nohami teptachu, jemu wobydlenje wurubichu, tam pſchebywaze zónſke woneczeſzichu, ßo potom na ßußodow walichu, hdzez na rune waſchnje ſakhadzachu, a ſtónczinje, jako druhe wójſko na nich póßłachu, ßo po kraju rozperſchichu a tam njetko ludzi a wßy nadpaduja a jim beru ſchtoz moja ſaßłapacz. — S zyła je ßo pſchi tutej ſkładnoſzi pokaſało, ſo maja Turkojo Jendzelczanow a Franzowſow hacz nanajbóle ßytych, prajizy, ſo bychu ßo rad ſ Rußami ſjednali, hdy bychu jenoz predy ßwojich pſchecjelow ſe ſchije mjeli. — S aſiſkeje Turkowſkeje pſchikhadzeja dzeń wote dnja hubeniſche poweſzje do Kónſtantinopla. Ruſki general Murawjew je tam menujzy wazhu twerdzinu Kars woblehnył a dzjelba ruſkeho wójſka je ßo tez hijom 15 mil hacz k Erzerumej blizika. Turkojo w Karſu maja pak mało zyroby a duz je ſtrach, ſo budza ßo bórſy poddacz dyrbecz a paneli potom tez Erzerum do ruki Rußow, dha maja krajinu w mozy, ſ kotrejez budze jich ljedy wójſko, 100,000 muzi ßylne, wucziſchczecz móz. — W poßlenim czaßu bje ßo Omer paſcha ſ Krymy do Kónſtantinopla pſchiweſt a to, kaz njekotſi mjenja, dokelz je ſ franzowſkimi a jendzelſkimi generalemi jara nespokojny, abo, kaz druſy praja, ſo by ßo k wójſku w aſiſkej Turkowſkej podał.

Rußowſka. Jendzelczenjo a Franzowſojo maja w naranſchim morju njetko tejko wojnſtich łódzow, kaz jich ßwjet hacz dotal zenje hromadzje widził neje, menujzy 101; ale hacz do teho czaßa tam hiſchcze niczo wazneho ſ nimi wuſkutkowali nejßu. — S Krymy piſche ßo, ſo tam wulka horzota ludzi jara czwiluje a ſo je tam woßebje w poßleńſchim czaßu wjazy ludzi pſches khoroſzje, dyzli pſches nepſchecjela konz wſako. Hewak nam tu khwilu niczo woßebneho wot tam powedacz newedza: Rußojo twarja ſady malachowſkeho torma a ſady redana ſaßo druhe mózne wobtwerdzenja a jich nepſchecjeljo hotuja ßo na nowe ſchtórmowanje, dlija ßo pak ſ tym tak dołho, ſo ſmjeja Rußojo bes tym wſcho k neluboſtnemu powitanju hotowe. — Rana generala Totlebena je nimalje ſazika.

Telegrafiſke depeſchje. Franzowſki general Pelißier woſſewja wot 25. julija: Sańdzenu nóz ſczinichu Rußojo wupad ſ malcho redana,

dyrbjachu pak ſaßo zoſacz, 8 morwych lezo woſtajſchi. — Ruſki werch Górczakow woſjewja wot 30. julija, ſo je ßo drje hacz do 28. t. m. ſ cžaßami wot nepſchecželow na Sebaſtopol tjelako, ale bes ſchkody ſa tutu twerdžiſnu.

Ze Serbow.

S Noweho Mjeſta. Tudomny korczmar Lor, kiž mjeſche hijom dljeſchi czaß czežke myßlje, ſtónczi 22. julija ßwoje žiwenja w jenym wodniku nedaloko rjeki Sprewje. Hijom wele króczi a to w ßamej ſymi bje wón ſpytał, ßebi žiwenje w tutej wodowej djeri wſacz, dokelž ßo nadžijeſche, tam ßwoje ſbožje namakacz, ale ſtajnje bjechu jeho ſaßo newobſchkodzeneho wuczahnyli, hacz ßo jemu tola na poßledku jeho wotpohladanje na ſpomnenym dnju radži.

S Delnych Kobliž. Jako 21 julija p'ched weczorom tudomny hajnik Kläbr ſe ßwojej mandjelſkej domoj pſchińdże, namakaſchtaj wonaj ßwojeho 16ljetneho wuja, kiž tam hajniſtwo wukneſche, w kómi morweho lžo a pódla neho wutſjelenu piſtolu. Po drobniſchim wobhladowanju bje widjecz, ſo bje nop na prawym boko roſtſchepeny a na wjazore ſtrony roſkoleny, moſy pak wobſchkodzene, ale žana kulka nebu namakana. Na kajke waſchnje je tón mlodjenz woo ßwoje žiwenje pſchiſchoł, neje ßo hacz dotal ſ wjeſtoſzju dowupytacz dako, tola ſda ßo, ſo ßnadz je pſches to ßmercz namakał, ſo je ßo ſe ſpomnenej tjelbu njekat pſchehladał.

Se Židowa. Wóndanjo w nozy na ranje trechiſchtaj ßo tudy wjeſty L. a wjeſty H. na haßy pſched jenej khježu. Schto je L. cžinicz chžył, neje ſnate, ale H je drje dyzy do rybow byl, dokelž mjeſche podnurjak abo tak menowany tauchham ßobu. Jako bjeſchtaj ßo trechiloj, daſchtaj ßo pſchecželniwje do rycžow a pſchi tym wuhlada jedyn, ſo w prjenim ſchoßu teje khježje, pódla kotrejež ßo roſtrycžowaſchtaj, jene wókno wotewrene ſtejeſche. Duž mieneſche tón jedyn, ſo by ßnadz ßo tam njeſchto ſaßłapacz hodziło, hdy by rebel k ruzy był, po kotrymž by ßo nuts ſaljeſz móhło. Na to wotmolwi jemu tón druhi, ſo by ßo drje to tež na to waſchnje muwſi dało, hdy by jedyn wot neju tu podnurjakowu žerdž tak k domej pſchikžił, ſo by ßo druhi po nej horje ßnowacz móhł. A jako wonaj to ſpytaſchtaj, poradži ßo tež, ſo H. ſ wóknom nuts ſaljeſe. Tam pſchińdże wón najprjódzy do jſtwy, w kotrejž ßo jemu niczo k branju neſpodobaſche; wón djeſche teho dla do pódlanſkeje ſtwy a wuhlada tam ſchkleńczany khamerk ſe wſchelakimi ßljebornymi wjezami. Wot tych wſa wón pak jenoj njeſchto ßljebornych kžižow a njekotre ßljeborne nožje a witliczki a ßuhny ßo ſ tymi ſaßo po tej žerdži delje. Schtož bje nakranył, da wón na to ßwojemu towarſchej, ſo by tón hladał kak by peneſy ſ teho wuwikował a wobaj ſkaſaſchtaj ßo we wjeſtym czaßu do czichonjanſkich kerkow, ſo byſchtaj tam nawikowane peneſy djelikoj. L. djjeſche teho dla k wjeſtemu K., kiž je wojak w Draždjanach a bje tehdy runje na dowolenoſz abo urlaub domoj pſchiſchoł a praſcheſche ßo jeho, hacz chze ßebi njeſchto ſaßłužicz. Jako bjeſche tón k temu ſwólniwy, bu jemu ta wjez woſjewena a wón puſchczi ßo ſ tymi kranenymi wjezami hnydom do Draždjan, hdjež khjetſje rucžje na nowe torhoſchczo khwataſche a je tam jenemu židej na pſchedań poſlicžowaſche. Pſchi tym ſta ßo pak, ſo jedyn polizaj pſchińdże a ßo do jeju rycžow mjeſcheſche. Ale to tón wojak ſlje froſymi a pocža cžjekacz; wón bu pak bórſy popaneny a wuina ßo, ſ wotkal a k cžomu je te wjezy doſtał. Duž poda ßo tón polizaj ſ tymi ßamymi be wſcheho dlicža do Budyſchina, pſchiwſa ßebi tam hiſchcze druhich pólizajow a dołho netrajeſche, dha bjeſchtaj wobaj paduchaj jataj a wobaj tež k temu ſtaſchtaj, ſo ſtaj te wjezy kranyłoj. Jako pak wyſchnoſz potom k temu póßła, kotryž bje wobkraneny, džiwaſche ßo tón jara, ſo bjechu paduſchi pola neho pobyli, pſchetož wón hiſchcze pytnył nebje, ſo bjechu jeho wobkranyli. So pak budžetaj paduchaj ſe ßwojim pomoznikom ſa tym khoſtanaj, kaž ßebi to ſakoń žada, to ßo ßamo roſymi.

Se Zicžeńka. Pſchi ßurowym newedri, kotrež tudy pjatk 27. julija popołnju mjejachmy, dyri błyſk do jeneje, njehdže 100 krocžel wote

wßy na polu ſtejazeje rjaneje pöpy, ſapali ju a pſchewobrocži tu ßamu do popeła.

S Horneho Wujeſda. Pſchi newedru, kotrež my tudy pjatk 27. julija mjejachmy, dyri błyſk do tudomnych Kowarkez dworu a pſchewobrocži wſchitke jich twarenja do pröcha a popeła. Skót bu najböle pſches to wukhowany, ſo kameńczanſki rjeſnik Rychtar, kiž bje runje wo wßy, khjetije do hródže ſkocži, jón ſwotrjeſa a potom tež won wuhna.

S Boranez. Wjeſty Kreczmar ſ Budyſchina ſchczipaſche wóndanjo wiſchnje, kotrež je tudy wotnajał, a bje na reblu tak wyßoko ſaljeſt, ſo na poßlenej ſchtelu ſtejeſche. Pſchi tym mjejeſche wón to neſbožje, ſo ßo wobßuže a delje pany a ßo pſches to tak wobſchkodži, ſo dyrbjachu jeho do mjeſta k ljekowanju doweſz.

S Zokowa. Newedro, kiž pjatk tydženja 27. julija dljeſchi czaß wyſche naß ſtejeſche, dyrí tudy do Petſchkez dómſkich ſe ſtraſchnym błyſkom. Wot tuteho bu wumeńkał Hilla trecheny a tež na mjeſzi ſaražený a hewak tež jena holczka, kiž pſchi nim ſtejeſche, trochu wobſchkodjena. Wyſche teho jeho błyſk ſapalił a ßu ßo Petſchkez twarenja wotpalike.

Dopisy.

S Drezdżan. Jendżelſke najwoßebniſche nowiny „Times“ ßu njetko pod 25. prażnika ßame wuſnale, ſo jendżelſzy jednarjo pola Hangö'a, na kotrychž tydżenja ſpominachmy, w ßwojim prawi byli nejßu, dokelž maju tajzy jednarjo — naſdala czakajo, hacz jich bjelej khorhowi nepſcheczelſka łódź nepſcheczíwo pſchijjedże — jenoż poweſzje a pißma pſchepodacz, niz pak jatych na kraj ßadżecz a hiſchcze wele mene ßami na brjoh wuſtupicz. — Njetko ßo praſchamy: Czomu dha je wele tyßaz ludzi na Rußow herekało? Hlajcze, wſchak ßu ßo Rußojo jenoż wójnſkeho prawa djerżeli!

S Drezdżan. Kralowa Marja chze ßo, każ błyſchimy, 5. dżeń żneńza na pucz podacz, ſo by djewjaty teho mjeßaza w Brennbühelu w Tyrolſkej była, dokelž budże tehdy kapałka tam poßwecżana, hdżež naſch hłuboko żarowany neboh kral loni w tym ßamym czaßu tak ſrudnje wo żiwenje pſchińdże. — — Wóndano wumre pola naß [na ſzerpnenje płuzow] ßwjerny djjełaczeř w kneſowej winizy, konſiſtorialny radżicżel a emerito-wany „prjeni dwórſki prjedaŕ“ dr. Francka, 63 ljet ſtary, a bu 20. prażnika popołdnju po ſchtyrjoch na „dalokim pohrebniſchczu“ [pſchi pucżu do Loſchwiz] khowany. Ża jeho czjelom (runjež bje wedro hroſne) djjeſche dołhi rynk pſchewodżerjow: 2 miniſtraj, dreżdżanſzy a njekotßi weßni duchowni, kandidacżi, wotpóßłanzy wſchelakich wyßokich faſtójnſtwow a dreżdżanſkeje rady, każ tež hewak wele jeho czeſzerjow ſ wyſcheho abo niżſcheho mjeſchczanſtwa; a ſ nimi ßo pſchi jaßnym ſwonoklinku żarowaza dżakomna luboſz żyłeho mjeſto ſjednoczjeſche. Naſch ſemrety mjejeſche rjanu prjedaŕſku ryczniwoſz, a na jaßnohłuboſim póſnaczu bożeho ßłowa, każ na ſchcheſzjanſkej bratrowſkej luboſzi jeho lóhko nichtó nepſchetrecheſche: tak ſo jeho meno, pſches ßłowo a pißmo daloko ſnate, niz jeno w naſchim, ale tež w druhich krajach w żohnowanym a dobrym wopomneczu woſtane. Wón bjeſche poßledne ljeta khjetro khorowaty, ſaſtejeſche pak ſ weßełoſzju ßwoje ſaſtójnſtwo, hacz ßo jemu loni na ſymu derje ſaßłużeny ßwjetny wotpocżink doſta, pſchi czimż jemu wſchelake wopokaſma dżakomneje luboſzje pſchińdżechu a dreżdżanſka rada jeho ſ czeſtnym mjeſchczanſkim prawom wobdari. Ale tehdy bje ßo jeho khoroſz hižom tak powetſchiła, ſo wón ßwojeho wotßalneho (wotſtupneho) prjedowanja wjazy djerżecz nemóżeſche, kotrež pak jeho czeſzerjam czíſchczjane do rukow dóńdże. Wón loni, każ tež ljetßa pſchi pſchiberazej khoroſzi ſe ßwojej ßwójbu ſ wetſcha na kraju pola Dreżdżan pſchebywaſche, hacz bóh tón knes teho ßwjerneho wotrocżka 17. dżeń prażnika k ßebi ſawoła do neſachódneje ſbóżneje dominy.

S Ruhlanda. Nedżelu 15. julija bu tudy dotalny ſubdiakonuß Haas ſa archidiakonußa a

kandidat Kabelbach pſches wojerowſkeho k. ſuperintendentu Kubizu ſa ſubdiakonuſa ſapokaſany.

S Biſkopiz piſaja wot 26. julija, ſo ſu widżeli, kak ſe ſo tam pſchipołnju na pół dweju tźrm khabłał, tak ſo ſu ſo ſwony tam a ſem hibałe. Njekotſi mjenjachu, ſo to wot niczo druheho pſchiſchło neje, dyżli wot ſemjerżenje, — a wſchelake nowiny też njetko wo prawdżje powedaja, ſo je tutón dżeń we wecżornych Njemzach, w Schwajzarſkej a Franzowſkej khjetre ſemjerżenje było.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótŕitaj a ludźi pódla škrějetaj.

Hanß Depla. Schtoż pak czi njetko wſchudżom franeja, to je tola żałoßnje, — a hdyż by ſo jedyn tola hiſchcze pſched paduchami wobarnowacz móhł!

Mots Tunka. Hdyż dale niczo nimaſch! To ſebi woſmeſch jenu ſlintu a hdyż jena doſz neczehne, dha ſebi wo meſch dwje, a potom nech pſchiſidżeja.

Hanß Depla. Haj ſo moja jenemu tola dwje ſlinczi wſacz, hdyż na jenej doſz nimaja.

Mots Tunka. Nó, to ſo tola nikomu ſrofacz nemóże, hdyż jedyn faż wojak wobroneny dże. To trebak na jenebo Rakeczana trechicz, wot teho ſo jemu derje ſeſchło neby.

Hanß Depla. Haj wſchak, ty drje maſch prawje. Ale, — hm, hm! Wone ſo wſchak wſchelo zoſa!

Gżahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecżor 6 h. 45 m.

Do Shorelża: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecżor 7 h. 50 m.

Penezna płaczišna.

W Lipſku, 26 julija: 1 Louisd'or 5 tl. 11 nßl 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerweny ſloty abo dukat 3 tl. 3 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 85¾; 1 ruſſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi. 15¾ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Handrij Auguſt Jurſch, rendant w paverniku na Żidowi, ſ Marju Madlenu Sobiż ſe Żidowa.

Křćenaj:

Michałska cyrkej: Hana, nem. dż., ſe Żidowa.

Podjanska cyrkej: Marja Madlena, Michała Bjetſki, wobydlerja w Hrubelcżizach, dż.

Zemrjetaj:

Dżeń 23. julija: Hańża nebo Jana Möbna, khjeżnika w Njewßezach, ſawoſtajena dż., 71. 7 m. — 24., Jan Bjetnař, kubleř w Semolizach, 65 l. 9 m.

Nawěštnik.

S Łomska. Pißař teho nastawka we poßlenim cžißli serbskich Nowinow s Minakała neje ßnadž dosz wedžił, kak woprawdžje s tymi swonkomnymi naležnoszemi teje wot neho pospomnenje wjezy steji. Wón praji, so ßmy my jeniczy teho dla pschecžiwo twarenju tórma pschi naschim Božim domi byli, dokelž s zyrkniweho samóženje niczo k temu nedostanemy. Nje, najważnischa wina je sa naß ta była: so mjejachmy wele ljet ßem wele wudawkow, twarjachmy dwje schuli, a trechichu naß te wschelake wotwjasowanja psches kommißije, hromadukładženje ležomnoszjow atd. atd. Jenož teho dla, we pohladanju na te cžaßy a na tu khudobu, kiž ßo, Bohužel, tež wschudžom pokasuje, a na te wulke summy, kiž tajke twarenje saßy wot naß žada, nemóžachmy tak lóhzy haj prajicž, kaž by ßnadž to wutroba tak rady chzyła. Schtóž te wjezy pschepyta abo je we ludu a bes ludom žiwy, móhł to lóhzy nashonicž. K dalischemu dopokasanu je rady swolniwy

Krawz, rychtař.

Wulki skład hosdžow wschitkich družinow

ßym ja s wulkeje hosdžoweje fabriki na pschedań dostał a pschedawam te ßame po jara tunich fabrikskich płacžisnach tudy w Budyschini, kaž tež na klamarni w Kotezach.

J. G. F. Nieckſch.

Koszje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyschej płacžisni w Budyschini na ßerbskej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Do Galvestona w Texasu

w Amerizy

pojiedže 1. septembra t. l. njemska, woßebje rjana tsisczežorska łódž s Bremena direktnje do spomneneho mjesta a ma podpißany porucznosz, wuczahowarjow do tamneho pschistawa sa jara tunju płacžisnu horjebracž. Wscho dalsche móže ßo pola neho darmo nashonicž.

W Budyschini, na ßerbskej haßy cžo. $\frac{11}{225}$ w klamach.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konz. wuczahowanski agent.

Etablißement.

Cžeszenym Sserbam dowolam ßebi s tutym najpodwólnischo wosjewicž, so ßym tudy

materialowe, tobakowe a zygarowe klamy

wotewrił a so ßu pola me tež **spirituosa, barby a wurjesne twory** (Schnittwaaren) kóždy cžaß na pschedań a poruczam wschitke, do teho wscheho ßłuschaze wjezy k dobrocžiwemu kupowanju pola me.

We Wósporku, 20. julija 1855.

S pocžeszjowanjom
G. A. Mörba.

Wosjewenje.

Wot Michała 1855 ma ßo wowcžeřske wobydlenje, k rycžeřkubli Neßwacžidli ßłuschaze a we Łomsku ležaze, s niekotrymi kórzami sahrody, pola a łuki na dalische pschenajecž.

Sa hewajschimi wumjenenemi móže ßo kóždy pola inspekzije napraschowacž.

W Neßwacžidli, 22. julija 1855.

Reinhardt, inspektař.

Kubło cžo. 9. we Weßelu s 55 akrami ležomnoszjow, a to 24 kórzow ljeßa a keřkow, wscho druhe pak pola a łuki, je se wschitkim skotom a gratom, kaž tež s ljetuschimi žnemi hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań a móže ßo wscho dalsche pola Handrija Schołty tam shonicž.

Džiwocžanske ßerbske ev. luth towařstwo smjeje jutsje sa tydžeń 12. augusta popołnju na pół tsjóch na tamnischej schuli shromadžisnu. Pschedßydstwo.

Rachlowske ßerbske ev lutherske towařstwo smjeje nedželu 5. augusta shromadžisnu. Pschedßydstwo.

Barlinski magazin muskeje drasty

krawskeho mischtra A. Grünbauma

je sa cžaß hermanka ßamojeniczzy na mjaßowym torhoschczu cžo. $^{40}/_{252}$ w Bürgarez khježi w predawschich klamach Wellerez knihařnje. Kupowarjo chzyli ßo wo wjernoszi a tunjoszi drasty pscheßwjedzicž a na horejsche meno kedžbowacž.

Mydłowa fabrika F. G. Kleinstücka s Draždžan

dowola ßebi cžeszenym Sserbam s tutym wosjewecž, so je njetzischi budyski hermank saßo s 20 wschelakimi družinami myjeřskeho, płókařskeho a toiletskeho mydła, punt po 18 np. hacž do 12 nßl., zentnař po $5\frac{1}{2}$ hacž do 30 tl. wobcžahnyła a so budže ßo prózowacž, dowjerenju, jeje firmi hižom predy wopokasanemu tež ton krócž w kóždym nastupanju dosz cžtnicž pytacž.

Buda je nedaloko theatra a je po firmi snajomna.

Pruſke nationalne ſawjeſzeńſke towarſtwo w Stettini.

Se ſpomnenjom na woſjewenje kralowſkeje wyßokeje woheńſawjeſzeńſkeje kommißije w Drażdżanach wot 25. julija 1855 (lipſke nowiny cżo. 176) poruczam ßo k wobſtaranju ſawjeſzenjow pſche wohnjowu ſchkodu ſa horka pomenowane towarſtwo po tunich, ale twerdych prämijach be wſchitkeho dopłaczowanja. Sakładny kapital towarſtwa, kotryż

3 millionow tolerjow

wucżinja, podawa w ſjenoczenſtwi ſe ßwojim wulkim reſerwofondom najdoſpolniſche rukowanje.

W Lipſku, 26. julija 1855.

Generalny agent
pruſkeho nationalneho ſawjeſzenſkeho towarſtwa w Stettini.
C. E. Reinecke.
Firma: Joh. Fr. Oehlſchläger.

Powſchitkomne ſawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saručżazy ſond towarſtwa **Dżeßacż millionow 500,000 ſchießnakow dobrych penes**

Wetſchi dżiel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſtót, wumłóczene żita atd. atd. pſcheczíwo wóhnju po tunich twerdżje poſtajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacż nemóża.

Policy w pruſkich penefach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bes wotczehnenja w tych ſamych penefach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſticja towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na ziwenje cżlowekow. Sawjeſzenja puczowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Nedżelu 5. auguſta

hudżba a rejwanſke weßelje

pola podpißaneho, k cżemuż ßo najpodwólniſcho pſcheproſchuje.

Lorenz w Małym Budyſchinku.

Żylje duſchny recżas bu namakany a móże jón ton ßamy, wot kotrehoż je ßo ſhubił, po ſarunanju wułożkow ſaßo doſtacż pola korbypleczerja Kobanje na Żidowi cżo. 149.

Woſjewenje.

Podpißany dowola ßebi, cżeſzenym Serbam k nawedżenju dacż, ſo wón kóżdy cżaß palenz, kißałowy ſprit a kißało po żylym a po jenotliwym najtuniſcho pſchedawa. Cjmaŕ palenza płaczi tu khwilu 6 tl., a cjmaŕ kißałoweho ſprita 3 tl. 10 nßl.

W Budyſchini, 1. auguſta 1855.

Ludwig Joſeph Rücker
na ßerbſkej haßy.

Woſjewenje.

Wot wjazorych ratarjow ßo w nowiſchim cżaßu wele hewak żylje nekhmanych lapkow, taf menowanych hnojnych lapkow, kupuje, ſo bychu ſ nimi pola hnojili, kiż ßu trochu pjeßacżne a teho dla łóhko wuſthnu. Tajke lapki ßo ſ maſchinu drobnje rosrjeſaja abo ßo ſe ßekeru na peńku rosrubaja a ßo potom na polo roskidaja a, taf rucżje hacż mózno, ſaworaja. Hdyż ture lapki jumu ſmokneja, dha wobarnuja woni łóhke, pjeßacżne leżomnoſzje pſchi wulkej horzoczi a ßuchoczi pſched ſpjeſchnym wuſthnenjom a ſpomóżeja roſzenje plodow też jako jara dobre hnojidło, kotrež pecża 2 hacż 3 ljeta wudżerżi, jara woßebnje. Na fórż pola ßo 2 hacż 8 zentnarjow, po ſpodobanju wobßedżerja a po potrebnoſzi pola roskida. Woßebje wużitne dyrbi bycż, bjernam a kałej tajke lapki pſchiłożecż a je ſ perſchczu poßypacż, hdżeż wone pſchi wulkej horzoczi a ßuchoczi khłódnoſz a włóżnoſz djerża.

Tajke lapki ßu pola me njetko hiſchcże nerjeſane a poſdżiſcho na dróbne rosrubane we wulkich djelbach k doſtaczu.

W Budyſchini, w khlamach k dwjemaj muromaj. J. G. F. Nieckſch.

Wote mne dźiełane
draždźanske beńtuschki psche kurjaze woka poskiczuja tak lóhki, kaž wjeszje pomhazy ßrjedk k wotstronenju tuteje tak bolosneje cźwilje. W Draždźanach pschedawa je **jandźelska haptyka**, w Budyschini pak **hrodowska haptyka**. **H. Werner.**

Czerstwa, niz zylje młoda dźówka, kotraž skótkubłanje rosemi a smjeje wjazy kruwow k wothladanju, móže na jenym kubli nedaloko mjesta dobru ßłužbu dostacz. Wscho dalsche je k shonenju pola najeńka Beyera, s bydlenjom w słotym lawi w Budyschini.

Szjónwy a jich czeř na mjeszi a sa wschón czaß skónzowacz, tutón ßwojeje dobroszje dla w Traždźanach psches 24 ljet dopokasany ßrjedk je jeniczzy k dostaczu w Budyschini na różowej haßy czo. 618. po 2 sskhodomaj, buschkwiczka po 6 nßl.

Theatrum mundi

w hoszeńzu k tsjóm lipam.

Nedźelu. **Neapelski golf.** Potom **Moskowski wulki woheń**

Póndźelu a wutoru. **Salzburg.** Potom: **Wulki schtórm na morju.**

Dźak.

Podpißani kublerjo w Sstónkezach pola Budyschina czuja ßo hnuczenych, woheńsawjeszjazemu towařstwu **Borussii,** pschi kotrymž bjechu psched njekotrym czaßom wschitke ßwoje wjezy saw eszili, sa spjeschne a coulantne srjadowanje schkody, 10. meje t. l. psches woheń naczineneje, ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicz. Pschede wschitkim nemóža ßo sminycz, pschi tym na to woßebje pscheczelniwe skutkowanje kneja inspektarja, kaž tež wokreßneho agenta pomenowaneho towařstwa, knesa **G. A. Löveniga** w Budyschini s najwetschim poczeszjowanjom spominacz.

W Sstónkezach, 31. julija 1855.

Pjetr Schuster, gmejnski prjódkstejeř a forminda,
Jan Lehmann, gmejnski starschi.
Jan Rencz, schtwórtkubleř.
Michał Hobrak, schtwórtkubleř.
Jan Bohuwjer Scholta, schtyrirjetnař.
Jan Ludwig, schtyrirjetnař.
Pjetr Vogel, schtwórtkkubleř.

W Ssmolerjowej knihařni w Budyschini ßu k dostaczu:

Sserbske horny Łužizy. Statistika wot E. B. Jakuba a J. Kuczaoka. 8 nßl.

Ribowczenjo, politiske powedanczko wot J. B. Muczinka. 2½ nßl.

Hród na shoreiskej hori Landskróni, powedanczko wot J. B. Muczinka. 3 nßl.

Selenska a jeje wobydlerjo. Wot K. A. Jencza. Prjeni a druhi dźjel; 10 nßt.

Ssobudar na pucz psches ßwjet do nebja. Wot E. B. Jakuba. 3 nßl.

Bibliske stawisny aby historiski wuczawk stareho a noweho testamenta. Wot J. Bartka a K. E. Pekarja. 10 nßl.

Nedźela. Krónowany piß w. B. Schwerina. 2½ n.

Sserbske baßnje, ßwojemu wulzy lubemu ludej podate k wužitku a k sabawenju wot H. S. 2½ nßl.

Marja Mertynkez
a
Korla Bohuwjer Jacobi
poruczataj ßo jako ßlubenaj
W Słyczini a Łasu 27. julija 1855.

Poredźenje.

W dźaku, kiž bu tydźenja na str. 240. Sserb. Now. wot K. Jordana wosjeweny, nedyrbi rjekacz „korczmarezom", ale **kowarezom.**

Zańdźenu sobotu zita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedźna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedźna. Płaćizna. tl.	nsl.
Rożka	6	10	5	25	6	5	Rjepik	8	7½	7	25	8	—
Pscheńza	7	7½	6	10	7	—	Jahły	8	25	8	15	8	20
Jeczmeń	4	15	4	5	4	10	Hejduschka	6	5	5	25	6	—
Wowß	2	15	2	5	2	10	Bjerny	2	—	1	20	1	25
Hróch	6	7½	5	27½	6	2½	Kana butry	—	14	—	12	—	13

Ćišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kižmaja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 32. 11. augusta. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Kschischowa. S Cžiska. S Kruschwizy. S Ramenjowa. S holje. S Budyschina. Dopißy. Wobrasy se žiwenja (I). Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Cžahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Draždžanski ßejm bu saňdženu wutoru wot krala ßameho wobsankneny. S kralowskeje ryczje dženßa ženož na to spominamy, so je druha połojza pschidawka k gruntskim dawkam (to je: 1 nowy penes wot kóždeje jenoszje) a druha połojza remeßniskeho a parschonskeho dawka s wjestoszju na ljetusche ljeto a ßnadž na pschichodnej dwje ljeczi spuschczena. — Nowy hońtski sakoń bu wóndanjo wot druheje komory saczißneny a nemóže teho dla do skutka stupicž. — Swudowena genuesyska wójwodka, kiž je kralowa dźówka, je ßo s wopytanja ßwojeje ßwójby saßo do Italiskeje na dompucž podała.

Prußy. S kralowej strowoszju je dźeń wote dnja ljepe a kral je 1. augusta s Erdmannsdorfa rospadanki stareho hroda Kynasta nedaloko Warmbrunna w Schlesynskej wopytał. — Kralowa je w Draždžanach pobyła. — Prynz pruski bjesche hischcze 3. augusta pola ruskeho khježora na wopytanju a ßweczesche na tutym dnju narodny dźeń ruskeje khježorki w sjenoczenju s khježorskej ßwójbu. — Kral a kralowka chzyschtaj ßo ßredž tuteho mjeßaza do Barlina wróczicž.

Rakußy. Dokelž je ßo rakuske wójsko w nowischim cžaßu jara pomeńschiło, dha ßo njetko tež wele koni pschedawa, kotrež bjechu ßo predy sa wójsko kupowałe. — Khježor je wobsanknył, so dyrbi kóždy rakuski kraj ßwój krajny ßejm mjecž a so ma ßo posdźischo se sapóßłanzow tutych krajnych ßejmow shromadny rakuski ßejm we Wini powołacž. Jich móz nebudže drje pak wulka, dokelž budža jenož k temu powołani, so bychu radu dawali, pschiswolecž a wotpokasacž niczo nesmjeja.

Franzowska. Jendželska kralowa a jeje mandželski pschiwesetaj ßo 18. augusta do Parisa a cžinja ßo tam k jeju powitanju kraßne pschihoty. — Sa požczonku wot 750 millionow nórtow, kotruž je khježor wupißał, ßu ludźjo wjaz hacž 3000 millionow podpißali. — General Pelißier nedawa nikomu niczo wjaz s Krymy wo tamnischich wójnskich naležnoszjach domoj pißacž a kóždy list, kiž ßo wot tam szele, ßo predy pschehlada. — Khježor je 97 parołódžow, kiž na rjezy Rhoni jjesdžachu wotnajał, a sda ßo, so je pak do asowskeho morja, pak na Donawu poszele, dokelž ßo tam s wetschimi łódžemi jjesdžicž, a teho dla tež na Rußow derje nadpady cžinicž nehodźi.

Rußowska. Wschelake nowiny mjenja, so budže ruski khježor mesy ßwojeho khježorstwa na stroni njemskich krajow bórsy bóle wotewrecž dyrbecž, so bychu Rußojo ßwoje pólne płody ßwobodnje pschedawacž a s tym saßo penesy dostawacž poczeli, kiž hižom jara w kraju pobrachuja. Kórz rożki płaczesche psched njekotrym cžaßom w Petersburgu njehdže 1 tl. — W naranschim morju ßo w najnowschim cžaßu niczo spomnecza hódneho stało neje a s Krymy tež niczo wažneho powedacž newjemy. Rußojo cžinja husto dosz wupady a skaža wobljeharjom to a wono, dyrbja pak kóždy ras saßo zofacž a jich sjenoczeni nepschecželjo ho-

tuja ßo ſ nowa na wulke bombardjerowanje a ſchtormowanje. Kholera a druhe ſke khoroſzje morja tam wele ludzi.

Telegrafiſka depeſcha. Wječh Gorczakow woſjewja wot 5. auguſta: Niczo wożneho. Naſche ßylne tſjelenja ſarjjewa djjela nepſcheczjela, jeho tſjelenje je ßlabſche.

Ze Serbow.

S Kſchiſchowa. Totalny krebjanſki druhi wucjeř, k. Bergan, je na mjeſto naſcheho k. wuczerja Petrika, kiž ßo na Michała emeritirowacj da, tudomne wucjerſtwo doſtał.

S Cjiſka. W nozy 29. julija wotpali ßo tudy brózeń, Matejej Sswatej ßluſchaza. Kak je woheń wuſchoł, je nesnate.

S Kruſchwizy pola Mużakowa. Sſredu 1. auguſta djjeſche wj ſtu Gottlieb Kameniz ſ tudomneje wßy ſ njekotrymi druhimi ßo kupacj. Jako bje wón khwilu we wodzi, ſaßłyſchachu jeho towarſchojo, ſo wón ſ dobom wótſje ſawoła a ßo borſy podnuri. A dokelž wón ſaßo ſ wody nepſchińdże, poczachu jeho pytacj a wuczahnychu jeho hakle posdjiſcho ſ wody. Won bje wojak a ſtejeſche bijom 3 ljeta w Barlini. K ßwojemu nanej, kiž ma tudy burſke kubło, bje wón na wopytanje pſchiſchoł a dyrbeſche jow na tajle ſrudne waſchnje ßwoje żiwenje ſkonczicj.

S Ramenjowa nam powedaja, ſo je tam 27. julija ßylne newedro ſ kameńczanſkeje ſtrony pſchiczahnyło, kotrež je tež wot krupow pſchewodjane było, kiž ßu kałej, bjernam a jeczmenej ſchkorjiłe. Tež

S holje pſchińdjechu nam powesżie, ſo ßu tam tež pjatk 3. auguſta pſchi ßurowym newedri khjetro wulke krupy podałe a tam a ßem — jako we Wulkich Sdjarach — wókna rosbijałe.

S Budyſchina. Tudy je ßo w nozy wot ⅞. t. m. wjeſty Jan Gottlieb Rätza ſ Holzy pola Huſki, niz runje derje wuhkwaleny cjłowek, w krajnoßudniſkim jaſtwi wobwißył a bu tam naſajtra morwy namakany. Wón bje ßo djeń predy do jaſtwa ßadził a dyrbeſche ßo, dokelž bje ßo jebanſtwa winowateho ſcinił, teho dla do pſchepytanja a khoſtanja wſacj.

Dopisy.

S Drezdjan. Dobre ranje ßerbſzy pſchecjeljo, kiž ſże nedjelu tydzeń pola naß w Drezdjanach na ptaczej łuzy pobyli! Sze dha ßo wuſpali? abo ßmorczicze hiſchcze w mehkim perju? Sßu ßukńje wuproſchene a wußuſchene a ſchkórnje ſaßo ſaptatane?

Tola ja chzu ſe wſchitkimi Serbami porycjecj, kotßiž tak ljeni nejßu, ſo bychu ßerbſkich nowinow neczitali, a chzu wſchitkim njeſchto powedacj wo naſchej ptaczej łuzy. Nedjelu 29. prażnika rano moja kneni ke mni rekny: Djenßa méhłoj pſchipołdniu ke mſchi hicj, a duż dźiwoj njetko ljebe do Nowych Drezdjan na łużiſke dwórniſchczjo; kaha-ſo tam ſnatych ſe Serbow nadeńdjemoj. Mi bje to runje prawje, dokelž bje mi knes Sſmoler ſ Budyſchina telegrafiſku pſchecju — chzych rez depeſchu pſchipóßlał, teho wopſchijecja, „ſo jeho hewaſchi ßerbſki dopißowar na tydzeń ſ Drezdjan do Helgolanda pśindje" (najſſere ſo by ßebi tule kupu pod wulkwom hodżinuſchjerokeho łodja wobhladał, predy hacj tam Jendjelczenjo Njemzam pſched noßom wojnſki pſchiſtaw natwarja), „a ſo bych teho dla ja njeſchto ſ ptaczeje łuki ſa ßerbſke nowiny napißał." Duż dha ßo mi po djewczi żona ſa pasu (ſa ruku) poißny, a tak borſy pſches móſt czehy ichmój. Hdyż ßo żeleſnicżny czah hwiſdajo pſchihna, widzichmój, ſo bje 25 woſow a we nich jara wele Serbow, tola żadyn ſnajomny bes nimi; njekotßi bjechu ßebi ſaleźli, każ poſdjiſcho ſhonich. Tak dha ſaßo do Starych Drezdjan ſtupachmoj, ſeſady ßerbſkeho muża w najljepſchich ljetach, kotryż jara pſchecjelnje ſe ßwojej runoljetnej żonu ryczeſche a jej wſchitko pokaſowaſche a menowaſche, dokelž tam hiſchcze żenje była nebje.

Hdyż popołdnju po kemſchach ſe żonu pſched zyhlowej ſaſtawu (Schlag. wrotami) na ptaczu łuku dońdjech, kotruż bjechu hijom ßobotu popołdnju dopſchihotowali, wuhladachmoj, każ druhe ljeta, pſched ßobu dołhe rynki budow: na ljewizy konjobjeh wumjołſkich jjecharjow (hdjež keflerjo na konjoch ſejhrawaju), kuſlarnju (hdjež ßo ludżom ſpodźiwnoſzje pſched wocżi wedu, runjež wopraw-djje kuſlacj nichtó nemoże), budu ſ wulkimi krokodilomaj a rjanymi pißanymi ptaczkami, arra'ami (kotrež ſtworenja ßu ſa ſwjerinarnju [menagerju] rakuſkeho khjeżora kupene), dale wopizy a wſchelake druhe wetſche abo meńſche „żadnoſzje", kotrychż khwalbu pokaſowarjo ſ djjela khjetro wotajo powedachu, pſchi czimż hólczata haru czinicj pomhachu. Na prawizy nadeńdjechmoj dwaj karrouſſe-

lej, jedyn parohoneny a dwajposkhódny, to rjeka tajki, na kotrymž ßo niz jeno delka, ale też horka (móht rez: na lubi) ludźjo wercja. Njekotrych Sserbow ßmój bes nimi pytnyłój. Ssredź budow na kromomaj ptacjeje łuki natwarenych, jaßo wschelake budy ſtejachu: na ljewizy njekotre rejwaknje a piwne ſtany (zelty), jara renje ſ pletwami a wjenzami wupyſchene, na prawizy pak budki ſ praženymi kolbaikami, kißalymi kórkami a t. d.; bóle ßredja bjechu budy ſ tykanzom, poprjanzom (hdyž ßo keſtkowaſche), tßjelerniſchcza, kehelniſchcza a teho runja. Stonz łuki na wyßokej żerdźi wulki ptak wißaſche; podla na meńſchimaj żerdkomaj meńſchej pta żkaj. Pſched nimi ſtejeſche żerdź, na kotruż helcjata po rubeſchka łazachu, każ je też w Sserbach huſto widźicz.

Ludźjo, kiż po dolhich khodach bes budami khodjachu, bjechu bohacźje ſhromadźeni, bes nimi wele Sserbow. Njekotßi Jendjelczenjo bes ßobu ryczachu, ſo ßerbſkeje draſty hacz do teho dnja ſnali nejßu, ſo pak je duſchna, jara duſchna a pſchiſtojna. Njekotßi polizy kneża a knenje ßebi powedachu, ſo je draſta pólſkich burow na naſchu ßerbſku podobna. Dwaj mlodaj Franzowſaj tam też wokoło cjahaſchtaj, pſchi cjimż ßerbſkim holzam do wocjow łukaſchtaj a huſto prajeſchtaj: To ßu ſtrowe holzy, każ cjerſtwe rózje! Tam hdźeż ßo pražene kolbaſki a kißate korki pſchedawachu, ſeńdźeſchtaj ßo Sserbai, kiż ßo dolho widźitoj nebjeſchtaj; jedyn bje ſ Łuźiz pſchiſchoł, druhi ſa Drezdźanami ßłużeſche. Tón wot Drezdźan bórſy pocza cźinicz, każ by wjazy prawje ßerbſki nemoht; tamny pak jemu prajeſche: Hłupy dundere! je cźe macz teho dla ßerbiki wuczila, ſo dyrbiſch ßo jejneje ryczje hambowacz? a pſchi tym jeho trochu ſałoſkota. Hłaj, duż tón ſadrezdźanſki na mjeſzi ſaßo ßerbſki roſymeſche, a jeho towarſchojo ßo jemu ßmjejachu.

Hdyž mój ſe żonu ßerbſki ryczachmój, dha njekotßi Sserbjo tak ſpodźiwani na naju hladachu. Ja ßebi pomyßlich: Czi drje mjenja, ſo ßu ßerbſke ßłowa jeno buram dowolene?! Jena żona pak, na mne pohladawſchi, ßwojim ſnajomnym ſchepiny: Hlejcze! Tajki w bryli tola hewak ßerbſki nemoże! Mi ßo ſda, ſo ta koſa hewak żenje ſa pezu pobyła nebjeſche. Ale ſa horami ßu też Sserbjo!

Wobhladowanje ptacjeje łuki bu pſches hrimanjowy deſchczik pſchetorhnene, tak ſo ludźjo ſ hromadami do piwnych ſtanow a t. d. khwatachu. Ja ſe żonu k Fałßnerej dolczich, kotryż ma niz jeno pola naß, ale po zyłym kraju dobru khwalbu ſ dobrebo piwa a dobreje jjedźje. Hdyž ßo ßedźo roshladowacz poczach, pytnych bliſko naju teho duſchneho muzika, ſa kotrymż bjechmoj rano ſchtoj, a powedach ſ nim a ſ jeho żonu to a wono, neſamelczizy, ſo chzu ptaczu łuku ſa Sserbow wopißacz. Hdyž bje deſchczik wopſcheſtak, ſtupaſchtaj nimo naſcheho ſtana muż ſe żonu; wón jara ßurowje na nju hladaſche, a wona njeſchto moſkotaſche. Naju ßerbſki towariſch mi jeju meno a weß praješche a rekny: Taj ßo ſpocht kußataj, hdyž wona bórczi, dha wón merczi, a hdyž wón ßwari, dha wona ſchcz łoz; won pije a wona tuta; wón je nowy ßiſchorny kroſch hódny, a wona dźeßacz nowych penes. Tón rycinſky muzik pſchiſtaji: Kneże, wy móhli teju hadraczkow a picźkow do nowiny ſtajicz daci; Hanß Depla a Mots Tunka mohłoj jeju poſchkriecz. Ja wotmolwich: Hejſo k ljetu ſaßo talkaj pſchińdźetaj, dha budu kneſa Ssmolerja proßycz, ſo won jeju meno a weß ſ wulkim, wulkowulkim pißmom na proſnu ſtronu wotczíſchczecz da, hdźeż hewak niczo druhe neſteji. A to budze potom ſa neju hańba po zyłych Sserbach.

Khjetro wele ludźi hižom w prawym czaßu ſ ptacjeje łuki djeſche, dokelż chzychu ßo po żeleſnizach ſaßo wotweſz; druſy pak tam woſtachu, bes nimi też Sserbjo, kiż ßu ßo najſkere na druhe ranje dom ſeßuwali. Wec.or ßo mi tam a ßem ſdaſche, każ bychu Jank a Hanka, Pjetr a Matka, Jurk a Lejnka ßo ſa ruki wodźili, kiż ßo popołdnju wodźili nebjechu. — —

Tak dha prjeni dźeń ſańdźe, a druhe dny wele hinak nebje; wedro mjejachmy ſ wetſcha rjane. Ludźi ljetßa na ptaczej łuzy ſhromadnje tak wele nebje, każ druhe ljeta; to czeike czaßy czinia. Pjatk weczor pak bjeſche njeſchto jara rjane widźicz: wohnjoſtrój (abo każ w Wonezach praja: fajerwerk). Pomyßlcje ßebi na poßwjetleny Budyſchin, kajkiż ſze pſchi ßwedźeńſkich ſkładnoſczjach hižom wohladali; dha trochu ſhudacje, kajke na ptaczej łuzy bjeſche. Jeno wele jaßniſcho a wulkotniſcho a we wſchelakich barbach ßo tyßazy (abo tawſynty) ßwjetłow tam ſybolachu a pißanjachu. Schtóż je prawje naſdala ſtał, je najliepe widźił; to je pſchi wóhnjoſtroju kózdy ras tak. To neſayomńcie, hejſo ßnadź k ljetu do Drezdźan pſchińdźecze: Wóhnjoſtroj je kózdy ras pjatk weczor w tym tydźenju, hdyž ßo mjeſchczanſke tſjelenje na ptaczej łuzy djerżi. Ljetßa bje wele ludźi pódla, dokelż na żeleſnizy pjatk w nozy w dwanaczich ertraczach do Łuźiz djeſche, ſ kotrymż też niekotryżkultż Sserb wuljeczi, kiż bje ßo ſ weczora do Drezdźan pſchiweſt.

Poßledni dźeń tſjelenja a zyłeho weßela bjeſche nedźela, 5 żneńza. Runjez ßłónzo tón tydźeń druhdy khjetro jara paleſche, a runjez telko prucha ljetaſche, ſo mózeſte jedyn druhemu ſ poſtom meno na khribet napißacz: dha je ßo nam tola na ptaczej łuzy lubiło, a wam drje też, kiż ſze tam pobyli. Tak dha boże me, lubi Sserbjo!

Wobraſy ſe ziwenja.

I.

Huſto, luby pſchecželo, mójeſch dżeńßniſchi dżeń ſrudne ſkórżby ßłyſchecž. „Kajſi to tola njetk hubeny cżaß.“ „Kak je tola wſchitko drohe!“ „Skoro wjazy dowarbowanju neje!“ „Schto budżemy tola wſchitko doczakacž?“ „Tak ſlje hiſchcże tola żenje było neje!“ — tajke a wſchelake druhe rycżje mójeſch tu a tam ßłyſchecž, hejſo-li maſch hewak wuſchi, a to wotewrenej. Njekotryżkuliż by tajkim ſkórżbam rad ſ pucża ſchoł a ßebi wuſchi ſatykał, hdy by ßo jeno pſchezo hodżiło. Wone jenemu każ bruki wſchudżom wokoło wuſchow fruncża, ſo ßo jich wobrocž nemóżeſch. Schto dha pak je njetk na tajſich rycżach? Schto mamy wot nich dżerżecž? Wcpſchimaju wjernoſž? — So njeſchto na tym je, ſchtó chżył to prjecž? Wſchak wele ſrudneho jeno neßłyſchimy, my mójemy tež wele tajkeho widżicž, hejſo-li pſchi wotewrenemaj wocżomaj ßlepi neßmy a bycž nechamy. Ja chżu cżi ryncżk ſrudneho pſched wocżi ſtajicž, ſo jo ſeſnajeſch a rospomniſch. Tam maſch wójnu! W dalokich krajach je ßo, każ helſki law, ſbjehnyła a ßapa neſbożje kołowokoło. Ludżi a jich ſbożje, łódżje, khżeżje, dwory, ſkót a penesy ſpóżera a neſprózniwje żere a nemóże ßo naßycżicž, hacž runje rjeki kwrje k temu pije. Semja rżi pſchi jejnym hawtowanju a wona cżini, ſo wſchitke wutroby wſchudżom ßu naſtróżane a połne bojoſżje. Milliony ßylſow nejßu ju hiſchcże wuhaßnycž móhłe. Wójſka ßo hromadu cżahaju a bohacżkoju wo ßwoje lubła tſchepetaju a ſtraſchny cżaß, Rußow, Turkow, Jendżelcżanow a Franzowſow, a Bóh wje koho hiſchcże, ſakliwaju. Wjerno je, ſo ſ tamnych krajow, kiż naß hewak ſe wſchelakimi potrebnoſżemi cżiełła wobſtaraju, mało aby niczo wjaz k nam nepſchińdże, tak ſo to a tamne pobrachuje. Prjecž ßo nemóże, ſo ßu żiły wikowanja tu a tam podwjaſane, ſo ßu wulke hermanki wot żuſych kupzow próſne a ſo ßu wuły kupzy, woßebje w Amerizy, placżicž pſchestałe. Penesy ßu żadne, mało ßo rospſchedawa a teho dla dżieła pobrachuje. Wjerno dale je, ſo żnje pola naß a w druhich krajach njekotre lżeta ſa ßobu nejßu tak bohate byłe, każ ludżjo ßebi żadachu, a ſo bjerny, ta wſchjedna żyreba khudych, lżeto wot lżeta ßu hubeniſche pocżałe bycž. A prjecž ßo dale nemóże, ſo je Boży khżeb, butra, mjaßo, drewo a wſcho druhe wele, wele drożſche, hacž hewak a ſo teho dla proſcherjo ſ bliſka a ſ daloko naſch kraj ſ cżrjódami pſchecżahaju a pak ponižnje, pak nehanibicżje wo naſche durje kłapaja, a ßnadż też hroża, hdyż dula khżeba wulka doſž neje. Pohladaj dale wokoło ßo. Kak ſteji ſ paduchami? Nó, woni budża cżi ſkoro na hłowi wokoło rejwacž. Dołho tracž wjazy nebudże, dha mójeſch jich ſ wocżomaj pſchi ßwjetłym dnju kranycž widżicž. Dżiw je, ſo khżeżje newotneßu a lube ßłónczko na nebeßach woſtaja.

Hej, tu maſch neſboża, ſrudneho a nuſy khżetru hromadku! Maſch doſž, aby dyrbju cżi hiſchcże powedacž, kak nuſa ſańdżenu ſymu tu a tam ſ wókneſchkom nuts kukaſche? Kak ludżjo ſymu mrjejachu a ſ hłódnym brjuchom do łoża dżiechu? — Ja móhł cżi hiſchcże wulke paßmo napowedacž a płachtu połnu ßylſow, połnu ſkórżbow a ſdychowanjow pſched twojimaj wocżomaj wotkrycž, ſo by ßo cżi ſtyſkało, ale ja ßebi myßlu, ſo maſch doſž.

Ty, mój pſchecželo, ßo ßnadżi praſcheſch, cżeho dla ßym cżi wſchitko powedał? Ty ßnadżi też mjeniſch, ſo móhł njeſchto lżepſche cżinicž, hacž wutroby cżłowekow ſ bojoſżju a ſe ſtrachom napełnecž. A ty by żylie prawje myßlił, hdyż nebych żane druhe wotpohladanje mjeł, hacž jeno tebi nuſu a ſrudobu pſched wocżi ſtajicž.

Ja ßym cżi to powedał, ſo, hdyż me dale ßłyſchecž budżeſch, njeby prajił, ſo żuju, każ ßlepy wot barbu, ſo newjem, hdże ludżi ſtupeń cżiſchcżi, ſo ßym bajak a mudracżk a tajki a hinajki.

S teho widżiſch, ſo moje rycżje ſkónczene nejßu, ale ſo ßu prjene wojimadło recżeſa, kiż cżi do wuſchow ſchcżerczecž budże. Wono móhło a dyrbjało lżepe bycž, mene nuſy móhło ßo nadeńcž. Ale kak te żórła nuſy ſatykacž, ſo ßo wjazy nezórła, to je to wulke praſchenje. Ja cżi, pſchecželo, hłupy doſž nejßym, ſo bych ßebi myßlił, ſo ja wſchje żórła ſnaju a je ſatykacž budu; ale ja chżu tu

a tam klepnyć a kameſchki pſchinoſchecj, ſo bychu mudriſchi potom po mójnoſći to žórko ſahacjeli.

Ja cji tej prjedku praju, ſo ßo cji wſchitko lubicj nebudże, ſchtoż budu cji powedacj a wo wuſchi trjecj. Medowe pomaſſki nebudżeſch pſchezo k jjedżi doſtacj, tu a tam kuſk połona na ßuchi khljeb a trochu ſchćipateje krepki, ſo by ljepe delje ljeſło. Newoſtane cji w ſchiji tjaze, lepe ſa tebe! Dże trochu cježży delje, nó, ty budżeſch hijom tołcjicj. Hdyž cje boli, tam budżeſch hijom pomaßacj a beńtuſchk położicj, hdy by tej trochu cjahnył. Sacjujeſch ßo wot mojich ßłowow trecheny a maſch njeſchto na młyni, dha drje budżeſch wedżicj, ſchto maſch cjinicj, hdyž klinka a hdyž cje ſ noßom na to a tamne ſtorcju.

Schtó ja ßym, cje niczo neſtara, móże cji tej jenak bycj, hacj jo wjeſch, aby niż. Doſć je, ſo chju wjernoſć ryczecj. Ta ßo wſchak wſchitkim nelubi. Mjeniſch, ſo wjernoſć ryciu, dha ßo nebudżeſch huntoricj a ſłobicj a na mnr bicj. Mjeniſch, ſo chju newjernoſć a łłupoſć, dha budżeſch to dopokaſacj, abo melcjecj.

Tak bychmy byli na tym polu, hdjež chcemy woracj. Predy hacj ſapocjinamy, chcemy hiſchcje junkrócj na grat pohladacj. Mjej ßo teho dla na djenßniſche derje a wſmi hiſchcje njeſchto ſ Bożeho ßłowa k roſpomnenju na pucj:

Bóh tón knes, tón móżny, ryczi a woła ßwjet wot ſłhadżenja ßłónza hacj do ſakhadżenja; wón woła nebeßa a ſemju, ſo by ßwój lud ßudźił. Shromadżcje mi mojich ßwjatych, kotſiž na ſakoń kedżbuja. Poßłuchaj, mój ludo, nech ja ryczu: Ja Bóh, ßym twój Boh! Wopruj djak a ſapłacj temu najwyſchemu ßwój ßlub. A wołaj ßo ke mni w cjßu teje nuſy; dha chju ja cje wumóż, a ty dyrbiſch me khwalicj! Ale k besbóżnym praji Bóh: „Schto pſchipowedaſch ty moje prawiſny a bereſch mój ſakoń ſe ßwojeho erta, kiž ty wſchak powuczenje hidżiſch a cjißneſch moje ßłowa ſady ßo? Hdyž paducha widżiſch, bjeżiſch ty ſ nim, a djerżiſch towaŕſtwo ſ łamaremi mandjelſtwa. Ty wotpuſchcjiſch ßwojej hubi ſle ryczecj, a twój jaſyk je jebak. Ty ßedżiſch a ryczíſch pſchecjiwo ßwojemu bratrej, a łżeſch na ßwojeho maczerneho ßyna. To cjiniſch ty a ja melcju. Duž pomyßliſch ty ßebi, ſo ßym twojeho runja, tebi podobny; ale ja chju tebi doweiż a tebi pſched wocji ſtajicj. Sroſemcje wſchak to, kotſiž wy Boha ſapomnicje, ſo bych waß njehdy precj netorhnył a nichtó nebył, kiž by waß wumóhł. Schtóż djak wopruje, tón cjeſzi me, a to je tón pucj, ſo ja jemu Boże ſbożje pokażu.

†

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * * * * *

H. Depla. Wſchako pak poczinaja ſaßo rjepu ßycj.

Mots Tunka. Aj, dha drje budja ßebi wjeſći ludżio tej bórſy por ßwinjatkow kuricj.

Hanß Depla. Ale, kak dha to ſ rjepußycjom hromadżje wißy.

Mots Tunka. Nó, ſ rjepußycjom drje niż, ale ſrjepu torhanjom.

Hanß Depla. Ale k cjomu dha?

Mots Tunka. K cjomu dha hewak, hacj k kormenju.

Spěwy.

Na 9. augusta
jako
ßmertny dźeń nebo krala
Bedricha Augusta.

Dźenßa pſched ljetom
Naſchoh krala dom
Je tak cźeźke potrechiło,
Duž dźenß ſ noweho
Ssylſy ronja ßo
Sa toh' weřcha dobrocźiwoh'.

Tehdy na tym dnju
Tam w Brennbichelu
Ssmercź tak nahlje wotwołaſche
Naſchoh' kneźerja
Bedrich-Auguſta
Kiž tam tehdy pucźowaſche.

Duž dźenß ſ noweho
Tež to Sserbowſtwo
Nebo krala wopłakuje
A ßo ſ luboſzju
Kralej nowemu
W duchu prajo pſchibližuje:

Bóh ſpožcź kralo Wam
Hiſchcźe k Waſchim dnjam
Dołhe źiwenje po hnadźi
A na kóždym dnju
Strowoſz wobſtajnu:
Nech ßo Wam wſcho derje radźi.

Haj nech ſtajnje kcźe
Sbožje, weßelje
Wam a wſchitkim Waſchim renje,
Nech pak nepſchińdźe
Zane neſbožje
K Wam a k Waſchom' domej źenje!

Pjetr Młónk.

Cźahi ſakſkoſchleſynſkeje źeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcźa.

Do Draždźan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.
Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płacźiſna.

W Lipſku, 9. auguſta: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl 4⅞ np.; 1 połnowažazy cźerweny ſłoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 85¾; . ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.
Spiritus w Wrotßławi. 15 tl.

Nawěštnik.

So budźa
wutoru 14. auguſta
ſkocźaze wiki w Barcźi,
to ßo ſ tutym k nawedźenju dawa.
W Barcźi, 4. auguſta 1855.

Knejſtwo tam.

Woſjewenje.

Wot Michała 1855 ma ßo wowcźeřſke wobydlenje, k ryczeřkubli Neßwacźidli ßłuſchaze a we Łomſku ležaze, ſ njekotrymi kórzami ſahrody, pola a łuki na daliſche pſchenajecź.

Sa hewajſchimi wumjenenemi móže ßo kóždy pola inſpekźije napraſchowacź.

W Neßwacźidli, 22. julija 1855.

Reinhardt, inſpektař.

Lótteria.

Cźeſzenym Sserbam ſ tutym najpodwólniſcho woſjewjam, ſo budźe 3. klaßa kralowſk. ſakſk. 48. krajneje lótterije

póndźelu 13. auguſta t. l.

cźehnena a porucźam k tej ßamej loßy w najreńſchim wuberku. Tež proſchu ja, ſo bychu cźi ßami, kiž maja loßy hiſchcźe pola me ležo, te ßame tola cźaßa doſz wote mne wotewſacź chzyli a pſchiſpominam wyſche teho, ſo ſmjeja ßo pſchichodnje cźehnenja kóžde tſi nedźelje.

W Budyſchini, 6. auguſta 1855.

C. F. Jäger
na ſwonkomnej lawſkej haßy cźo. 801,
hoſzeńzej k bjełemu konej nimalje ſ napſchecźa.

Woſjewenje.

Podpißany dowola ßebi, cźeſzenym Sserbam k nawedźenju dacź, ſo wón kóždy cźaß palenz, kißałowy ſprit a kißało po zyłym a po jenotliwym najtuniſcho pſchedawa. Ejmař palenza płacźi tu khwilu 6 tl., a ejmař kißałoweho ſprita 3 tl. 10 nßl., khana palenza 25 np., khana kißała 7, 10 a 13 np., a khana kißałoweho ſprita 25 np.

W Budyſchini, 1. auguſta 1855.

Ludwig Joſeph Rücker
na ßerbſkej haßy.

Dopokaſane a khwalobnje ſnate **Rennenpfenigſke bentuſchki pſche kurjaze woka** ma — jedyn po 2½ nßl., duzent po 15 nßl. — ſtajnje a pſchezo na pſchedań Wilh. Hammer w Budyſchini.

Krajnostawski bank.

Po pschikasni §. 105 pschidawka k wustawkam krajnostawskeho banka wot 6/15. haperleje 1854 ßo s tutym wosjewjuje, so je

knes ryczník a ßudniski direktař Otto Julius Ehrig

sastojnstwo **sastupowazeho syndikußa** pschi spomnenym banku pschepodate dostał a so bu dzenßa do pschißłuschnoszje wsaty.

W Budyschini, 2 augusta 1855.

Postajeny krajny starschi kral. saksk. hornołužiskeho markhrabinstwa,
w sastupenju:
s Nostitz-Wallwitz.

Pruske nationalne sawjeszeńske towarstwo w Stettini.

Se spomnenjom na wosjewenje kralowskeje wyßokeje woheńsawjeszeńskeje kommißije w Draždžanach wot 25. julija 1855 (lipske nowiny czo. 176) poruczam ßo k wobstaranju sawjeszenjow psche wóhnjowu schkodu sa horka pomenowane towařstwo po tunich, ale twerdych prämiach be wschitkeho dopłaczowanja. Sakładny kapital towarstwa, kotryž

3 millionow toleř

wuczinja, podawa w sjenoczenstwi se ßwojim wulkim reservofondom najdospołnische rukowanje.

W Lipsku, 26. julija 1855.

Generalny agent
pruskeho nationalneho sawjeszeńskeho towařstwa w Stettini.
C. E. Reinecke.
Firma: Joh. Fr Oehlschläger.

Dokelž je mi direkzia

prusk. nationalneho sawjeszenskeho towarstwa w Stettini

hłownu agenturu sa Budyschin a wokolnosz pschepodała, poruczam ßo s tutym k horjebranju sawjeszenjow **mobiliow, tworow, žnjow, maschinow, gratu** a t. d. psche wóhnjowu schkodu po tunich, ale **twerdych prämiach be wschitkeho dopłaczowanja**, s tym pschispomnenjom, so sakładny kapital towařstwa we wulkoszi wot

tsjóch millionow toler,

w sjenoczenju s woßebje wobschjernym reservofondom najdospołnische rukowanje poskicza.

W Budyschini, 9. augusta 1855.

G. A. Lövenig, hłowny agent
prusk. nationalneho sawjeszeńskeho towařstwa w Stettini.

Wosjewenje.

Direkzia ratarskeho sawjeszeńskeho banka sa njemske kraje w Draždžanach je mi sa tudomny wokreß deputaziu sa spomnene towařstwo pschepodało. To ßamo sawjeszjuje wschu nesawinowatu schkodu na konjoch, howjadach, wowzach a ßwinjoch a dowolam ßebi teho dla, tole derje srjadowane sjenoczeństwo wschitkim ßerbskim ratarjam k bohatemu dzjelbranju na najljepe poruczecz a steju s formularami k sawjeszenju potrebnymi kaž tež k wschemu wukasowanju rad k ßłužbi.

W Budyschini, 1. augusta 1855.

Ferdinand Adolph Riesa, prakt. skotdljekař
s bydlenjom na bohatej haßy czo. 83.

Khjeża cjo. 22 w Nesdaschezach je se swobodneje ruki na pschedań a może 125 tl. kupnych penes stejo wostacz. Wscho dalsche może so pola podrißaneho shonicz. Pjetr Kral.

Wot jeneje s najwetschich a najljepschich drazdjanskich mydłarnjow je so mi skład jara dobreho mydła pschepodał a mam poruczność, zentnar po 17 a 12 tl. hacz do ⅛ zentnarja delje pschedawacz.

Ferdinand Petau
na schulerskej haßy blisko wrotow.

Do Galveſtona w Texasu
w Amerizy

posiedze 1. septembra t. l. njemska, woßebje rjana tsiscjezorska lódz s Bremena direktnje do spomneneho mjesta a ma podpißany poruczność, wucjahowarjow do tamneho pschistawa sa jara tunju placzisnu horjebracz. Wscho dalsche może so pola neho darmo nashonicz.

W Budyschini, na ßerbskej haßy cjo. $\frac{11}{2\,2\,5}$ w klamach.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konz. wucjahowanski agent.

Wulki skład hosdjow wschitkich druzinow

ßym ja s wulkeje hosdjoweje fabriki na pschedań dostał a pschedawam te ßame po jara tunich fabrikskich placzisnach tudy w Budyschini, kaz tez na klamarni w Kotezach. **J. G. F. Nieckſch.**

So je knes knihař Jan Ernst Ssmoler na wobstorjenje fabrodnika Quaitscha s Hnaschez jeneho cjo. 10 Sserb. Now. str. 77 namakaneho, cjezrubjazeho pißma dla, jako samolwity redaktor a wudawař tutehe cjißła, na mjesto schjesz dnjow jastwa wo schtyri tolerje thostany a do sapłaczenja thóstow wotßurzeny, budze na pożadanje piches tuto snajobne cjinene.

Budyschin, 9. auguſta 1855. Mjesta ßud.

Djiwoczanske ßerbske ev. luth. towarstwo smjeje jutsie 12. auguſta popołnju na pół tsjoch na tamnischej schuli schromadzisnu. Pschedßydstwo.

Theatrum mundi

Nedzelu po pożadanju: Sswedzeń Bożeho cjeła w Romi. Potom: Tsjelenje do ptaka. K wobsanknenju: Brillantny wohnjostroj. — Pondzelu weczor w 7 hodzinach: Dziwadło sa **dzjeczi.** — Nedzelu 19. t. m. poßlene prjodkstajenje.

O. Thiemer.

†

Cjeßny wopomnik
nebo **Auguſtej Jawrichej** s Lutyjez
na ljetnym dnju jeho wotßalhicja:
10. auguſta 1855.

Kaj rjana kwjetka w sahrodzi
W najreńschej shine kraßnosji:
Tak kwjetka twojoh' zjiwenja
Zno ljeto je njetk wukcjeła.

Haj, niz 'schcje ljetow schtyrnacje
Ty khodzeschze tu na ßwjecje,
Dha tebe hjzom wołasche
Jehovah, kiz nasch ßudnik je.

To lubych starschich nastróji
A jich tak jara wurudji,
So woni s wulkej frudnosji
Jow horke ßylsy płakaju.

Sso frudni starschi n rudjcje,
Sso netyschcje, wjaz nepłaczjcje,
To mudra rada Boża je,
So ßyn se ßwjeta thwatasche.

Ty pak ßy pola Jesuſa
Wsched thrónom naschoh' jehnecja,
Jom' haleluja sasjewasch
A s jandzelemi thwalbu dasch. Fdlr.

Knesej H. S. w L.
najlubosnischi dzak
sa darenje k hermankej!
Redaktor.

Zańdżenu sobotu żita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. tl.	nsl.	Srjedżna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. tl.	nsl.	Srjedżna. tl.	nsl.
Stara rožka	6	10	5	25	6	5	Rjepik	8	10	8	—	8	5
Nowa "	6	15	6	—	6	10	Jahły	8	15	8	—	8	10
Pšeńca	7	10	6	10	7	2½	Hejduschka	6	—	5	20	5	25
Jećmeń	4	20	4	10	4	15	Stare bjerny	2	—	1	15	1	25
Wowß	2	15	2	5	2	10	Nowe "	2	4	—	—	—	—
Hróch	6	10	6	10	6	5	Kana butry	—	14	—	12	—	13

Dowoz: 3326¾ kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósée 7½ nsl.

Čisło 33. 18. augusta. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Holeschowa. S Rakez. S Woßliczeje Hory. S Wulkeje Dubrawy. Se Sserbskich Pasliz. S Wespórka. S Wojerez. Dopißy. Wobrasy se žiwenja (II). Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy. Zyrkwinske poweszje. Hanß Depla a Mots Tunka. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Krajny ßejm bu, kaž ßmy hižom tydženja spomnili, 7. augusta w draždžanskim kralowskim hrodži wot krala ßameho wobsankneny. W 12 hodžinach pschindže kral se ßwojimi ministrami, komornikami a s druhim pschewodom, a prajesche, stejo na tróni, w ßwojej ryczi bes druhim: so dyrbi wobžarowacz, so ßo sakoń, po kotrymž by ßo tym ßamym sarunanje dostało, kiž predy hońtwu na zusych ležomnoszjach mjejachu, wujednal neje. Dale rekny wón: so jeho prozowanje stajnje na to dže, kak by krajej njeschto salutował a so ma nadžiju, so wójna wot njemskich krajow sdalena wostane. — Potom poda ßo kral do Pilniz, hdžež bjesche ministrow a wschitkich sapóßłanzow na hoszinu pscheproßył. Pschi tutej hoszini bjechu tež kralowa, krónprynz, kaž tež prynzeßyni Hana a Augusta. — Ministre Czinski bjesche sańdženy tydžeń khorowaty. — Krajny ßejm je knežeŕstwu dowolił, so ßmje 8 millionow toleŕ sa twarenje ꝛc. želesnizow sajimacz a ministerstwo je njetko schtyriprozentnu požczonku wot 5 millionow toleŕ wupißało: tola beru ßo jenož 500toleŕske summy abo wjazy. — Nedaloko Brennbichla w Tyrolskej, sta ßo 8. augusta t. l. poßweczenje kapałki, kiž je swudowena kralowa tam, hdžež nebo kral Bedrich August 8. augusta 1854 ßwoje žiwenje shubi, twaricz dała. Pschitomni bjechu njekotsi knežja se Sakskeje, wele wyßokich duchomnych a woßebnych knežich, kaž tež wele ludu. Kapałzyny wołtaŕ stejt na tym mjeszi, hdžež bu kral s hłowu położeny, jako bjechu jeho pod konemi wuneßli, a tam, hdžež je kral s wosa panył, je kruch bjełeho marmora sapołoženeho. Do tuteho je kschiž wurubany. — Swudowena kralowa je tam weczor pschischła a ßo potom do Ischla podała. — Prynz Jurij je do mórskich kupel s bliska Ostenda wujjeł. — Na Harleßowe mjesto je njetko lipsczanski profeßor theologije k. Dr. Liebner sa wyscheho dwórskeho prjedarja w Draždžanach powołany.

Prußy. Kral a kralowa mjejeschtaj ßo w Erdmannsdorfi derje a chzyschtaj ßo w tychle dnjach saßo do Barlina podacz. — Rußowske knežeŕstwo je dowoliło, so ßmje ßo tež do Pruskeje ruske žito pschedawacz. — Kral je schpitalnjam, w Erdmannsdorfi sa khorych ludži tamneje wokolnoszje wot landrata Grävenitza sałoženym, 5200tl. darił. — Schlesynski „Provinzial-Land-Feuersocietät" wosjewja, so je w prjenich scheszich mjeßazach teho ljeta jara wele wóhnjow było a so dyrbi spomnene towaŕstwo na tutón czaß 133,550 tl. sa wóhnjowu schkodu płaczicz. — Sa druhu komoru budža w mjeßazu septembru nowi sapóßłanzy wuswoleni.

Rakußy. Mjesto Praha je sjenoczeństwo njemskich ratarjow pscheproßyła, so by wone ßwoju ljetnu shromadžisnu pschichodne ljeto we hłownym mjeszi cžjeskeho kralestwa wotdžerżało. — W Moldawi a Walachii ßu rakuszy pschekupzy tejko žita nakupili, so k jeho wotwoženju łódžje pobrachuja. — Ministerstwo chze na wobschjernych ležomno-

ſzjach, kotrež we Wuherſkej knežeřſtwu ßłuſcheja, kolonije ſałožecz a wuradžuje tu khwilu, kak by ßo to najljeve ſtacz móhło. — Khježor je ſequeſtraziu kubłow 31 rakuſko-italſkich politiſkich pſcheſtupnikow, kiž bjechu do wukraja cžeknyli, horjeſbjehnył a tutym cžiekanzam wróczenje do wóžneho kraja dowolił.

Franzowſka. Sa prjódkſtejazy pſchichod jendželſkeje kralowy ßo jara wulke pſchihoty cžinja. Wona budže w hrodži Saint-Cloud'u bydlicz a tam je wſchitko runje tak wuhotowane, kaž wona to doma w ßwojim jendželſkim hrodži we Windſori ma. To khoſchtuje pecža na 200 tawſynt nórtow. — Najnowſcha wažna poweſz je ta, ſo je khježorka wo prawdžje w tſeczim mjeßazu ßamódruha. Khježor je to hižom jendželſkej kralowej knawedženju dał. — Dokelž ßu Rußojo, kiž buchu w Bomarſundži jeczi a potom do Franzowſkeje póßłani, ſa jatych Franzowſow wumjeneni, dha ßu ßo czi ßami na dompucz podali. Predy jich wotkhoda ſ Franzowſkeje je ßebi khježor jich 40 wyſchkow pſches ſakſkeho póßłanza k. Seebacha prjódkſtajicz dał a czi ßami ßu ßebi tež wuſtajeňzu w Pariſu wobhladowaki. Woni džjechu pſches Barlin do Petersburga.— W tychle dnjach bu ſaßo 15,000 franzowſkich wojakow a wele pólvera a kulow do Krymy póßłanych, — W Pariſu ßo poweda, ſo je ßo ſe ſchpanſkim knežeřſtwom wujednało, ſo tuto Franzowſam a Jendželczanam 30,000 muži k pomozy do Krymy póſzele. —

Jendželſka. Miniſterſtwo mjeni, kaž ßo ſda, ſo ßnadž Sebaſtopol to ljeto dobyty nebudže, pſchetož wone je ſkaſało, ſo by ßo ſa jendželſke wójſko w Krymi 1000 drewjanych khalupow natwariło a tam póßłało. — Tak menowana, „njemſka a ſchwajzarſka legia", kiž ſ zuſych dobrowólnikow wobſteji, mjejeſche wóndanjo pſched kralowej paradu, wſcho do hromady njehdže 2900 muži. —

Rußowſka. Jendželſkofranzowſke łódžſtwo w naranſchim morju poczina ßo hibacz, pſchetož wone je, kaž nowiſche poweſzje powedaja, wot 9. hacž do 11. auguſta na twerdžiſnu a pſchiſtaw (Hafen) Sweabórg tſjelało a je tam, kaž ßo ſda, kjetro wele ſchkody naczinilo.— Pſched Sebaſtopolom neje ßo niczo woßebneho ſtało, tola pak myßli ßebi wſchón ßwjet, ſo Pelißier a Simpſon bórſy ſchtórmowacz dataj. Rußojo wobtwerdžuja ßo po móžnoſzi. — Po aſowſkim morju jjeſdži njeſchto meńſchich jendželſkich a franzowſkich łódžow a rußowſke łódžje nemóži tam teho dla zyrobu do Krymy woſycz. — Kaž ßo ſda, dha Rußojo ßami mjenja, ſo jich nepſchecželjo prjeni rynk wobtwerdženjow ſebaſtopolſkeho pſchedmjeſta Karabelnaje dobydu, dokelž ßu ſady teho druhi rynk wobtwerdženjow natwarili. — Telegrafiſka depeſcha ſ Petersburga: Poweſzje ſe Sebaſtopola doßahaja hacž do 10. auguſta; hacž do teho dnja nebje ßo niczo wažneho ſtało a tſjelenje nebjeſche ßylne.)

Turkowſka. Twerdžiſna Kars ßo hiſchcze dzerži, tola je ju ruſki general Murawjew njetko kruczíſcho woblehnył. Schtórmowacz drje nebudže, dokelž maja Turkojo mało zyroby a budža ßo ßnadž hłodu dla poddacz dyrbecz. — Czerkeſki weřch Schamyl je pecža hiſchcze žiwy, ale Czerkeßojo ßo do wójny nemjeſcheja.

Ze Serbow.

S Holeſchowa. Ssobotu, 11. tut. m. bu wjeſty Jurij Ramſch ſ naſcheje wßy, kiž w gmejni wokoło dzjeſche a bje mnohe ljeta w jaſtwach pſcheßedził, njehdžen hodžinu wote wßy w knežich khojnach wobwißneny a, dokelž bje hižom 4—5 nedžel wißał a po rostorhnenju ßwojich ßlów, na kotrež bje ßo powißnył był, na ſemi ležał, hižom jara pſchetłaty namakany. Won bje 54 ljet ſtary a mjejeſche ßo noweho khoſtanja ſ nowa wobendženeho paduchſtwa dla doczakacz.

S Rakez. Dokelž je dotalny tudomny druhi wuczeř, k. Schmidt, wuczerſke mjeſto we wuherſkim mjeſzi Oedenburgu na ßo wſał, dha je tu njetko k. Dudak ſa ſchulſkeho vikara poſtajeny.

S Woßliczeje Hory. Ssobotu 11. auguſta rano je ßebi tudomny korczmař Liebig w pſchjewſatych myßlach tak jara ſchiju ſranił, ſo je tón ßamy dzeň wumrecz dyrbjał.

S Wulkeje Dubrawy je naß poweſz doſchła, ſo w tamnych brunizowych podkopkach 11. julija žadyn Schuſter wo žiwenje pſchiſchoł neje.

Se Sserbſkich Paſliz. Pjatk 3. auguſta popołnju w 4. hodžini cžehneſche ßylne hrimanja

wot wečzora po horach k ranju a nadžijachmy ßo, so trebaſch k nam nedoßahne, dokelž jemu wjetſik napichečzo dujeſche. Ale na jene dobo wobrečzi ßo wjetſik ſ hrimanjowych mróčzelow a w tutym wokomiknenju padachu krupy we wulkoſči hołbjazych jejow a wjetr bje tak ſatraſchny ſo ſchtomy ſ korenemi wutorhowaſche a chójny w ljeßu na wele kruchow łamaſche. So ßu nam krupy wele ſchkody naczinili, dawa ßo ſ teho ſpoſnacz, ſo jenož tudomnemu korczmarej Kralej 40 ſchajkow rosbichu. Tez je ſpomnecza hódne, ſo buchu žitne ßnopy, kiž w pópach ſtejachu, wot wjetra pſches 27 woßredkow neßene a ſo buchu jeczne ſorna, wot krupow wotbite, p ches 19 woßredkow daloko metane.

Wſcha nadžija, ſo budža nam naljetne ßnwy to ſarunacz, ſchtož na rožzy pobrachuje, je nam pſches tajſe neſbožo ſaniczena. Bóh ton knes je nam ßwoju traſchnu moz jenož 5 minutow pokaſał; tola dyrbimy ßo ſ tym troſchtowacz, ſo prajimy: Wón je jo dał, wón je jo wſał, won pak może nam tez na druhe waſchnje bohaczje ſarunacz, jeli ßmy teho hódni. k.

S Wósporka. Jeli budžemy žiwi a ſtrowi, dha pak ſa tydz. ń pola naß fermuſchu a hermank docjakamy a budże ßnadž ſa njekotreho lubu nuſa, ſ wotkal by ſchto nabrał. Pſchetoż lube žnje ßu pola naß tez chjetro chude a kruwy deja jara malo, tak ſo budža pak mlóczinki tune, ſchtóž budże žane kupowacz chcyc. Se ßydrom tez nicjo zyłe neje, dokelž nałchi ludžjo wſchitkón twaroh ſmutaja a hdyž mužej pospomnju, ſo by pſcheńzu do młyna dał, dha ßo wón ſcherſcheni. A piwo je drohe a paleny je drohi a hewak wſchitko ſ penesami ljedy k japł czenju a duž je, kaž ßuſtodžina wondonjo prajeſche „lute hubenſtwo".

Hdy bychu nam tola dobre dójne kruwy na hermank pſchiwedli, kiž by bu, kaž jedyn tak rekne, trochu ſpore mjele. Naſch je w Dżiežoch jenu kupił a je ßo tam njekajkemu hepelej dał naryczecz, kiž je ju chwalił, a njetko ma wona butru kaž luty twaroh a deſi jenož mały hornyczk. Duž, ſchtóž chze žane kruwy na hermank pſchiweſz, tón nech tola wjeſzie duſchne pſchiwedże, pichetoż Solanez kmotr chze ßebi tez jenu wubracz. Hewak budże na hermanku wicho jara pjekne a, kaž biżom pſchekurzy tamny hermank prajachu, tez jara tune, a ton ſholeriſi żid je webkrucżał, ſo chze tajki nowcje mody fortun pſchineſz, kajkiž hichcze ßwjet widżił neje A ſo budże ſ dobrym karanczkom chmeloweje brjeczki poßłużene, to ßo ßamo roſemi.

Schtož pak tu lubu fermuſchu naſtupa, dha ſmj jemu na nej rychy a to ſ najmeńſcha w rjezy, hdżež ßmje je kożdy bjergaŕ kojicz. Duž pſchińdżcze na fermuſchu, ſchtóż je nam hewak dobry. Draždżanſkeho wuja tón krocz ſe ßwojim mužom proßyczj nebudżemoj, dokelž ßu ljetßa huſto deſchczikowe dny, a jeli dyrbjał ßo nam na fermuſchu deſchczik nawalicz, dha je potom niz mało merſaze, hdyž ßo tajzy daloży hoſzjo hroſneho wedra dla w ßwojim cjaßu domoj nehibaja. Wón namaj to wjetzje ſa ſło newoſne, dokelž ma wſchak w Draždżanach tez duſchnje a netreba darmaczkow hladacz. Wóſpórſka cjeta.

S Wojerez. Naſche nowiny powedaja w ßwojim 32 czißli, ſo buchu w prjenim tydżenju tutebo mjeßaza rżane žnje w tudomnym wokreßu ſkónczene. Kóp je jenoż pokożu tak wele, kaž druhe ljeta a njekotryżſuliż je jenoż tleczinu domoj brał, ale najſſere budże wjaz ßypacz, dyżli loni. Pſcheńczne žnje ßu tez ſ wetſcha ſkónczene a lukja dobry wunoſchk. Wowß, jeczmeń, hejduſchka a jakły ßu rjane, kaž tez bjerny, kiž maja tez wele pod peńkom. Tam a ßem rycża, ſo ßo bjernjaza khoroſz pytnycz dawa, ſchtež je mózno; pſchetoż wona ſa jene ljeto precz nepóńdże. A my ßo nadżijamy, ſo ſła nebudże, ſ najmeńſcha niż hórſcha dyżli łonſche ljeto, a tak ſmjejemy pſchezo hichcze ſchtyri krócz wjaz bjernow, hacz loni. Duž by neroſomne było, hdyž bychmy ßo pſches mjeru bojeli; pſchetoż neje li ßo tez rożka radżiła, dha je druhich pólnych płodow tola w bohatej mjeri, woßebje tez kału.

Dopisy.

S Dreżdżan. Tym Sserbam, kiž ßu naſche mjeſto a naſchej wulkej kameńtnej moſtaj nad Łobjom wohladali, drje nejpodobne nebudże, hdyž ßo jim jeju meni tudy wojſewitej. Tón pſched kralowſkim hrodom rjeka Auguſtowy abo ſtary móſt; tón, kiž kruch niże ſe Starych Dreżdżan na lipſchczanſko-dreżdżanſke a na łużiſſe dwórniſchczo wedże, menuje ßo Mariny móſt. — Se ſtareho moſta bje pſched njekotrymi nedżelemi rano w peczich czlowek do Łobja ſkocził a ßo tepił, runjez hnydom ſ czołmami ſa nim jiedżichu. Hdyż jeho ſa njekotre dny namakachu, widżichu, ſo bjeſche drezdżanſki mjeſchczan, kiž nebje žaneje nuſy mjel. Czeho dla pak je do wody ſchoł, to ßo neje wußłedżiło. — Sańdżeny mjeßaz je 9578 zuſych w naſchim mjeſzi pobyło. — Na ptaczej łuzy, kotruż je tydżenja mój ſaſtupnik tak duſchnje a po wjernoſzi wopißał, ſo ßu jemu njekotßi Sserbjo, kotßiž bjechu ju tez wopytali, ßtawu wuneßli, ... ja praju: na ptaczej łuzy ßu ßo tez njekotßi ſaczkarjo abo dybſaczkarjo pytnycz dali. Saczkarjo? kajzy to ludżjo ßu? To ßu tajzy, kiž, na ßedmu kaſń ſapomniwſchi, zuſe ſaki wot ßwojich nerosdżjeleja a druhim ludżom do dybſakow maßaju, hacz tam žane peneſy, żidżane rubeſchka nejßu a teho runja. Tajkeho 5. dżeń żneńza ſaßłapaneho ſaczkarja hižom

ſa kornaŕ djerjachu; wón pak ßo wutorje a runu cjaru na nedaloke Łobjo ſkokaſche, hdjež chzyſche pſchepłuwacj a cjeknycj. Ale rybazy, kiž ßu zyły djeń wokoło cjołmow, dokelž ßo naſchi ludjio rad pſches Łobjo pſchewożeja, ßo na neho dohladachu, hdyž do wody ſlecji, a jim ßo poradži, jeho hrabnycj. Na to bu wón do kucjika tyknjeny, hdjež nikomu do ſakow maßacj nemože, khiba ßebi. — Wóndano tudy bydlenje jeneje holzy pſchepytachu a wo jſtwi w kamori morwe holcjatko nadeńdżechu. Holzu ßu tam dowedli, hdjež ßo tajkej macjeri ßłuſcha. — Dokelž ſtarſchi ßwojich djjeczi druhdy doſz nepaßu, je tudy holcjka we wani na ſahrodzi ßwoje żiwńcjko ſhubiła. — S wokolnoſzje mjeſta Pirny ßłyſchimy, ſo ßu tam na wßach 3. djeń żnicża pſchi ßylnym newedri njekotre wóhnje wuſchłe, a ſo ßu wulke krupy padałe, ſ djjela 6 lutow cjeżke. — — Sańdjenu ſymu je ſzjehowaza powesż ſ Krymy pola naß wele żorta cjinita. Jendjelſka kneni bje ßwojemu mużej, wyſchkej pſched Sebaſtopolom, bes druhim pißała: „Hdyž budże rußowſki general werch Menzikow wot waß jaty, dha pójdzel mi bublinku (abo knefl) wot jeho pſchewobleka.“ Ale na to neſbojje bje tón jendjelſki wyſchk tehdy wot Rußow jaty; a duj Jendjelcjenjo pſches jednarja pod bjelej khorhowju tón liſt a druhe pſchipißy na jatych Jendjelcjanow do rußowſkeho ljehwa donesż dachu. Dokelž pak jecji żanych ſacjinenych liſtow do rukow nedoſtawaja, dha je Rußojo ſ dobrym prawom wotewrichu a pſchecjitachu, tak ſo tež Menzikow ſhoni, ſchto bje ta kneni pißała. Ssmiejizy wón hnydom bublinku wot ßwojeho pſchewobleka wotrjeſny a da jendjelſkemu kommandantej prajicj: „Dokelž myßlje nimam, ßo wot waß jecj dacj, a dokelž nochzu, ſo by knenine żadanje dotho nedopelnene woſtało, dha ßebi ja ßam dowolam, jej tu bublinku pſches waß pſchipośłacj.“

W Dreždżanach, 9. żnjeńca 1855. Po wjacorych z wjetša luboznych dnjach nam dżensa ćežke ćemne mročele njebjo kryja, kaž bychu z nami spłakowałe wo našeho lubowaneho njeboh krala, kotryž dżens lěto daloko wot nas nahłu zatrašnu smjerć namaka. Z radneje khěže a ze wšelakich domow żarowanske khorhowje zmahuju, a cyłe město so z nowa wo njeho rudźi, dobo z jeho kralowskim bratrom, kiž nětko po Božej radże na kralowskim stole s kralowskej mudrosću prawuje jako našich wutrobow wokřewjenje. Dopołdnja dżeržeše so — pod přiwzaćom Reissigeroweje hudźby „requiem“, kotruž njeboh kral jara lubowaše, — w čornowupowěšanej podjanskej dwórskej cyrkwi żarowanska Boża służba; před hłownym wołtarjom steješe powyšeny ćelny kašć z krónu a sceptarjom, ke mši běchu kral Jan z tudy přebywacymi stawami kralowskeje swójby a bohata zhromadźizna. Popołdnju běše w bohaće napjelnjenej evangelskej „knjeninej“ (abo „Marinej“) cyrkwi při nowym torhošću hudźbna dopomnjeńska swjatočnosć. Wot 4 popołdnju běchu wšitke překupske wjelby zezankane, a kóncert so nihdże żadyn njedżeržeše: štož je ćim wosebniše, dokelž jo nichtó njebě přikazał; tak Dreždżančenjo njeboćičkeho krala hišće lubuja. Wokna teho podcyrkwinskeho wjelba, hdjež jeho ćěło wotpočuje, běchu dżensa bohaće z wěncami wupyšene; a na wjele wěncach bě widźeć, zo su wot khudych ludźi, kotřiž takle swojeho dobroćela česća..... Prawych wopomnjenje wostanje w żohnowanju (Přisłow. Salom. 10, 7).

Wobrasy ſe żiwenja.

II.

Ja bjech cji, mój pſchecjelo, tydjenja pſchi kónzu mojeho naſtawka njekotre ßłowa ſ Bożeho pißma k rospomnenju dał; haj, mój zyły naſtawk mjejeſche to wotpohladanje, rospomnenja, doßohicjje a wſchelake praſchenja we tebi ſbudżicj. Mózno je, ſo ßym żylje do wjetra ryčał a ſo ßebi prózu dał nejßy, hłubſcho do teje wjezy pohladacj. Ale ja ßo nadżiju, ſo temu tak neje, a ſo nowinu jeno Hanßa Deplje a Motsa Tunki dla nekupujeſch. Ja cji pomenowaneju cjłowekaj nefacjißnu. To ſtaj cji druhdy woprawdżje dobraj pſchecjelej, kotrajž tu a tam tež hoſdżik na htowu trechitaj a ßol do bolazych ranow ßypataj, ſo by hiſchcje bole bolilo a ludżo pjekńje beńtuſchki kładli.

Ssyli njetk cjitaŕ, kajkehoż chzu mjecj, był, dha ßy wjeſzje trochu wuſchi naſtajał, ſo by żane ßłowcjko neſhubił a ßy jej potom tež ſatykał, ſo by ſaßo ſ neju newuſkocjiło. Ty ßnadżi ßy tež wulkej wocji cjinił, hdyž prajach: „Wono móhło a dyrbjało ljepe bycj“, — a ßy ßo roshladował, hdje a kaf, a hdje ludźi ſtupeń cjiſchcji. Ty ßnadżi ßy tež nóß tu a tam tyknył, hacž by nihdże żorleſchka neſboża a nuſy wußljedźił.

Nó, pſchecjelo, ßy-li takle wuſchi, wocji a nóß trebał, dha budż mi powitany, dha ßy, kajkehoż chzu tebe mjecj. Ale, pſchecjelo, jeno wocji niż jara daloko a niż do ßłónczka, ſo jej błukej ne-

krydneſch; a nóß niz pſches mjeru wyßoko, kaj by mrocželje trjecj chzył, ſo by do njecjeho nekopnył a na njón nepanył; tej niz zylje pſchi ſemi, ſo do njekajkeje hrjady ſ hłowu neſtorcjiſch a ßebi moſy newobſchkodziſch. Ja bych cji tej radził, ſo by najpredy na ßebe ßameho pohladał a niz na lubeho pſcheczela a blizſcheho, hdyż chzeſch pſchepytacj, kak móhło ljepe we wſchelakim wotpohladanju bes nami bycj.

Je-li ty njetko to wſchitko ßwjeru cjiniſch, wocji, wuſchi, nóß a roſom na prawe waſchnje trebaſch, dha budżeſch predy, hacj ßebi myßliſch, a predy, dyżli tebi ßnadji lubo je, jene żórło neſboża a nyſy namakacj. A to, luby pſcheczelo, najſkerſcho ßamo we ßebi, we twojej wutrobi, we twojim ſadżerżenju, ſkutkowanju a t. d.

Cjłowecże, ty ßam ßy żórło twojeho neſboża, twojeje nuſy!

„Rycj wſchak rycj; baj wſchak baj!" ty ßo wußmjewajo mjeniſch a ſ hłowu tſchaßeſch. Wrótna a błudna rycj ßo tebi to ſda bycj, a tola hinak neje. Wſchitko druhe ſkere mjeniſch, hacj to: Ty ßam ßy najbóle żórło twojeho cjelneho a duchomneho neſboża a twojeje nuſy. Ljet tawſyntý ßo to prjeduje, a wot kajkich jaſykow je ßo to prjedowało!! Ssu dha wjerili?

Kaj ßebi póſzeleſch, tak leżiſch! Kóżdy je ßwojeho ſboża kowaŕ! Schtoż ßypaſch, to meleſch! Schtoż cjerpju, to ßym ſaßłużił! Hrjech je ludzi ſkażenje! — Snajeſch tute ßłowa? Nejßu cji żenje jako brimanje we wuſchomaj klinczałe? Nejßy ßo żenje ſacjerwenił a tſchepetał, jako je ßłyſcheſche?

O, pſcheczelo, to je to neſbożje wſchitkich cjaßow było a je tej teho naſcheho, ſo kóżdy żórło nuſy, neſboża a tyſchnoſzow ſwonkach ßebe pyta, ſo kaj ßlepy ßwoje bracht a ſmółki, cjeßki a hrjady w ßwojimaj wocjomaj newidzi. Bóh tón knes, nech rycji, brima, ſhoſta a ſchwika łahodnje, aby wótrje, woni jo neßłyſcha a ſaczuſeja jo jeno ſwonka, niz paf we wutrobi. A Bohu żel, wone taf wonhlada, kaj by to taf dołho tracj chzyło, hacj budża ludżom poßlene truby do wuſchow klinczecj, a to niz mało. —

Ale, pſcheczelo, tej twój bratr, pſcheczel, ßußod, ßobucjłowek je huſto żórło twojeho neſboża a twojeje nuſy.

To, mój pſcheczelo, mi hižom ſkere wjeriſch a ßy zylje ſpokojom ſ tymi ßłowami. To ßo cji ſkere lubi, hacj tamne: „Ty ßam! ty ßam! mój cjłowecże." Na druhich winu pytacj a ju na nich walicj, hlej, to je cji prawje mehke łóżko, a jara duſchna wjez, komuż ßo lubi, a njekotryżkuliż ßo taf dołho na tutym łożku wupſcheſtrjewa a drjema, hacj newußne a na trochu twerde łożo nepſchińdże.

Nemóża ßobucjłowekam winu nuſy a neſboża do ſtupnjow ßuhnycj a ßo na neho hórſchicj a ſtobicj, dha — ßłyſch a tſchepetaj! — Bohu, knefej we nebeßach winu dawaju.

O, cjłowiſka wutroba, kak daloko je tola ſ tobu pſchiſchło! Tej tón dobrocjiwy, miły, luboſzje polny pſcheczel tam horkach mjer pſched tobu nima we tutym wotpohladanju!! Hdyż wón ſchwika, ſchtó dha je na tym wini? Hdyż wón wſchelaku domjazu a krajnu nuſu póſzele, ſchtó dha je to ſaßłużił? — O, boj ßo hrjecha!

Hdyż koło wokoło nikoho nenamakaju, pſcheczelo, ſchto mjeniſch, komu potom winu do kapſy ßuhnu? Schtó dyrbi potom wſchitko neſz a je dziw, ſo ßebi hiſchcze rjap ſtamak neje? To je tón, kotremuż je Khryſtuß móz wſak ſchkodzicj, kotrehoż je wón ſ recżaſami pſchiwjaſał, cjert. Wbohi — cjłowecże! †*

Cżahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy
ſ budyſkeho dwórniſchcża.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecżor 6 h. 45 m.

Do Shorelża: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecżor 7 h. 50 m.

Penezna płaczišna.

W Lipſku, 17. auguſta: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerweny ſłoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 89¾; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 15½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Ernſt Bjetnaŕ, wobydlíŕ w Małßezach, ſ Hańżu Mikez tam.

Podjanska cyrkej: Hubert Rößler, zhlježerwjeć ſe Żidowa, ſ Marju Renczej tam. — Jan Betaſch, krawz a khježnik w Boranezach, ſ Hanu Roblez, ſwudowenej Schczjepanowej.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan Korła, Michała Kruwjazeho, wobydlerja w Srjeſchini, ß. — Jan Bohuwjer, Jana Dubſkeho, khježnika we Wulkim Welkowi, ß. — Hana Khryſtiana, Korlje Auguſta Kießlicha, wobydlerja pod hrodom, dż. — Jan Bohuwjer, Hendr. Ernſta Seiferta, wobydl. na Żidowi, ß. — Marja Thereſta, nem. dż ſe Żidowa.

Podjanska cyrkej: Marja Madlena, nem dż. ſ Hrubelczig.

Zemrjeći:

Dżeń 26. julija: Emil Guſtaw Schubert, khježeŕ a korczmaŕ pod hrodom, bjerqaŕ a rjeſniſti miſchr w Budyſchini, 24 l. 9 m. — 27., Jan Hönig, kubleŕ we Wurizach, 44 l. — 29. Marja Auguſta, Handrija Faltena, khježnika we Wulkim Welkowi, dż.,

3 n. — 1. augusta, Marja, rodž Krawzez, Handrija Müßigganga, wobydlerja na Zidowi, mandželska, 48 l. — Jurij Reczka, wumeńkař we Wulkim Welkowi, 56 l. 5 m. — 3., Hana, nem. dž. na Židowi, 9 m. — 4., Jieva Rosina, Jana Bohuwjera Höfgena, žiwnoszerja w Szijezach, mandž., 47 l.

Kak rozom Hans Depla wotřitaj a a ludźi pódla Mots Tunka škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Ja chzył jenož wedźicz, k czomu ßebi wóndanjo jedyn ßerbski herz jedyn róžk kupowasche?

Mots Tunka. Haj, te tola w Sserbach móda neißu. — S kajkeje wßy dha won bje?

Hanß Depla. To ja neißym shonił, ale tak wele ßym ßebi wotpoßłuchał: so ma hižom tójschto blakow, kaž N. a te tsi druhe bliske wßy.

Mots Tunku. To hischcze najwjazy było neby!

Hanß Depla. No teho dla je ßebi tajke piskadło kupił, so by jich wjaz dostał.

Mots Tunka. Dha nech ßo drusy hladaja, kak ßo jim póńdze.

Hanß Depla. Ja ßebi myßlu, so cži žaneho róžka netrebaja, dokelž maja hižom tak dźieła dosz.

Nawěštnik.

Warnowanje.

Dokelž je jedyn cžłowek s tajkim menom, kaž ja mam, wóndanjo ßnopy na polu kranył a teho dla ßadženy, dha ßu nepschemyßliwi ludźio wuneßli, so ßym ja tajke pschestupenje scžinił. To pak je cžista, hoła łža a teho dla warnuju ja wschitkich, so bychu mi tajku necžeßnu wjez winu nedawali, dokelž bych hewak psched wyschnoszju pomoz pschecžiwo tajkim pschißłodnikam pytał.

Handrij Benada na Židowi.

Tón, kiž je 9 fórow pschihotowaneje zyhloweje hliny wot mojeje zyhelcžiny wotwosył, nech mi ju sapłacži, hewak jeho meno sjawnje wosjewju.

W Porschizach je khježa k pschenajecžu, kiž by ßo sa bjetnarja abo schewza hodźiła, dokelž tam žadyn neje. Wscho dalsche je shonicz cžo. 45 tam.

Pola podpißaneho ßu

žitocžisjaze maschiny

najnowscheje a najpschisprawnischeje twařby na pschedan a dowolam ßebi, te ßame cžeszenym ßerbskim ratarjam nadpodwolnischo k kupenju porucžicz. Samołwenja móža ßo pola me abo tež pola k. palenzarja Petrascha na hornczeřskej haßy w Budyschini stacz, hdžež je tež jena tajka maschina k wohladanju.

W Biskopizach. **H. Gnauk**
tyscheř a maschinytwareř.

Sańdženu ßobotu bu jedyn pschedeschcžnik abo regenschirm na butrowych wikach w Budyschini namakany a móže ßo po sapłacženju wułožkow we wudawařni Serb. Now. saßo dostacz.

Powschitkomne ſawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saručazy ſond towarſtwa **Dżeßacz millionow 500,000 ſchjeßnakow dobrych penes**

Wetſchi dżiel ſamózenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſtót, wumłóczene żita atd. atd. pſchecziwo wóhnja po tunich twerdżje poſtajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bes wotczehnenja w tych ſamych peneſach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſticza towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżłowekow. Sawjeſzenja pucżowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petan**, wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Pruſke nationalne ſawjeſzeńſke towarſtwo w Stettini.

Se ſpomnenjom na woſjewenje kralowſkeje wyßokeje woheńſawjeſzeńſkeje kommißije w Drażdżanach wot 25. julija 1855 (lipſke nowiny cżo. 176) poruczam ßo k wobſtaranju ſawjeſzenjow pſche wóhnjowu ſchkodu ſa horka pomenowane towarſtwo po tunich, ale twerdych prämiach be wſchitkeho dopłaczowanja. Sakładny kapital towarſtwa, kotryż

3 millionow tolerow

wucżinja, podawa w ſjenoczenſtwi ſe ßwojim wulkim reſervofondom najdoſpołniſche rukowanje.

W Lipſku, 26. julija 1855.

Generalny agent
pruſkeho nationalneho ſawjeſzenſkeho towarſtwa w Stettini.
C. G. Reinecke.
Firma: Joh. Fr Oehlſchläger.

Dokelž je mi direkzia

pruſk. nationalneho ſawjeſzenſkeho towarſtwa w Stettini

hłownu agenturu ſa Budyſchin a wokolnoſz pſchepodała, poruczam ßo ſ tutym k horjebranju ſawjeſzenjow **mobiliow, tworow, żujow, maſchinow, gratu** a t. d. pſche wóhnjowu ſchkodu po tunich, ale **twerdych prämiach be wſchitkeho dopłaczowanja**, ſ tym pſchiſpomnenjom, ſo ſakładny kapital towarſtwa we wulkoſzi wot

tſjóch millionow tolerow,

w ſjenoczenju ſ woßebje wobſchjernym reſervofondom najdoſpołniſche rukowanje poſticza.

W Budyſchini, 9. auguſta 1855.

G. A. Löwenig, hłowny agent
pruſk. nationalneho ſawjeſzenſkeho towarſtwa w Stettini.

Wulki ſkład hoſdżow wſchitkich drużinow

ßym ja ſ wulkeje hoſdżoweje fabriki na pſchedań doſtał a pſchedawam te ßame po jara tunich fabrikſkich płacżiſnach tudy w Budyſchini, kaž też na klamarni w Kotezach. **J. G. F. Nieckſch.**

Do Galveſtona w Texaſu w Amerizy

poſjedże 1. ſeptembra t. l. njemſka, woßebje rjana tſiſcżezorſka łódź ſ Bremena direktnje do ſpomneneho mjeſta a ma podpißany poruczniſz, wucżahowarjow do tamneho pſchiſtawa ſa jara tunju

placžisnu horjebracž. Wscho dalsche móže ßo pola neho darmo nashonicž.

W Budyschini, na ßerbskej haßy cžo. $\frac{11}{225}$ w klamach.

J. G. F. Nieckſch,
kral. konz wucžahowanski agent.

Wosjewenje.

Kublo cat. no. $^{27}/_{25}$ w Barcži s woßebje duschnymi dómskimi a podlanskimi twarenemi w najljepschim položenju budže rano wot 11 hodžinow

dżeń 22. augusta 1855

na pscheßadžowanje pod wumjenenemi w termiji wosjewjomnymi pschedawane. Połojza kupnych penes móže po spodobanju stejo wostacž.

K tutemu kubłej ßłuscha, koło wokoło neho ležaze

37 kórzow pola,
11 kórzow łuki a sahrody,
2 kórzaj niskeho ließa,

s 366, 27 dawkskimi jenoszemi, s połnym, zylje nowym, jara dobrym žiwym a morwym inventarom, kaž tež s ljetuschimi žnemi.

Hewak móže ßo po požadanju tež wysche teho kruch pola 4—6 kórzow wulkeho ßobu pschedacž.

Bližschu rosprawu dawa partikul. Martschinck w Budyschini a ökonom Berthold w Barcži.

500—1000 tol. penes sa dobru hypotheku a 4% dań wupožcžicž, ma porucznosz

aktuar H. F. Wehla w Budyschini.

Psche kóždy sestareny kaschel,

psche bolenje na wutrobi, psche dołholetnu dybawosz, schijubolenje, sažwanje płuzow je tón wot medizinalskeho radžiczela knesa Dr. Magnußa, wokreßneho sysikußa w Barlini

Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl. pół 1 tl.

approbjerowany **bróstowy syrop**

Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl. pół 1 tl.

ßrjedk, kiž ßo w mnohich padach a stajnje se spokojazym skutkowanjom nałožowasche. Tutón syrop skutkuje hnydom po prjenim nałožowanjom weßebnje, pschedwschitkim pschi saßakłym a jachlokaschelu, spjechuje wukhad krakow, pomeńschi łoskotanje w schiji a wotstroni w krótkim cžaßu kóždy najßylnischi kaschel, tež tón pschi ßuchocžini a tacžjeri krejwróczenje.

Sa Budyschin a wokolnosz pschedawa jón jeniczžy **hrodowska haptyka.**

Moje wupschedawanje dobrych a twerdžje schitych

muskich draszenjow

sapocžina ßo ßobotu 18. augusta a traje hacž do ßoboty 25. augusta.

Ssuknje sa 1½ tl. hacž 12 tl.
Kholowy sa 1 tl. : 6 tl.
Lazy sa 1 tl. : 3 tl.

Moje pschedanske klamy ßu pschi theatri w dwjemaj tam pschitwarenymaj welbomaj.

W. Bitzka.

THEATRUM MUNDI.

Nedželu, poßlení ras: Njemska kolonia w Amerizy. Potom: **Wobleženje Sebastopola.** Sapocžatk w 8 hodž. **O. Thiemer.**

W Ssmolerjowej knihařni móža ßo sa 2½ nßl. dostacž: **Sserbske baßnje.** Teho runja: Mißionski poßoł, cžo. 8 sa 5 np.

Hischcže zylje dobra jenopschežna połchatsa je na pschedań a shoni wscho dalsche we wudawařni S. N.

Najnowscha depescha. S Parisa pißaja: Admiral Penaud wosjewja, so je jendželskofranzowske łódžstwo w naranschim morju Sweabórg tsi dny bombardirowało a tam Rußam magaziny a arsenal spaliło. Woheń 45 hodžinow trajesche.

Zaúdženu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Stara rožka	6	15	6	—	6	10	Rjepik	8	10	8	—	8	5
Nowa =	6	22½	6	5	6	15	Jahły	8	15	8	—	8	10
Pscheńza	7	10	6	15	7	12½	Hejduschka	6	—	5	20	5	25
Jeczmeń	4	17½	4	7½	4	12½	Stare bjerny	2	—	1	15	1	25
Wowß	2	12½	2	5	2	10	Nowe =	2	4	—	—	—	—
Hróch	6	7½	5	25	6	—	Kana butry	—	14	—	12	—	13

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 34. 25. augusta. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wosjewenje. Sswjetne podawki. S Krebje. Se Schczeńzy. S Drjewzow. S Brjesy. S Budyschina. Se Zidowa. S Wyßokeje. Dopißy. Sserbske baßnje knesa H. S. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Zyrkwinske poweszje. Nawjeschtnik. S Palowa, s Pomerez a s Klukscha.

Wosjewenje

ministerstwa snutskomnych należnoszjow

postajenje woheńsawjeszeńskich pschinoschkow sa druhu termiju ljeta 1855 a sa ljeczi 1856 a 1857 nastupaze.

S dowolenjom kralowskeje majestoszje a s pschiswolenjom krajnych stawow ßu pschinoschki k woheńsawjeszjazej pokładnizy na druhu termiju ljeta 1855, kaž tež na ljeczi 1856 a 1857 po §. 43 sakonja wot 14. novembra 1835 tu khwilu po najwyschim wukasu wot 19. mierza t. l. ljetne na

12 nßl. 8 np. wot kóždych 100 toleř

abo połljetnje

1 nßl. 6 np. wot kóždych 25 toleř

sawjeszeńskeje summy postajene. Jeli pak w ljetomaj, s prjódka menowanymaj, wot tutych pschinoschkow njeschto hódne wysche wostane, dha budza pschinoschki na l. 1857 ponižene. Wobßedžerjo a sarjadowarjo katastrierowanych khježow dostawaja teho dla s tutym poručnosz, spomnene pschinoschki po horejschich ßadach w termijach, na 1. oktobra 1855 a na 1. haperleje a 1. oktobra 1856 a 1857 postajenych, w runach ratach s

6 nßl. 4 np. wot kóždych 100 toleř, abo s
1 nßl. 6 np. wot kóždych 25 toleř

sawjeszeńskeje summy pola nastupazych wyschnoszjow abo pola lokalnych bjerkow bes napominanja wotedacz, spomnene wyschnoszje dostawaja pschikasnju, tute pschinoschki po dotalnych postajenjach sbjehacz a woheńsawjeszjazej pokładnizy pschipóßłacz.

W Drażdżanach, 3. augusta 1855.

Ministerstwo snutskomnych należnoszjow.
Sswobodny knes s **Beust**. Eppendorf.

Swětne podawki.

Sakska. Kronprynzeßyna Karola a prynzeßyna Hana stej ßo 15. augusta do doberanskich kupel podałej. — Swudowena kralowa Marja je, kaž ßmy hižom tydzenja spomnili, 8. augusta wečzor do Brennbichla pschijjeła. Tam poda ßo wona najprjódzy do teje stwy, hdzež bje loni jeje mandzelski, kral Bedrich August, wumreł. Posdzischo dachu ßo jej khježorski bohot, hrabja Bißingen, kaž tež wschelazy sastojnizy tamneje wokolnoszje prjódkstajicz. Dalschi wečzor pscheby wona w czichoszi a ßamotnoszi, so by ßo k Božemu wotkasanju pschihotowała, kotrež chzysche w kralowej ßmertnej kapałzy nasajtra wužiwacz. Na tutym dnju bu w tutej kapałzy wot zirlskeho fararja Moriggla, kiž bje loni s kralom w Tyrolskej puczował, ßmertna mscha wotdzeržana a to w pschitomnoszi wele ludzi. Po mschi spjewachu tyrolszy spjewarjo s tamneje wokolnoszje dwaj rjanaj, wutrobu hnujazaj spjewaj. Jako bje kralowa potom hischcze jedyn krócz tón kameń wopytała, kiž je tam położeny, hdzež bu kral wot konja

kopneny, poda ßo wona saßo do Brennbichla, hdžež s njekotrymi sakskimi knežimi ryčžesche, kiž bjechu tam teho ßwedženja dla pschischli. Tež dasche ßebi wona wot teho póstillona, kiž bjesche krala pschi tym nesbožu wesł, wschitko wobschjernje powedacž. S Brennbichla je ßo kralowa potom psches Salzburg do Ischla podała. — Kral je ßo do rudnych horow (Erzgebirge) podał a chže tam njehdže tydžeń pučžowacž. Krónprynz Albert pak je sańdženu nedželu do Žitawy wujjeł, hdžež 19. a 20. t. m. 600 ljetny jubileum sałoženja tuteho mjesta wot cžjeskeho krala Otokera II. ßwečžichu. S łužiskich schjesz mjestow, kaž s Draždžan bjechu tam tež wschelake deputazije pschischłe. — W Draždžanach bu 18. augusta sa 4 millionow krajnych dólžnych paperow, kotrež bjesche ministerstwo w l. 1851 a 1852 wukupiło, spalenych. — W Lipsku je tamnischi ßławny universitetski prjedař, profeßor Dr. Krehl wumreł.

Prußy. Kral a kralowa staj ßo 18. augusta se Schlesynskeje saßo do Barlina wróčžiłoj. — W Charlottenburgu, kaž džjelba Barlina rjeka, bu 16 augusta nowa katholska zyrkwičžka a schula ßwedžeńšzy poßwečžena. — W Barlini je njetko zyła garda sjenočžena a smjeje w tamnej wokolnoszi hacž do 1. septembra ßwoje maneuvry. — Nedaloko Erdmannsdorfa w Schlesynskej, hdžež kral w poßleńschim cžaßu pschebywasche, bu wóndanjo jedyn zusy Polak sajaty, kiž žane prawe wopißma nemjejesche. Duž mjenjachu njekotsi, Bóh wje, hacž ßnadž neje kralej njeschto sčžinicž chzył; ale wone so pokasa, so wón teho dla prawych wopißmow mjeł nebje, dokelž bje s Rakuskeje cžeknył. Tam bje wón menujzy w jastwi ßedžił dokelž bje ßo w ßwojim cžaßu na wuherskej revoluzii wobdžjelił.

Rakußy. Se wschelakich rakuskich mjestow ßo kholera pschezo hischcže shubicž nochže a duž je sjenočžeństwo njemskich pschirodospytarjow (Naturforscher) wobsanknyło, so ßwoju ljetuschu hłownu shromadžisnu we Wini džeržecž nebudže. — Khježor a bamž staj nowy konkordat w tychle dnjach wujednałoj, to je postajenje, kak ma ßo pschichodnje s zyrkwinskimi wjezami w rakuskich krajach džeržecž. — S pomeńscheneho wójska je ßo wóndanjo saßo 8927 koni pschedało. —

Franzowska. Tu khwilu je w Parisu tejko zuseho luda shromadženeho, kaž jeho tam najstarsche ludžjo ženje widželi nejßu, a to teho dla, dokelž je jendželska kralowa k franzowskemu khježorej na wopytanje pschijjeła. Wona wustupi 18. augusta se ßwojeje łódžje, na kotrejž bje ßo tón ßamy džeń psches morjo bes Jendželskej a Franzowskej pschewesła, popołnju dwjemaj w franzowskim mjeszi Boulogni, hdžež bu wot khježora Napoleona najpschečželnischo powitana. Tež bje tam k jeje cžeszi njehdže 40,000 franzowskich wojakow w paradži postajenych. Do Parisa pschiwese ßo wona psched wečžorom spomneneho dnja w pyschnym wosu, w kotrymž tež jeje starscha prynzeßyna a mandželski, kaž tež khježor Napoleon ßedžichu. W druhim wosu bjechu jeje starschi ßyn a njekotsi franzowszy prynzojo. Zyły Paris bje s wjenzami a khorojcžkami nanajreńscho wupyscheny a wschje haßy, kaž tež wschje wokna a tsjechi połne pschihladowarjow. Wečžor bu mjesto najkraßnischo poßwjetlene a hewak wschitko tak srjadowane, so bje wschudže widžicž, kak wyßozy ßebi Franzowsojo tajkeho wyßokeho hoszja waža. — Sa zusomnikow je pak tu khwilu wscho žałoßnje drohe a wobydlenja ßu ljedom sa najwetschi penes k dostacžu. Sa jenotliwe wokna na haßach, hdžež jendželska kralowa nimo jjedžesche, bu wot pschihladowarjow hacž do 80 tl. płacžene.

Rußowska. Ruska twerdžisna Sweaborg, kotraž w naranschim morju na ßedmich kupach leži a wójnski pschistaw Helsingfors, sady neje ležazy, sakituje, bu 9., 10. a 11. augusta wot sjenočženeho jendželskofranzowskeho łódžstwo satraschnje wobtsjelana. Psches tajke tsjelenje buchu w Sweaborgu wschitke drewjane khježje a tamnische magaziny a nahromadžene drewnischcža spalene a hewak tež kamentne twarenja wulzy wobschkodžene; ale wobtwerdženja ßame wostachu skoro zylje bes schkody, dokelž ßu do luteje skały wurubane. Jendželcženjo a Franzowsojo cžerpjachu mało schkody, dokelž jenož njekotre ruske batterije se ßwojimi kulemi hacž na prjenische łódžje doßa-

hachu, tola buchu jim tſi kódźje tak rostſjelane, ſo dyrbjachu ſ nimi zofacj. Jako bje tſjelenja kónz, jjedźiſche kódźſtwo ſaßo ßwoju ſtronu a leži njetko pola Nargena. — Dźeń 17. auguſta ßu ſjenoczenſ nepſchecźeljo Sebaſtopol ſ nowa ßylnje bombardirowacj pocjeli a chzedźe, hdyž ßo jim tajke bombardjerowanje njekak poradźi, potom pſchedmjeſto Korabelnaju ſchtormowacj. Predy teho ßu Rußojo wulki nadpad na nepſchecźelow ſcźinili, tola pak, kaj ſjjehowaze depeſchje dopokaſuja, ſaßo zofacj dyrbeli.

Telegrafiſke depeſchje. General Pelißier woſjewja wot 17. auguſta ſ Krymy: Wczera ſcźinichu Rußojo ſ 5 diwiſjami ſ 6000 konimi a ſ 20 batteriami nadpad, ſo bychu horu Tedyſchon dobyli. Woni bjechu rjeku Cźernaju na wſchelakich mjeſtach pſchekrocźili. Jich morwych je 2500, a hewak ßmy 38 ranenych ruſtich wyſchich a 1620 wojakow ſajeli. Franzowſojo maja 181 morwych a 810 ranenych. — Jendźeliſki general Simpſon woſjewja: Bitwa trajeſche tſi hodźiny. Rußojo, njehdźe 50—60,000 muži a wot werčha Gorczjakowa werźeni, buchu ſbicźi. Wone ſhubichu na 4000 wojakow a 400 jatych. — Sardinſki general woſjewja: My ßmy ſ Franzowſami a Jendźelźanami wutrobicźje wojowali. General Monterecchio leži w mrjecju. My mamy 200 morwych a ranenych. — Daliſche depeſchje woſjewjuja, ſo ßu tſi ruſzy generalojo a jendź. gen. Read panyli; franz. wyſchkojo Tivier, Darbois, Alpy a Saint-Remy buchu cźeżko, Polhes, Barte a Gagneur lożko raneni. Dźeń 18. auguſta bu pſchimjer (Waffenſtillſtand) ſcźineny, ſo bychu ßo morwi pohrebacj móhli. Na žanej ſtroni ßo žadyn hódny dobytk ſtał neje. — Ruſki werch Gorczjakow woſjewja: Djjelba naſcheho woiſka (njehdźe 36,000 muži) pſchekrocźi 16. auguſta Cźernaju a da ßo do nepſchecźela na horach Tedyſchach. Dokelž bje pak nepſchecźel jara ßylny, dha wróczichu ßo naſchi wojazy ſaßo na prawy brjóh a cźakachu tam 4 hodźiny na nepſchecźela; jako tón nepſchińdźe, cźehnichu naſchi ludźjo ſaßo do ßwojeho ljehwa.

Poſdźiſche depeſchje praja, ſo je Górczjakow tónle nadpad teho dla cźinił, ſo by nepſchecźelow wot ſchtórmowanja wotdźerżał.

Ze Serbow.

S Krebje. Tudomna zyrkej je wot ßwojeje nebo kollatorki, k. hrabinki ſ Einſiedel nad Krebju ꝛc. 500 tl. wotkaſanych doſtała.

Se Schcźeńzy. Predawſchi ryczerſkubler, nebo k. Handrij Jordan nad Schcźeńzu a Kolbizom, je ſchcźeńczanſkej ſchuli 1000 tl. wotkaſał, ſ tym poſtajenjom, ſo ma ßo daň ſ tutych penes k ljepſchemu khudych ſchulſkich dźiecźi nałożecj.

S Drjewzow. Sańdźenu ßobotu 18. auguſta je nadźijepołny, njehdźe 20 ljet ſtary ßyn tudomneho ryczerſkublerja k. Kaplerja na hońtwi žiwenje ſhubił. Tón ßamy bje do ljeża wewerzy tßjelecj ſchoł a dokelž ßo domoj newróczi, dha djiechu jeho pytacj a namakachu jeho pod jenym dubom morweho leżo. Pódla neho lejeſche jena ſatßjelena wewerczka a jeho dwajrórowa tſjelba, kaj też „ladeſtock" a w ruzy djerżeſche wón wotkußnenu patronu. S teho dawa ßo ſpóſnacj, ſo je wón tu jenu rólku jako bje ju wutßjelił, ſaßo lodowacj chzył, neſpominaja na to, ſo je ta druha hiſchcze pelnena. Pſchi tym je ßo pak tuta druha rólka ſpuſchcźiła a jeho tak ſtraſchnje do hłowy trechła, ſo je najſkere bórſy wumreł. Tón neſbożomny bje ſe Shorelza, hdźež bje na ſchuli, na próſniny abo ferije domoj pſchiſchoł.

S Brjeſy. Jako tudy ſchtwórtk 15. auguſta na knežim dwori ſ maſchinu młócjachu, chzyſche tón knježi wotroczk, kiž konjow pſchi tajkim djeli wodźeſche, tymaj ßamymaj w cźaßu krótkeho ſaſtacja kuſk žratwy dacj. Pſchi tym ßo ſta, ſo konej, ßnadź pſches kołowokołokhodźenje njekak ſnembrenaj kopacj počeſchtaj a wotroczka pod ßo torhnyſchtaj a jeho tak wobſchkodźiſchtaj, ſo bu jemu ruku ſłamana a cźjeło hewak wſchelko ſranene.

S Budyſchina. Njetzitchi drażdźanſki archidiakonus, k. Rüling, je pecźa jako tudomny paſtor primarius powołany. Tak ſ najmeńſcha wſchelake nowiny piſaja.

Se Židowa. Tudomny mureŕ Jan Auguſt Müller, kiž je 7. auguſta ſchjeſźljetneho hołza,

Auguſta Albertez, ſe ſtracha ſatepenja wumóhł, je wot wyſchnoſſje ſa to peneżne myto doſtał.

S Wyßokeje pola Rakez. Tudomny rycżerſkubleŕ, k. ſ Kieſewetter, je ßo ſańdżenu póndżelu 20. auguſta ſatßjelił. Kak je ßo tuto neſbożje ſtało, je nam neſnate.

Dopisy.

W Dreżdżanach, 18. żneńża. W nozy wot 14. k pjatnatemu żneńża bje woda w Łobju pſches wulke deſchcje w Czechach nimalje ſchtyri łóhcze pſchibyła, tak ſo njeczemużkuliż, każ kupelſkim khjeżkam, ßobu hicż kaſaſche. Na druhi dżeń pak hiżom ſaßo ſpadowaſche. — S wuwſaczom cżaßa ptaczeje łuki mjejachmy wjazy nedżel ſkoro kożdy dżeń deſchcż abo tola kuſk deſchcżika. Teho dla rożki hiſchcże dom nejßu, haj ſ djjela hiſchcże ſteja.*) Drohota pak naſtacż nemeże, dokelż ßu nimalje wſchudże żnje rjane a w Amerizy kraßne byłe. — Guſtav-Adolf'ſki wuſtaw bu pſched 20 ljetami wot lipſchcżanſkeho ſuperintendenty Dr. Großmanna ſałożeny a po ſchwedſkim krali Guſtavi Adolfi pomenowany, kotryż w 30jetnej wójni (pſched 2 ſżi ljetami) do naſchich krajow lutherſkim kſcheſżjanam na pomoz pſchicżeże. Tuto wobſchjerne towarſtwo ßo ja to ſtara, ſo ßo ſa kſcheſżjanow evangelſkeho wjeruwuſnacja ſwonka evangelſkich krajow abo tež hewak ſa khude woßady peneży a ßmilne dary nahromadżeja, wot kotrychż ßo jim zyrkwje a wucżernje twarja a t. d. Dreżdżanſke hłowne towarſtwo tehole wuſtawa mjejeſche 15. żneńża ßwoju ßwjatocżnoſż. Rano do napoł dżewecżi ſtupaſche dołhi rynk wuſtawnikow (najpredy duchomni a mjeſchcżanoſta) po kwjetkopoßypowanym pucżu wot Pirnſkeje haßy do knenineje abo Marineje zyrkwje, kotraż bje ßo bes-tym delka a horka bohacżje ſ kemſcheremi napelnila, (pſchi cżimż nedaloko woltarja tež kneſa tajneho zyrkwinſkeho radżicżela Dr. Gilberta wohladachmy, kiż bu jutry ſ Budyſchina ßem pſcheßadżeny). Po wotſpjewanju wucżita ßo 46. pſalm; na to ßo kjerluſchowa ſchtucżka wuſpjewa, po cżimż k. ſuperintendenta Dr. Kohlſchütter kraßnu modlitwu dżerżeſche, ſa kotrejż kemſcherjo — pſchewodżeni wot mózneho hłoßa byrhłow, poſaunow a bubonżow (paukow) — ſ hnutej wutrobu naſch ſtary a tola wjecżnje młódny kjerluſch ſaneßechu: „Jen twerdy hród je naſch bóh ßam, bróń dobra, ßylna ſkała.“ Prjedowanje ßłyſchachmy wot kneſa duchomneho Rychtarja ſ Noweho Mjeſta pola Stolpna, kotryż nam po pſalmi 102, ſchtucżk. 14 —18, roſeſtaja, wo cżo mamy proßycż, dyrbi-li tón knes tež naſchemu evangelſkemu ſkutkej miłoſż a żohnowanje ſpożcżicż: 1. wo to, ſo by ßo tón knes k tej luboſzi póſnał, ſ kotrejż my ßwój evangelſki ſkutk cżinimy; 2. wo to, ſo by ßo k modlitwi tych wopuſchczenych wobrocżił, kiż w nuſy ßwojeje wjery pola naß pomóż pytaju, a 3. wo to, ſo by wón pſches tutón naſch ſkutk ßwoju zyrkej pſchekraßnjał k cżeſzi ßwojeho mena. Po prjedowanju a modlitwi ſaklincża wubernje wuberny chorſki ſpjew: „Cżeſż budż bohu we wyßokoſzi“ wot Bortnjanſkeho. Na to dawaſche jedyn knes duchomny ljetnu rosprawu: ſo je towarſtwo ſa te 20 ljet ßwojeho wobſtacja 1200 woßadam podperanje poſkicziło a wele zyrkwjow, wucżernjow a t. d. natwariło, runjeż hiſchcże 156 woßadow wo pomoz proßy;.... ſo je dreżdżanſke hłowne towarſtwo, kotreż ßo loni w Lubiju ſeńdże, wjazy hacż 2600 toleri w rukach mjeło, dwanata hłowna ſhromadżiſna żyłeho wuſtawa loni naſymu w Braunſchweigu pak pſches 67,000 tol., ſ kotrymiż je ßo 275 woßadam pomhało;... ſo ma dreżdżanſke hłowne towarſtwo 22 pſchiboczinych ſ nimalje 19,000 ßobuſtawami;... ſo ßu khudżi wobydlerjo ſakſkeho mjeſtaſchka Burgſtädta loni ßami wóßomadwazyczi toleŕ ſeſſkadowali, khude mjeſtaſchko Saida ſ wokólnymi wßami pak 158 toleŕ, a w Freibergu jena cżiſzie khuda ßwójba jedyn toleŕ, kotryż toleŕ ßu ſtawy teje ßwójby pſches to dobyli, ſo kóżdy wot nich ſa tydżeń nowy peneżk nalutowa. Knes rosprawnik pſchiſtaji, ſo budże pſchichodna hłowna ſhromadżiſna dreżdżanſkeho towarſtwa w Saidżi djerżana, a ſkóncżi ßwoju rycz ſ wutrobnymi ßłowami ſa wobſtacje wuſtawa. Po wuſpjewanju kjerluſchoweje ſchtucżki, po wotſpjewanju a żohnowanju wobſankny kjerluſch tu żyku ßwjatocżnoſż, a kóżdy kemſcheŕ drje ßebi duzy wote mſchje nutrnje pomyßli: Tón knes wſchitkich kneſow ſdżerż a żohnuj naſch renje tyjazy ſkutk bratrowſkeje luboſzie.

Sſerbſke baßnje wot kneſa H. S.

Sa połtßecża noweho ßljeborna ßo pola k. Ssmolerja w Budyſchini wulzy duſchna, nowa maczicżna knižka pſchedawa: „Sſerbſke baßnje, ßwojemu wulzy lubemu ludej podate k wużitku a ſabawenju wot H. S.“ Schto? baßnje? jedyn praji, kiż chże jara mudry bycż; baßnje cżitacż, ſo budżemy! Ale wujko, praſcham ja, wjeſch dha, ſchto baßnje ßu? O haj, rekne wón; baßnje ßu baßnicżki, kotreż mójemy ßebi ßami bacż. Ja pak jemu wotmołwjam: Baßnje, mój pſchecżelo, nejßu baßnicżki, każ tež pjeßnje żane pjeßnicżki nejßu. Baßeń a pjeßeń ſtej to, ſchtoż wy we wſchjednym żiwenju rajm abo ſchtucżku menujecże. Także

*) Duż dreżdżanſki wuj, byrnje jeho pſcheproßyli byli, ani pſchi najlepſchej woli k wóſpórſtej cżeczi na kermuſchu pſchińcż nemóhł.

baßnje pak powedaju wam w ſchtucźkach njekajke duſchne abo wuźitne myßle, kotrež moja dźjeczi lóhko ſ hłowy nawuknycź, dokelž ßo ſchtucźki lózſcho wuknu, a kotrež ßo tež doroſzenym ludźom derje ſpodobaju, dokelž ßo ſacźucja cźłowſkeje wutroby, naſhonenja ſe źiwenja abo mudre ſtare ßerbſke pſchißłowa w nich roskładuja: kaž ſźe to na tych baßnjach widźili, kotrež ßu tu a tam w Sserbſkich Nowinach ſtałe. Schtóž mi newjeri abo neroſymi, temu chźu ſ pomenowaneje knižki tudy dwje baßni wotcziſchczecź dacź.

Paw a hußyza.

Knes paw ßo w dwori hordźeſche
A praji k hußyczźy:
O me ßo nichtó nedotkne,
So woſkobał me by,
Haj wſchitke wocźi wobrocźa
Sso ſa mnu polne dźiwanja.

To cźini, ſo tak pyſchny ßym
A tak ßo ſybolu,
Ty ſ twoiim perjom wohidnym
Ssy ſtere k merſanju,
A kajka hiſchcze pſchipódła
Ssy w kójdej łuźi panzawa.

O błaſny pawe, hordźeŕſti!
Duź liba ſchczebota,
Cźe hordo twoje ſaßlepi
A twoje pericźka,
Na pohladanje kraßny ßy,
Ssy pak kaž ja tež wuźitny?

Twój kožuch je drje reniſchi,
Tu cźeſź cźi popſcheju.
Mój potrebu pak ſwokoii
A dźak ſ nim ſaßłuźu:
Te cźople, mehke poßleſchcza
Mi wſchudźe khwalbu dawaja.

* * *

Sze hordźi, pyſchni próſnižy,
Wy njehdźe cźeßniſchi,
Hacź ſprózny bur, haj maſany,
We ßwojim kabacźi?
Nje, pychaŕſtwu dźe do pjedka
Ta wſchjedna, nuſna potreba.

Stara a młoda wewerza.

„Wuk' dźowcźicźka, mój hnjeſduſchko,
„Pſched womkódnoſźju hladacź ßo
„A wobhladliwa, ſdźerźliwa
„Wój njetko ſo mnu do ßwjeta" —
Tak wewerza macź wucźeſche
A dźowku ſ holje wedła je.

Ljeß ljedom ſa khribetom je,
Duź młoda wołacź ſapocźne:
Ach macźje, luba macźerka,
Kak rjane tamle jabłuka
Mi kiwaja, ßu luboſne,
A mi ßo tež jich jara chze.

Macź praji: Luba dźowcźicźka,
Nech kiwaja tam jabłuka,
Dójź neb'dźa wołacź na tebe:
Pój jow, pój jow! dha woſtaj je;
A ſ tym je nimo płonycha
Pucź daliſchi ſ młodej cźahnyka.

Niz hodźinka ßo nemine,
Duź włóſki worech kiwaſche,
A pred' hacź hnjeſduſchk dźowcźicźka
Schtom a płód prawje wobhlada,
Bu hnydom macź tam horje fuk
A ſ halſy woła: zuk, zuk, zuk!

Duź młoda ſchkrjecźi wewerza:
Ał, aj, ty mama ſwaźliwa,
Schto hrymſaſch ty jow jabłuko,
Kiž hiſchcze nej' cźe wołało? —
A pred' hacź macź ßo wohladny,
Bu hnjeſduſchk ſa nej na halſy.

Wón pſcheſtupenje wobſankne,
Cźim ljepe worech ńłodźeſche,
A praji ſ ryczu ſchibałſkej:
Aha! to wſchak wſcho wjerno nej',
Schtož macźerka mi porucźi —
K najmenſchom „woptacź" neſchkodźi!

* * *

Wjeŕ, wucźba leczi do wjetra,
Kiž porucźnik ßam pſcheſtupa,
A dźeßacź druhich pſchikaſow
Sso pſchimnu jeje kſchidleſchkow;
To chźyli ſtarſchi wopomnicź
A moju baßeń neſazricź.

Nó, pſchecźeljo, ſchto ßo wam ſda? Nejſtej to lubosnej baßni? Popſchejcze dźje ßebi a ßwojim dźjeczom to weßelje a kupcze tu knižku, w kotrejž ſa tuni penes ſchjeſtdźeßat duſchnych baßni namakacze, kaž „Schkowroncźk, wróna a ßroka," „liſchka a myſchje," ßroka a ßołobik," „mucha a bruk," „cźmeła bes pcźołkami," „wewerza, ſknadź a mały kralik," „młoda a ſtara kóczka," „kokoſch a pßyk," „liſchczyna pomoz," „dub a kopſchiwa," „tßi żaby a baczon," „hórka a dólcźk," „peńk a ſchmutajza," „ſbożje a nuſa," „źidźana a rubjana łapka," „khudy muź," „pólna myſch wó wßy" a wſchelake druhe. Newobrocźejcze kroſchik dwójźy, ale ſtupcze hiźom dźenßa k kneſej Smolerej, a jeli ſo je ßebi ſchtó dźenßa peneſy ſabył, tón neſapomń ſa tydźeń na ne a na rjane baßnje kneſa H. S.

(Ssobuſtawy Macźizy Sserbſkeje tu knižku, kaž ßo wje, darmo doſtanu). **Dr. —l.**

Kak rozom

Hans Depla wotřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. To pschezo rjeka „pßy do mjesta wodźicź" a hdyž tam se žanym pschindźesch, dha cźi jeho popanu.

Mots Tunka. Haj, to w pßowych dnjach hinak neje.

Hanß Depla. A tak je mi dracž sańdźenu tydźeń tež mojeho schtuza hrabnył a khoschtuje me toleř, so jón saßo dostach.

Mots Tunka. To ßy rady dacź móhł; wschako je tam bataillon wojakow jeneho pßa dwójzy wukupił.

Hanß Depla. Baj wschak tola.

Mots Tunka. Wieszje wjerno? Tón poß je ßo menujzy k wojakam pschiwdał, khodźi s nimi na ekserzierowanje a na tsjelenje, cźehne ßobu na wachu a dźerźi ßo s zyła wschudźom k tym ßamym. To pak je ßmjeschnje, so wón ženje pola jeneho wojaka newostane, hdyž druhdźe dweju wuhlada a so tež teju wopuschcźi, hdyž jich na druhim mjeszi wetschu hromadu pytne.

Hanß Depla. Kajkeje raßy dha je?

Mots Tunka. Wulki cźorny pudl a rjeka Karo.

Spěwy.

Wólschinak.*)

S pól' dom wscho cźiszje,
Żołte to liszje,
A wjetry s khwilemi
Stork szelu psches haj, psches łuki,
A scherja s wecźora.

Nan wjesy ßłanje:
Ssynka je na ne
Do dolcźka saßadźił
A s kwicźom mjehzy sawodźił;
Hij, spjeschnej kruwzy, hij!

„Nano, mój nano,
Schtóha to ßnano —
Tam hladaj, wohladaj!
Kiž cźjeri s wólschow sa namaj?"
„„Keřk s wjetrom kiwa ßo!""

„Nanko, tón jjesny
Je 'žno po rjesny,
A ja ßo nemolu,
Haj, schkrje ßo sa nim ßypaju!"
„„Wjetr liszje s keřka drje!""

„Nanko, ßo tyschu;
Pschetož njetk ßłyschu
Toh' konja drypotacź,
Po lofcźi wótsje ßmychotacź!"
„„To młyn a rjesak je!""

„Bóle ßo boju,
Ruku daj twoju!
To ßnadź je Wólschinak;
Won wala me — hu, hu, 'žno snak!"
„„Mój ßynko, schto cźi je?""

*) Baßniski dźiecźirubeř w Delnych Łužizach.

Nankej bu hrosno;
Ssynka ßej wosno,
Tej kruwzy pohanja
A sijedze s cjmiczku do dwora;
Tón ßynk bie semrety. — l.

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Drażdżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipsku, 24. auguſta: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ nv.; 1 połnoważazy cjerweny ſloty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ nv.; winſke bankowki 88¾; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Hana Erneſtina, Pjetra Urbana, khjeżerja w Małym Welkowi, dż. — Marja Paulina, K. Auguſta Scholty, wobydlerja na Zidowi, dż. — Amalia Auguſta, Korlje Aug. Bibaßa, wobydlerja w Dobruſchi, dż. — Sera Marja Lubinka, Korlje Ernſta Pekarja, kantora pſchi michałſkej zyrkwi, dż.

Podjanska cyrkej: Jakub Mikławſch, Jana Keuſcha, wobydlerja na Zidowi, ß.

Zemrjeta:

Dżeń 10. auguſta: Madlena, rodż. Renczej, Michała Scholty, wumeńkarja w Dobruſchi, mandżelſka 62 l.

Nawěſtnik.

Pruſke nationalne ſawjeſzenſke towarſtwo w Stettini

ſe ſakładnym kapitalom wot

tſjóch millionow toler

a ſ wulkim reſervefondom, bere ſawjeſzenja na mobilije, maſchiny, twory, grat, żito a płody wſchitkich druźinow pſche wóhnjowu ſchkodu po tunich, ale twerdych prámiach be wſchitkeho dopłaczowanja.

K horjebranju tajkich ſawjeſzenjow porucza ßo, pod ßlubenjom jich najſpjeſchniſcheho a najßwjedomniwſcheho wuwedżenja

hlowny agent pruſk. nationalneho ſawjeſzeńſkeho towarſtwa w Stettini:

G. A. Löwenig w Budyſchini.

Moje wupſchedawanje dobrych a twerdżje ſchitych

muſkich draſzenjow

budże teho dla, dokelż je ßo mój ſkład draſty njetko powetſchił, hiſchcże njekotre nedżelje tracj.

Ssukuje ſa 1½ tl. hacj 12 tl.
Khołowy ſa 1 tl. = 6 tl.
Lazy ſa 1 tl. = 3 tl.

Moje pſchedanſke klamy ßu pſchi theatri w dwjemaj tam pſchitwarenymaj welbomaj.

W. Bitzka.

Dr. Whithowa wodżiczka ſa wocži

wot T. Ehrhardta w Altenfeldżi w Thüringiſkej, ſ wjazorymi privilegijemi wyßokich weichow poczeſzena, wopokaſuje ßo be wſchitkimi dotalnymi wocži hojazymi ßrjedkami pſches ßwoje ſbożomne ſkutkowanje wſchjednje jako najłahodniſcha a najljepſcha wodżiczka w tajkim naſtupanju, a móże ßo jako dopokaſany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjeſta pomoz ſa ludżi na woczomaj bjednych

kóždemu porucżecj. Wona hoji wjeſzje a ruczje a be wſchitkich ſchkodnych ſzjewkow, woßebje pſchi kahorenju, ſzerpnenju, ßuchocji, ßylſowanju a bjeżenju wocżow, każ tež pſchi ßłaboſzi po bjelu a płaczi bleſchka ſ wukożowanjom jenoż 10 nßl. a dżjeła ju jenoż woprawdżitu **Traugott Ehrhardt** w Altenfeldżi w Thüringſkej. — Skład ſa Budyſchin je w **hrodowſkej haptyzy.**

Khjetro wulki ſchkleńczjany khamor, ſa jeneho korczmarja abo hoſzeńzarja woßebje khmany, je pola krawſkeho miſchtra Lißaka na bohatej haßy w Budyſchini tunjo na pſchedań. Tež móże tam jedyn krawſki wuczomny hólz pod ſdobnymi wumjenenemi faſtupicj.

Powschitkomne sawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saručazy ſond towarſtwa **Dżeſzacź millonow 500,000 ſchjeſznakow dobrych penes.**

Weiſchi dźiel ſamóženja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupožčeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſkót, wumłócżene žita atd. atd. pſcheczíwo wóhnju po tunich twerdźje poſtajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo ženje žadacź nemóža.

Policy w pruſkich penesach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſkicża towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na ziwenje cźłowekow. Sawjeſzenja puczowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petan,** wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſź.

Ljetuſchi

ßerbſki mißionſki ßwedźeń

ſmjeje ßo ßredu 29. auguſta popołnju w 2 hodźinomaj w zyrkwi w Maleſchezach.

Großowe broſtkaramellje.

najlepſchi ſtrjedk k wotſtronenju kaſchela a k położenju dychanja, kaž też k ſwarnowanju pſched dybawoſźu pſchi ſaſymnenju w ſymnym cźaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſź w hrodowſkej haptyzy kneſa M. Jäßinga kóždy cźaß na pſchedań. Eduard Groß w Wróißławiu.

Wulki ſkład hoſdźow wſchitkich druźinow

ßym ja ſ wulkeje hoſdźoweje fabriki na pſchedań doſtał a pſchedawam te ßame po jara tunich fabrikiſkich płaczíſnach tudy w Budyſchini, kaž też na klamarni w Kotezach. **J. G. F. Nieckſch.**

Suche droždźje

ſylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma ſtajnn cźerſtwe na pſchedań w Budyſchini na ßerbſkej haßy w welbi, pſched kotrymž ſtaj dwaj muraj wupojßnenaj, **J. G. F. Nieckſch.**

Dźiwocźanſke ßerbſke ev. luth. towarſtwo jmjene, kermuſchje dla, rudźeń poſdźiſcho — nedźelu 16. ſeptembra ſhromadźiſnu. Pſchedßydſtwo.

Ta parichona, kiž je ſańdźenu ßobotu na bjertlowych wikach cźorny pſchedeſchcźnik abo regenſchirm ßobu wſała, nech jón bórſy we wudawarni Serb. Now. woteda, hewak budźe ſjawnje pomenowana.

Žneńſki ßwedźeń

ſ hudźbu a rejemi jutſje nedźelu 26. auguſta, k cźemuž najpodwólniſcho pſcheproſchuje

Lehmann, hoſćeńc w Plußnikezach.

Dobri wowcźi poß ſteji w Minakali cźo. 29 na pſchedań

Pſchedań leżomnoſźje.

Korcźmarſka leżomnoſź w najlepſchim położenju mjeſta Budyſchina je pod ſdobnymi wumjenenemi na pſchedań. Dalſchu rosprawu dawa cand. jun. Fiſcher na ſchulſkich hrebjach cźo. 651 w Budyſchini.

Ze Serbow.

S Palowa. Tudy ßo ſchtwórtk w nozy ½1 kneja brózeń, konjaze a wolaze hrodźje, a kolnje wotpalichu.

S Pomerez. Schtwórtk popołnju buchu tudy kneja deleńza a wowcźerńja a twarenja žiwnoſzerja Lubenſkeho wot wohnja ſahubene.

S Klukſcha je też powesź pſchiſchła, ſo ßu ßo tam tón ßamy ſchtwórtk 3 žiwnoſzje wotpaliłe.

Dróbniſchu rosprawu wo tych 3 wóhnjach ſa tydźeń.

Zańdźenu ſobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedźna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niža. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedźna. Płaćizna. tl.	nsl.
Nowa rožka	7	12½	6	20	7	5	Rjepik	8	25	—	—	—	—
Pšeńca	8	10	7	20	8	—	Jahły	8	15	8	—	8	10
Jećmeń	5	5	4	20	5	—	Hejduſchka	6	—	5	20	5	25
Wowß	3	—	2	15	2	22½	Nowe bjerny	1	21	1	8½	1	15
Hróch	6	5	5	25	6	—	Kana butry	—	14	—	12	—	13

Dowoz: 2565¾ kórcow.

Čišćane pola h. B. Hixi w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 35. 1. septembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wukas. Sswjetne podawki. S Palowa. S Pomerez. S Klukscha. S Hodžija. S Maleschez. S Budyschina. Dopißy. Wobrasy se žiwenja (III). Pschilopk. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Cžahi sakskoschles. želesnizy. Zyrkwinske poweszje. Nawjeschtnik.

Wukas,

finanzny sakoń na ljeta 1855, 1856 a 1857 nastupazy.

My, **Jan**, s Božeje miłoszje kral sakski ꝛc. ꝛc. ꝛc. ßmy k wuwedženju finanzneho sakonja wot 16. augusta 1855 wobsanknyli a pschikasujemy, kaž sziehuje:

§. 1. **Gruntskich dawkow**, s pschisanknenjom wurjadneho pschidawka, ma ßo wot kóždeje dawkskeje jenoszje sbjehnycz a wobliczicz

Dzeßacz nowych penes w ljeczi 1855,
Jjednacze np. w l. 1856, a tejko tež w l. 1857,

a to w l. **1855**

Tsi nowe penesy 1. februara,
Tsi np., pschi kotrychž je ßobu 1 np. pschidawka, 1. meje,
Dwaj np. 1. augusta,
Dwaj np. 1. novembra

w ljeczi 1856 a teho runja tež 1857

Tsi nowe penesy 1. februara,
Tsi np., pschi kotrychž je ßobu 1 np. pschidawka, 1. meje,
Dwaj np. 1. augusta,
Tsi np., pschi kotrychž je ßobu 1 np. pschidawka, 1. novembra.

§. 2. Porjadneho a wurjadneho remeßniskeho a parschonskeho dawka ma ßo dacz:

w ljeczi 1855 **połny ljetny wunoschk**, pschi czimž je półljetny pschidawk ßobu, 15. haperleje; — **półljetny wunoschk** 15. oktobra,

w ljeczi 1856 a teho runja 1857 połny ljetny wunoschk, pschi czimž je połljetny pschidawk ßobu, 15. haperleje. — a runje tak wele tež 15. oktobra.

Tola je dopuschczene, so ßmje ßo pschidawk, 15. haperleje a 15. oktobra płaczomny, hakle 15. meje a 15. novembra sapłaczicz

§. 4. Rjesnizy we wulkich a ßrjenich miestach maju w l. 1855 porjadneho remeßniskeho dawka 8½ np., — a w małych miestach a na wßach 7½ np. wot kóždeho połneho tolerja porjadneho a wurjadneho rjesniskeho dawka dacz; — palenzpalerjo maja 220. dźjel majschoweho dawka, w l. 1854 słoženeho, płaczicz ꝛc.

To maja wschitzy, kotrychž nastupa, wobkedžbowacz.

K teho nawedženju ßmy tutón wukas ßamorucznje wukoneli a jemu Sswój kralawski peczat pschiczischczecz dali. — W Draždžanach, 16. augusta 1855.

(L. S.) **Jan.**

Jan Hendrich August Behr.

Wukas. (Wuczah).

Po postajenjach §. 11 wujednanja wot 27. novembra 1848 ma ßo w Hornych Łužizach na 1. oktobra t. l., kaž tež na wschitkich termijach 1856 a 1857 k wotpłaczowanju dołha predawscheje łužiskeje sapalneje kaßy: 12 np. wot 100 tl. abo 3 np. wot 25 tl. sawjeszenja jako pschidawk sapłaczicz a maja ßo czi, kotrychž to nastupa, sa tym słožowacz.

Kralowska woheńsawjeszjaza kommißia.

Oberländer. Morgenstern.

Swětne podawki.

Sakſka. W dzenßniſchim cžißli naſchich nowinow ßmy wuwedzeńſki wukas k ljetuſchim dawkam a k tym na pſchichodnej dwie ljeczi we wucžahu wotcžiſchcžecž dali, ſo by kóždy widžił, kak ſ tej wjezu ſteji a kak je to k ſroſemenju było, ſchtož ßmy w tajkim naſtupanju pſched njekotrym cžaßom poſpomnili. Pſchiſpomnicž chzemy hiſchcže, ſo ßu dawki na l. 1856 a 1857 drje ſ połnym pſchidawkom wupißane, ale ſo ßnadž budže tejko pſchidawka ſpuſchcženeho kaž ljetßa, kaž ßo to miniſter nadžije, woßebje hdyž mjer woſtane. — Kral je ßwoje pucžowanje po rudnohórſkich mjeſtach tón tydžeń dokonjał a wſchudžom wſchitko ßwjeru wobhladował a ßo ſa wſchitkim do drobnoſzje wobhonjował. K cžeſzi jeho pſchitomnoſzje w Chemnizu je tamniſchi mjeſchcžan Hübner 30,000 tl. k ljepſchemu khudych, ſanerodženych dzjecži darił. — Sakſke želeſnizy ßu w juliju 260 022 tl. wuneßłe, 22 611 tl. wjazy hacž w tym ßamym mjeßazu łonſcheho ljeta. — W Draždžanach je pecž ludži na kholeru wumreło. To pak bjechu ſ wetſcha zuſy, kiž bjechu khori do Draždžan pſchiſchli, a poſdžiſcho nichtón wjazy na khorelu ſkhorił neje.

Prußy. Ljetuſche naljetne wulke wody ßu w marienwerderſkim knežeŕſtwi na 1,290,611 tl. ſchkody nacžinile. — Kral do Kralowza (Königsberg) nepóńdže a teho dla tam jubileum 600ljetneho wobſtacža tuteho mjeſta tak pyſchnje ßwecžicž nebudža, kaž by ßo to hewak ſtało. — Gardywojazy mjejachu 24. auguſta na tak menowanej ſajecžej holi bliſko Barlina pſched kralom wulku paradu. Paradu ßamu kommandjerowaſche general Walderſee, pjeſchkow general Gröben a jjeſnych general Wedell. Wedro bje jara rjane a na pſchihladowarjach nepobrachowaſche.

Rakußy. S Wina pißaja, ſo chze rakuſke knežeŕſtwo ſ nowa 300 millionow ſchjeßnakow we wukraju ſajimacž a ſ tutymi peneſami nelubosne ſtare dołhy ſapłacžicž. — Kholera we Wini hiſchcže pſchezo kneži a niz jenož ljekarjo, ale tež rjecžnizy maja tam jeje dla dzjeła doſz, a poßleńſchi teho dla, dokelž maja ſa jara wele ludži poßlene wotkaſanja abo teſtamenty pißacž.

Franzowſka. W Pariſu nebje zyły cžaß wo nicžim druhim rycž hacž wo jendželſkej kralowej, kiž ſańdženy tydžeń w tutym mjeſzi pſchebywaſche. Jej k cžeſzi bu wot mjeſta Pariſa na tamniſchej radnej khježi jara pyſchny bal hotowany, na kotryž bje njehdže 8000 hoſzi proſchenych. Na balu ßamym mjejeſche khježor ſ jendželſkej kralowej prjenju reju. — Pjatk 24. auguſta mjejeſche 40,000 wojakow pſched nej paradu. Ssobotu bje ſaßo wulki bal w Verſailles'u a nedželu je wona pohrebniſchcžo Napoleona I., tuteho najwetſcheho nepſchecžela Jendželcžanow wopytała. Bes tym je tež wuſtajeńzu (Ausſtellung) a druhe woßebne wjezy wobhladowała, wſchudžom wot khježora najbóle ſa ruku wodžena. Khježorka nemóžeſche pak ßobu khodžicž, pſchetož ta dyrbi teho dla ſ mjerom doma ßedžicž, dokelž je ßamodruha. — Jendželſka kralowa je ßo ſe ßwojej ßwójbu ſańdženu póndželu ſaßo na dompucž podała.

Schpaniſka. Bamžowy póßłanz je ßo teho dla, dokelž ßo klóſchterſke a zyrkwinſke kubla njetko k ljepſchemu kraja pſchedawaja a ſchpaniſzy miniſtrjo na jeho proteſtaziu nekedžbowachu, w ßwojim cžaßu po bamžowej wukaſni do Roma domoj podał a duž je ßo ſchpaniſki póßłanz w Romi tež do wótzneho kraja wrócžicž dyrbjał. — Duchomni doſtawaja njetko w Schpaniſkej ßwoju ſdu ſ krajnych kaßow, ale dokelž w tutych huſto doſz žane peneſy nejßu, dha dyrbja ſ cžaßami wele nuſy cžerpicž. — Hewak w Schpaniſkej tež pſchezo hiſchcže žadyn prawy mjer neje a ſbježkarjo cžinja pak tu pak tam haru.

Turkowſka. Omer paſcha je hiſchcže w Konſtantinoplu. — We wokolnoſzi Jeruſalema bjeſche w poßleńſchim cžaßu wele rubežnikow, tak ſo dyrbeſche tamniſchi turkowſki paſcha ſ wójſkom na nich cžahnycž. — W Tripoliſu je wjeſty Ghuma ſbježk pſchecžiwo turkowſkemu paſchi ſałožił a jeho wójſko ſbił. — S Karſa a wokolnoſzje pſchikhadžeja pſchezo hiſchcže hubene poweſzje a poweda ßo, ſo ßu Rußojo tutu twerdžiſnu njetko krucžje woblehnyli, ale ßo, dokelž je ßo Turkam jedyn wupad poradžił, wot Erzeruma precž ſcžahnyli.

Rußowſka. S Petersburga pißaja, ſo bu

pſches bombardjerowanje Sweaborgu tam 20 khjejow ſpalenych a Rußam 40 muži morenych a 160 ranenych. Wobtwerdjenja nebuchu pak nihdje wobſchkodjene, dokelž ßu do luteje ſkały rubane. Bombardjerowanje ſe ſtrony jendjelſkofranzowſkeho łódźſtwa trajeſche 46 hodźinow ſa ßobu a bu w w tutym cżaßu njehdje 20,000 bombow a druhich wulkich kulow na Sweaborg wottſjelenych. — Hewak jjeſdja njetko nepſchecżelſo po wſchitkich brjohach ruſſeho kraja a pytaja tam ſkaſycj, ſchtož mója doßahnycj, tak ſo ßo ſkoro wſchjednje pak tu pak tam w bliſkoſzi morja pali.

Se Sebaſtopola niczo woßebnje waźneho powedacj newjemy. Najnowſche depeſchje ßu ſzjehowaze: Werch Gorczakow woſjewja wot 22. auguſta, ſo tſjelenje nepſchecżelow na Sebaſtopol ßylne neje a ſo je jenož ſ cżaßami żiwiſche. — Franzowſki gen. Pelißier woſjewja wot 23. auguſta: Rußojo ßu ſańdjenu nóż pſched naſchej batteriu cżo. 53 pecj minow roſtſjelili, ale neißu nam ſ tym żaneje ſchkody naczinili. — Gen. Pelißier woſjewja dale wot 24. auguſta: My ßmy jenu ruſku embuscadu (khowanku) na glaciku (lezomnoſzi abo płonini) pſched malachowſkim tórmom dobyli; 500 Rußow chżychu ju ſaßo wotdobycj, dyrbjachu pak zofacj, 300 muži ſhubiwſchi. — Ruſki werch Górczakow woſjewja wot 24. auguſta weczor: Niczo woßebneho pſched Sebaſtopolom. Tſjelenje nepſchecżelow je ſ cżaßami ßylniſche. — Dale wot 26. auguſta weczor: Tſjelenje nepſchecżelow neje jara ßylne. Hewak ßo w Krymi niczo waźneho ſtało neje.

Ze Serbow.

S Palowa. Schtwórtk 23 auguſta wudyri tudy, kaž ßmy na to hižom tydźenja ſ krótka ſpomnili, ſtraſchny woheń, kiž brózeń ſe wſchitkim domkhowanym żitom, konjaze a wolaze hródźje a kólnje na naſchim, kneſej krajnemu radźicżelei ſ Ponikau ßluſchazym ryczerſkubli do prócha a popeła pſchewobrocji. Dómſke, kruwarńja a piwarńja bu ſdźerżana, dokelž bje wſchitko cżicho, a ſkót bu też wſchitkón wupuſchcżany, tola ßu ßo wſchitke woſy hacj do jencho jeniczkeho ſpalike.

S Pomerez wo tamniſchim wóhnju dale niczo pſchiſhonili neißmy, hacj ſo je njehdje horka w deleńy wuſchoł a ſo je ßo woßebje cżeladnikam wele ſpaliło.

S Klukſcha. Widj „dopisy“ a „pſchiſpomnenje“ tam.

S Hodźija. Tudy je ßo dźiekawy muž Jan Bohuwjer Groſa, nedźelu 26. auguſta wobwißnył. Wón bje predy wulzy khory był, potom pak khwilu ljepſchi, hacj bje ßo khoroſz ſ cżeżkimi myßlemi wróczika a wón w taſkej błudneſzi ßam ruku na ßo ſkożił.

S Maleſchez. Tudy bu ſańdjenu ßredu ßerbſki mißionſki ßwedjeń ßwecżeny. Wobſchjerniſchu rosprawu pſchichodnje.

S Budyſchin. Mjeſchczanſki ßud budje kaž ſ wjeſtoſzju ßlyſchimy, w bliżſchim cżaßu na krala pſchepodaty a pſchińdje na hród. Też je miniſterſtwo poſtajiło, ſo dyrbja ßo wſchitke hiſchcje wobſtejaze patrimonialſke ßudniſtwa najpoſdźiſcho w bjebu ljeta ſahnacj a ßo kralowſkim pſchidźjelicz.

Dopisy.

S Drezdjan. Po Łobju horje do Czech a delje do Pruſkeje jjeſdźi wot naß tu khwilu 8 parnych łódźow (Dampfſchiffe), kotrez rjany penes wuſbytkuja, tak ſo ßobuſtawy naſcheho parołódźneho towarſtwa niz jeno dań, ale kóżdy na kóżde pojczene ſto też dwanacje toleri cżiſteho dobytka doſtawaju. — Kaž bje naß dżeń ßydom ſpanzow, 27. ßmajnika, rano khjetro namacżał, tak nam potom ljetßa po ſtarym pſchißłowi ßydom nedźel nimalje kóżdy dżeń kuß wjazy abo mene potrepi. Jako pak wuja ßydomſpanzowe knejſtwo wotbjeża, cżakachmy ßylnje na rjane wedro; wón pak nam njekotre hroſne dny pſchida, dokelž bje nam pſchi ptaczej łuży njeſchto rjanych popſchał: a duž dha ßo halle nedźelu 19. znenża wuwedri, hdyž bje żito hižom tu a tam trochu wuroſtko. Kak potom wſchitko do pola khwataſche, to może ßebi kóżdy bur lóhko myßlicj. A tak dha ßu rożki ſ boha derje dom pſchiſchcże. Ja ßym hnydom łubje ſrumował a wot ſtareje pſcheńzy peczwo wulkich drezdjanſkich dwanacżehomołkatych żaltow napecz dał, wot kotrychž njekotre ſtaremu Sſwjatowitej pośłach, kotremuž ßu pecża khjetro ſeßłodźiłe; jenu pak ſa cżetu chżu naſchej żaltowej żoni ßobu do korba tyknycj, hdyž do Wóſporka póńdże: pſchetoż cżeta rad khóſej pije, niż pak palenz, kaž njekotre

žony, kiž ßu teho dla w Nowinach ſtale. Sbytkne zalty chzych ßobu na budyſku kermuſchu wſacz; tola njetko ßym ßo dopomnił, ſo ta hiſchcze neje, ale hakle dżeń do prjeneho ßnjeha. Nó, niczo wo to! Ja ßebi je pjekne ſ medom namaſam: potom ta wjez tak ſta nebudze. Hdyž pak poſdżiſcho prjeni ßnjeh wohladam, chzu ßo tym dunderſzy ßmecz, kotßiž ßu wo te rjane zalty pſchiſchli. — Dżenß tydżeń, 25. żneńza, pſchipoldnju wokolo 2 a weczor po 10 mjejachmy hrimanje, kotrez nam njekotre deſchczikojte dny pſchineße. — Wóndano tudy bajachu, ſo je nakhwilny lubijiſki żeleſnicźny móſt ſchkodu czerpił; na tym pak żane ßlowo wjerno neje.

Pſchiſpomnenje redakzije. To je runje tajka lża była, kaž ta, ſ kotrejž bjechu wóndanjo redaktora Serb Now. wobſchudżili. Schtwórtk tydżenja bje ßo menuizy niehdże wokolo Klukſcha kuriko a duž biechu khjetſje do Serb. Now. ſtajicź dali, ſo ßu ßo tam tſi żiwnoſzje wotpalile. Seobotu rano ihoni potom redaktor, ſo to wjerno neje a daſche teho dla na mjeſzi druhe Nowiny czjiſchczecź. ale dokelż bje tych predawſchich, kdżeż ßo ta wopaczna poweſz namaka, tola hijom njeſchto wudatych, dha chzyli ßebi je czji ßami, kiž ßu tajke wotczjiſchczije doſtali, njetko luboßziwje poredżicź.

Wobraſy ſe żiwenja.

III.

Dżenß, mój pſcheczelo, chzu czji na najwetſcheho nepſcheczela człoweſkeho ſboża a derjehicza ſpomnicz. Schto mjeniſch, ſchtó abo ſchto tutón nepſcheczel je? Bes bliżſcheho wopißanja drje jeho neſhudaſch, hdy by tez — Mots Tunka byt.

Wón khodźi, kaž ruwjazy law, po wſchjem ßwjeczi; wón pſcheczíſchczi ßo po zytej ſemi tak daloko, kaž ludźjo bydla, a pyta, kotrehoż by pózret.

„To je czert!“ ty mjeniſch. Czakaj jeno, a poßluchaj, ſchto dale pſchindże. Czert tez je, ale niz ſ konjazej wopuſchu a ſ konjazymi klachami.

Wón pſchińdże, ßo liſchczjo, móht rez, do wſchitkich domow we wowczej draſzi; druhdy kaž pſcheczel, kiž wſchu ſtaroſz wotczjeri a cze weßeleho czini, a druhdy jako ljekaŕ, kiž twoje mozy wobnowi, ſo ſpróznoſz a mucznoſz wjaz neczujeſch. A w tutej wowczej draſzi wón kaſy a morduje, predy hacz pytneſch, ſtrowoſz, czerſtwoſz, mjer, dobre meno, pótziwoſz, luboſz, ſ jenym ßlowom: wſchitko ſbożje.

„To je hejchleŕ a pſchißłodnik!“ ty prajiſch. Czakaj hiſchcze khwilku, potom wotmolw.

Tawſynt a ſaßo tawſynt człowekow je wón hijom wo to pſchineßł, ſchtoż ßo ſemſke ſbożje menuje. Ale jeho mordaŕſke paſory doßahaju hiſchcze dale. Doſz jemu neje, ſo ludźi wo ſemſke ſbożje pſchineße, nje, wón jich tez wo ſbożje duſchje, wo wjeczjnje ſbożje ſjeba, jich czertej a heli do klamy czjeri.

O pſcheczelo, żane neſbożje, żadyn nepożczink a żana żadławoſz, nech ma meno, kajkez chze, neje k wunamkanju, kiž by wón hijom nedokonjał. A tola ſtupja millionY, kaž ßlepi, ſ nim do bliżſcheho towaŕſtwa, pytaja jeho, kaž teho najljepſcheho pſcheczela, ßu neſbożomni, hdyž jim wſchudżom nekiwa, jim ßo ſtyſchcze, hdyž dyrbja dżeń, haj hodżinu, bes neho byczź.

Hladaj njetk, ſchtó je tutón nepſcheczel! — — Ty newjeſch? Ssy dha hiſchcze tak mało wokolo ßo hladał, ſo jeho ſpósnat nejßy? Nihdże jeho na twojim puczu ſetkał nejßy? Neje wón nihdże ſ tobu pſcheczelſtwo czinicz chzył?

Nó, hdyž hiſchcze teho helſkeho nekraßnika, teho ßłużomnika czerta a helje, teho mordarja człowſkeho ſboża, czaßneho a wjeczneho, wußljedżił nejßy, dha chzu czi jeho menowacz:

Palenz, palenz, palenz!

Njetk, hdyž jeho meno ſnajeſch, wopomń hiſchcze jun króczj, ſchto predy prajach; wopomń jo pak ßwjeru, niz pſches błuku, ßlepu ſchkleńzu, ale ſ jaßnymaj woczomaj.

Schto mjeniſch, pſcheczelo, ßym jemu kſchiwdu czinił? Ssym pſches mjeru wele a ljje na neho ryczał? Ssym jeho czorniſcheho wobarbił, tuteho czerta, hacz je?

Ja ßebi myßlu, ſo nejßym. A kóżdy pſcheczel człoweſtwa budze ſo mnu pſches jene, ſo barby pſches mjeru tolſto nakładował nejßym. Teho dla hiſchcze jun króczj: Palenz je tón najhórſchi mordaŕ człowſkeho ſboża. Człowſka ſchlachta dże pſches njón ßwojemu czjelnemu a duchomnemu ſkażenju napſchecziwo. Nihdy — ſ najhlubſchim pſcheßwjedzenjom jo praju — nihdy nebudze ljepe w ßwjeczi, hdyž wón nepſcheſtane knežicź, hdyž wón nebudze, ſchtoż byczź dyrbi.

Tudy ßym prajił: Palenz je najwetschi nepscheczel cžlowskeho sboža! a we predawschim nastawku: Cžlowek ßam je ßwój najhórschi nepscheczel! Mjenisch njetk, so moje ryczje psches jene nejßu? Budžesch mi plistu wotłožici, mjenjo, so nesbožomnje žuju? Ja bych cži radžił, so by predy wotcžakał, schto cži pschichodny ras powedam. Mjej ßo derje a wopomń, wopomń ßwjeru, schto ßym prajił. †*

Přilopk.

* Ostrafórbark w Drežďzanach, kiž 860 akrow, bes tymi 555 akrow pola, wopschija, je ßo 16. aug. t. l. w lizitazii abo pscheßadžowanju sa tu schwarnu summu wot ljetnje 12,365 tol. — „ —„ na dotalneho najeńka statn ho kubła w Kalkreuthu pola Radeburga, k. Hänsela, kiž je jako wustojny ökonoma snaty, pschenajał. Dotalny najeńk Portius a, po jeho ßmercži, jeho herbojo dawachu ljetnje jenož 10,000 tol.

△ Nowe hońtske kharty smjejeja w Sakskej wot 1. septbra 1855 hacž do 1. septbra 1856 bljedu cžerwenožołtu barbu.

Kak rozom Hans Depla wotřitaj a a ludźi pódla Mots Tunka škrějetaj.

* * * * * *

Mots Tunka. Hdyž je wóspórska kermuscha nimo, dha drje njetk skoro na hodžijsku póńdžemoj.

Hanß Depla. Hm!

Mots Tunka. Ty tola ßobu póńdžesch?

Hanß Depla. Hm!

Mots Tunka. Schtodha neryczisch, ale stajnje bórcžisch?

Hanß Depla. Hlaj, ja ßebi takle na jenu hodžijsku kermusch spomnich, hdžež ßym skoro hłodu wumreł.

Mots Tunka. Nó, na kermuschach jedyn hewak tola hłodu nemrjeje.

Hanß Depla. Haj wschak, ale poßłuchaj jenož! Hlaj, ja bjech psched ljetami w Hodžiju na kermuschi a my dźiechmy do Prjecžez na reje a wostachmy tam, dokelž ßo nam jara lubesche, posdźje do nozy. Cži drusy wróczichu ßo potom k ßwojim kermuschnym hospodarjam, ja pak ßo podach na pucž do mjesta, bjech pak predy pschi wschitkich rejach na jjedž sapomnił.

Mots Tunka. Aha, aha!

Hanß Depla. Jako ßo k Budyschinej bližich, dźeń ßwitasche, ale mi pocža tež žałoßnje w bruschi ßwitacž a dołho netrajesche, dha bje me hłód tak pschjewiał, so ßo do hrosy podach, hacž budu tola do mjesta dóńcž móz.

Mots Tunka. Rosduchi tola!

Hanß Depla. Ja pak tola hacž na lawsku haßu pschindžech, hdžež runje jedyn pekař nowe załty s pezy cžahasche. Duž ßebi khjetsje jenu kupich, ale to bje mersaze, so dyrbjach cžakacž, hacž wona wustudny. Bes tym ßo me pekař woprascha, hdže chzu hicž? a ja jemu wotmolwich, so nihdže hicž nochzu, ale so s kermuschje pschińdu. Na to pocža ßo wón dunderszy woschcžerecž a mjenesche, so je to tola

dźiwna kermuscha być dyrbiała, ſ kotreżej hoſzio ßmerć błędni domoj pſchindu.

Mors Tunka. Duj wimi ßebi tu wucźbu ſ teho, ſo pjekńje jjeſch a pijeſch, jelii cźe na kermuſch pſcheproſcha.

Hanß Depla. Haj — jeſli — jeſli!

Spěwy.

Khwalena budź rózičźka, Kiž nam duzy ſakcźjewa.

(Schleſonſki narodny błóß: Alle Vögel ſind ſchon da ꝛc.)

Żiwenje je dołha reźja,
Drohowanje po ßwjecźi,
W rjanach wołach jjedu kneźa,
Kiž jim penes natwari;
Khudy ſpuſchcźa ßo na nohi,
Jeho pucź tón nej' taf drohi;
Sswój dźjel dorja, weßela
Kózdy duzy namaka

Chor. Pſchecźelnu ßej ruku dajcźe
Dróharjo a ſaſpjewajcźe:
Khwalena budź rózičźka,
Kiž nam duzy ſakcźjewa!

Pſches młodoſzie cźiche wrota
Kózdy ſtupi do ßwjeta,
Nadźija ta hwjeſda ſkota
Wedźe wſchjech, bje do prjedka;
Strowoſź, radoſź k bokej dźetej,
S rózjemi pucź poſzeletej,
S lózkim ſchidołom mußličźka
Pſche wſchje hory ſejhrawa. —

Chor. Pſchecźelnu ßej ruku dajcźe ꝛc.

Ljeta lecźa, hraje ſpanu,
Wutroby ßo jenocźa,
Stup ßo dźe, ſtup konje cźahnu
Racźinow a horow dla.
Staroſzie pucź wobljetuja,
Płacźne deſchcźje pſchepaduja;
Kraßne rózje pſchi pucźu,
Ale jeno k troſchtej kcźu —

Chor. Pſchecźelnu ßej ruku dajcźe ꝛc.

Pucź ßo dli a bjeke włóſki
Sswjedki ſwróznych ljetow ßu,
Stuleni, kaž radne klóſki
Dróharjo pomałſcho cu;
Sprjoznje k hwjezdam kózdy hlada,
Hoſpodu tam mucźny jada,
Hacź ßo k rowu pſchibliža
A ſwón rejźu wuſwonja;

Chor. Pſchecźelnu ßej ruku dajcźe
Dróharjo a ſaſpjewajcźe:
Khwalena budź rózičźka,
Kiž nam duzy ſakcźjewa! —

* * *

Cźahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dworniſchcźa.

Do Draždźan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecźor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecźor 7 h. 50 m.

Penežna płacźiſna.

W Lipſku, 31. auguſta: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cźerwjeny ſloty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 88; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 16½ tl.

Cyrkwinske powjeſće.

Křćenej:

Michałska cyrkej: Marja Madlena, Jana Bernharta, thježnika w Dobruſchi, dź. — Marja Amalia, Jana Pjetſcha, wulkſahrodnika w Bobolzach, dź.

Zemrjetaj.

Dźeń 20. auguſta: Marja Helena, Auguſta Renča, wobydlerja na Židowi, dź., 10 m. — 21., Jan Jurij Diſnař, wobydlerw Ratarezach, 79 l.

Nawěſtnik.

Dopomnenje na nebo Hanu Erneſtinu Kalichez ſe Schekez.

Sso hižom ljeto dokonja,
So jandźel ßmercźje ſwoła
Po krotkej ſtyſknej khoroſzi
To waſche dźjeczo najlubſche.

Wona ſchcźjen nebje ßydom ljet,
Hdyž wopuſchczíła bje tón ßwjet
A dźjeſche takle ſahe dom
Sa ßwojim młodßim bratſkom.

Wona ßo Bohu modleſche
A ruczy k nebju poſbjehny,
Wſchje ſchtuczki ßebi wuſpjewa,
Kiž we ſchuli bje nawukła.

A dźjeſche, lubej ſtarſchej tu,
Sso nerudźtaj taf pſches mjeru,
Ja poczahnu njetk do nebja,
Tam budu pola Jeſußa.

Drje ſrani waju wutrobu,
Hdyž ſapſchiła waj' ſa rufu,
Ssej ßwoje pady wotproſcha,
Kiž tudy bjeſche wobeſchła.

Sso, luba maczje, nerudź taf,
Paf dawaj ſa to Bohu dźaf,

So twoja dźówka jenička
Je ſahe wuſchka ſe ßwjeta.

Ach luby nano, nerudź ßo,
Wſchak maſch ſchczjen ßyna jeneho,
Tón b'dje ßo ſtaracj ſa tebe,
Hdyż ſmjejeſch włoßy ſchjedźiwe.

Kak budu ja ßo weßelicj,
Hdyż budźetaj wój ſa mnu pſchińcj,
Duż proſchtaj a tej ſpjewajtaj,
So junu ſa mnu pſchińdźetaj.

Ju woplakuje ſtary dźjed,
Kiż je pſches woßomdźeßat ljet
Toh' wona predy ſweßeli,
Njetk wón pak pſches nju żałoſći.

To ſbożje, kotraż wona njet
Je doſtała, to neda ßwjet;
Tam noßy palmy dobycja
A ſ jandźelemi ſaſpjewa.

Tam khodźi w króni żiwenja
A ſpjewa pſalmy dobycja:
O ßwjaty, ßwjaty, ßwjaty je
Naſch Boh ton knes a woſtane.

(Se ſchekeczaniſkeje woko'noſće.)

Kachlowſke ßerbſke ew. luth. towarſtwo ſmjele jutſe nedźelu 2. ſeptembra ſhromadźiſnu

Wſchedne ßydſtwo.

Kołźe

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyſchej płaczińi w Budyſchini na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Wulki ſkład hoſdźow wſchitkich druźinow

ßym ja ſ wulkeje hoſdźoweje fabriki na pſchedań doſtał a pſchedawam te ßame po jara tunich fabrikſkich płaczińach tudy w Budyſchini, każ też na klamarni w Kotezach. **J. G. F. Nieckſch.**

Suche droždźe

ſylje ßylne a po kotrychż ßo derje hiba, ma ſtajnje cjerſtwe na pſchedań w Budyſchini na ßerbſkej haßy w welbi, pſched kotrymż ſtaj dwaj muraj wupoſßnenaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Woſſewenje.

Wot wjazorych ratarjow ßo w nowiſchim cjaßu wele hewak zylje nethmanych łapkow, tak menowanych hnójnych łapkow, kupuje, ſo bychu ſ nimi pola hnojili, kiż ßu trochu pjeßaczne a teho dla łóhko wuſthnu. Tajke łapki ßo ſ maſchinu drobnje rosrjeſaja abo ßo ſe ßekeru na peńku rosrubaja a ßo potom na polo roskidaja a, tak rucźje hacź mózno, ſaworaja. Hdyż tute łapki junu ſmokneja, dha wobarnuja woni łóhke, pjeßaczne lezomnoſźje pſchi wulkej horzoczi a ßuchoczi pſched ſpjeſchnym wuſthnenjom a ſpomózeja roźenje płodow też jako jara dobre hnojidło, kotrež pecja 2 hacź 3 ljeta wudźerżi, jara woßebnje. Na kórz pola ßo 2 hacź 8 zentnarjow, po ſpodobanju wobßedźerja a po potrebnoſći pola roskida. Woßebje wużitne dyrbi bycź, bjernam a kałej tajke łapki pſchilojeck a je ſ perſchczu poßypacź, hdyż wone pſchi wulkej horzoczi a ßuchoczi khłódnoſź a włóżnoſź djerża.

Tajke łapki ßu pola me njetko hiſchcze nerjeſane a poſdźiſcho na drobne rosrubane we wulkich djelbach k doſtaczu.

W Budyſchini, w khlamach k dwjemaj muromaj. J. G. F. Nieckſch.

Warnowanje.

Ja warnuju ſ tutym kóždeho, ſo by mojemu ßynej Janej Wejſarej niczo nepożczował, dokelż ja niczo wjaz ſa neho nepłaczu, abo ſo by nichton niczo wot neho nekupował, dokelż budu ßebi te wot neho pſchedate wjezy ſaßo żadacź.

Marja Mucźerez, djelena Wejſarjowa ſ Bórku.

Wote mne djelane

draždźanſke beńtuſchki pſche kurjaze woka poſkiczuja tak łóhki, każ wjeſźje pomhaju ßrjedk k wotſtronenju tutere tak bolośnere ciwilje. W Draždźanach pſchedawa je **jandźelſka haptyka**, w Budyſchiniż pak **hrodowſka haptyka.** **H. Werner.**

Njehdże 30 kórzow popela leži w hrodowſkej haptyzy tunjo na pſchedań.

Pruſke nationalne ſawjeſzenſke towarſtwo w Stettini

ſe ſakładnym kapitalom wot

tſjóch millionow toler

a ſ wulkim reſervefondom, bere ſawjeſzenja na mobilije, maſchiny, twory, grat, żito a płody wſchitkich druźinow pſche wóhnjowu ſchkodu po tunich, ale twerdych prämiach be wſchitkeho dopłaczowanja.

K horjebranju tajkich ſawjeſzenjow porucja ßo, pod ßlubenjom jich najſwjeſchnitſcheho a najßwjedomniwſcheho wuwedjenja

hlowny agent pruſk. nationalneho ſawjeſzeńſkeho towarſtwa w Stettini.

G. A. Löwenig w Budyſchini.

NJEMSKI PHOENIX,

Wohenjawj ſzjaze towarſtwo w Frankfurczi n/M

Sakładny kapital: Połſcheſta milliona ſchjeßnakow.

Tuto towarſtwo ſawjeſjza: Mobiliar, twory, žita, ſkót, ratarſki grat, fabrikſki grat atd. po twerdych, tunich prämijacha netreb a žadyn ſawjeſzjazy niczo dopłaczowacz, byrnje ßo wulka wohenjowa ſchkoda ſtała.

Spodobne wumjenenja, po kotrychž towarſtwo ſarunanje dawa, ſ zyła ſchkodowanje wupytuje, ßu k temu ßłužiłe, ſo je ßo jeho ſkutkowanje jara rosſchjeriło a podpißany agent porucza ßo k wobſtaranju ſawjeſzenjow wſchitkich družinow, je tež k wudzjelenju wſcheho požadaneho wułoženja ſtajnje hotowy. Proſpekty a podpißanſke formulary móža ßo pola neho darmo doſtacž.

W Budyſchinje, w juniju 1855. **Wilh. Jakob**, na žitnym torhoſchczu.

Kóń na pſchedań.

Jeneho jara dobreho, zylje khmaneho konja do dzjeła ma po jara tunej płaczisni poruczność pſchedacz pſchekupz

M. A. Flanderka w Budyſchini.

Karpjaze tſjelenje

budže 2. ſeptembra (nedželu) pola podpißaneho wotdžeržane. Sapoczatk popołnju w 3 hodzinach. Po tſjelenju karpjaza hoſzina. K temu wſchemu najpodwólniſcho pſcheproſchuje

Schotta, hoſzeńzař w Cžełchowi.

Konzert a bal

k zneńſkemu ßwedženej

nedželu 2. ſeptembra w hoſzeńzu w Barczi, wot nowoſalzowſkeho tſjelzowſkeho hudžbneho chora, k cžemuž najpodwolniſcho pſcheproſcha **Thomas.**

Konzert na Cžornobohu

nedželu 2. ſeptembra wot hudžby 15. bataillona budyſkeho wojſka. Sapoczatk popołnju w 3 hodzinach. Saſtup 2 nßl. **Biehl.**

Kwjetkne reje

w Roswodezach

jutſje nedželu 2. ſeptembra, na kotrež ßo najpodwólniſcho pſcheproſchuje.

Mißionſki poßoł cžo. 8

je wuſchoł a może ßo w Ssmolerjowej knihařni ſa 5 np. doſtacž.

W Ssmolerjowej knihařni w Budyſchini ßu k doſtaczu:

Sserbſke baßnje, ßwojemu wulzy lubemu ludej podate k wužitku a k ſabawenju wot H. S. 2½ nßl.

Nedžela. K ónowany piß w. B. Schwerina. 2½ n.

Sserbſke horny Łužizy. Statiſtika wot E. B. Jakuba a J. Kuczaoka. 8 nßl.

Ribowczenjo, politiſke powedanczko wot J. B. Muczinka. 2½ nßl.

Hród na ſhoreſſej hori Landskróni, powedanczko wot J. B. Muczinka. 3 nßl.

Selenſka a jeje wobydlerjo. Wot K. A. Jencža. Prjeni a druhi dzjel; 10 nßt.

Ssobudar na pucz pſches ßwjet do nebja. Wot E. B. Jakuba. 3 nßl.

Kńez Mudré, Wěncz mawóch powetantžkow wot M. Buka. 5 nßl.

Dobroty, dziwy a ßudy Bože nad iſraelſkimi dzjeczimi, wot K. A. Jencža 5 nßl.

Bibliſte ſtawiſny aby hiſtoriſki wuczawk ſtareho a noweho teſtamenja. Wot J. Bartka a K. E. Pekarja. 10 nßl.

Ssmolerjowa knihařnja w Budyſchini ſ tutym najpodwolniſcho woſjewja, ſo wona tež wſchitke njemſke cžaßopißy wobſtara, jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Sächſiſches Kirchen und Schulblatt, Sächſiſche Schulzeitung, Pilger atd.

Zandzenu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Korc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Nowa rožka	6	10	5	22½	6	2½	Rjepik	8	20	—	—	—	—
Pſcheńza	8	5	6	20	7	25	Jahły	8	10	8	—	8	5
Jeczmeń	4	10	3	27½	4	5	Hejduſchka	6	—	5	20	5	25
Wowß	2	10	1	25	2	5	Nowe bjerny	1	18	1	10	1	14
[illegible]	6	—	5	20	5	25	Kano hutry	—	14	—	12	—	13

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb Now při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Stwortlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 36. 8. septembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wosjewenje. Sswjetne podawki. S Kanez. S Łuska. S Łuwoczjiz. S Pomerez. S Maleschez. S Lubija. S Budyschina. S Lipska. Dopißy Wobrasy se žiwenja (IV). Knihi sa jatych. Hanß Depla a Mois Tunka. Pschilopk. Spjewy. Czahi sakskoschles. želesn. Zyrkw. poweszje. Nawjeschtnik.

Wosjewenje,

woheńsawjeszjaze towaŕstwo „Borussia“ w Barlini nastupaze.

Kralowska woheńsawjeszeńska kommißia je hižom 10. aug. t. l. rosswjasanje a horjesbjehnenje towaŕstwa Borußije, we wurjadnej shromadžisni jeho akzionarow 29. julija 1855 wobsanknene, kaž tež pschepodaczje wschitkich pschi Borussii sczinenych sawjeszeńjow na Magdeburgske woheńsawjeszjaze towaŕstwo sa dobre spósnała s tym pschispomnenjom, so sawjeszenja pola Borußije hacž na dalische hischcze płacza.

Tajkemu wosjewenju ma kralowska woheńsawjeszeńska kommißia po porucznoszi hischcze pschistajicz a s tutym k sjawnemu nawedženju pschepodacz, so budže czaß, hdžež konzeßia towaŕstwa Borußije w sakskich krajach wjazy nepłaczi a tuto towaŕstwo ßo zylje horjesbjehne, pschichodnje wosjeweny, wysche teho pak ßo njetko hischcze na to pokasuje, so woheńsawjeszjaze towaŕstwo Borussia w Barlini tu khwili hischcze wobsteji a so jeho pschißłuschnoszje k sawjeszenym, hacž runje ßo s nim nowe sawjeszenja a jich prolongazia sczinicz neßmje, hischcze na žane waschnje spanyłe nejßu, — a so po tajkim nichtón do žaneho druheho woheńsawjeszjazeho towaŕstwa stupicz nemóže, kiž ßwoje pschi Borussii sczinene sawjeszenje s dowólnoszju tuteho towaŕstwa predy horjesbjehnył neje, dokelž by ßo to jako dwojne sawjeszenje spósnacz a khostacz dyrbjało. — — W Draždžanach, 28. augusta 1855.

Kralowska woheńsawjeszeńska komißia.

Oberländer. Hayn.

Swětne podawki.

Sakska. Pschi wróczenju do Draždžan bu kral 30. augusta wot tamnischich kralowskich a mjeschczanskich sastojnstwow jara czeszjomnje powitany. Lipske dwórnischczo a wokolnosz bje jara renje s wjenzami a pletwami wudebena a hewak tež pyschnje poßwjeczena. Kral je ßo potom bórsy na ßwój ljetny pschebytk do Pilniz podał. — Ministerstwo kultußa a sjawneho wuczeństwa je wobsanknyło, so ma ßo k dopomnenju na nabóžniski mjer, 25. septembra 1555 w Augsburgu sczineny, we wschitkich evangelskich zyrkwjach 16. nedželu po ßwjatej trojizy (23. septembra) jubelski a dżakny ßwedżeń ßweczicz. Tutón ma ßo ßobotu predy popołnju w 1 w tsjóch woßebitych dołhich ronach zyłu hodžinu dołho saswonicz a dyrbi ßo, jeli móžno, potom modleńska hodžina jako dobre pschihotowanje na tón ßwedżeń wotdżerżecz, pschi kotrejž budže tež sa tych, kiž chzedża ßo nasajtra na sjawnym wužiwanju Božeho wotkasanja wobdžjelicz, shromadna spowedž dżerżana. W tutej modleńskej hodžini ma ßo 100. psalm jako tert nałožicz. Na ßwedżenju ßamym dyrbi ßo dopołnja a popołnju dospołna Boža ßłužba s prjedowanjom a wołtařnej ßłužbu dżerżecz a to wscho tak, kaž na róczných czaßach. Sswedżeńske czehnenje woßady abo młodych ludži abo schulerjow je dowolene. Popołnischa Boža ßłužba ma ßo woßebje k powuczenju a natwarenju młodoszje nałožicz. — Na gymnasiach, seminarach, realnych schulach, kaž tež w hornich klaßach ludowych schulow ma ßo dżeń predy pschihódny pschedßwedżeń dżerżecz. — S Lubija pißaja, so budže tamnischi želesniczny móst sa schjesz nedżel hotowy. — Bu-

dyszy wojazy ßu ßo wutoru do Draždžan podali a smjeja 1. infanteriebrigada pola Leisniga, 2. pola Frohburga, 3. pola Wurzena, tsjelzojo pola Mutzschena, gardyjjesni pola Pirny, 1. regiment jjesnych pola Freiberga, 2. pola Lausigka a 3. pola Zwenkau'a ßwoje ljetusche nasymske exerzizije. Leibbrigada wostane tón cžaß w Draždžanach.

Prußy. Njekotre nowiny powedaja, so chze ministerstwo wschitke žito, kotrež sa wójsko treba, w Amerizy kupicž, hdžež ßu ßo žita pecža ljetßa derje radžiłe. — Ministerstwo je dowoliło, so ßmje ßo žito a warenje dale bes zła do kraja wosycž. — W pruskich ßuknowych fabrikach je tu khwilu wele ßukna sa turkowske wójsko samłoweneho. — Kral chze ßo pecža na ßwój hród Stólzenfels pola Rheina podacž. — Weřch Sulkowski je 100 tl. schtrafy dacž dyrbjał, dokelž bjesche na zusych ležomnoszjach na hońtwi był. Tež ßu jemu dwanacže jara drohich hońtskich pßów na tutej hońtwi sajeli a potom pschedali. — W Wrótßławju kholera khjetro móznje kneži.

Rakußy. W tutym khježorstwi, woßebje w jeho italskich krajach, mrjeje hischcže pschezo wele ludži na kholeru. — Žnje ßu w Rakuskej ßrjene byłe, tak so budže jich wunoschk sa tamnischu potrebu doßahacž a ßnadž tež hischcže njeschto k pschedawanju do wukraja wysche wostane.

Franzowska. Sa cžaß pschebywanja jendželskeje kraloweje w Parisu je tam tejko zusych ludži było, so ßo ta summa, kotruž ßu tam pschetrebali, na 150 millionow nórtow woblicža. — We wokolnoszi mjesta Angers'a sta ßo 26. augusta njehdže wot 400 džjełaczerjow w tamnischich skałach sbježk, a to pecža teho dla, dokelž chzychu ßebi wetschu sdu wutwungowacž. Wójsko jich bórsy rosehna a njehdže 120 sbježkarjow bu sajatych. — Abdelkader je do Franzowskeje pschijjeł. — W Parisu je kholera wudyriła.

Italska. Bamž je jara khorowaty. — W sardinskim mjeszi Saßari'u, kiž ma njehdže 25,000 wobydlerjow, je w 12 dnjach 4325 ludži na kholeru wumreło, tak so je tam skoro kóždy schesty cžlowek na tutu khorosz wumreł.

Turkowska. S Asiskeje je powesz pschischła, so ßu Rußojo 4. augusta nadpad na twerdžisnu Kars scžinili, ale saßo hacž do Keupri-Keni'a zofacž dyrbeli. Turkowske ministerstwo chze tam skere ljepe 30,000 muži póßłacž, kotrychž budže najskere Omer pascha kommandjerowacž.

Rußowska. Jendželcženjo ßu se skutkowanjom ßwojeho łódžstwa w naranschim morju mało spokojom a mórcža na to, so budže ßo to ljetßa saßo domoj wróccžicž dyrbecž a neje tam niczo wucžiniło. — Pschi tsjelenju na Sweaborg ßu ßo s wetscha wschitke jendželske morsarje skasyłe, tak so buchu wot admirala Dundasa hnydom domoj póßłane.

Franzowszy generalojo pischu s Krymy, so je Rußam njetko jara cžežko, ßwoju zyrobu w potrebnej mjeri dostawacž, dokelž ju dale psches asowske morjo pschiwožowacž nemóža. Sjenocženi nepschecželjo Rußow maja tam pak njetko zyroby dosz a cžinja tež na symske cžaß tajke pschihoty, so budža w symi bes wulkeje wobcžežnoszje w Krymi wutracž móz.

Telegrafiske depeschje. Ruski weřch Gorcžakow wosjewja se Sepastopola wot 30 augusta wecžor 11 hodžinach: W nozy wot 28. k 29. t. m. sapalichmy nepschecželam wulku hromadu bombow, kotrež w naschej predawschej lunecži (wobtwerdženju) Kamcžatzy ležachu. (Psches to je na 300 Franzowsow žiwenje shubiło, kaž s Parisa pißaja.) Tsjelenje je ßrjene, jenož s khwilemi khjetro ßylne. — Jendželski general Simpson wosjewja wot 31. augusta: Rußojo scžinichu sańdženu nóz wupad na nasche džjeła, kotrež napschecžiwo redanej twarimy, a skasychu tam njekotre maliczkoszje. — Franzowski general Pelißier wosjewja wot 31. augusta: Wscho derje dže, my pokracžujemy. — Ruski weřch Gorcžakow wosjewja wot 1. augusta: Nepschecželowe tsjelenje je kaž w predawschich dnjach. Hewak niczo noweho.

Ze Serbow.

S Kanez. Tudomny bur Br—k bje ßebi wóndanjo w Kulowi konja kupił, tola na druhi dzeń tón kóń tak sakhadžecž pocža, so jeho smjerowacž nemóžachu a ßo sdasche, so drje je wrótny. Na to po wokreßneho skotoljekarja w Kameńzu póßłachu a tón ßamy jeho tež hnydom sa zylje

wrótneho wupraji a pódla pschiporucži, so dyrbi ßo sakłócz. To ßo tez „sta. Ale bes tym, so ßo koża wotcjahowasche, pschińdże list wot wyschnoszje, so je tón koń wot skażeneho pßa skußany a tez najskere skażeny a so dyrbi ßo bórsy skónzowacz. Menujzy tón pomenowany kóń bjesche jenemu njemskemu burej sa Kameńjom błuschak, kotremuż bje ßo poß slasył a teho konja skußak. Tón bur bje drje tajkeho pßa bórsy satsjelicz dak, ale teho konja bje jemu schkoda, dokelż bjesche rjany. Wón teho dla se ßwojim wotroczkom, kiż jenoż wo tej wjezy wedżische, psches jene pschińdże, so by teho konja na hermanku pschedak a nikomu niczo dale wo tym neprajik. To bu tez wuwedżene. Ale posdżischo ßo wobaj swadżischtaj a tón pohonez poda ßo do Kameńża a sjewi tam wschitko wyschnoszi. Na to bu wot teje ßamele hnydom tón spomneny list do Kulowa pósłany, kiż wot tam k nam pschińdże a, kaj móże ßebi kózdy myßlicj, wulke postrózenje do Br—z domu a do zyłeje wßy pschineße. Tón kóń bje menujzu Br—a wj zy krócj skußak; skotoljekař bje ßo pschi sakłóczu do porsta rjeinył; tón, kiż bje konja bjelik, bje krawy nóż do huby brak; domjazy poß bje hižom konjazy schlink sejrak; howjasy skót bje tón djeczel dostak, kiż bje kóń leżo wostajik: — a tak je strach wulki, so móże hischcże wetsche neßożje s teho nostacz. Tola pak ßo nadżijamy, so to Bóh hnadnje wotwobroczi, dokelż wschitzy pomenowani wschu możnu ljekarsku pomoz trebaja a dokelż je tón pßyk satsjeleny, wschitke weßne pßy a kóczki pak pod wobkedżbowanje stajene.

W kożi sarjesaneho pßa bjechu hischcże tam suby widżicz, hdżej bjesche pßyk konja skußak.

S Lusk a. Nedżelu 26. auguska chzysche ßebi tudomny khjeżkař Semich njekotre kruschwje s jara wyßoleje, psched jeho khjeżu stejazeje kruschwiny seschczipacz. Ale pschi tym mjejesche wón to neßożje, so s neje delje pany a ßo na hłowi a ljewej ruzy tak srani, so bu w krwi leżo wot jeho żony sa morweho namakany a tez sa tajkeho do khjeżje doneßeny. Póndżelu dopołnja sdasche ßo, kaj by ßo chzył poljepschowacz, ale hižom psched weczorom teho ßameho dnja wumre wón, wot ßwojeje żony a dweju djeseżjow wutrobnje wopłakowany.

S Luwoczin. Psched njekotrym czaßom bjechu luwschinskemu kneżej njekotre pópy s pola nedaloko Luwoczin kranene. Na to bu wot wósporskeho jandarmy a weßnych grychtow wo wßy wupytowane a pola jeneho se wßy njeschto ßnopow sajatych a hacj do wuczinenja wjezy pola rychtarja skhowanych. Tez pola khjeżkarja Krawza sdasche ßo njeschto zuseho żita bycz. Tón ßamy tez hnydom k temu stejesche, so je jenu pópu s pola wotneßł, woteńdże pak na mjeżi k rjezy wysche Luwoczin a tepi ßo tam. Wón bu hakle tseczi djeń pytany a tam namakany.

S Pomorez. W nastupanju tudomneho wóhnju poweda ßo, so je ßo na knežich deleńzach, hdżez bje jara wele rapßowych truczkow naßypanych, palicz poczało. Djewecz czeledżinam je ßo wschitko do czista spaliło, dokelż biechu s wetscha wschitzy na polu a czi, kiż biechu doma, skót wón puschczachu, bes tym hacj ßo jich wjezy palichu. Kneżej ryczerkublerej je ßo wele żita spaliło a tez wschelake maschiny, kotrychż wón mało nemjejesche. A w jenej kólni, kotraż ßo tez ßobu spali, bu wschelaki domjazy a rólny grat do popeła pschewobroczeny. Knes s Zenker bje pak pecza sawjeseny. — Wulku schkodu wsa sahrodnik Lubenski, kotremuż je ßo, hacj bu runje wele wunoschene, tola jara wele spaliło, dokelż neje sawjeseny a bje hakle psched krótkim czaßom do Pomorez pschicjahnył a jow ßwoje hospodarstwo ljedom trochu srjadował.

S Malesch ez. Każ bje sandżene ßwjatki konferenza ßerbskich duchownych w Budyschini wobsanknyła, ßwecżesche ßo sandżenu ßredu 29. auguska ljetuschi ßerbski mißionski ßwedżeń w Maleschezach. Maleschanska woßada bje k temu ßamemu ßwoju zyrkej pyschnje s wjenzami a se wschelakimi plewami wupyschika, s bliska a s daloka pak bjechu ßo k ßwjatoczнemu wobeńdżenju tuteho ßwedżenja tsinaczio ßerbszy duchomni a schjeßnaczio ßerbszy wuczerjo se Saskeje a s Pruskeje hromadu seschli. Hacj runje bje hischcże na polach nusne djeło, dha bjechu tola bohate ßyłe mißionskich

pscheczelow pschischke, tak so bje maleschanski Boži dom nimale polny poßlucharjow. Mißionske prjedowanje dzerzesche k. farař Jäkel s Horneho Wujesda po ßlowach ßwjateho Mattheja 28, 18—20. Wón wotmolwi w tym ßamym na to praschenje: schto dyrbi naß k mißionstwu wubudzicz, menujzy pschikasnja sbóžnika, wulke hubenstwo póhanskich ludow a dzakomnosz nascheje wutroby. Po prjedowanju spjewachu knežja wuczerjo a schulerske dzjeczi tutón rjany khjerlusch, jeli ßo nemolimy, wot knesa fararja Trautmanna sa mißionski ßwedzeń wudzjelany:

Bohu czesz, wón po wschjem ßwjeczi
Sswojich póßlow pósżele,
A sa ßwoje lube dzjeczi
Póhanow tež posnacz chze.

Bohu czesz, kschiž Khrystußowy
Dostane to dobyczje;
Hižom ßwojej Bójskej hlowy
Wschelki lud ßo sraduje.

Bohu czesz, ßo bliži wschudže
Hlaj tón sloty, sbóžny czaß,
So by jedyn pastyř ludzi
Jako jene stadło paß'.

Bohu czesz, haj, saspjewajmy
Khwalbu jemu shromadnje:
Wjeczny dzak ßwój jemu dajmy
Se rtom a se skutkami!

Po wuspjewanju tuteho khjerluscha poda nam k. farař Thiema s Barta pschehlad zyleje dzjelawoszje na mißionskim poli a woßebje tež rosprawu wo skutkowanju naschich evangelskolutherskich mißionarow w Indiskej, sjenoczenu se wschelakimi rjanymi pschikładami noweho žiwenia a smyßlenja wobróczenych póhanow. K. duch. Klin s Ketliz wobsankny napoßledku zylu ßwjatocznosz s rjanej wubudzazej modlitwu a próstwu wo dalische Boże žohnowanje mißionskeho skutka. Psched zyrkwinymi duremi nahromadzi ßo potom nimalje schtyrnacze tolerjow sa mißionstwo. —

S Lubija. Pola tudomneho knihiczischczerja Durolda stej ßo wóndano dwje nowej ßerbskej knižzy czischczałej, menujzy jene prjedowanje wot k. archidiak. Krawza, dzerzane po pohrebje jeneho sarażeneho młodzenza, wjesteho Hauptmanna s Ljewałda, a jene knižki wot Wólteredórfa „kraßna khwalba wumóženeho hrjeschnika" pschełożene wot k. diak. Lahody. Hdže stej tutej knižzy k dostaczu, nam snate neje.

S Budyschina. Nascha hłowna straž abo hauptwacha na torhoschczu ßo pilnje twari a budže w bližschim czaßu hotowa. Tež je ßo wóndanjo sapoczatk twarenja noweho krajnostawskeho seminara stał. Wón dostane ßwoje mjesto na polu psched polonschej stroni Budyschina, na ljewym boku schczežki, kiž s mjesta na želesnizu wedže.

S Lipska. Sańdzeny mjeßaz je dotalny studenta Jan Bedrich Herrmann Voigt, rodzeny s Hrodzischcza, po derje wobstatym pruhowanju prawisna sakskich duchomnskich kandidatow dostał.

Dopisy.

S Drezdzan. Pschi tym hrimanju, kotrež, kaž tydzenja pißachmy, dzenß dwje nedzeli psches nasche mjesto czehnische, dyri tudy błysk psches wotczinene wokno do schtwórteho poskhoda jeneje khježje, nesapali pak, ale sajjedže psches wotewrene durje do pódlanskeje stwy, hdzež szjenu wobodre a hosdziki wutorha, na kotrychž snamenja wißachu, a wuńdže, nikoho newobschkodziwschi, saßo psches tame wokno, na czož ßo po tßjeschnej rowi delje puschczi a njekotrych ludzi pohluschi, kiž na haßy blisko khježje stejachu. Na druhich mjestnach, woßebje w Marienbergu a Annabergu, ßu tón ßamón dzeń załoßne krupy byłe, tak so ßu žita zylje sbite. Shromadnje je tamne newedro psches dołhu ßmuhu krajow schło, wot Mnichowa (München) hacz do Hamburga, a je we wele stronach wschelaku schkodu naczinilo. — Tón kónzert, kiž ßo 8. prażnika k dopomneczu na sbożomne wumóženje sakskeju prynzow Ernsta a Albrechta dzerzesche, je Pestalozzi'skemu wustawej 1000 toleř czisteho dobytka pschineßł. — W mjeßazu žneńzu je 10,019 zusych w naschim mjeszi pobyło, wot noweho ljeta wschjech hromadzje 49,717. — Wot kholery pola naß, dzakowano bohu, niczo wjazy ßłyschecz neje. — Wóndano ßo tudy jenej žoni schtrychowanske schwabliczki w saku sapalichu; ludzjo, kiž pschiskoczichu, pak woheń sadußychu, hewak budzische wona załostnu ßmercz namakała. To chzył kóždy derje wopomnicz, kiž tajke schtrychowaniczki treba: pschetož wone sapaleju ßo niz jeno psches schurowanje (rybowanje), ale tež wot ßłónza; a na to nech tež spomnimy, so ßu hižom ßmercz pschineßłe, hdyž ßu ßo hdže do jjedzje ßunyłe, abo hdyž ßu dzjeczi je do hubki tykałe. — Skónz tamneho tydzenja dzjeławy muž dweju mulerjow w spiritußowej fabrizy khlubu je spiritußom pola, a na to tón wrótny nekraßnik

jeneho wot neju se schtrychowanicźku skradzu sapali. Tón wbohi cźlowek hnydom we wóhnju stejesche, a runjeż jemu na mjeźi krastu s cźjeła storhachu, dha bu tola tak załoßnje wobschkodjeny, so drje, wostane-li żiwy, żenje wjazy k dźi tu khmany nebudze. Hlajcje, khlubucźinenje s wohnjom, s tßjelenjom, s nożemi a t. d. neje newinojty żort, ale je hijom husto tak frudny kónz mjelo, so hinak nemożemy, hacź kóżdeho cźloweka psched tajkej cźertowskej hru należnje warnowacź.

Wobrasy se żiwenja.

IV.

Sańdżeny krócź, mój pschecźelo, cźe napominach, so by ßwjeru pschepytał a rospomnił, hacź ßym temu mordarej cźlowskeho sboża, palenzej, s mojimi ryczemi bliśko stupił a piches mjeru wele na jeho rachnonku pißacź ßo sthróblił. Ssy jo cźinił, dha do prjedka wjem, so ßy so mnu psches jene.

Ja pak ßo boju, so wele cźitarjow Nowinow, to tam prajene żaneho rospomnecza hodne nedżerji; wele wjazy te ßame, hdyż ßu je pschecźitali, precź położi, a njetk je — hameń.

Sa tajkich je nusne, so ßo do dróbneho ryczi, hewak je podarmo, so ßo pero sastaji. A to dyrbi ßo stacź.

Mam dha pak tajkich cźitarjow, kiż moje ßłowa s kedżbliwoszju cźitaja, je rospomnu, we wutrobi sthowaju a w prawym cźaßu pschi tej aby tamnej składnosći saßo wudawaju? Mam tajkich, kiż k temu a k tamnemu reknu: „Pój hew, bratśe! ponuchaj na tu rózicźku?“ Kak ßłodzi tuta kapka?

Ja ßo nadźiju! Njetk pójcze a poßłuchajcze dale. Do kóżdeje ruki wosmu trubel, a chzu trubicź a wołacź:

„Pójcze ßem wulzy a maki, stari a młodzi, bohacźi a khudzi palenzowi bratrja, a tej wy ßotry; wy, kiż wy weczor s tej lubej, lubej bleschku lehnycź dżecze a rano s nej stawacże; wy, kiż wy ju zyliczki dżeń w kapły noßycze a ßo bojicze, so by hewak wustudnyła; wy, kotrymż jel cźini, so mrócźelje palenz nedawaju a rjeczi a rjeki paleńz nejßu; wy, kiż wy żanu druhu sbóżnosć nesnajecże, khiba tu, kotruż palenz dawa; wy, kiż wy na schkleńcźku palenza sze, każ cźert na duschu, a sa nju wschitko cźinicże, by tej bratrowstwo s cźertom było. Haj, pójcze ßem, ja chzu wam woneschko naschcźipacź a hromadu splesć, so dyrbicze ßwoje weßelje mjecź; ja chzu wam sopu nadrebicź, kotraż wam żołdk wucźiści a pschi tym w bruschi schcźipa!“

A ty, mój pschecźelo, hdźeż jeneho tajkeho palenzoweho bratra, (aby tej ßotru) nadeńdżesch, pschezo sapschimń jeho ta wuschi a pschiwedź jeho hew. A necha hicź, dha — kiwaj jeno se schkleńcźko, wón hijom pobjehne.

Dżeń ßwita. Ludźjo stawaju. S wuhnja ßo kuri. Ssnjedanje ßo pschihotuje.

Kajka tam maluschka khjeźka? S wuhnja ßo nekuri. Nechadźa tam ludźjo ßnjedacź?

We wokeńzy je schmarka. Ja chzu kuknycź, schto tam cźinja, hacź ßu sestawali, aby niz.

Haj, sestawali ßu. Muż a żona ßedźitaj sa blidom a — — ßnjedataj. Jene, dwje, isi dźiecźi leża na njekaśkim borli w kucźuku, a jene w hubenej kolebzy, s lapami wodżete. W chudźom luta khudoba.

Dźiecźi ßo pócźineja hibacź, stawaja, stupja k blidu a — ßnjedaja ßobu.

Małe bljede dźiecźo w kolebzy wotcźini też wócźzy a pócźne płakacź. Dljesbi cźaß na ne nekedźbuja. Wone płacże bźle a bźle.

Macź stane, nacźini wusoł wot khljeba, womacźa jón w schalzy na blidźi a tykne jón małemu schkewrjakej do hubki. Dźiecźo je s mjerom.

Wschitko — ßnjeda! Wuheń ßo neje kurił. — Schto tam w kucźi? — Hlej, satan, cźert! Won pokasuje s porstom na zyłu ßwojbu a woschcźerja ßo weßela polny, so ßo wopusch tschaße.

A schto tam? — Jandźel! Wón płacże a ruzy łama.

Chżesch wedźicź, cźeho dla?

Palenz ßnjedaja. — —

Wuheń ßo neje kurił. †

Knihi sa jatych.

Najpodwólnischo podpißanaj wosjewischtaj w 30. cźiśli Serb. Nowinow, so ßo drje jatym w tudomnych krajnych jastwach dobre, se ßwjateho pißma cźerpane knihi do ruki dawaja, psches kotreż móhli ßo w Bójskich a nebeskich wjezach roswucźicź, k pósnaciu ßwojeho hrjecha, k prawej wjeri a tak też k prawej pokucźi wobrocźicź a k wjernemu poljepschenju dowesć, — ale wonaj pschispomnischtaj tej, so, s wuwsacźom naschich Łużizow, serbsky jecźi we wschelakich jastwach żane tajke knihi we ßwojej macźernej ryczi nimaja. A dokelż też Boże ßłowo w macźernej ryczi bóle k wutrobi dże, dyżli w druhej ryczi, dha proscheschtaj wonaj wo nabożne serbske knihi, so byschtaj je jatym Serbam do ruki dacź mohłoj. Jeju prósstwa je ßo też wot wschelakich stronow luboszjiwje wußłyschała a wonaj staj hijom pjeknu ßyłu dobrych serbskich knihi dostałoj a chzetaj je skere ljepe wotpóßłacź. Predy dowolitaj ßebi pak wonaj tu należnu prestwu, jeli chzył tón abo tamny Serb hischcze żane tajke knihi daricź abo k swjasanju wschelakich pißmow nieschto penes dobrocźiwje dacź, so by to hacź do Michała t. l. scźinicź chzył. Schto ßmoj dostałoj a hdże je ßo wscho pósłało, wo tym budże potom sjawna rosprawa w Serb. Now. data.

J. K. Mrós.
J. E. Ssmolek.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wotřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Ludźio poczinaja tola jałoßnje nehanibiczi bycj.

Mots Tunka. Na kajke waschnje dha to?

Hanß Depla. Nó, so ßo jenu nóz kaj druhu w ſabrodach wokolo waleia a ßußodam wotporcjink kaja.

Mots Tunka. Dha drje do ßadu khodja?

Hanß Depla. Hdy by na tym dosz było, ale woni hischcze druhe nekasanstwa cjjerja!

Mots Tunka. Hdy bychu jenoż jeneho taikeho doßahnyli.

Hanß Depla. Hlaj, wóndano bje w jenej wßy rola Luba jedyn hoſpodaŕ jeneho tajkeho ptaczka popanył, ale wón ßo jemu ſaßo wußuje.

Mots Tunka. Dha drje je potom ſa nim bjeżał.

Hanß Depla. To neje, pschetoż wón bje teho nóżneho hawrona hižom taf ſpóſnał.

Přilopk.

⊙ Se Sinay w Belgiſkej pißaja, ſo ßu, jako mjejachu tam 23. auguſta t. l. jara cjeike a ßylne newedro, kiż bje wot jara huſtych a wulkich krupow pschewodjene, tute poßlene w jenym ſinayſkej gmejni ßłuſchazym haju a kerkowniſcheju pſches 2500 ptaczkow wſchelakeje druźiny (woßebje ſchkórzow!) 200 kurwotow a njehdże 40 ſajazow, kiż buchu tam morwe naſbjerane, ſabite.

* Kn. Hänſel, kiż je 16. aug., t. l. oſtrafórbark w Dreżdżanach wotnajaſał, eawa ſa tón ßamy ljetnje niż 12,365 ale 13,365 tol.

Spěwy.

Horda — truhuena.

Hłóß: Ha ſchoł je tón hólczik ton runy puczik ꝛc. (bes wospetowanja 2. rynczka).

Ha było mi pacholo Sdjarezach je,
To paßeſche koniki naſßwjetliſche
A lubwaſche holiczo najreniſcho.

Budź moja, budź moja ty najreniſcha,
Pſches macjeŕ a nanka cje lubuju ja,
Ty moja ßy myßliczka, króna a ſda.

Mi ſ pucja, mi ſ pucja ty pacholo dji,
Hódź neje tón konjazy ßłużomny mi,
Mój wjenaſchk ſa tebe ßo neveleni.

Tſt ljetka njetk pacholo ßłużiło je,
Hacj ſe ſchtyri brunymi ſjjeſdżowaſche
A kneſtatu draſtu ßo woblekaſche.

Budź moja, budź moja, ty najreniſcha,
Se ſchtyrimi jjeſdżu, njetk pohonci ßym ja,
Ty moja ßy myßliczka, króna a ſda.

Mi ſ pucja, mi ſ pucja ty pacholo dji,
Też kneſtaty pohoncj nej' hiſchcze hódź mi,
Wjenz kubleŕki tebi ßo neſeleni.

Schjeſt ljetkow njetk pacholo ßłużiło je,
W khureſczi ſe ſchtyrimi ſjjeſdżowaſche
A żidu a ßomot ßo woblekaſche.

Ha pacholu napſchecjo holiczo dże
Joh' witaſche, wjenaſchk ßwój pſchibor'waſche,
Knes hólczik pak ſ woſa won ſawyſkał je:

Mi ſ pucja, mi ſ pucja njetk holiczo dji,
Hdyż ſemſanka neſßy a poruna mi,
Twój wjenaſchk ty horda njetk drubemu wił!

* * *

Czahi sakskoschlesynskeje zelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipsku, 7. septembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 88; 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßlawi 16½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćena:

Michalska cyrkej: Hana Ernestina, Handrija Pjetscha, khježnika w Brjesowi, dž.

Zemrjeći:

Dzeń 28 augusta: Hana Madlena, G. Bolpiza, khježerja na Židowi, dž., 7 m. — 23, Handrij Róbel, wumeńkař a dzeński wajchtař we Wulkim Welkowi, 71 l. — 25., Katharina rodž. Kóžnikez. Franza Gablera, khježnika w Sajdowi, mandželska, 44 l. — 26., Korla Ernst, Mich. Holana, wobydlerja w Dobruschi, ß., 7 l.

Nawěštnik.

Etablißement.

Czeszenym Sserbam w Rakezach a wokolnoszi dowolam ßebi s tutym najpodwólnischo wosjewicz, so ßym ßo tudy jako schtrympař iaßydlił a wosjewjam, so ßu pola me dobre twory po najtunischej płaczisni k dostaczu.

W Rakezach, 1. septembra 1855.

Liebreich Gräbner.

Dopokasane a khwalobnje snate **Rennenpfenigske bentuschki psche kurjaze woka** ma — jedyn po 2½ nßl., duzent po 15 nßl. — stajnje a pschezo na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Ssuche drożdżje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, psched kotrymž staj dwaj muraj wupojßnenaj,

J. G. F. Nieckſch.

Sańdzenu ßobotu bu w Budyschini listownja abo brieftoscha shubena, w kotrejž bje njehdže 12—13 koleř paperjanych penes a to bes nimi tež dwaj nowaj (bjełaj) bramborskaj. Ta listownja bje stara a s niczu wobwita. Sprawny namakař chzył ju sa 1 tl. myta we wudawařni Serb. Now. wotedacz.

Dr. Whithowa wodziczka sa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringskej, s wjazorymi privilegijemi wyßokich weřchow poczeszena, wopokasuje ßo be wschitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami psches ßwoje sbożomne skutkowanje wschjednje jako najłahodnischa a najljepscha wodziczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylujazy ßrjedk a jako

wjesta pomoz sa ludzi na woczomaj bjednych

kóždemu poruczecz. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi kahorenju, szeřpnenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bježenju woczow, kaž tež pschi ßłaboszi po bjelu a płaczi bleschka s wułożowanjom jenož 10 nßl a dzjeła ju jenož woprawdzitu **Traugott Ehrhardt** w Altenfeldzi w Thüringskej. — Skład sa Budyschin je w **brodowskej haptyzy**

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszi.)

Saruczazy fond towarstwa **Dzeßacz millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes.**

Wetschi dzjel samóženja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupożczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene žita atd. atd. pschecziwo wóhnju po tunich twerdzje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo ženje žadacz nemóža.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na ziwenje czlowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a želesnizach.

Wschje požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Pruske nationalne sawjeszenske towarstwo w Stettini

se sakładnym kapitalom wot **tsjóch millionow toler** a s wulkim reservefondom, bere sawjeszenja na mobilije, maschiny, twory, grat, žito a płody wschitkich družinow pschе wóbnjowu schkodu po tunich, ale **twerdych prämiach be wschitkeho dopłaczowanja.**

K borjebranju tajkich sawjeszenjow porucza ßo, pod ßlubenjom jich najspjeschnischeho a najßwjedomniwscheho wuwedzenja

hłowna agentura horejscheho towarstwa.

G. A. Lövenig w Budyschini.

Jedyn czorny, tsi ljeta stary poß a wulki reczasnik, kaž tež dobry wajchtař, je na pschedan. Hdže? to móže ßo we wudawařni Serb. Now. shonicz.

Kermuschny ßwedzeń

w hoszeńzu w **Bukezach**, nedzelu 9. septembra, k czemuž najpodwolnischo pscheproschuje **Nöcker.**

Jene kschidło (Flügel) steji tunjo na pschedań na žitnej haßy czo. 50

Khójnowe deski

ma na pschedań **Rychtař**, młynk w Huczini.

Psche kóždy sestareny kaschel,

psche bolenje na wutrobi, psche dołholetnu dybawosz, schijubolenje, sažwanje płuzow je tón wot medizinalskeho radziczela kneza **Dr. Magnußa**, wokreßneho fysikußa w Barlini

Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl. pół 1 tl.

approbjerowany **bróstowy syrop**

Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl. pół 1 tl.

ßrjedk, kiž ßo w mnohich padach a stajnje se spokojazym skutkowanjom nałožowasche. Tutón syrop skutkuje hnydom po prjenim nałožowanjom weßebnje, pschedwschitkim pschi saßakłym a jachlokaschelu, spjechuje wukhad krakow, pomeńschi łoskotanje w schiji a wotstroni w krótkim czaßu kóždy najßylnischi kaschel, tež tón pschi ßuchoczini a saczjeri krejwróczenje.

Sa Budyschin a wokolnosz pschedawa jón jeniczzy **hrodowska haptyka.**

Pola podpißaneho je w kommißiji na pschedań

Eau de Cologne

(Kölnjanska woda.)

Płaczisna:

Eau de Cologne double. . . . Zyła bleschka 15 nßl.
Ta ßama . . . . . Pół bleschki 8 nßl.
Eau de Cologne, première qual. Zyła bleschka 12 nßl.
Ta ßama . . . . . Pół bleschki 6 nßl.

J. E. Ssmoleř.

Najnowische poweszje.

S Lubija pißaja, so je ßo na lubijskožitawskej želesnizy wutoru 4. septembra schkoda stała. Tehdom wesesche ßo menujzy jedyn wulki želesny kotoł sa jenu fabriku ßobu a dokelž bje njehdže 150 zentnarjow czežki a jara dołhi, dha bje na dwje lowryi położeny. Duž sta ßo, jako chzysche czah pola Hornych Oderwizow sastacz, so tut n kotoł njekak s praweje wahi pschińdže a ßo pschekhelpny, na želesnizu pany a pucz saraczi. Hdy budzische czah ruczje leczil, dha budzische ßo wulka schkoda stacz móhła, ale dokelž chzysche runje sastacz, dha nebu žadyn czlowek raneny, woßebje dokelž ßo te druhe wosy ßame wot teju powróczeneju lowryjow wotwjasachu. Sa njekotre hodziny bje wschitkeho saßo do rjadu stajene a móžesche ßo potom bes sadzjewka na želesnizy jjesdzicz. — Lubijski postillon poweda, so staj w Lubiju dwaj czlowekaj kholeru mjełoj, ale saßo wotkhoriłoj.

W Parisu ßo powedasche, so je ßo 3. septembra s 800 wulkich tsjelbow mózne tsjelenje na Sebastopol sapoczało. Dokelž pak w khježorskich nowinach „Moniteur" wo tym niczo nesteji, dha drje hischcze wele na tutej poweszi neje.

Zańdženu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	6	25	6	5	6	20	Rjepik	9	20	—	—	9	15
Pscheńza	9	—	7	15	8	20	Jahły	8	15	8	5	8	10
Jeczmeń	4	10	4	—	4	5	Hejduschka	6	—	5	20	5	25
Wowß	2	15	2	5	2	10	Bjerny	1	10	1	2	1	5
Hróch	6	20	6	5	6	15	Kana butry	—	14	—	12		13

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 37. 15. septembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. Dopißy. S Łužizow hacž k ranschemu morju. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Czahi sakskoschles. želesn. Zyrkw. poweszje. Nawjeschtnik.

K nawedženju.

Schtóž chze na schtwórte schtwórtljeto 1855 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawaŕni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy czaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu poruczicz, pschetož te ßame czitaja ßo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóž chze po tajkim njeschto tak prawje po zyłym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redakzia.

Swětne podawki.

Nowsche ważne poweszje.

Sebastopol abo wele wjaz jeho połonschi dźjel je wot Franzowsow a Jendželežanow po krutym wojowanju ßobotu 8. septembra dobyty. Rußojo ßu ßo na północnu stronu pscheczahnyli, predy pak połonschi dźjel twerdźisny rostsjelili a wschje ßwoje łódźje, w pschistawi ležaze, podnurili a spalili. (Drobnischu rosprawu hladaj na stroni 290, 291 a 292. Red.)

Sakska. Sakski póßłanz w Meriku, (schtož je republika w połonschej Amerizy), je s tamnischim knežeŕstwom pschekupske sjenoczeństwo sa Saksku a sa druhe njemske kraje wujednał. — Dotalny prjedaŕ tak menowaneje njemskokatholskeje woßady w Draždžanach, Dr. Pfitzner, je ßwoju ßłužbu słožił a k evangelskej wjeri pschestupił. Teho runja je 52 jeho woßadnych pschestupiło a s tym spomnena woßada najskere ßwój kónz namakała. — W Lipsku je snaty banquier Frega, 77 ljet stary, wumreł.

Prußy. Po poruczności ministerstwa wójny ßo njetko tež wot kavallrije a artillerije ludźjo domoj puschczeja a to czi starschi reservistojo a potom tež wobornizy abo landweristojo prjeneho skasanja. Tež budže njeschto koni pschedawanych. — W pruskich evangelskich zyrkwjach budže wopomnenje augsburgskeho nabóżniskeho mjera 16. nedźelu po ßw. trojizy s prjedowanjom a s modlitwu ßweczene. — Kholera w Wrótßławju a w druhich schlesynskich mjestach hischcze pschezo kneži. — Prynz Bedrich Wylem, ßyn prynza pruskeho, je ßo do Jendželskeje na pucz podał a to pecza teho dla, dokelž ßo tam ßnadž s najstarschej kralowskej prynzeßynu ßlubi. — W Gnesnu budže najskere nowy podjanski gymnasium sałoženy.

Rakußy. Dźeń 1. septembra ßweczesche 89 ljet stary marschal Radezki ßwój 50ljetny generalski jubileum, pschetož wón bu hižom 1. septembra 1805 sa generala pomenowany. Wón ßłuži hižom 71 ljet we wójsku a to 70 ljet jako wyschi a 50 ljet jako general a je hischcze pschezo strowy. Tu khwilu je wón wojerski a zivilny gouverneur w rakusko-italskich krajach. — We Wini skhore wschjednje

njehdže 100 ludži na kholeru, wot kotrychž dyrbi najbóle 50 na tutu hrosnu khorosz wumrecz.

Franzowska. Dokelž ßo neapolski kral požadanjam Franzowsow a Jendželczanow podczißnycz a jim žane pomozne wójsko póßłacz nochze, dha woni poczinaja jara nelubosnje na neho hladacz. A dokelž wón hewak w ßwojich krajach jara ßurowje kneži, dha ludžjo mjenja, so móhła tam revoluzia wudyricz, kotruž by Napoleon podperał. Teho dla je wón tež dowolił, so ßmje ßo knižka pschedawacz, w kotrejž je predawschi neapolski kral Murat, kotremuž bje Napoleon I. na neapolski thrón pomhał, jara khwaleny a teho runja tež jeho sawostajena ßwójba s tym pschispomnenjom, so by młody Murat tola ljepschi kral był, dyžli tón, kotrehož Neapolszy njetko maja. A to je tež wjerno, so w neapolskim kralestwi tu khwilu duschnje bycz nemóže, pschetož s poddanami ßo tam žałoßnje sakhadža. — Njehduschi algirski weřch Abdelkader, kiž s Franzowsami dołhi czaß wójnu wedžische a potom, jako bjechu jeho sajeli, w Franzowskej, posdžischo pak w turkowskim mjeszi Brußy bydlesche, je ßo po skaženju tuteho mjesta psches semjerženje saßo do Parisa wrócził. Khježor je jemu rjany dom pschipokasał a tež 50,000 nórtow a njekotre konje darił. — Na khježora Napoleona je pak saßo njekajki nadpad sczineny, pschetož nowiny „moniteur" pißaja: Jako bjesche khježor 8. septembra weczor na puczu do theatra (dziwadła), wutsjeli jedyn czlowek w tym wokomiknenju, jako wós s njekotrymi woßebnymi knenemi khježorskeho dwora psched duremi theatra sasta, dwje małej pistolii na tute, netrechi pak nikoho. Tón ßłóßnik bu hnydom sajaty. Tón czlowek rjeka Bellemare, je s Rouena a njehdže 22 ljet stary. W ßwojim 16. ljeczi bu wón jebanstwa dla k dwjeljetnemu jastwu wotßudženy, ale po 6 mjeßazach wot Napoleona wobhnadženy. Posdžischo ßedžische wón politiskeho pschestupenja dla dwje ljeczi a bu w ljetuschim februaru s jastwa puschczeny. Wot tuteho czaßa bje wón pola jeneho pschekupza sa pomoznika. — Khježor w tym wosu nebje, do kotrehož bje wón tsjelił, jena kula bu w tutym wosu namakana a w nim ßedžichu tsi knenje.

Schpaniska. W tutym kraju hischcze pschezo na sbježkarjach nepobrachuje, pschetož pak ßo tu a pak tam czrjódy tych ßamych pokasuja.

Jendželska. Hacž runje Jendželczenjo tejko rekrutow s wukraja nedostawaju, kaž ßebi myßlachu, dha jich tola s czaßami njeschto naljese. Tak pschijjedže jich wóndanjo 330 s Ameriki a bes tymi bje woßebje wele njemskich wuczahowarjow, kiž ßo w Amerizy sežiwicz nemóžachu, ale pak tež na dompschewesenje do wótzneho kraja žane penesy wjaz nemjejachu.

Rußowska. Jendželskofranzowske łódžje poczinaja ßo s naranscheho morja domoj wróczecz. Franzowske nowiny „moniteur" chzedža wedžicz, so bu Rußam pschi bombardjerowanju Sweaborga na 2000 ludži morenych. a ranenych. — Jendž. nowiny wosjewjuja, so ßu Jendželczenjo a Franzowsojo 15. meje na rusku, w kamczatskich stronach ležazu twerdžisnu Pjetropawlowsk nadpad sczinili. Ruzy wojazy czeknychu. Sjenoczeni nepschecželjo sahubichu spomnenu twerdžisnu do czista a rostsjelachu ju. Potom jjedžichu do rjeki Amura nuts, hdžež bjechu Rußojo na dwjemaj łódžomaj czeknyli. (Powesz wo tutej naležnoszi je hakle njetko pschischła, dokelž je hacž do Pjetropawlowska khjetro dołhi pucz.) — Dale wosjewjuja franzowske nowiny „Moniteur", so ßu Franzowsojo a Jendželczenjo w nowischim czaßu w asowskim morju wot Temrjanka hacž do Dolgi 43 rybařnjow, 127 czołmow a wschelaki rybařski naporjad skasyli. Schkoda, Rußam naczinena, wuczinja wjazy millionow. Pola Utlaka bu wele skoczazeje pizy spaleneje.

W Krymi je ßo se sapoczatkom tuteho mjeßaza kruczische wojowanje sapoczało. Hižom wot 2. septembra tsjelachu sjenoczeni nepschecželjo s 800 kanonami na Sebastopol a to pak ßylnischo, pak ßłabscho, ale tola skoro bes pschestacza a poßypowachu tutu twerdžisnu, móhł rez, s kulemi. Wobschjerne poweszje wo tym hischcze pschischłe nejßu, tola je wojowanje Franzowsow s dobyczom krónowane, pschetož Sebastopol je do jich ruki panył. Szjehowaze telegrafiske depeschje dawaja nam spósnacz, schto je ßo kóždy dzeń stało.

Telegrafiſke depeſchje. Werch Gorczakow woſjewja ſe Sebaſtopola wot 4. ſeptembra weczor: Tſjelenje nepſchecjela kaj predawſche dny; jeho djela namakaja w naſchim tſjelenju ſadjewki. — Won woſjewja dale wot 5. ſeptembra: Djenßa rano je nepſchecjel jara ßylnje na prawu flanku naſchich wobtwerdjenjow tſjelecj poczał, poſdjiſcho bje jeho kanonada na naſchu ljewu flanku jara ßylna. My ßmy ſ tſjelenjom najßylniſcho wotmolweli. Pſched weczorom bu tſjelenje wſchudjom ßłabſche. — Franzowſki general Pelißier woſjewja wot 6. ſeptembra: Wulki woheń je ſańdjenu nóz ruſku wulku wójnſku łódź „Marianu" ſahubił, kiž w ſebaſtopolſkim pſchiſtawi leżeſche. Jena bomba, kiž bu tam wot naß tſjelena, je tónle woheń założiła, kotryž naſche zyle ljehwo wobßwjecjuje. — Ruſki werch Górczakow woſjewja wot 7. ſeptembra: Bombardjerowanje, woßebje na naſchu prawu flanku złożene, traje wo dnjo a w nozy a je ſ cjaßami jara ßylne. Djenßa rano bje kanonada jara mózna, ale wokoło jjednacjich dopołnja ſaßo ßłabſcha. — Jendjelſki general Simpſon woſjewja wot 8. ſeptembra: Wcjera bu druha ruſka łódź, jena fregatta, w pſchiſtawi wot naß ſkaźena, tež ſta ßo ſapalenje wulkeho ruſkeho pólweroweho magazina w Sebaſtopola. Wulki woheń kneži ßredja w mjeſzi. — General Simpſon woſjewja dale wot 8. ſeptembra weczor: Djenßa pſchipołnju w 12 hodjinach ſta ßo dołho pſchihotowany nadpad na ruſke wobtwerdjenja: **malachowſki tórm bu wot Franzowſow dobyty, ale nadpad Jendjelczanow na redan neje ßo radjił.** — Werch Gorczakow woſjewja wot 8. ſeptembra pſchipołnju: Nepſchecjel doſtawa ſtajnje nowych wojakow. Bombardjerowanje je jara ßylne. — Teho runja wot 8. ſeptembra 10 weczor: Naſchi wojazy ßu, jako bjechu helſke tſjelenje pſchjetrali, ſchtórmowazych nepſchecjelow ſchjeſz krócj wotbili, ale wone bje jim nemózno, nepſchecjela ſ malachowſkeho tórma wuhnacj. Naſchi hodni wojazy podawaja ßo po najwetſchim wobaranju na połnózu ſtronu Sebaſtopola. Na połonſchej ſtroni namaka nepſchecjel jenoż krawne rospodanki. — Teho runja wot 9. ſeptembra: Pſchekhód wójſka ſ połonſcheje ſtrony na połnózu je ßo derje radjił. My ßmy pſchi tajkim pſchekhodji jenoż njehdje 100 muzi ſhubili. Hewak ßmy na połonſchej ſtroni njehdje 500 cjeżkoranenych ſawoſtajili. — Franzowſki general Pelißier woſjewja: Ssobotu pſchipołnju je ßo nadpad na malachowſki tórm a na mały redan ſtał. Wobaj buſchtaj dobytaj, poßleńſchi nemóżeſche ßo pak ruſkeho tſjelenja dla wobkhowacj. Naſche nadpady na wulki redan a na zentralnu baſtiu buchu dwójzy wotbite. Naſche wulke ſchkodowanje ßo ſ dobyczom malachowſkeho tórma bohaczje wuruna. — Dale woſjewja gen. Pelißier: Dokelż mamy malachowſki tórm, dha tež redan a druhe wobtwerdjenje bórzy doſtanemy. Rußojo ßu wſchitke ßwoje parokłódjje ſkaſyli. My ßmy ſ nimi pſchimjer (Waffenſtillſtand) ſcjinili, ſo bychu woni ßwojich ranenych wotnoßyli. Połonſcha ſtrona twerdjiſny kaj płomenjate wóhniſchcjo wonhlada. — Gen. Pelißier woſjewja dale: **Zyła połonſcha ſtrona Sebaſtopola je w naſchej mozy.** — Dale woſjewja gen. Pelißier wot 9. ſeptembra weczor: Djenßa ſ wjeſtoſzju naſhonichmy, ſo ßu Rußojo ßwoje parokłódjje podnurili. Tſjelenje naſchich bombow jich nemoleſche. S khwilemi ßo miny roſtſjelachu a ja nejßym teho dla ßwojim wojakam do mjeſta nutſcjahnył dał, kiž njetko dale nicjo neje, hacj wulke, ſ płomenemi napełnene wóhniſchcjo. S werchom Górczakowom ßym pſchimjer ſcjinił, ſo by wón ßwojich ranenych wotnoßycj dał. Na pſchikaſnju wercha Gorczakowa ßu Rußojo móſt, kiž ſ połonſcheje ſtrony Sebaſtopola pſches pſchiſtaw (Hafen) na połnózny bók wedje, zylje wottorhali. Naſchu ſchkodu nemóżu woſjewicj, dokelż ju hiſchcje dróbnje neſnaju. Wſchitko derje dje. My wobkedżbujemy Cjornu Rjecżku. — Franzowſki admiral Bruat woſjewja wot 9. ſeptembra: Jako ßo Sebaſtopol ſchtórmowaſche, nemóżachu naſche łodzje na tym djel bracj, dokelż bje jara wjetſitkojte; jenoż ſ bombardow, kiž pſched kórwi, zami (ankrami) leżachu, bu 1200 bombow na quarantänefort a na Alexandrefort wutſjelenych. Ruſke łódzje ßu ponurene. Móſt bes połonſchej

a połnoznej stroni Sebastopola je wotkamany, quarantänebatterije pak do powjetra rostsjelane. Naschi wojazy steja na naßypach (walach); połonische mjesto je wot Rußow zylje wopuschczene.

General Pelißier wosjewja wot 10. septembra:

Jutrje wobßadza nasche wojazy pschedmjesto Korabelnaju a Sebastopol.

Pschispomnenje. Hacz runje hischcze wosjewene neje, kak wele ludzi je pschi schtórmowanju Sebastopola morenych a ranenych, dha budze jich drje na ruskej, kaz tez franzowskojendzelskej stroni wscho do hromady 25,000. Franzowsojo maja 13 ranenych generalow. — W malachowskim tórmi bu 600 Rußow sajatych. Pelißier je sa marschala powyscheny.

Ze Serbow.

Redaktor wosjewjuje wot 14. septembra wecjor: Niczo noweho w Sserbach.

Dopisy.

S Drezdzan. Schtwórty septembra, na tym dnju, hdzez nascha s pomozu predawscheho prynza a njetzischeho krala Jana pilnje wudzjelana wustawa abo konstituzia w ljecji 1831 do zywenje stupi, dostawa khudzina nascheho mjesta wobed psches tudysche khudzinske sastójnstwo. Kral bjesche k temu wóndano poldra sta toleŕ pósłał, a ministerstwo snutskomnych nalezhnosjow 200 toleŕ. — Tudyschi korczmaŕ Helbig (predy Rahnefeld), kiz pschi Lobju bydli, dawasche swojim hosjzjom wóndano darmo konzert na wodzi dzerzecz, wot herzow, kotßiz na łódzi piskachu. Tón dzeń pak, hdyz so nasch kral wóndano wecjor s horow domoj wrócji, bjesche Helbig swój ljetßa wulzy porenscheny hosjeńz a sahrodu poßwjetlił k cjesji krala, kotrehoz pucz tam blisko nimo wedzische. Wobaj dnej pak mjejesche Helbig telko hosji, so sebi ljedy dorumowachu. — W ljecji 1854 bjesche w Saksej 331,384 mandzelstwow, wot kotrychz pak bu 1117 roswjerowanych, a to 221 (po tajkim peczina) dla mantzelskeje neßwjernosjje. To je srudne nashonenje! — — Szjehowazy skutk wyßokowutrobnosjje na Krymi je so nam jara spodobał. Hdyz Jendzelczenjo prjene dny prazhnika swojeho semreteho wyscheho kommandantu Raglana s wulkej wojerskej pychu psches ljehwo k łódzjam wesechu, dokelz dyrbesche doma w Jendzelskej khowany bycz, dha Rußojo, so dohladawschi, schto so czini, wuberneho nepscheczelskeho generala Raglana, — kiz bje psched 40 ljetami w Napoleonskej wójni jich bróństi towaŕisch był a jako swydomadwazyczíljetny wyschk pschecziwo Franzowsam jenu ruku shubił, — wyßokowutrobnje psches to pocjesjichu, so hnydom se Sebastopola na nepscheczelske ljehwo tßjelecz sastachu. S runej sdwerliwosjju pak jim dwje nedzeli posdzischo Jendzelczenjo a Franzowsojo wotmolwichu, hdyz Rußojo swojeho slawneho, na sebastopólskich murjach smjertnje trecheneho admirala Nachimowa hrebachu; pschetoz tehdy so s podwecjorneho ljehwa zana kula na mjesto newutßjeli. Czuczíwa czlowska wutroba so sraduje, hdyz widzi, so móze w ludzikónzowazej wójni tez wyßokowutrobnosz knezicz.

S Luzizow hacz kranschemu morju.

Schtóz dale, hacz tsi milje sady pezy nepschińdze, malo nashoni. Sady horow tez ludzjo bydla a tychle sesnacz a njemski kraj trochu wonkach wobhladacz, to so mi wolbyr wjez nesdasche. Teho dla wsach hromadu, schtoz do pucjoweho mjecha a do sakow stykacz mójach a czehnich s mojim lubym pschecjelom, se Ss..z Ernstom, do swjeta. W Drezdzanach bychmoj rady serbskeho wuja wopytatoj, ale moj nechachmoj so tam sakomdzicz; teho dla sydzechmoj so poßlenju pondzelu prazhnika na parny wós a pschelecjichmój pruski kraj w 6 hodzinach hacz do Barlina. Na pucju we Pruskej nebje wele druheho k widzenju hacz wulke runiny, sylne czorne ljeßy a wschelke mjesta a mjesta. Pola Jüterboga bje jara wele wjetrikow. Barlin samón je wulke a rjane mjesto; tola je ta zyła wokolnosz pjeskowa runina a nima niz jenicznkeje tajkeje wokolnosjje, kaz nasche Drezdzany a samo nasch Budyschin, hacz runje tam czetu Sprewju nadeisdzechmój, kotraz tam bóle dzjelacz dyrbi, dyzli pola naß; pschetoz wona tam khjetro wulke a czezke czolmy noßy. W Barlini je tak wele k widzenju, so dyrbjał wele listnow popisacz, chzył jenoz ta najwaznische tu stajicz, schtoz jenoz jenicznkeho pół dnja nashonich a wohladach. Naju pucz pak dzjesche wutoru rano dale. We jenym wotdzjelenju wosa, hdzez moj Luzicjanaj sedzichmoj, a so husto serbszy rosmtojachmoj, bjeschtaj tej 2 zónszy s kupy Wollina we ranschim morju, jedyn s Barlina, jedyn s Rendsburga we Danskej a jedyn s Wina. Tak sandze we wschelakich rosryczowanjach 8 hodzinow, we kotrychz my hacz do Hamburga pschindzechmy. 38 mil bjechmoj dale pschischtoj a rjane krajiny pschejjeloj. We Meklenburgskej je płódny a dobry kraj a najbóle tam skotej tyje. Zyte stadła wot 50—100 krowow paßechu so na wulkich saschlahowanych selenych runinach a tam a sem bje bes nimi stadło koni, wjesjze na 40—50. Jedyn pastyŕ dyrbesche wele tajkich stadłow wobkedzbowacz, pschetoz jenoz porjedko stejesche tam jedyn czlowek. Na pruskich mesach dopomnjachu naju mena wßów a mjestow saßo na nasch serbski kraj, pschetoz my pschindzechmy psches blaki, kotrez Wendisch-Warnow, Grabow ze. rjekachu, a blisko pola Hamburga, we mjestaschku Bergedorfi, kotrez pół k Hamburgej, pół k Lübekej słuscha, wohladachmy zylje serbsku

draſtu. Żónſke, każ naſche holanki ſwoblekane, poſtrczowachu nam kruſchwy, wiſchnje ꝛc. a budżich ſ nimi rad ßerbſzy poryczał, hdy budżichu ſchto wjazy, hacż njemſzy móhte. Na hłowi pak mjejachu dźiwne ßłomjane kłobuki, kiż pola naß nihdżen nejßu a ßo khljebowym korbjatkam runachu, kotrymż je jedyn trochu dno nuts ſmjatł a je na hłowu ſtajił. Cźim dale moj jjedźichmój, cźim reńſchi bjeſche kraj. S boka naju kraßne ſelene haje a wulke ljeßy dubow, bukow a druhich twerdych ſchtomow. Tez wuhladachmoj wokoło Schwarzenberka ſaßo kamenje, kotrez pſches 30 mil widźitoj nebjechmój. Khjezje ßu jenoj wot drewa a zyhlow twarene, a na tſjechach leja zyhlje ſ kortkom.

Ljedom bjechmoj w Hamburgu pſched dwórniſchczjo ſtupiłoj, dha nadpadze naju zyła ßyła ludźi a kożdy chzyſche namaj ßłużicz. Jedyn chzyſche naju wjezy neſz, druhi chzyſche namaj kwartiru pokaſacz, tſeczi chzyſche ſaßo njeſchto druhe, a cźwilowachu naju tak dołho, hacż ßo ſ nemdroſzju do jeneje dróżki ßynychmoj a ßo k hamburgſkemu wujej doweſechmoj. Tón naju tez jara lubośnje horje wſa a wopokaſa namaj wele lubośże na ſchieſz dnjów.

Hamburg, tuto wulke ßwobodne mjeſto pſchi Łóbju leżaze, ma wulke faſtaniſchczjo aby pſchiſtaw ſa mórſke łodźe, kotrychż wele ſtów wetſchich a meńſchich wohladachmy. (Njetk nemóżu wjazy wot naju ryczecz, pſchetoż wſchudżom pſchewodżeſche naju hamburgſki wuj a druhdy tez dźiechu ſaßo jeho wujojo a cźety ßobu.) To je kraßny napohlad, hdyż jedyn widźi, kak ßo te wſchelkobarbne khorhoje ſe wſchitkich krajow na wyßokich ſchczeżorach ſmahuja a płachty tu a tam ßo naduwaja, pola łódźow, kotrez pſchijjedu abo wotjjedu. Tudy kneźi żiwenje na wodźi, każ druhdże na kraju, hdyż je hermank. Tez jena łódź leżeſche tudy, kotraż wucżahowarjow horje beriſche a chzyſche druhi dżeń na morjo.

We zylym Hamburga je wſchjednje tak wele bjehanja a teptanja na haßach, jako by ſtajny hermank byt. Wſchudżom ßo pſchedawa a kupuje, najbóle pak we tych haßach, hdżez żidźi bydła. Tute haßy nejßu runje te najreńſche, maja pak najwjazy hary a ropota. Pak tamne haßy, kotrez pſchi tym wulkim wóhnju płomjo póżre, ßu tak kraßne a rjane ſaßo natwarene, ſo by jedyn zyle haßy ſa kralowſke hrody dźerżał, neby ßo we prawym cźaßu dopomnił, ſo je Hamburg republika. O tam dyrbi kraßnje bycz! budże hiżom teho dła nichtóżkuliż prajicz! a tam wjeſżje żane dawki nejßu! Dawkow je tam drje mało, hale wudawkow cźim wjazy, jenoż ſo ßo penesy k temu na druhe waſchnje ſhromadżuja, hacż pola naß. Tak ſankaja hiżom w ljeczi wokoło 9 wrota (a w ſymi hiżom peczi) a kożdy, kotryż chze nuts, dyrbi 4 a po 12czich 8 ſchillingow ſapłaczicz. Schilling pak je ßlieborny penes, kiż njehdżen 8 nowych płaczi. Wſchudżom maſch ßwobodnoſz, jenoż we wrotach niz, tam dyrbiſch płaczicz, jeli nechaſch wojakam do rukow panycz a potom do jaſtwa hicz. Ty widźiſch teho dła, luby cźitarjo, tez we tej republizy Hamburgu możeſch woptacz, kak jaſtwo abo bjertelnja ßłodźi, a twoje kroſchki wotbycz, hdżez ßebi nemyßliſch, jeli ßo neſadżerżiſch, każ ßebi ſakoń żada.

Wokolnoſz Hamburga je tak kraßna a rjana, ſo jedyn ßo na nej ſweßeli a ſchkoda jenoż je, ſo jedyn we jenym jenicżkim tydżenju wſchitke rjanoſzje wopytacz a wohladacz nemóże.

Żyrkwje ßu tez jara woßebne, hale Bohu żel, jara ßłabje wopytane. We dwjemaj żyrkwjomaj bjech ke mſchi, hdżez ßo nadżijach, wulke ßyły ludźi nadeńcz, ale tam wohladach małe ſtadleſchka. So je bes tak wele ludom każ tam, tak mało kemſchikhodżerjow, to ßo nam, kiż ßmy we Sserbach Boże domy połniſche widźili, jara mało ſpodobaſche.

Wjazy luda nadeńdże jedyn nedżelu popołdnja na tych mjeſtach, hdżez ßo ßwjetnym ſaweßylenjam ruka poſticzuje. Najwetſcha hara a najßylniſchi ropot je we tych korczmach, hdżez matroſojo a łódźnizy ßwoj nuts- a wonkhód maja. Tam ßo nedżelu popołdnja we kożdej korczmi rejwa a nepotzitwe żónſke kurja tam zygary abo trubki, a pijeja palenz aby grog ſ matroſami wo wetu. To nebjeſche runje najreńſchi napohlad a ſrudźba ſapſchija wutrobu cżuczitweho cżłoweka, hdyż widźi, kak hłuboko móże cżłowek do cżjelnych, hrjeſchnych łóſchtow ſapanycz. W tutych korczmach, wot kotrychż njekotre wopytachmy, naß dołho neczerpeſche. Wonkach na ſchjerokich haßach pſchedmjeſta St. Pauli waleſche ßo lud ſe ßyłami, a bjeſche tam njehdżen tak, każ w Drezdżanach na ptaczej luzy.

Ljepe ſpodobaſche ßo nam w tej rjanej, wulkej botaniſkej ſahrodźi, hdżez wſchelke zuſe froſtliny widźichmy a na ſtarych hrebjach, kotrez ßu njetko wſchitke do najrenſchich puczikow, ſ kerczkami a ſ kwjetkami wobdatych pſchewobroczene, ßo derje wokoło khodźi.

We wulkim muſeu pſchi gymnaſiu namkach we tym wotdżjelenju, hdżez wſchelke kamenje bjechu, tez bajalt a pjeſkowz (Sandſtein) wot Zitawy a ſweßelich ßo na tym kamenju ſ wótzneho kraja runje tak, każ póſdźiſcho na jenym mlodżenzu, kotryż wokoło mjeſta Budyſchina wſchitko derje ſnajeſche, dokelż bje njekotry cżaß we Welkowi pola k. Gruhla byt.

Tez na puczu do Kiela pſchi wulkim pſchiſtawi ranſcheho morja, hdżez ßo ſ mojim towarſchom pjatk 3. aug. puſchczichmoj, trechich muża, kiż bje 2 ljeczi w Budyſchini dźiełał. (Příchodnje skónčenje.)

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Kak tola njekotsi ludźio rada hraju a rejwaja, ale jenož hdyž dobywaja.

Mots Tunka. Haj, ja tež wóndanjo jeneho krawza widźich, kiž bje bórsy wuhraty; — a predy bje móznje k hri wabił

Hanß Depla. Ssy dha jeho tež snał?

Mots Tunka. Wiam sa to, so bje s N.

Hanß Depla. Kajki dha bje pacholk?

Mots Tunka. Nó hólczez, so mohła ßo mucha na nim rosdrjecz.

Hanß Depla. Hlaj, tajzy ludźio ßu njeschto winojczi!

Mots Tunka. Haj, haj! ale ty mjenisch — wschjem ludźom! Fi, fi, to je tola tołsta haniba, ßo chzycz widźicz dacz a husto dosz sa sdźerżanu sdu!

Hanß Depla. Huj, huj, ty schibały ßwjecze.

Spěwy.

Druhi
kwaßny khjerlusch,

jako cżeszjomny pschispjew cżeßnemu nawoženi a cżeßnej neweszi kwaßny wecżor.

(Hłóß: Cżi jara derje je ꝛc. Spjewarske knihi cżo. 435.)

Dwje róži kcżjejetej
We Wonez domi jaßnym
Sa krytym blidom kwaßnym,
Ssredź drużkow, ßwatow stej
Tak renje ßadżenej;
A dokelż staj tak rjanej
Wot wschitkich lubowanej
Dha na nej' ßmjewaja
Sso wschitke woblecża.

To tajkej nejstej mi
Niz róži se sahrody,
Hólz [knes] jena cżeßny, młody —
Druha pak holicżka [knežnicżka]
Je cżeßna Hancżicżka;
Tej dżenßa pornjo ßebi
Tu ßedżitej, każ sdebi,
Staj pyschnej, lubosnej
Każ róži kcżjewatej.

Wjenz, perschcżeń sawdałój
A ruki staj ßej ßwjerne —
Jej' luboszje tak wjerne
Ssu s Bohom ßwecżene,
Duż jimaj derje je.
Njetk wutroba staj jena
Psches nicżo nedżjelena,
Njetk jako mandżelskaj
Na wjecżne ßwojej staj.

Tej' cżeßnej' swjer'wanej
Wschjech lubych żohnowanja
A hoszjow sawyskanja
Dżenß renje pschewodża
Do jeju mandżelstwa;
Tež starschi sbożje pscheja
Każ wele samóżeja

A ßwjerne mjenenja
Se ßylsu wobkrucza.

Haj s wulkej radoszju
Tež my waj' powitamy
A wamaj saspjewamy
My prjedne towarschki
Dzenß khjerlusch kwaßowski;
Wój nóchzytój ßo hnjewacz
Hdyž chzemy takle spjewacz:
Pschindz strowje nadobnym
W tym wjenzu ruczanym!

Kaž khójczka, jjedlenka
W symi a ljeczi statu
Ma pychu hałžkam datu:
Tak nech pschedz selene
Waj' sbožje wostane!
A pschi tym czaßnym sbožu
Ssej dzerztaj hnadu Božu
A myßlje ponižne
Sa kubło najwysche.

Kaž ryby płuwaja
We czistej wodzi strowe:
Tak kóžde ßłónczko nowe
Nech waju powita
Strowej' czaß žiwenja;
A mjełójli kschiž noßycz,
Dha chzytoj Boha proßycz,
So sczerpnosz wobradzi
A horjo pschikrótsi.

Kaž pschewodza naß szjen,
Kiž wot ßwjetła ßem pada:
Tak Boži mjer a hnada
Nech waj' khód pschewodza
Do dołhoh' žiwenja:
Dha kraßny schkit waj' kryje,
Schtož mataj, derje tyje —
Dha budže w domi rosz
Mjer, lubosz, spokojnosz.

Žórl nesaprahnite
Sso žórło Boże wamaj —
A schtož hdy dale ßamaj
Ssej wjazy proßytaj,
To wamaj Weŕschny daj; —
So wschitko waju dzjeło
By poradzene kczjeło
A ßwójba lubosna
Waj' njehdy wokoscha.

Sawjeszje tajkele
Je nasche požadanje
A dobre spodobanje,
Kiž wamaj sjewimy
A skónczňje proßymy:
So nowy schtant a ßydło
Był wamaj kraßne bydło,
Hdžež pak waj' wutroba
Tež na naß spomina!

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 14. septembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 90; 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 17½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska wosada: Handrij August, Handrija Augusta Halmy, kublerja w Czemerizach, ß. — Jan Bohuwjer, Jurja Weńki, wobydlerja na Židowy, ß. — Jan Bohuwjer, nem. ß. s Delneje Kiny.

Zemrjetej:

Dzeń 30. augusta Madlena rodž. Wawrikez, Jakuba Klimana, wobydlerja pod hrodom, mandzelska, 47 l. — 4. septembra Hana Madlena, Jurja Schmajßarja, wobydlerja na Židowi, dž., 18 n.

Nawěštnik.

W tym, wote mne w cž. 27 tutych nowinow wosjewenym, pschecžiwo gmejnskim prjódkstejerjam wßów, do Budestez safarowanych, słoženym nastawku, ßym ja w pschekhwatanju spomnenym gmejnskim prjodkstejerjam kschiwdu sczinił. Po wobskorženju teho dla wot njekotrych bes nimi pschecžiwo mi sałoženym, ßym ßo se skórzbnikami na to waschnje sjednał, so mi tu, jim takle sjawnje sczinenu kschiwdu pod tym wumjenenjom wodadza a ßwoje wobskorženje naspet wsacz chzedza, hdyž ja, kaž ßo s tutym stawa, sjawnje wupraju, so ßym tamnym mužam psches predyspomneny nastawk woprawdzje kschiwdu sczinił a kschiwduczinjaze wotdzjelenje tamneho nastawka naspet beru, tež wschitke w tej wjezy nastate khósty ßudniske tak derje, kaž neßudniske, k ßamojeniczkemu sapłaczenju na ßo wosmu. Tež poßlene wumjenenje dopelnicz, ßym ja ßlubił.

W Budestezach, 10. septembra 1855.

Ritscher, zyrkwinski wuczeŕ.

Ssobotu 1. septembra je ßo jena stara listownja (Brieftasche), w kotrejž bje njeschto penes a paperow, namakała. Sso dopokasazy wobßedzeŕ móže tu ßamu pola Pjetra Hollanda w Hornym Hunjowi saßo dostacz.

Wosjewenje a próstwa.

So ßym ja wot 1. dnja tuteho mjeßaza korczmařstwo knesej Pötschzy ßłuschaze a na tudomnej hornej garbarskej haßy ležaze wotnajał, a so je moje prózowanje na to słožene, dobru tworu a to po najtunischej płaczisni wschitkim prjódkstajicz, kiž me wopytaja, — to dowolam ßebi s tutym czeszenym Sserbam Budyschina a wokolnoszje s najpodwólnischej próstwu wosjewicz, so bychu me pschichodnje se ßwojim wopytom dobroczíwje poczeszicz chzyli.

W Budyschini, 7. septembra 1855. **M. Scheibner.**

Lótteria.

Najpodwolnischo podpißany dowola ßebi, czeszenych Sserbow na to kedzbliwych sczinicz, so hižom pschichodnu póndzelu sa tydzeń jako 24. septembra

czehnenje 5. klaßy kral. saksk. 48. lotterije

ßwój sapoczatk wosme. Ja proschu, so by ßebi teho dla kóždy ßwój lóß hacz do 23. t. m. wote mne wobstarał, dokelž dyrbjał jón hewak dale pschedacz.

W Budyschini, 14. septembra 1855.

S poczeszowanjom

C. F. Jäger, kollekteur,

na swonkomnej lawskej haßy czo. 801.

5 toleŕ myta

dostane tón wote mne, kiž mi teho, kiž je mojimaj dwjemaj kolpjomaj abo schwonomaj s jjedom sawdał, tak dopokaza, so móžu jeho wobskorzicz.

Knezi dwór w Nadzanezach.

R. Mund,
wußłuž. lieutnant.

Ssuche drożdżje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, psched kotrymž staj dwaj muraj wupojßnenaj, **J. G. F. Nieckſch.**

Großowe bróstkaramellje.

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psched dybawoszju pschi sasymnenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań. Eduard Groß w Wrótßławju.

Jena wjejata maschina, kaž tež jena ßykanjowa maschina s koleßom a s dwjemaj koßomaj steji na pschedań na garbařskej haßy w korczmi k. Pötschki.

Khjerlusch „Cze, Bożo, khwalimy", kiž budze ßo pschi prjódkstejazym jubelßwedzenju w zyrkwjach spjewacz, ßym ja s notami czischczecz dał, tak so móže ßo dzjeczom do ruki dacz. Tón ßamy je pola me a w Ssmolerjowej knihařni wot póndzelje 17. septembra jenotliwje sa 8 np. k dostaczu, 25 ersemplarow płaczi 15 nßl. a 100 eks. 1 tol. 20 nßl. **K. E. Pekar,** kantor.

W Ssmolerjowej knihařni je ja 5 nßl. k dostaczu:

Nebo D. Merten Lutherowe žiwenje

s jeho na durje hrodowskeje zyrkwje we Wittenberku pschibitymi 95 pschedłožkami. Wudate wot K. B. Kaniga, duchomneho w Klukschu.

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. towarstwo smjeje jutsje, 16. septemb., popołnju tsjoch shromadzisnu.

Prjódkstejerstwo.

Listowanje.

Knesej K. Dobroczíwje pschipoßłany khjerlusch budze w pschichodnym czißli Serb. Now. wotczischczany. Red.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	7	10	6	15	7	2½	Rjepik	10	—	9	10	9	20
Pscheńza	9	10	8	—	9	—	Jahły	8	15	8	5	8	10
Jeczmeń	4	15	4	—	4	7½	Hejduschka	6	—	5	20	5	25
Wowß	2	15	2	5	2	10	Bjerny	1	10	1	—	1	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Dowoz: 1854 kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl
Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 38. 22. septembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wosjewenje. Sswjetne podawki. S Wulkeje Dubrawy. S Minakała. S Budyschina. Dopißy. Augsburgski nabóżinski mjer. S Łužizow hacž k ranschemu morju. Spjewy. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschles. żelesn. Zyrkw. poweszje. Nawjeschtnik.

K nawedżenju.

Schtóž chze na schtwórte schtwórtljeto 1855 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy czaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móżemy Serb. Nowiny kóżdemu poruczicz, pschetož te ßame czitaja ßo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóž chze po tajkim njeschto tak prawje po zyłym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redakzia.

Wosjewenje.

S tutym ßo k sjawnemu nawedżenju dawa, so móże ßo pschemjenenje akziow predawscheje sakskobajerskeje żelesniczneje kompagnije sa nowe, tsi prozentske statne dółżne listy s pschißłuschazymi talonami a kouponami, wot 1. oktobra t. l. danjazymi, w czaßu wot 11. hacž ßobu 27. septembra t. l. pschi „finanzhauptkasse" w Drażdżanach, kaž tež pschi lipskim banku, a potom wot 28. septemßra t. l. jenož pschi spomnenej drażdżanskej pokładnizy stacž. — Pschi pschemjenenju maja ßo jenož akzije pschepodacž, dokelž ßo koupony wot 30 sept. kaž hewak wukupuja. W Drażdżanach stawa ßo tajke pschemjenenje jenož pschipołuju hacž do 1 wschjednje. — W Drażdżanach 7. septembra 1855.

Finanzne ministerstwo.

Behr. Geuder.

Swětne podawki.

Sakska. Sańdżenu ßobotu pschińdże kral wot revue'je, pola Pirny s gardyjjesnymi wotdżerżaneje, na twerdżisnu Königstein a posdżischo tež kralowa s prynzeßynami Marju, Sofiu a Augustu. Jako bjechu wscho wobhladowali a tež na tak menowanym Friedrichsburgu wobedowali, podachu ßo wokoło peczich saßo do Pilniz. Pschi jich pschikodżi a wotkhodżi bu s kanonami (dwanaczepuntaremi) tsjelane, tež bu pschi wobhladowanju tsi krócz se schtyriadwazyczipuntarja wutsjelene, so bychu wyßozy kneża ßłyscheli, kak tam wothłóß (echo) pada. — W Drażdżanach ßo wot kholery niczo wjazy pokasalo neje; s zyła je tam tu khwilu wscho strowische, hacž druhe ljeta w tym ßamym czaßu. Teho runja w Lipsku se strowoszju derje steji.

Prußy. Kral je ßo 17. septembra na pucz k Nordhausenej podał, so by tam maneuvry wójska wobhladował. Wot tam póńdże k Rheinej a chze tam wot 25—30. septembra na ßwojim hrodżi Stolzenfelsu pschebywacz. Dżeń 3. oktobra budże wón s kralowej pschi sałoženju noweho mosta, kiž ma ßo w Kölni psches Rhein twaricz, a pojjedże 4. oktobra psches Elberfeld do Barlina.

Rakußy. Wulki franzowski penežnik, Isaak Pereire, je do Wina pschijjeł a minister Bruk chze ßo s nim wuradżowacz, kak bychu ßo rakuske penežne naležnoszje s jeho pomozu tak poljepschiłe,

ſo bychu tam paperjane peneſy ſe ſljebornymi ſkere ljepe runu płaczíſnu mjeke. Rakuſke paperjane peneſy ßu ßo drje w nowiſchim czaßu jara poredźike, ale ſa 100 tl. paperjanych penes doſtane jedyn tu khwilu pſchezo hakle 90 tl. ſljebornych. — Nebo pſchedßyda czjeſkeho krajneho ßuda, baron Wagemann, je czjeſkemu ſpißowarej Franzej Palazkemu dla jeho patriotiſkeho ſtutkowanja ſa czjeſku narodnoſz ßwoje wulke ſamózenje wotkaſał a teho runja wuczenemu Schafarikej w Praſy dla jeho waźnych, wot neho ſpißanych ßłowjanſkich knihi 20,000 ſchjeßnakow w teſtamencji wuſtajił.

Franzowſka. Wjeſty Bellemare, kiž bje wóndanjo na jedyn khjeźorowy wós tſjelił, dokelž najſkere mjeneſche, ſo khjeźor w nim ßedźi, je ſa wrótneho ſpósnaty a teho dla do błudnokhjeźe tyknen. Jeho tſjelenje nikomu niczo ſchkodźiło neje, khiba ſo ßu ßo te knenje, kiž w tym ſpomnenym wotu ßedźidu, trochu naſtrójałe. — W Pariſu a po zyłej Franzowſkej bu 15. ſeptembra dla dobycza Sebaſtola wulki dźakny ßwedźeń ßwecjeny. Do pariſkeje zyrkwje Notre-Dame pſchińdźechu khjeźor, miniſtrjo, wyßozy faſtojnizy, zuſy pópłanzy a bes nimi tež turkowſki, dale Abdelkader a wele wyſchkow a ſtarych wojakow. W durjach zyrkwje bu khjeźor wot arzybiſkopa ſ krótkej ryczu powitany. Zyła zyrkej bje jara renje wupyſchena a wyſche durjow bjeſche franzowſki, jendźelſki, ſardinſki a tež turkowſki wopon widźicz. — S neapolſkim kralom maja Jendźelczenjo a Franzowſojo kuſk ſwady, dokelž wón ſe ßwojeho kraja żane żito do Jendźelſkeje a Franzowſkeje pſchedawacz nedawa a ßo ſ tym jako pſchecziel Rußow wopokaſuje. Duż pojiedźe najſkere njeſchto franzowſkich a jendźelſkich łódźow pſched Neapel, ſo bychu tamniſcheho krala do ſtracha ſtajiłe.

Rußowſka. My ßo nadźijachmy, ſo budźemy dźenßa wobſchjerniſche poweſzje ſ Krymy podawacz móz, ale to nam mózno neje, dokelž ani Franzowſojo ani Jendźelczenjo żane dróbniſche rosprawy wo dobyczu Sebaſtopola woſjewili neißu. Tola je franzowſki marſchal Pelißier woſjewił, ſo je 8. ſeptembra njehdże na 4500 ranenych mjeł, kak wele je jich morwych, to hiſchcze pißał neje. Wſchelake nowiny chzedźa pak wedźicz, ſo ßu tehdy 4 franzowſzy generalojo żiwenje ſhubili, a ſo bu 10 tych ßamych mene a bóle ranenych. Jendźelczenjo maja pecza 2000 morwych. Hewak woſjewja marſchal Pelißier wot 10. ſeptembra: Jutſje budże pſchedmjeſto Karabelnaja a mjeſto Sebaſtopol wot naſchich wojakow wobßadźene, a druhe nowiny powedaja, ſo ßu drje Rußojo tutej wobej dźielbi a wyſche teho tež w poßlenſchej hiſchcze tſi wulke wobtwerdźenja, menujzy Quarantaine-, potom Alexander- a tež Miklawſchowy fort wopuſchczili. — Dale woſjewja general Simpſon wot 12. ſept: Rußojo ßu ßwoje poßlene łódźje ſkaſyli. W pſchiſtawi njetko niczo wjazy neje. — Hewak piſche ruſki werch Gorczakow wot 11. ſept.: My ßmy w połonſchej ſtroni Sebaſtopola wulki dźiel wobtwerdźenjow roſtſjeleli; nepſchecźeljo poczinaja po małych dźielbach do tutych roſpadankow pſchikhadźeci; wſchitkich ranenych ßmy ſ połonſcheje na połnocnu ſtronu pſcheneßli; 8. ſept. ßmy 18 wyſchich a 169 wojakow ſajeli. — Jendźelſke nowiny chzedźa wedźicz, ſo je dobywarjam 1200 kanonow do ruki panyło. — Najnowſchu depeſchu je werch Gorczakow 15. ſeptembra poßłał. Wona rjeka: Hacz do tuteho czaßa neje ßo w Krymi niczo noweho podało.

Ruſki khjeźor je to, ſo je połonſcha ſtrona Sebaſtopola wot jeho wójſka wopuſchczena, ruſkemu ludu woſjewił a pſchi tym ßwojim ſebaſtopolſkim wojakam ßwój wulki dźak ſa jich krute wobaranje wuprajił.

Schto budźa njetko nepſchecźeljo w Krymi czinicz, neje ſnate. Njekotſi mjenja, ſo woni pſches Czornu Rjeczku poczahnu, ſo bychu połnócznu ſtronu Sebaſtopola woblehnyli; druſy praja, ſo to treba neje, ale ſo budźa najſkere wot Eupatorije ßem pſchecźiwo Rußam ſtutkowacz a jich pſches to k temu nuſowacz, ſo połnócznu ſtronu Sebaſtopola ßami wopuſchczja a ßo ſ Krymy do Rußowſkeje ſczahnu; tſeczi pak chzedźa wedźicz, ſo nepſchecźeljo zylje ſ Krymy precz poczahnu a wójnu do Beßarabije pſchepołoża.

Ze Serbow.

S Wulkeje Dubrawy. Hromada dróbneje bruniży, kiž bje tudy ſa nowu parafinowu fabriku kupena, je ßo tamón tydżeń ſapaliła. Hacž je ßo zyła ſpaliła, to nam ſnate neje.

S Minakała. Tudomna woßada je k twarenju ßwojeje zyrkwje, newcho tórma a kapalnje wot miniſterſtwa kultußa a ſjawneho wucżeńſtwa 300 tol. —*—* jako pomoz pſchipokaſane doſtała a dale je kr. krajſka direkzia w Budyſchini dowólnoſz dała, ſo ßmjedża ßo 500 tol. —*—* ſ zyrkwineho ſamóżenja ſbjehnucż a na ſpomnenu twarbu nałożicż. Zyła twař je też njetko w kneſu Hobjanu, cżjeßliſkim miſchtru w Budyſchini, kiž je ju 17. tut. m. na ſhromadne żadanje a jako bes lizitantami wuſwoleny do accorda wſał, hódneho wuwedżerja namakała, ſchtož naß cżim bóle ſweßeli, dokelž je naſch ßerbſki krajan, k. Hobjan jako najwuſtojniſchi architekt aby twarz w Budyſchini a jeho wokolnoſzi derje ſnaty. Dale ma ßo tu hiſchcżen dżakńje ſpomnicż, ſo je k. kollator, hrabja ſ Einſiedel, w poßlenej termiti pſchilubił, ſo chże wón ßam nowe byrglje abo gjerlje na ßwoje ßamßne khóſty wudżiełacż a w zyrkwi poſtajicż dacż. w.

S Budyſchina. Kaž ßłyſchimy, dha ljetuſcheje drohoty dla żadyn ßerbſki ſpjewanſki ßwedżeń w Lubiju wotdżerżany nebudże.

S Budyſchina. Sańdżenu wutoru rano bu ſakładny kamień k nowemu evangelſkemu krajneſtawſkemu ſeminaru ſe ſpjewom a ſ rucżemi na ßwedżeńſke waſchnje ſapokożeny. Pchitomni biechu k. krajſki direktor ſ Könneritz a druſy wyßozy ſaſtojnizy, ſeminarizy wucżerjo ſ direktarjom Dreßlerom a ſ vizedirektarjom Wanakom, ſeminariſtojo, cżjeßliſki miſchtr Hobjan, mureřſki miſchtr Seidler atd. a hewak wele ludu.

Dopisy.

S Lipſka. W naſchej bliſkoſzi leži mjeſtaſchko Taucha. Kaž ludźjo ſe wſcheho ßwjeta k nam na maſſu khodża, tak derje kóżdy Lipſchczan w ßwojim żiwenju jedyn abo wjazy krócz na taucha'ſkim hermanku pobudże, niz ſo by tam potrebu kupował, ale dokelž je to tak waſchnje, tam pohladacż hiż a ßnadż ſa dżjecżi bubon abo piſchczałku a t. d. ßobu wſacż. Schtóż hacż do Tauchi nedóńdże woſtane pſched Lipſkom na „małej tykanzowej ſahrodzi", hdżež je na dnju taucha'ſkeho hermanka, kotryż ßo ljetßa 10. pożneńża dżerżeſche, ſ weczora wele żiwenja a weßela, woßebje hdyż dżjecżi ſ piſanymi latarnemi, ſ bubonami a ſchwórcżatymi wreſkawami po taucha'ſkej dróſy dom cżahnu abo po małej tykanzowej ſahrodzi, kotraż korcżma pſchi tej dróſy leži, wokoło ſkakaju. Schtóż je w Lipſku żiwy był a tón ropot wohladał, budże mi prawo dawacż, hdyż praju, ſo taucha'ſki hermank lóhko ßwojeho runecża nima.

S Drejdżan. Wóndano jedyn naſchich rybakow w nozy wokoło 12 na Łobju pod „ſtarym moſtom" ſtyſkne ſynki błyſcheſche. Wón ßebi nemyßleſche na te hłupe blady, ſo móht to „wódny muż" abo Nykuß bycż, ale wotwjaſa wot brjoha ßwój cżołm, wedżiſche jón ſ wuſtójnej ruku po rjezy hacž k moſtej a wumó cżłoweka wot ßmerczje. Tón menujży, kiž tam żałoſzeſche, jedyn cżjeßliſki, bje ßebi hodżinu wyſche Drejdżan pola Łoſchwiz pſchewożny cżołm wotwjaſał a ßo na nim na druhi brjoh do Blaſewiz podacż chżył; ale dokelž cżołma wodżicż neroſymeſche, bje rjeka jeho ßobu delje wſała, hacž bu w Drejdżanach wot ſtyſka a ſtrachoſzje wumóżeny. — Jene ranje tudy widżichu, ſo bje latarnja pſched jenej khiežu na „nowej haßy" ſe ſtarym korbom pokryta, kotryż bje njechtó khlubu na nju powrócził. — Wczera tydżeń (pjatk) bu pola naß dżeßacżljetny hólz do jaſtwa ßadżeny, dokelž bje ſkludneho roczka na haßy popadnył, jemu woczży ſ jehłu wukałał a jeho potom ſe żidżanej nitku ſadajił. Taſke prawe ßelene puki budża temu młodemu ſtóſtnikej najljepſcha wucżba. — Jutße, 23. dżeń pożneńża, budże pola naß, kaž we wſchitkich evangelſkich krajach, wopomnenje wuſtajenja augsburgſkeho nabożinſkeho mjera zyrkwinſzy ßwecżene, pſches kotryż (25. pożneńża 1555) lutherſzy kſcheſzjenjo rune prawa ſ podjanſkimi doſtachu. Naſche mjeſto je ſa wupyſchenje zyrkwjow, ſa ſwonenje a t. d. 2000 tolerſ poſtajiło. Po kemſchach budże ßo ſa Guſtaw-Adolf'ſki wuſtaw kollekta ſkładowacż. — Wedrowjeſchcżerjo praja, ſo ſmjejemy k ljetu rjanu rożku, a radża teho dla, ſo by ßo jeje wele naßyło; hacž budże wjerno, to, hejſo Bóh ſechże, k ljetu wohladamy.

Augsburgſki nabożinſki mjer.

Pſchichodnu nedżelu ma ßo iſtitaljetny radoſtny abo jubelſki ßwedżeń k dopomnenju na nabożinſki mjer ßwecżicż, kiž bu w l. 1855 w Augsburgu ſcżineny. Naſchi lubi cżitarjo, tak derje evangelſzy, kaž też katholſzy, budża ßnadż rad wedżicż chżycż, kak ßo ſ tutym mjerom ma, a my dowolamy ßebi teho dla, jim ſjehoważe krótke wukładowanje tuteje wjezy prjodkſtajicż.

Evangelſka zyrkej je w tutym ſtotetku hižom dwaj radoſtnaj ßwedzenej ßweczita, jedyn 31. oktobra 1817 a druhi 25. junija 1830. Pſchi prjeniſchim dopomneſche ßo wona na ſałożenje reformazije, kotrež bje ßo tehdom pſched 300 ljetami ſtało, a pſchi druhim na pſchepodacjje evangelſkeho wjeruwuſnacża na ßejmi w Augsburgu. To ßamo bu w meni ſakſkeho khurfjerſchty a pecjoch druhich weřchow, każ tež 14 ßwobodnych mjeſtow pſchepodate, ale pola khjeżora nebu ſ tym dale niczo wudobyte, hacż ſo wón wupraji: ſo ßmjedża ßebi Evangelſzy hacż do 15. haperleje 1531 pſchemyßlicż, hacż chzedża ßo ſaßo ſ khatolſkej zyrkwju ſjenoczicż abo niż. Tajke wuprajenje ſdaſche ßo Evangelſkim tak ſtraſchne bycż, ſo woni w l. 1531 w mjeſzi Schmalkaldżi ſjenoczeńſtwo ſczinichu, ſo chzedża ßebi pomhacż, hdy by jich njechten jich wjery dla nadpanycż chzył. Tajki nadrad ßo tež ſta, pſchetoż w l. 1547 pſchirekny jim khjeżor wójnu, ſbi jich a woſjewi w l. 1548 ſ Augsburga, ſo maja ßo Evangelſzy hacż na daliſche — łacjanſzy interim — ſaßo k katholſkej zyrkwi dżerżecż; — tola dowoli jim wón wuſtawanje Bożeho wotkaſanja pod wobojim a mandżelſtwo duchomnych.

Tajki interim ßo pak Evangelſkim ſpodobacż nemożeſche, ale woni pſchecżiwo khjeżorej niczo cżinicż nemożachu, dokelż bje jich móż ſlemena, hacż dotalny khjeżorowy pſchecżel, ſakſki khurfjerſchta Moritz w l. 1552 poſtany a w ſjenoczenju ſ heßenſkim wójſkom na khjeżora czehneſche a teho tak ſbi, ſo tutón pocża wo mjer proßycż. Tutón bu tež w tym ßamym lieczi w Paßau'i wujednany a w tym ßamym woßebje poſtajene, ſo dyrbja ßo wſchitke nabożniſke należnoſzje (Religionsangelegenheiten) na bližſchim krajnym ßejmi wucżinicż, bes tym mjel ßo pak kóżdy pſchi ßwojej wjeri w mjeri a pokoju woſtajicż. — Ale wſchelakich wójnow dla bu hakle w l 1555 ſaßo ſhromadny kra.ny ßejm w Augsburgu wotdżerżany a na tym ßamym bu po dołhim jednanju wobſankнene:

„Wobej ſtroni, Katholſzy a Evangelſzy, rukujetej kóżda druhej jeje prawa.

Kóżdemu je dowolene, ßo k evangelſkej abo k katholſkej zyrkwi dżerżecż, a żanemu neßmje ßo jeho wuſnacja a zyrkwinſkeho waſchnja dla kſchiwda cżinicż, ale dyrbi ßo kóżdy pſchi ßwojej wjeri, pſchi ßwojej zyrkwi a teje waſchnju, pſchi ßwojim kubli a ſamożenju, pſchi kraju a ludu, knejſtwi, wyſchnoſzi a prawiſnach w mjeri a pokoju woſtajicż.

Żana krajna wyſchnoſz neßmje druhu abo jeje poddanow k ßwojej wjeri twungowacż abo druhej wotweſz.

Jenoż pſches kſcheſzijanſke, pſchecżelniwe a mjerne ßrjedki a pucżje matej pſchichodnje wobej ſtroni ßwoje ſwady dla wjery wujednacż a wucżinicż.

Wuſtawy, klóſchtry a druhe duchomnſke kubła, wot Evangelſkich hacż do paßauſkeho mjera ſajate, potom pak ſa zyrkwje, ſchulje a ßmilne ſkutki natożene, maja w jich ruzy ſawoſtacż.

Evangelſzy dyrbja pſchichodnje katholſkoduchomneho knejſtwa ßwobodni bycż, to rjeka: bamż, duchomne weřchi, arzybiſkopojo a ſ zyła wyſche katholſke duchomnſtwo neßmje nad wjeru, Bożej ßłużbu Evangelſkich a t. d. wjazy żanu móż mjecż.

Tutón mjer ma ßo we wſchitkich ßwojich djelach ſtajnje a neſmjenenje dżerżecż, a tež poſdżiſcho, hdy by pſchichodnje pſches krajne ßejmy a wuradżowanje ßo bes wobimaj nabożinſkimaj ſtronomaj żane doſjednanje neſtało, dyrbi tutón mjer tola jako wjeſty, nepſchemjenjomny a wjeczny mjeſto namakacż."

Hacż runje tutón mjer jenoż wuſnawarjow augsburgſkeho wjeruwuſnacja naſtupaſche a Reformirtſkich ſe wſcheho prawa wuſankaſche; hacż runje bjechu wot neho poddanjo podjanſkich weřchow wuſankneni a ßo wyſchemu katholſkemu duchomnſtwu pſches to, ſo dyrbeſche ßo kóżdy ßwojeho duchomnſkeho ſaſtojnſtwa wotrez, hdyż k evangelſkej wjeri pſchiſtupi, tajke pſcheſtupenje jara cżeżke ſczinene, dha bje tola ſa Evangelſkich jara wele dobyte, pſchetoż woni doſtachu ſ tym prawo, ſo ßmjedżachu ßwoju wjeru bes ſadżjewka wuſnawacż a hewak na wſchitkich ßwjetnych prawiſnach djel bracż.

Nebje tež wſchitko doſtate, dha bje tola wele dozpitk. Sto ljet poſdżiſcho bu tón ſkutk dołonjany, pſchetoż po ſkónczenju 30ljetneje wójny doſtaſchtej wobej evangelſkej ſtroni to prawo, ſo ßmjedżeſchtej ßo wſchudże k ßwojej wjeri wuſnawacż a ſo nichtón dale wot wjeruwuſnacja ßwojeho krajneho kneſa newotwißaſche.

Duż Evangelſzy dżeń, hdżej bu pſched 300 ljetami — 25. ſeptembra 1555 — augsburgſki nabożinſki mjer wujednany a wobſankneny, ſ dobrym prawom wulzy ßwjatocznje ßwecża.

Bóh tón knes chzył pak nam wſchitkim niz jenoż w duchomnych, ale tež w ßwjetnych wjezach luby, ſłoty mjer ſdżerżecż. To daj wón po ßwojej miłoſzi. Hameń!

S Łużizow hacż kranſchemu morju.

(Skónčenje.)

Pucż wot danſkeho mjeſta Altona hacż do Kiela pſches Holſtejnſku wedże tež pſches jara płódne hona a wſchudżom paßechu ßo wulke ſtadła rjaneho ſkotu. Njehdżen hodżinu ſady Kiela dżjechmoj won a wohladachmój naſdala ranſche morjo, każ wodowu wulku horu. Każ ßo nam delka we holi ßwjet ſ deſkamy, to rjeka ſ nerjeſanymi, ſabity ſeſda, hdyż wot Budyſchina k polnozy hladamy, tak widżichmy tež tam kónż ßwjeta, ale

ſ wodu ſalaty. Na 80—90 mil bjechmoj wot domu a jako ßo pſcheßwjedzichmoj, ſo tón ßamy dzeń tola hiſchczjen hacz zylje na kónz ßwjeta pſchincz nemóhtoj, dha ßo do Hamburga wróczichmoj, hdzeż to a tamne wobhladachmój.

Na prjeni napohlad ßo ſda, ſo tam we zyłym ßana khudoba neje, pſchetoż też we tych ßwójbach remeßnikow, kotreż ja ßobu wopytach, bjechu rjane ſtwy a wjezy, a ludzjo derje ßnjedachu, wobedowachu a weczerjachu, pſchi czimż też huſto dobra kapka wina na blido pſchińdże. Tola je tam wele hubenſtwa a tójſchto khudoby a njekotryżkuliż newje wo dnjo, hdże budże w nozy hłowu położicz mój. Hdyż wjazy hacz njehdzen ſchilling ſaßłużił neje, dha dże do njekajkeje pinzy, we kotrejż proſcherjo pſchenozuja, ſapłaczi ½ ſchillinga a móże tam ßedzo kuſk póſpacz. We tutych pinzach pſchenozuje też njekotre dzjeczjo, kiż ßo na jaſtwo a bjertelnju hiżom we mlodoſzi pſchihotuje a je ſhubene, jeli tamnym cjeßnym mużom do rukow nepane, kiż cjaſto tute pinzy neſnaczi pſchekhodża a druhdy jene abo druhe ßobu won woſmu na kraj, do ßydleſchcza Horna. Tudy je wjeſty Dr. Wichern pſched tójſchto ljetami khjeżu ſa neporadżene dzjeczi ſałożił a dzjeła tudy pſches powuczenje a k dzjełu wabenje ßam a pſches wele pomoznikow abo bratrow na wjazy hacz 100 duſchach, ſo by te ßame Bohu a cjłoweſtwu dobył. Niż we jenej, ale we wele khjeżkach bydła tute dzjeczi a młodżi ludżjo a na 40 kórzow kraja ßłuſcha k tutym khjeżkam. We jenym tutych bratrow namkachmy ſtareho ſnateho, menujzy wuczerja Seligarja ſ Budyſchina, kotryż bjeſche pſched 4 nedżelemi tam ſaczahnył. Wot neho naſhonichmy hiſchczjen wſchelke wot toho kraßneho prózowanja Dra Wicherna a kak tudy pytaja po cjelnym a po duchomnym ſa poljepſchenje ſkażeneje młodoſzje dzjełacz. Bóh żohnuj dale jich cjeżki ſkutk a jich kraßne prjodkwſaczje chżył wón krónowacz!

Hacz budżich hiſchcze rady w Hamburgu dljeje woſtał, dha ßo to tola nehodżeſche. Pónd̆zelu 6. auguſta pſchewejſychmoj ßo na parnej tódżi hacz do Haarburga w Hannoverſkej; jjedżichmoj dale pſches wulku limburſku puſzinu hacz do Braunſchweiga, hdżeż pſches noz woſtachmój. Tam bje runje wulki hermank aby maſſa a teho dla wele hary. Tudy wobhladachmój ßebi też ſtatuu abo ſtejaze ſnamjo naſcheho krajana, njemſkeho wuczeneho, pjeßnerja a ſpißowarja Leſſinga, kotryż ßo w ſańdjenym ljetſtotetku (1729) w Kameńzu narodżi. Pſchichódny dzeń weſychmój ßo pſches Magdeburg do mjeſta Köthena. Tudy wopuſchczji me mój luby towarſch, dokelż ßo pſches Lipſk a Drażdżany hiżom pſchichodny dzeń do Łużiz podacz dyrbeſche. Ja pak hiſchczjen pſhecżahnych tón kraßny anhaltſki kraj, wohladach mjeſto Deſſau, a te rjane wulke wójwodſke ſahrody we Oranienbaumi a we Wörlizach. Nadeńdżech też nedaloko Deßaua 2 jelenej a 3 ßorny a ſweßylich ßo na tych kraßnych ſahonach pſcheńzy, tobaku a runkliży, każ też na tych wulkich dubowych ljeßach. Pola Coswiga dach ßo ſaßo pſches Lóbjo pſcheweſz a pſchiweſych ßo potom na parnym woſu hacz do Wittenberga. So tudy tu zyrkej, hdżeż je junu Luther prjedował, a kloſchtr ſ jeho ſtwu wopytach, to ßo ßamo froſemy. We tej ſtwi ſteji a leji wele wjezow wot Luthera a wono je hódno, te ßame wohladacz.

Wot tudy wotweſech ßo ſ póſtom hacz do Torgawy, hdżeż ßebi twerdżiſnu tak daloko wobhladach, jako bje dowolene. Tutón mały Sebaſtopol też wjeſzje nepſheczjel zylje ſ lóhka wſacz nemóże, pſchetoż te pukawy ßu trochu wulke duchawy, a hdyż te małe kulki, kiż wokoło brónernje leża ſ nich won ſzelu, dha nejßu to póprjanzowe kulki. Hród Hartenfels je pſches Luthera a naſchich ſtarych khurfjerſchtow ſnaty a na jeho najwyſchej wjeżi aby tórmi wohladach wokolnoſz Torgawy, też tón wulki hat, ſa kotryż najeńk ſa ljeto na 4000 toleř rybyłojenja dla dawa. W Torgawi je kraßna zyrkej a tudy namkach kemſchach ſaßo tajku ßylu ludu, każ pola naß w Sſerbach.

Na Łobju weſech ßo potom rano wot 3 hacz popołnju 2 hacz do Drażdżan a bjech potom we małej hodżinzy ſaßo we lubych Łużizach. Renje je wonkach a wſchudżom namakaſch też duſchnych, pſcheczjelnych ludżi; ale doma je doma a Łużizy woſtanu Łużizy. To praji Horißław.

Spěwy.

Khjerluſch

ſakſkeho khurwerčha Jana Bedricha

po jeho ſajeczju wot njemſkeho khjeżora 1547.

Każ Bóh chze mjecz, tak chzu też ja,
Sſo w niczim nedam moliczi
Je mrócżno tu a tolſta cjma
Chze to a tamne bolicz,
Haj mucji ßo
Na ßwjeczi wſcho,
Bóh pomhacz budże renje.
Każ wón chze mjecz,
Tak dyrbi bycz,
Duż neboju ßo żenje.

Każ Bóh chze mjecz, ßo ſpokoju,
Wſcho druhe ſ myßlow puſchczju,
Schtoż neßmje bycz, mu porucżu,
Ja jeho newopuſchczju,
Won ſpytuje,
Kak ſo mnu je
A dawa żohnowanje.
Duż każ Bóh chze,
Tak nech też je,
Schto pomha wobaranje.

Każ Bóh chze mjecz, ßo lubi mi,
Me trechja jeho ßudy,
Móhł dha, ſchtoż ſa mne wuradzi,
Ja ljepe wedżicz tudy?

Schto rudźu ßo?
Wschak podarmo
Je moje mudrowanje.
Schtoż dyrbi być,
To dyrbju chzyć,
Schto pomha zofowanje?

Każ Bóh chze mjecź tak
dam jo hicź,
Ja do wscheho chzu ſwolicź,
Chzył ja ßo Bohu pſchecźiwicź,
Dha b'du ßo bórſy moricź.
Schtoż ßłużi wſchak
Mi hdy a kak
Je mi tź wotßudźene.
Duż podam ßo
Ja do wſcheho
Schtoż mi b'dźe porucźene.

Każ Bohu lubi ßo, nech
dźe
We weßelu a ſrudźbi,
Nech jemu porucźene je
Tu wſcho po jeho wucźbi:
Tak woboje
Mi lubo je,
Nech haj nech nje mi praji;
Wón wuyomha,
Mi hnadu da,
Tež hdyż tón ßwjet me daji.

Każ Bóh chze mjecź, tak
pſchińdźe wſcho,
Ja ſtaracź ßo dam jemu,
Je dźeńß ßo błónzo ſaczmiko,
Wſchak jutſje ßwjecźi k
wſchemu.
Bóh dopelni,
Schtoż wotßudźi
A dleji ßo tež druhdy.
Schtoż dyrbi być,
To chzu ja chzyć,
Na ſboźu nejßym khudy.

Każ Bóh chze mjecź, tak
chzu tež ja,
Sšej wiazy nepożadam.
Na Boha, kiż mi podawa
Mój djel, ja jeno hladam.
Ja ſaſtaju
Sšo ſe wſchjem tu
Sa prawu źiwu wieru
A ſpuſchczam ßo,
Nech je każ jo,
Na mojoh' Boha ßwjeru.

Każ Bóh chze mjecź, tak
wosmu jo,
Wo ſcźerpliwosź chzu pro-
ßyć.
Bóh b'dźe me, je najſtyſk-
niſcho,
Na rukomaj ßam noßyć.
Wón wutorhne
A wumóże,
A dyrbjak w ßmercźi pobyć.
Każ Bóh chze mjecź,
Tak dyrbi być,
Schto ßadźiſch? ja bdu do-
być. **K.**

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wotřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Schtoha nowego?

Mots Tunka. Mjaßo poczina jara żadne być

Hanß Depla. Nó, cźłowiſke w Krymi nelutuja!

Mots Tunka. To wſchak je druhdy we Luźiach tež k doſtaczu.

Hanß Depla. Ty tola nejßy?!

Mots Tunka. Hinak nic. Hlaj, wóndanjo djeſchtaj dwaj ſe Sš—ez wecźor won na pola, ſo byſchtaj bjerny hladaloj. Dołho netrajeſche, dha pſchińdźechu niekotſi ſ motykami a mjechami a betowachu ßo, każ bychu bjerny ryczź dźrli. Duż wuſtupiſchtaj taj wajchtarej a praſcheſchtaj ßo zuſnikow, ſchto woni tudy na druhich ludźi polu chzedźa? Na to cźi prajachu, ſo to nikoho niczo neſtara, jeli pak wonaj chzetaj to jara rad ſhonicź, dha chzedźa jimaj wotmolwenje na jeju praſchenje tak na khribet napißacź, ſo je wjeſzle cźaß źiwenja nefabudźetaj. Duż dale niczo wyſche newoſta, hacź ſo ßo wajchtarej khjetſſe do wßy ſzezeſchtaj a tam ludźi k pomozy woſaſchtaj, kiż tež potom ſ zypami a widłami wobroneni na paduchow cźehnichu. Ale cźi cźiekachu, tak ſo żaneho doßahnyć nemóżachu, hacź jedyon weßnjan ßwojeho pßa ſa nimi puſchcźi a duż ßo hnydom bes paduchami wulke moſkotanje ſbieże, tola pak cźi ſami cźekachu.

Hanß Depla. Dha niczo wot nich nedoſtachu?

Mots Tunka. O haj, tón poß pſchineße kruch mjaßa, kotrež bje jenemu ſ briſiwje wutorhnył.

Hanß Depla. A kruchi kholowow ßu drje tam tež namakali?

Mots Tunka. Haj tajke wulke ſchlibanzy!

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Drażdżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 21. septembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 90; 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 18½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska wosada: Handrij Bohuwier, Ernsta Lücki, kublerja na Židowi, ß. — Jan Gustav, Jana Jul. Mikela, khježnika w Dobruschi, ß. — Hana Ernestina, Korlje G. Rychtarja, połleńka w Szijezach, dż. — Hana Marja, nem. dż. na Židowi. — Hanža Marja Khrystiana, nem. dż. s Dobruschje.

Nawěštnik.

Woprawdżity peruanski guano

zylje ßuchi a woßebneje dobroszje porucza czeszenym ßerbskim ratarjam

Reinhold Bartels

w słotym lawi w Budyschini.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trteszi.)

Saruczazy fond towarstwa **Dżeßacż millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes.**

Wetschi dżjel samóżenja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupożczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene żita atd. atd. pscheczjiwo wóhnju po tunich twerdżje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacż nemóża.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na ziwenje czlowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a żelesnizach.

Wschje pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Pod rukowanjom woprawdżitoszje.

Dr. Borchardtowe arom.-mediz. selowe mydło (po 6 nßl.)

Profeßarja **Dr. Lindowa** vegetabilska żerdkowa pomada (po 7½ nßl. kruch.)

Haptykarja **Sperati'a** italske medowe mydło (w pakczikach po 2½ a 5 nßl

Dr. Hartungowy chinaskorowy wolij (w stemplowanych bleschkach po 10 nßl.

Dr. Hartungowa selowa pomada (w stemplowanych tyglach po 10 nßl.

Dopokasane psches dołholjetne radostne dopokasma wschelakich nawukomnych pruhowanjow a praktiskich nałożowanjow, móża ßo horejsche privilegowane ßrjedki se sprawnym dowjerenjom do poruczazeho spomnenja dawacz; a budża ßo wjeszje wote wschitkich tych, kiż ßu je junkrócz nałożili, s woßebnym spodobanjom pschezo saßo trebacz. Prospekty aroswuczenja nałożenja darmo dawa, każ tez tute ßrjedke ßame w **Budyschini** jenoż ßam pschedawa **Wilh. Hammer,** w Bernarczizach **Hermann Einert,** w Biskopizach **Friedrich May**, w Kameńzu **Aug. Naumann,** w Lubiju **Korla Dümmler,** w Rakezach haptykař **Facius.**

Kauzia. Dokelż weleljetne dobre meno pódla stejazych ßrjedkow skoro wschjednje = wschelake potwory a falschowanja = sałożuje, chżyli czeszeni kupowarjo naschich ßrjedkow niż jeno na jich husto woßewene sapakowanje, każ tez na mena: **Dr. Borchardt** (Kräuter-Seife), **Lindes** (Stangen-Pomade) **Sperati** a **Dr. Hartung** (Chinarindenoel a Kräuter-Pomade), ale tez na firmu naschcho nastupazeho jeniczkeho depositara w jenym mjeszi = k wotstronenju sjebanja = dobroczjiwje ßwjeru kedżbowacz.

Taxa palneho drewa.

Na podpisanym lježowym revjeru blisko Ljeske je w drewnischczu steja sjehowaze palne drewa na pschedań.

150 kloftrow khójnoweho schczjepjaneho drewa, kloftr po 4 tl. 17½ nßl.
100 kloftrow khójnowych katanych kuleczkow, kloftr po 3 tl. 12½ nßl.
150 kloftrow khójnow. peńkow, kloftr po 2tl 2½ nßl.
100 kóp walczkow I. druzyny, kp. po 2 tl. 2½ nßl.
170 kóp walkzkow II. druzyny, kp. po — tl. 22½ nßl.

W Manjowi, 19. septembra 1855.

Hrabinske Dohna'ske hajnisce sarjadnistwo.
Kmecz.

Khjeza cjo. 652 je sahrodu w ßukelnischej haßy je hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho blizsche je shonicz w swonkomnych lawskich wrotach w Budyschini

Koń na pschedań.

Jeneho jara dobreho, zylje khmaneho konja do dzjela ma po jara tunej placzisni poruczność pschedacz pschekupz

M. A. Flanderka w Budyschini.

Sstużbne knihi (Dienstbuch), Pjetrej Ramschej s Lutobcza ßluschaze, buchu psched njekotrym czaßom shubene a chzyt je sprawny namakać sa dobre myto we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

Sańdzenu ßobotu bu 5 puntow schnuptobaka na wopaczny wos położenych a proßy ßo sprawny namakać, so by je sa pschisprawne myto we wudawarni Serb. Now. wotedacz chzył.

Jena listowonja (Brieftasche), w kotrejż bje njchdże 1 tl. penes a jedyn ßelowy paß sa jitkowsku gmejnu bu na zitnych wikach shubena. Sprawny namakać chzyt wscho hromadzje sa pschisprawne myto we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

Jedyn czorny, schikowany a wuschitny pßyczk s bjelej brodu je ßo pschiwdał a może ßo w Ssulschezach pola knejeho sahrodnika po sarunanju wudawkow saßo dostacz.

300 hacz **1500** tol. sa dobru hypotheku a 4% dań wupoczicz ma poruczność aktuar **Wehla** w Budyschini.

Czisze wolmjane hadry wschitkich barbow kupuje po wulkich a małych dzielbach po najwyschej placzisni C. A. Schulza na Zidowi czo. 108.

Najwutrobnischi dżak.

S hnutej wutrobu sacżuwamy my podpisani, kak je ßo delnohórczanska a brjesyczanska gmejna na naß khudych wotpalenych podrożnikow se ßmilnoßiu dopomnika a kózdemu wot naß po 1 tl. darika. Bóh żohnuj ßobustawow tuteju gmejnow jow cjaßnje, tam w nebju pak wjeczjnje.

W Plußnikezach, 2. septembra 1855.

Lubsch,
Hennig,
Hascha,
Wagnar,
} podrożnizy.

Wobydlerjow Budyschina a wokolnoßje proschu najpschecjelnischo, so bychu mojej mandjelskej, Madleni wożenenej Lehmannowej w Budyschini rodżenej Halmiż s Pschischez żenje a pod żanym wumjenenjom niczo nepożczowali, ani wjezy wot neje nekupowali, dokelż ja na żane waschnje placzicz nebudu.

W Budyschini, 18. septembra 1855.

Jan Lehmann,
kubleŕ.

Ssuche drożdżje

wylje ßylne a po kotrychż ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na serbskej haßy w welbi, psched kotrymż staj dwaj muraj wupoßinenaj,

J. G. F. Niecksch.

Wot redakzije.

Redakzja proßy wo to, so bychu ßo jej powesczje wo tym, na kajke waschnje je ßo jubelski ßwedżeń augsburgskeho nabożinskeho mjera we wschelakich woßadach ßwecżik, jeli możno, hijom prjene dny noweho tydżenja pschipósłake.

Zańdżenu sobotu żita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	7	15	6	15	7	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Wšcheńza	9	5	7	20	8	25	Jahły	8	20	8	7½	8	15
Jeczmeń	4	12½	4	—	4	7½	Hejduschka	6	—	5	20	5	25
Wowß	2	15	2	5	2	7½	Bjerny	1	18	1	10	1	15
Hróch	—	—	—	—	—	—	Kana butry	—	14	—	12	—	13

Dowoz: 2082 kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pol wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 39. 29. septembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Noßaczjz. S Woßlinka. Se Ssmilneje. Dopißy. Spjewy. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschles. želesn. Zyrkw. poweszje. Nawjeschtnik.

K nawedženju.

Schtóž chze na schtwórte schtwórtljeto 1855 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy czaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu poruczicz, pschetož te ßame czitaja ßo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóž chze po tajkim njeschto tak prawje po zyłym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redakzia.

Swětne podawki.

Sakska. Kral je 18. a 19. septembra w Lipsku pschebywał a tam ßudnistwa, fabriki a wschelake remeßniske wustawy, kaž tež zyrkwje a schpitalnje wobhladował, a ßo potom do Wurzena podał, hdžež je na to ßamo wáschnje skutkował a tež tseczej infanteriebrigadži psched ßobu exerzirowacz dał. Wot tam wotjjedže wón saßo do Draždžan. Kral bu wschudžom jara renje a pscheczelniwje powitany, hacž runje bje ßebi wuproßył, so bychu ßebi teho dla žanych wudawkow neczinili. — Po zyłym kraju bu tsistaljetny jubelski ßwedžeń augsburgskeho nabóžinskeho mjera nedželu 23. septembra zyrkwinszy a tam a ßem 25. septembra, na kotrymž dnju je po prawym wobsankneny, na druhe waschnje ßweczeny. W Draždžanach tutón džeń khudži wobed dostachu, k czemuž je tež kral Jan, hacž runje je podjanski, w dopomnenju na spomneny mjer 300 tl. miłoszjwje darił. — W Lubija bu 23. septembra nowa mjeschczanska wuczeřnja poßweczena. — Krónprynzeßyna a prynzeßyna Hana stej ßo 21. septembra s doberanskich kupel domoj wróczjłej. — Lipska maßa je ßo derje sapoczała, pschetož koza a ßukno bu po powyschenej płaczisni pschedawane.

Prußy. Dla wolbow sa druhu komoru abo sa „dom sapóßłanzow" poczinaja tak derje demokratiska, kaž tež druhe strony pschihoty czinicz. — W Magdeburgu je kholera sastała a w Wrótßławi tež ßylnje wotebera. — Kral dawa sa 5 millionow toleř žita w Amerizy kupicz a dokelž je to wjazy, hacž ßo sa pruske wójsko treba, dha ßo sda, jako by kral pschi tym tež hischcze druhe wotpohlady mjeł. So wón žito w Amerizy kupowacz dawa, stawa ßo teho dla, dokelž je ßo tam ljetßa jara radžiło a po tajkim jara tune, a dokelž by kral, hdy by wón tejko žita doma kupił, wyßoku žitnu płaczisnu hischcze wele wysche sehnał. Na tajke waschnje pak krajej wele penes wulutuje.

Rakußy. Tež w tutym kraju je khježor wukas wudał, so ßmjedža tam Evangelszy jubelski ßwedžeń augsburgskeho nabóžinskeho mjera ßweczicz. Psched 100 ljetami to dowolene nebje. — Khježor je wurjadneho póßłanza, k. Prokescha k franzowskemu khježorej do Parisa póßłał a to pecza teho dla, so by tam k mjerej radžił abo ßnadž twerdßi swjask bes Franzowsami a Rakuschanami pscheczjwo Rußam pschihotował. — Jeli ßo nepscheczelam Rußow radži, zyłu Krymu dobycz, dha chzedža tu tak dołho wobkhowacz, hacž ruski khježor wójnske

khóſty ſaykacji. Tak piſaja rakuſke nowiny, praijy, ſo budje to tón pjaty punkt, na kotryž ſmieje ſo hladacj, jeli poldjiſcho k mjerej pſchindje. Tu khwilu pak hiſchcje tak wowneblada, kaž by wójny kónz był, hacj runje wójſka njetko nicjo necjinja.

Franzowſka. W tutym kraju ſu žnje tak hubenje wupanyte, ſo budje ſo njehdje ſa 20 millionow ſchjeßnakow žita, — a to woßebje pſcheñzy — we wukraju nakupicj dyrbecj. — Abdelkader je wot khježora dowolnoſz doſtał, ſo ſmje pſchichodnje w turkowſkim mjeſzi Damaſku bydlicj. — W Variſu bje ſo wóndanjo poweſz rosneßka, ſo je jedyn khježorſki gardiſty na khježora nadpad ſcjinił a to w khježorſkim hrodji. To pak bje ſelžane, pſchetož khježor tehdy w hrodji był neje. — Hacj runje je dobycjje Sebaſtopola w Franzowſkej wulku radoſz pſchihotowało, dha tola penejnizy ſ wjeſtym ſtrachom na ne hladaja, dokelž mjenja, ſo ſo pſches to khježor bes potreby k daliſchej wójni ſaweſz da. — Do Variſa je nowy pruſſi wurjadny póſłanz, k. Arnim, pſchijeł, — ſnadj wójny a jeje ſkónčenja dla.

Ruſſowſka. Khježor je ſo ſe ſwojej ſwójbu do Móſkwy podał, hdjež bu jara ſwedženje powitany, a wſchelake nowiny chzedja wedzicj, ſo wot tam dale do Nikolajewa póndže, ſchtož je wobtwerdjene mjeſto nedaloko Krymy. — W naranſchim morju ſo nicjo noweho ſtało neje, ale w aſowſkim morju a na jeho brjohach buchu wot nepſcheczelow 98 meńſchich łódžow, 73 rybarnjow a 31 rybarſkich magazinow ſpalenych. — W Krymi ſo hacj do 19. ſeptembra nicjo noweho ſtało neje. Nepſcheczeljo ſu połonſchu stronu Sebaſtopola wobßadzili a noſcha a woža to hromadu, ſchtož ſu tam Ruſſojo woſtajili. Hewak woža woni też dzjelbu ſwojich kanonow do Kamjeſcha a Balaklavy. Wetſchi dzjel nepſcheczelſkeho wójſka ſteji njetko po brjohu Cjorneje Rjeczki a pſchihoty k nowej wójnſkej djeławoſzi móža drje hiſchcje dwie nedzeli tracj. W ruſkim ljehwi tamnu stronu Cjorneje Rjeczki je też wele djeławoſzje widjicj a weích Gorczakow ſo tam, kaž też na połnóžnej stroni Sebaſtopola dale bóle wobtwerdjuje.

Telegrafiſke depeſchje. Ruſki weích Gorczakow woſjewja wot 17. ſeptembra: Nepſcheczeljel pſcheczjwo połnóžnej stroni Sebaſtopola hiſchcje nicjo cjinił neje. Wulki dzjel nepſcheczelſkeho wójſka ſhromadžuje ſo bes Cjornej Rjeczku a Balaklavu a pſchibližuje ſo nam ſ cjaßami ſ baidarſkeho doła. — Franzowſki marſchal Pelißier woſjewja wot 19. ſeptembra: My cjahamy njetko kanony ſ wody, kiž ſu Ruſſojo pſchi wotcjehnenju do neje ſmetali. My ſmy hacj dotal na 4000 zentnarjow pólvera w Sebaſtopolu namakali.

Ze Serbow.

S Noßacjiz. Na žadanje kneſa redaktora my piſchemy, ſo ſmy tón rjany weßely jubelßwedje z pola naß takle ſwecjili. Rano 8 ſo muſka woßada na farſkim dworu ſhromadži, a ſo do rynka ſeſtupa, prjedku khebjetar ſ rjanej khorhoju, potom duchomny a wucjer a rychtarjo, potom hoſpodarjo a wumenkarjo, też wele hoſpoſow bjechu pſchiſchłe, a ſo ſady ſobu ſeſtupałe. „Budj cjeſz a khwalbu werſchnemu, kiž wótz je wſcheje rady kiž wſchelke djiwy cjini tu a dawa wele hnady, kiž huſto frudnym pomhał je a dale troſchtowacj jich chze, cjeſz Bohu Kneſej dajcje! S tutej ſchtucjku ſo woßada na pucj k Božemu domu poda. Jako bje bliſko k zyrkwi pſchicjahnyła, bu hiſchcje ta poßlenja ſchtucjka teho ſameho khjerluſcha ſpjewana: „Dha pſchindjcje k nemu ſweßelom, dżak jemu ſ khwalbu dajcje a t. d. Pſched zyrkwju ſtejachu luboſne cjeßne wrota, kiž bjeſchtaj khebjetarej ſobotu natwarikaj. Zyły Boži dom bje pjeknje wupyſcheny, woßebje Boži woltař. Ta najreniſcha pycha pak bjeſche, ſo bje zyrkej tak bohacjje ſ poßłucharemi napelnena. Boja ſłužba bu kaž prjene rócjne dny dżerżana, a to hacj do kónza, dokelž pola naß na tu nedjelu też wopor trecheſche. Po ſerbſkich kemſchach njemſka woßada na to ſame waſchnje cjehniſche. Jenej hakle bje dopołniſcheje Božeje ſłužby kónz. K nyſchporej ſo ſchula na ſchuli ſhromadži, młody lud pak na fari. Jedyn młodjenz neßeſche khorhoj a ſpjewajo pſchicjeje ſchula na faru, hdjež ſaſta. Schulſke holcžki neßechu wſchitke wjenz na rukomaj, a njekotre bjechu we bjekej draſzi widjicj. Schulerjo bjechu ſo ſ woneczkami wupyſchili, kaž też młode holzy. S tej ſchtucjku: khwal a cjeſz o moja duſcha ꝛc. cjehnichu ſa khorhoju najpredy ſchulerki a ſchulerjo, potom młody holz a młodži hólzy, khebjetarej, duchomny a wucjer cjah wobſankuychu. Sady pſchiſtupi hiſchcje wele ſhromadjeneho luda, kotryž ſo wulzyſchnje djiwaſche, ſo ma ta maka woßada tajki dołhi rynk młodjiny. Zonſke ławki

delkach buchu nimalje wschitke wobßadźene, tak ſo dyrbjachu ßo żony ßobu na lubje podacź. Po dokonjanej Bożej ßłużbi wotkładźechu holcźata ßwoje wjenzy na woltař, njeſchto pak bu jich ßobu na ſchulu wſatych. Zyła młodźina cźehniſche njetko ſaßo na ſchulu, hdyź ßo do kota ſeſtupa a ſ tej ſchtucźku tón ßwedźeń wobſankNu: Nech ſtajnje ſawoſtanu a t. d. Na to buchu ſchulerjam hiſchcźe załtu wudźelene, a kóżdy wrócźi ßo ſdźakowanjom do ßwojeho domu, hdyź bu wopomnene, kajki weßely ßwedźeń je nam tón miłoſćiwy Bóh wuźicź dał, a kak renje je było. Sswjaty duch pak chcył dacź, ſo by tón ßwedźeń k ſbóżnoſći naſchich duſchow ßobu pomhał, każ też waſchim duſcham wy druhe woßady wſchitke!

S Woßlinka. So by ßo tudy tſiſtaljetny radoſtny ßwedźeń augsburgiſkeho mjerwujednanja też ſe ſwonkomnej hodnej ßwjatocźnoſću ßwećił, bje naſch knes duchomny Imiſch wſchjech gmeinſkich prjódkſtejerjow ßwojeje woßady hižom pſched dwjemaj nedźelomaj k ßebi powołał, ſ kotrymiż po wukładowanju teje ważnoſće, kotruż je tón ſcźineny mjer ſa evangeliſkoluthersku zyrkej pſchineßł, radu ſkładowaſche, kak móhła woßada tón jadny ßwedźeń wuſnamenicź. Hacź runjeż je woßada hakle pſched njekotrymi nedźelemi 100 toleŕ a w tych dnjach ſaßo 500 toleŕ k doſpołnemu wuporedźenju farſkich twarenjow ſkładowacź mjeła, dha bu pſchi wopominanju tych wulkich wopołow, kiż ßu naſchi wótcowjo ſa ßwoju wjeru ſ hotowoſću pſchineßli, hnydom wobſanknene, ſo chcemy my, kiż ßmy herbojo jich droho wukupeneho mjera, też widomnje wopokaſacź, ſo ßebi ßwoju wjeru wyßoku ważimy. Duż dha bu w jenej mßli poſtajene, ſo maju ßo ſa tón wuradźeny ßwedźenſki cźah do bożeho doma ſchwyri khorhoje, kóżda ßnano ſa 10 tol., wobſtaracź. Kak jara je pak tajke wobſanknenje po mßli a woli naſcheje zyłeje woßady było, dawa ßo ſ teho póſnacź, ſo bu po njekotrych dnjach naſch knes farař proſcheny, ſo by radſcho ſchjeſć khorhojow wobſtarał, wot kotrychż dyrbjała kóżda po możnoſći reńſcha bycź, hacź te druhe. Tak dha ßmy ßebi ſchjeſć khorhojow wobſtarali, kiż hromadźje 70 toleŕ płacźa. We woßlinczanſkej a ljeſczanſkej, kiż ſtej wobej módro-cźerweno-bjełej, ſmahuje ßo wuſchiwane to ßerbſke napißmo: „Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam! K radostnemu swjedźenjej awgsburskeho měrwujednanja 25. požnjeńca 1855 Woslinčenjo (Lěska) swojej cyrkwi.“ Sa Skaſkow, Tradow a Lubhoſć je hnadna knes ſ Damnitz nad Skaſkowom ſeleno-bjeło-cźornu khorhoj ſe ßerbſkim napißmom: „Naša wěra je to dobyće, kotraž swět je přewinyła! K radostnemu swjedźenjej awgsburskeho měrwujednanja 25. požnjeńca 1855“ ßamorucźnje wuſchiwała. Debrcźanſka khorhoj, módro-cźerweno-żołta ma wuſchiwane to ßerbſke napißmo: „W tym knjezu je naša sylnosć! Debrcy swojej cyrkwi k 25. požnjeńca 1855.“ Jitſjanſku khorhoj, módro-cźerweno-żołtu je hnadna kneni ſ Kanig ßamorucźnje ſ njemſkim napißmom tych ßłowow, kiż ßo na ſkaſkowſkej ßerbſki namakaju, wuſchiwała. Na wyßocźanſkej, kiż je módro-cźorno-bjeła, ſteji njemſki ta ßama myßl, kotraż je ßerbſki na woßlincźanſkej khorhoji. — Tón ßwedźeń ßamón pak ßo ßobotu popołnju ſ tym ſapocźa, ſo, hdyż bje ßo popołnju wot jeneje hacź do dweju ſe wſchjemi ſwonami ſwoniło, dwjemaj ßo pſchihotowanſke kemſchenje ſ zyłym prjedowanjom a ſpowednej ryczju dźerżeſche. To kemſchenje bje jara bohacźje wopytane, woßebje bje też naſcha ſchulſka młodoſć ſe wſchjech tſjóch ſchulow, wot ßwojich kk. wucźerjow a wyßocźanſkeho gmejnſkeho prjódkſtejerja wedźena, tu pſched woltarniſchcźom ſhromadźena, hdyź też tón khjerluſch „Jed'n twerdy hród je naſch Bóh ßam“ ßama jara renje ſpjewaſche. — S wulkim wocźakowanjom bu nedźelſki napſchecźiwo hladane. Ta po Bożej miłoſći ſ najreniſchim wedrom pſchindźe. Wokoło 9 pſchicźežechu wſchitzy kemſcherjo, cźeßne młode holzy, cźeßni młodźi hólzy, żony, mużojo po tſjóch ſrjadowani, wot ßwojich khorhojow nawedowani a duchomne khjerluſche ſpjewajo ſe wſchjech ſtronow pſched farſki dwór; tam cźi ſtarſchi ſaſtachu, tón cźeßny młody lud wot 14.—30. ljeta pak ſ tymi khorhojemi ſaſtupi do farſkeho dwora. Po ſaſwonenju poda ßo ſ farſkeho dwora do Bożeho doma k ßerbſkemu kemſchenju dołhi, rjany, ßwedźeńſki cźah ſ hudźbu zyrkwinſkich poſawniſtow, kiż khjerluſchowy hłoß „Jed'n twerdy hród je naſch Bóh ßam“ piſkachu. Tón cźah pak wotewri naſch knes farař, wot kneſa ſ Damnitz nad Skaſkowom a kneſa ſ Zehmen nad Wyßokej wedźeny; ſa nimi dźiechu knes ſ Kanig nad Jitrom, ljeſcźanſki kneźi najnk knes Braiman a knes Dr. Sommer ſ Budyſchina. Njetko ſźiehowaſche ton cźah takle: 1. Woßlincźanſka khorhoj, neßena a pſchewodźena wot Jurja Kunatha, Petraſki, Juriſchka a Haſchki, cźeßne młody holzy a cźeßni młodźi hólzy ſ Woßlinka a ſ Pißaneho Doła, 2. Wyßocźanſka khorhoj, neßena a pſchewodźena wot Handrija Bacźonka, Jurka, kneźeho druheho pohoncźa, cźeßne młode holzy a cźeßni młodźi hólzy ſ Wyßokeje. 3 Skaſkowſka khorhoj, neßena a pſchewodźena wot Wicźaſa, Hólcźa, Haufy a Sarenka, ſe ſkaſkowſkej, tradowſkej a lubhoicźanſkej cźeßnej młodoſću, 4. Jitſjanſka khorhoj, neßena a pſchewodźena wot Juriſcha, Smorża, Kaſchperka a Hänſela ſ jitſjanſkej cźeßnej młodoſću, 5 Debrcźanſka khorhoj, neßena a pſchewodźena wot Jurka, Winzarja, Nowaka a Hetmanka ſ debrcźanſkej cźeßnej młodoſću, 6. Ljeſcźanſka khorhoj, neßena a pſchewodźena wot młodeho kneſa Braimana, Schóży, Bacźonka a Haſchki ſ ljeſcźanſkej cźeßnej młodoſću,

Zyrkej ßama bje jara renje ſ pletwami a wjenzami wudebena, najkraßnischu pychu bje pak woltař a kljetka dostała. S wobej bokow woltarja bje Wyßoczan knes ſ Zehmen ſe ßamych kwjetkow a halozkow wyßokaj stołpaj natwaricj dał, ſ kotrejuž ßo dwje pletwi na kljetku posbjehaschtej, a ſ kljetki ßo saßo dwje pletwi na dwaj menschaj stołpaj, psched woltarnymaj skhodjeńkami postajenaj delje cjehnischtej; nad tymaj menschimaj stołpomaj wotpocjowasche ſ kraßnych kwjetkow wupleczeny wobluk, ſ kotrehoż ſe ßamych bjelych asterow sestajene ßlónzo delje wißasche a pisches tutaj stołpaj ſ jeju wobłukom nastachu cjeßne wrota k Bożemu woltarej. Woltař ßamón pak bje skaskowska hnadna kneni ſ Damnitz niz jenoż ſ jenej wulkej a ſ dwjemaj menschimaj wasomaj a se ßljebornymi ßwjeczńikami, ale też k wudżielenju ßwjateho wotkasanja ſ wulkim, cjeżkim ßljebornym karanom wudebiła. Tutón tak renje a bohacjje wobdareny woltař wobdachu potom cji pomenowani cjeßni młodżeńzojo se ßwojimi rjanymi khorhojemi. Predy prjedewanja a po prjedowanju bu też ßerbska schtyrihłosna psalmiska motetta wot k. wucżerja Ryczerja, jeho kk. ßynow a k. wucżerja Paulinußa ſwjewana. W ßwojim prjedowanju nam k. duchomny tón psched **300 ljetami sezinenych mjer** po jeho nastaczu a po jeho płodach rosestaji. Wutroba dyrbesche ßo hnucj, jako psched nasche duschi stupi, kajke tyschenja a bjedzenja ßu naschi wótzojo pschecżerpili, jenoż so bychu tu ſ newa sałożenu knesowu zyrkej ſ cjistym ßłowom a ſ cjistymaj sakramentomaj ſ Bożej pomozu wobkhowali a ßwojim pichichodnym sdżerżeli. A to prjódkwsacjje dyrbesche ßo skrucjicj: te kraßne zohnowanja tamneho mjera w prawej pokucji a wjeri ßwjeru wuziwacj, so by tón knes wot naß, jako wot nedżakomnikow ßwój ßwjeczńik precj nehnuł, pschetoż tón Knes neje se ßwojim evangeliom na naß swjasany: wón móże Abrahamej też ſ kamenjow djiecji wubudżicj. — Po wobsanknenju ßerbskeho kemschenja cjehnische na podomne waschnje ſ farskeho dwora do Bożeho doma njemski cjah; jenoż ſ tym rosdżielenjom, so w tym cjahu, kiż budżische, jenoż ſ njemskeje młodosje wobstawazy, jara mały był, też woženeni ßobu cjehnichu, dokelż tudy njemska woßada jara ßylna neje. Renje pak bjesche, so jow sady knesa duchomneho wschitke dżowczicżki a knezniczki naschich knejstwow bjele swoblekane a, każ cji je sjehowazy bratsja, wjenzy w rukomaj noschachu. Sa nimi cjehnichu jich knenje maczerje a potom pschińdżechu te khorhoje ſ druhimi kemscheremi. Lubosnje bjesche, jako te djiecżatka do Bożeho doma pschischedßi se ßwojim duchomnym wótzom pola woltarja kleczo ßwjaty „Wótze nasch" wulpjewachu. Hewak bje wscho każ na ßerbskim kemschenju. — Debrezański knes, knes generaldirektař ſ Hartman, kiż ßo nebje möhł, khorosje dla, na tym kemschenju wobdżielicj, pósłka knesej duchomnemu k wopomnenju na tón ważny dżeń 10 tol., kiż maju ßo sa naschu khudżinu w tak menowanym ſ Ludwigskim legaczi nałożicj. — Popołnju buchu nasche schulske djiecji, ſ tymi khorhojemi nawedowane, ſ farskeho dwora do Bożeho doma dowedżene, hdżeż te ßame jedyn khjerluſch do prjedowanja a jedyn po prjedowanju zylje ßame ſpjewachu. S horzej próſtwu wo Knesowe wobarnowanje a pożohnowanje nascheje droheje zyrkwje bu tón żadny ßwedżeń wobsanknjeny.

Se Ssmilneje 23. septembra. Hižom wczera bjesche we naschej woßadżi wulke a wschelke pschihotowanje na wyßoki ßwedżeń. Bożi dom bu hacj nanajkraßnischo wupyschjeny.

Dżeńß rano po woßmi dżiechu ßmjelnjanszy herzy po semiczańsku schulu. We semiczańskej schuli bje ßo sdobnje wupyschena schulska młodosć, młode dorosżene holzy a dorosżeni młodżeńzy, każ też gmejnszy a schulszy prjódkstejerjo a wschelazy kemschtkhodżerjo shromadżili a pod wedżenjom prjódkstejerjow se Semiz a Tumiz a schulskeho wucżerja cjehnische ta ßwedżeńska, radostna ßyła do Ssmilneje. Po pucju piskachu herzy a spjewaschtaj ßo dwaj k tutemu ßwedżenju wudżiekanaj spjewaj.'

Pola knezeje sahrody trechi ßmjelnjanski kraßnje srjadowany cjah se semiczańskim hromadu a wobaj ßo tak sjenoczjschtaj, so bje jeju pecj khorhojow (3 se Ssmilneje, 2 se Semiz) derje rosdżielenych a zyły cjah kraßnje debjachu. Njetk poda ßo zyły cjah na knezi dwór, hdżeż knesa kollatora Päßlerja a jeho ßwójbu do ßredża wsa a ßo potom do Bożeho doma poda. Hižom schtwórcj hodżiny predy hacj semiczańska gmejna do Ssmilneje pschindże, sapocza ßo se wschitkimi swonami swonicj a trajesche to tak dołho hacj ßo Boża ßłużba sapocżała nebjesche. Bożi dom bje tak napelneny, so dyrbjachu te małe djiecji ſ neho wustupicj.

Wokoło woltarja biechu stoły nastajane a knes kollator, każ wschitzy gmenszy, zyrkwinszy a schulszy prjódkstejerjo tam mjesto wsachu. — Njetk ßo Boża ßłużba po ßwedżenskim waschnju sapocza, dale wedżische a skónczi. Schulske djiecji dostachu we Ssmilnej dopołnja hižom załtu; semiczańske pak hakle popołdnju we Semizach piwo a załty a bu psches to wulke weßelje naholowane. —

Dopisy.

S Drezdżan. K dopomneczu na naboźinski mjer, psched tßi sta ljetami wustajene, ßweczesche ßo pola naß, każ we wschitkich evangelskich woßadach, 23. dżeń poznenża we wschitkich evangelsko-lutherskich zyrkwjach sjawny

evangelſki jubelſki a djakny ßwedjeń. Hijom 22. poźneńza dopołdnja djerjeſche ßo w evangelſkich wucjeŕnjach pſchedßwedjeń, pſchi cjimž ßo kjerluſchje ſpjewachu a ßo na pſchicjinu a waźnoſź teho dnja pokaſowaſche. Ptßaŕ tychle ryncźkow, kiž je w ßwojim cjaßu tej na wulkej wucjeŕni pobył (ſchtoź nikomu niczo neſchkodźi), poda ßo ßobotu, 22., rano wokoło 9 do gymnaſia ßwjateho kſchiża, hdjež ßo w pſchitomnoſźi k. tajneho zyrkwinſkeho radźicjela Gilberta a njekotrych ßobuſtawow dreźdźanſkeje rady ßwjatocźnoſź wotewri ſe ſpjewom: „Jen twerdy hród je naſch bóh ßam, bróń ßylna, twerda ſkała.“ Rosprawnik bu hłuboko hnuty a wutrobnje ſahoreny a poſbjehneny, hdyž ßłyſcheſche, kak ſpjewaŕſki chór a wſchitke ſtawy tßi ſta duſchi licźazeho ßwjatokſchiźneho gymnaſia tón ſtary a tola wjecźnje młodny kjerluſch młodnomóźnje ſpjewachu. Nato jedyn gymnaſialny wucjeŕ wutrobnu modlitwu djerjeſche, po kotrejź dwaj wucźomzaj kſchiźneho gymnaſia wuſtupiſchtaj, kiž khwalbu Luthera, Melanchthona a ſakſkich kurfierſchtow, woßebje wójwody Moritza a „nana“ Auguſta w baßnjomaj pſchipowedaſchtaj: po cjimž druhi wucjeŕ ßwjatokſchiźneje wucjeŕnje podawki pſched tßi ſta ljetami jaßnje a ſ evangelſkej wutrobu roſeſtaja. Tu ßwjatocźnoſź wobſankny ßwjatokſchiźny ſpjewaŕſki chór ſ kraßnym (wot Homilia) ſpjewom: „**Magnificat anima mea dominum**“ (ßerbſki kjerluſch: Moja duſcha poſbjehuje teho knesa a t. d.). — Sswjatokſchiźny gymnaſium bjeſche ſ pletwami a wjenzami ßwjatocźnje wupyſcheny a ſ podobiſnami Luthera a Melanchthona, kaž neboh krala Bedricha Auguſta a njetźiſcheho krala Jana najhódniſcho wudebeny; teho runja realnej wucjerni, kaž tež ſjawne mjeſchcjanſke wucjeŕnje a privatne inſtituty, hdjež ſ djjela tež khorhowje ſmahowachu.

Popołdnju w jenej ßo tón wulki ßwedjeń, kiž mjejeſche ßo porno wyßokim rocźnym cjaßam ßwecjicj, w tßjoch dołhich ronach ſe ſwonenjom wſchitkich ſwonow evangelſkich zyrkwjow naſcheho mjeſta ßwjatocźnje ſaſwoni, a jich jaßne potnoklinki móźnje po zytym mjeſźi rosljehowachu.

Tehdy bjechu wſchelake haßy a mjeſtniſchcja pſched zyrkwemi hiſchcje ſelene wot dubowych hałoſow, wjenzow a pletwow, ſ kotrymiž ßo w bjehu dnja zyrkwje wupyſchowachu.

Ssobotu popołdnju w dwjemaj djerjeſche ßo k dobremu pſchihotowanju na ßwedjeń **modleńſka hodźina** a potom **ſhromadna ſpowedź** ſa tych, kiž chźychu nedźelu pſchi hłownej bożej błużbi bože wotkaſanje wuźiwacj; poſdźiſcho popołdnju a nedźelu rano bje ſaßo ſpowedź jako pſchihotowanje na nedźelſke wuźiwanje bożeje wecjerje. A bohate ßyły tam bjechu.

Zyła ßobota bjeſche hijom ßwjatocźny dźeń, a pod jaßnym ſwonoklinkom ßo wele wutrobow bohu djakowaſche ſa wobnowenje teho kraßneho ßwedjenja.

Kaž bjechu ßobotu dołhe rynki djjecji widźicj byłe, kiž ßwedjeńſźy do ßwojich wucjeŕnjow cjehnichu, tak ßo nedźelu dopołdnja, 23. poźneńza, dołhe cjahi wotroſzenych bożim domam ßwojich dreźdźanſkich woßadow blijachu. My ßwoju rosprawu tudy jenoź na kſchiźnu zyrkej wobmeſujemy, kotraž je Sserbam wot dreźdźanſkich ßerbſkich kemſchenjow najſnajomniſcha.

Nedjelſki ßwedjeń bje ßo rano w ſchtyrjoch ſ wutßjelenjom tßjoch kanonow a ſ połhodźinſkim ſwonenjom wſchitkich ſwonow wotewrił, na cjoź ßwjatokſchiźny ſpjewarſki chór pod pſchewodźowanjom trubizow abo poſaunow ſe kſchiźneje wjeźje (tórma) tón kjerluſch delje ſpjewaſche „Budź cjeſź a khwalba weŕſchemu, kiž wótź je wſcheje rady.“ Rano do 8 ſhromadźichu ßo w komori abo kapalni kſchiźneje zyrkwje ßwjatokſchiźni duchowni, wucjeŕſtwo a wucźomzy kſchiźneho gymnaſia a njekotßi wucjerjo mjeſchcjanſkich abo privatnych wucjernjow w Starych Dreźdźanach a cjehnichu w dołhim cjahu, — wobdawani wot newureknenje wele pſchihładowarjow, pſches kotrychź jim mjeſchcjanſźy tßjeźojo w ſelenych jenoſtrojach (uniformach) ſchcjeźku wotewrenu djerjachu, — ¼9 pſched radnu khjeźu na „ſtarym torhoſchcju“, tym zivilnym a wojeŕſkim ſaſtójnikam napſchecźiwo, kotßiž bjechu ßo w radźinych ſalach ſeſchli. Cjile ßo njetko, ſ djjela w pyſchnych jenoſtrojach, duchownſtwu a wucjerjam pſchiſankny chu, bes-tym-ſo dołhi cjah pod piſkanjom ſ trubizami, pod ſpjewanjom „Jen twerdy hród je naſch bóh ßam“ a pod ſwonenjom kſchiźnych ſwonow ßo ßwjatokſchiźnej zyrkwi bliźeſche, kotrejź hłowne durje bjechu ſ licźbu 1555, ſ pletwami, wjenzami a jandjelemi pyſchene, kaž bje pſched zyrkwju tej hołbik ſ wolijowej haŕźku w cjeſtnych wrotach widźicj. Kſchiźna zyrkej bieſche ſnutſka ßwjatocźnje wupowjeſchana, ſ pletwami, kwjetkami a oranźerijnymi ſchtomami kraßnje wudebena. Kemſcherjo, kiž bjechu w cjahu ſchli, a druſy, kiž wokoło bożeho domu cjakachu, zyrkej bórſy napelnichu, tak ſo dyrbeſche jich jara wele pſched wotcźinenymi duremi ſtejo woſtacj. Porjad bożeje błużby wot ½ pak bjeſche tón: 1) Knes prjedaŕ pſched woltarjom: „Tón knes budź ſ wami!“ 2) Lutherowy kjerluſch „Bóh chźył k nam ſ hnadu pſchiſtupicj a naß wſchjech poźohnowacj;“ 3) k. prjedaŕ pſched woltarjom: „Tón knes je wulke wjezy nad nami cjinił. Halleluja;“ kollekta; 4) cjitane w mjeſto epiſtole: Jeſai. 36, 1—4; 5) ßwedjeńſka kantata wot Julia Otty, ſpjewana wot ßwjatokſchiźneho ſpjewaŕſkeho chora; 6) Lutherowy kjerluſch „Sdjerź, kneże, twoje błowo nam,“ ſcht. 1—3; 7) cjitanje w mjeſto ſzenja: 1 Timoth 2, 1—4; 8) hłowny kjerluſch pod pſchewodźenjom

trubizow a bubonizow: „Jen twerdy hród je nasch bóh ßam"; 9) prjedowanje k. superintendenty Dr. Kohlschüttera po japoschtolskich skutkach 9, 31: „so a kak mamy ßo bohu sa mjer dżakowacż"; schtuczka s kljetki: „Tón knes je blisko pola naß" (pjata schtuczka 321. ßerbskeho kjerluscha); 10) „Nech bohu dżakuje ßo wutroba wschjech ludżi"; 11) poßweczenje; kjerlusch pschi wużiwanju bożeho wotkasanja: „Je bóh mój pscheczel sa mne"; 12) prjedař: „Dżakujcże ßo temu knesej" ꝛc.; 13) kollekta; żohnowanje; 14) schtwórta a pjata schtuczka kjerluscha: „Ach wostań pschi naß s hnadu". — — Po kemschach ßo psched duremi sa evangelske towarstwo Gustav-Adolf'skeho wustawa składowasche.

(Skónčenje přichodnje.)

Dobre wotkasanje.

Hłóß: Steji ta woda ljeto tam ꝛc.
Sswjeczesche ßłónzo na hałsu, :,:
Na hałsu klonowu — dyhu :,:

Ha s hałosy je ptaczatko :,:
Tam renje spjewało — dyho :,:

„Nech w ljeczi abo symi je, :,:
„Bóh newopuschczi me." dyhe :,:

„Nech mało aby wele mam, :,:
„Ja troschtnje saspjewam." Dyham :,:

S klona tón ptaczk je salecził, :,:
Sswój spjew mi wostajił — dyhiw :,:

S klona ptaczk je ßo preczku dał :,:
Sswój troscht mi wotkasał — dyhaw :,:

Kak rozom Hans Depla wotřitaj a a Mots Tunka ludźi pódla škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Njekotry korczmař ma druhdy tola dżiwnych hoszjow.

Mots Tunka. To drje móże bycż.

Hanß Depla. Hlaj, dha bje ßo wóndanjo delka w holi jenemu hoszej jara korczmarjowych kołbaßow sachzyło a, dokelż chzysche je darmo jjesz, dha ßo skradżu do pinzy wali a pocza je pytacż. Tam pak bje czma a jemu ßo radżi, so wón pschi ßwojim pytanju hacż do łóhcza do mloka hrabny a pschi tym hischcże njeschto powali. Duż na neho pschindżechu a pschiwedżechu jeho do jstwy, k wulkemu weßelu druhich hoszjow, pschetoż wón mjejesche rukaw hacż do łóhcza s mlókom a se ßmetanu wobarbeny.

Mots Tunka. Dha drje żane kołbaßy namakał nebje?

Hanß Depla. Nje; ale tsi ßwjeczki pola neho namakachu, kotrež potom saßwjeczichu a jeho ludżom pschi jich ßwjetli pokasowachu!

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Drażdżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 21. septembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 90; 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 18½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska wosada: Michał Bohuwjer Mekwitz, wobšedźeŕ fahrodnistwa w Budyschini, ſ Marju Amaliu Lehmannez ſe Židowa.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Hana Amalia, Jana Bohuwjera Rachlizy, khjeżerja a polerja-na Židowi.

Podjanska cyrkej: Handrij, nem. ß. ſ Hrubocziz. — Handrij, Pjetra Bjarscha fahrodnika w Delnej Kini, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 7. septembra, Marja, nebo Jana Lukaßa, kublerja na Židowi fawostajena wudowa, 70 l. — 10., Michał Hansko, bjergaŕ a rjesniſki mischtr, tež khjeżeŕ a poleŕ na Židowi, 35 l. 9 m. — 11., Hanß Klingeſt, wumeńkaŕ w Sslonej Borſchczi, 84 l. — 13, Peter Ernſt, Pjetra Freunda, wobydleria w Malßezach, ß., 11 n. — 14., Marja Helena, G. E. Bära, wobydlerja na Židowi, dj., 1 l. 9 m. — 15., Marja Paulina, nem. dż., ſe Židowa 1 l. 10 m. — 17, Jan Jurij Rychtaŕ, cźeßla a wumeńkaŕ w Mnischonzu, 77 l.

Dźeń 13. septembra wumre w Draždźanach twarz Bedrich Adolf Hohlfeld, 31 l. a bu 16. na židowſke pohrebnischczo pohrebany.

Jutſre ſa tydźeń, 18 nedźelu po ßwjatej trojizy budźe ßerbſka Boża ßłužba w khischińej zyrkwi w Draždźanach po dotalnym waſchnju a ſmieje k. duch. Wjazka ſ Budyſchina prjedowanje, a k. vicedir. Wanaſ ſ Budyſchina ſpowjedź.

Nawěſtnik.

Taxa palneho drewa.

Na podpißanym ließowym revjeru bliſko Ljeſkeje w drewniſchczu ſteja ſzjehowaze palne drewa na pſchedań.

150 kloftrow khójnoweho ſchcijepjaneho drewa, kloftr po 4 tl. 17½ nßl.
100 kloftrow khójnowych kałanych kuleczkow, kloftr po 3 tl. 12½ nßl.
150 kloftrow khójnow. peńkow, kloftr po 2tl. 2½ nßl.
100 kóp walczkow I. druźiny, kp. po 2 tl. 2½ nßl.
170 kóp walczkow II. druźiny, kp. po — tl. 22½ nßl.

W Manjowi, 19. septembra 1855.

Hrabinſke Dohna'ſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Kmecź.

Cźiſtje wotmjane hadry wſchitkich barbow kupuje po wulkich a małych djelbach po najwyſchej płaczińi C. A. Schulza na Židowi cźo 108.

Pola bjetnarja Falki w Barczi ßu ſtajnje **hornyki** wſchitkich druźinow na pſchedań.

Koſzje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyſchej płaczińi w Budyſchini na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Ssuche droždźje

zylje ßylne a po kotrychź ßo derje hiba, ma ſtajnje cźerſtwe na pſchedań w Budyſchini na ßerbſkej haßy w welbi, pſched kotrymź ſtaj dwaj muraj wupoſßnenaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Wosſewenje.

Wot wjazorych ratarjow ßo w nowiſchim cźaßu wele hewak zylje nekhmanych łapkow, tak menowanych hnójnych łapkow, kupuje, ſo bychu ſ nimi pola hnojili, kiź ßu trochu pießacźne a teho dla łóhko wuſſhnu. Tajke łapki ßo ſ maſchinu drobnje rosrjeſaja abo ßo ſe ßekeru na beńku rosrubaja a ßo petom na polo roskidaja a, tak ruczje hacź mózno, ſaworaja. Hdyź tute łapki junu ſmokneja, dha wobarnuja woni łóhke, pießacźne leżomnoſzje pſchi wulkej horzoczi a ßuchoczi pſched ſpieſchnym wuſſhnenjom a ſpomózeja roſzenje plopow tež jako jara dobre hnojidło, kotrež pecza 2 hacź 3 ljeta wudźerżi, jara woßebnje. Na krz pola ßo 2 hacź 8 zentnarjow, po ſpodobanju wobßedźerja a po potrebnoſzi pola roskida. Woßebje wużitne dyrbi byczi, bjernam a kałej tajke łapki pſchiłożecź a je ſ perſchczu poßypacź, hdyź wone pſchi wulkej horzoczi a ßuchoczi khłódnoſz a włóżnoſz dźerża.

Tajke łapki ßu pola me njetko hiſchcze nerjeſane a poſdziſcho na dróbne rosrubane we wulkich djelbach k dostaczu.

W Budyſchini, w khlamach k dwjemaj muromaj. J. G. F. Nieckſch.

Dopokaſane a khwalobnje ſnate **Rennenpfenigſke bentuſchki pſche kurjaze woka** ma — jedyn po 2½ nßl., duzent po 15 nßl. — ſtajnje a pſchezo na pſchedań Wilh. Hammer w Budyſchini.

Woprawdźity peruanſki guano

zylje ßuchi a woßebneje dobroſzje porucza cźeſzenym ßerbſkim ratarjam

Reinhold Bartels
w ſlotym lawi w Budyſchini.

Karpjaze a numerowe tſjelenje

ſ hładkich tſjelbow nedźelu 30. ſeptembra a pón-dźelu 1. oktobra t. l. w Cželchowi, k cjemuž naj-podwólniſcho pſcheproſchuje **Scholta**, hoſzeńžař.

Dobre myto doſtane tón, kiž matu cžerwenoſuchtowu a w Budyſchini wot pekarja Kliemanda hač do Schla-marez khježje ſbubenu liſtownju abo brieftoſchu pola podpißaneho woteda. W tej ßamej bjechu njekotre ſakſke paperjane tolerje, jedyn konſens na 34 tl., jedyn dźeńſki billet ſ Pomorez do Budyſchina, kaž tež wſchelake ſapiſki ſdy dźeſatanſkich ludźi a jena flurkarta. — W Budyſchini 22. ſeptembra 1855.

Jan Jurij Schlemmer na žitnych wikach.

Na žitnej haßy bu ſańdźeny tydźeń jedyn portemonaie ſ 1 tol. penes ſhubeny. Namakař chzył jón ſa dobre myto pola pſchekupza Jakuba na žitnych wikach wotedacj.

Njekotſi ſchulerjo moja wot njeſk bydlenje a ßłužbu w mjeſzi pola ludźi doſtacj, kiž žanych dźjeczi nimaja. Wſcho blížſche je ſhonicj w wu-dawarni Serb. Now.

S wobzebje pſchiſprawnych ſelowych a roſtlinowych wutkow ſ dźjelom najczíſiſcheho zokoro-weho kryſtalla ſeßadźene

Dr. Kochowe

pr. wokreſ.-fyſikuſ. w Heiligenbeilu

ſelowe bonbony

ßu ßo pſajes ßwoju dobroſz tež w tudomnej wo-kolnoſzi najlepe dopokaſale a pſchedawa je w ori-ginalnych tyſkach po 5 a 10 nßl. ſtajnje wo-prawdźite w Budyſchini Wilh. Hammer, w Bernarczjzach Hermann Einert, w Biſkopizach Fr. May, w Kameńzu Aug. Naumann, w Lu-biju Korla Dümmler, w Rakezach haptykař Facius.

So ßym ßwoju truhariſſu ſtwu ſe ßerbſkeje haßy, ſ knenje Voigtoweje khježje, do khježje k. ſchewſkeho miſchtra Klugi, kaſerni ſ napſchecza pſchepołożił, to ſ tutym cżeſzenym Sserbam wo-ſjewjam. **Wilhelm Leißner.**

W Ssmolerjowej knihańi w Budyſchini ßu k doſtaczu:

Sserbſke baßnje, ßwojemu wulžy lubemu ludej podate k wužitku a k ſabawenju wot H. S. 2½ nßl.

Nedźela. Kronowany piß w. B. Schwerina. 2½ n.

Sserbſke horny Łužizy. Statiſtika wot E. B. Ja-kuba a J. Kuczaoka. 8 nßl.

Bibliſke ſtawiſny aby hiſtoriſki wuczawk ſtareho a noweho teſtamenta. Wot J. Bartka a K. E. Pekarja. 10 nßl.

Hród na ſhoreiſſej hori Landskróni, powedanczko wot J. B. Muczinka. 3 nßl.

Seleníſa a jeje wobydlerjo. Wot K. A. Jencža. Prjeni a druhi dźjel; 10 nßl.

Ssobudar na pucj pſches ßwjet do nebja. Wot E. B. Jakuba. 3 nßl.

Rjowczenjo, politiſke powedanczko wot J. B. Mu-czinka. 2½ nßl.

Nowſche powesſje.

Marſchal Pelißier woſjewja: Franzowſke wójſko je 8. ſeptembra pſchi dobyczu połonſcheje ſtrony Sebaſtopola wele ſchkodowało. Morwi ßu: 5 ge-neralojo, 140 wyſchich, 1489 wojakow; raneni: 10 generalow, 244 wyſchich, 4259 wojakow; he-wak je precj 1410 wojakow.

Werch Gorczakow woſjewja wot 23. ſeptembra: Pola Eupatorije je 20,000 nepſchecjelow na kraj wuſtupiło, tak ſo je jich tam wſcho do hromady njetko 30,000 muži. Dźeń 22. ſeptembra mjejeſche nepſchecjel krótke ſetkanje ſ infanteriu naſcheje ljewej flanki, wroczi ßo pak ſaßo na horki pola Urkúſtú'a.

Wot redakzije.

Powesſ wo ßwjeczenju augsburgſkeho nabóžinſkeho mjera w budyſkej, bukiczanſkej, male-ſchanſkej, neßwaczilſkej, hodźijſkej at. d. woßadźi ſa tydźeń.

Zańdźenu ſobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Korc.	Wyšša.		Niža.		Srjedźna.		Korc.	Wyšša.		Niža.		Srjedźna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rožka	7	15	6	20	7	7½	Rjepik	10	15	9	15	10	—
Pšeńža	9	10	8	—	9	—	Jahły	8	15	8	—	8	7½
Jeczmeń	4	15	4	5	4	10	Hejduſchka	6	—	5	20	5	25
Wowß	2	15	2	5	2	7½	Bierny	1	10	1	—	1	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	Kana butry	—	14	—	12	—	13

Dowoz: 2138½ kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar **J. E. Smoler.**

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Stwórtlětna předpłata pol wudawarja 6 nsl. a na kra'. póšće 7½ nsl.

Čisło 40. 6. oktobra. **Lěto 1855.**

Wopschijecżje: Sswjetne podawki. S maleschanskeje woßady. S Horneje Borschczje. S Wujeżka pod horami. Dopißy. Hanß Depla a Mots Tunka. Cżahi sakskoschles. żelesn. Zyrkw. powesże. Nawjeschtnik.

Wosjewenje.

Doprjedkpłaczenje na 4. schtwórtljeto 1855 ma ßo hacż do pschichodneje ßoboty stacż, hewak ßo nowiny tym, kotrychż to nastupa, dale pschipóßłacż nemóża.

Redakzia.

Swětne podawki.

Sakska. Kral je wóndano druhemu a tsecjemu regimentej jjesnych w bliskosći Lausigka a Zwenkaua psched ßobu manövrirowacj dał a ßo potom do Pilniz wrócził. Dżeń 1. oktobra je ßo wón pak do Freiberga na pucj podał. — Prynz Jurij je s ostendskich mórskich kupel saßo do Drazdżan pschijjeł. — Dotalny shromadny ljetuschi wunoschk sakskich krajnych żelesnizow wucżinja 1,853 220 tl., to je 134,814 tl. wjazy hacż loni w tym ßamym cżaßu.

Prußy. Kral a kralowa staj ßo najskere dżenßa s wopytanja rheinskich provinzow saßo do Barlina wróczilo. — Wólby sa dom sapóßłanzow ßu w Barlini najbóle k ljepschemu kralowskeje strony wupanyłe.

Rakuß. Knes Pereire, pschedßyda towarstwa pariskich peneżnikow bje wóndanjo do Wina pschijjeł, so by tam s ministerstwom sałożenje rakuskeho hypothekskeho banka a wschelakich druhich tajkich pokładnizow wujednał. Dołho netrajesche, dha pschijjedże tam tež wulki peneżnk Rothschild a po nim tež njekotsi pruszy peneżnizy, tak so ma njetko ministerstwo składnosć, ßebi najljepsche wumjenenja wuswolicj. — Khjeżor je 5000 schjeßnakow wobydlerjam kremskeje doliny darił, kotrychż lezomnoszje buchu wóndanjo psches wulku lijeńzu jara wobschkodżene. — Wójsko ßo dale bóle pomeńschuje.

Franzowska. W tutym kraju je płaczisna żita sańdżeny tydżeń trochu delje schła. Bjerny ßu ßo tam derje radżiłe a ßu tež strowe. — W Parisu je to mjenenje rosschjerene, so ma general Pelißier poruczność, Rußow, jeli móżno, zylje s Krymy wuhnacj a teho dla ßo tam pschezo hischcże wojazy szełu. — Khjeżor je jedyn kruch mjesta Parisa „sebastopolski boulevard" pomenował.

Jendżelska. Jendżelczenjo ßu na ßwojeho, w Krymi roskasowazeho generala jara nemdri, dokelż je ßo pschi schtórmowanju Sebastopola jako hubeny komandeur pokasał a dokelż je tehdy jendżelske wójsko jeho hłupoßże dla wele ludżi shubiło a tola niczo nedobyło. Jendżelczenjo ßu tam 8. septembra wscho do hromady 2427 muży shubili.

Rußowska. W naranschim morju ßo niczo noweho podało neje. — Khjeżorowy ßyn, wulkowetch Kónstantin je do Nikolajewa pschijjeł, a khjeżor ßam tež a potom bórsy do Odeßy, so by wójnischczu bliże był. — W Odeßy ßo boja, so ßnadż nepschecżeljo se ßwojimi łódżemi psched tuto mjesto pschijjedu a nadpad na ne sczinja. — Tež myßla ßebi tam, so chzedża Franzowsojo tak derje wot Eupatorije ßem na Rußow cżahnycj a jich tež se strony Sebastopola pschimacj, tak so bychu Rußojo ßo s dweju bokow wobaracj dyrbeli a tak, na dwjemaj stronomaj tłóczeni, cżim skere cżekacj dyrbeli. — Franzowsojo ßu 19. septembra na połnóżnu stronu Sebastopola tsjelecj poczeli. Woheń bje na druhej stroni haßnył. Wschje

wobtwerdzenja, kaſerny a magaziny ßu ſkażene, tola ſteji hiſchcże nieſchto khjeżow.

Telegrafiſke depeſchje. Ruſki werch Gorczakow woſjewja wot 26. ſeptembra: Wczera pſchiczeje nepſchecżel, 33,000 muži ßylny, ſ Eupatorije, wobßadzi niekotre wßy tamneje wokolnoſzje a wróczi ßo weczor ſaßo do mieſta. — Jeho tſjelenje na polnóznu ſtronu Sebaſtopola ßo pſchiſporja, — Werch Gorczakow woſjewja dale wot 28. ſeptembra: Nepſchecżel powetſchuje ßwoje wójſko ſ napſchecża naſcheje ljeweje flanki. Jeho tſjelenje na polnóznu ſtronu Sebaſtopola je każ predy.

Ze Serbow.

Smaleſchanſkeje woßady. Każ wſchudżom w naſchim wótznym kraju, tak ßwecżeſche ßo też w naſchej woßadzi ſańdżenu nedżelu tſiſtaljetny jubelſki ßwedżeń augsburgſkeho nabóżinſkeho mjera a na pożadanje redaktora dowolamy ßebi, jón tudy ſ krótkim wopiſacż.

Hižom tſi nedżelje do prjedka pocża naſcha woßada dla wuwedżenja tuteho ßwedżeuja jednacż a bórſy też ſkładowachu ßo peneſy a ſtachu ßo wſche ake nuſne pſchihotowanja. We wſchjech naſchich ſchulach ſhromadżowaſche ßo na wjazorych weczorach naſch cżeßny młody lud k nawukenenju tych ſpjewow a hłoßow, kiż mjejachu ßo pſchi ßwedżenju ſpjewacż a poßleni pjatk wijachu ßo wjenzy k wupyſchenju bożeho domu. S Kwaczicż pchiweſe ßo jich polny wós do Maleſchez. Na ßwedżeniſkim dnju ßamym ſhromadżowaſche ßo pſchipolnju dwanaczich kwaczanſka ſchula ſe wſchej cżeßnej młodoſzju, ſ gmejnſkimi prjódſtejeremi, ſ rychtaremi a ſ druhimi cżeßnymi mużimi pod cżeßnymi wrotami, kiż bjechu pſched ſchulu natwarene. Jako bjechu welkowſzy poſawniſtojo doſchli, jako bje ßo wſcho do najreńſcheho rjada ſeſtupało, wotwi ßo nowa khorhoj, a cżah ßo ſapocża. Najprjedy djeſchtej dwje cżeßnej młodej holzy. Tej neßeſchtej wulki kraßny wjenz ſ kwjetkowym napiſmom: Měr budź z nami! a wſchitke wutroby ſradowachu ßo na jeju rjanej pſchiſtojnoſzi. Sa nimaj ſzjehowaſche nadobny młodżenz ſ nowej k tutemu ßwedżenju wudżełanej khorhoju. Pſches ramjo mjejeſche wißajo rjanu ſcherpu ſe ßerbſkimi barbami, a na ljewym boku ſybolachu ßo jemu ßerbſke barby na ßwedżeńſkich ßeklkach. Naſcha khorhoj bje wot bjełeho thibeta a mjejeſche na prawym boku Dr. M. Lutherowe a na ljewym khurwjchowe Moritzowe ſnamjo. Wyſche Luthera ſtejeſche to napiſmo: „To słowo dyrbja wostajić a żanoh' dźaka dostać!“ — ſpody neho: Dr. M. Luther a mena tych wßow, kiż ßu tu khorhoj cżinicż dali: Kwaćicy, Ješicy, Dalicy, křiwa Borſć, wulka Dubrawa. Wokoło Moriza bje napiſmo: „Jubelski swjedźeń awgsburgskeho nabóżneho měra, 25. dżeń septembra 1855.“ Żerdż, cżecżej a franzy bjechu ßerbſteje, potajkim módreje, cżerweneje a bjełeje barby, piſmo pak jenoż módre a cżerwene.

Sa khorhoju djechu ſchulſke holcżki, kożda we wjencżku a ſ wjenzom na pyſchnym kjeſchku abo na ruży — a ſa nimi ſchulſzy hólzy ſ wele wſchelakimi khorhojcżkami. Te wjenzy na kjeſchkach a te piſane khorhojcżki debjachu naſch cżah hacż nanajreńſcho. Potom ſzjehowachu te cżeßne młode holzy, wſchitke we cżeßnych wjencżkach a hewak kraßnje wupyſchene. Sa nimi djechu poſawniſtojo a potom młodji hólzy jenoż ſe ßeklkami ßerbſkich barbow wudebeni. Ach! to bje woprawdźi kcżejaza młodoſz a nadżija pſchichodnych cżaßow! — Po pucżu ſpjewaſche ßo khjerluſch: „Jedn twerdy hród je naſch Bóh ßam.“ Nimale hacż k Jeſchtzam pſchińdje kwaczanſkemu cżahej delnjohórcżanſki napſchecżiwo, kotryż bje ſ zyła tak ſrjadowany, każ kwaczanſki. Jeho nowa khorhoj bje wot cżerweneho thibeta ſe żoltym wuſchitym, njemſkim napiſmom a ſ wuſchitej dubowej a palmowej hakoſu renje wudebena. Na kromi wobdawaſche ju módry bant a wobrubena bje ſ drohimi, pleczenymi, żoltymi franzami. Jeho cżecżej a żerdż bjechu, każ zyła khorhoj, kużiſkeje barby, po tajkim módre, cżerwene a żołte. Też bjeſche tón cżeßny młodżenz, kiż ju neßeſche, ſ kużiſkej ſcherpu wupyſcheny. S zyła bje hórcżanſki cżah jara wulki a rjany a ſyboleſche ßo we bohatej pyſchi. Haj, ſpißowarjowa wutroba ßo ſ radoſzju horeſche, jako ßo ſa ßwojimi lubymi Hórcżanami tak kraßnje ſetka. Ach ty droha hórcżanſka młodoſz, budź pſchezo, każ dżeńa, ßwojich nanow weßelje a ßwojich macżerjow wutrobna radoſz! — Hórcżanſki cżah wopokaſa kwaczanſkemu tu cżeſz, ſo jemu predy ßo cżahnycż daſche. Pola hórcżanſkeje ſchulje, wokoło kotrejež bje wſchitko ſ pletwami a ſ wjenzami renje wupyſchene, ſeſtupa ßo zyły cżah do koła a wuſpjewa 2 ſchtucżzy teho noweho, wot podpißaneho pſchekożeneho khjerluſcha: „Khwal teho Kneſa, khwal możneho krala wſchej cżeſzje!“ — (kiż ßo na końzu wotcżiſchcżany namaka,) a potom cżehneſche do kneżeho dworu, hdżež tam we wulkim koki pſched hnadnym hrabju a jeho wyßokej ßwójbu ſaſta a poßlene tſi ſchtucżki ſ runje pomenowaneho khjerluſcha wuſpjewa. Na to ſtupi hnadny hrabja ßam k namaj dwjemaj wucżerjomaj, kiż mój tón cżah wedżichmój, powita naju pſchecżelnje a wupraji ßwoje wutrobne weßelje na tym, ſo wſchitko tak lubje a rady na tym ważnym a żadnym ßwedżenju, kotryż te,

wón ſ zyłym ßwojim domom ſ hnutej wutrobu ßobu ßweczi, djjel bere, a ſo ßu ßo wſchitzy też ſwonkomnje tak kraßnje k temu wupyſchili. Dale porucji wón namaj, ſo bychmoj ßwojimaj ſchulomaj we jeho meni wuprajikoj, kak ßebi wón żada, ſo by tutón ßwedjeń we jich wutrobach bohate płody ſawoſtajił, a ſo bychu cjaß żiwenja na njón neſabyli. Na to buchmoj mój wucjerej ſ naju ſchulſkimi prjódkſtejeremi wot hnadneje hrabiny na ſchkleńzu winu pſcheproſchenaj. Ta wyßoka kneni naliwaſche nam ßama naſche ſchkleńzy a wupraji pódla też ßwoje wulke ſweßelenje a wutrobne djjelbracje na tutym ßwedjenju. Napoßledku doſtachu wſchitke naſche djjeczi ſ rukow wyßokeju kneżnow komteßynow załty. Nam pak budje wſchitkim to wutrobne horjewſaczje we hórczanſkim kneżim hrodzi neſapomnite woſtacz a ja wjeſzi wjem, ſo ßo po woli wſchitkich tam pſchitomnych ſtane, hdyż tudy hnadnemu kneſej hrabi k Lippi naſch najpoddaniſchi a ſjawny djak wupraju. — Dale wuſpjewa ßo pſched bydłom k. inſpektarja Langi khjerluſchowa ſchtuczka, kiż nam też ſe ßwojej knenju mandjelſkej ßwoje ſweßelenje na tym a ßwój djak wupraji a naſchim djjeczjom piwo da. — Njetko ſmahowachu ßo naſcha khorhoje dale na puczju k Dobruſchezam, hdjeż maleſchanſki cjah, kiż bjeſche nam napſchecziwo pſchiſchoł, hiżom bljeſchi cjaß na naß wocjakowaſche. My cjehnichmy hnydom nimo neho a wón pſchiſankny ßo nam wot ſady. Njetko bje zyła woßada hromadże, haj, woprawdżi zyła, pſchetoż wele domach nebje nichtón, a w żanym wjeſzje niż wjaz hacz jedyn cjłowek doma woſtał. Naſch cjah bje njetk k najmeńſchemu ſchtwórczinu hodżiny dołhi, pſchetoż jako ßo poßleni hiſchcje ſ Dobruſchez won hibachu, bjechu prjeni hiżom w Plußnikezach, a na wobimaj bokomaj wobdawaſche jón mrócjel ludzi. — Ale ja mam njetko hiſchcje maleſchanſki cjah woßebje wopiſacz. Tutón cjah nebebeſche niż jeno naſch wele cjeżeny knes duchomny Trautmann, ale też djjeczi a młody lud ſ woßebniſchich rjadow. Ssamo pluſchczjanſki knes Scheffel bjeſche jemu tu cjeſz wopokaſał, ſo ßwojim holczkam, każ jandjelkam wupyſchenym, ßobu we redzi hicz daſche. Dale pyſcheichtej maleſchanſki cjah dwje woßebnej kneżni ſ Hórki, haj jena ſ Radworja a wſcho. A maleſchanſka khorhoj, bes tymi tſjómi bes wuryczjowanja najreńſcha, dokelż wot ſeleneje żidy, ſ bjełymi żidjanymi franzami wobrubena a wot wuſchikneje ruki naſcheje lubeje duchomnki, knenje Trautmanoweje, jara kraßnje ſ bjełej żidu wuſchita, ſyboleſche ßo każ poßliebornena we rjanym ßwjetli nanajreńſcheho dnja. — Kóżdemu, kiż je tón zyły ſjenoczeny cjah widżił, je wjeſzi na jeho wutrobnym ſradowanju ta myßł pſchipanyła: O ſo bychu tola jandjeljo we nebeßach tajke weßelje nad nami wſchitkimi mjecz mógli, każ je my djenßa nad ßwojej młodoſzju mamy!

Zyły cjah djjeſche najpredy wokoło zyrkwje a potom ſe wſchjemi khorhojemi do ßwjatnizy teho kneſa, hdjeż bjechu mjeſta ſa njón proſne woſtajene. Khorhoje ſeſtajachu ßo na k temu pſchiprawene mjeſta ßredż zyrkwje a zyły Bożi dom pſchepełni ßo ſ ludom a mózhnje ſaklincza tón khjerluſch: „Kcjjejaza młodoſz ty nadżija pſchichodnych cjaßow!“ Potom ſtupi naſch ßwjerny knes duchomny na kljetku a roſeſtaja po Kol. 3, 15. we ßwojej wſchje wutroby ſahorjazej ryczi:

Schto ta khcheſzjanſka lutherſka zyrkej na djenßniſchim jubelſkim ßwedjenju ßwojemu młodemu narodej pſchiwoła?

1. Tón mjer Bożi wudjjel dobycje w waſchich wutrobach!
2. Mjejcje we pomjatku, k cjemuż powołani ſze!
3. Budjcje djakomni!

Bes prjedowanjom ſpjewaſche naſcha młodoſz prjenej dwje ſchtuczzy ſ khjerluſcha „Nech Bohu djakuje, a do poßlenej ſchtuczki ſapany zyła woßada.

Po prjedowanju klinczeſche ſ hłuboko hnutych wutrobow tón nowy khjerluſch: „Khwal teho Kneſa, khwal mózneho krala wſchej cjeſzje! pſches Bożi dom a potom jako ßo zyła zyrkej ßama wot ßo k dobrowólnemu woporej ſbehacz pocza, wuſpjewachu ßo hiſchcje khjerluſchje: Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu — Kak kraßne ſamójenje — a — Nech ſtajnje ſawoſtanu.

Do Bożeho domu bjechu darili:

Hórczanſkej kneżni komteßeni: kraßnej woneczzy, djjeło jeju kneiſkich rukow, a njekotre woßebniſche maleſchańſke ßwójby drohe jara rjane waſy k nimaj.

Hórczanſki młody lud (wyſche wupyſchenja kljetki) drohi webras Dr. M. Luthera pod ſchkleńzu ſe ßylnym poſtoczjanym wobłukom.

Maleſchanſki młody lud ßwjezy na wołtař.

Dwje wobſtarnej dobrej kemſcherzy: ßwjeczki na zyrkwiny ßwjeczník.

Maleſchanſki ſchewz Baier bje wot tutych wjenzow rjany zyrkwiny ßwjeczník wudjjewał. Brjeſchczjanſki bur Rencz bje bożu martru na wołtarju wobnowicz dał, atd.

Każ bje ßo zyła woßada na wudebenju zyrkwje wobdjjeliła, tak bjechu też czi ſafarowani kneża ßwoje łożje renje wupyſchicz dali, woßebje bje delnjohórczjanſka jara kraßna.

Po kemſchach doſtachu ſchulſke djjeczi załty a piwo a potom cjehnichu Hórczenjo a Kwaczenjo hromadże khjerluſche ſpjewajo domoj. Hórczenjo pſchewodżachu naß hacz do Kwaczicz, hdjeż ßo pſched ſchulu k wobſanknenju hiſchcje poßlenja ſchtuczka ſ khjerluſcha: „Nech Bohu djakuje“ — wuſpjewa. Na to roſżohnowach ßo ſe ßwojim cjahom ſ tym wutrobnym pſchecjom, ſo chżył tón

knes naſch dżeńßniſchi ſkutk pożohnowacź, ſo by nam plody pſchineßł k wieczńemu żiwenju.

Khwal teho Kneſa, khwal mózneho krala wſchej cżeſże,
Moja o ruſcha, a wſchitke we khwalbi ßo ſneſcże!
„Ach wotucżcże!
Pſalitry a harfy, hdże ſże?
Khwalbu mu napſchecżo neſże!
Khwal teho Kneſa, kiż wſchitko tak kraßnje ßam wodżi,
Na kſchidlach hodlerja noßy a wulkowa ſchkodżi;
Kiż dżerżi cże,
Każ cżi to ſwobodne je
A ßo najſſbóżniſcho hodżi.

Khwal teho Kneſa, kiż ſhotował tebe je renje,
Strowoſż cżi ſdżerżał a ſ wocżow cże neſpuſchcżił żenje.
Ach huſto je
S nuſy wón wutorhnył cże,
Se ßmertnoh ſtracha niż mene.

Khwal teho Kneſa, kiż żohnował twoje je dżieło,
So w ßłónczńym wedri po milych je deſchcżikach kcżieło!
Haj luboſż ßo
Wuliwa ſ nebeß na wſcho,
Sahorja duſchu a cżieło!

Khwal teho Kneſa, kiż rózſny je ſcżinił ßo kameń:
Wſchitko, ſchtoż wodych ma, ſ dżiełom dżeńß khwalbu ßej ſamień!
Je ßwieża cżi!
Duſcha to neſapomń mi!
Khwal ho do wieczńoſżie! Hameń!

Bartko.

S Horneje Borſchcżje. Sańdżenu nedżelu, 30. ſeptbr. t. l. wudyri tudy popołdniu ½6 cżich na ſahrodniſkej żiwnoſżi Korlje Wylema Walthera, woheń, kiż niż jenoż wſchitke twarenja tuteho wobßedżenſtwa, ale też ßußodnej dwje żiwnoſżi Handrija Bjerki a Jana Jazki zylje do prócha a popeła pſchewobrocżi. Walther a Jazka nebjeſchtaj domach, a wſchitzy tſjo ßu ſ wuwſacżom ſkotu zyłe żnje a wſchje ßwoje ſmachi a ſamóżenje, kiż nihdżen ſawjeſżene nebje, ſhubili. Sſykawow bjechu tu tſi na pomoz pſchiſjeke; prjenja bje hnaſchcżanſka, druha hodżiſſka a tſecja huſcżanſka. Prjenſchimaj dwjemaj a jich mużſtwam każ wſchitkim druhim, kiż próſni nepſchihladowachu, mamy ßo dżakowacź, ſo ßo woheń dale neroſchjeri. Kak je wón wuſchoł, neje ſnate; tola pak ßo ſda, ſo je w hiſchcżen newuhaßnenym a nerodnje wobkhowanym popeli ßwoje prjene żahadło mjeł. w.

S Wujezka pod horami. Sańdżenu ßredu, 3. oktobra t. l. popołdniu ½5 cżich bu tudy khjeżkaŕ Michał Zimmermann w ßwojej khjeżi na łubi wobwißneny a morwy namakany. Prozowanje, jeho ſaßy do żiwenja wrócżicź, bje podarmo.

Dopisy.

S Lipſka. Po ßobotnym nabożinſkim pſchihotowanju we wucżerńjach a zyrkwjach ßwecżachmy nedżelu 23. pożneńża we ßwjatocżnje wudebenych bożich domach tſiſtaljetny jubileum augsburgſkeho mjerwuſtajenja. Kemſcherſkich cżahow żanych poſtajowacź nemożachmy, dokelż je runje maſſa, pſchi kotrejż ßu haßy a torhoſchcża ſ budami a zyły dżeń ſ wele ludżimi napelnene.

S Drezdżan. Kak je ßo jubelſki ßwedżeń augsburgſkeho nabożinſkeho mjera w naſchej hłownej zyrkwi ßwjateho kſchija a t. d. wobeſchoł, ßmy tydżenja wopißacź ſapocżeli; dżenßa njeſt ßwoju rosprawu dokónczamy. Nedżelſke popołdnje bje ßwedżeń ſa evangelſku młodżinu; boża błużba ßo we wſchitkich zyrkwjach w 2 ſapocża. Dżiecżi biechu ßo wokoło 1 na poſtajenych mjeſtniſchcżach ſhromadżake a pſchicżeżechu w dothich cżahach k zyrwjam. Ja ßo tudy ſaßo na kſchiżnu ßwjatnizu wobmeſuju. Dżiecżi pſchińdżechu we ßwedżeńſkej draſżi, ſ wjenzami a ſ khorhowemi, na kotrychż biechu wſchelake ßłowa wuſchiwane, każ: Mjer, augsburgſki nabożinſki mjer, 1555, 1855, Moritz, Auguſt a t. d. Wele hołzow mjejeſche też dopomneńſki penes prjedku wißaja, ſe ſnamenjom Moritza abo Auguſta, Luthera abo Melanchthona. Porjad bożeje błużby bohateje żyły młodych a ſtarſchich kemſcherjow bjeſche: Pſchedhrawanje na byrhlach pſchi dorjadowanju dżiecżi; kjerluſch „Nech bohu dżakuje"; cżitanje pſalma 111; hłowny kjerluſch: „Sdżerż, kneże, twoje ßłowo nam"; prjedowanje po liſzi na Koloſſiſkich 3, 5.; ſchtucżka ſ kjetki: „Ty błódka roża nebeſka" (6 ſchtucżka 132. kjerluſcha); po prjedowanju: nowſchi kjerluſch; prjedaŕ: „Kneże, hdżeż nam twoje ßłowo" ꝛc.; kollekta a żohnowanje; „nech ſtajnje ſawoſtanu, o bożo, pſchi tebi"; pojhrawanje na bjerhlach pſchi wotkhadżenju kemſcherjow. Wokoło 5 biechu ßo wſchitke kemſcheŕſke dżiecżi na „ſtarym torhoſchczu" ſeſchłe, hdżeż bje pyſchny powyſchk natwareny ſa ſhromadne duchownſtwo, ſa ßobuſtawy kralowſkich civilnych a wojeŕſkich ſaſtójniſtwow, ſa drezdżanſku radu, każ ſa ſpjewaŕſki chór kſchiżneho gymnaſia a ſa ſjednoczene ſpjewanſke towarſtwa; delka wokoło nich ſeſtupa ßo wucżerńſka młodżina. Spjewarjo ſaneßechu hymnuß po pſalmi 67, wot Julia Otty; wokoło 6 pak ßo ta zyła ßwjatocżnoſż ſ kjerluſchom ſkónczi: „Nech bohu dżakuje" ꝛc. — Neſkónczny lud bje ßo tam ſhromadżił; zyłe Drezdżany, móhł rez, biechu zyły dżeń na nohach, a wele weßnych a zuſych bje k nam pſchiſchło.

Nedżelu rano biechu Drezdżany, każ by kuſtaŕſka móz je do ſeleno-pißaneje ſahrody pſchewobrocżiła była; pſchetoż w nozy wot ßoboty k nedżeli buchu nimalje wſchitke khjeżje ſ wjenzami a pletwami,

wot jeneho domu k druhemu abo tež prjedki pſches haßu, wupyſchene, meje naßadjane, kwjetki a ſelene liſzje na haßy naßypane, khorhowje ſwutykowane a t. d. „Moritzowy monument" bje ponoweny a bohaczje wudebeny. Na ſtarym torhoſchczu bje khudy człowek, kiž we ſchtwórtym poſkhodži bydli, ſ najmeńſcha jedyn wjenz wupoweßył jako ſnamjo ßwojeho djelbracza a weßela. — Pola Moritzowho wopomnika abo monumenta wuwedjechu naſchi ſjednoczeni ſpjewarjo weczor w 10 hodžinach ßwedjeńſki ſpjew. — Weczor bjeſche zyte mjeſto na najreniſcho peßwjetlene: privatne khjeżje, mjeſtne a ſtatne twarenja, torhoſchcza (torhoſchcza tež hižom ßobotu weczor) — kaž kraßne płomenjowe morjo. Njekotryžkuliž bjeſche wudawki peßwjetlenja pſchi tym czeżkim czaßu ſaſtójniſtwu naſcheje khudziny jako podperk na tón weßely djeń półkał, po 3, 5, 10 a wjacy tolerjach, tak ſo ßo wjacy ſtow toleŕ ſa khudych nahromadži; ale napoßledku tež tamnych ßmilnych dawarjow tón kraßny ßwedjeń tak ſapſchija, ſo tola hiſchcze ßwoje domy renje peßwjetlichu. Na wſchelakich ſtronach ßo pißma a ſnamenja pſched ßwjezami ſybolachu: Moritz, Auguſt a t. d. — Wedro naſchemu wyſokemu ßwedjenej jara hojeſche; pſchetož runjeż bje pjatk trochu mroczny, dha ßo tola ßobotu rano mhła horje poſbjehowaſche, a rjany djeń naſta, ſa kotrymž hiſchcze reńſcha a luboſniſcha, mita, czicha nedjela pſchińdże, djeń naſcheho ßwedjenja. A weczor jaßny, bes mała polny mjeßaczk na hłubokomodrym nebju nad peßwjetlenym mjeſtom; — kaž bychu ßo boże nebeßa ßobu ſradowałe, ſo je mjer na ſemi a człowekam dobre ſpodobanje!

Naſch lubowany, ßławny kral Jan je tón ßwedjeń tež ſe kralowſkim darom ßwecził; wón je na woprawdżity djeń naſcheho ßwedjenja wutoru (25. pożneńza) tři ſta toleri ſa khudych naſcheho mjeſta dał, ſo by khudžinſke ſaſtóniſtwo tež jim ßwedjeń pſchihotowało. Kak wele djakných ßylſow a wutrobnych ſdychnenjow ſa naſcheho krala ßu tamni khudži mjeli, móże ßebi kóždy myßlicz.

Wutoru weczor djerjeſche ßo w peßwjetlenej a hiſchcze wupyſchenej „kneninej zyrkwi" wulka duchomna hudżba ſa evangelſke towarſtwo Guſtav-Adolf'ſkeho wuſtawa. Zyrkej bje wot delka hacž do horka najbohatżjo napełnena. Naſcha wyßoka kralowſka ßwójba bje ſto billetow kupiła. Po ſkónczenju hudżby, kotraž je 620 toleri cziſteho dobytka pſchineßła, podachu ßo ſpjewarjo wokoło 9 do Nowych Drežđjan a ſaneßechu duchomny ſpjew pſched ßwjatotrojiczнej zyrkwju. Zyła hłowna dróha bje ſ nowa jaßnje peßwjetlena, kaž ßo tež nimalje wſchitke druhe ſtrony Drežđjan tón weczor ſaßo we weßelſkim płomenju kraßnjachu. — Tón djeń bje 1000 khudych ludži po 4 puntach khljeba darmo doſtało, a teho runja bje ßo neſamóžitym wot khudžinſkeho ſaſtójniſtwa ſe ſjawneje jjedżernje 7000 porziow dobreje jjedżje (warenje ſ czaſtku mjaßa) po dwanacze nowych peneſach pſchedało: tak ſo móżeſche khudžina tež czjelnje wyßoke djeń wobeńcz.

Wutrobny djak a wutrobne weßelje nad tym rjanym, neſapomńliwym ßwedjenjom je wſchelake ßmilne ruki wotewrikło. Njekotři ßu ſ nowa dobrowólny pſchinoſchk dali k dotwarenju wjeżje (abo tórma) na ßwjatotrojiczнej zyrkwi w Nowych Drežđjan, druſy k druhim dobrym wotpohladam. Jedyn nemenowany pak (kaž ßo nam ſda: woßebny knes, kotrehoż dobroczinwoſz je po zyłym mjeſzi ſnajomna) je naſchemu wyſchemu mjeſchczanoſtej dwanacze ſtow toleri pſchipółkał, ſ tym poſtajenjom, ſo maju ßo te peneſy wjeſtym, wot neho pomenowanym ßmilnym wuſtawam a ſjednoczenſtwam naſcheho mjeſta 25. pożneńza pſchepodacz, bes nimi 2 ſzi toleŕ drežđjanſkim khudym kóždehożkuliž wjeruwuſnacza. Ten dobroczeł pſchipódla piſche: „Moja wutroba ßebi hórzo żada, ſo by ßwjet a woßebje naſch dróhi wótzny kraj żenje wjacy w ßurowych roſtorkach wuſnawarjow ſcheſzjanſtwa roſdżjelenych newohladał, wele wjacy jich w prawje froſymenej ſneßliwoſzi a ſnapſcheczнej luboſzi ſtajnje a pſchedzo ſjednoczenych widżił..... Bóh tón knes chżył ſpożczicz, ſo ßo hiſchcze w bjehu teho czeżkeho ljeta ſpytowanja a horjo naſcheho czaßa pſches dotholjetny politiſk mjer wobſankny a te krwawe rany ſajija, kiž ßu ßo duchej kaž czjełu naſcheje khoreje pſchitomnoſzje nabiłe."

Runjeż ſ woprjedka wobżarowachmy, ſo naſch wulki ßwedjeń na ßwojim woprawdżitym dnju (wutoru) wobeńdżeny nebu, dha ßo njeſko tola wutrobnje nad tym weßelimy, ſo je jón zyłe evangelſke ſcheſzjanſtwo naſchich krajow tón ßamón djeń ßweczilo a ßo tak ſhromadnje k ßwojemu nebeſkemu wótzej modliło (ſchtož bje pſched ſto ljetami hinak, a tu a tam do zyła niż). So je drežđjanſka reformſka woßada na tym wulkim dnju djakny bożu ßłużbu djerżała, to ßo ßamo roſymi. Ale tež naſchi podjanſzy ßobukſcheſzjenjo ßo ſ nami ſradowachu: pſchetož wjazori bjechu weczor ßwoje bydlenja jaßnje poßwjetlili; haj podjanſzy wobydlerjo ſakſkeho mjeſta Chemniz bjechu ßwoje bydlenja a ßwój bożi dom (porno Lutherſkim a Njemſko-podjanſkim) renje wupyſchili; we Wini lutherſzy a helvetiſzy abo reformowani kſcheſzjenjo pod wutrobnym djelbracjom podjanſkich ßwoje evangelſke kemſchenje djerżachu, a w Praſy bohate ßyły podjanſkich kſcheſzjanow evangelſke zyrkwje ßobu pelnjachu. My ſa to mamy, ſo je to pſchihodne, ſdobne a prawe: pſchetož njehduſchi kral a njemſki kjejor Ferdinand I. je augsburgſki nabożinſki mjer wſchitkim ßwojim ludam ſpożcził, nech

bjechu augsburgsko-lutherszy abo podjanszy; a plody teho słoteho mjera wschitzy jich potomzy psches bożu miłosz hacz do dzenßnischeho dnja wużiwaju.

Hłuboko sajimani wot wyßokoszje nascheho tßistaljetneho evangelsko-protestantiskeho jubelskeho ßwedzenja a móznje sahoreni wot jeho nesachódneje wulkowaznoszje, wobsankujemy my ßwoju rosprawu s hrónczkom s tych knihow, kotrež je nam reformazia do rukow dała a kotrychž nesadźjewane wobßedzenje je nam augsburgski nabożiuski mjer wobkrucził a sarucził — s biblije — a prajimy: ßwjaty, ßwjaty, ßwjaty je Bóh tón knes zebaoth, wschitka semja je jeho czeszje połna!... Khwal teho knesa, moja duscha, a schtož we mni je, jeho ßwjate meno!

Kak rozom Hans Depla wótřitaj a a ludźi pódla Mots Tunka škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Nó, Motso, je dha tebi młoda holza tež tak luba, kaž czelaza peczeń?

Mots Tunka. Kak móżesch ßo tola takle hłupje praschecz a holzu czelazej peczeni pschirunacz!

Hanß Depla. Ja wschak to tež sa hłupe praschenje dzerżu, ale praj jenož, kak ßebi myßlisch.

Mots Tunka. Hdy bych ßebi wuberacz dyrbjał, dha bych ßebi czelazu peczeń predy brał, a to drje kóżdy druhi tež

Hanß Depla. Nje, to kóżdy tak smyßleny neje, dokelž njekotry sa to dzerżi: Holza to je hinascha peczeń.

Mots Tunka. To skoro wjericz nemóżu, so dyrbjał żadyn tajki bycz

Hanß Depla. To ßebi tež nebudźich myßlił; ale ja wjem hólza, kiž bje ßebi na jenu holzu tak kruczje samyßlił, so jeho, hdyż jenož druhi s nej rejwasche, to tak m rsasche, so ju duzy domoj sestorka a doma hischcze wuplaza. Jako pak ßo jeho holza wopraschа, czoho dla to czini, hdyż je ju tola predy wschudżom k ßebi czahał, rekny wón: Neby ßebi ty tež czelazu peczeń k ßebi sczahnyła, hdy by psched tobu stała?

Mots Tunka. Aj tak! hm, hm!

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 21. septembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 90; 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 17½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Podjanska cyrkej: Jurij Schoßak, s Madlenu Schmidtez se Żidowa.

Křćeni:

Michalska wosada: Jan Korla, K. A. Böhmy,

wobydlerja w Hornej Kini, ß. — Marja Auguſta, nem. dj ſe Židowa. — Marja Madlena, Jana Bohuwjera Rychtarja, ſahrodnika w Hornej Kini, dj. — Jan Auguſt, Pjetra Kulki, khjeżerja na Židowi, ß. — Jan Auguſt, Jana Soki, khjeżnika we Wulkim Welkowi. ß.

Podjanska cyrkej: Handrij, Auguſta Kſchiżana, khjeżnika w Bjelczezach ß.

Zemrjeći:

Dżeń 20. ſeptembra: Hanża rodż. Röderez. Michała Wjazki, khjeżerja, polerja a polerja pod hrodom, mandżelſka, 67 l. 7 m. — Marja rodż. Petraſchez, Jana Jermißa, khjeżnika w Hrubelczizach, mandżelſka, 75 l. 8 mjeßazow. — 25., Hanża Marja Khryſtiana, nem. dj. ſ Dobruſchje, 3 n.

Jutſie 18. nedżelu po ßwjatej trojizy budże ßerbſka Boża ßłużba w kſchiżnej zyrkwi w Draždżanach po dotalnym waſchnju a ſmjeje k. duch. Wjazka ſ Budyſchina prjedowanje, a k. vicedir. Wanak ſ Budyſchina ſpowedż.

Nawěſtnik.

Hłóß: Wſcho ßo mi lubi na namaj ꝛc

:,: Pola Luha maka weß, :,:
:,: We tej wßy tež korczmiczka. :,:

Hdyż tam herczik ſapiſka
Holczo hnydom ſajuſka.

Tam dżo herczik ſ daloka
Ha tež tu jow wobliſka.

Njekotry bu witany,
S perſchczenjom wobſcheńkwany.

Pſchindże hodżina dwanata,
S wuhladom pjeſk metaja.

Sa ſahrodu korczmiczki.
Tam ßu huſto ßerniki.

Hladaj, bratſe ßotſiczku,
Hewak czi rostorhaju.

Bes mjezy ßu njekotſi
Ha tež wulzy ßuknaczi.

Hdyż ßo czi dom wróczeja,
Holzy bórſy narycza.

Tak ßo bórſy minu drje
Tam to bliżſchoh ljeſka wſchje.

Ssuche droždżje

żylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma ſtajnje czerſtwe na pſchedań w Budyſchini na ßerbſkej haßy w welbi, pſched kotrymž ſtaj dwaj muraj wupojßnenaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Dr. Whithowa wodżiczka ſa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldżi w Thüringſkej, ſ wjazorymi privilegijemi wyßokich werchow poczeſzena, wopokaſuje ßo be wſchitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami pſches ßwoje ſbożomne ſkutkowanje wſchjednje jako najkahodniſcha a najljepſcha wodżiczka w tajkim naſtupanju, a móże ßo jako dopokaſany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjeſta pomoz ſa ludżi na woczomaj bjednych

kożdemu poruczecz. Wona hoji wjeſże a ruczje a be wſchitkich ſchkodnych ſzjewkow, woßebje pſchi kahorenju, ſzerpnenju, ßuchoczi, ßylſowanju a bjeżenju woczow, każ tež pſchi ßłaboſzi po bjelu a ptaczi bleſchka ſ wukożowanjom jenoż 10 nßl. a dżeła ju jenoż woprawdżitu **Traugott Ehrhardt** w Altenfeldżi w Thüringſkej. — Skład ſa Budyſchin je w **hrodowſke haptyży.**

Powſchitkomne ſawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saruczazy ſond towarſtwa **Dżeßacz millonow 500,000 ſchjeßnakow dobrych penes.**

Wetſchi dżjel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſkót, wumłóczene żita atd. atd. pſhecżiwo wóhnju po tunich twerdżje poſtajenych prámijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruſkich penejach, wuplaczowanja ſa ſchkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penejach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſticza towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżłowekow. Sawjeſzenja puczowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Woprawdżity peruanſki guano

żylje ßuchi a woßebneje dobroſzje poruczа cżeſzenym ßerbſkim ratarjam

Reinhold Bartels w ſtotym lawi w Budyſchini.

Spiritus, stary a wubjerny,
Žitny palenz, kaž tež wschje druhe dwójne a jednore družiny palenzow pschedawa po najtunischej płaczisni **J. G. Klingst** Nachfolger na bohatej haßy czo. 24.

Mljety safran, kaž tež wschje druhe korenje, tołstu tykanzowu paperu, bjełu a popißanu pschedawa najtunischo
J. G. Klingst Nachfolger.

Njeschto prósnych czwizow wschelkeje wulkoszje, sa kał kładženje woßebje khmane, ma jara tunjo na pschedań **J. G. Klingst** Nachfolger.

Jena žiwnosz se 16 kórzami pola a łuki a se 155 dawskimi jenoszemi napołożena, je na pschedań a może ßo wscho dalsche shonicz czo. 8 w Mjerkowi.

Dopokasane a khwalobnje snate **Rennenpfenigske bentuschki psche kurjaze woka** ma — jedyn po 2½ nßl., duzent po 15 nßl. — stajnje a pschezo na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Cžiszje wołmjane hadry wschitkich barbow kupuje po wulkich a małych dzjelbach po najwyschej płaczisni C. A. Schulza na Židowi czo. 108.

Jedyn krawski może hnydom do dzjeła sastupicz pola Pjetra Marczinka w Dobruschezach.

Jutsje nedzelu 7. a póndzelu 8. oktobra smjeje ßo pola podpißaneho

Karpjaze a numerowe tsjelenje

s hładkich tsjelbow. Tež budže karpjaza hoszina wotdzerżana. K temu najpodwólnischo pscheproschuje **Lehmann,** hoszeńzař na pósthórni.

Sajazy, kurotwje

a wschu druhu **dziwinu** kupuje po najwyschej płaczisni **Unger,**
kłobukař a dziwinukupowař
pschi snutskomnych lawskich wrotach.

Koszina (Knochenmehl)

czista a dróbna, pschedawa ßo zentnař 2 tl. 7½ nßl. w koszeřni schlifarskeho młyna nedaloko sakskeho rajtarja.

Jutsje 18. nedzelu po ßwj. trojizy smjeje ßo wot rachlowskeho ev. luth. towarstwa **mißionska hodzina** w Rachlowi, na kotruž ßo wschitzy pscheczeljo mißionstwa najlubosnischo pscheproschuja.

Sjawny dzak.

Wschitkim tym ßamym s daloka a s bliska, kiž nam dobroczjiwje k pomozy khwatachu, jako buchmy nedzelu 2. septembra psches Boži woheń domapytani, woßebje pak mužstwam hnaschczanskeje, hodzijskeje a huscżanskeje ßykawy praju w meni nascheje gmejny najwutrobnischi dzak s tym najwutrobnischim pscheczom, Bóh tón knes chzył kóždeho jeho nam wopokasanu lubosz bohaczje sarunacz a hewak wschitkich psched kóždym nesbożom hnadnje swarnowacz.

W Hornej Borschczi, 5. septembra 1855.
Urban, gmejnski prjódkstejeř.

Najwutrobnischi dzak

knesej **Bartkej,** schulskemu wuczerej w Kwaczizach, sa te wschelake wobstaranja pschi 300ljetnym jubelskim ßwedženju augsburgskeho nabožniskeho mjera, kaž tež woßebje sa to roswuczenje, kak je ßo tajki mjer wujednał a schto na ßebi ma, prajimy shromadnje tamni młodzi hólzy, kaž tež młode holzy

Knježničcy **L. B. z H.**
hišće junkróć „*wutrobne božemje!*“

Mißionski poßoł czo. 10

je wuschoł a może ßo w Ssmolerjowej knihařni sa 5 np. dostacz.

Wot redakzije.

Powesz wo ßweczenju augsburgskeho nabóżinskeho mjera w budyskej, bukeczanskej, neßwaczilskej, hodzijskej, bartskej, ketliskej, huscżanskej a t. d. woßadzi pschichodnje.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedźna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	7	10	6	20	7	5	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	9	—	8	—	8	22½	Jahły	8	10	8	—	8	5
Jeczmeń	4	12½	4	—	4	5	Hejduschka	6	10	6	—	6	5
Wowß	2	15	2	5	2	7½	Bjerny	1	10	1	2	1	5
Hróch	7	20	7	10	7	15	Kana butry	—	14	—	12½	—	13

Dowoz: 1853½ kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl Štwórtlětna předpłata pol wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 41. 13. oktobra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wosjewenje. Sswjetne podawki. S Mužakowa. S Rakez. Se Ssmilneje. S Ketliz S Neßwaczidła. S Hodzija. S Barta. Pißmowstwo. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschles. želesn. Zyrtw. poweszje. Nawjeschtnik.

Wosjewenje.

Dla prjódkstejazeho rekrutjerowanja maja ßo 1) mužstwa w ljeczi 1835 narodzene, 2) starsche mužstwa, kiž hischcze ßwoju wojersku pschißłuschnosz nedopelnichu. 3) mužstwa, pschi rekrutjerowanju 1853 a 1854 sa mene kmane spósnate, do ßłužbneje reservy pscheßadzene a w tej ßamej wostajene, a 4) sežiwerjo pomozy potrebnych ßwójbow, pschi rekrutirowanju l. 1849 hacž 1854 teho dla pschepuschczeni, tola pak pod kontróllu stajeni

hacž do 1. novembra teho ljeta

pola ßwojeje lokalneje wyschnoszje prjódkstajicz

Tež ßo gmejnske wyschnoszje na to kedzbliwe czinja, so maja ßo wschitke w tejle naležnoszi potrebne pißma se wschjemi kschczeńskimi wopißmami najposdzischo

15. novembra teho ljeta

pola nastupazeho hamtskeho hetmanstwa wotedacz.

W Budyschini a w Žitawi 27. septembra 1855.

Kralowske hamtske hetmanstwo.
s Egidy. s Karlowitz.

Swětne podawki.

Sakska. Twařba lubijskeho mosta pokraczuje tak spjeschnje, so budze ßo se sapoczatkom novembra saßo po nim jjesdzicz moz a budza potom nózne czahi tež saßo srjadowane. Wóndanjo padze tam jenemu dzjełaczerej, wjestemu Wunderlichej kameň na hłowu a srani jeho tak jara, so wón borsy wumre. — W Budyschini je nowy knes primariuß k. Rüling sańdzenu nedzelu ßwoje dostojnstwo nastupił. — Schtóž chze hischcze njekajku rentu do tak menowaneho „landrentenbanka" płaczicz, ma to hacz do 31. mjerza 1856 wosjewicz potom ßo to wjazy nehodzi. — Minister Czinski je hižom njekotry czaß khjetro khorowaty. — W Budyschini smjeja sjenoczene sakske ratarske towarstwa 15. a 16. oktobra shromadzisnu, kiž ßmje kóždy ratař wopytacz.

Prußy. Nowsche poweszje powedaja, so buchu w Barlini sa dom sapóßłanzow drje njjekotsi „kónservativni" sapóßłanzy wuswoleni, ale so je tak menowanych „liberalnokónstituzionalnych" wjazy. Hrabja Schwerin, na poßlenym ßejmi pschedßyda druheje komory, bu trójzy wuswoleny. — W jendzelskej kapali w Barlini bu wot tamnischich Jendzelczanow wóndanjo dobyczje Sebastopola s Božej ßłužbu ßweczene. — Kral a kralowa staj ßo se ßwojeho pucza s rheinskeho kraja saßo do Barlina wróczilój. — Wójsko pschedawa njetko ßwoje wusrjadowanje konje. Kupowarjow je wele a płaczisna teho dla wyßoka.

Rakusy. Franzowske a jendzelske knežeřstwo je dowoliło, so ßmjedza rakuszy a drusy pschekupzy, s wuwsaczom ruskich, na ßwojich łódzach žito se stronow asowskeho morja kupowacz a wot tam precz wosycz. — Nowe srjadowanje ßudnistwow je njetko po wschitkich rakuskich krajach dokonjane. — Ministerstwo bje ßebi wot ljeta 1848 ßem bes druhim 150 millionow schjeßnakow wot tak menowaneho nazionalneho banka we Wini napož-

cžiło. So by wone tutòn dółh na najljepſche waſchnje a bes wobcžežowanja kraja wotbyło, je wone ſpomnenemu bankej ſa 150 millionow krajnych kabłow wotſtupiło a je njetko nadžija, ſo rakuſke paperjane peneſy bórſy połnu płacžiſnu doſtanu. K tej ßamej pobrachuje tu khwilu jenoż 8 prozentow, pſchetoż wone ſteja hižom na 92. — W rakuſkich krajach bydli tòn cžaß na 1 millionow Židow. — W prjenim połljecži 1855 mjejeſche Rakuſka 123 millionow ſchießnakow dokhodow (Einnahme), po tajkim 5 millionow wjaz, hacž loni ſa tòn ßamy cžaß. —

Franzowſka. Khježor je pſchikaſał, ſo rjeſniży nikomu, khiba kupowarjam wetſchich kruchow mjaßa, žane koſzje wjazy k mjaßej pſchiwažicž neßmedža. — Do Krymy ſzełu ßo hiſchcje pſchezo wojazy a wſchelaka wójnſka potreba. Tež ſzele ßo tam wele remeßnikow, woßebje cžießlow, murerjow, tyſcherjow atd., ſo bychu w Sebaſtopolu ſaßo njeſchto khježow ſa wobydlenje khmanych pſchihotowali. Tež bu njeſchto hjetow do Krymy póßłanych. S teho wſcheho chzedža ludžjo ßudžicž, ſo tam franzowſke wójſko pſches ſymu woſtane. — Do Franzowſkeje poczina hižom wele žita a muki ſ Ameriki pſchikhadžecž; žitna płacžiſna je teho dla trochu ſpanyła.

Jendželſka. Miniſterſtwo je w tutych dnjach ſaßo 4000 wojakow do Krymy póßłało. — Pruſki prynz Bedrich, ßyn prynza pruſkeho, je na dompuczu ſe ßwojeho wopytanja jendželſkeje kralowſkeje ßwójby. Wón je tam pecža teho dla pobył, ſo by ßo ſ najſtarſchej jendželſkej prynzeßynu ßlubił. — Sa lordmayora abo mjeſchcžanoſtu (Bürgermeiſter) w Londoni bu wóndanjo žid Salomons wuſwoleny. Dokelž je waſchnje, ſo ma londonſki lordmajor ßwojeho woßebneho duchomneho, dha je ßebi wón tež jeneho kapłana wſał.

Turkowſka. W Jeruſalemi je rakuſke kneżerſtwo nowe kſcheſzijanſke ſchpitalnje ſałożiło. Sultan je k temu ßwoju dowolnoſž dał. — W Tripoliſu, hdjež bje pſched njekotrym cžaßom revoluzia pſcheczjiwo tamniſchemu turkowſkemu paſchi wudyrika, poczina ßo mjer ſaßo wrócžecž. — Rußojo ſteja pſchezo hiſchcje w ſtronach turkowſkeje, w Aſiſkej leżazeje twerdžiſny Karſa a ſbijuja Turkow, hdyž cži won pſchindu: ale niczo woßebje waźneho tam hacž dotal wuwedli nejßu. — Omer paſcha je ßo pecža do tamnych ſtronow podał.

Rußowſka. Ruſke, pſchi brjohu naranſcheho morja leżaze mjeſto Riga bu 27. ſeptembra rano wot ßylneho tſjelenja wubudžene. W nozy bje tam menujzy woßom jendželſkich łódžow pſchijjeło, kiž najpredy na batterije pſchi wultwu rjeki Dwiny a potom na ruſku batteriu pola Bullena tſjelachu. Jako bjechu prjenſche jenoż mało, poßleńſchu pak khjetro jara wobſchkodžiłe, wujjedžichu ſaßo precž. — Se Sebaſtopola pißaja, ſo wſcho na to pokaſuje, ſo chzedža ſjenocženi nepſchecželjo pſches ſymu w Krymi woſtacž a ſo je widžecž, ſo chzedža Rußow k bitwi nuſowacž a, jeli mózno, ſkere ljepe ſ Krymy wubicž. — Ruſki werch Gorczakow je dljeſche wopißanje dobycža połonſcheje ſtrony Sebaſtopola wotczjiſchczecž dał, ſ cžehoż naſhonjamy, ſo bje džjelba franzowſkeho wójſka, kiž malachowſki tórm ſchtórmowaſche, 30,000 muži ßylna. — Ruſki khježor Aleranđer bje 29. ſeptembra w Nikolajewi. W tutym mjeſzi twarja ßo woßebje ruſke wójnſke łódzje a buſchtej tam w tutych dnjach dwje nowej dotwarenej, kotrejž „Wicžas" a „Tiger" rjekatej. Dokelž ßo Rußojo boja, ſo móhli tam nepſchecželjo pſchijjecž a wſcho ſkaſycž, dha ßu tam w nowiſchim cžaßu wulke wobtwerdženja twaricž poczeli. Tute, kaž tež tamniſche wójſko wobhladowacž, bje drje tam khježor woßebje pſchijjeł. — S Nikolajewa je ßo khježor do Odeßy podał.

Telegrafiſke depeſchje. Ruſki werch Gorczakow woſjewja wot 3. oktobra: Wczera pſchicjeże nepſchecžel ſ bajdarſkich hórkow delje a pſchibliżi ßo k wßy Kokuluſy a Chokrakej, ale w nozy wrócži ßo ſaßo. Raſcha avantgarda bje pſches rjeku Belbek zofała, potom pak ſaßo do prjedka ſchła. Nepſchecžel na półnoznu ſtronu Sepaſtopola hiſchcje žadyn nadpad cžinił neje. Jeho tſjelenje je kaž predy. — Franzowſki marſchal Pelißier woſjewja wot 3. oktobra: Pola Koughila, 5 hodžinow wot Eupatorije ßu naſchi jjeſni 29. ſept. khwalobnje wojowali. General d'Allonville je

ruſku kawalleriju kbil, 6 kanonow, 250 koni dobył a 160 nepſchecželow ſajał. Rußoſo mjejachu 50 morwych, Franzowſojo jenoż dweju a 27 ranenych. — Weſch Górcjakow woſtewja wot 4. oktobra: Wcjera a djenßa pokaſowaſche ßo nepſchecjel ſ nowa pola Belbeka, wróćji ßo pak w nozy ſaßo na bajdarſke hórki. — Dale wot 7. oktobra: Djenßa wujjedże wot Kamjeſcha 9 linijſkich kódżow a 28 parokódżow atd. a te ßame ſjedżichu k dołhemu wecjoru. — S Petersburga, 9. oktobra: Nepſchecjelſke kódżje, kiż ſawcjerawſchim wot Kamjeſcha wujjedżichu, ßu wcjera pſched Odeßu pſchijjeke a ßo tam poſtajiłe.

Ze Serbow.

S Mużakowa. Każ ſ wjeſtoſżju ßłyſchimy, dha je dotalny jabłónſki farař, k. Rekt, deſignaziu ſa propſta w Zybalinu doſtał.

S Rakez. Sańdżenu póndżelu ßu njetko ſe wſchej mozu ſ twarbu naſcheho noweho ßudniſtwa ſapocjeli. Mureńſke djeło ma budyſki mureńſki miſchtr, k. Seidler, wobſtaraci.

S Rakez. Na mjeſto k. Schmidta, kiż je wucjeriſtwo we Wuherſkej na ßo wſał, je k. Jermiß tudomne druhe wucjerſke mjeſto doſtał.

Se Ssmilneje. Schtwórtk 4. oktobra, dopołnja ½ 12 wuhladachmy wulki kur w hornej wßy a ſhonichmy bórſy, ſo je tam woheń wudyrił. Seylny wjetſik jón mózże pſchiſporeſche a hižom ſa hodżinu bjechu wſchitke twarenja 8 ſahrodnikow, 3 khjeże a 1 bróżnja wot płomenjow do cjiſta ſkażene. Hacž runje ſ bliſka a ſ daloka pſcheczelniwje k pomoży khwatachu, tak ſo bje tu napoßledku 15 ßykawow, dha tola hnydom móżno nebje, woheń ruczje podyßycj. a dokelž ſatraſchny wjetr ſapalene kruchi na wjazore żiwnoſżje ſaneße, bjeſche wſchitko ſkoro ſ jenym dobom w płomenjach. — Woheń je pola khjejerja Herzoga wuſchoł, a doßaże potom twarenja Gnauckez, Weidnerez, Heiniz, Stegmundez, Lehmannez, Frenzlez a Waldżiż żiwnoſżje, każ tež Pruſchez a zyhelniſkeho miſchtra Lawa khjeżu, każ tež brójeń khjejerja a tyſcherſkeho miſchtra Gnaucka. — Każ ßo ſda, dha ßu Herzogez djeczi woheń njekak ſanerodżili. S wóhnja ßu wotpaleni jara mało wutorhnyli a ßu ßo jim woßebje zyłe żnje ſpaliłe.

S Ketliż, 23. ſeptembra. Hacž runje nam nebje poruczene, tudy iſiſtaljetny jubeliſki ßwedjeń augsburgſkeho nabożinſkeho mjera ſe ſwonkomnej ßwjatocżnoſżju ßweczicj, dha pocja ßo tola w poßlenich dnjach pſched ßwedjeńſkej nedżelu bes ludom ßylnje wo tym ryczcj, ſo by ßo ta ßama tež pola naß pyſchnje ßweczika. Duż ßo tudy kk. wucjerjo naſcheje woßady ſhromadżichu a radu ſkładowachu, kak by ßo wſchitko hódnje wuwedło. Wobſankene bu, ſo by ßo naſch rjany Boži dom hacž najreńſcho wupyſchił, a ſo bychu ßo nedżelu popołnju ßwedjeńſke cjahi ſe wſchjech ſchulſkich wokreßow na farſkim dwori ſthadżowałe a t. d. Pjatk a ßobotu noſchachu a wożachu ßo wjenzy, pletwy, woneſchka a ſchtomiki ſe wſchjech ſtronow naſcheje wulkeje woßady a hlaj! nedżelu rano bje ßwjaty wołtař do rózoweje ſahrody pſchewobrocżeny a zyła zyrkej kraßnje wudebena. Ssobotu rano 9 hodżinach bu pak we wſchitkich 5 woßadnych, tež renje wupyſchenych ſchulach ſe ſchulſkimi djeczimi nutrny pſchedßwedjeń wotdjerżany. — Dokelž ſtej pola naß ßerbſka a njemſka woßada nimalje jenak ßylnej, dha ßo kóżdu tſeczu nedżelu a na wſchjech, do tydżenja padazych ßwjatych dnjach ßerbſka Boża ßłużba prjenja wotdjerżi. Wſchi tutym wyßokim ßwedjeń trechi ßerbſke kemſchenje tež najpredy, kotrež ßo po waſchnju rócżnych cjaßow a pſches duchapołne prjedowanje naſcheho k. fararja Klina wotdjerja.

Dokelž mjejeſche ßo popołniſcha ßerbſka, ſa mkodżinu poſtajena Boża ßłużba hižom ½2 ſapocjecj, dha ßo wujeſdżanſke a wulkodażinſke ſchulſke djeczi w 12 hodżinach w ßwojej wucżerni ſhromadżowachu. We Wulkim Dażini pſchiwda ßo tež wulka ßyła ßwedjeńſzy wudraſzenych cjeßnych młodych holżow a hólżow, każ tej wele mużow a żonow ſ Wulkodażina, ſ Neſnarowa a ſ Nechanja. Wokoło ½2 bjeſchtaj ßo wobaj cjahaj, wujeſdżanſki wot k. wucjerja Helmy, a wulkodażinſki wot k. wnczerja Meldy a ſchulſkich prjódkſtejerjow wedjeny, na tudomnym farſkim dwori ſeſchłoj, hdżej tež k. wucjer Kozor ſ cjrjódku ßerbſkich ſchulerjow ſ ketliſkeje ſchulje pſchiſtupi. Potom ſjehowaſche cjah takle: 1) ketliczanſka khorhoj a ſchulſke djeczi; 2) wujeſdżanſka khorhoj a ſchulſke djeczi; 3) wulkodażinſka khorhoj a ſchulſke djeczi; 4) k. farař Klin a k. diakonuß Rencž a 5) cjeßne młode holży a młodzi hólży ſ wulkodażinſkeho ſchulſkeho wokreßa, kotrymż ßo wulka ßyła doſtojnych mużow a żonow, każ tež wele cjeßneje ꝛc. młodżiny ſe wſchitkich wßow naſcheje lubeje ßerbſkeje woßady pſchiſankny. S farſkeho dwora cjehniſche ßo ſ hudżbu, khjerluſch: Budż cjeſt a khwalba werſchnemu ꝛc. piſkazej, do zyrkwje, hdżej ßo ſchulſke djeczi wokoło wołtarja, druhi młody lud pak k prawizy a k ljewizy do ławkow ßeßydachu. Njetko mjejeſche ßo Boża ßłużba po prjódkpiſanym waſchnju. Boži dom bje bohaczje wot nutrnych peßłucharjow napelneny a wſchje wutroby wot rjaneho prjedowanja naſcheho k. diak. Rencża hnute. Po wobſanknenju ßerbſkeje Bożeje ßłużby cjehniſche na podobne waſchnje njemſki cjah do zyrkwje.

S Neßwaczidła. W naschim bożim domi bu nedżelu 23. septembra, jubelski a dżakny ßweßwedżeń ßwecżeny. K hódnemu a ßwedżeńskemu wobeńdżenju tajkeho ważneho a żadneho dnja bjesche nascha woßada ßwój boži dom jara bohaczje s pletwami a wjenzami renje wupyschila, pschetoż nimalje wschitke wßy bjechu k tajkemu wupyschenju pomożne byle.

Boże ßłónczko bjesche nedżelu rano majestetiszy na ßwój nebeski bjeh wustupiło, rjany a kraßny dżeń bjesche nam sesthadżał, a każ wschudżom bohate ßyły kemscherjow do knejowych ßwjatnizow kbwatachu, tak ßo też w saryczanskej schuli, s Lahowa, s Haßlowa, s Wutołczitz a s Bonez start a młodżiskhadżowachu, młodżi hólzy s woneschkami młode holzy we wjenzach wupyschene, czehnichu potom w dołhim czahu pschi smahowazej khorhoji do neßwaczilskeje zyrkwje, hdżeż ßo jim na puczu kemscherjo s Krónzy a s Bohowa pschisanknychu. Też s Luha, s Holeschowa a s Holeschowskeje Dubrawki bjechu s khorhoju pschiczahnyli a buchu potom wot k. k. duchomneju ßwedżeńszy do zyrkwje wedżeni.

Pschi dopołnischej bożej ßłużbi nam k. farar Rychtar w ßwedżeńskim prjedowanju po Jap. skutk. 9, 31. na to praschenje: „Schto najpródzy sa naß hischcze njetko tón płód byczi dyrbi, teho, wjery a wuczby dla psched 300 ljetami sczineneho a njetko hischcze wobstejazeho mjera," dospołne wotmolwenje dawasche.

Na to bje kemschenje sa Njemzow.

Popołnju dwjemaj bjesche saßo boża ßłużba sa Sserbow. Schulske dżjeczi prjenich rjadomnjow bjechu ßo w ßwojich (peczoch) schulach seschła a pschiczejechu potom po możnosti ßwedżeńszy wuhotowane, hólzy s woneschkami, holzy s wjenzami na rukach wupyschene psched faru, hdżeż ßo s noweho shromadżowachu. Jara derje ßu ßo nam hólzy se saryczanskeje schulje spodobali, kotsiż selene schmrjekowe hałożki w rukach mjejachu, pschi kotrychż ßo czerwene żidżane banty smahowachu. Bóschczanske pak mjejachu, hólzy a holzy, małe khorhojczki.

Jako bjesche dwje wotbiło, a hłóß swonow ßo możnje s zyrkwinskeje wjeżje żołmesche, dha ßo tón po dwjemaj srjadowany czah sbiehny, a czehnische khjerluschi: „W templi bożim saspjewajcze" spjewajo s khorhojemi wot fary nimo knežeje sahrody k dworej wot tam do wßy nuts, po wßy delje nimo hoszeńza do zyrkwje. Bes khorhojemi widżichmy jenu rjanu nowu, sakskich barbow, kiż saryczanske dżjeczi neßechu, kotruż bje czesczene knejstwo w Saryczu k dopomneczu na tutón ważny dżeń ßwojej schuli dobroczinje dariło. Jako bjechu dżjeczi do zyrkwje, dha bu ta ßama też bnydom tak s ludom napelnena, każ wjesnje sa dołhi czaß była neje. S khjerluschom: „W templi bożim saspjewajcze" ßo boża ßłużba sapocza. Knes diak. Tafla dżerżesche rjane ßwedżeńske prjedowanje, kotrehoż podłożk: Tón ßwedżeń teho mjera, kiż dla wjery a wuczby w Augsburgu je junu sczineny, wschitkim woßebje tej młodoszi derje srosemliwje wukładowasche. Po dokonjanej bożej ßłużbi kotraż ßo s wuspjewanjom khjerluscha: „Ach wostań pschi naß s hnadu" skónczi buchu dżjeczom zakty wudżjelene. S zyrkwje pschischedßi ßo dżjeczi saßo do rynka sestupachu, a na żadanje do knežeje sahrody psched hrabinski hród czehnichu a khjerluschej: Nech bohu dżakuje" a „Ach wostań pschi naß hnadu" wuspjewachu. Psched hoszeńzom bu jim hischcze piwo wudżjelene a na to kóżda schula woßebje, do ßwojich domow czehnichu. Rjany bjesche tón ßwedżeń, a teho dla wjesnje kożdemu czaß żiwenju w pomjatku wostane. m.

S Hodżija. Każ we wschitkich druhich ßerbskich woßadach, tak ßo też w naschej lubej woßadżi tsistaljetny jubelski ßwedżeń augsburgskeho nabożinskeho mjera na dostojne a pyschne waschnje wobendże. Menujzy jako bje po wschelakich pschihotach k temu ważnemu ßwedżenju Bóh luby knes nam tu doczakanu nedżelu hnadnje sesthadżecz dał, a nam k temu też rjane wedro miłoßiwje spożcził, dha hlżom ßo na pół woßmi poczachu na tudomnym farskim dwori renje wupyschene dżjeczi hodżiskeje, bolberczanskeje, kanczanskeje a dżiwoczanskeje schulje se ßwojimi k. wucżeremi shromadżewacz. Jich bjesche, każ je pißał tutych rynczkow shonił, na wóßom stów hromadżje. Jako bjechu wschje schulje srjadowane, dha ßo tón kraßny czah wotewri, nawedowany wot knesa kantora Lischki, kk. wucżerjow: Khjeżora, Titzy, Wujanza a Helmy, też pschewodżany wot tudomneju kk. duchomneju a jara wele ludu. Predy czaha djechu 8 herry, kotßiż s posaunami a s trompetami tón rjany khjerlusch: Jed'n twerdy hród ꝛc. możnje piskachu. K temu ßo też se wschjemi swonami swonesche. Czah dżjesche najpredy se wßy won kruch po tak menowanej starej drósy, a potom po nowej drósy saßo do wßy. To bjesche sawjesnje kraßny napohlad, kiż kożdemu wutrobu hnujesche, hdyż tu wupyschenu młodosz s wjenzami na rukach a na pißanych żerdkach widżesche! — Hdyż widżesche te smahowate khorhoje, woßebje te kraßne ßerbike, kiż też pódla bjechu, ßo tak renje w ßłónzu blychczecz! — hdyż wuhlada ton neliczomny lud, kiż na tym dżjel beriesche! Predy hacz ßo tón kraßny czah do Bożeho templa poda, czahasche wón hischcze khwilu po wßy, hacz ßo napoßledku tam poda, hdżeż Boża czesz bydli. Zyrkej bjesche pak nanajkraßnischo wupyschena a wudebena woßebje ßwjaty woltar, a zylje s ludom napelnena. Dżjelba dżjeczi dżjesche s kapalu saßo won, dżjelba pak ßo wokoło woltarja seßydu-

Po ſpjewanju njekotrych ſchtuczkow ſtupi k. diak. Voigt na woltař, a wotewri bożu ßłużbu ſkraßnej a mócnej ryczu. Po tej ßamej ßo ſaßo kjerluſch: Jed'n twerdy hród ꝛc. pſches mózne ſynki bjerglow, poſaunow a pſches horliwy a ßylny ſpjew ßerbſkich kemſcherjow hrimotazy ſaneßy. Rjane prjedowanje ßłyſchachmy wot k. fararja Rády. Serbſka boża ßłużba wobſankny ßo pod ſwonenjom wſchitkich ſwonow, a njemſka ßo njetk ſapocza no podomne waſchnje. Po njeſchporu ßo biſchcze junkrócz poſaunow mózne ſynki teho ſtareho, a tola ſa naß pſchezo noweho kjerluicha: Jed'n twerdy hród ꝛc. ſ wjeſie delje pſches zrtu weß ſzeleſchu, a biſchcze njekotru wutrobu wokſchewichu. Tak ßo tutón wajny a wyßoki ßwedzeń ſ Bożej pomozu dokonja.

S Barta. Tudy bu ßobotu do jubelſkeho ßwedzenja augsburgſkeho mjerwujednanja wot 1—2 ſe wſchjemi ſwonami ſwonene a zyrkej bu ſa tón ßamy jara renje wudebena, woßebje ßo woltař w kraßnej pyſchi błyſchczeſche. Nedzelu rano bje najprjódzy ſpowedz a Boże wotkaſanje, każ tez Boża ßłużba ſa Sserbow a potom tez ſa Njemcow a ſpjewaſche ßo pſchi kemſchenju woßebny ßwedzeńſti ſpjew wot njekotrych knezow a knefow. — Popołnje bje woßebje lubej młodzini poßwecjene a ½2 czehniſche pod ſwonenjom ſwonow bartſka ſchula ſpjewajo ſe ßwojimaj dwjemaj khorhojomaj, ſ wuczerjomaj, ſ duchomnym, khejbitarej, ſchulikimi a gmejnſkimi prjódſtejeremi, rychtaremi, grychtami, knezimi, ſaſtojnikami, ſ gmejnſkej radu a mnohimi hoſpodaremi ſtrózanſkej, dwjemaj khorhojomaj a ſ druhim pſchewodom ßo blizajej ſchuli pſchede wßu napſ'beczjwo. Wot tam czehneſchtej wobej pod ſpjewanjom khjerluſcha: Njetk weßelcze ßo ꝛc. po wßu hacz pſched hród, hdzej bu khjerluſch: Jed'n twerdy hród ꝛc. ſpjewany a wot k. fararja Thiemy njemſka ryczu dzerzana, po kotrejz bu knes hrabja jako kollator ſe ßwojim ſtarſchim ßynom do czaha pſchijaty. Wot hrodu czehniſche czah ſaßo do zyrkwje, kiż bje pſchepelnena a wot 300 ſchulerſkich dzieczi w bliſkoſzi woltarja wobßadzena. Jako bje Boża ßłużba nimalje dokonjana, wudzeli młody hrabja ſchulſkim dzieczom k dopomnenju na tón ßwedzeń 9 nowych teſtamentow a 291 druhich knizkow, jako: Lutherowe zywenje, pucz k ſbózności a t. d., tak ſo kózde dzieczo po knizku doſta. K tajkemu wobdarenju bjechu ßo pak dobrowólne pſchinoſchki po zykej woßadzi ſbjerałe. Po tutym wudzielenju bu biſchcze khjerluſch: Nech ſtajnje ſawoſtanu ꝛc. wuſpjewany a ſ tym bje kemſchenje ſkónczene. S zyrkwje czehnichu potom dzieczi ſaßo pſched hród, hdzej buchu wot hnadneho hrabinſkeho knejſtwa ſ zaltami a ſ khoſejom wokſchewene, a pſched weczorom, hdzej ßo wſchitzy ſaßo do ßwojeho domu wróczachu, dyrbeſche kózdy ſ Bożim pißmom prajicz: To bjedzeń, kotryz jetón knes pſchihotował!

Pismowstwo.

Wóndano pſchineße nam ſ Budyſchina dobry pſcheczel knihu, wot kneſa duchomneho Kaniga wudatu, pod napißom: Neboh Dr. Merten Lutherowe zywenje, ſ jeho w ßwojim czaßu na durje hrodowſteje zyrkwje Wittenberku pſchibitymi 95 pſchedłozkami. Ta kniha je ſ rjanym jaßnym pißmom cziſchczana, ma prjedku Lutherowy wobras abo ſnamjo ſe ßerbſkim podpißom, każ tez wobſchjerne „predyſpomnenje", kiż naß na to wedze, kak a czeho dla bu pſched 300 ljetami nabożinſki mjer wujednany a wuſtajeny, — a je do 22 ſtawow rospołożena: I. Lutherowy narod a wocjehnenje, II. Luther bu mnich, III. Lutherowe powołanje do Wittenberka, IV. wotpuſk (Jan Tetzel), V. 95 Lutherowych pſchedłozkow, VI. Lutherowe pſcheßłyſchenje w Augsburku, VII. Lutherowe rosryczowanje ſ Dr. Eckom, VIII. Luther we Wormſu, IX. hrodziſchczo Wartburk, X. Dr. Luther pſchińdze ſaßo do Wittenberka, XI. burſka wójna, XII. Lutherowa zeńtwa, XIII. wukhadzenje wulkeho a małeho katechisma, XIV. Lutherowe duchomne ſpytowanje a khoroſz, XV. Lutherowe rosryczowanje w Marburku, XVI. augsburkſke wjeruwuſnaczje, XVII. ſchmalkaldenſke artikelje, XVIII. Lutherowa myßl a waſchnje, XIX. wukhadzenje wulkeje biblije, XX. rosryczowanje we Wormſu, XXI. Lutherowe poßlene dny, XXII. Lutherowy pohreb. S tehole ſapißa kózdy ßam widzi, kak wele wſchelakeho w tej kniſy ſteji, a my ſ weßelom wuſnawamy, ſo je ßo nam wulzy jara ſpodobała; pſchetoz niczo podobne hiſchcze w ßerbſkej ryczi nemjejachmy, woßebje hdyz na wobſchjernoſz a doſpołnoſz pjateho ſtawa dźiwamy. Dale je ßo nam jara derje ſdało, ſo ßo knes wudaczel komdził neje, póſnatej wjernoſzi czeſz dacz: poredzenu druzinu ſtareho prawopißa nałożecz a — napſcheczjwo njemſkej jenicznoßamolutkoſzi, kotraz pod błónzom ßwojeho runecza nima, — wjezowniki (ſubſtantiva) ſ małym ſapocznym pißmikom pißacz. My wulzy wobzarujemy, ſo je ta kniha pſched naſchim wyßokim ßwedzenjom mało woſjewena była pſchetoz wona budziſche njekotrehozkuliz roswuczita, ſchto ßweczimy; a teho dla ßebi dowolamy, ju ſ najmeńſcha njetko wſchitkim ßerbſkim czitarjam nalezne pſcheporuczicz: pſchetoz dobra wjez zenje poſdzje nepſchińdze, a roswuczenje budze tez njetko witane. Wona ßo w Budyſchini pola k. Ssmolerja ſa pecz nowych ßłjebornych pſchedawa, najſkere tez w Klukſchu pola k. duchomneho a w Wojerezach pola k. Kulmana. l.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódła škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Ljetßa je dołho rjany cjaß a murerjo mója teho dla dołho dźełacj.

Mots Tunka. To drje je wjerno; — ale ja tola jeneho ſnaju, kiž jane dźełko wjaz nima.

H. D. To tolaſkoro wjericj nemóju; wſchako tola we wſchitkich nowinach murerjow na dźełko pytaja.

Mots Tunka. Haj to drje, ale jenoj janeho taſkeho, kiž najbóle ſ hubu dźełka.

Cjahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wječor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wječor 7 h. 50 m.

Penežna płaczišna.

W Lipſku, 10. oktobra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy-cjerwjeny ſkoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 92; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 16½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Guſtav Hendrich, Korlje Wyl. Duchanta, ßukelnika pod hrodom, ß. — Jan Bohuwjer, Jana Stillera, khježerja na Židowi, ß — Hana Khryſtiana, Wjetra Petſchki, wobydlerja na Židowi, dž.

Podjanska cyrkej: Hana Marja, Jana Bohuwjera Petſchki, korčmarſkeho najeńka w ßłomjanym dwori pod hrodom, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 26. ſeptembra, Hańja rodž. Schpitankez, Korlje G. Wünſchje, wobyd. na Židowi, mandž., 70 l. — 27., Marja, nebo Jana Wičjaſa, khježerja a polerja na Židowi, ſawoſt. dž., 24 l. — 29., Hana, rodž. Schpitankez, nebo Jurja Schołty, khježerja na Židowi, ſawoſt. mandželſka, 67 l.

Nawěſtnik.

Po wóhnjowej nuſy we Hornej Borſchczi,

30. ſeptembra 1855.

Kak tola nedźlu tydźeń bjeſche
Tak frudny dźeń ſa Hornoborſchczjanow
Hdyž mroczel kadu k nebju dźjeſch
Wot ſtraſchnych woheńjowych płomenjow,
Kiž ſ domu Walterez ßo waleſche
A wulki ſtrach wßy zyłej hrožeſche.

Bóh pak jim bórſy meſy ſtaji;
Hdyž jeho ſtyſknje wo to proſchachu,
A ßwoje mózne ßłowo praji:
„Hacj ßym! a potom dyrbiſch ſaſtacj tu!“

Duż wotpalichu pódla Waltera
Sso jeno Jazkeż — Bjerkeż twarenja.

A tak ßy ty, o luby Bożo,
Tych wbohych tſjoch tak krucjje pokhoſtał,
Hdże je jich weßelje a ſbożo,
Kiż bje hacj ßem tam kóżdy wużiwał?
Hlaj wſchitko, ſchtoż jich predy ſweßeli,
Ach to njetk wſchitko leji w popeli.

Duż pod hołymi nebeßami
Cji njetko ſrudnje k nebju hladaju,
Kiż hiſchcje, hlaj! pſched mało dnjami
We ßwojich domach w mjeru bydlachu.
A njetko tam, — o to je ſrudoba, —
Tam jeno widja horſtku popeła.

Ach wjeſżje, lubi kſcheſżijenjo,
Kiż w ßwojich domach w mjeri bydlicje,
Wam je jich ſrudne żałoßżenjo,
Kiż wot tych wbohich ludżi ßłyſchicje,
Też ſapſchijało waſche wutroby:
Duż khwatajmy jim tola k pomoży.

Kiż my tu w mjeri na tym ßwjeczi
Sso ſtrowi dżemy lehnyć do łoża,
Kiż my a wſchitke naſche dżjeczi
Tu naßyczeni dżemy wot bliża,
Kak ßmy my, bratſja! tola ſbożomni
Pſched tymi, kotrymż wſcho ßo wotpali.

Wy pak, kiż tam njetk wurudżeni
Tak ſrudnje k nebju horje hladacje,
Ssnadż bórſy ſaßo ſweßeleni
Toh' luboh' Boha knesa khwalicje,
Tón Bóh, kiż wam tu ſrudnoſż poßłał je,
Też ſaßo póſżele wam weßelje.

Ach mjejcje k nemu dowjerenje
Hdyż runje waſch kſchiż jara cjeżki je,
Hdyż na poł noſy ſże a żenje
Sso ßnano khljeba najeſż nem'żecje,
Hlaj Bóh a też cji dobri ludżjo tu
Wam, bratſja! wjeſżje pomhaju.

Wy pak, kiż Bóh po ßwojej hnadżi
Wam waſche domoj hnadnje ſdżerżał je,
Ach budżcje tutym wbohim k radżi
A k pomoży. Hlaj wy wſchak newjeſże
Hdyż też tón ſrudny łóß waß potrechi.
Duż wopokajmy luboſż pſches ſłutki.

Ty pak, o luby hnadny Bożo,
Sdżerż dale mi a wſchjem jich luby dom,
A daj, ſo we nich ſa to ſbożo
My khwalimy cje ſ dżaknym weßelom.
O derje, ſchtóż ma ßwoje bydlenje,
Nech je też runje khjetro hubene.

Pjetr Mjónk.

Dżiwoczańſke ßerbſke ev. luth. towarſtwo, ſmjeje jutſje popołnju ſhromadżiſnu.

Pſchedßydſtwo.

Woſſjewenje.

Dómſke a hoſpodarſke twarenja, k predawſchej, Pjetrej Panej w Ssmochczizach ßłuſchazej, ſahrodniſkej żiwnoſzi ßłuſchaze, ßu k wottorhanju na pſchedań. Kupowarjo chżyli ßo na tamniſche ryczeŕ-kublerſke ſarjadniſtwo abo na inſpektarja w Neßwaczidli wobroczicz.

Dżeń 9. oktobra 1855.

Woſſjewenje.

Cżeſżenym Sserbam woſjewjam ſ tutym najpodwólniſcho, ſo ßym ßo na Żidowi bliſko kołpja abo ſchwona jako kowarſki miſchtr ſaßydlił a poruczam ßo teho dla k wobſtaranju wſcheho kowarſkeho dżjeła ſ tym ßlubenjom, ſo budu tym ßamym, kiż ßebi ſchto pola me dżjełacj dadża, dobre a tune dżjelo wobſtaracj.

Na Żidowi 12. oktobra 1855.

Korla Mehnert
kowarſki miſchtr.

So ßym ßo ja w tudomnym mjeſzi jako ljekaŕ a ranyhojeŕ ſaßydlił, to cżeſżenym Sserbam ſ tutym woſjewjam.

We Wóſpórku, 4. oktobra 1855.

Heinrich Flicka,
praktiſki ljekaŕ a ranyhojeŕ.

Cżeſżenym Sserbam woſjewjam tudy, ſo ßo moje wobydlenje a klamy njetko na ſchuleŕſkej haßy cżo. $^{375}/_{214}$ namakaja.

W Budyſchini, 10. oktobra 1855.

J. H. Leib,
zwernowy fabrikant.

Patentny kołomas

(Patentwagenſchmiere)

punt po 3 nßl. pſchedawa **Zimmer**
w Rodezach pola Budeż.

K nawedżenju.

Hußyza, kiż je ßo 25. ſeptembra pſchiwdała, móże ßo po ſarunanju jeje dla ſcżinenych wułożkow ſaßo dóſtacj cżo. 12 w Skanezach.

Sajazy, kurotwje

a wſchu druhu **dżiwinu** kupuje po najwyſchej płaczińi **Unger,**
kłobukaŕ a dżiwinukupowaŕ

Ssuche drożdżje

żylie ßylne a po kotrychż ßo derje hiba ma ſtajnje cżerſtwe na pſchedań w Budyſchini na ßerbſkej haßy w welbi, pſched kotrymż ſtaj dwaj muraj wupoſżnenaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Woprawdźity pernanſki guano

zylje ßuchi a woßebneje dobroſſje porucza cześenym ßerbſkim ratarjam

Reinhold Bartels w ſtotym lawi w **Budyſchini.**

Cześenym Sserbam dowolam ßebi ſ tutym najpodwólniſcho woſſewicj, ſo ßu ſzjehowaze dobytki 48. kral. ſakſk. lótterije do mojeje ſara ſbożomnje hrajazeje kollekzije panyte.

2/8 Cj.	**29399**	**2000** tl.	Cj.	**40048**	**400** tl.
= =	**40825**	**1000** =	=	**28431**	**400** =
= =	**40833**	**1000** =	=	**40194**	**400** =
= =	**23369**	**1000** =	=	**23343**	**400** =
= =	**40502**	**1000** =	=	**23395**	**400** =
= =	**17663**	**1000** =	=	**41813**	**400** =
= =	**10087**	**1000** =	=	**40635**	**400** =
= =	**38904**	**1000** =	=	**29391**	**400** =
= =	**38998**	**400** =	=	**40457**	**400** =
= =	**40487**	**400** =	=	**17655**	**400** =
= =	**38516**	**400** =	=	**42377**	**400** =
= =			=	**40640**	**400** =

Cj 23316 200 tl.	Cj 11251 200 tl.	Cj 23303 200 t.
= 29374 200 =	= 45544 200 =	= 28489 200 =
= 45528 200 =	= 42332 200 =	= 8186 200 =
= 40672 200 =	= 6860 200 =	= 8183 200 =
= 38527 200 =	= 38524 200 =	
Cj. 41816 100 tl.	Cj. 40432 100 tl.	Cj. 38432 100 t.
= 6087 100 =	= 8164 100 =	= 40566 100 =
= 28461 100 =	= 28471 100 =	= 45538 100 =
= 45557 100 =	= 45589 100 =	= 38976 100 =
= 1/7 21058 100 =	= 1/7 21075 100 =	= 29337 100 =
= 29365 100 =	= 29369 100 =	= 29396 100 =
= 38537 100 =	= 40024 100 =	= 38430 100 =
= 17672 100 =	= 41652 100 =	= 40883 100 =
= 41695 100 =	= 7920 100 =	= 17672 100 =
= 45594 100 =	= 40002 100 =	= 38416 100 =
= 40065 100 =	= 40097 100 =	= 23371 100 =
= 23390 100 =	= 40069 100 =	= 42351 100 =
= 17608 100 =	= 40439 100 =	= 41846 100 =
= 42359 100 =	= 42376 101 =	= 40598 100 =
= 11281 100 =	= 6092 100 =	= 8175 100 =
= 38925 100 =	= 23371 100 =	= 23390 100 =
= 40068 100 =		

K 50 tl. Cjo. 41651. 54. 59. 63. 66. 70. 71. 74. 76. 77. 78. 80. 81. 85. 88 89. 90. 91. 97. 99. 40803. 4 8. 10 11. 13. 14. 17. 18. 21. 27. 28. 30. 31. 34. 37. 39. 43. 45. 47. 49. 50. 53. 54. 62. 64. 65. 67. 77. 86. 8. 89. 92. 93. 96. 99. 40900. 41801. 2 3. 8. 11. 12 22. 23. 25. 30. 31. 32. 35. 40. 41. 45 47. 48 40404. 6. 9. 15. 18. 20. 21. 25. 26. 29. 35. 38 47. 48. 49. 50. 52. 55. 59. 65. 66. 68 69. 70. 71. 72. 74. 77. 81. 82. 83. 86. 87. 91. 93. 97. 98. 99. 38405. 6. 8 9. 12 13. 15. 18. 20. 22. 26. 27. 31. 33 36. 37. 39 40. 43 44. 45. 57. 58. 67. 74. 80. 87. 88. 93. 94. 96 97. 99. 6051. 59. 61. 65. 66. 68. 70. 72. 76. 80. 84. 86. 8156. 61. 62. 63. 65. 67. 68. 72. 73. 74. 87 91. 93 94. 95. 97. 98. 40501. 7. 14. 15. 19. 25. 30. 34. 38. 42. 45. 47. 50 53. 56. 57. 59. 61. 62 64. 68. 71. 74. 83. 88. 89. 94. 97. 28407. 12. 13 15. 20. 21. 22. 23. 33 35. 39. 40. 41. 43. 44. 48. 50. 62. 64. 73. 76. 77. 78. 86. 87. 88. 92. 28500. 40601. 2. 3. 4. 5. 7 8. 11. 12. 18. 24. 25. 31. 33. 34. 48. 49. 50 53. 57. 59. 60. 65. 68. 69. 84. 86. 91. 95. 97. 6851. 53. 58. 59. 63 65. 67. 71. 75. 79. 82. 84. 86. 91. 93. 95. 40152. 53. 59. 68. 74. 75. 80. 87. 88. 89. 91. 92. 93. 45501. 4. 7. 8. 13. 14. 18. 21. 22. 32. 36. 41. 45. 51. 56. 58 66 67. 72 74 76. 77. 81. 82. 86. 87. 88. 90. 91. 95. 98. 45600. 38901. 9. 12. 17. 27. 28. 29. 30. 33. 38. 39. 45. 47. 51. 52 61. 64. 65. 67. 68. 69. 72. 77. 79. 82. 85. 90. 91. 92 1/7 21057. 1/7 36962. 1/7 64 1/7 68. 1/7 70. 1/2 30645. 1/2 49 1/2 7901. 2. 3. 7. 12. 17. 19. 21. 23. 24. 25. 31. 33. 35. 40. 41. 42 43. 45. 46. 47. 48. 51. 52 53. 58. 60. 62. 63. 64 65. 66. 70. 80. 83. 89. 90. 92. 95. 10002. 5. 8. 12. 15. 17. 19. 22. 23. 26. 29. 32. 34. 36. 39. 42. 42 45. 46. 47. 49. 50. 53. 54. 55. 65. 66. 69. 70. 72. 74 76. 77. 80. 82. 84. 86. 94. 96. 99. 11201. 11 19. 26. 27. 29 30. 32. 36. 42. 45. 53. 55. 62. 66. 83. 84. 93. 94 96 97. 98. 17602. 4. 5 10. 11. 13. 14. 16. 17. 22. 37. 38 42. 45. 47. 49. 50. 51. 57. 65. 66. 71 77. 83 90. 97 17700. 23304. 8. 17. 20. 26. 31. 33 34. 41. 46 47. **57** 61. 64. 65. 67. 68 70. 74. 55. 76 78. 84. 85. 86 93. 96. 99 23400. 29301. 3. 4. 5. 6. 10. 14. 16. 22. 25. 26. 27. 29 30. 32. 34. 39 41. 42. 59. 63. 67. 72. 76. 92. 97. 29400 38502. 4. 8. 10. 11. 12. 13. 19. 23. 26. 29. 30. 34 45 51. 52. 57. 58. 64. 66. 67. 68. 72 73. 74. 76. 77. 78. 82. 83. 85. 86. 87. 90. 91. 92. 93 94. 98. 40003. 8. 10 17. 20 22. 25. 31. 32. 38. 39. 42. 50. 52. 55. 59. 62 67. 73. 78 80. 83 85 90. 94. 96 42307. 8. 11. 17. 20. 26. 29. 33. 39. 42. 45. 47. 49. 52. 57. 58. 60. 68. 71. 75. 82. 83. 84. 85. 96.

Pschiſpomnenje. Wupłacjenje wſchitkich prjódkſtejazych dobytkow ſtane ßo hnydom po pſchineßenju originalneho loßa.

Tej porucjam ßo cześenym Sserbam ſ loßami k 49. kral. ſakſk. krajnej lotteriji po 1/1 1/2 1/4 1/8 w rjanym wuberku.

W Budyſchini, 11. oktobra 1855.

C. F. Jäger,
na ſwonkomnej lawſkej haßy cjo. 801 delka.

Sa tudomnu piwarnju ßo

ſtrowy jeczmeń

hnydom kupuje a je wobßedzeŕ piwneho dworu k. Schöna, na ßerbſkich hrebjach cat. no. 555, ſ napſchecza mjeſchcjanſkeje wucześnje, porucznoſt doſtał, tajke kupowanje wobſtaracz.

W Budyſchini, 12. oktobra 1855.

Piwarſka deputazja.

W naſtawku „Sjawny djak" cjo. 40 ſtr. 320 Serb. Now. je ßo pißarſki ſmólk ſtał. Tam dyrbi menujzy rjekacj: Nedzelu 30. ſeptembra atd.

W Hornej Borſchczi, 8. oktobra 1855.

Urban, gmejnſki prjódkſtejeŕ.

Zitna płaczisna je nimalje ta ßama, kaz bu dzenßa tydzenja woſſewena.

Ćišćane pola K. B. Hikl w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pol wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 42. 20. oktobra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Kschischowa. Se Ssmilneje. Se Ssulschez. S bukiczanskeje woßady. Dopißy. Sserbska Boža ßłužba w Drezdžanach. Amerikanski list. Hanß Depla a Mots Tunka. Cžahi sakskoschles. želesn. Zyrkw. poweszje. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. S Lipska pißaja, so je maßa tajka była, so móže ßo prawje dobra ßrjenja menowacz. — Dokelž njetzischa žitna płaczisna kóždeho, kiž dyrbi khljeb a teho runja kupowacz, jara cžischcži, dha pytaja ludžjo njetko sa wschjem, schtož by drohotu trochu podcžischczecz móhło. A dokelž mienja, so žitni pschekupzy žito se ßwojim wikowanjom ßnadž tola kusk drózsche cžinja, (hacž runje to tež hischcže dospołnje wucžinena wjez neje), dha ßu na tu myßl pschischli, so chzedža njetko wschitke žitne wiki po zyłym kraju na jedyn džeń pschepołožene mjecz, prajizy, so potom žitni pschekupzy wjazy tak wele mozy nesmjeja. Duž ßo wo tym rycži, so budže budyski tydžeński wicžny džeń mjesto ßoboty na schtwórtk pschepołoženy, dokelž ßo na tutym dnju hižom we wjazorych mjestach wicžny džeń wotdžeržuje. W Franzowskej budže wicžny džeń po zyłym kraju pecža hižom po nowym ljecži na jedyn džeń pschepołoženy. — W Budyschini bu hłowna shromadžisna sakskich ratařskich towarstwow 15. a 16. oktobra wotdžeržana. Wona bje s daloka a s bliska ßylnje wopytana a podamy sa tydžeń drobnischu rosprawu wo nej. — Hrabja Riesch nad Neßwacžidłom je wot pruskeho krala ryczerski kschiž ßwjatojanskeho rjadu dostał.

Prußy. Kralowy narodny džeń bu 15. oktobra po zyłym kraju a to tež w schulach ßwedžeńszy wobeńdženy. Kral bu na tutym dnju 60 ljet stary a je ljetßa tež 50 ljet, so je wón do pruskeho wójska stupił. Duž bje se wschjech stronow tež wele woßebnych wyschich pschischło, so bychu jemu sbožo pscheli a tež rjany cžeßny teßak wot wójska pschepodali. — Wólby sa dom sapóßłanzow, kaž njetko druha komora rjeka, ßu tak wupanyłe, so smjeje ministerstwo wetschinu sapóßłanzow na ßwojej stroni. Sa wojerowski wokreß ꝛc. bu k. landrath s Götz wuswoleny. — Na dompucžu s rheinskeje provinzy staj kral a kralowa hannoversku kralowsku ßwójbu wopytałoj. — Badenski prynz-regent je ßo s pruskej prynzeßynu Luisu, dźówku prynza pruskeho, ßlubił.

Franzowska. Khježorowe nowiny „moniteur" wosjewjuja, so je khježorka pjaty mjeßaz ßamodruha. — Do Parisu je ßyn belgiskeho krala, tak menowany brabantski wójwoda se ßwojej mandželskej na wopytanje pschijjeł. Wobaj buschtaj wot khježora jara pscheczelniwje powitanaj. — Do Franzowskeje ßu s nowa wele žita a muki s Ameriki kaž tež se Schpaniskeje pschiwesli. — Abdelkader je ßo do Damaskußa na pucž podał. — Do Krymy je saßo njeschto wójska woteschło.

Rußowska. Sjenoczeni nepscheczeljo maja, kaž ßo sda, to wotpohladanje, Rußow skere ljepe s Krymy wucžischczecz a pocžinaja jich teho dla s dweju stronow pschimacz, menujzy s Eupatorije a s bliskoszje Sebastopola. Tola neje ßo tam hacž dotal niczo woßebneho stało. Rußojo wobtwerdžuja ßo w połnóznej stroni Sebastopola dale bóle a tsjeleja s teje ßameje s cžaßami a Franzowsojo saßo na nich, ale žadyn druhemu wele schkodžicz nemóže. — Franzowskojendželske łódžstwo, kiž bje psched Odeßu pschijjeło, je dale jjeło a ßo s na-

pschecza Kinburna nebaloko Ocžakowa postajiło. W Odeßy bjechu w wulkim straschi, so budza nepschecželjo tuto mjesto bombardirowacz, ale jich wotpohladanje dže drje najskere na Ocžakow a woßebje na Nikolajew, hdjež Rußojo njetko ßwoje nowe kódžje twarja.

Telegrafiske depeschje. Weich Gorczakow wosjewja wot 9. oktobra: Nepschecželjo poczachu wot Eupatorije tu stronu k Perekopej czahnycz, ale jako jim nasche wójsko napschecziwo stupi, wróczichu ßo saßo. — Dale wot 13. oktobra: Nepschecžel je horni doł rjeki Belbeka saßo wopuschcził a ßo na hórki bes Belbekowym a bajdarskim dołom wrócził. — Nepschecželiske kódžstwo je bliskoß Odeßy wopuschczilo a ßo psched Kinburn postajiło a na tu twerdžisnu tsjelecz poczało.

Turkowska. S Konstantinopla pischu, so ßu Rußojo 29. septembra Kars schtórmowali, ale so buchu wot Turkow wotbiczi. Pschi tym ßu woni pecza 2500 morwych a 4000 ranenych mjeli, Turkojo pak jenoż 700 morwych a ranenych.

Ze Serbow.

S Kschischowa. Tudomny wucžeŕ a kantor, k. Petrik, rodż. 1792 we Klukschu, k wucženskej a k zyrkwinskej ßłużbi we Delnym Wujesdži roswucžowany, wot 1810 wucžeŕ a kantor w Lucju, wot 1812 hacž do poßleneho dnja michałskeho mjeßaza 1855 w Kschischowi, je po ßwojim žadanju wußłużbu dostał a na jeho mjesto bu k. Korla Eduard Bergan, rodż. 1830 w Delnej Borschczi, powołany. — Nedželu po Michali (je džakomny žneństi ßwedžeń w Pruskej) džiechu wele s khorhojemi krajneju barbow ßwedženšzy wupyschene džieczi, wedžene wot k. duchomneho, schulskich, zyrkwinskich a gmejnskich prjódstejerjow s wulkej ßyłu woßadnych ßwojemu nowemu wucžerej napschecziwo, duzy ßwojemu dotalnemu wucžerej, k. Petrikej takle bożemje prajo: K ½3 popołnju czehnichu czi naspomnenі s hudžbu psched k. Petrika dom. Knes duchomny Scholta, kralowski superintendenta a ryczeŕ czerweneho hodlerja, djiesche s dwjemaj schulskimaj prjódstejerjomaj, s dwjemaj najstarschimaj Petrikowymaj schulerjomaj (kiž staj njetk hižom dawno hospodarej) a s dwjemaj schulskimaj holczkomaj k k. Petrikej do domu, czi druzy wostachu wonkach stejo. We meni njehduschich a njetzischich schulerjow džakowasche ßo jemu k-duchomny sa tu 46 ljetnu wucžerisku prózu, pschepoda jemu lorberowy wjenz, tej schulskej holczzy pak rjany rózomnik. Na wobimaj stronomaj wuroni hluboke hnuczje wele ßylsow. Knes Petrik wustupi psched ßwój dom, hnucza dla ljedom ryczecz samózo, musika piskasche khjerluscha a skónczinje wuneße ßo k. Petrikej ßtawa.

Na to czehnichu ßwedženšzy dale. Njehdže 20 minutow wote wßy wostachu pschi prjenich czeßnych wrotach stejo. Bórsy dozpi nowy wucžeŕ se ßwojimaj starschimaj we wosu, s wjenzami a s pletwami wupyschenym. Kschischowski rychtaŕ staji jeho knesej duchomnemu prjódk, kiž jeho po składnoszi Jana 21, 15 powita a po tymle Bożim słowi tež k pschitomnym woßadnym s krótkim, ale mózne ryczesche. Knes Bergan džakowasche ßo sa wschu luboß a czeß, lubjo ßwjernje džełacz we ßwojim powołanju, a na to djiesche zyły czah do wßy psches 4 czeßne wrota, pjate pak stejachu psched schulu, najreńsche be wschjemi a na tychle stejesche, ale njemski wot kwjetkow jara renje wite „witany.“

„Wasch nutskhod žohnuj Bóh“, djesche k. duchomny, jako k. Bergan psches schulski próh stupasche. Wo jstwi namaka wón wschelake dary, kotrež bjesche jemu woßadnych luboß tam nanoßyła a to nebjechu te poßlene, kotrež je hacž dotal dostał. Wón stupi won, ßo wutrobnje džakowajo sa wscho, saßo ßwjernoß we ßwojim powołanju ßlubjo. — —

Poßylnjuj Czi Boża hnada
Luboß k twojom stadleschku!
Luboß ßwjernu Bóh knes žada,
Luboß sczerpnu, nespróznu.

Paß tak te jehnjata Khrystußa tudy
Na luzy selenej Bożeho słowa
Neczitß precz nadjiju, było tež druhdy
Tužno Czi; wutrobu poßylnjuj s nowa
W modlitwi horzej a wjerjazej. Nczrh.

Se Ssmilneje, 14. oktobra. We wopißanju 300 ljetneho ßwedženja we Ssmilnej je ßo we khwatoszi pschi wotpißowanju tón ryncžk wu-

woſtajił: „We knežim dwori ſtupi knes kollator Päßler do cjaha a knes duchomny Palman a ſemicjanſki wucjeř wſaſchtaj jeho do ßredja.“ Ja dyrbu tute ßłowa pſchiſtajicj, dokelž móhło ßo po precj woſtajenju tych ßamych ſdacj, jako by ßo k. duchomny ſ cjaha wuſanknył. — Hiſchcjen pſchiſtaju k temu te hłowne ßłowa ſ rjaneho, natwarjazeho prjedowanja tamneho dnja, kotrejž k. duchomny Palman pſched nutrnej woßadu djerjeſche. Wón wotmolwi na to praſchenje: Kak mamy jako evangelizy kſcheſzjenjo tón we Augsburgu ſcžineny mjer wobhladacj a wobkedžbowacj? 1.) Jako ſtutk Boži. 2.) Jako mjer, kotryž je ſa cjłoweſtwo kraßne płody pſchineßł a 3.) Jako mjer, kotryž naß wabi a wucji, ſo bychmy we naſchej wutrobi pſches pobožne žiwenje duchomny mjer ſakožili. —

Pſchi poßlenim wóhnju tudy je tež pſchiwjera ßwoju móz wopokaſala. Jedyn zuſy młynk chzyſche woheň ſarez a napißa teho dla na njekotre durje: J. N. G. consumatum est. Tola je ßo jena khjeja ſ tajkim napißmom ßobu ſpalika a neje tute leſtrarſke kuſłowanje žaneho wužitka mjeło. Bóh ßam móže drje pomhacj a na neho mamy ßwoju nadžiju ſtajicj, tola nekedžbujmy na ludži, kiž chzedja jenicjzy pſches wuprajene abo napißane ßłowo nemožne wjezy cjinicj. — Wecjera padže we ſemicjanſkim nowym młyni wucjomnik Scholta ſ Druzkez ſ druheho ſchoßa delje. Wón je ßo khjetro jara wobſchkodžił a moſy ßu ßo tak ſatſchaßke, ſo by móhło bes ljekarſkeje pomozy jara ſlje wupanycj. Dokelž pak młynk Ssmók hnydom po ljekarja póßła a ßo wſchitka možna pomoz nałoži, dha ßo ſda, ſo tón traſchny pad žaneje ſchkody ſa ſtrowoſz neſawoſtaji. —

Se Ssulſchez, 13. oktobra. Sańdženu wutoru popołnja wokoło pecji ſhromadži ßo naſcha ſchulſka a doroſzena młodoſz derje wupyſchena pſched knežu dwór, ſo by pod wodženjom ſchoßarja Petriza, kiž na konju ßedžiſche, nowemu knežej napſchecjiwo cjahnyła. Tež weßni prjódſtejerjo, ludžo, cjeledž ꝛc. cjehnichu hacj na prjecjowſke meſy, hdjež cjeßne wrota ſtejachu, ſ tym napißmom: Witajcje. Jako nowy knes R. ſ Watzdorf ſe Sterbendorfa pola Lipſka ſe ßwojej mandjelſkej hacj k tym cjeßnym wrotam pſchijjedje, powita jeho naſch rychtař a braſchka ſ wutrobnymi ßłowami a wuneße jemu tſikrócjnu ßławu. Potom cjehnichu do dwora pod piſkanjom 6 herzow. Pſched dworom ſtejachu tež cjeßne wrota ſ tym njemſkim napißmom: Waſch nutskhodžohnuj Bóh a nedaloko hroda tſecje ſ tym kwjetkojtym menom noweho knesa. Hród ßam bje ſ pletwami a wjenzami derje wupyſcheny. Jako knes do durjow ſtupi powita jeho ſchoßař we meni cjeledžje a poddanow a pſchejeſche jemu wſcho ſbožje ꝛc., ſchtož ſaßo tſikrócjna ßława wobſankny. — Knes a kneni ßo ſ krótkimi ßłowami podžakowaſchtaj a pſchejeſchtaj tež wſchitkim pſchitomnym ſbožje a radoſz.

Wecjor bu ſahroda kraßnje poßwjetlena a tak dołho hacj ßo te wſchelke pißane wohenje palachu ſtejeſchtej dwje holcjzy bjełoſwoblekanej we ſahrodji a djerjeſchtaj wjenzy wyſche hłowy. —

Potom bjechu reje w haßlowſkej korcjmi, pſchi kotrychž bje tež nowe knejſtwo khwilu pſchitomne.

Sbukicjanſkeje woßady. Hižom tehdy, jako bu jubelſki ßwedjeń wotpſchipowedany, pokaſowaſche ßo pola woßadnych wulka ſwólniwoſz k wupyſchenju Božeho domu. Ale dokelž twarenje a wuporedjenje zyrkwje wele penes khoſchtuje a poſdziſcho tež khoſchtowacj budže, dha nochzychu zyrkwinſzy ſaſtojnizy woßadu k nowym wudawkam wabicj. Tola pſchińdže k. wucjeř Schütza, kiž bje tajke woſjewenje ſwólniwje na ßo wſał, prjene dny poßleneho tydjenja pſched ßwecjenjom k wedjenju cjinicj, ſo je k. duchomny wobſanknył, ſo budže ßo ſ prjenimi ſchulſkimi klaßami we cjahu do zyrkwje cjahnycj. Duž wobſanknychu woßadni, Boži dom wupyſchicj, a naſta wulke weßelje a pſchi wſchitkim nuſnym cjaßu wulka ßwedjeńſka pilnoſz po zyłej woßadži. Njehdjeſa tſi dny bu na 728 wſchelakich wjenzow nawitych a wjeſzje pſches 1000 łóhcji pletwow naplecjenych, kiž buchu potom ßobotu ſ korbami, karami, ſ woſyczkami a woſami do Bukez wobſtarane, tak ſo mjejachu dopołnja 6 a popołnju 15 mužojo cjinicj doſz, ſo by to wſchitko w pſchiſtojnym redži ſpojſchane było. A tak bu naſch Boži dom woprawdžje rjanej rózowej ſahrodji

podobny a pschi saſtupenju ſtajichu ßo kóždemu gierlje, kljetka a woßebje woltař w najreniſchej pyſchi pſched wocži. Pſched woltarjom bjechu kraßne cžeßne wrota ſtwarene, na kotrychž ßo pschi ßerbſkim kemſchenju ßerbſke*) a pschi njemſkim njemſke napißma namakachu a na woltarju bje bes wele drohimi rójemi ſe ſahrody k. ſ Rer nad Rodezami tež rjana Boža matra a woneſchka w najljepſchich pórzelanowych waſach, ſchtož bjechu njekotſi ſe Schekez, ſ Cžornjowa a ſe Ssowrez darili. Hewak bjechu kljetka, gierlje, dupa, kubje, ſtołpy a murje najbohacžiſcho ſ wjenzami a pletwami wopowiſchane a ßamón wopomnik marſchala Keitha nebje ſabyty. Pſchi Bożej ßłużbi dopołnja dżerżeſche nam naſch k. duchomny Möhn jara rjane a wutrobu hnujaze prjedowanje. — Popołnju w dwjemaj ßo ſaſwoni a jara wulki rynk ſchuleiſkich djecži cžehniſche ſe ſchtyrjomi khorhojemi do farſkeho dwora po k. duchomneho a poda ßo potom w tutym redži do żyrkwje: Najpredy dwaj hólzaj ſ khorhowju, ſa nimaj dwaj khejbjetarej, potom k. duchomny a k. kantor Kirſchnař, na to wſchitzy ſchulerſzy, ſ woneſchkom pyſcheni hólzy, potom ſaßo khorhoj a druhaj khjejbjetarej a njekotſi gmejnſzy prjódſtejerjo, kaž woßebje ſ Cžornjowa a ſ Łuſka, kotrajž bjeſchtaj ßwoje weßne djecži, hewak do Wujeſda a Kotez ſaſchulowane, ßem pſchiwedłoj, na to wupyſchene ſchulerſke holzy ſ dwjemaj wucżerjomaj a ſ dwjemaj khorhojomaj. Tak poda ßo tón cžah ſpjewajo do Bożeho doma, hdżež k. farař tak dołho pſched woltarjom kleczeſche, hacž djecži na ßwoje mjeſta doſchłe nebjechu, khorhowje woſtachu pak pſched woltarjom. Potom dżerżeſche ßo Boża ßłużba ſ prjedowanjom a bje żyrkej wot ludži pſchepelnena. Po Bożej ßłużbi buchu djecži na ſchuli ſ załtami wokſchewene a tak ßo tón żadny a pyſchny ßwedżeń dokonja.

Dopisy.

S Drežđżan. Pónđżelu 8. dżeń winowza ßwecżeſche knes żyrkwinſki a wucżeńſki radżicżel Mey, kotryž jako dobry prjedař we wyßokej cżeſzi ſteji, 25ljetny jubileum ßwojeho ſaſtójniſtwa a doſta ſe wſchelakich ſtronow ſbożopſchecża. — Cžiſty wunoſchk hižom ſpomneneje, w kneninej żyrkwi dżerżaneje duchomneje hudżby a kollekta naſchich evangelſkich żyrkwjow pſchi ßwecżenju augsburgſkeho mjerwuſtajenja, ſe ſkładowanjom naſcheje reformſkeje woßady, kotraž ßama 46 toleri nawda, je 1096 toleŕ a 2 nowaj penesaj dobytka pſchineßła evangelſkemu towarſtwu Guſtav-Adolf'ſkeho wuſtawa, kiž ßo ſa podperanje khudych evangelſkich woßadow ſtara. — Sańdżeny mjeßaz je 7201 zuſych w naſchim mjeſzi nozowało, wot wulkeho rózka wſchitkich hromadżje 56,908. — Dżewjaty a 10. dżeń winowza bjeſche tudy ljetnja konferenza podjanſkich kneſow fararjow ſakſkich herbſkich krajow, na kotrejž ßo naležnoſzje podjanſkich żyrkwjow a wucżerńjow wuradżuja. — Naſche pßy hacž do 3. wulkeho rózka hinak na haßu neßmedża, hacž na krótkim powjaſu (lajni) wodżene abo ſ krutym grocżanym pranżom na hubi, dokelž je pſchi ſapoczatku mjeßaza jedyn ſkażeny (ſczekty) njekotre ſkußak. — W Greifendorfi pola Waldheima dżerżeſche ßo wóndano ſkotohlad a wuſtajeńża rataŕſkich maſchinow a plodow. Jako njeſchto żadne bje tam tež hałożka ſe ſto a tßizeczi ßłowkami a hałożka ſe 148 kruſchwami.

Ssydomadwazeta ßerbſka boża ßłużba w kſchižnej żyrkwi w Drežđżanach.

Kaž kneża duchowni ſe Sserbow w kſcheſzjanſkej luboſzi kózde ſchtwórtjeto ßem pſchikhadżeja, naß bes Njemzami rospróſchene ßerbſke ſtadleſchko ſ bożeho ßłowa roswucżicž, tak bje nedżelu ßedmy dżeń teho mjeßaza knes farař Wjazka ſ Budyſchina tudy pſchitomny a natwari naß pſches ßwoje prjedowanje po japoſchtołſkich ſkutkach 17, 16—28, kotrehož rospołożk tudy ſdżielujemy: „Schto namakamy wſchudżom, hdżež ßłónżo evangelia hiſchcże neßwjeczi? 1) Wele kraßnych bożich darow, ale żanu ſpokójnoſz, 2) wele ßwjetneje mudroſzje, ale żanu ſbóżnocżinjazu wjernoſz, 3) wele ſwonkomneje pſcheczelniwoſzje, ale żanu wutrobnu luboſz, a 4) wele bożich ßłużbow, ale żanu prawu bożu ßłużbu." Kneſa Wjazku pſchewodżeſche knes vicedirektař Wanak ſ Budyſchina a dawaſche ſpowednym ludżom, kotßiž bjechu ßo wokoło bożeho woltarja ſeſchli a kotrychž ßo 290 nalicži, w „komori" dwójzy ſpowedne roswucżenje.

Runjež bje nebjo rano trochu mróczne było, dha bu nedżela tola rjana ßłónczna a miła, a teho dla ßo w Sserbach njeſchto kemſcherjow na

*) Tež w nowym prawopißu napißma w żyrkwi widżichmy.

żeleſnizu poda, kiż chżychu w Drežđanach na bożu ßłużbu; pißaŕ tejele rosprawy bje też bes nimi, na njekotre dny w Łużizach pobywſchi. Hdyż dopołdnja po 10 w Starych Drežđanach k kſchiżnej zyrkwi ptchińđżechmy, namakachmy wokoło neje hižom bohatu ßyłu Sserbow a Sserbowkow ſ naſcheho a pruſkeho kraja ſhromadżenu, kotßiż na ſapoczatk kemſchenja cżakachu a ßwjatokſchiżny bożi dom pod poſbjehoważnymi ſynkami jaßnych ſwonow w jidnaczich napelnichu. Bes nimi widżichmy młódßich a ſtarſchich a wele tajkich, kiż maju hižom dołhe ljeta tudy ßwój wobſtajny ſtatok, kotßiż pak ßu też bes Njemzami Sserbjo ſawoſtali. Teho runja nadeńđżechmy tam wele woješkich muži ßerbſkeho narodu, — pieſchkow, jjeſnych a kanonirow, — kotßiż bjechu porno druhim kemſcherjam ſ dżiela też ßwoje „ſpjewarſke" ßobu pſchineßli, ſchtoż naß wulzy ſweßeli jako wopokaſmo pobożneje ßerbſkeje myßlje. Bes nimi bjechu njekotßi podwyſchkojo a wuſnameneni.

Piſchczelje hrajeſche knes kantor Pekaŕ ſ Budyſchina. Kjerluſchje bjechu, każ hewak, woßebje wotcziſchczane, a ſpjewachu ßo: do ſzenja cż. 14, do prjedowanja 288, po prjedowanju 179, pſchi bożej weczeri 186. Boża ßłużba ſkónczi ßo w 2.

Bliżſche ßerbſke kemſchenje budże, da-li bóh, druhu nedżelu adventa, 9. dżeń dezembra dżeržane.

Tón pak, wot kotrehoż wſchitkón dobry a dokonjany dar wukhadża, chżył po ßwojej miłoſzi naſchu bożu ßłużbu żohnowacj ſ kraßnym żohnowanjom njetzliſcheho a pſchichodneho żiwenja! Wón je wulki, mózny a kraßny: ßweczene budż jeho meno!

Amerikanſki liſt.

Wot F. E. Miſnarja.

W Kljetnom, 1. oktobra 1855. — Cżeſzeny knes wujo! Dokelż ßym ßlubił, Wam rosprawu wo ßwojim amerikanſkim puczowanju podacj, dowolam ßebi njetko, Wam to ßamo po mojim dnjowniku wopißacj.

Dżeń 25. haperleje t. l. podach ßo ſe ßwojeho wótzowſkeho domu na pucj do pożadaneje Ameriki, w nadżiji, ſo ßo do Njémzow bórſy ſaßo newróczu. Ale moja nadżija bu ſaniczena, dokelż bjech wo Amerizy żylje hinaſche mjenenje mjeł a tam nenamakach, ſchtoż bjech wotczakował. — Do Bremena pſchiweſech ßo 30. haperleje a na tamniſchim dwórniſchczu bje jara wele hoſzeńzarjow, kiż wuczahowarjow k ßebi wabjachu, jim tune bydlenje a tunju żyrobu lubjo, ſchtoż ßebi pak najbóle jara droho ſapłaczicj dawaja. Duż je jara derje, hdyż ßo wuczahowarjo, do Bremena pſchiſchedßi, hnydom na wuczahowanſki bureau wobrocza, hdżeż wſchu potrebnu radu kóżdy cżaß doſtawaja. Naſajtra pſchiweſech ßo do Bremerhafena, hdżeż prjene wulke mórſke łódżje wuhladach. Tudy nech tola kóżdy wuczahowaŕ do wulkeje wuczahowarſke khieżje dże, hdżeż derje a tunjo bydli a dobru radu darmo doſtane.

S Bremerhafena wotweſechmy ßo 2. meje na łódźi „E. M. Arndt", wedżenej wot kapitana Ruſta, a po ſcheſzich hodżinach nebjechu brjohi njemſkeho kraja wjazy widżicj. — Prjene dny bje na łódźi wele żiwenja a bu też, hdyż runje jara wjetſikojte nebje, khwilku rejwane, też bjeſche wele łódżow widżicj, kiż ſe wſchelakich ſtronow pſchikhadajchu a wotkhadżachu. Scheſty dżeń, kiż bjechmy na morju, bje najſtraſchniſchi, kotryż na żylym mórſkim puczu mjejachmy, dokelż naß weczor 9 hodżinach ſatraſchny wjetr nadpany, kiż naſchu łódź na ljewu ſtronu powali, tak ſo ßo żołmy ſe ſatraſchnej mozu na pſchikryw walachu a naß pózrecz hrożachu. To ſtaji wſchitkich paßażjerow do najwetſcheho ſtracha a ſbjeże ßo żałoßne wołanje a njekotryżkuliż pocza Boha wo pomoz proßycj. Tola po tſjoch hodżinach miny ßo ſtraſchny wjetr. Na tym ßamym dnju wujjedżichmy ſ wuſkeho morja bes Jendżelſkej a Franzowſkej, kiż kanal la manche rjeka, do ſchjerokeho atlantiſkeho ozeana.

Spomneny ſtraſchny dżeń ſcjini wſchitkich paßażjerow khjetro ſtruchłych, ſchtoż pak ßo ſaßo ſhubi, jako bjechmy ßo khabłanju łódżje bole pſchiwucżili. — Na atlantiſkim morju bje wele wulkich rybow widżicj, kiż nam wele cżaßa pſcheczinichu, a ſpominam jenoż na tak menowanych ßwinjażych rybow, ſa kotrymiż ßo druhe wulke ryby jara honjachu. Pomenowane ryby ßo jara ßwinjom runaja a maja jara dobre mjaßo; też buſchtej dwje popanenej, ſ kotrejuż kuchaŕ wuberny beaſſteak pſchihotowa. Jako blije k Amerizy pſchińđżechmy, wuhladachmy dwje haiſkej rybi, kotrejż ſ cżaßami ßwoju ſatraſchnu klamu na naß wotewriſchtaj, tak ſo móhł ßo jedyn pſched nimaj bojecj. Ale dołho netrajeſche, dha ßo do hłubiny morja ſhubiſchtej. Potom widżichmy hiſchcze njekotre błóncżne ryby a wjazore delfiny, kiż ßo pſches ßwoju rjanu módru barbu jara wuſnamenjachu. Jedyn delfin bu popaneny a wón bje nemożnje ßyłny.

Żadyn dżeń ßo neminy, ſo bychmy ſ najmeńſcha jenu łódź newuhladali, hacj po 42 dnjach wjazy łódżow pytnychmy, ſchtoż bje nam ſnamjo, ſo bjechmy bliſko brjohow Ameriki. A 43 dżeń, jako 5. junija, pſchijjedże lootſa, kiż nam dołho wotczakowanu Ameriku pokaſa. Radoſż a weßelje pa-

ßaſſerow, kotrychž bje 248 na łódži, bje jara wulke a wele jich ſ weßełoſzje płakaſche, ſapominajo na pſchjetraty ſtrach a pſcheczerpenu nuſu. Cjim bliže k brjohej pſchińdżechu, cjim kraßniſcho ßo ßwjetliki (Leuchtthürme) błyſchczachu: ſchtož jara pjekne wonhladaſche. W nozy 11 hodżinach ſaſta łódž w newyorkſkim pſchedpſchiſtawi ſtejo a pohladujo na tuto kraßne mjeſto, nepopſchachmy ßebi żaneho ſpanja ale cžakachmy ſ pożadanjom na ranje. A to ßo też wopißacz nedawa, kak renje to bje, jako na ſajtra błónzo na rjanu newyorkſku krajinu a na kupu Long-Eiland ßwoje ßwjetło ſzeliſche. Spomnena kupa bje kaž wulka ſahroda ſ woßebnymi radoſtnymi khjezkami a hoſzeńzami a bes pſcheſtacja ſ New-Yorka parołódzje ſ ludźimi tam a ßem jjeſdżachu. — Hižom ſahe rano pſchińdże wele ronnerow (nekniczomnych jebańſkich ludźi) k nam, kiž ßebi wſchu prózu dawachu, ſo bychu niekoho wotwedli. Tſjo wucjahowarjo dachu ßo też wot nich naryczeci, wrócjichu ßo pak po niekotrych hodżinach ſaßo na łódž, ale bes ßwojich wjezow, kiž bjechu jim kranene. Tuczi ronnerjo wedźichu też wele menow naſchich wucjahowarjow a wołachu jich k ßebi, prajizy, ſo ßu wot jich ſnatych po nich poßłani: ſchtož pak ßu lute łżje. Mena wucjahowarjow wedża pak woni pſches to, ſo ßebi je wot runych jebakow ſ Bremena pißacj dawaja. Hańba je, ſo ßu tajzy ronnerjo najbóle Njemzy, a teho dla też Amerikanſzy niczo do Njemzow nedżerja. — Ja radżu pak kóżdemu, kiž do New-Yorka pſchińdże, ſo by hnydom na wucjahowarſki bureau ſchoł, hdżej kóżdemu darmo na pſcheczelniwe waſchnje wſchitko najljepe wukaſaja.

(Přichodnje dale.)

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódła škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Motßo, powedaj wſchak njeſchto noweho!

Mots Tunka. Nó, dha poßłuchaj! Hlaj, jako ja nedawno na pruſkich meſach wokoło khodżach, ſo bych ßebi njeſchto ßada nakupił a potom wot Barta horje djjech, dha pytnych, ſo bje tam bliſko Brjeſez jedyn pucznik woteſchoł.

H. Depla. Dha drje bje do wßy do ßada ſaſchoł był?

Mts. Tunk. Do ßada? Hm, kak dha ty to mjeniſch?

Hanß Depla. Do ßada drje runje niz, — ale predy ßada do pezy.

Mots Tunka. Hlaj wſchak. To ßy wo prawdżje ſhudak!

Hanß Depla. Haj, haj! Ssuche drewo ßo derje pali.

Cžahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Drażdżan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecžor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecžor 7 h. 50 m.

Penežna płaczišna.

W Lipſku, 17. oktobra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cžerweny ſloty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 92; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 16½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Podjanska cyrkej: Khrystian Liebreich Gräbner, schtrympaŕski mischtr w Rakezach, s Marju Wuleńkez s Njewßez.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Marja Helena, Handrija Schmidta, khjeżerja a polerja na Żidowi, dż. — Korla August, Jana Kružje, khjeżerja a polerja na Żidowi, ß. — Hana Marja, Handrija Hermanna, krawza w Lubochowi, dż. — Marja Augusta, Michala Brody, wobydlerja pod bórklinom, dż. — Marja Augusta, Handrija Frenzela, wobydlerja na Żidowi, dż. — Hańża, Jana Petschki, żiwnoszerja w Ratarezach, dż. — Jan Bohuwjer, Jana Jurja Försterja, wulkosahrodnika w Sajdowi, ß.

Podjanska cyrkej: Marja Berta, Jana Huberta Rößlera, zyhljekryjerja na Żidowi, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 4. oktobra: Hańża Hilżbeta, Jana Adolfa Hausera, khjeżerja na Żidowi, dż., 1 l. 11 m. — 8., Marja Berta, J. H. Rößlera, zyhljekryjerja na Żid., dż. — 9., Michał August, nebo Jurja Halki, khjeżnika w Małym Welkowi, ß., 5 l. — Hana Khrystiana, Jana Bohuwjera Hempela, khjeżnika w Brjesowi, dż., 1 l. 9 m.

Nawěštnik.

Wosjewenje.

Dómske a hospodarske twarenja, k predawschej, Pjetrej Panej w Ssmochczizach ßłuschazej, sahrodniskej żiwnoszi ßłuschaze, ßu k wottorhanju na pschedań. Kupowarjo chzyli ßo na tamnische ryczeŕkublerske sarjadnistwo abo na inspektarja w Neßwaczidli wobroczicz. — Dżeń 9. oktobra 1855.

Jena żiwnosz se 16 kórzami pola a łuki a se 155 dawskimi jenoszemi napołożena, je na pschedań a móże ßo wscho dalsche shonicz czo. 8 w Mjerkowi.

Wosjewenje.

Po samołwenju móża ßo wschelake drużiny brjesowych a ljeschnoworechowych wobruczow, kaž tež wschitke drużiny khójnowych bobowych, sahrodniskich a płotowych żerdkow na tudomnym revjeru wurubowacz. Kupowarjo chzyli ßo dobroczíwje na podpißaneho abo na hajnika Dittricha w Scheschowi wobroczicz.

W Neßwaczidli, 12. oktobra 1855.

B. Unger, wyschi hajnik.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszi.)

Saruczazy fond towarstwa **Dżeßacz millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes.**

Wetschi dżjel samóżenja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupożczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene żita atd. atd. pschecżiwo wóhnju po tunich twerdżje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżłowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a żelesnizach.

Wschje pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

Ssuche drożdżje

zylje czerstwe a prawje mózne ßu pola me wschjednje k dostaczu a ßym ßebi jich dla prjódkstejazych wele kermuschow, kiž budyski hermank trechja, tak wele samołwił, so wot tych lubych Sserbow, kotsiž dżje pschezo pola me kupuja, żadyn nebudże trebacz bes drożdżow wote mne hicz. Tež se wschitkimi druhimi wjezami k peczenju a s zyła se wschitkimi klamarskimi tworami ja kóżdemu derje a tunjo poßłużam a proschu teho dla wo prawje bohate wopytanje. —

W Budyschini, na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

So ßym ßo ja w tudomnym mjeszi jako ljekaŕ a ranyhojeŕ saßydlił, to czeszenym Sserbam s tutym wosjewjam.

We Wóspórku, 4. oktobra 1855.

Heinrich Flicka,
praktiski ljekaŕ a ranyhojeŕ.

Pczołarske towarstwo

smjeje shromadżisnu w Barczi

ßredu 24. oktobra popołnju w 3 hodżinach.

Na tej ßamej budże ßo rosprawa wo hłownej pczołaŕskej shromadżisni w Düßeldorfi a wo italskich pczołkach dawacz. Pschedßydstwo.

Wschitkim ßwojim pschecželam a wotkupowarjam dowolam ßebi ſ tutym najpodwólniſcho woſſewicz, ſo ßym ßwoje klamy ſ Maßingez rózkneje khjeżje na ßerbſkej haßy hnydom do pódlanſkeje, menujzy do **Feuchterez** rózkneje khjeżje na tej ßamej haßy pſchepoložił a je tam jutſſe nedżelu rano wotewru a na dotalne waſchnje dale powedu. Mojej ſtaraj muraj, każ tež ſelene ſchtomiki ſteja tež pſched mojimi nowymi klamami a pſcheproſchuja nimokhodżazych pſchecželniwje, ſo bychu nuts pſchiſchli.

W Budyſchini, na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Mydłowa fabrika

F. G. Kleinſtücka ſ Draždżan

dowola ßebi cjeſżenym Sserbam ſ tutym woſſewicj, ſo je njetzſchi budyſki hermank ſaßo ſ 20 wſchelakimi drużinami myjerſkeho, płokarſkeho a toiletſkeho mydła, punt po 18 np. hacj do 12 nßl., zentnak po 5½ hacj do 30 tl. wobcjahnyła a ſo budże ßo prózowacj, dowjerenju, jeje firmi hijom predy wopokaſanemu też tón krócj w kóżdym naſtupanju doſż cjinicj pytacj. — **Buda je nedaloko theatra** a je po firmi ſnajomna.

Mtody a ſwólniwy cjłowek, kiż chże ſchlajfarſtwo wukmycj, może do djeła ſtupicj pola P. Urbana, ſchlajfarſkeho miſchtra we Wóſpórku.

Cjeſżenym Sserbam woſſewjam tudy, ſo ßo moje wobydlenje a klamy njetko na ſchuleiſkej haßy cjo. $^{375}/_{214}$ namakaja. — W Budyſchini, 10. oktobra.

J. H. Leib, zwernowy fabrikant.

Etabliſſement.

Cjeſżenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſżje ſ tutym naſpodwólniſcho woſſewjam, ſo ßym ßo tudy jako paßar (Gürtler) ſaßydlił a proſchu, ſo bychu me lubi Sserbja ſ poruczenemi, k mojemu remeßłu ßłuſchazymi, dobrocjiwje pocżeſżjowali. Moje wobydlenje je na bohatej haßy cjo. $^{76}/_{17}$ hoſżeńżej k winowej kiczi nimalje ſ napſchecża.

J. F. Büttner, paßar a bronceur.

Żidżane banty, rubiſchcża a t. d. ßo pola podpiſßaneje we wſchitkich barbach barbja. Wo dobrocjiwje wokedżbowanje teho proſßy

Haüża Fiſcherowa,

na bauenſteinſkej haßy cż 26 w Budyſchini.

S woßebje pſchiſprawnych ſelowych a roſtlinowych wutkow ſ djelom najcjiſtiſcheho ſokoroweho kryſtalla ſeßadżene

Dr. Kochowe

(k. pr. wokreß.-fyſikuß. w Heiligenbeilu)

ſelowe bonbony

ßu ßo pſches ßwoju dobroſż tež w tudomnej wokolnoſżi najlepe dopokaſate a pſchedawa je w originalnych tyſkach po 5 a 10 nßl. ſtajnje wo prawdżite w Budyſchini Wilh. Hammer, w Bernarcjizach Hermann Einert, w Biſkopizach Fr. May, w Kameńzu Aug. Naumann, w Lubiju K. Dümmler, w Rakezach haptykař Facius.

✝ Štwórtk wječor 17. oktobra t. l. w 10 hodźinach bu naju horco lubowany Jank wot Boha teho knjeza do jeho njebjeskeho raja přesadżeny, štož lubym přećelam a znatym z hłubokej zrudnosću wozjewjamoj.

We Wulkich Zdźarach, 18. okt. 1855.

Bergan, duchomny.
Ernestina Berganowa.

Zandzenu sobotu żita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.
Rožka	7	12½	6	25	7	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pšeńża	9	12½	8	5	9	7½	Jahły	8	15	—	—	8	10
Jeczmeń	4	20	4	10	4	15	Hejduſchka	6	10	—	—	6	—
Wowß	2	20	2	7½	2	15	Bjerny	1	10	1	2	1	5
Hróch	7	20	—	—	—	—	Kana butry	—	14	—	12½	—	13

Čišćane pola K. B. Hikl w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 43. 27. oktobra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wukas. Sswjetne podawki. S Mjerkowa. S Ketliz. S Wosporka. S Budyschina. S michalskeje woßady. S Huski. Dopißy. Amerikanski list. Hanß Depla a Mots Tunka. Hudanczka. Nawjeschtnik.

Wukas,

liczenje luda a t. d nastupazy, wot 10. okt. 1855.

Po postajenju złonskeho sjenoczeństwa ma ßo w ljeczi 1855 saßo lud liczicz. Tež maja ßo pschi tutej składnoszi sapißy cžinicz wo produkzii a konsumzii w ratařstwi a ljeßnistwi, w remeßnistwu a pschekupstwu a budže ßo teho dla tež w dezembru skót liczicz. §. 1. Jako normalna termija sa ludliczenje je 3. dezembra 1855 postajeny a maja ßo sapißy na tutym dnju, jeli móžno dokonecz. Liczicz maja ßo wschitke parschony, kiž ßo 3. dezembra njehdže w kraju namakaja, nech ßu tukrajnizy abo zusnizy. Wschitzy, kiž ßu ßo po połnozy wot 2. k 3. dezembra narodžili, nimaja ßo ßobu liczicz, ale pak se semretymi ma ßo to stacz. Puczowarjo maja ßo tam sapißacz, hdžež w nozy wot 2. k 3. dezembra pschebywaja. §. 2. (Wobydleńske listy) Wobstaranja ludliczenja maja wobydlerjo ßami na to waschnje wuwesz, so gmejnski prjódkstejeř do kóždeje khježje tejko listow k sapißanju da, hacž je tam hospodařstwow abo familiow a kóždy hospodař potom 3. dezembra sapißa, schtož je treba. §. 3. Kóždy hospodař ma tež sapißacz, kak wulke je jeho wobydlenje a kak wyßoko je jeho, kaž tež jeho podrožnikow mobiliar sawjeszeny. § 4. (Khježne listy) Kóždy khježeř abo administrator abo najeńk, pschi krajnych, gmejnskich, zyrkwinskich a teho runja twarenjach pak sarjadowaze sastojnstwo, dostane sa kóžde, ßwoje ßamßne cžißło mjejaze, twarenje khježnu listu wot wyschnoszje. Najposdžischo hacž do 5. dezembra ma ßo spomnena lista wot gmejnskeho prjódkstejerja hromadu sesbjeracz, pschehladacz a, jeli wopaczna, po móžnoszi poredžicz. Potom ma ßo kontroltabella, na khježnej liszi pschihotowana, wupelnicz. — Kaž ma ßo do wobydleńskich listow wscho sapißacz, schtož wobydlenje nastupa, tak ma ßo do khježnych listow to stajicz, schtož wulkosz twarenjow nastupa a k cžemuž ßłuža. Khježne listy maja ßo wot wobßedžerjow, administratorow abo najeńkow podpißacz a se wschjemi wobydleńskimi listami gmejnskemu prjódkstejerej pschepodacz. §. 5. Extralisty dadža ßo tajkim wustawam, w kotrychž ßo wobydlerjo jenož na khwilu namakaja, po tajkim hoszeńzam sa zusych, wuczeřnjam sa tam bydlazych wuczomnikow, hojeřnjam sa khorych, khudžinskim khježam sa khudych, jastwam sa jatych, kasernam sa neženenych wojakow s wuwsaczom wyschich. Tute extralisty maja ßo wot wobßedžerjow, administratorow abo direktarjow wupelnicz a podpißacz, schtož pak wobßedžerjow a sastojnikow, w tajkich wustawach bydlazych, nastupa, to ma ßo do wobydleńskich listow sapißacz.

(Přichodnje dale.)

Swětne podawki.

Sakska. Kral je 21. oktobra Mischno wopytał a tam ßudnistwa, porzelanowu fabriku a wschelake druhe mjeschczanske a wokolne fabriki wobhladował. Jemu k cžeszi bje mjesto nanajreńscho wupyschene. Na tamnischej wyßokej schuli poßłuchasche wón we wschitkich schtyrjoch klaßach na wuczbu w grichiskej a łaczanskej ryczi. — S ministrom Cžinskim ßo poljepschuje a je wón psched njekotrymi dnjami khore łožo saßo wopuschcził. Minister s Beust je ßo do Parisa na wopytanje wustajeńzy podał.

Prußy. Wschelake nowiny bjechu pißałe, so je pruski kral franzowskemu a jendzelskemu kneżeřstwu prjódkstajicz dał, kak by ßo mjer s Rußami wujednacz móhł. Njetko pak ßo wosjewja, so na tym žane ßłowczko wjerno neje. Wele wjazy myßla ßebi rosomni ludžjo, so chzedža nepscheczeljo Rußow hischcze njetzischi rjany nasymski cžaß k temu wužicz, so bychu po móžnoszi wele dobytkow scžinili a so budže teho dla hakle w symi tón cžaß, hdžež móže ßo wot mjerjednanja ryczecz. — Pola prynza Korlje bjechu wóndanjo

wulke kschczišna a bje ßo teho dla wele woßebnych kmótrow a hoßzjow do Barlina pschiweßto. Prynzeßyna-mótka bu Marja pomenowana.

Rakußy. Khjeżor je njekotrych italßkich politißkich cżjekanzow wobhnadżił a jim jich ßajate kubła ßaßo dał. — Sa to, ßo bychu ßo we Wuherßkej kolonije ßakożiłe, je ßo wot miniſterßtwa potrebny ßakoń wudżjełał, kiż budże bórßy woßjeweny. We Wuherßkej je menujży hißchże wele dobreho, ale mało wobydleneho kraja.

Franzowßka. S Pariſa pißaja, ßo ßo ßtajnje hißchże wojazy do Krymy ßjetu, dokelż je khjeżor marßchalej Pelißierej porucził, ßo by tam tón do blížßcheje ßymy Rußam tak wele ßchkody naczinił, hacż ßo jenoż hodżi. — Dokelż ßo w Franzowßkej tu khwilu żałoßnje wele penes na wójnßke należnoßzje nałożuje, dha pocżinaja tam penesy ßa pßchekupzow jara pobrachowacż, a dokelż krajny bank też na najliepßchu wjeßtoß po dotalnej dani wjazy wupożczowacż nochże a nemóże, dha czini to njekotremużkuliż wele nuſy. Spomneny bank je ßwój diskonto na 6 prozentow powyßchił a wupożczuje jenoż na 70 dnjow. — Schwedßki kral je khjeżorej tak menowany ſeraßinßki rjad abo orden pßches woßebneho póßłanza póßłał. — Każ je khjeżor rjeßnikam płaczißnu mjaßa poßtajił a jim ßakaßał, ßo khudßim ludżom k mjaßej żane koßzje dawacż neßmedża, tak chże wón njetko też poßtajicż, kak wele ßmjedża ßebi khjeżerjo ßa pßchenajeczje wobydlenjow żadacż.

Rußowßka. Khjeżor Alexander pßchebywa hißchcje pßchezo w Nikolajewi a roskaßuje tam ße ßwojim ßynom Konßtantinom, kak ma ßo to mjeßto wobtwerdżecż. Tam maja ßo menujży nadpada Franzowßow a Jendżelczanow bojecż, jeli ßo tym radżi, ßo hißchże dale Kinburna ße ßwojimi wójnßkimi łódżemi horje pßchijjedu. K Nikolajewej wedże menujży pucż po rjezy Dnjepru horje, kiż je ſ jeneje ßtrony wot małeje twerdżißny Kinburna a ſ druheje ßtrony wot twerdżißny Oczakowa wobarnowany. Nepßcheczeljo Rußow pßchijjedżechu 14. oktobra pßched Kinburn a wußadżichu naßajtra 4500 muży na brjóh a poczachu też hnydom na tutu twerdżißnu kanonjerowacż. To ßamo czinjachu też 16. a 17. oktobra ſ powetßchenej mozu a, hacż runje ßo Rußojo twerdżje wobarachu, dha bjechu wobtwerdżenja Kinburna tola bórßy tak roßtßjelane, ßo dyrbjachu Rußojo pßchipotnju 17. oktobra ßaßtacż tßjelecż, woßebje dokelż nepßcheczeljo niż jenoż ſ łódżow, ale też ſ wupóßłanych kanonow na kraju ßatraßchnje na nich tßjelachu. Jako franzowßki general pytny, ßo Rußojo ſ tßjelenjom ßaßtawaja, nedaßche wón też dale tßjelecż, prajiży, ßo ßu ludżjo, kiż ßo tak derje wobaraja, wßcheje czeßzje hódni, a póßła k nim, ßo bychu ßo poddali, dokelż ßu koło wokoło wot nepßcheczelow wobdaczi. Do teho też Rußojo ßkónczńje ßwolichu. Jich bje njehdże 1500 muży, bes nimi 80 ranenych. — Na Krymi ßo w nowißchim czaßu niczjo woßebneho podało neje. Njekotßi mjenja, ßo budża ju Rußojo wopußchczicż dyrbecż, dokelż móże ßo ßtacż, ßo jich nepßcheczeljo wot ßady pßches cherßonßke a nikolajowßke ßtrony k Perekopej pßchińdu a jim tak pucż ſ Krymy ßanknu.

Turkowßka. Dokelż Rußojo wobleżenje Karßa horjeßbjehnyli nejßu, dha ßo ßda, ßo jich ßchkoda pßchi poßleńßchim ßchtórmowanju tuteje twerdżißny tak wulka była neje, każ ßo wóndanjo powedaßche.

Ze Serbow.

S Mjerkowa. Sandżenu nedżelu rano ½8 wuńdże w tudomnej, k. Schubertej a Co. ßłußchazej zyhelnicży woheń. Dokelż bje ßo njekotre dny ßa ßobu jara ßylnje w pezy tepiło, bjechu ßo kóßły ßapopanyli a bórßy bje natwark a kyw do popeła pßchewobroczeny, ale pjez, hdżeż bjechu hißchże zyhlje, bu ſdżerżana.

S Ketliż. Schtwórtk 11. oktobra weczor w 10. hodżinach wudyri tudy woheń, kiż bje wulży ßylneho wjetra dla ßa zyłu weß jara ßtraßchny. Tola wotpalichu ßo jenoż twarenja żiwnoßzerja Łukaßa a teho runja żiwnoß ßwudoweneje Jeremiaßoweje, pola kotrejež woheń wuńdże a hdżeż budżiße ßo najßkere wßcho ßpaliło, nebudżiße wona cżaßa doßż wotuczíła. Wona menujży dla njekajkeho ropota wokoło bróżnje ßtany, mjenjo ßo ßu ßnadż padußchi pßchißchli, ßo bychu jeje ßwinjo kranyli, każ bjechu to pßched krótkim cżaßom jejnym pßcheczelam w Neßnarowach ßczinili. Ale hlaj! jako wona khljewowe durje wotewri, ßapny jej hižom płomio napßchecziwo, dokelż pak bje dwór ßaczineny, dyrbeße ßo tola ßwinjo potom w dworu ßpalicż. S wuwßaczom druheho ßkotu ßu ßo żyłe żnje ßpaliłe. Wßchitko na to pokaßuje, ßo bje woheń ßakożeny.

S Wóßpórka. Tudy ßo poweda, ßo bu ßańdżenu ßobotu jedyn korczmarßki wumeńkar ßabity namakany. (Redakzia proßy ßwojeho wóßpórßkeho k. dopißowarjo ſ cżaßom wo drobniſchu rosprawu.)

S Budyßchina. Dokelż bjeße ßańdżeny ßchtwórtk 18. oktobra runje 25 ljet, ßo je njetzißchi rektar tudomneho gymnaßia, k. profeßor Dr. Hof-

mann, swoje sastojnstwo w Budyschini nastupił, dha bu wot jeho kollegow a njetzischich, kaž tež predawschich schulerjow s dowolenjom mjeschczanskeje rady wobsankene, so by so tutón dżeń swedżeńšy wobeschoł. Duž bu jemu najprjódzy wot njekotrych schulerjow w meni gymnasia rano sbožo pschata a jemu jako dar lubosżje a czeszenja drohi czaßnik pschepodaty. Wot dżewczich hacž do jjednaczich bu potom w gymnasialnej, krasnje wupyschenej sali wosebny aktus dżerżany, na kotrymž bjechu kk. zyrkwinski radżiczel, serbsky a njemsky mjeschczanscy duchomni, oberst, wyschi kralowscy sastojnizy, radni kneza, schulska deputazia, k. rektarjowa swójba, wele predawschich schulerjow a njetzischi gymnasiastojo pschitomni. Po wuspjewanju spiewa dżerżeiche nojprjódzy k. konrektaŕ Müller rjanu swedżeńsku njemsku a k. primus Gelba łacżansku ryczż, po kotrejż k. Dr. Klin na katheder stupi a po pospominanju k. jubilarowych sasłużbow jemu chwalobne pißmo wot mjeschczanskeje rady pschepoda, na czoż so k. rektaŕ w krótkej łacżanskej ryczi sa wschu wopokasanu luboż podżakowa, s czimż bje, jako bjechu so napoßledku wot wschitkich pschitomnych njekotre schtuczki wuspjewali, aktus skónczeny. Pschispomnicz mamy hischcze so bje k temu samemu k. subrektaŕ Jähna wosebny programm czischczecj dał. Popołnju bje w hosżeńzu k winowej kiczi swedżeńska hosżina, na kotrejż so njehdże 80 czeszerjow a predawschich rektarjowych schulerjow wobdżjeli, bes nimi tež k. Dr. Pful s Dreżdżan, kiž bje wot tamnischeho kichżneho gymnasia rjanu votivnu taflu pschineßł. Weczor dżerżachu gymnasiastojo wyschich klaßow sławny kommers w Tßjelanach, kotryž tež wschitky kk. wucżerjo a wjazori predawschi wucżomnizy se swojej pschitomnosżju poczeszichu

S Budyschina. W nozy wot 11. k. 12. oktobra su so paduschi do tudomneho papernika nutskamali a s tamnischeho komptoira penezny kaschcz, w kotrymž je pecża psches 10,000 tl. penes a penezných paperow było, wotnesz spytali. Ale to so jim radżiło neje a to najskere teho dla niz, dokelż je tón kaschcz jara czeżki był, wschetoż wón 7 zentnarjow waži. Ssudnistwo wosjewja, so tón 25 tl. myta dostane, kiž może njeschto wjesteho wo tych paduchach prajicz.

S michałskeje wosady. Tež budyska serbska wosada je tsistaljetny jubelski swedżeń augsburgskeho mjerwujednanja dostojnje sweczika. Michałska zyrkej bje k tajkemu swedżenej nanajreńscho wupyschena a dosta w tajkim nastupanju tež wot wobhladowarjow s njemskeje wosady wulku chwalbu, dokelż so jej njemska zyrkej w tutym wotpohladanju na żane waschnje runacz nemóżesche. Psched zyrkwju samej biechu pak rjane czeßne wrota natwarene s wymißłowami: Mjer budż s Wami!

— Jako so rano se wschitkimi swonami swonesche, czehnesche njeschto mulkich kemscherjow, swojeju k. k. duchomneju w prjedku, wot lawskich wrotow do zyrkwje. Tuta bje, móhł rez, wot ludżi pschepelnena a Boża służba dżerżesche so po prjódkpißanym waschnju tak, kaž na rocznych czaßach. Rjane prjedowanje k. fararja Wjazki wukładowasche nam to praschenje: Kak mamy s zyłej evangelskej zyrkwju teho Knesa sa to czeszicz, kiž je so nad nej 300 ljet jako dawaŕ mjera pschekraßnił? — Popołdnischa Boża służba bje wosebje sa młodosż postajena. Duž shromadżichu so dżjeczi s m i c h a ł s k e j e, ż i d o w s k e j e, b ó r k i c ż a n s k e j e, w u l k o w e l k o w s k e j e a s o k o l a n s k e j e schulje se swojimi k. k. wucżeremi w 12. hodżini psched snutskomnymi lawskimi wrotami a czehnichu wot tam w dołhim czahu se smahowazymi khorhojemi a s wjenzami wupyschene do zyrkwje. Tam so wone na mjesta, sa ne postajene, sesydachu a bje to pjekny napohlad, tak wulku shromadżisnu dżjeczi widżicz. Ale tež hewak bje zyła zyrkej hacž do najsadnischich kutow wot kemscherjow napelnena a k. diakonuß Trautmann pschejesche w swojim rjanym prjedowanju wschemu posłuchaŕstwu: T ó n m j e r B o ż i w u d ż j e l d o b y c z j e w e w a s c h i c h w u t r o b a c h, a rospomni na teho podłożku: a) na czo dopomnja naß tuto japoschtołske słowo dżenßa? b) s czim napelnja naschu wutrobu dżenßa? a c) schto żada wot kóżdeho evangelskołutherskeho tschesżijana?

Schulske dżjeczi kiž mjejachu khjerluschch „C z e, B o ż o, k h w a l i m y 2c. wosebje wotczitschczany w ruży, spjewachu tón samy potom ke mschach a wote mschje pschischedßi dyrbesche sebi kóżdy rez, so je tež budyska michałska wosada jubelski swedżeń augsburgskeho nabożniskeho mjera na pomnecza hódne waschnje swecżiła.

S H u s k i. Tež tudy bu kaž w druhich wosadach 300 ljetny jubelßwedżeń swecżeny, a to na tajke waschnje: Jako bjesche so sobotu pschipołnju 1 a psched weczorom tón swedżeń saswonił, bu nedżelu rano, jako bje słónczko seskhadżało, tßi krócz tßjelene, a na to ke mschi swonene. Wosmich seńdże so wosada do teho krasnje wupyscheneho Bożeho doma, hdżež bu serbska a njemska Boża służba, na prjódkpißane waschnje wotdżerżana. Sswedżeń sa młodosż bu popołnju wotdżerżany. Dwjemaj menujzy shromadżichu so schulske dżjeczi a młodzi doroseni hólzy a holzy s weczorneho boka teje wosady, pola zyrkwinskeje schulje w Huskej a czehnichu wot tam, najpredy schulske dżjeczi, dorosena młodosż, k. duchomny a k. zyrkwinski wucżeŕ, a na to gmejnsży a schulsży prjodkstejerjo a druhe stawy wosady, dreczinskej a hnaschczanskej schuli a dorosenej młodosżi napschecżiwo. Sady knežeje sahrody trechi huschczanski dołhi

cjah ſ dreczinſkim a hnaſchczanſkim hromadu, a ßo hromadzje wrócjichu a wokoło zyrkwje a na požadanje kollatora pſches hrodowſki dwór do Bożeho doma podachu. Bes tym bu ſwonene, a wot herzow, kotrychž bjeſche młodoſz ſ Noweje Wßy a młodoſz ſ Hnaſchez ßobu pſchiwedła, porjadu piſkany tón hłóß: Nech Bohu djakuje ꝛc. kaž tež ſ belerami tßjelane, tak dołho hacž bjeſche cjah do Bożeho doma ſaſtupił. Tola pak tón ßamy wulki doſz nebje, ſo by tu zyłu ſhromadzjiſnu horje wjacz móhł, teho dla buchu menſche djeczi dom pósłane. Tudy w Bożim domi djerżeſche k. duchomny ßerbſku a njemſku ryczą ſa młodoſz. Po tutej popołnitſchej Bożej ßłużbi cjehnichu ſchulſke djeczi ſe ßwojimi wucżeremi a druhimi pſchecżelami młodoſzje na tak menowanu zyrkwinſku łuku, a ſweßelichu ßo tu pſchi zaltach a piwi hacž do weczora.

Tak bu tudy tón wulki ßwedżeń ßweczeny, a k dopomnenju na tutón dżeń darichu hnaſchczanſzy młodzi hólzy ſeleno- bjełu khorhoj ſ napißmom: **K jubelskemu sswedżenej dżeń 25. septembra 1855 wot młodych hólzow w Hnaschezach,** teho runja tež młode holzy teje ßameje wßy jenu módro- żołtu ſ tym napißmom: **K jubelskemu sswedżenej dżeń 25. septembra 1855 wot młodych holzow w Hnaschezach.**

Dale darichu hnaſchczanſke ſchulſke djeczi hromadzje 4 wóßkowe ßwjezy ſa zyrkej. Tež wobſankny młodoſz, ſa chże pſches miłe dary nowu płachtu na wołtaŕ kupiczą.

Dwje nedżeli poſdżiſcho bu tudy ſa woßadu druhi żadny ßwedżeń ßweczeny.

Nedżelu 7. oktobra bu menujzy nowe pohrebniſchczo w Huſzy poßweczene. Popołnju dwjemaj cjehniſche dołhi cjah, wedżeny wot k. duchomneho a ſaſtupnika kollatury na ſtare pohrebniſchczo. Tu bu najpredy prjenja ſchtuczka ſ khjerluſcha 816. ßerbſki ſpiewana. Na to djerżeſche k. duch. ßerbſku a njemſku ryczą a po wuſpjewanju teje njemſkeje ſchtuczki: Bożo wonkhod požohnuj ꝛc. bu to ſtare pohrebniſchczo wopuſchczene, a ſe ſwonenjom na nowe cjehnene. Tudy ſpjewachu ßo te poßlene ſchtuczki ſ khjerluſcha: Jeſuß moja nadżija ꝛc. ßerbſki, po kotrymż k. duchomny we ßerbſkej a w njemſkej ryczi to nowe pohrebniſchczo poßwecżi, a ßwoju ryczą ſ njemſkej modlitwu a požohnowanjom ſkonczi. Po wuſpjewanju jeneje njemſkeje ſchtuczki bu ßwedżeń ſ modlitwu cjicheho wotzenaſcha wobſanknene. Jara wulka ſhromadżiſna bjeſche ßo k tutemu ßwjatemu ſkutkej ſeſchła, a ßam k. kollator, kiž naſchej zyrkwi nepiſchißłuſcha, ſ wulkej nuternoſzju poßweczenje noweho pohrebniſchcza wotcjakowaſche.

Dopisy.

S Drezdżan. Wóndano je ßo pola naß „knenjowe Guſtav-Adolf'ſke towarſtwo" ſałożiło. Tele knenje kóżdy dar luboſzje, byrnje najmeńſchi był, hromadża, a budża ßo, kaž jich ßotrowſke towarſtwa w druhich wetſchich mjeſtach, ſa to ſtaracz, ſo w khudych evangelſkich woßadach, kotrež wot Guſtav-Adolf'ſkeho wuſtawa pomoz wużiwaju, khude ſpowedne djeczi pſchihódne ſdraſzenje doſtanu, hdyż prjeni raz k bożemu blidu dżeja. — Póndżelu 15. dżeń teho mjeßaza weczor po 11 wotpalichu ßo w Strelni nedaloko Drezdżan tßi rjane burſke kubła. Schkoda je wulka; tola ſtaj ßo dwaj wobßedżerej ſawjeſzitój bułój. Teho wotrocżka, kiž je pecża woheń ſałożił, ßu tam na druhi dżeń pot ſpaleneho namakali. — Pjatk 19. winowza w nozy po jenej ſhjeże ßo pola naß w Drezdżanach wóhnjowa haŕa, dokelż ßo „pod werbami" khjeża cj. 6 paleſche, pſchi cjimż plomjo tež póblanſke twarenja wobſchkodżi. Tak je wóßomnacze zylje khudych ßwójbow ßwoje wobydlenje a wſchitko ſhubiło. Dwje nedżelniczi a njekotre nahe djeczi buchu ſ wóhnja wuneßene, tak ſo tola nichtó wo żiwenje nepſchińdże. Wobßedżeŕ tamneje khjeżje pak, kotryż tež hewak żaneje pjekneje khwalby nima, bu rano do jaſtwa dowedżeny, dokelż bje predy wóhnja dżiwne ryczje mjeł, a je tam pecża bórſy to wuſnał, cjehoż dla na neho tukachu.

Amerikanſki liſt.

Wot F. E. Miſnarja.

(Pokračowanje.)

Do New-Yorka pſchiſchedßi woſtach ſe ßwojim pſchecżelom, L. Domſchku, tſi dny w tutym mjeſzi a wobhladowach ßebi tam najwoßebniſche twarenja, jako kryſtalowy palaſt, muſeum, radnu khjeżu (city hall), khjeżu bibliſkeho towarſtwa a njekotre wulke fabriki a t. d. Potom chżych pak tež rad jako pſchekupſki ßłużbu mjecz, ale ja żanu nenamakach, hacž runje ßebi wſchu mózno prózu dawach, a mój pſchecżel, kiž je tyſcheŕ, nedoſta tež żanu a duż namaj niczo wyſche newoſta, hacž ßo dale do kraja nuts puſchczicz. W New-Yorku bje tehdom na 700 pſchekupſkich komiſow bes ßłużby. Hewak ßo namaj tam wſchelake wjezy derje ſpodobachu a ſpominam najprjódzy na tamniſche woſy, kiž ßu wele duſchniſcho ſa pucżowarjow twarene, hacž naſche. Wulke omnibußowe woſy jjeſdża po żeleſnej koliji, ale wot konjow cjehnene, wot jeneho kónża mjeſta k druheemu a płaczi ßo na nich ſa wjeſty kruch pucża 6 centow. Drózki ßu najbóle ſa 10 parſchonow, omnibuży pak ſa 30 hacž 60 pſchihotowane a woboje jjeſdża jenoż po wjeſtych haßach, ſchtoż je na kóżdy wós napißane. Pomnecża hódny je newyorkſki wodowod (Waſſerleitung).

Pſched kóždej khježu widżi jedyn dwje żelesnej rórt, njehdże tóhcj wyßokej, ſ kotrejuż ßo, hdyż jej jedyn wotewri, ſ mozu woda won wala (ßnadż tak, kaj pſchi budyſkej kupnizy? Red.) Tej nałoża ßo tuta woda, ſo by haßy cjiſzila. Ale pſchi wſchitkich kraßnoſzjach, kiż jedyn tudy namaka, pobrachuje to towarſchne a pſcheczelniwe waſchnje, kotrež we wótznym kraju namakaſch. Tudy honi jenoż kóždy ſa bohaſtwom; wſcheho druheho nichtón kedżbu nima.

S New-Yorka weſechmoj ßo potom po erie'ſkej żelesnizy do Buffala. Woſy jjedżichu ſe ſatraſchnej ſpjeſchnoſzju a tajke weſenje ſdaſche ßo mi ſtraſchniſche bycz, hacz predy na łódżi, ſ kotrejż ßo po morju weſech. Tola bje na żelesnizy jara tunjo, pſchetoż kóżdy trebaſche jenoż hacz do Buffala 7 dollarow płaczicz. Ale po zyłej żelesnizy nebje żadyn waſchtaŕ abo wobkedżbowaŕ widżicz a pſchi naſchim czahu bjeſchtaj jenoż dwaj lokomotivuwedżerej a potom hiſchcze jedyn jenicżki kónduktor, kiż ßebi wot tych puczowarjow jich tickety abo billety żadaſche. — Tajke weſenje trajeſche jemu nóż a dwaj dnaj a bje jara woſtudne, pſchetoż jedyn widżiſche jenoż tam a ßem farmera (bura), kiż mjejeſche hubenu khježu. Tež bje widżicz, ſo bje jemu jeho kuſk pola, kiż wokoło khježje mjejeſche, wele prózy czinicz dyrbjało, dokelż bje je ſ ljeßa pſchihotowacz dyrbjał. Tajke pola bjechu najbóle ſe żitom a majßom wobßyte a ſ bjernami wobßadżane. Kruch dale wot khježje bje paſtwiſchczjo, hdżež ßo ſkót wo dnjo a w nozy paße a jenoż w ſymi pod tſjechu pſchińdże. Mój weſechmoj ßo jenoż hacz k ßławnemu wodopadej (Waſſerfall), kiż Niagara rjeka, a je tež woprawdżje prózy hodne, ßebi tón ßamy wohladacz. Bliſko neho dże wulki a dołhi żelesny móſt pſches rjeku Mißißipi a wyſche a nije neho jjeſdżi ßo ſ parołódżemi.

(Pŕichodnje dale.)

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótŕitaj a ludźi pódła škrějetaj.

* * * * * *

Mots Tunka. Hanßo, ſchto ßym ja tola nowego ßłyſchał!

Hanß Depla. Schtodha tola to?

Mots Tunka. W Hornim Wujeſdżi ßu tón jubelſki ßwedżeń ſchikowanje ßweczili.

Hanß Depla. To drje ßu tola wſchudżom?!

Mots Tunka. Haj wſchak, ale tam ßu dżjeczi załty a piwo doſtałe.

Hanß Depla. To dżje je jara ſchwarne.

Mots Tunka. Ale, jedyn rychtaŕ je tam por dżjeczażych załtow wſał

Hanß Depla. To tola wjerno neje.

Mots Tunka. Ju, ju! jedyn khježkaŕ je ſa nim bjeżał a je jemu ſ ruki wutorhnył.

Hanß Depla. To je tola jara derje, ſo ßu jeho popanyli.

Mots Tunka. Ale woni nejßu pſches to niczo warbowali, ſo je jim wele wjazy piwa wupił.

Hanß Depla. Dha drje je jara khudy?

Mots Tunka. Nje, wón ma wulke kubło a połne łubje żita.

Hanß Depla. Dha móhł tola korz pſcheńzy pſchedacz a ßebi załty a piwo kupicz.

Mots Tunka. Wono wschak jemu hischcze droho dosz neje.

Hanß Depla. Aj, aj! klarinety poczinaja dzje ventilje mjecz! Ja wóndanjo na jenym ßerbskim kwaßu widzich, kak tam jedyn herz na wobej dwje ruzy s nimi dzjełasche.

Mots Tunka. Baj wschak! Te dzje jemu s hłowy psches nóß won ljesechu a po piskadli delje.

Hanß Depla. Nó, dha nech ßebi najpredy ßam nóß wutrjeje, hacz chze jón druhim trjecz.

Mots Tunka. To je wón pschi ßwojej starobi sabył, a pschejenoszi psched njekotrymi ljetami smersnycz dał.

Hanß Depla. Nima dha s nikim wjaz psches jene?

Mots Tunka. O haj, woni pomhaja ßebi hromadzje, druhim tschjeski s woczow czahacz. ßami pak ßwoje hrjady newidza, khiba hdyz na ßwjetło pschiňdu.

Mots Tunka. Jako bjech wóndanjo do jeneje weßneje korczmy sastupił, pschiňdze tam rycz tez na mulerjow.

Hanß Depla. Dha pak ßy drje tam wele weßełeho nashonił?

Mots Tunka. Haj wschak; a woni powedachu mi wot jeneho, kiz je wuwołany murerski polira abo teho runecza. Ton móze czi tak po kwadratnych łohczach mjericz a saßo mjericz, so je ljedom sa ljeto s wumjerenjom ßwinjazeho khljewa hotowy a napoßledku hischcze newje, kak wyßoko je akkord horje brał.

Hanß Depla. Nó tajkeho, kiz na poßledku wo zanym akkordzi niczo wedzicz nochze, móhł ßebi jedyn pschistajicz.

Mots Tunka. Aj, teho móżesch bórsy mjecz, pschetoz wón je zyłe ljeto doma. — Tez ßym ßłyschał, so wón jara duschnje khachlje mecze. Wón móże khachlowe czahi tak wußmorczecz, so czi ßasy po zyłej stwi wokoło ljetaja.

Hanß Depla. Nje, boże mje! Ja chzył ßebi pjez twaricz, ale dha ßebi newjerju, ju temu dacz stajecz, pschetoz wón by ju, hdy by ljedom hotowa była, hnydom saßo roßßmorczał.

Hudančka.

1) S czim bere ßwjet a ßmercz ßwój sapoczatk?
2) Kak móżemy wodu w kschidzi dale nesz?
3) Kajki law neje torhazy?
4) Ja ljetam weßeły na jenej nóżzy;
Nochze pak me nichtón khostacz,
Dha dyrbju ljeni wostacz
A wumrecz sa wschje radoszje. **B.**

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 25. oktobra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 92; 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 16½ tl.

Nawěštnik.

Tón ßamy, kiz je bartski hermank, 21. t. m., weczor na rejwaŕskej sali w korczmi w Rakojdach skoro zylje nowu módru ßuknjanu musku ßuknju s dolhimaj porczmomaj, se schjerym podschiwkom, wurjesnenym wuhorkom a pschepschedzenymi kneflemi sa staru selenu ßuknjanu musku ßuknju samjenił, ßo s tutym napomina, so by horka wopißanu ßuknju w rakojdzanskej korczmi najdljehe sa dwje nedzeli wotedał.

Tez wosjewja ßo s tutym, so tón ßamy, kiz móże wo sawostaczu spomneneje módreje ßuknje wjestu powesz dacz, we wudawaŕni Serb. Nowinow dobre myto dostane, a ßo jeho meno po pożadanju samelczi.

Lótteria.

Czeszenym Sserbam dowolam ßebi s tutym najpodwólnischo wosjewicz, so budze 1. klaßa 49. kralowskeje sakskeje krajneje lótterije 3. dezembra teho ljeta czehnena. Tuta lótteria je w nastupanju dobytkow saßo jara pschisporena, pschetoz wona smjeje jedyn dobytk po 40,000 tl., dale 5 dobytkow po 2000 tl. a 30 dobytkow po 1000 tl. **wjazy**, tak so je móżnosz k dobyczu saßo wetscha. Duz poruczam ßo czeszenym Sserbam s loßami k 49. kral. saksk. krajnej lótterii po 1/1, 1/2, 1/4, 1/8 w rjanym wuberku a pschispominam jenoz hischcze na to, so je moja kollekzia hacz dotal jara sbożomnje hrała, kaz móże ßo to kóżdy pscheßwjedzicz, hdyz do cz. 41. Serb. Now. pohlada. W Budyschini, 27. oktobra 1855.

C. F. Jäger,
na swonkomnej lawskej haßy czo. 801 delka.

Jena žiwnoſz ſe 16 kórzami pola a łuki a ſe 155 dawſkimi jenoſzemi napołożena, je na pſchedań a może žo wſcho dalſche ſhonicz cžo. 8 w Mjerkowi.

100 kórzow dobrych a rjanych bjernow je na pſchedań. Hdże? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Strowy, žylny, nježeneny muj, kiž wopitſtwu poddaty neje a ma dobre wopißma, może dobru žłużbu doſtacz. Wſcho dalſche je ſhonicz we wudawarnt Serb. Nowinow.

So žym žo ja w tudomnym mjeſzi jako ljekař a ranyhojeř faßydlił, to cžeſzenym Sserbam ſ tutym woſſewjam.

We Wóſpórku, 4. oktobra 1855.

Heinrich Flicka,
praktiſki ljekař a ranyhojeř.

Mydłowa fabrika

F. G. Kleinſtücka ſ Draždžan

dowola žebi cžeſzenym Sserbam ſ tutym woſſewicz, ſo je njetziſchi budyſki hermank ſaßo ſ 20 wſchelakimi druzinami myjerſkeho, płókarſkeho a toiletſkeho mydła, punt po 18 np. hacz do 12 nßl., zentnař po 5½ hacz do 30 tl. wobcjahnyła a ſo budze žo prózowacz, dowjerenju, jeje firmi hižom predy wopokaſanemu tez tón krócz w kóždym naſtupanju doſz cžinicz pytacz. — **Buda je nedaloko theatra** a je po firmi ſnajomna.

Wſchitkim žwojim pſcheczelam a wotkupowarjam dowolam žebi ſ nowa najpodwólniſcho woſſewicz, ſo žym žwoje klamy ſ Maßingez rózkneje khjeżje na žerbſkej haßy hnydom do pódlanſkeje, menujzy do **Feuchterez** rózkneje khjeżje na tej ſamej haßy pſchepołożił a je tam na dotalne waſchnje dale powedu. Mojej ſtaraj muraj, kaž tez ſelene ſchtomiki ſteja tez pſched mojimi nowymi klamami a pſcheproſchuja nimokhodžazych pſcheczelniwje, ſo bychu nuts pſchiſchli.

W Budyſchini, na žerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Suche droždżje

žylje cžerſtwe a prawje mózne žu pola me wſchjednje k doſtaczu a žym žebi jich dla prjódkſtejazych wele kermuſchow, kiž budyſki hermank trechja, tak wele ſamolwił, ſo wot tych lubych Sserbow, kotſiž dżje pſchezo pola me kupuja, żadyn nebudże trebacz bes drożdżow wote mne hicz. Tez ſe wſchitkimi druhimi wjezami k peczenju a ſ zyła ſe wſchitkimi klamarſkimi tworami ja kóždemu derje a tunjo poßłużam a proſchu teho dla wo prawje bohate wopytanje. —

W Budyſchini, na žerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Koſzje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyſchej płaczišni w Budyſchini na žerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Großowe bróſtkaramellje.

najljepſchi žrjedk k wotſtronenju kaſchela a k położenju dychanja, kaž tez k ſwarnowanju pſched dybawoſzju pſchi ſaſymnenju w ſymnym cžaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſz w hrodowſkej haptyzy kneſa M. Jäßinga kóždy cžaß na pſchedań. Eduard Groß w Wróißkawju.

Pſche kóždy ſeſtareny kaſchel,

pſche bolenje na wutrobi, pſche dołholetnu dybawoſz, ſchijubolenje, ſaźwanje płuzow je tón wot medizinalſkeho radżicjela kneſa Dr. Magnußa, wokreßneho fyſikußa w Barlini

Płaczišna: ½ bl. 2 tl. pół 1 tl.	approbjerowany **bróſtowy ſyrop**	Płaczišna: ½ bl. 2 tl. pół 1 tl.

žrjedk, kiž žo w mnohich padach a ſtajnje ſe ſpokojazym ſkutkowanjom nałożowaſche. Tutón ſyrop ſkutkuje hnydom po prjenim nałożowanjom woßebnje, pſchedwſchitkim pſchi ſaßakłym a jachlokaſchelu, ſpjechuje wukhad krakow, pomeńſchi łoſkotanje w ſchiji a wotſtroni w krótkim cžaßu kóždy najßylniſchi kaſchel, tez tón pſchi žuchocžini a ſacjjeri krejwróczenje.

Sa Budyſchin a wokolnoſz pſchedawa jón jenicžzy **hrodowſkaj haptyka.**

Wote mne djełane
draždżanſke bentuſchki pſche kurjaze woka
poſticzuja tak lóhki, kaž wjeſzje pomhazy žrjedk k wotſtronenju tuteje tak bolośneje cžwilje. W Draždżanach pſchedawa je **jandżelſka haptyka** w Budyſchini, pak **hrodowſka haptyka.** **H. Werner.**

Jeli chzył ſchtó tu knižku
Wandrowſka Dróha
pſchedacz, tón nech to we wudawarni Serb. Nowinow woſſewi.

K prjódkſtejazym kermuſcham poruczam ja ßwoje wſchelake druzyny wotczehneneho palenza a dobrych liqueurow ſ polubenjom najtuniſcheje płaczisny a ſprawneho poßłuzenja.

Lud. Eccius, na kamentej haßy cžo. 203 w Budyſchini.

Amerikanſke patentne gummijowe ſtupnje

ſa kneſow, ſa knenje a dzjeczi poruczа po wſchelakej wulkoſzi

C. E. Bertram na zitnej haßy.

Próſtwa.

Wſchitzy czi kneja, kiz ßu wote mne knizki: Nebo Dr. Merten Lutherowe zíwenje ꝛc. pſchipóßłane doſtali, chzyli te exemplary, kotrez ßu jim ßnadz wyſche woſtałe, dobroczíwje ſkere ljepe do Ssmolerjoweje knihárni w Budyſchini póßłaczj. **Kanig**, d.

Nowe ßuſchene jereje

poruczа najtuniſcho

J. G. Klingſt Nachfolger.

Zidzane banty, rubiſchcza a t. d. ßo pola podpißaneje we wſchitkich barbach barbja. Wo dobroczíwje wokedzbowanje teho proßy

Hańža Fiſcherowa,

na hauenſteinſkej haßy cž 26 w Budyſchini.

Zidzane banty, rubiſchcza a draizenja ßo pola podpißaneje we wſchitkich barbach barbja, teho runja tez ßomot a mohair.

Siebeckowa

ſ bydlenjom na ßerbſkich hrebjach pola wojnarſkeho miſchtra Kaplerja po jenym ſkhodzi.

Walſka hudzba

na kermuſchnym ßwedzenju w hoſzenzu w **Bukezach** 28. oktobra, k czemuz najpodwolniſcho pſcheproſchuje **F. Nöcker.**

Stoły perſchczeń bu namakany a je saßo doſtacz pola P. Kruſchwizy we Wulkich Debßezach

Jedyn plonwos ſe ſcheſzimi ßydłami na perach a ſe zeleſnymi wóſkami, hakle jara mało trebany ſteji na pſchedań pola P. Briefanga, wójnarja w rożowej haßy cžo. 624/248. 250.

Pola podpißaneho je w kommißiji na pſchedań

Eau de Cologne

(Kölnjanſka woda.)

Płaczisna:

Eau de Cologne double. . . . Zyła bleſchka 15 nßl.
Ta ßama . . . . . Pół bleſchki 8 nßl.
Eau de Cologne, première qual. Zyła bleſchka 12 nßl.
Ta ßama . . . . . Pół bleſchki 6 nßl.

J. E. Ssmoler.

Ssmolerjowa knihárni

woſjewja ſ tutym najpodwolniſcho, ſo wona njetko wſchitke pożadane **knihi, czażopißy, muſikalije, ſemſke khárty a wobraſy** tunjo a ruczje wobſtara.

W Budyſchini, 27. oktobra 1855.

W Ssmolerjowej knihárni je ja 5 nßl. k doſtaczu:

Nebo D. Merten Lutherowe zíwenje

wot **Kaniga**, fararja w Klukſchu.

Ernestina Hippowna,
Pětr Rjećka, wuczeŕ,
po ſlubje,
Budyšin a Wjelećin, dżeń 21. winowca 1855.

Zańdżenu ſobotu żita w Budyšinje płacachu:

Korc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niżša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Korc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Niżša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rożka	7	15	6	27½	7	10	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pschenża	9	15	8	10	9	7½	Jahły	8	10	—	—	8	5
Jeczmeń	4	20	4	10	4	15	Hejduſchka	6	5	—	—	6	—
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	10	1	2	1	5
Hróch	7	15	—	—	—	—	Kana butry	—	14	—	12½	—	13

Dowoz: 2050 kórcow.

Čišćano pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na krai. pósće 7½ nsl.

Čisło 44. 3. novembra. **Lěto 1855.**

Wopschijeczje: Wukas. Wosjewenje. Sswjetne podawki. S Błózan. S Noweje Jaßońza. Se Židowa. Se Sderja. S pruskich mesow. Dopißy. Amerikanski list. Hanß Depla a Mots Tunka. Cžahi satskoschles. želesn. Zyrkwinske poweszje. Spjewy. Hudanczka. Nawjeschtnik. S Drožďžija. S Hunczeriz.

Wukas,

liczenje luda a t. d. nastupazy, wot 10. okt. 1855.

(Skónčenje.)

§. 6. (Statistika produkzije.) Kóždy wobßedžeŕ ležomnoszjow dostane tež listu k liczenju skotu a paperu s ratařskimi praschenemi, kóždy remeßnik pak paperu s remeßniskimi praschenemi, a młynzy, pekarjo a rjesnizy dostanu hischcže woßebje praschenja, a pschekupzy paperu s pschekupskimi praschenemi. Do listy sa skótliczenje ma ßo wot kóždeho skótwobßedžerja wschón jeho skót ßwjedomniwje sapißacž, a schtož te wschelake praschenja nastupa, dha je kóždeho pschißłuschnosz, so wón wotmolwenje k tym ßamym pschistaji, a hewak wotczakuje ßo wot gmejnskich prjódkstejerjow abo kiž to rosemja, so bychu tym, kiž ßo do teje wjezy namakacž nemóža, dobroczjiwje k ruzy byli a jim wscho, schtož je treba, wukładowali. §. 7. So ßo tajke wotmolwenja k temu nałožowacž nemóža, so bychu ßnadž s teho njekomu wetsche dawki nastałe, to ßo wot ministerstwa s tutym ßwjeru wobtwerdža. Wyschnoszje dostawaja teho dla porucznosz, so dale nikomu powedacž neßmedža, schto je ßo na te wschelake praschenja wotmolwjało. §. 8. Sa tute wotmolwenja je hacž do 10. januara 1856 cžaß a maja ßo te ßame, potrjebnje podpißane, najposdžischo tutón džeń pola gmejnskeho prjódkstejerja wotedacž. §. 9. Wschitke spomnene listy dostaneja gmejnszy prjódkstejerjo psches hamtske hetmanstwo a móža ßebi — jeli treba — jich wjazy žadacž. — § 10. Sa sesbjeranje listow je jako poßlenja termija postajena: sa wobydlenske a khježne listy 5. dezembra 1855, sa hoszeńzarske extralisty 5. dez. 1855, sa druhe extralisty 8. dez. 1855, sa skotowe listy a prascheńske papery 12. januara 1856. Sesbjerane listy maja ßo pschehladacž, a hdžež ßu wulke wopacznoszje, maja ßo te ßame poredžicž. Wobydleńske listy maja ßo po katastrowych cžißłach srjadowacž a do kóždeje ma ßo khježnu a extralista sapołožicž, a wschje hromadžje se spezifikaziu najposdžischo 28. dezembra 1855 hamtskemu hetmanstwu pschipóßłacž. Skotowe listy a prascheńske papery maja ßo po ßwojim wopschijeczu tež po móžnoszi po katastrowych cžißłach rósno rosrjadowacž a hacž do 25. januara 1856 hamtskemu hetmanstwu pschipóßłacž. §. 11. Pschi wßach, kiž k wschelakim wyschnoszjam ßłuscheja maja ßo te wschelake weßne džjelby pschi sapoßłanju a spezifikazii listow rósno džeržecž. §. 12. Wysche horkach spomnenych listow dostanu gmejnszy prjódkstejerjo weßne listy, w kotrychž smjeja woni na wschelake praschenja wo administrativnym położenju wßy, wo ludliczenju, wo pomenschenju liczby twarenjow psches wottorhanje abo spalenje atd. wotmolwicž. Te ßame maja ßo tež 28. dezembra 1855 hamtskemu hetmanstwu pschipóßłacž.

W Draždžanach, 10 oktobra 1855.

Ministerstwo snutskomnych naležnoszjow
Sswobodny knes s Beust. Demuth.

Pschispomnenje wot redakzii. Dokelž maja ßo pschi ludliczenju tež Sserbja woßebje do listow sapißacž, dha cžinimy jich s tutym na to kedžbliwych, so bychu tola wjeszje nepschepaßli, do teho rynka, kiž je w tej liszi so Sserbow postajeny, potrebnu zyferu napißacž. Hacž dotal je ßo tajke sapißowanje Sserbow jara nerodnje stało a duž je jich potom pschezo wele mene sapißanych było, dyžli jich po prawym bjesche.

Wosjewenje.

Podpißane hamtske hetmanstwo dawa s tutym k sjawnemu nawedženju, so smjeje ßo rekrutjerowanje ljetuschich k wojerstwu požadanych mužstwow 27. novembra rano wot 9 hodžinow w **Biskopizach**, 29. novembra rano wot 8 hodžinow w **Połcžnizy**, 30. novembra a 1. dezembra rano wot 8 hodžinow w

Kameńzu a 3. 4. 5. 6 7 8. dezembra rano wot 8. hodźinow w **Budyschini** 2) so maja ßo reklamizije pißnje a se wschjemi potrebnymi wopißmami sastarane hacź do 11. dezembra t. l. wecźor 5 wotedacź, 3) so maja wschitzy, kiź ßu hacź do postajeneho cźaßa reklamjerowali, 12 dezembra rano 8. na budysku tsjeleřnju ßami pschincź a wotmolwenja na reklamaziju docźakacź a skóncźnje 4), so maja te mužstwa, kiź chzedźa ßo w wójsku sastupicź dacź, ßwoju próstwu w tajkim nastupanju se sakonszy postajenej sastupnej summu penes, pak na dnju rekrutjerowanja psched kommißiju, aby sa 8 dnjów po rekrutjerowanju, po tajkim najdljehe 20. dezembra t. l. ßami, w pschitomnoszi ßwojich nanow aby fórmindow a s pschiwdacźom njehdźe potrebneho dowolenja wyscheho fórmindźistwo pola podpißaneho hamtskeho hetmanstwa wotedacź. W Budyschini, 15. oktobra 1855.

Kralowske hamtske hetmanstwo.
s Egidy.

Swětne podawki.

Sakska. Kral bje ßo 24. oktobra psches Lipsk a Magdeburg do Letzlingena podał, hdźeź bje jeho pruski kral na hońtwu pscheproßył. Prjeni dźeń (25. okt.) bu tam tsjelenych 160 ßornow, 43 dźiwich ßwini a 1 sajaz, druhi dźeń 4 jelenje, 29 ßornow 36 dźiwich ßwini a 1 sajaz. — Krónprynz Albert a jeho mandźelska krónprynzeßyna Karola staj ßo s Ischla do Draždźan wróćźiłoj a kral pschijjedźe 27. oktobra teź saßo s Letzlingena domoj. — Minister s Beust, kiź je tu khwilu w Parisu, mjejesche tam wóndano audienzu psched khjeźorom Napoleonom. — Krajne źelesnizy ßu w mjeßazu septembru 273,176 tl. dokhodow mjełe, 13,521 tl. wjaz dyźli w septembru 1854.

Prußy. Düßeldorfska rada je sa 50,000 tl. źita a bjernow kupiła a pschedawa te ßame khudym ludźom be wscheho powyschenja płacźisny. To ßamo je ßo w Crefeldźi stało a njekotsi fabrikantojo w Solingenu ßu sa ßwojich dźjełacźerjow źito w Amerizy kupili. — W Barlini bu w tychle dnjach cźlowek do jastwa ßadźene, kiź ßo sa armeniskeho, wot Rußow sahnateho prynza wudawasche. Jako tajki bje wón njekotre ljeta w Jendźelskej a Franzowskej pschebywał, tam wyßokim a woßebnym ludźom wele penes wurycźał, hacź je ßo njetko wukopało, so je njekajki hollandski źid, s menom Josef Joannis, sa kotrymž je polizia hižom w ljecźi 1846 jebanstwa dla ßljedźiła.

Rakußy. Dokelž bje knežeřstwo tak menowanemu nazionalnemu bankej we Wini 155 millionow schjeßnakow winojte, dha je tutón dołh na to waschnjo sapłacźiło, so je jemu sa tón ßamy tejko krajnych kubłow pschepodało. Tute wucźineja 39 knejstwow a maja 1,077,065 jutrow (Morgen) ležomnoszjow a ßu w Cźechach, Rakußach, Karyntskej a Krajnskej, we Wuherskej, w Bacźzy, w Banacźi, w Khrowatskej, Galizyskej a Ssedmihródskej rospróschene. — Rakuske wójsko w Móldawi a Wałachii budźe wo 25,000 muži powetschene. — K sałoženju noweho banka sa pschekupstwo a remeßnistwo, kaž teź noweho hypothekskeho banka je penežnik Rothschild s dwjemaj rakuskimaj penežnikomaj 30 millionow toleř hromadu sneßł a tak wele je teź njeschto bohatych rakuskich semjanow nawdało.

Franzowska. Khjeźor je schwedskemu kralej wulki kschiž rjada abo ordena cźeßneje legije psches generala Kanroberta póßłał. Wón bje wóndano wot schwedskeho krala serafinski rjad dostał. Njekotsi chzedźa s teho hudacź, so je schwedski kral na franzowsku stronu stupił a so ßnadź pschichodne ljeto, jeli móžno, s Franzowsami na Rußow pocźehne. — Bajerski minister s Pfordten je do Parisa pschijjeł a pola khjeźora audienzu mjeł. — Na lyonskej źelesnizy praßnyschtaj wóndanjo dwaj cźahaj hromadu a pschińdźe tam psches to 16 ludźi wo źiwenje. — Raneni generalojo Bosquet, Mellinet a Trochu ßu s Krymy do Franzowskeje pschijjeli. — Do Krymy ßo pschezo hischcźe skoro wschjednje wójsko szele.

Jendźelska. General Simpson, kiź mjejesche nad jendźelskim wójskom w Krymi najwyschi kommando, je se ßwojeje ßłužby wotwołany, dokelž je ministerstwo spósnało, so wón wyßokeje staroby dla tajke sastojnstwo wjazy sastejecź nemóže. — Do atlantiskeho morja budźe njeschto jeńdźelskich a franzowskich wójnskich łódźow póßłanych, dokelž ßo pecźa wele amerikanskich łódźow k temu pschihotuje, so chzedźa pod rußowskej khorhowju jen-

dzelske a franzowske pschekupske łódzje nadpadowacz a wurubicz.

Turkowska. S Karsa hischcze žane nowe wažne poweszje pschischłe nejßu, tola chzedza njekotre nowiny wedzecz, so je tuta twerdzisna pschezo hischcze wot Rußow wobhlenena. — Omer pascha ßwoje wójsko pola Batuma shromadzuje a w Karsu czakaja jara na to, so jim bórsy k pomozy pschińdze.

Rußowska. Dokelž w naranschim morju mersnycz poczina, dha poczinaja ßo jendzelske a franzowske łódzje na dompucz podawacz. — W Krymi ßo w poßleńschim czaßu niczo pomnecza hódneho podało neje. — Sjenoczeni nepscheczeljo tsjeleja s połonscheho dzjela Sebastopola na połnózny, wot Rußow wobßadzeny, a tuczi jim tež wotmolweja, ale s tym nihdze niczo hódneho newuskutkuja. Tež czahnu nepscheczeljo s czaßami pola Sebastopola a tež pola Eupatorije kruch do prjedka, ale hdyž ßu ruskemu wójsku blisko, dha ßo potom saßo wrócza a nepschińdze na tajke waschnje k žanej bitwi. Duž ßo sda, jako by jim tam nemóžno było, Rußow sbicz a k wopuschczenju Krymy nusowacz a teho dla neje ßnadz ta myßliczka hłupa, so je Pelißier 98 łódzow s 40,000 mužemi póßłał, kiž bychu njehdze bes Kinburnom a Nikolajewom na kraj wustupili a tam pucz, kiž s Rußowskeje do Krymy wedze, njekak wobßadzili a tak rußowske, w Krymi stejaze wójsko wot wscheje pomozy wotsanknyli. Ale wone ßo prascha, hacž w nikolajewskich a perekopskich stronach tejko Rußow nesteji, so tam jich nepscheczeljo niczo wuskutkowacz nemóža. Najskere budze tak, pschetož Rußojo ßu wotpohladanje nepscheczelow sahe pytnyli a ruski khježor pschebywa teho dla w Nikolajewi, so by ßam sa wschitkim ßwjeru hladał.

S napschecza Kinburna, kiž ßu sjenoczeni nepscheczeljo wóndanjo dobyli, leži na druhej stroni schjerokeho wuliwa, liman pomenowaneho, rjeki Dnjepra mała ruska twerdzisna Oczakow. Ta ßama ma njeschto wobtwerdzenjow pschi brjosy spomneneho limana a tute ßu Rußojo wóndanjo ßami rostsjelili. Nepscheczelske wójnske łódzje jjestža po limana horje a delje, ale k žanemu wojowanju hischcze pschischło neje.

Ze Serbow.

S Błózan. Kónz septembra bu w sahrodzi tudomneho klamarja Wehlje list teho wopschijecza namakany, so budze jemu, jeli wón wolij, zokor a khosej bórsy tunischo nepschedawa, hnydom khježa sapalena, a hewak bjesche tež w tym liszi na rychtarja ßwarene a jemu tež se sapalenjom jeho kubła hrožene. Sa pißarjom tajkeho, wulki nepokoj cžinjazeho, lista bu bórsy se wschej pilnoszju pytane. Doroszeni, kaž tež dzjeczi dyrbjachu ßwoje pißmo pokasowacz, so by ßo to ßamo s pißmom spomneneho lista pschirunało. Duž tež namakachu, so je wone jara na pißmo jeneho dzeßaczljetneho hólza w Błózanach podobne. K temu pschińdze tež hischcze, so bje ta papera s jenych knihi wutorhnena a so tute knihi pola pomenowaneho hólza nadeńdzechu. Tón hólczez bu teho dla se ßwojim nanom psched ßudnistwo dowedzeny a je tam wusnał, so je tón list pißał. Tola neje ßo wunamkało, hacž je jeho schtó k pißanju wabił abo hacž je tón hólz to se ßwojeje ßamßneje wolje sczinił.

S Noweje Jaßońza. Pjatk 26. oktobra popołnju 4 hodzinach je w dómskich žiwnoszje, Bróskez herbam ßłuschazeje, woheń wudyrił a niz jenož tute dómske s wuwsaczom pezy a stwy, ale tež pódlansku bróžeń do prócha a popeła pschewobrocził. Kak je woheń wuschoł, ßo newje.

Se Židowa. Hižom 18. oktobra weczor je ßo tudy jena 19ljetna, strowa a czerstwa, holczka shubiła a newje ßo hacž do dzenßnischeho dnja, hdze je wostała. Dokelž ßebi myßlachu, so je ßnadz do rjeki panyła, dha ßu Sprewju ßwjeru pschepytali, ale nejßu ju namakali, a hacž dotal neje ßo tež ani ßljed sa nej wunamakał.

Se Sderja. W holi, k tudomnemu ryczeřkubłu ßłuschazej, bu 24. oktobra cžjeło nesnateho muskeho namakane. Wone ßo sda, so je tam to ßamo hižom njekotre mjeßazy ležało a so je tón morwy na tym mjeszi, hdžež bu namakany, ßnadz wotpocznycz chzył a so bu pschi tym wot ßmerczje pschekhwatany. Schtó je ßnadz był, to ßo neje wußljedzicz dało, dokelž wysche drasty niczo pschi ßebi nemjejesche.

S pruſkich meſow. Pola Cžerweneje (Korcžmy) nedaloko Kſchiſchowa bu nedželu 21. oktobra wot malawſkeho hetmana duzy ke mſchi morwy, a hewak na cžjeli jara ſraneny cžlowek namakany. Bórſy pak ſpósnachu, ſo bje to predawſchi hoſzeńzař w Cžerwenej, ſ menom Kubſch kiž jako wumeńkař na tak menowanym ſtarym póſzi bydleſche. Póndželu na to bu tale wjez wot ſhorelſkeho wokreßneho ßudnika po mózhnoſzi pſchepytana a tež cželedź njetzíſcheho hoſzeńzarja Hipnarja w Cžerwenej pſcheßlyſchana. Pſchi tutej ſkładnoſzi wobßwjedzeſche jedyn wotroczk, ſo je 20. oktobra ßwojeho knesa we wokolnoſzi teho ſaraženeho cžloweka ſe ßekeru khodzicj widžał a tam tež ſ nim ryczał. Tole wuprajenje, kaž tež to, ſo ßo na hłowi teho morweho Kubſcha wſchelake jako ſe ßekeru narażene a narubane rany namykachu, ſdaſche ßo ßudnikej pſcheczíwo Hipnarej tak jara ßwjedzicj, ſo bu tón tež do pſcheßłyſchowanja a potom ßobu do Shorelza wſaty, ſo tež nemózeſche ßwojim ludžom bożemje prajicj. — Hipnař, kiž mjeješche Kubſchej, wot kotrehož bje hoſzeńz doſtał, wumeńk dawacj a ßo po nim hiſchcje rjaneho herbſtwa nadžecj, neje ßnadź, kaž ludžio mjenja, tajke herbſtwo docžakacj móhł a teho dla tajki žadławy ſkutk wobeſchoł.

Dopisy.

S Lipſka. Naſcha rada je pſchi njetzíſchej drohoczi 4000 kórzow bjernow (abo kulkow) nakupiła, kotrež ßo khudym wobydlerjam ſa kupnu płacžiſnu pſchedawaju: mjerza (abo hachtl) po 2 nowymaj ßljebornomaj, kiž hewak 4 nßl. płacži.

S Dreždžan. Na „lježnym hródku" je ßebi wóndano hólz nohu ſłamał, kotryž ſ cžumpaty padże. — Wobraſy naſcheje wuberneje, po žytej Europi khwaleneje wobraſownje (Bildergallerie) ßu do dotwareneho rjaneho „noweho muſea" pſchenoſchene a ſ džjela hižom ſrjadowane, tak ſo wopytarjo wobraſownje hižom njetko njeſchto hódne widža. — Wotpalenym „pod werbami" je naſch dobroczjiwy kral hnydom wóßomdžeßat toleri pſchipóßłał, a tež hewak je ßo wele ſa nich nahromadźiło. — Sańdženu wutoru dżerżeſche kralowſka polizajſka direkzia na cžjeſkim dwórniſchczu ljetnju revuu (wobhladowanje) drózkow.

Amerikanſki liſt.

Wot F. E. Miſnarja.

(Pokračowanje.)

Kraj bje we wokolnoſzi niagarſkeho wodopada jara płódny, ale predy hacž bje k temu pſchihotowany, ſo mózachu jón wobßycj, je wón wele prózy a žałoßnje cžeżke dżeło cžinił. Lież wobſtawa tudy ſ dubow, klonow, akaziow a druhich twerdych drewow, ale to ßo ſkoro wopißacj nehodži, kak dżiwi hiſchcże je. Pſchetoż jedyn ſchtom prjeki pſches druhi leži a bes tymi ſaßo druhe won roſzeja a ſteja tak huſte, ſo je ſtraſchnje ßo do ljeßa podacj, dokelž móże ßo tam jedyn lóhko ſabłudžicj a potom hłodu wumrecj. Hdyž chże tam ſchtó polo ſatożicj, dha wón najprjódzy ljeż ſapali a ma ſ teho tón dobytk, ſo popeł bórſy ßobu hnoju. Ale ſchtomy ßo zylje neſpala, ale jenoż jich hałoſy a tak ſteja wone ſ wonka wopalene, kaž wuhnje. Tajkeho pola, hdżež tute wopalene ſchtomy hiſchcże ſtejachu, ßmoj wele nadeſchłoj, a bes nimi plahuje farmař (bur) ßwoju pſcheńzu, rożku, ßwój majß a ßwoje bjerny. Po cžaßu drje tajke ſchtomy ſ pólvrom rostſjeleja, ale moj ßmoj tež kruchi namakałoj, hdżež bjechu farmarjo ſaßo precj wucjahnyli, dokelž jim ta wjez wele prózy cžineſche.

S Buffala weſechmoj ßo po żeleſnizy dale pſches Dunkirch, Erie, Cleveland do Sanguſkya w Ohiu, hdżež pak dołho newoſtachmoj, dokelž tam żotta ſymniza wele ludži moreſche. Duž weſechmoj ßo po parałódži do Milwauke'a, hdżež ßo mi najljepe lubeſche, dokelž bje kraj płódny. Tudy woſtachmoj njekotre dny a hladachmoj, hacž nebychmoj żane dżeło namakałoj. Mój nemózachmoj pak niczo praweho namakacj a wobſankhnychmoj teho dla, ßo pola jeneho farmarja pſchiſtajicj, kiž chżyſche namaj ſa naju dżeło wſchjednje 1 dollar kaž tež jjedź a bydlenje dacj. Tutón farmař póßła naju ſ dwjemaj druhimaj dżełaczerjomaj na ßwoje polo, hdżež tutaj a mój pſcheczel Domſchka żito ſe ßerpom żnjejachu, ja pak to ßamo do małych ßnopow wjaſach. Po pół hodżini mjeneſche mój pſcheczel, ſo drje by najljepe było, hdy bychmoj ſaßo ſaſtokoj, a dokelž mjejach te ßamßne myßlje, dha tež bórſy kónz ſcžinichmoj. Wulka horzota, kiž namaj khribet pſches mjeru hrjejeſche, bje po prawym wina, ſo tak khjetßje ſ dżełom ſaſtachmoj. Jako bjechmoj po tajkim pot hodżiny dżełałoj, wróczichmoj ßo ſaßo do mjeſta, hdżež dwaj dnaj pſchebywachmoj a ßebi najbóle wokolnoſz wobhladowachmoj, kiž bje jara rjana.

S Milwauke'a podachmoj ßo do Dearborna w Illinois'u, hdżež żyły tydżeń pola farmarja Webera woſtachmoj. S teho wujom bjechmoj menujzy do Ameriki pſchijjełoj, a wobhladachmoj

s nim zyłu tamnischu krajinu, kiž ßwojeje płódnoszje dla k najljepschim ßłuscha, kotrež ßmoj widžiłoj. Pola tuteho farmarja ßmoj ßo tež sa wschelakimi ratarskimi a druhimi wjezami napraschowaloj. Wón dawasche namaj tež na wsche praschenja ßwjeru wotmolwenje a snajesche tež wschitko jara derje, pschetož wón bje hižom 15 ljet w Amerizy. Wón prajesche, so ma tam na ßwoju žiwnosz skoro wjazy dawkow, hacž by to w Europi mjeł. Wón dyrbesche ljetnje na 1 konja 1 dollar (1 tl. 12 nßl.) dawka dacž, a sa 1 wós tež tejko, sa 1 howjado 6 schillingow (1 dollar ma 8 schillingow) a sa kóždy aker pola po mjeri jeho płódnoszje. W tamnischej wokolnoszi bjechu ßo tež wjazori saßydlili, kiž bjechu predy w Texasu byli, ale tam wulkeje horzoty dla a dla hrosnych muchow a wakow dljehe wutracž nemóžachu. Woni bjechu ßo tež teho dla do tuteho bóle połnózneho kraja podali, dokelž w Texasu nasche bjerny, kaž tež rožka a pscheńza neroszeja, ale jenož majß a tak menowane ßłódke bjerny; tute pak, kaž tež majß jim na žane waschnje ßłodžecž nochzychu.

S Dearborna podachmoj ßo na parniku do Jeffersona w Mißouriu. Ale tam sakhadžesche tež žołta symniza satraschnje a mój bjechmoj teho dla nusowanaj, tuto mjesto wopuschcžicž. Wo dnjo bje tam horzota tak wulka, so ßo jenemu sdasche, kaž by jedyn w jenej sahrodniskej cžopłaŕni (Treibhaus) był. S tajkej móžesche jedyn tež tutu krajinu pschirunacž, pschetož najreńsche kwjetki rostu tudy na polach a w ljeßach be wscheho sahrodniskeho hladanja. Tudy ßym ja tež predy spomnene ßłódke bjerny prjeni krócž jjedł; ale wone tak žadławje ßłódko ßłodža, so ßo naschim bjernam na žane waschnje runacž nemóža. Wone bjechu wulke kaž kulirjepy. Tež tudy namakach na polach najbóle majß, ale mało rožki a pscheńzy, kiž tež wele hubeńscho steji, dyžli w Ohiu.

(Přichodnje dale.)

Kak rozom Hans Depla wótřitaj a a ludźi pódla Mots Tunka škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Schtodha tak pokhmureny ßedžisch, Motso?

Mots Tunka. Ja ßo hnjewam.

Hanß Depla. Na cžo dha?

Mots Tunka. Na poßleni budyski hermank.

Hanß Depla. Schtodha je cži tón cžinił?

Mots Tunka. Schto je mi cžinił? Tak wele je mi cžinił, so je me wo njekotre rjane kermuschje pschineßł.

Hanß Depla. Ale kak je to tola móžno?

Mots Tunka. Nó, na to waschnje, dokelž ßu w budyskej wokolnoszi zyłu hromadu kermuschow na jenu a ta ßamu nedželu, to je, na hermansku nedželu a póndželu pschepołožili.

Hanß Depla. To tola tebi niczo neschkodži!

Mots Tunka. O haj! bratsika, ja tola wschudže na jene dobo bycž nemóžu a tola ßu me na tejko kermuschow pscheproßyli! Neje to mersaze?

Hanß Depla. Haj, dha ßo ja nedžiwam, so pokhmureny ßedžisch.

Hanß Depla. Schto noweho, bratse?

Mots Tunka. Noweho doſz, ale mało khmaneho.

Hanß Depla. Oho!

Mots Tunka. Hlaj, ja ßo wczora jeneho praſchach, kak ßo jemu khodźi? Tón mi wotmolwi: „Ja ßebi khwalu, — wotroczk je tola wotroczk! Hdyż je tón bur trochu brrr, dha jemu na tych druhich wſchitko wupowedaſch, ßam pak ßo ſawodźewaſch, ha bórzy neje wjazy brrr, ale hihi!"

Hanß Depla. Yes.

Mots Tunka. „A hdyż me khowa boli," powedaſche wón dale, dha pola hoſpoſſi dźówki pſches wóchlu cźahaм a khjetſje doſtanu ſchalku khoſeja. Haj wotroczk je pok knesa ha hdyż knes doma neje, na, myßli ßebi, — dha hakle je duſchnje."

Hanß Depla. Oui!

Mots Tunka. Budź jenoż ſ mjerom! „Ja jako wotroczk cźaßnik trebam," praji wón dale, „a dokelż ßam żaneho nimam, dha ßym ßebi wot ßrjeńka jedyn ſajak, ha tón móju lóhko wobkhowacź." Ja praſchach ßo: Kaha to? ha wón wotmolwi: „Hlaj ja jón mam, a dokelż ßebi bórzy żadyn nebudu kupicź móz abo chżycź, dha bes tym ta wjez ſaljetne." Ja mjenjach: To by tola wopak było! ale wón wotmolwi: Wotroczk je wotroczk!

Hanß Depla. To je mi ſchwarny roczk!

Mots Tunka. W—t, W—t—!!!

Cźahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draźdźan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; wecźor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; wecźor 7 h. 50 m.

Penezna płaczisna.

W Lipſku, 1. nowembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cźerweny ſloty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 92; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 15½ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Korla Hedrich Wylem Zeidler, ßukelnik w Biſkopizach, ſ Marju Madlenu Scholeźiz ſ mniſcheſe zyrkwje w Budyſchini. — Jan Hadam Bilak, khjeźeŕ na Żidowi, ſ Hanu Pjetſchez tam. — Jan Mikel, półleńk w Kumſchizach, ſ Marju Madlenu Thereſiu Wicźaſez ſ kralowſkeho młyna. — Handrij Kudźela, wobydleŕ na Żidowi ſ Hanu Klingſtez tam. — Jan Bohuwjer Dejka, herbſki rychtaŕ a korczmaŕ w Hornej Hórzy, ſ Madlenu Mjerſchez ſ Cjemeriz.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Guſtav Emil, Jana Samuela Thomaſa, korczmarſkeho najeńka na Żidowi, ß. — Herman Angelius, Jana Mužika, korczmarja pod hrodom, ß. — Jan Auguſt, Jana Bohuwjera Kocha, murerja na Żidowi, ß. — Korla Hendrich, Khryſtiana Bedricha Iſraela, żiwnoſzerja w Njewßezach, ß. — Hańża Madlena, nem. dż. ſ Wulkeho Welkowa. — Jan Auguſt, Jana Bohuwjera Reka, wobydlerja w Nadźanezach, ß — Marja Erneſtina, Handrija Albinußa, wulkoſahrodnika w Jenkezach, dż. — Jan Jurij, Michała Bonicha, wulkoſahrodnika w Jeńkezach, ß. — Do cź. 37. Serb. Nowinow hiſchcze: Marja Thereſta a Hana Madlena, Handrija Dórżanka, khjeżerja a krawſkeho miſchtra na Żidowi, dwójniſſej dźowczicźzy.

Podjanska cyrkej: Marja Hańża, Korlje Bedricha Meßerſchmidta, murerja na Żidowi, dż. — Khryſtiana Klara, Korlje Wylema Jakuba, żiwnoſzeńſkeho najeńka a hewerja w Dalizach, dż. — Hana Auguſta Marja, Jakuba Buka murerja pod bórklinom, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 14. oktobra: Bjetr Kubiza, khjeżnik w Mniſchonzu, 55 l — 15., Guſtav Emil, Jana Samuela Thomaſa, korczmarſkeho najeńka na Żidowi, ß., 10 d. — Hana Khryſtiana, Marje Winkleŕki w Sſkonej Borſchczi dż., ¼ l. — 17., Marja Auguſta, nem. dż. ſe Żidowa, 1 m.

Spěwy.

Troſchtna myßliczka.

Wyſche kójdej' hłowy
Sslónczko ſaßwjeczi,
Sso na yuczik cźmowy
Mießaczk ßleborni:
Myßliczka duż troſchtuj ßo,
K nebju poſbjehń kſchidleſchko.

Wyſche kójdej khjeżki
Wóczkej kójdemu
Sybola ßo hwjeżki,
Hdyż je wecźor tu:
Myßliczka duż troſchtuj ßo,
K nebju poſbjehń kſchidleſchko.

Wyſche wſchitkich ßwjetow
Jena lubosz je,
Kiż wot wjecźnych ljetow
Wſchitkich żohnuje:
Myßliczka duż troſchtuj ßo,
K nebju poſbjehń kſchidleſchko.

Hudańcka.

5) Kajke woko neſneße żanu hladawku?

6) Schto dże pſches płoty a neczini żanu haru?

Wuhudanje z č. 43.

1) S pißmikom ß. 2) Hdyż je ſmerſta. 3) Molowany. 4) Wercźadło, ſ kotrymż dźecźi hrajkaja.

Nawěštnik.

S prjeneho cžißła tutych nowinow k nowemu ljetu 1855, kiž sastupicž mjejachmy, wuproßychmy ßej w naschej newjedomnosziwej wutrobi tu newidomnosz, kiž pod naschimaj wocžomaj potajna sawosta.

Praschamy ßo njetko tudy:
Je tón swjask toh' ßlubenja
Pola kóždoh' dopelneny,
Kiž chze s próstwu horje hicž
Jako dźjecžo k nanej tam?
Jow te požadanja tudy
Ssu ßo wschitkim radźiłe;
Po tym wschjednym ßwjetnym dźjeli
Sa tu semju dźjełajo
Maju troscht a weßelje.
Wschitko, schtož je wón wam lubił,
Je wasch wocžez dopelnił,
Hdyž sze runje w wjeri ßłabi,
Kaž by wón waß wopuschcžił
A waß ßwjetej pschepodał.
Tež ty, luby ßyjerjo,
Kiž ßy ßwoju rolu dźjełał,
Cžiste ßymjo kupił ßam,
So ty chzysche hospodař
Tón najljepschi sawostacž.
Hlaj, hdyž wustroweny ßy
Na duschi a na cžjeli,
Nimasch ty tež ßobu hicž
S tamnym zusomnikom wschak, [Luk.17, 12-18]
Bohu cžesz a khwalbu dacž?!
Nó dha nech te jasyki
Tudy proste newostanu,
Nech ßo nasch duch posbjehne
Jako kschidło schkowrencže
Slecžo horje k nebeßam.

Jan Dórżan.

Strowy, ßylny, neženeny muž, kiž wopiłstwu poddaty neje a ma dobre wopißma, móže dobru ßłužbu dostacž. Wscho dalsche je shonicž we wudawařni Serb. Nowinow.

Dopokasane a khwalobnje snate **Rennenpfenigske bentuschki psche kurjaze woka** ma — jedyn po 2½ nßl., duzent po 15 nßl. — stajnje a pschezo na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Pod rukowanjom woprawdźitoszje.

Dr. Borchardtowe arom.-mediz. selowe mydło (po 6 nßl.)
Profeßarja **Dr. Lindowa** vegetabilska žerdkowa pomada (po 7½ nßl. kruch.)
Haptykarja **Sperati'a** italske medowe mydło (w pakcžikach po 2½ a 5 nßl.
Dr. Hartungowy chinaskorowy wolij (w stemplowanych bleschkach po 10 nßl.
Dr. Hartungowa selowa pomada (w stemplowanych tyglach po 10 nßl.

Dopokasane psches dołholjetne radostne dopokasma wschelakich nawukomnych pruhowanjow a praktiskich nałožowanjow, móža ßo horejsche privilegowane ßrjedki se sprawnym dowjerenjom do poruczažeho spomnenja dawacž; a budža ßo wjeszje wote wschitkich tych, kiž ßu je junkrócž nałožili, s woßebnym spodobanjom pschezo saßo trebacž. Prospekty aroswucženja nałoženja darmo dawa, kaž tež tute ßrjedke ßame w **Budyschini** jenož ßam pschedawa **Wilh. Hammer**, w Bernarcžizach **Hermann Einert**, w Biskopizach **Friedrich May**, w Kameńzu **Aug. Naumann**, w Lubiju **Korla Dümmler**, w Rakezach haptykař **Fecius**.

Kauzia. Dokelž weleljetne dobre meno pódla stejazych ßrjedkow skoro wschjednje = wschelake potwory a falschowanja = sałožuje, chzyli cžeßeni kupowarjo naschich ßrjedkow niž jeno na jich husto wosjewene sapakowanje, kaž tež na mena: **Dr. Borchardt** (Kräuter-Seife), **Lindes** (Stangen-Pomade) **Sperati** a **Dr. Hartung** (Chinarindenoel a Kräuter-Pomade), ale tež na firmu nascheho nastupazeho jeniczkeho depositara w jenym mjeszi = k wotstronenju sjebanja = dobrocžiwje ßwjeru kedžbowacž.

Dr. Whithowa wodźiczka sa wocži

wot T. Ehrhardta w Altenfeldźi w Thüringskej, s wjazorymi privilegijemi wyßokich weřchow pocžeßena, wopokasuje ßo be wschitkimi dotalnymi wocži hojazymi ßrjedkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschjednje jako najłahodnischa a najljepscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjesta pomoz sa ludźi na wocžomaj bjednych

kóždemu poruczecž. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkódnych sziewkow, woßebje pschi sahorenju, szeŕpnenju, ßuchocži, ßylsowanju a bježenju wocžow, kaž tež pschi ßłabosži po bjelu a płacži bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl. a dźjeła ju jenož woprawdźitu **Traugott Ehrhardt** w Altenfeldźi w Thüringskej. — Skład sa Budyschin je w **hrodowskej haptyzy**.

Jena žiwnosz se 4 akrami pola, łuki a holje, s 41 dawskimi jenoszemi napołożena, je se ßwobodneje ruki na pschedań a móže ßo wscho dalsche shonicz pola Jurja Schołty w Minakali.

Jena A-, B- a C-klarinetta, wschitke w dobrym redži, ma tunjo na pschedań

F. R. Wex,

knefleř na mjaßowym torhoschczu czo. 251.

Rachlowske ev. luth. towařstwo smjeje jutsje (nedželu) shromadžisnu. Pschedßydstwo.

Kedžbu.

Czeszenym Sserbam Budyschina a wokolnoszje dowolam ßebi s tutym wosjewicz, so ßym ja kóżde barbenje w kóżdym waschnju praktiszy nawuknyła, so ja teho dla židzane, bawmjane a wschje druhe draszeńske wjezy k barbenju horjeberu a te ßame na najljepe a najtunischo barbju.

Hańža Langowa

na rjesniskej haßy czo. 201 w khježi k. tyscheřskeho mischtra Hübela.

Wschitkim ßwojim pscheczelam a wotkupowarjam dowolam ßebi s nowa najpodwólnischo wosjewicz, so ßym ßwoje klamy s Maßingez różkneje khjeżje na ßerbskej haßy hnydom do pódlanskeje, menujzy do Feuchterez różkneje khjeżje na tej ßamej haßy pschepołożił a je tam na dotalne waschnje dale powedu. Mojej staraj muraj, każ też selene schtomiki steja też psched mojimi nowymi klamami a pscheproschuja nimokhodżazych pscheczelniwje, so bychu nuts pschischli.

W Budyschini, na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

100 kórzow dobrych a rjanych bjernow je na pschedań. Hdże? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

Dwje kopi rubjaneho płatu, czerwenje s menom „Hilbenz" posnameneneho stej ßo sańdżenu ßobotu w hoszeńzu k słotej hwjesdži shubiłej. Czeßny namakař chzył jón we wudawařni Serb. Now. wotedacz abo schtóż njeschto wo tym wje, to tam prajicz. Woboj dostanetaj tam dobre myto.

Wosjewenje.

Naschu kermuschu, jutsje nedželu 4. novembra, budża na mojej nowej sali **reje** wotdżerżane, na kotrež najpodwólnischo pscheproschuje s tym pschispomnenjom, so ßym ßebi dobrych herzow skasał a to bes nimi jeneho s kóslom.

Bjahr w Manjowi.

Próstwa.

Wschitzy czi kneża, kiż ßu wote mne knižki: **Nebo Dr. Merten Lutherowe žiwenje** ꝛc. pschipóßłane dostali, chzyli te exemplary, kotrež ßu jim ßnadż wysche wostałe, dobrocziwje skere ljepe do Ssmolerjoweje knihařni w Budyschini póßłacz. **Kanig**, d.

Dżak.

Wschitkim tym ßamym s bliska a s daloka, kiż nam pschi wóhnju, tudy 30. oktobra wudyrenym pscheczelniwje a dżjeławje k pomozy khwatachu, woßebje tym wyßoko czeszenym knejstwam, kiż psches dobrocziwe pschipóßłanje ßwojich ßykawow wokoło ßo hrabazym płomenjam s Božej pomozu mesu stajicz pytachu, praji ßo najwutrobnischi dżak s najnutrnischim pscheczom, Bóh wschehomózny chzył tajke a kóżde nesbożje wot nich wschitkich hnadnje wotwobroczicz.

Drożdżijska gmejna.

W Ssmolerjowej knihařni je sa 5 nßl. k dostaczu: **Nebo D. Merten Lutherowe žiwenje** wot **Kaniga**, fararja w Klukschu.

S Drożdżija a s Hunczeriz ßo powesz wo tamnischimaj wóhnjomaj sa tydżeń wosjewi.

Zańdżenu sobotu žita w Budyšinje płacacnu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedźna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedźna. tl.	nsl.
Rożka	7	15	6	25	7	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	9	15	8	10	9	7½	Jahły	8	10	—	—	8	5
Jeczmeń	4	25	4	15	4	20	Hejduschka	6	—	—	—	5	25
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	10	1	2	1	5
Hróch	7	15	—	—	—	—	Kana butry	—	14	—	12½	—	13

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 45. 10. novembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wosjewenje. Sswjetne podawki. S Drozdzija. S Hunczeriz. S Łucza. S Meschiz. S Małeho Budyschinka. S Rakez. S Budyschina. Dopißy. Wobrasy se žiwenje. Amerikanski list. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschles. želesn. Zyrkwinske poweszje. Nawjeschtnik.

Sańdženu nedzelu, 4. oktobra rano 4 hodzinach bu po krótkej khoroszi s tuteje czaßnoszje do tamneje wiecznoszje wotwołany

knes Dr. Bedrich Adolf Klin,

budyski mjeschczanski radziczel, polizajski direktař, inspektař nad zyrkwemi a schulemi mjesta Budyschina, ßobustaw wschelakich wuczenych towařstwow,

pschedßyda towařstwa maczizy ßerbskeje,

a t. d., a t. d.

a bu ßredu 7. oktobra dopołnja woßebje czeszjomnje na Tuchoř pohrebany.

Wosjewenje.

Dokelž hischcze liczba predawschich sakskobajerskich želesnicznych akziow hacž dotal k wumjenenju s nowymi 3% krajnymi dołžnymi listami pschepodata neje, dha dostawaja, pod spomnenjom na wosjewenje wot 7. septembra t. l., wobßedzerjo tajkich akziow napominanje, so bychu pschepodaczje tych ßamych pola finanzneje hłowneje kaßy, hdzež ßo jich wumjenenje njetko jenož hischcze stawa, skere ljepe sczinili.

W Drazdzanach, 20. oktobra 1855.

Finanzne ministerstwo.
Behr. Geuder.

Wosjewenje.

Podpißane hamtske hetmanstwo dawa s tutym k sjawnemu nawedženju, so smjeje ßo rekrutjerowanje ljetuschich k wojerstwu požadanych mužstwow 5, 6., 7. a 8. dezembra rano wot 8 hodzinow w **Lubiju** w hoszeńzu k czornemu jehnjeczu a 10., 11., 12., 13., 14. a 15. t. m. 8 hodzinach w **Žitawi** w hoszeńzu k słotemu ßłonzu, 2) so maja ßo reklamazije pißnje a se wschjemi potrebnymi wopißmami sastarane hacž do 18. dezembra t. l. weczor 5 na podpißane hamtske hetmanstwo wotedacž, 3) so maja wschitzy, kiž ßu hacž do postajeneho czaßa reklamjerowali, 19. dezembra rano 8 do spomneneho hoszeńza w Žitawi ßami pschincž a wotmolwenja na reklamaziu doczakacž a skónczńje 4), so maja te mužstwa, kiž chzedza ßo w wójsku sastupicž dacž, ßwoju próstwu w tajkim nastupanju se sakonszy postajenej sastupnej summu penes, pak na dnju rekrutjerowanja psched kommißiju, abo sa 8 dnjów po rekrutjerowanju, po tajkim najdljehe 27. dezembra t. l. ßami. w pschitomnoszi ßwojich nanow aby fórmindow a s pschiwdaczom njehdže potrebneho dowolenja wyscheho fórmindžistwo pola podpißaneho hamtskeho hetmanstwa wotedacž.

W Žitawi, 15. oktobra 1855.

Kralowske hamtske hetmanstwo.
s Carlowitz.

Swětne podawki.

Sakſka. Na kralowſki dwór bje wóndano prynz Waſa, nan kronprynzeßyny Karolje na wopytanje pſchijjeł a je ßo 5. novembra ſaßo do Wina podał.—Miniſter ſnutskomnych naležnoſzjow, ßwobodny knes ſ Beuſt, je ßo 7. novembra ſaßo ſ Pariſa wróćził. Pſchi ßwojim tamniſchim pſchebywanju bu wón tež wot khježora na hoſzinu pſcheproſcheny. — Kral je rakuſkemu łódznemu kapitanej Jurowiczej ſa to, dokelž je tón njekotrym ſakſkim poddanam na morju ſe ßmertneho ſtracha wupomhał, ryczerſki kſchiž albrechtſkeho rjada abo ordena ſpožcził.

Prußy. Ljekař nebo ruſkeho khježora Mikławſcha, Dr. Mandt, je ßo do Barlina pſcheßydlił. — Kaž pola Kölna, tak chzedža njetko tež pola Koblenza móſt pſches Rhein twaricz. — Lipſki profeſſor Tiſcherdorf, kiž je pſched njekotrym czaßom w Jeruſalemi pobył a hewak w ranſchich krajach daloko a ſchjeroko wokoło pucžował, pſchebywaſche wóndanjo njekotre dny w Barlini. Pſchi tutej ſkładnoſzi bu wón wot krala na wobed pſcheproſcheny a kral je jemu jara nutrnje pſchipoßłuchował, jako wón powedaſche, kak w Jeruſalemi njetko je a kak ßo w tamniſchich krajach w tutym czaßu ma. — Barlinſki ßejm abo landtag budže najſkere 26. novembra wotewreny.

Rakußy. Nowy rakuſki póßłanz (Geſandte) na turkowſkim dworu, ßwobodny knes Prokeſch-Oſten je ßo 2. novembra do Konſtantinopla podał. — Marſchal Radezki je 3. novembra ßwoje 90. ljeto naſtupił a ſteji hiſchcze pſchezo w ßłužbi. Miniſter kultußa, hrabja Thun, je na njekotre dny do Czech wujjeł. — W Czjeſkej Lipi dawaſche tamniſche ratarſke towaſtwo wóndanjo wo wetu woracz. K temu bje 23 worarjow pſchiſchło a woni tak derje a ſpjeſchnje worachu, ſo dyrbjachu ßo wuſtajene tſi czeßne myta na ſchjeſz pſchiſporicz. Spodźiwnje bjeſche tež to, ſo ſchjeſz jónſkich tak wulki kruch kraja, kaž bje jón jedyn ſ dwjemaj konjomaj wobworał, w tym ßamym czaßu 9 zolow hłuboko wobry.

Franzowſka. Sardinſki kral pſchijjedže najſkere tónz tuteho mjeßaza do Pariſa. — Wuſtajenża (Ausſtellung) w Pariſu nebudže podljeſchena a duž hižom wſchelake wjezy ſ neje precz woſyczj poczinaja. — Do Krymy ſzele ßo pſchezo hiſchcze wójſko.

Jendželſka. Miniſter Molesworth je wumrel. — Jendželſke nowiny na Amerikanarjow jara ßwarja, wudawajo, ſo tuczi ſ Rußami djerža abo ſo chzedža na rußowſku ſtronu ſtupicz a potom jendželſke a franzowſke łódzje w morjach bliſko Ameriki nadpadowacz. — Na kupi Helgolandzi je tu khwilu ſaßo 600 rekrutow ſhromadzenych, kiž ßu do jendželſkeje ßłužby ſtupili. To ßu najbóle Njemzy, kiž ßu ſ wótzneho kraja wucżjekali, a póßłani do Krymy tam ßwoje ſbožje abo wele wjaz ßwoje neſbožje namakaja.

Rußowſka. Khježor pſchebywa hiſchcze pſchezo w Nikolajewi a general Todleben, kiž bje na tak wuſchikne waſchnje ſebaſtopolſke wobtwerdzenja natwaril, dawo njetko Nikolajew na wſche mózne waſchnje wobtwerdzecz, ſo by jón pſched nepſchecželemi wobarnował. Tola ſda ßo, ſo ßnadz nepſchecželjo na tuto mjeſto ljetßa żadyn nadpad cżinicz nebudża, pſchetoż wulka djelba jich łódzow je ſaßo ſ tamniſcheho bliżſcheho morja precz wujjeła. — Hewak ſda ßo tež, ſo Rußojo w Krymi ſaßo twerdſcho ſteja a ſo żana rycz bycz nemóže, ſo bychu jich nepſchecželjo ſ teje ßameje predy pſchichodneho naljecza wucżiſchczecz móhli. — W bliſkoſzi Sebaſtopola ßo w poßleńſchim czaßu niczo ſpomnecża hódneho ſtało neje. Wulka djelba rußowſkeje gardy je wóndanjo do Krymy pſchicżahnyła a tam ſ zyła ſaßo tejko rußowſkeho wójſka, ſo ßo nepſchecželjo ſwažicz nemóża, w tych wot Rußow wobßadzenych krajinach ſ nimi bitwu ſapocżecz.

Telegrafiſke depeſchje. W Petersburgu, 2. novembra. Wſchitke wulke nepſchecželſke łódzje, kiž bjechu w bliſkoſzi Kinburna, ßu wczera ſaßo wotjeke. — W Krymi ßo hacz do 31. oktobra niczo ważneho podało neje. — Franzowſki marſchal Pelißier woſſewja wot 2. novembra ſ Krymy: Dżeń 27. oktobra czehneſche general d'Allonville ſ 24 batallonami pjeſchkow a ſ 38 ſchwadronami jjeſnych ſ Eupatorije na tu ſtronu k Simferopolej.

Ale pola Schobatara stejachu Rußojo se 36 cžežkimi kanonami a nedachu ßo na žane waschnje nawabicž, so bychu se ßwojeho ljehwa won pschischli. Duž dyrbesche ßo general d'Allonville 29. okt. saßo wróczicž, woßebje teho dla, dokelž jemu na zyrobi a wodži pobrachowasche.

Ze Serbow.

S Drožďžija. Sśredu 30. oktobra wečžor w 10. hodžinach wudyri tudy woheń, a buchu psches njón wschitke, k Janaschez sahrodniskej žiwnoszi ßluschaze twarenja do prócha a popeła pschewobroczene.

S Hunczeriz. Sśredu 30. oktobra dopołnja je ßo tudy žałoßne nesbožje stało. Tudy pschińdžeschtej menujzy dwje džieszi, połschestaljetny nemandželski ßyn ßłužobneje dźówki Schatelowеje a połpjataljetny ßyn khježnika Kijanka, k ßwojej wowzy, kiž pola tudomnych Haserez bydli. Jako bjeschtej khwilu pola neje pobyłoj, dźjeschtej saßo precž a ta wowka jeju dale kedžbu nemjejesche. Wonej bjeschtej pak ßo do kólnje, s wulkeho dźiela se ßłómu napelneneje, podałej a tam, se schtrychowanczkami hrajkajo, woheń sałožiłej. Mandželska ßußodneho khudeho khježkarja Voigta, kiž bje ßo na tón woheń najprjeńscha dohladała, bježesche tymaj dźjeszjomaj, kotrejž tyschnje wo pomoz wołaschtej a ručžzy s wóhnja won tykaschtej, k pomozy. Wona dwójzy spyta do polazeje kólnje saskoczicž, a je ßo pschi tym jara na hłowi a rukomaj wopaliła, ale dokelž ßo bes nju a tej dźjeszi njekotre palaze ßnopy walichu, neje wona tej ßamej wumóz móhła. Wonej buschtej hakle posdźischo s palnischczu zylje spalenej wuczehnenej. Voigtowa pak, kotraž hischcze ßwoje małe, nedawno narodžene dźjeczo cžieschi, je jara skhoriła. Psches tón woheń bu Haserez kólnja s jich dómskimi skažena.

S Łucža. Knes kandidat duchomnstwa, Dr. Ernst Bohuwjer Sommer se Židowa, je jako pschichodny tudomny farař designaziu dostał.

S Meschiz. Schtwórtk 1. novembra wečžor bu tudomny 60 ljetny khježnik Pjetr Rabowski w pschjerowi, njekotre kročželje wot jeho khježje sdaleneho morwy namakany. Wón bje najskere na dompuczu do neho panył a ßo tam, dokelž ßebi nebje won pomhacž móhł, potom tepił.

S Małeho Budyschinka. Tudomny ryczeřkubleř k. Kind je sa to, so buchu jeho na skotohladu w Parisu wustajene wowzy jako woßebnje rjane spósnate, tež penežne myto a brónçowu cžeßnu medailu pschipóßłanu dostał. Na jenej stroni teje ßameje steji: Napoleon III. Empereur (t. j. Napoleon tsecži, khježor.) Na druhej stroni steji: Concours universel agricole de Paris. Animaux reproduits. (Powschitkomne ratařske dobywanje w Parisu. Skoczata wustajene). Klóskowy wjenz wobdawa meno dostawarja, menujzy: Mr. J. C. H. Kind à Kleinbautzen (Saxe) 1855 a spody tych ßłowow steji: Ministère d l' Agriculture, du Commerce et des Travaux publics (t. j. ministerstwo ratařstwa, pschekupstwa a sjawnych dźjełow).

S Rakez. Tudy bu ßreda 30. oktobra sakładny kameń k nowemu tudomnemu kralowskemu ßudnistwu sapołožony a bje to mjestno, hdžež ßo to sta, s khorhojemi sakskeje a łužiskeje barby wupyschene. Krajny twarski mischtr Marx wotewri tón ßwedžeń s pschihódnej ryczu, po kotrejž k. farař Körnig spomnenej naležnoszi psches ßwoje ßłowa duchomnu ßweczisnu spožczi. Potom dotkachu ßo s hamorom po twarskim waschnju sakładneho kamenja k. Marx, k. krajny twarski kondukteur se Schierbrandt, k. mureřski mischtr Seydler a k. cžießliski mischtr Zwiefel, k. farař Körnig, sastuperjo ryczerkublerja, wjazori tudomni wobydlerjo a wschitzy twarszy dźjełaczerjo. Pod sakładny kameń bu tež zynowa tyska, w kotrejž ßo wobras noweho ßudnistwa a powesz wo jeho sałoženju namakasche, samurjowany.

S Budyschina. Sańdženu ßredu dopołnja w 9 hodžinach cžehnesche pod swonenjom swonow psches nasche mjesto wulki dołhi cžah, kiž cžjeło welesaßłužbneho mjeschcžanskeho radžicžela k. Dr. Klina na tuchořske pohrebnischczo k poßlenemu wotpočžinkej pschewodžesche. Psched kaschczom dźjechu mjeschcžanske schulje a wučžerjo a sa nim jara wele mjeschcžanskich a kralowskich sastojnikow, tudomnych a zusych duchomnych, mnohich budyskich

wobydlerjow wſchelakeho powołanja kaž tež wele gmejnſkich ſaſtojnikow ſ radžinych wßow atd. Na Tuchorju dżerżeſche najprjódży budyſki mjeſchczanoſta k. Starka wutroby hnujazu rycž, w kotrejż na wuberne waſchnje wulke ſaßłużby nebocżiczkeho k. Dr. Klina wo mjeſto, wo żyrkej a ſchulu, wo kraj a wſchelake wuſtawy wopomni. Po nim bu wot k. primarłuża Rülinga cżielne prjedowanje dżerżane a wot k. vikara Carla ßwjatocżnoſz ſ kollektu a požohnowanjom wobſanknena.

Nebo Dr. Klin je jenoż njekotre dny khory był, pſchetoż khoroſz, kiž jeho ſaŭdżenu nedżelu rano w 4 hodżinach wot naß wſa, je ßo hakle ßredu 31. oktobra ſapoczała a bje ßo najſkere pſches ſaſymnenje ſałożiła. — W kajkej wulkej cżeſzi je nebocżiczki ſtejał, nebje jenoż ſ teho widżicż, ſo bje tak jara wele pſchewodżerjow, ale tež ſ teho, ſo bjechu ßo jeho wotßalhicża dla wſchelake ſpjewy cżiſchczake. Tež macżiża ßerbſka chżyſche jemu ßwój dżak ſa jeho wulke ſaßłużby wo ßwoje ſałoženje a ſa ßwjerne wedżenje macżicżnych należnoſzjow wopokaſacż a bjeſche teho dla macżicżny wuberk dwje palmowej hałoſy, na kotrejuż wobwjas bjechu njekotre ſchtucżki cżiſchczane a hewak woßebny, pjekne cżiſchczany żarowanſki ſpjew na jeho kaſchcż pòßłał.

Na wobjaſu ſtejachu tute ßłowa:

Swójba wjeleważena je wurudżena,
Zo jej zastarař so pominy,
Cyrkej, kaž tež šula je wosyroćena,
Přetož jeju wodżeř wocichny:
Wóćec njebjeski tón Jeho k sebi wza,
Wodżeř swěta Jeho nahle wotwoła.

Pře wše město dże duch żarowanja,
Dokelž jemu swěru służeše;
Lubjerad Wón wot prěńšeho ranja,
Hač hdżež ćemna nóc wšo kryješe,
Za Budyšin dżěłaše bjez přestaća:
Duž so na Njeho tak želnje spomina.

A tež Serbstwo jěre sylzy roni,
Nutyrnje wo Njeho żaruje,
A, hdyž so Mu k wotpočinkej zwoni,
Z hnutej wutrobu tak zdychuje:
Njech Ći płaći Bóh knjez w tamnej wěčnoſći,
Štož sy dżěłał za Serbow w tej časnoſći!

Żarowanſki ſpjew ma ßo tak:

Kajka, serbski Budyšino,
Tebje jima zrudoba?
Tebi, k nebju wzaty *Klino*,
Płače cyła Łužica.

Lěta młode zwjeselachu
Tebje z našim Lubjenskim,
Lěta zrałe towaršachu
Z Jakubom *će* předrohim.

Ty sy prawo zakitował
Wobhladnje a ryčeŕscy,
Budyšin sy pozběhował,
K radże stajnje hotowy.

Hdżež so zakóń zradżowaše
Před knježeŕskim wobličom,
Ryč *ty* serbsku podpjeraše,
Krónowany z dobyćom.

Narodni so přibližachu
Serbjo k *tebi* z dowěru,
Do swěrneje ruki dachu
Tebi Serbsku Maćicu.

Přećelow štó wupowjeda
Twojich po wšej krajinje?
Štó *ći* zwólnje khwalbu njeda
Dobroty a mudroſće?

Nano sprawny, wurudżena
Żeli swójba nadobna;
Mužo dobry, překrasnjena
Tebje wita mandżelska.

Ty sy hódnje dżěłał swěru,
Nosył ćeže zastójnske.
Nětk sy zašoł k wěčnem měru,
Sylzy praja: „Bože mje!“

Dopisy.

S Drežđjan. Dotwarena podjanſka żyrkej w Nowych Drežđjanach budże najſkere w tym mjeßazu poßwjecżana; bjerhlje ßu tej nimalje hotowe. — Wjeża abo tórm evangelſkeje ßwjatotrojicżneje żyrkwje ßo ſpjeſchnje poſbjehuje, tola ljetßa dokonjana bycż nemóże. — Khora żona je ßebi pola naß żiły pſcherjeſała, bu pak pſchi żiwenju ſdżerżane. We „Wulkej Sahrodži“ bu pekarſki morwy namakany, kiž je ßo pecża neſbożomneje luboſzje dla ſatßjelił. Druheho pekarſkeho ßu nize Drežđjan pola Bohowa (Ubigau) tepeneho ſ Łobja wucżahnyli. Ssydomnaty ſaŭdżeneho mjeßaza pak je ßo na ßwojim 20. narodnym dnju młody cżłowek, Otto Ludwig ſ Polenz, ſhubił, kiž bje wucżomż prjeneje klaſſy w Blochmannſkim gymnaſiu, hdżež mjejeſche dobru khwalbu. Wón je na pomenowanym dnju pſchecżiwo ßwojim towarſchom żylje tajki był, kajkiż hewak, neje też niczo prajił, jo by nochżył ſaßo pſchińcż; wróciłł pak ßo wjazy neje, runjeż ani cżaßnika ani penes ßobu wſaż

nebje. Tak dha ßo ſda, ſo je njehdje k neſbožu pſchiſchoł, nech je ßo pſchehladał, abo nech ßu jeho nadpadnyli. Tón ßamón weczor wokoło ½9 ßu rybazy kruch niže Drežđan pſchi Łobju abo na Łobju njekajke wołanje ßłyſcheli a ßo ſ cjołmom tam puſchczili; pytnyli pak nikoho a niczo neſßu. Polenzowaj ſtarſchej ſtaj we wulkej ſrudobi a cźiwiloważej newjeſtoſći. — Sakſonſka ma tu khwilu 93 nalutowańjow ſ 8,616,937 toleremi ſhromadneho ſamójenja. — W mjeßazu winowza je 5700 zuſych w naſchim mjeſći nozowało; wot noweho ljeta wſchjech hromadźje 62,608. — Sswedżeń reformazije bje, kaž zyły mjeßaz, rjany miły dżenß tydżeń dopołdnja pak ßnjehowe metelje ſejhrawacź poczachu, a hdyž po wobedźi ſ mjeſta wuńdżechmy, dha naſchu dalſchu horatu wokolinu ſ bjełym poßleſchczom wodżetu wuhladachmy. Schimana Judy wſchak bje hižom nimo, a duž dha dyrbeſche bórſy rjekacź: „Khowajcze kſchudy, łamajcze kije, wobuwajcze ßo cźrije, tykajcze rukajźy!“

Wobraſy ſe žiwenja.

V.

Njekotrych nedźel w, mój pſchecźelo, je ſaſchło, ſo wſchelakich ſadźjewanjow dla k tebi ryczał nejßym. Ja na tebe ſabył nejßym, to ſ teho widźiſch, o dżenß ſaßo k tebi ryczu. Ty mi ſa ſło nejmjeješch, ſo moje dżenßniſche ßłowa zyłje hinaſkſchu wjez naſtupaja, hacź ta bjeſche, wot kotrejež ßym hewak ryczał. Wſchelake naſhonenja a ryczje, kiž ßym cźinił a ßłyſchał, me k ſjehowazym ßłowam nucza. Duž poßłuchaj, wopomń a wſmi je k wutrobi.

Tebi je tola ſnate, ſo naſch wulźv, horzo a wutrobnje lubowany kral, **Bedrich Auguſt**, 9 auguſta łoniſcheho ljeta na jara żałoßne waſchnje ßwoje, wjeſźe wſchitkim ßwjernym Sserbam drohe żiwenje ſkonczi. Wele ßylſow je ßo roniło, jako ßo tuta ſrudna powesź w ßerbſkim kraju roſpſcheſzeraſche, a wele ſdychowanjow a ſtorżbow bjeſche kołowokoło ßłyſchecź. To dźiw nebjeſche; pſchetoż ſchtó jeho nebjeſche lubował, teho miłeho, ſprawneho **werčha**, teho **pſchecźela** kóždeho ßwojich poddanow, teho **troſchtarja** wele tawſynt ſrudnych, teho rany wobalażeho a ßylſy trjejażeho **dobroczela**?

Wón je ßebi rjany wopomnik hižom ſtajił we żyłym ßwojim kraju a we wutrobach wſchitkich ſprawnych, ßwjernych poddanow, kotrymž wy ßłuſchecźe, ßerbſzy bratſja a ßotry. Wón waß teho dla tež we wótzowſkej wutrobi noſcheſche a waſcha khwalba pola neho nebjeſche ßnadna.

Ta ſ luboſźju pſchecźiwo temu **nebocźicź-kemu** ßo horjaza a dżaka polna wutroba jeho poddanow je ßebi pak tež njetk prjódk wſała, temu we tym kneſu wotpocźoważemu kralej jene ſjawne wopokaſtwo ßwojeho neſapomnecza ſtajicź; jedyn wopomnik, kiž by doſtojny był ſjawne ßwjedzenje wotpołożicź wot teje luboſźje, kotruž wón wužiwaſche.

Präſidentaj naſchich, we poßlenim cżaßu ſhromadżenych, komorow ſtaj pißma do żyłeho kraja ſ tej próſtwu poßłałoj, ſo bychu ßo dobrowolne dary k tajkemu wopomnikej ſhromadżowali. Tež najmeńſchi dar luboſźje budże ſ wulkim dżakom horjewſaty. We naſchim mjeſći mózeja ßo te dary pola kneſa mjeſchczanoſty **Starki** a pola k. **Techela** we waſy wotedacź.

Ja dźiech wóndanjo tež, ſo bych mały dar na wołtař luboſźje położił a widźich a błyſchach pſchi tym ſe ſpodźiwanjom, ſo tak mało mojich ßerbſkich bratrow hacź dotal tam pſchiſchło bjeſche, njeſchto k podperanju teho dobreho prjódkwſacza ſkicźicź. Po mózności, Sserbjo, ßym waß ſaſtupował a ſamolwjał, wuprajo, ſo je wam wjeſźe ta wjez neſnata, ſo niczo wo nej ßłyſcheli nejſſe, hewak byſchcze wy wjeſźe tež pſchikhadźeli, pſchetoż ja waſchu luboſź k temu neboczicźkemu ſnaju.

Ja ßo nadźiju, ſo nebudźecze moje ßłowa k hanibi ſcźinicź njetk, hdyž je wam ta wjez ſnata. Abo nedyrbili wy, ßerbſzy wobydlerjo Łużizy, dżenßniſchi dżeń mały dar wyſche mjecź? Wy, kotrychž je tón knes bohatſcho żohnował, dyžli wele njemſkich bratrow? Neje wam niczo na tym leżane, ſo budże waſche meno pſcht tutej ſkładnoſći ſ khwalbu, kaž pſchi druhich ſkładnoſźjach, menowane, abo nic? Ja to newierju. — —

Sserbſzy bratſja, wſmicze moje ßłowo ſ tajkej luboſźju horje, kaž ßo wam praji. Pſchińdźcze tež wy, ßwój dar woprowacź a ßwoju luboſź k temu neboczicźkemu ſjawnje ſjewicź. Wulkich darow wſchak treba neje; nichtó ßo netreba hanibowacź, hdyž mólcźi dar pſchineße.

Schtóž do mjeſta pſchińdźe, móże ßwój dar pola horkach pomenowaneju kneſow, abo tež we Ssmolerjowej kniharni wotedacź. Wot tajkich, kiž do mjeſta nepſchindu, budźe wjeſźe kóżdy knes duchomny a weßne rychtař dary k daliſchemu wobſtaranju horjewſacź.

Ja chzu wam pſchichodnje powedacź, kajke płody ßu moje ßłowa pſchineßłe. Daj Bóh, ſo bychu weßele byłe. Haj, daj to Bóh! *†*

Amerikanſki liſt.

Wot F. E. Miſnarja.

(Pokračowanje.)

S Dearborna wróczichmoj ßo pſches Cincinati, Philadelphiu ſaßo do New-Yorka. Cźi wſchitzy farmarjo (burjo), ſ kotrymiž ryczachmoj mjenjachu, ſo budźa dawki po cżaßu w Amerizy hiſchcze wetſche. — Pſcheßwjedźił ßym ßo ja, ſo bjechu tam ljetuſche żnje jara rjane; łonſche ljeto ßu pak jara hubene byłe. Tola neßmje jedyn wjericź, ſo tam be wſcheje prózy roſże, pſchetoż

tón farmař, kiž je hižom njekotre ljeta ßwoje polo nehnojene wobßywał, dyrbi je njetko tež hnojicž, jeli chze ßo dobrych žnjow nadžecž. A potom ma wón s pschedawanjom ßwojich płodow wele prózy, dokelž dyrbi je daloko ßłacž a najbóle po hubenych puczach. Wysche teho dyrbi wón dźjełaczerjow droho płaczicž, pschetož dobry dźjełaczeř ma na žnjach 1 dollar (1 tl. 12 nßl.) na dźeń, hewak pak jenož 6 schillingow (1 tl.). Sa tajku sdu dyrbi pak wot skhadźenja ßłónza hacž do sakhadźenja pod palatymi jeho pruhami dźjełacž, s wuwsaczom pschipołnja wot 12 hacž do 1 hodźiny. Cźjeßlje a murerjo dostawaja na dźeń 2 hacž 2½ dollara sdy a namakaja w mjestach pschezo dźjeło. Ale jjedž je wschudźom jara droha, pschetož sa ßnjedanje, wobed a weczeř płaczi ßo 6 schillingow a sa nóznu hospodu 2 schillingaj, tak so dyrbi jedyn wschjednje jenož sa to 1 tl. 12 nßl. dacž. Hdyž tež ma tam dźjełaczeř wetschu sdu, hacž w Europi, dha ma tam tež wetsche wudawki. K ßnjedanju dostawa jedyn mjaßo, khofej a majßowy khljeb abo tež rżany abo pscheńczny khljeb, ale tón rjedko; k wobedej mjaßo a warenje a weczor mjaßo a thej. Drasta je tež jara droha, ale najdróžscha wjez je ßad, pschetož sa 1 kruschej abo sa 1 jabłuko dyrbi jedyn dwaj zentaj (1 nßl.) płaczicž. Ssadowe schtomy nimaja tam tak rjany ßad, kaž w Europi, czohož dla ßo s Europy wele ßada do Ameriki na pschedań wosy. Khježje w mjestach ßu najbóle po europiskim waschnju twarene, ale farmařske abo burske domy ßu s drewa s 1 stwu a komoru, jara husto pak bes schpundowanja. Tsjecha je ßłomjana, druhdy tež deskowana. Khachlje jedyn jara rjedko trechi, pschetož farmarjo warja psched khježu w kótliku, kiž na njekajkej žerdźi wißy. Tola namaka jedyn pola bohatschich farmarjow tež ljepsche, ale tež pschezo drewjane khježje, kiž ßu bóle wuhładkowane a wobhjeblowane, ale teho dla tež jara drohe.

(Přichodnje dale.)

Kak
Hans Depla
a
Mots Tunka
rozom
wótřitaj
a
ludźi pódła
škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Praj wschak mi, Motso, schtodha je hladawka?

Mots Tunka Hladawka to je bryla.

Hanß Depla. Hlaj wschak tola! Wjesch dha mi njetko hudanczko se 44 cźißła Serb. Now. wuhudacž, kiž rjeka: Kajke woko nesneße žanu hladawku?

Mots Tunka. O haj, to je kurjaze woko kiž ma jedyn na nosy. — Ale praj dźje mi wuhudanje druheho tam stejazeho hudanczka: Schto dźe psches płoty a necźini žanu haru?

Hanß Depla. Nó, to wschak je mjeßaczk.

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 8 h. — m.; dopołnja 11 h. 20 m.; popołnju 1 h. 40 m.; weczor 6 h. 45 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 20 m.; dopołnja 11 h. 10 m.; popołnju 4 h. 15 m.; weczor 7 h. 50 m.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 7. novembra: 1 Louisd'or 5 tl.

12 nßl. 4⅞ np.; 1 polnowažazy cžerweny skoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 91; 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.
Spiritus w Wrotßławi 15 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Podjanska cyrkej: Mikławsch Hantusch ſ Kameneje pola Radworja, ſ Marju Młynkez ſ Daliz.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Helena Berta, nem. dž. ſe Židowa. — Marja Madlena, Handrija Kudželje, wobydlerja na Židowi, dž — Hana Hańja Thereſa, Korlje Auguſta Hemvla, khježerja na Židowi, dž. — Jan, Michała Bartſcha, wobydlerja pod hrodom, ß. — Hana, nem. dž. ſ Cžichonz.

Zemrjeći:

Dżeń 24. okt., Jan Guſtav Adolf, Jana Krawza, dotalneho wobßedžerja winizy pod Budyſchinom ß., 9 m. — 26., Madlena, rodž. Glücklichez, Jana Deutſchera, khježnika w Dobruſchi, mandželſka, 45 l. 6 m. — 27., Marja Saloma Holanez, wobydlerka na Židowi, 32 l. — Emilia Madlena, Auguſta Bartuſcha, wobydlerja na Židowi, dž., 6 l. — 29., Marja Madlena, Handrija Kudželje, wobydlerja na Židowi, dž., 10 hodžinow. — 30., Handrij Hilbenz, wumeńkař w Bórku, 72 l. 11 m.

Nawěſtnik.

Pſchi mojim woteńdjenju (21. oktobra) ſ nanoweho domu nemjejach tak wele khwilje, ſkładnoſzje a tež niz mozy, ſo budžich ja wſchitkim mojim pſchecjelam a ſnajomnym moje wutrobne bożemje prajicz móhła. Teho dla ſtane ßo to dżenßa, moji lubi, pſches tutele rynczki w Serb. Nowinach.

Najprjódzy wutrobny dżak rychtarej a ſchulſkemu prjodkſtejerej Janej Schuſterej ſ jeho mandželſkej a dżjeczjimi w Starym Lubanju ſa tón rjany dar a ſa te poßlene luboſne pißmiczko, kotrež mi wón ßobu na pucj dawaſche.

Tak tež wutrobny a luboſny dżak młodym holzam w Mocholzu ſa te rjane a kraßne pletwy a wjenzy, ſ kotrymiž ßu wone wonkhod ſ domu mojich ſtarſchich tak kraßnje a renje wupyſchike a zyły wonpucz ſ dwora ſ kwjetkami a halozkami poßypałe bjechu.

Mojeje wutroby ſaczucja bjechu tam tak wulke, ſo mój ert žane ßłowa nemjejeſche, ſ kotrymiž budžich Wam tehdy ßwój dżak wuprajicz móhła; wſchak wy ßame widžiſchcze, kak cžežko mi tam bjeſche, ſo mózach ljedom ßwojimaj lubymaj ſtarſchimaj bożemje prajicz a jeju wokoſchecz. Teho dla wſmicze dżenßa mói ſapoſdżeny, ale pak tola wutrobny dżak hiſchcze ſ daloka wote mne ſ luboſzju horje: wſchitka waſcha cžeſz a luboſz cžini dżenßa a budże hacz do najſpóſniſchich cžaßow mojej wutrobi derje cžinicz.

Ja budu ßo huſto ſ wutrobnej luboſzju na waß dopomnecz, a ßo weßelicz, hdyž budu wot waß ßłyſchecz, ſo ßo wam derje dże. — Tak ſdžerž waß Bóh we luboſzi, we mjeri a tež w jednoczi hiſchcze dołho ſ mojimi tam ſtarſchimi!

Budžcje tam bożemje w Mocholzu,
Tón knes budž ſ wami w Lubanju,
Tón knes waß žohnuj we Napaczu,
Tón knes daj mjer we Pupliku,
Tež Boża hnada w Samoſtach
Nech woſtane tam kóždy cžaß,
Bóh w Schtyrjoch Dubach rosßwjecz waß
A daj wam póſnacz hnadny cžaß!
Wy ſtari, młodži hromadžje,
Wy wulzy, mali, bohaczi,
Wy khudži huſto ſazpeni,
Wy ſtrowi, khori, nemózni:
Tón knes budž ſ wami ſe wſchjemi!

W Budyſchini, 23. oktobra 1855.

Hana Köhlerjowa,
rodž. Brühlez.

Powſchitkomne ſawjeſzjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saručžazy ſond towarſtwa **Zidnacz millionow 500,000 ſchjeßnakow dobrych penes.**

Wetſchi dżjel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſkót, wumłócżene žita atd. atd. pſcheczżiwo wóhnju ßo tunich twerdżje poſtajenych prámijach.

Dopłaczowanja ßo ženje žadacz nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bes wotczehnenja w tych ſamych peneſach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſticza towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na žiwenje cžlowekow. Sawjeſzenja pucżowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchje požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petan,** wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

Jena khježa na Delnym Židowi s 3 stwami a sahrodu je na pschedań a je wscho dalsche pola k. landrychtarja Zieschanka shonicz. 200 tl. kupnych penes móže stejo wostacz.

K dobroczjiwemu wobkedžbowanja.

Dokelž je ßo w nowischim czaßu zokorowa płaczisna tak wulzyschnje powyschiła, dha ßmy s nowa nusowani, wot dzenßnischeho dnja szjehowazu płaczisnu postajicz:

Raffinad, ff. punt po 80 np.
Raffinad, f. punt po 72 „
Melis, f. punt po 64 np.
Melis, ordin. punt po 60 np.
Farine, žołty a bjeły, punt po 48 hacz 60 np. po dobroszi.
Syrop, punt po 40 np.

schtož tudy najpodwolnischo wosjewjamy.

W Budyschini, 8. novembra 1855.

Wschitzy pschekupzy.

Ssuche brunizowe pazy

ßu na pschedań na brunizowych podkopach w Jeschizach a dawa kupowarjam wschu rosprawu stejgać **Jakob** w Dalizach.

Drewowa aukzia.

Ssredu 14. novembra rano 9 hodzinach budže wulka dzjelba khójnowych dołhich hromadow na holeschowskim revjeru na pscheßadzowanje pschedawanych. Na kupenje smyßleni maja ßo w postajenym czaßu na Wajserez ladach pschi minakałskich mesach nutsnamakacz.

W Neßwaczidli, 7. novembra 1855.

Po porucznoszi **Dittrich**, hajnik.

Wosjewenje.

Na ryczerkubli w Ssmoczizach steja njetko njekotre k wotkubłanju khmane wotstajene czelata woprawdziteje hollandskeje raçy na pschedań.

Dzeń 9. novembra 1855. **Sarjadnistwo.**

Psche kóždy sestareny kaschel,

psche bolenje na wutrobi, psche dołhol euut dybawosz, schijubolenje, sažwanje płuzow je tón wot medizinalskeho radziczela knesa Dr. Magnußa, wokreßneho fysikußa w Barlini

Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl pół 1 tl. — approbjerowany **bróstowy syrop** — Płaczisna: 1/1 bl. 2 tl. pół 1 tl.

ßrjedk, kiž ßo w mnohich padach a stajnje se spokojazym skutkowanjom nałožowasche. Tutón syrop skutkuje hnydom po prjenim nałožowanjom woßebnje, pschedwschitkim pschi saßakłym a jachlokaschelu, spjechuje wukhad krakow, pomeńschi łoskotanje w schiji a wotstroni w krótkim czaßu kóždy najßylnischi kaschel, tež tón pschi ßuchoczini a saczjeri krejwróczenje.

Sa Budyschin a wokolnosz pschedawa jón jeniczzy **hrodowska haptyka.**

Ssmolerjowa kniharnja

wosjewja s tutym najpodwólnischo, so wona njetko wschitke požadane **knihi, czaßopißy, musikalije, semske kharty a wobrasy** tunjo a ruczje wobstara.

W Ssmolerjowej knihařni ßu k dostaczu:

Sserbske baßnje, ßwoj mu wulzy lubemu ludej podate k wužitku a k sabawenju wot H. S. 2½ nßl.

Nedzela. Krónowany piß w. B. Schwerina. 2½ n.

Sserbske horny Łužizy. Statistika wot E. B. Jakuba a J. Kuczaoka. 8 nßl.

Bibliske stawisny aby historiski wuczawk stareho a noweho testamenta. Wot J. Bartka a K. E. Pekarja. 10 nßl.

Zandzenu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	7	15	6	25	7	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	9	15	8	10	9	7½	Jahły	8	10	—	—	8	5
Jeczmeń	4	25	4	15	4	20	Hejduschka	6	—	—	—	5	25
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	10	1	2	1	5
Hróch	7	15	—	—	—	—	Kana butry	—	14	—	12½	—	13

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kraju pósće 7½ nsl.

Čisło 46. 17. novembra. Lěto 1855.

Wopschijecjje: Swjetne podawki. S Praskowa. S lubiskeje strony. S Budyschina. Dopißy. Amerikanski list. Pschednoschk, dżerżany w shromadżisni budyskeho gustawadolfskeho towaństwa. Hanß Depla a Mots Junka. Cjahi salskoschles. żelesn. Zyrkwinske powesżje. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. S Lipska pišaja, so je ßo tam kralowska prynzeßyna Amalia, kiž bje na wobjemaj wocżomaj na bjelmo woßlepiła, wot tamneho profeßarja Dr. Cocciußa operirowacj dała, schtoż je ßo tak derje radżiło, so wona njetko saßo widżi. Dr. Coccius je sa to wot kralaz albrechtiski rjad abo orden dostał. — Wot 15. tuteho mjeßaza żelesniczne cjahi saßo trochu hinak khodża a chżyli naschi cjitarjo teho dla na to mjestno w naschich nowinach pohladacj, hdżeż to wosjewjamy; tam budża spomnene pschemjenja widżicj móż. Nóżne cjahi ßu tež saßo srjadowane. — Bajerski prynz Ludwig je wóndanjo do Drażdżan na wopytanje pschijeł. — W Budyschini bu 13. novembra kraloweje narodny dżeń wot wojerskeje hudżby pschez reveillu ßwjecżeny.

Prußy. Hacj budże kral ßejm abo landtag 26. novembra ßam wotewrecj, neje hischcże wjeste. — Danski kral bere wot wschitkich łódżow, kiž mórsku wuscżinu, sund pomenowanu, do a s naranscheho morja jjedu, khjetro wulke zło. To nochżedża ßebi pschekupży wjazy lubicj dacj a duż budże, woßebje na nuczenje Amerikanarjow, w danskim hłownym mjesżi Kopenhagenu shromadżisna wotdżerżana, na kotrejż smjeje ßo wukupenje tajkeho zła wucżinicj. Pruski kral poszele na tutu shromadżisnu tež póßłanza. Sundske zło je danskemu kralej sańdżene ljeto na 2 millionaj toleř wuneßło a wón budże ßo teho dla wjesżje jara saperacj, preby hacj je spuschczi. — W sapocżatku tuteho mjeßaza bje 7 ljet, so je minister Manteuffel ßwoje wyßoke sastojnstwo nastupił a je sbożomnje a k ljepschemu kraja wedł. Woßebje khwala jeho, so ßo ani pschez pschecżelniwosż Rußow ani pschez hrożenje Franzowsow neje sawesż dał, ale na to dżerżał, so ßo pruske knjeżerstwo na wójni wobdżjeliło neje. Wón je teho dla wschelake khwalaze a djakne listy dostał. — Zyrkwinska kollekta, kiž ßo sa tych skladowasche, kiž buchu loni pschez powodżenje rjeki Odry wobschkodżeni, je 17,422 tl. wuneßła. — Franzowski póßłanz Bourqueney je wóndanjo na ßwojim pucżu do Wina tež Barlin na krótki cżaß wopytał.

Rakußy. Khjeżor je ßo khjetsje do Trjesta podał, dokelż bje tam jeho bratr, arzywójwoda Max nesbożje mjeł. Tón wesesche ßo menujży se ßwojim adjutantom 7. t. m. we wosu, do kotrehoż bje nowy kóń sapschehneny. Wón konja ßam sa cjahadła dżerżesche, hacj ßo tón na jene dobo s jeneje hórki delje spłóscha a grat rostorhawschi cjekasche. Adjutant sbożomnje s wosa skocżi, ale wójwoda Max slecja s hłowu tak ßylnje do jeneje murje, so sa morweho leżo wosta. Hakle sa hodżinu pschińdże saßo trochu k rosomej a hakle 10. t. m. bje najwetschi strach nimo. — Rakuske, w Galizyji stejaze, wojsko budże wo 20,000 muży pomeńschene.

Franzowska. Khjeżor je gardu, w Krymi wojowaju, domoj powołał. Teje ßameje bje tam njehdże 8000 muży. — Oberst Pajol, s Krymy pschischedßi, je njeschto ruskich w Sebastopolu a w Kinburnu dobytych khorhojow khjeżorej pschineßł. — W Parisu ßo poweda, so general Can-

robert, kiž je wot khjeżora k ſchwedſkemu kralej pósłany, na ßwojim dompuczu też do Barlina pſchińdże. — S cżorneho, każ też ſ naranſcheho morja ßu franzowſke łódżje domoj powołane a ſda ßo po tajkim, ſo ßo tam hakle pſchichódne naljeto wójna ſaßo ſ wetſchej mozu powedże.

Jendżelſka. Pſchi wulkej hoſzini, kiž ßo wóndanjo k cżeſzi noweho londonſkeho mjeſchcżanoſty dżerjeſche, prajeſche miniſter Palmerſton, ſo Jendżelcżenjo ſ Rußami predy mjer cżinicz nebudża, hacż cżi do teho neſwola, ſchtoż ßebi woni żadaja. — W ſapoczatku dezembra pſchińdże ſardinſki kral do Londona na wopytanje.

Rußowſka. S Odeßy piſaja, ſo je khjeżor Alexander tamniſche, 22,000 muży ßolne wójſko 4. novembra wobhladował a ßo potom ſaßo do Nikolajewa podał. — Rjeka, pſchi kotrejż Nikolajew leżi, menuje ßo Bug a tuteho rjecżniſchcżo ßu Rußojo ſ podnurenymi ſtarymi łódżemi ſaracżili. Tak ßu też ſ rjecżniſchcżom rjeki Dnjepra, na kotrymż Cherſon leżi, ſcżinili a nadżijeja ßo ſo njetko nepſcheczeljo nebudża po tutymaj rjekomaj jjeſdżicz móz. — Jendżelſzy wojazy ßu wóndanjo dobyty Kinburn wopuſchczili a ßo do Sebaſtopola podali. Na jich mjeſto ßu Franzowſojo ſtupili a marſchal Pelißier woſtewja, ſo bu w Kinburnu 1 general, 40 wyſchich a 1380 woja'ow ſajatych, każ też 174 kanonow, 25,000 kulow a 120,000 patronow dobytych. — Franzowſojo ſmeja tutu ſymu, hacż runje njeſchto wójſka domoj dje, w Krymi pſchezo hiſchcże 150,000 muży ſtejo. Woni, każ też Jendżelcżenjo hladaja ſa tym, kak bychu ßebi ßwoje ſymſke wobydlenja nanajljepe pſchihotowali. Pſchetoż dokelż w połonſchej wot nich dobytej ſtroni Sebaſtopola teho dla bydlicz nemóża, dokelż tam ſkoro wſchudżom rußowſke kulje ſ połnóżneje ſtrony doßahaja, dha budża nimalje tam ſymu pſchjetracz dyrbecz, hdżeż ßu loni pſchebywali, jenoż ſ tym rozdżjelom, ſo ßu ſe wſchjem wele ljepe ſaſtarani. — S wetſchimi wójnſkimi kußami je drje w Krymi do pſchichodneho naljeta kónz, tola pak ßo ſda, ſo chzedża nepſcheczeljo po móżnoſzi połnóżnu ſtronu Sebaſtopola wobtſjelecz.

Ze Serbow.

S Praſkowa. Sańdżenu póndżelu bu w tudomnej Petzoltdez brózni wobwißneny muż namakany. Schtó je był, to newedżichu, a wón bje njehdże 50 l. ſtary a dobru burſku, móhł rez nowu draſtu wobleczeny, peneſy pak żane pola neho namakali nejßu.

S lubijſkeje ſtrony. Jenu nedżelu dopołnja pſchińdże bojeneje tudomneje korczmy młoda derje wuhotowana żónſka kiž ßo ſa babu ſ horneho Cunnersdorfa pola Łubja wudawaſche a proßy jenu domjazu dżówku ſa kmotru k njekajkemu wulkemu faktorej, ſ menom Hipelej, do Horneho Cunnersdorfa ſ tym pſchiſpomnjenjom, ſo też jejny dobry ſnajomny ſ Ł. ſ kotrymż je trochu pſchecżelſtwo, ßobu ſteji, każ też hiſchcżen dwaj druhaj młodaj poraj ſ tamneje wokolnoſzje a k ſcżiſnam — pſchichodnu ßredu — ſ kórejtu po nju pſchińdu, ſcżiſna budża jara woßebne a weczer bol. Na to praſchenje, hacż jadyn liſt wot nana teho dżieſzja nima, wudawa wona, ſo je we hornym Cunnersdorfi to waſchnje, ſo baba dwje hodżini we wokolnoſczi pſches liſty neproßy. Też wuczehne wona knizku ſe ſaka — nebeſki liſt ſmenom — kiž modlitwy do, pſchi a po ßw. kſchcżenizy wopſchija. Nichtón dale na tej wjernoſzi a ſprawnoſczi, też ßamón runje pſchitomny k. wucżeł ſ Ł. niz, nedwjeluje. Jako bje ta żónſka poßnjedała, powobedowała a ßwój dar doſtała, cżehniſche wona wotßal. Ta nowa młoda kmótra nemjejeſche niczo nuſniſche hacż ßwoju draſtu a pychu k tym woßebnym ſcżiſnam ßwjeru pſchihotowacz a pſchikupowacz. Pſchi tym trechi wona ſe ßwojim ſpomnenym ßobu kmótrom ſ Ł. hromadu. Bohu ſkorżene! tón ani wo żanym kmotſtſtwi, ani wo żanym faktoru Hipelu we ßwojim pſchecżelſtwi newje a ta ßlubena kórejta hiſchcżen dżenßa pſchijjeła neje. —

S Budyſchina. Sońdżenu ßobotu bu pola pſchiboha w Sprewi wjeſta Dobrizez ſ tudomneho mjeſta tepena namakana.

Dopisy.

S Dreżdżan. Młodeho Polenza ßu pola Wildberga wóndano morweho ſ Łobja wucżahnyli, ale bes ropera a bes mjezy, ſa kotrymajż njetko

naſche polizajſtwo ßljedzi, dokelž ßnadz by ßo takle póſnacz dało, na kajke waſchnje je žiwenje ſhubił. — 5. a 6. dżeń naſymnika dżerjachu ßo pola naß w Bedrichowym mjeſzi ſkocjaze wiki, na kotrychž bje 377 koni ſe ſakſonſkich, hanoverſkich, mecklenburgſkich a danſkich krajnych koblerńjow, 93 wołow, 42 kruwow, jenoż 17 ßwini, 361 proßatow a 3 koſy. Wuberny kón k jjechanju pſcheda ßo ſa 200 toleri, rjany kóń do woſa ſa 35 louisd'orow; ljepſche woły płacjachu po 80—95 tolerjach, ſchpatniſche po 55—75 tol., kruwy po 30—40 tol., ßwinje po 5—15 tol., proßata po 3—5 tol. — Se ſkocjazeho woſa na drezdżanſko-lipſchcjanſkim dwórniſchczu czekny wóndano ſnembreny wół, kotrehoż hakle delka pola Łobja na polkupi doſzjeżechu a ſ wulkej prózu pſchewinychu. — Winizarjo naſcheje wokolnoſzje ßu winowe žnje dokonali, a ßu ſ zyła ſpokojom, dokelž ßu kicjje dobre, runjež jich wele neje. — Sdem powołany wyſchi dwórſki prjedař, dotalny lipſchcjanſki knes profeſſor Dr. Liebner, budże, kaž ßo poweda, pſchichodny pokutny pjatk ßwoje naſtupne prjedowanje dżerżecz. — Wóndano chzyſche ßo naſch kral ſe ßwójbu nedaloko mjeſta Pirny na czołmi pſches Łobjo pſcheweſz dacz, k kotremuž tež burſka holza ſ korbom khwataſche. Czołmař jej kiwny, ſo ßobu neßmje; ale kral, kiž ßo na tym dohłada, jej jo dowoli. Tak holza do czołma pſchińdże, ßydże ßo ſe ßwojim korbom pódla prynzeſſyny a djeſche na druhej ſtroni Łobja ßwój pucz, newjedżo, ſo je ßo ſ wyßokej kralowſkej ßwójbu pſcheweſła.

Amerikanſki liſt.

Wot F. E. Miſnarja.

(Pokračowanje.)

Hdyž jedyn teho dla ſ Europy do Ameriki pſchińdże, dha ma wele neluboſnoſzjow pſchewinycz, predy hacž ßo jenemu tam jenoż trochu ſpodoba. A czwiluja jeneho tam muſkity, ſchtoż ßu kuntwory, ale wetſche, dyžli naſche, kiž ludzi a ſkot we wulkich czrjódach nadpaduja a žałoßnje roskataja, tak ſo jedyn tam jara boloſne pucherje doſtane, hdżeż ßu jeneho kłóli. Hewak je tam tež newuprajomne wele ſczónwow, a kajzy hoſzjo to ßu, to drje moji czitarjo hižom wedża. Hady ßu w Amerizy wſchelake, tola ßu w połonſchich krajach ſtraſchniſche, dyžli w połnózniſchich.

Schtóž to wſcho ſwuczeny neje a ßo wſchelakemu dżiwnemu amerikanſkemu waſchnju wyſche teho pſchiwuczicz dyrbi, temu wſchak je czežko, ſo tudy do rjadu pſchińdże.

Se ſchulemi ſteji w Amerizy tež jara hubenje, pſchetóž nichtón netreba ßwoje dżeczi do ſchulje ßłacz, a huſto tež daloko a ſchjeroko žana ſchula ani zyrkej neje. Duž tež žadyn dżiw neje, ſo tam jedyn wele młodych ludzi namaka, kiž wo Bohu niczo newedża a tež žane ſchulſke wjedomnoſzje nawukli nejßu.

Tež ſteji ſ zyrkwinſkimi naležnoſzemi hubenje a nihdże nenamakaſch wjazy ſtronow abo partajow hacž w Amerizy. Tute ßu huſto jenoż njekajkeje ſwonkomneje wjezy dla naſtałe a ßu wina ſtajnych ſwadow.

Jenu nedżelu djjechmoj mój w Sanduſkyu do tamniſcheje evangelſkeje zyrkwje ke mſchi. Tam pſchiſchedßi widżichmoj pak, ſo bje najpredy djjeczaza wucżba. Po jeje ſkónczenju djjeſche tón wucżeć na khór, hdżeż jara małe byrglje ſtejachu a hrajeſche na tych ßamych njekotre kuſki, hacž bjeſche ßo zyrkej po czaßu ſ nutrnymi napelnika. Jako bje wón to pytnył, wopuſchczi wón byrglje, na kotrychž jedyn druhi hracz poczża, kiž pak wele nemójeſche. Tón prjeniſchi djjeſche pak ſ wjeſtej doſtojnoſzju po ſkhodzi delje a woblecże ßo pſchede wſchitkimi kemſcheremi duchomnſku draſtu, khodżeſche potom tak dołho, hacž ßo ſpjewaſche, tam a ßem po zyrkwi, ſchtoż ßo namaj jara dżiwnje ſdaſche. Jako bje ßo ſe ſpjewanjom ſaſtało, dóńdże wón na kljetku a djerżeſche tam prjedowanje, kajkež mój hiſchcze nihdże ßłyſchałoj nebjechmoj, a natożeſche pſchi tym tajke ßłowa, kotrež ßo po naju ſdaczju ſa zyrkej nehodżachu. A dokelž wón ſ wulkej horliwoſzju ryczeſche, dha bje ßo bórſy jara ſhrjeł, tak ſo ßo khjetro poczeſche. To bje jemu najſkere wobczežno, duž ßo wón na jene dobo ſtejo na kljetzy ßwoju zyrkwinſku ßuknju wußlecże a prjedowaſche potom dale. Jeho prjedowanje bje pak tak hubene, kaž ßebi to žadyn europiſki kemſcher myßlicz nemóże a mój nemóżachmoj doczakacz, ſo by wón kónz ſczinił.

Tamni ludżjo, kiž daloko a ſchjeroko žanu druhu zyrkej nimaja, dyrbja teho dla ſ tajkimi hubenymi prjedaremi ſa lubo wſacz abo ßo kemſchikhodżenja woſtajicz. Teho dla tež ßo ſtawa, ſo tajzy, kiž w Europi pilnje ke mſchi khodżachu, zyrkej w Amerizy na ſtroni lezo woſtaja a wele ljet do žaneje pſchiſchli nejßu a pſches to we wutrobi ſtwerdnu. S zyła je ßo wutrobna twerdoſz w Amerizy jara rosſchjerika. Jako moj, na pſchikład, ſ Dünkirchena na jenu farmu w tamnej wokolnoſzi djjechmoj, wuhladachmoj ſtareho muża ryby wudżicz a dokelž bjechmoj trochu ſpróznaj, ßynychmoj ßo khwilu k nemu a praſchachmoj ßo jeho, kak dotho hižom w Amerizy bydli. Wón namaj wotmolwi, ſo je tam 1 ljeto a ſo ma tam tež dweju ßynow, kiž ſtaj hižom dołhi czaß w Amerizy. Wón powedaſche dale, ſo ſtaj jeho tutaj do Ameriki won wuwabiłoj, dokelž bjeſchtaj mjenikoj, ſo wón peneſy ßobu pſchineße. Ale dokelž temu tak było nebje, dha bjechu jeho wot ßebe wuhnali a wón dyrbeſche ßo ſ rybołojenjom žiwicz.

ſo by hłodu newumrek. A tajkich podobnych pſchikładow abo heremplow wjazy naſhonichmoj, hdy bychmoj je powedacj chzyłoj.

(Skónčenje přichodnje.)

Pſchednoſchk,

dżeržany w ſhromadżiſni budyſkeho guſtav-adolfſkeho towarſtwa,

6. novembra 1855.

(Na woßebne pożadanje wotczijſchczany).

Wyßokoczeſzeni knežja a lubi pſchecżeljo! Dżeń 6. novembra je ßmertny dżeń Guſtava Adolfa, nadobneho ſchwedſkeho krala, kiż ma niz jenoż w ſtawiſnach ßławnych knežerjow a wojowarjow wyßoke mjeſto, ale ßebi też w ſtawiſnach Bożeho kraleſtwa meno doby, kiż je a woſtane żohnowane, tak dołho hacj cżłowekożo w ßwjetli Bożeho ßłowa na ßwjeczi khodżicż budża. Strach ani jemu ani jeho ludej nehrożeſche, jako ßo po prjenich neſbożomnych bitwach 30ljetneje wójny wſcha proteſtantſka żyrkej w Njemzach k ſkażenju bliżeſche, ani ſa ßebe ani ſa ßwój lud nemożeſche ßo wón njekajkeho dobytka nadżijecj, jako wobſankny, ſ małym wójſkom ſatraſchnej pſchemozy nepſchecżelow evangelſkeje żyrkwje napſchecżiwo cżahnycj. Jenoż dokelż wón ſe ſhonenja ßwojeje ßamßneje wutroby wedżiſche, kak kraßna, kak ſbożnjowaza ta wjera je, kotruż chżychu evangelſkim bratram w naſchej wotczini wſacj; jenoż dokelż mjejeſche wutrobu ſa zuſu nuſu; jenoż dokelż ßebe wot Boha powołaneho dżerjeſche, ßwobodu evangelſkeje wjery, do najwetſcheho ſtracha ſaſtorcżenu ſ tuteho wumóż; jenoż dokelż wón w tutym pſcheßwjedzenju, ſo je ſ wyßokoſzſe powołany, ßwoju nadżiju na wſchehomożneho ſtajł; jenoż teho dla wopuſchczi wón ßwój tron, ßwój lud, ßwoju ßwójbu, wſchitko ſchtoż jemu lube a drohe bycj dyrbeſche, wutrajeſche w nerunej wójni, w kotrejż jeho huſto też cżi ranjachu, ſa kotrychż wojowaſche, a woprowaſche na poßledku ßwoje żiwenje ſa ſdżerżenje cżiſteje wjery evangelkija. Jeho newuſtawaza horliwoſż ſa bójſku wjernoſż wohańbja naß, hdyż chże nam ßwjedomnje liwkoſż pſchecżiwo nej porukowacj; jeho ßwjedżenje, ſo ma evangelſka żyrkej w ßwojej wucżbi pokład, kiż je wjazy winojty, dyżli wſche ſemſke ſbożje, nech naß wucżi, hódnoſż tuteho njetko huſto jara pſchepóſnateho pokłada prawje ſeſnacj; jeho luboſż k podcżiſchczenym wjery bratram nech naß wubudża, ſo bychmy wſchudże k pomoży hotowi byli, hdżeż ßo w naſchich dnjach evangelſke woßady w nuſy namakaja.

Dżeń 6. novembra je we wjeſtym ſmyßlu założeńſti dżeń guſtav-adolfſkeho towarſtwa. Jako bu mjenujży dżenßa pſched 23 ljetami 200ljetny wopomnenſki dżeń lützenſkeje bitwy ßwjeczeny, pocża lipſki ſuperintendent Dr. Großmann na to myßlici, hacj ßo to kraßne wotpohładanje, ſa kotrejż bjeſche wyßokoſmyßleny ſa wjeru wojowazy kral w ljeczi 1623 wojował a dobywał, neby też dżenßa dożpicż hodżiło, hacj runje też na wele ſmjerniſchim puczu, jako bje ßo pſched 200 ljetami ſtacj, móhło. Wón woſjewi ßwoje myßlje też druhim a hacj runje ßo na tym ßamym dnju też do ſkutka ſtajicż nemóżeſche, ſchtoż ßo nuſne a mózne ſdaſche, dha ſkutkowachu tola wot tuteho dnja woprawdżiczi pſchecżeljo proteſtantſkeje żyrkwje w cżichoſzi ſa to, ſo bychu ßo pſches dawanje darow luboſzje evangelſke woßady wot ſkażenja wumóhłe, kiż bjechu dla nedoſtatka ſwonkomneje pomoży w ſtrachu, ſo by je evangelſka żyrkej ſhubiła. A tak bu wo prawdżi dżenßa pſched 23 ljetami tón ſchtom ßadżeny, ſa kotrehoż wotnohu ßo tudy dżerżeej mamy. Tuton ſchtom je pod Bożim żohnowanjom wulki narоſtł a je cżim dłjehe cżim bohatſche płody pſchineßł. Dokelż ßebi myßlu, ſo budże njekotremużkuliż bes wami po woli, pſchehlad dotalneho roswicża a ſkutkowanja tuteho khwalobneho wuſtawa doſtacj, dha dowolam ßebi, waſchu kedżliwoſż na pſchiberanje guſtav-adolfſkeho towaŕſtwa pod wſchelakimi jeho ſadżjewkami wobroczicj a k temu krotku powejż wo pomożnych wjezach, kiż ßo tutemu towarſtwu hacj dotal doſtachu, kaj też mału rosprawu na dobytki, kiż buchu hacj dotal ſcżinene, pſchiwdacj.

S pilnej horliwoſżju dżełachu Dr. Großmann a jeho lipſzy pſchecżeljo ſa tutu naležnoſż; pſchetoż ljedy bjechu woni ſpóſnali, na kajkim puczu ßo jich wotpohładanje najljepe dopelnicj da, jako też 8. dezembra 1832 napominanje k dwajkroſchkowej ſbjerży ſa wuſtaw k bratrowſkemu podperanju khudych wjery bratrow woſjewichu. Tola jenoż w Lipſku ßamym namaka tuto napominanje hódne wobkedżbowanje. Ale bórſy ſta ßo pſchiſporenje. Też w Drażdżanach dachu ßo ſa tu wjez ſahoricz; a pod nawedowanjom a pſchedßydſtwom dwórſkeho prjedarja Dr. Käuffera ſałożi ßo wuberk k położenju żyrkwinſkeje nuſy proteſtantſkich woßadow ſ nutſka a ſ wonka njemſkich krajow. Wobej ſjenocżeńſtwi ſeſtajeſchtej njetko wuſtawki, kiż buchu 4. oktobra 1834 wot ſakſkeho knežekſtwa wobtwerdżene. Daliſche pſchiſporenje pak potom jara widżicż nebje; pſchetoż jenoż w Altenburgu ſałożi ßo pobocżne ſjenocżeńſtwo, a kak ſpróżniwje też prjódkſtejerjo ßwoje ljetne ſlicżbowanja woſjewjachu, dha nemójachu tola w dalſchich wokreßach dżjelbraczje ſa ßwoje dobroczjiwe wotpohładanje wubudżicj a ſe żelniwoſżju dyrbjachu pytnycj, ſo ſ nejakſkich krajow jenoż ſchpatne dary pſchikhadżachu. Duż wobroczichu ßo na proteſtantſke

werchi a nadzijachu ßo, pſches jich miłoſz, rosſchjerenje towarſtwa dobycz. S tym ſta ßo tez pjekne pſchiſporenje ßrjedkow; pſchetoz pruſki kral Bedrich Wylem III. pózła 100 tl. a ſchwedſki kral Korla Jan pſchikaſa w ßwojich krajach 6ljetnu zyrkwinſku kollektu, kiz 10,410 tl. 18 ßl. 4 np. wuneße, ale ſałożowanje nowych ſjenoczeńſtwow ßo neradzi. Wina neſporeho roſzenja bje ßnadz ta, ſo mjejachu ßo po wuſtawkach wſchitke pſchinoſchki kapitaliſirowacz, a ſo ßmjedzeſche ßo jenoz dań k podperanju pomozy potrebnych woßadow tehdy nałożicz. Duz bu w ljeczi 1841 zyła naleznoſz nenadzujizy k wetſchej doſpołnoſzi dowedzena. Jako bjechu menujizy w Lipſku hijom ſpósnali, ſo ma ßo to towarſtwo ljepe ſrjadowacz, buchu k temu tez pſches wuſtupenje muża nuſowani, kiz wo ſakſkim guſtav-adolfſkim towarſtwi ſ zyła niczo newedzíſche, a kiz bje pſches Boże dziwne wedzenje na tu ßamu myßliczku pſchiſchoł, kotruz bje pſched 9 ljetami Dr. Großmann w Lipſku ſapſchijał. Dr. Korla Zimmermann, welwójwodſki heßenſki dwórſki prjedar w Darmſtaczi, woſjewi menujizy na reformazijſkim ßwedzenju tuteho ljeta tak mózne napominanje na proteſtantſki ßwjet, towarſtwo k podperanju pomozypotrebnych proteſtantſkich woßadow ſałożicz, ſo ßo werchi a ludy daloko a ſchjeroko k tamu ſjenoczichu.

(Skónčenjo přichodnje.)

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wotřitaj a ludźi pódła škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Praj wſchak, Motſo, ſchto je to: Sobotu ſ karu do mjeſta jjedze, doma ma liſty na 12,000 tl. a tola duzy ſ pſchjerowa pije?

Mots Tunka. To ja newjem.

Hanß Depla. Dha hudaj!

Mots Tunka. Czakaj, czakaj! dha chzu tebi tez njeſchto k hudanju dacz, ſchtoz je mi wóndanjo pſchecjel Ff. pſchineßk: 7) Schtó jenoz je be wſchitkimi cłowekami Boże dżeßacz kaſnje dżerjał? potom 8) Schto pſches rjanu nohu dże? a ſtónczinje 9) Czeje dżiecżi ßu ßwojeho nana kſchczicz widżałe?

Hanß Depla. Bratſko, to je trochu wele na jedyn raz, poczakaj hacz ſa tydżeń, tehdy czi wuhudanje praju!

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždżan: rano 7 h. 37 m.; pſchipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; weczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; weczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodz. 4 min.

Penezna płaczizna.

W Lipſku, 7. novembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowazazy czerweny ſłoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 91; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 16 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Korla Bohuwjer Retschka, wobßedźeŕ wjetrnika we Wulkim Welkowi, s Hanu Khrystianu rodź. Höhnez, swudowenej Stóschowej se Splóska.

Podjanska cyrkej: Jan Kubiza s Khaßowa, s Marju Madlenu Rychtarez s Nowych Bobolz.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Handrij Bohuwjer, Handrija Bohuwjera Marczinka, wobydlerja na Żidowi, ß. — Marja Amalia Jana Augusta Jakuba, murerja na Żidowi dź. — Hana Khrystiana, Jana Reda, khjeźnika w Jeńkezach, dź.

Zemrjetaj:

Dźeń 3. novembra: Hańża rodź. Hilbeńzez, Jakuba Benziga s Bjełeho Kholmza mandźelska, 71 l. — 4., Bedrich Adolf Klin, Dr. jur. a prjeni mjeschczanski radźiczel w Budyschini, 62 l.

Nawěštnik.

✝

Wopomnik dźakomneje lubosće

na rów

lubowaneho, wysocy zasłužbneho česćedostojneho knjeza

Dra B. Adolfa Klina,

budyskeho měšćanskeho radźićela, inspektarja nad cyrkwemi a šulemi města Budyšina, předsydy towarstwa Maćicy Serbskeje, sobustawa postajeństwa łužiskeho prědarskeho towaŕstwa a t. d.

Zemrjeteho 4. dźeń novembra 1855,

stajeny

wot Sorabije w Lipsku.

Měj dobru nóc, Ty lubowany,
A wotpočink wot bolosćow,
Njetk do njebja sy zawołany,
Hdźež namkaš wjele přećelow,
Kiž přebywachu w lubosći
Tež z Tobu w našim towarstwje.

Měj dobru nóc, Ty zakitarjo
A přećelo Sorabije,
My Tebi, swěrny zastararjo,
Dźak přiwołamy wutrobny:
Hdyž ćěło budźe zahinyć,
My njeb'dźemy Će pozabyć.

Měj dobru nóc, Ty wuwołany
Dla Twojich wulkich zasłužbow,
Kiž z towaršemi zjenoćeny
Rad dźěłaše za přećelow
A skhowa krasnu horliwosć
Za Twoju lubu narodnosć.

Nětk božemje my Łužičenjo
Ći ze želnosću zawdamy
Na Twoju lubosć spominajo:
Kiž běše stajnje hotowy
Nam z nuzy wšudźe wupomhać
A z radu naš zwjazk zastarać.

Měj dobru nóc, Ty překrasnjeny,
Twój dom su jasne njebjesa,
Wot bójskoh' słónca wobswěćeny
Nětk namkaš płody žiwjenja;
Tam budźemy so wohladać
A bratrowscy so powitać.

Wutrobny a lubosny dźak dawa ßo s tutym temu, kiž je ßerbsku protyku wudźjełał a wudał a nech ßo jemu sa to dostane tudy, kaž tež w tamnej wjecznoszi najbohaczischo sarunanje, kaž tež sa to so je ßo w tajkim nastupanju po ßerbskej ryczi a po Sserbach dobroczjwje horjebrał.

Jedyn Sserb, kotrehožto jara sweßeliło.

Listownja (Brieftasche) s penesami bu sańdźenu ßobotu w Budyschini namakana a móže ßo po sapłaczenju wułoženych wudawkow saßo dostacź pola gmejnskeho prjódkstejerja Hetmana w Kubschizach.

Tón ßamy, kiž je ßobotu 27. oktobra bjertl czineneje hejduschki w khježi pola k. pschekupza Jakuba w Budyschini se ßwojej tam stejazej ßelu ßobu wsał, nech ju skere liepe saßo pschineße, hewak budźe na druhe waschnje pschecziwo nemu sakroczene.

Jeli chzył schtó tu knižku

Wandrowska Dróha

pschedacź, tón nech to we wudawaŕni Serb. Nowinow wosjewi.

Łucznu khorwajdu

kupuje a płaczi dobru płaczisnu sa nju

Robert Klemm

na žitnej haßy.

Koszje

po puntach a zentnarjach kupuje po najwyschej płaczisni w Budyschini na ßerbskej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Wosjewenje.

Na ryczerkubli w Ssmochczizach steja njetko njekotre k wotkubłanju khmane wotstajene czelata woprawdźiteje hollandskeje raçy na pschedań.

Dźeń 9. novembra 1855. **Sarjadnistwo.**

Pod rukowanjom woprawdžitoszje.

Dr. Borchardtowe arom.-mediz. selowe mydło (po 6 nßl.)
Profeßarja **Dr. Lindowa** vegetabilska žerdkowa pomada (po 7½ nßl. kruch.)
Haptykarja **Sperati'a** italske medowe mydło (w pakczikach po 2½ a 5 nßl.
Dr. Hartungowy chinaskorowy wolij (w stemplowanych bleschkach po 10 nßl.
Dr. Hartungowa selowa pomada (w stemplowanych tyglach po 10 nßl.

Dopokasane psches dołholjetne radostne dopokasma wschelakich nawukomnych pruhowanjow a praktiskich nałožowanjow, móža ßo horejsche privilegowane ßrjedki se sprawnym dowjerenjom do poruczazeho spomnenja dawacz; a budža ßo wjeszje wote wschitkich tych, kiž ßu je junkrócz nałožili, s woßebnym spodobanjom pschezo saßo trebacz. Prospekty aroswuczenja nałoženja darmo dawa, kaž tež tute ßrjedke ßame w **Budyschini** jenož ßam pschedawa **Wilh. Hammer**, w Bernarczizach **Hermann Einert**, w Biskopizach **Friedrich May**, w Kameńzu **Aug. Naumann**, w Lubiju **Korla Dümmler**, w Rakezach haptykař **Fecius**.

Kauzia. Dokelž weleljetne dobre meno pódla stejazych ßrjedkow skoro wschjednje = wschelake potwory a falschowanja = sałožuje, chzyli czeszeni kupowarjo naschich ßrjedkow niž jeno na jich husto wosjewene sapakowanje, kaž tež na mena: **Dr. Borchardt** (Kräuter-Seife), **Lindes** (Stangen-Pomade) **Sperati** a **Dr. Hartung** (Chinarindenoel a Kräuter-Pomade), ale tež na firmu naschebo nastupazeho jeniczkeho depositara w jenym mjeszi = k wotstronenju sjebanja = dobrocziwje ßwjeru kedžbowacz.

Powschitkomne sawjeszjaze towarstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieszi.)

Saruczazy fond towarstwa **Jidnacz millonow 500,000 schjeßnakow dobrych penes.**

Wetschi dźjel samóženja towarstwa je na kubła hypothekariszy wupožczeny.

Sawjeszenja na twory, maschiny, mobilije, skót, wumłóczene žita atd. atd. pschecziwo wóhnjn po tunich twerdźje postajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo ženje žadacz nemóža.

Policy w pruskich penesach, wupłaczowanja sa schkodowanje bes wotczehnenja w tych ßamych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow poskicza towarstwo woßebne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na žiwenje czlowekow. Sawjeszenja puczowazych kubłow na dróhach a želesnizach.

Wschje požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreßny agent sa Budyschin a wokolnosz.

K dobrocziwemu wobkedžbowanju.

Po naschim poßleńschim wosjewenju je zokor po nájnowischich rosprawach psche wschitke wotczakowanja w płaczisni tak pschiberał, so nascha pschedańska płaczisna wjazy w žanej pomjeri s njetzischej kupnej płaczisnu nesteji.

My ßmy teho dla saßo s nowa nusowani, wot dzenßnischeho dnja pschi dotalskim pschedawanju po tajkichle płaczisnach pschedawacz:

Raffinad, extraf. punt po 88 np.
Raffinad, f. punt po 80 np.
Melis, f. punt po 76 np.
Melis, ordin. punt po 72 np.
Melis, tołczeny punt po 72 np.
Farine, žołty a bjeły, punt po 64 hacz 70 np. po dobroszi,
Syrop, punt po 48 np.

schtož tudy najpodwolnischo wosjewjamy.

W Budyschini, 15. novembra 1855.

Wschitzy pschekupzy.

W Ssmolerjowej kuihaŕni je stara, wulka a se wschelakimi wobrasami wupyschena nürnbergska biblia na pschedań.

Dr. Whithowa wodźiczka sa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldźi w Thüringskej, s wjazorymi prilegijemi wyßokich wer̄chow poczeßena, wopokasuje ßo be wschitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami psches ßwoje sbożomne skutkowanje wschjednje jako najłahodnischa a najljepscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móże ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjesta pomoz sa ludźi na woczomaj bjednych

kóżdemu poruczecz. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi sahorenju, szeŕpnenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bjeżenju woczow, kaž tež pschi ßłaboszi po bjelu a płaczi bleschka s wułożowanjom jenož 10 nßl. a dźjeła ju jenož woprawdźitu **Traugott Ehrhardt** w Altenfeldźi w Thüringskej. — Skład sa Budyschin je w **hrodowske haptyzy.**

Großowe bróstkaramellje.

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k polóżenju dychanja, kaž tež k swarnowanju psched dybawoszju pschi sasymnenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóżdy czaß na pschedań. Eduard Groß w Wrótßławju.

S woßebje pschisprawnych selowych a rostlinowych wutkow s dźjelom najcziszischeho zokoroweho krystalla seßadźene

Dr. Kochowe

(k. pr. wokreß.-fysikuß. w Heiligenbeilu)

selowe bonbony

ßu ßo psches ßwoju dobrosz tež w tudomnej wokolnoszi najljepe dopokasałe a pschedawa je w originalnych tyskach po 5 a 10 nßl. stajnje woprawdźite w Budyschini Wilh. Hammer, w Bernarczizach Hermann Einert, w Biskopizach Fr. May, w Kameńzu Aug. Naumann, w Lubiju K. Dümmler, w Rakezach haptykař Facius.

Sańdźenu wutoru weczor bu pola raschowskeje korczmy ßljeborny dybsaczny czaßnik (Taschenuhr) shubeny. Sprawny namakař chzył jón sa dobre myto tam wotedacz.

Khjeża czo. 9 w Porschizach je s bróżnju a ßadowej sahrodu se ßwobodneje ruki na pschedań a móże ßo wscho dalsche shonicz pola Handrija Schneidera czo. 118 na Żidowi.

Hólczez sprawnych starschich, kiż ma potrjebne schulske wjedomnoszje a ßerbski ryczi, móże hnydom jako pschekupski wuczomnik w materialnych khlamach sastupicz. Hdźe? je shonicz we wudawaŕni Serbskich Nowinow.

Sajazij, kurotwje

a wschn druhu **dźiwinu** kupuje po najwyschej płaczisni **Unger,**

kłobukař a dźiwinukupowař.

Poredźenje.

Strona 356, rynczk 27b., dyrbi komma niz sady ale predy ßłowa „swěru“ stacz. — Rynczk 29 na kónzu staj semikolon a czitaj „k wěčnom' měru.“ — Mjesto s Meschiz cz. 45 czitaj: S Wujeżka.

Zańdźenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedźna. tl.	nsl.
Rożka	7	22½	7	—	7	15	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	9	25	8	17½	9	17½	Jahły	8	—	—	—	8	5
Jeczmeń	5	5	4	20	5	—	Hejduschka	5	25	—	—	5	25
Wowß	2	17½	2	10	2	15	Bjerny	1	5	1	2	1	5
Hróch	7	17½	—	—	7	10	Kana butry	—	14	—	13	—	13

Dowoz: 2050 kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral pósće 7½ nsl.

Čisło 47. 24. novembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wosjewenje. Sswjetne podawki. Se Židowa. S Wojercz. S Róžanta. Dopißy. Amerikanski list. Pschednoschk, dzeržany w shromadžisni budyskeho gustavadolfskeho towaŕstwa. Hanß Depla a Mots Tunka. Maczija serbska. Spjewy. Hudanczka. Czahi sakskoschl. želesn. Zyrkwinske poweszje. Nawjeschtnik

Wosjewenje
ministerstwa s nutskomnych naležnoszjow.

Zwikawska krajska direkzia je w nastupanju tak menowaneho bureau'a k rosschjerenju wužitnych wjezow w Lüneburgu warnowanje wosjewiła a to ßamo, kaž je szjehowajzy pod A. widzicz, wotczischczecz dała. Dokelž je ßo sa dobre spósnało, tuto wosjewenje sa zyły kraj wosjewicz, dha je ministerstwo snutskomnych naležnoszjow wobsankło, so ma ßo wone po §. 21 czischczoweho sakonja wot 14. mjerza 1851 w nowinach tam spomnenych a w draždžanskej, lipskej a budyskej krajskej direkzii wukhadžazych, k wotczischczenin wobstaracz.

W Draždžanach, 29. oktobra 1855.

Ministerstwo snutskomnych naležnoszjow,
Sa ministra: **Kohlschütter.** Eppendorf.

A.

Wosjewenje.

Wot njekotreho czaßa namaka ßo bes nawjeschtkami wulkeho dzjela nowinow, w tudomnej krajskej direkzii wukhadžazych, pod napißom „Capital-Offerte" wosjewenje w Lüneburgu w hanoverskim kralestwi wobstejazeho bureau'a k rosschjerenju wužitnych wjezow, s kotrymž tutón wschitkim, kiž ßo portoßwobodnje na neho wobrocza, listnje wukasanje poskiczuje, kak móže jedyn wschudžom, bes wudawka tolerja — schjeßnaka — krajzarja — ßljeborneho kroscha a bes wudacza žaneho wetscheho kapitala sa njekotre mjeßazy 40 hacz 60.000 tl. a wjazy dostacz.

Napraschowanja, kiž ßu ßo teho dla wot podpißaneje krajskeje direkzije stałe, ßu wupokasałe, so spomneny bureau w Lüneburgu, kotryž je wot człoweka, nedowolenych lotteriow dla hižom wele krócz khostaneho wedženy, wot wyschnoszje žanu dowolnosz nima a so spomnena kapital-offerta jeniczzy w tym wobstawa, so tón bureau tym, kiž ßo pola neho napraschuja a 3 tl. pschipószełu, njekajku lotteriu porucži. Dokelž je po tajkim tajke wosjewenje sjawne jebanstwo a s wotpohladom nepraweho dobytka sczinene, dha czini krajska direkzia na to kedžbliwe, so by ludži s tym psched jebanjom wot spomneneho bureau'a warnowała.

W Zwikawi, 13. septembra 1855.

Kralowska krajska direkzia.
s Friesen. Vogel. s.

Swětne podawki.

Sakska. Minister kultußa a sjawneho wuczeństwa, Dr. s Falkenstein, je wóndanjo s zyrkwinskim a schulskim radžiczelom Dr. Gilbertom lipsku universitetu wopytał a tam wschelakim czitanjam profeßarjow pschipoßłuchował. — Jedyn kaßiraŕ sakſko bajerskeježelesnizy w Lipsku, s menom Altner, je czeknył a 3000 tl. penes ßobu wsał. — Draždžanski wobydler Schütza, kiž bje psched półljetom ßwoju žonu sarasył, je k ßmerczi wotßudženy. — Lužiski nasymski provinzialski ßejm ßo pschichodnu póndželu 26. novembra sapoczne. — W Dippoldiswałdži mjejesche Edelmannez ßwójba 18. novembra pomnecza hódny ßwedžeń. Starschej ßweczeschtaj menujzy na tutym dnju ßwój słoty kwaß, jich druhi ßyn mjejesche pak ßljeborny a jich pjaty ßyn prjeni kwaß. — Po zyłym kraju je póndželu pschi rjanym jaßnym wedri mersnenje sastupiło a

mjeſachmy ßredy rano 5 gradow ſymy w Budyſchini.

Prußy. W Barlini bu wóndano bohaty peneżnik Mayer ſe wſchelakimi ßwojimi pomoznikami k poltſeczaljetnemu jaſtwu wotßudżeny, dokelż bje njekotrych ſaſtojnikow pſcheklók, ſo bjechu jemu czi telegrafiſke depeſchje, peneżne należnoſzje naſtupaze, pſcheradżowali a wón pſches to wele penes k wulkej ſchkodzi wſchelakich druhich ludzi ſaßłużił. — Też je ßo wußłjedźiło, ſo ſtaj dwaj ßłużomnaj dweju wyßokeju kralowſkeju ſaſtojnikow liſty wotpißowałoj a jendżelſkemu a franzowſkemu knezerſtwu ſa dobru ſapłatu pſchedawałoj, kotrez bje pruſki póßłanz ſ Petersburgu na pruſkeho krala ßłał a w kotrychž bje napißane, kak a hdże chzedża Rußojo wójnu weſz. Rußojo bjechu menujzy pytnyli, ſo hinak bycz nemóże, hacz ſo ßu jich wójnſke wotpohladanja nepſcheczelam njekak pſcheradżene, dokelż jich wſchudżom hotowych namakachu, hdyż chzychu njehdże njeſchto ſapoczecz. Duż ßo ßwjeru ſa tajkej pſcheradu ßledżeſche, hacz ßo ta ßama w Barlini wukopa. — Sapoczatk pruſkeho krajneho ßejma ſmjeje ßo 29. novembra w Barlini a chze jón kral pecża ßam wotewricz. — Kral je porucził, ſo by ßo k dotwarenju wſchelakich żeleſnizow wot miniſterſtwa 7 millionow 800,000 tl. ſajimało.

Rakußy. Arzywójwoda Mar, kiż bje w Trieſzi ſ wosa panył a pſchi tej ſkładnoſzi ſ hłowu do murje praßnył, je njetko ſaßo tak daloko, ſo wo jeho żiwenje wjazy ſtrach neje. — Do Bukareſta bje wóndanjo turkowſki wyſchi pſchijjet, ſo by tam ſa turkowſke miniſterſtwo wſchelake wójnſke wjezy kupował. Rakuſzy wojazy pak, kiż tam tu khwilu ſteja, ſpósnachu w nim jeneho rakuſkeho deſerteura, kiż bje pſched njekotrymi ljetami cżeknył, a ſajachu jeho. Wón rjeka Türr a je też we wuherſkim revoluzionſkim wójſku ßłużił. Jendżelſki kónſul chzyſche jeho ſaßo puſchczeneho mjecz, ale Rakuſchenjo to neſczinichu. — Khjeżor je ßo ſ Trieſta a miniſter Thun ſ Czech do Wina wrócził.

Franzowſka. Wulka wuſtajeńza w Pariſu bu 15. novembra wot khjeżora Napoleona ßameho wobſanknena. Wón prajeſche pſchi tutej ſkładnoſzi bes druhim: „Se wſchjech ſtronow Europy khwatachu k wuſtajeńzy hacz runje bje wójna, dokelż wedżichu, ſo budże wójna jenoż tym k ſchkodzi, kiż ßu ju ſapoczeli a ſo ßo njetko weſz dyrbi, ſo by ßo ßwoboda a ßamoſtatnoſz wſchitkich ſdżerżała. Mjer je treba, ſo by pſchekupſtwo a remeßniſtwo kczjeło, prawy, twerdy mjer. To ßebi wſchitzy żadaja, każ też ja. Ale wón móże jenoż pod tym wumjenenjom khjetſje pſchińcz, hdyż ßo żyła Europa ſa njón wupraji. Duż nech ßo kóżdy ſa naß, pak pſcheczíwo nam wupraji. Dajcze nam pſches jene bycz, a t. d.“ — So pak wójna jenoż tym k ſchkodzi neje, kiż ßu ju ſapoczeli, menujzy Rußam, to jedyn ſ teho ſpósnaje, ſo ſ Londona kóżdy tydżeń 1 million toler a ſ Pariſa 7 millionow nórtow do Krymy dże. — Khjeżorej ßo pak, jako wón ßwoju ryczż dżerżeſche, wele krócz ßława wołaſche. — Sardinſki kral je 22. novembra do Franzowſkeje pſchijjeł a w Marſeilli na kraj wuſtupił. — W Pariſu je ßo jedyn wojerſki magazin wotpalił. — General Canrobert, kotrehoż je khjeżor Napoleon k ſchwedſkemu kralej póßłał, bu w ſchwedſkim hłownym mjeſzi jara ßwedżeńſzy powitany. Wón je ßo tam podał, ſo by ſchwedſkemu kralej ſjawnje rjad abo orden franzowſkeje cżeßneje legije wot khjeżora Napoleona pſchepodał, potajnje ma pak ſa to dżiełacz, ſo by ſchwedſkeho krala k dżielbranju na wójni pſcheczíwo Rußam naryczał. Schwedojo bychu drje też rad na Rußow cżahnyli, hdy by jenoż to ſa nich tak jara ſtraſchnje nebyło, dokelż ſ Rußami meſuja a jim czi kóżdu ſymu, hdżej Franzowſojo Schwedam k pomozy bycz nemóża, do kraja panycz nemóhli. Duż drje ßebi ſchwedſki kral jara pſchemyßli, predy hacz ſjawnje na franzowſku ſtronu ſtupi.

Jendżelſka. Dokelż je dotalny wyſchi kommandeur jendżelſkeho wójſka, general Simpſon, ſtaroby dla ſe ßłużby wotwołany, bu general Codrington na jeho mjeſto poſtajeny. — Do Londona je poweſz pſchiſchła, ſo tam ſardinſki kral w bliżſchim cżaßu pſchijjedże.

Rußowſka. Khjeżor Alexander je w nowiſchim cżaßu njekotre dny w Krymi pobył, ſo by tam ßwojemu wójſku ſa jeho wojowanje dżak prajił. Wón je pſchi tutej ſkładnoſzi Bakczi-Seraj, Simferopol a najſkere też każ njekotre nowiny mjenja, połnóznu ſtronu Sebaſtopola wopytał. — S Krymy żane ważne poweſzje

pschischke nejßu. Franzowsam a Jendželczanam je to jara wopaki, so dla russkeho tsjelenja w dobytym dželi Sebastopola bydlicz nemóza, ale budza zylu symu saßo wonka psched Sebastopolom pschebywacz dyrbecz. Duz chzedza pecza s wetschej mozu na polnóznu stronu Sebastopola czahnycz, ale hacz budza do nalieczа schto wusstutkowacz, to ßo prascha. — Jeli ßo sjenoczenym nepschecželam neporadzi, tez polnóznu stronu Sebastopola dobycz, dha chzedza polonschu tez w tych dželbach, hdzez hischcze rostsjelana a spalena neje, pschichodnje zylie skasycz a sahubicz. S pschedmjesta Karabelnaje ßu woni wschitke tsjechi, durje, wókna a wscho druhe, schtoz ßo wotnesz hodzesche, do ljehwa wotnoßyli. — Pola Czornеje Rjeczki Franzowsojo w poßleńschim czaßu jara na Rußow kedzbowachu, dokelz bjechu deserteurojo wuprajili, so chzedza Rußojo na nich nadpad sczinicz. — Franzowski marschal Pelißier je 16. novembra telegrafisku depeschu tuteho wopschijecza do Parisa pósłał: Wczera je ßo nam 600 zentnarjow pólwera, kaz tez 600,000 patronow spaliło, kiz bjechu w tsjoch magazinach. Pschi tym shubi 30 franzowskich wojakow zywenje a njehdze 100 tych ßamych bu ranenych. Jendželczenjo ßu najskere tez tak wele schkodowali.

Ruski khjezor je wumos zita a pschedawanje teho ßameho do zuzych krajow zylie sakasał.

Turkowska. Omer pascha neje ßo na tu stronu wobrocził, hdzez pucz do Karsa, njetko hischcze wot Rußow woblehneneho, dje, ale je na druhim boku rußowsku mesu (w Asiskej) pschekrocził a se ßwojim, 40,000 muzi ßylnym wójskom do Mingrelisseje pschiczahnył. Jako chzysche rjeku Ingur pschekroczicz, stajichu ßo Rußojo napschecziwo. Dokelz bjechu pak jara ßtabi, dha dyrbjachu zosacz, 400 morwych a 5 kanonow na bitwischczu wostajiwschi. Turkojo ßu pecza jenoz 300 morwych a ranenych mjeli. — Omer pascha drje njetko najskere na Kutais poczehne a potom ßnadz na Tiflis a wón chze na tajke waschnje to pschihotowacz, so Rußojo ßami wot Karsa precz wucżahnu.

W Kónstantinoplu bjechu ßo wóndanjo turkowszy a franzowszy wojazy w jenej korczmi swadzili a pschi tym bu jedyn Turka sakótły. Duz ßo bórsy wele turkowskich wojakow shromadzi a Franzowsojo, kotrychz bje jara mało, dyrbjachu do franzowskich schpitalnjew czjekacz a sanknychu wrota. Ale tute buchu wot Turkow rosłamane a czi pschihnachu ßo do schpitalnjow. Wot tam dyrbjachu pak czjekacz, dokelz ßo Franzowsojo s bajonettami do nich dachu a jich 15 sakłóchu. Tola buschtaj tez dwaj Franzowsaj saraženaj.

Ze Serbow.

Se Zidowa. Holczku, kiz bje ßo njehdze psched mjeßazom tudy shubika, ßu sandzenu wutoru pola pschiboha w rjezy Sprewi morwu namakali.

S Wojerez. K czesci dotalneho tudomneho wokreßneho sysikußa a sanitatneho radziczela Dr. Timpfa, kiz bu jako wokreßny sysikuß do Löwenberga w Schlesynskej pscheßadzeny, wotdzerza ßo krótko psched jeho wotkhodom ßwedzeń wot jeho pschecželow a czeszerjow. Pschi tutej skkadnosczi pschepoda jemu wojerowski landrath k. s Götz pjekny pokal a s druheje strony dosta ßo jemu jedyn njemski spjew. Wysche teho pschineße jemu tez k. wucżer Kulman renje czischczany a wot k. fararja Seilerja wudzekany serbski spjew jako wopokasmo dzaka sa to, so bje ßo k. Dr. Timpf s wulkej luboszju po Sserbach a po Sserbowstwi horjebrał.

S Rózanta. Schtwórtk, 15. t. m., khodzesche w naschej wßy psched weczorom straznik (wajchtar) Jurij Mikel se Ssernjan wokoło. Pjatk rano namakachu jeho morweho w jenej matej hrebiczzy snak lezo. Boza rucżka bje jeho na dompuczu sajała a duz bje tu nenadzizy tak srudnu ßmercz namakał. Wón bje 51 ljet stary.

Dopisy.

S Drezdzan. Nasch „Marijny wustaw," kiz pod sakitanjom swudoweneje kralowki Marje steji, stara ßo sa to, so dzowki khudych starschich, hdyz s wucżernje wustupja, pschihódnu ßłużbu dostawaju, hdzez ßo k dobrym ßłużobnym holzam wotczohnu, na kotrychz tu a tam pobrachuje. Kózdy czitał lohko srosymi, kak wazny tónle wustaw sa nasche mjesto je. — Dljeje hacz 30 ljet wobsteji tudy to waschnje, so ßo kózdy ras do hód penesy a druhe dobrowólne dary hromadza, wot kotrychz pjekne khude dzjeczi bozeho dzjesza dostawaju. Loni wobradzesche ßo 214 hólzam a

233 holzam, kiž hewak žaneho hodownego weßela mjeli nebudžichu. — Wuczomny hólz w jenej haptyzy, kiž bje peczja njeschto skutcził, je ßo psches to sajiedoicził, so je ßebi doma oriowych krepkow do piwa nalał. — Wóndano bje łodžnik na straschnym mjeszi Łobja ßo s łódzie do wody wobßunył. Nasch pkuwarski mischter Gassa, (kiž ma ßliedornu medaillu, dokelž je hižom njekotrych wot ßmercije wumóhł), na to sbožje runje nimo djesche, a bes dalscheho rosmyßlowanja czißny wón, runjej bje wedro symnojte, roper wot ßebje, skoczi s cżaßnikom a penesami do rjeki a pschińdże s łódžnikom sbožomnje saßo won, kotrehož bje woda hižom poł morweho kruch ßobu wsała. — Na albertisku żelesnizu, kiž do Tharanda wedże, je nesnajomny slóßnik njekotre raßy wulkich kameni nakładł, so by cżah weczor po czmi schkodu wsał; wobhladowarjo żelesnizy pak ßu to kóżdy krócz cżaßa dosz pytli. Njetko je wyschnosz 25 toleri myta sa teho wustajika, kiž tamneho nekraßnika pomenuje, kotryž móhł wele ludzi wo żiwenje abo wo strowe stawy pschinesz. Tón neduschnik pak ßebi najskere na to nepomyßli, kak wulke móhło ßo nesbożje stacj! — We Wurgwizach ßu ßo nedżelu tydżeń weczor, hdyž bje runje kermuscha, 3 kubła wotpalike.

Amerikanski list.

Wot F. E. Misnarja.

(Skónczenje).

Po tsjoch nedżelach pschindżechmoj saßo do New-Yorka a jako tam w Raue'owym hotelu, City-Hall 14, pschebywachmoj, proschesche me mój pschecżel Louis Domschka, so by s nim jeho predawscheho wucżerja Pohlu s Budyschina we Williamsburgu wopytał. Mój jeho teho dla hnydom wopytachmoj a buchmoj wot neho jara pschecżelniwje powitanaj a ßmoj s nim wschelakich wjezow dla tycżałoj. Wón jara wobjarowasche, so bje ßo w ljeczi 1849 w Sakskej na politiskich należnosziach wobdżielił, kiž ßu sa njemske kraje tejko nesboża naczinike. Wot neho shontchmoj tež, so je predawschi budyski rycżnik Tschirner w New-Yorku, hdżež ma na North-William-Streetu korczmicżku, so pak jeho wón psches dwje ljeczi widżił neje. S teho mój ßudżachmoj, so drje pschecżelniwosz bes wobjemaj wulka bycj nemóże. Dokelž bjechmoj jara swedżiwoj, Tschirnera wobladacj, dha podachmoj ßo potom do jeho korczmicżki, so bychmoj tam schkleńzu philadelphiskeho piwa wupiłoj. Wón wele nerycżesche, ale jako mój prajachmoj, so ßmoj s wokolnosżje Budyschina, dha nochżysche żylje żane rycżje s namaj mjecj. Tola sczini naju na predawscheho budyskeho pschekupza Bauera kedżbliweju, kiž runje nimo djesche, a mój widżichmoj, so ßo jemu hubanje dże, pschetož wón po mjesi s korbom wokolo khodżesche a wschelake malicżkosżje pschedawasche. Na Tschirneru bje tež widżicj, so wón żadyn khmany korcżmar neje. Hewak ßłyschachmoj tež druhdże, so ßo ljekar Petzold w New-Yorku ljepe nima, hacj bje w Burtschini mjeł a so je tam se wschelakimi wjezami hischcże bóle nespokojny, hacj predy w Sakskej.

W New-Yorku dosta mój pschecżel pola jeneho tyscherja djeło. Dokelž pak ßo mi jako pschekupnej żana ßłużba netrechi a ja ßłyschach, so je tam njehdże 750 pschekupskich bes neje a mjejach wschjednje wele wudawkow, dha wobsauknych, ßo saßo do Europy wróczicj. Mój pschecżel ßlubi mi, so skere ljepe sa mnu pschijedże, ale hacj dotal neje wón niczo wo ßebi ßłyschecż dał.

Dżeń 17. augusta wujedżich na parołódzi s New-Yorka a sa 9 dnjow 10 hodżinow bjech hižom w jendżelskim Liverpoolu. Wot tam wesech ßo po żelesnizy psches London hacj k morju a potom na łódzi do Hamburgu, hacj 6. septembra sbožomnje saßo do Budyschina pschińdżech.

Ja se ßwojeje strony ßo Bohu djakuju, so ßym saßo w kraju, hdżež porjad kneji, nochżu pak nikomu do Ameriki radżicj ani wot Ameriki wotradżicj, pschetož njekotsi ßu tam ßwoje sbożje namakali; wele tawsynt żada ßebi pak saßo sa ßwojim starym wótznym kraju, ale nemóża ßo wróczicj, dokelž buchu w Amerizy wo wschitko sjebani.

Schtóż ßo teho dla tajkim spytowanjam wustajicj nochże, tón saspjewaj ßebi khjerlusch: „Wostań w kraju!

Pschednoschk,

dżerżany w shromadżisni budyskeho gustav-adolfskeho towarstwa,

6. novembra 1855.

(Na wosebne pożadanje wotczitschczany).

(Skónczenje).

Wulka khwalba bje sa wodżerjow sakskeho gustav-adolfskeho wustawa, so na wetsche sbożo ßwojeho noweho ßobudżiełacżerja se sawisżju nehladachu, ale jemu ruku podkliżachu k sminenju rosdrebenja mozow; ale runje tak cżistcho wscheje ßebischnosżje pokasa ßo Dr. Zimmermann, kiž tež na sjenocżenje djełasche a k temu dopomhacj pytasche, so by njetko rosschjerenische towarstwo k djakomnemu dopomnenju na Gustava Adolfa wo evangelsku zyrkej meno: Evangelske towarstwo gustav-adolfskeho wustawa mjeło a w Lipsku sarjadnistwo wostako. S tutymi wustajenemi bje tež prjenja hłowna shromadżisna w Lipsku 16. septembra 1842 psches jene. Wone buchu pschichodne ljeto psches druhu hłownu shromadżisnu w Frankfurczi, na kotrejž ßo hižom 29 towarstwow wobdżjeli, wobtwerdżene a psches nowe wustawli wudokonjane. Weßelje

na derje radzenym sjenoczenju bu pak bórsy saßo pomeńschene psches wosjewenje kralowskeho wukasa w Mnichowi, psches kotryż bu to towarstwo jako nepschecjel zyrkwineho mjera a pokoja w Bajerskej wotpokasane, haj wschitkim bajerskim poddanam wschón wobkhad s nim sakasany, tak so tamnische khude evangelske woßady tež zanu pomoz wot gustav-adolfskeho wustawa horjebracj neßmedzachu. Tež bje to nelubosnje błyschecj, so bje ßo pruski kral sarekk, sakitarstwo abo protektorat nad zołym towarstwom na ßo wsacj, a jenoż ßwoje sakitarstwo nad pruskimi gustav-adolfskimi sjenoczeństwami sa dobre spoznał a pschikasał, so mjele wschitke tajke pruske sjenoczeństwa zylje ßamostatne wostacj. S teho nowe dzjelenje hrozesche. Tola tež tutón strach bu wotstroneny a na hłownej shromadzisni w Göttingenu 10. septembra 1844 saneßechu wotpośłanzy wot 150 hłownych a poboczných sjenoczeństwow se ßwojimi pruskimi bratrami po ponowenym sjenoczenju s radostnym horjepohladanjom na teho kneza s połnym hłoßom khwalobny khjerlusch: „Rech Bohu dzakuje". Gustav-adolfski wustaw mjesesche tehdy 31 hłownych a 333 poboczných sjenoczeństwow. — Hischcje junu nasta strach sa wobstacjze towarstwa, jako bu 1846 na barlinskej hłownej shromadzisni pschipuschczenje Dr. Ruppa, prjedarja königsbergskeje ßwobodneje woßady, wot wele wotpośłanzow zadane, wot małeje weischiny pak jako wustawkam napschecziwne wotpokasane. Tuta roskora rospschjestre ßo pische wsche hłowne a poboczne sjenoczeństwa po wschjech Njemzach a pod tajkim nelubosnym wadzenjom woteberachu dary luboßzje dale bóle. Wulke sbozje bje, so bu psches wobsanknenje darmstadtskeje hłowneje shromadzisny w l. 1847: „So ma ßo tuta nalezinosz wot wuradzowanja wusanknycj" — sakozk k wschitkej dalschej nejednocji wotrjesneny. Psches tajke mjerlubowaze skutkowanje je ßebi towarstwo wjaz a wjaz pschecjelow dobywało, jemu je ßo tež ta radosz dostała, so ßu tež w Bajerskej wot nepschecjelstwa pschecjiwo nemu wotstupili a so njetko 46 hłownych a wele stow poboczných towarstwow sa jeho wotpohladanje dzjeła.

Pschi prjenischim srjadowanju gustav-adolfskeho wustawa nemózesche ßo wele k podperanju pomozy potrebnych evangelskich wjerybratrow cjinicj. W ljeczi 1835 ßo jenoż 110 tl., w l. 1836 pak 162, w l. 1837 160 tl., w l. 1838 a 1839 pak 780 tl. k temu nakozi. Wele wetsche dary mózachu ßo dawacj, jako bje ßo w nowych wustawkach postajiło, so matej ßo dwje tsecjini wschitkich nahromadzenych darow kózdoljetnje rosdzjelicj, a so ßmje kózde poboczne towarstwo tsecju tsecjinu hnydom po ßwojej woli nakozicz abo zentralnemu pschedßydstwu k kapitalistrowanju pschipośłacj. Hijom w ljeczi 1843 dostachu pomozy potrebni we wschelakich krajach 3596 tol., w ljeczi 1844 hijom 24,000 tl., 1845 42,385 tl., 1846 psches 66,000 tl. a 1847 s zyła 68,784 tl. Tola wele meńsche summu buchu po stónczenju swady nahromadzowane, kotruż bje praschenje wo pschipuschczenje Dr. Ruppa sakozika. Jeho pschecziwnizy, każ tež jeho pschecjeljo bjechu ßo wot towarstwa wotwobrocjili. W ljeczi 1848 a 1849 mózesche ßo jenoż 21,501 tl. pomoznych penes rosdzjelicj; tola hijom w l. 1850 bje jich 44,129 tl., w l. 1851 pschińdzechu saßo na 47,219 tl., 1852 na 58,202 tl., 1853 na 66,899 tol., 1854 na 67,244 tl. a 1855 na 77,218 tl. Po tajkim je ßo wele psches 500,000 tl. k podperanju nakozikło a podla je twerdy kapital w Lipsku na 32,000 tol. narosk.

My dyrbimy k cjeszi teho Kneza wusnacj, so je psches ßłabych cjlowekow k wotstronenju nusy evangelskich kscheszijanow wjazy cjinik, hacj ßu ßebi ßnadz sakozerjo towarstwa pschi spocjatku ßwojeho skutka ljedy proßycj swazili.

Hdyż stónczinje pohladamy na pozohnowane skutki gustav-adolfskeho wustawa, hdyż błyschimy, so je 1939 evangelskim woßadam wot 12 ljet s najwetscheje nusy pomhane, so buchu mnohe nowe zyrkwje, schulje a fary natwarene, so po mózinosti zana sdobna próstwa neje newußkyschana wostała, dha móhło ßo sdacj, so dyrbjało njetko hijom wschudzom pomhane bycj, hdzeż je hdy nusa była. Ale temu neje tak, próstwy a wołanja wo pomoz pschiberaja, mjesto so buchu woteberake. Tak je ßo dopokasake, so ma ßo w Pósnanskej hischcje 120 farstwow dosakozicj; so ßebi nusa rospróschenych protestantow w Schlesynskej a Westfalskej bórsy pomoz zada; so buchu mnohe evangelske woßady we Wuherskej, Morawskej a Cjeskej wjesdje konz wsake, hdy by ßo jedyn stajnje dobrocjiwje po nich horjebracj nochzył; so je sa 40,000 Evangelskich w Parisu tu khwilu 5 zyrkwjow a schulow treba a t. d. Ssmjemy teho dla w ßwojej luboszi k ßwojim wjerybratram liwzy bycj? Nje, dajcje nam dobrotu cjinicj bes pschestacja, dajcje nam pomozy potrebnym ßłużicj, jako ßwjerni hospodarjo nad tym darom, kotryż ßmy wot Boha dostali; dajcje nam wutracj w tym nadobnym skutku, sa kotryż ßmy ßo sjenoczili, hacj budże tež poßlenja ßylsa staroszje wutrena: so ßo ßwjeza evangelskeje zyrkwje jaßnje ßwjecji, a so by ßo nebesti wóczej dla dobrych skutkow, kotraż wona s luboszje k nemu dawa, khwalił a czesził tež bes jeje nepschecjelemi. W.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla skřějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Wſchelko je w ßwjeczi, mój Motſo, a najmudriſchi ßo druhdy ſjeba.

Mots Tunka. To drje je mójno, pſchetoż jara mudry je huſto doſz poł nemdry.

Hanß Depla. Haj, tak też wóndanjo po mejnjanſkej kermuſchi prajachu.

Motß Tunka. Cjoho dla dha to?

Hanß Depla. Tam bjeſchtaj dwaj mudraczkaj pſchiſchłoj, jedyn ſ Luboradez a druhi ſ Kernjan a chzyſchtaj tam prawje mudry ſtuk wuweſz Duż daſchtaj ßo do jeneho ſtareho muża a błaſniſchtaj ßo i nim po mójwoji. Tón ßebi też tu wjez lubicz daſche, hacz ßo tón kernjanſki ßwoju nowu ßuknju wußlekny a rekny, ſo chze ßo ſ jeho ſtarym roperom mjenecz. Tamón to na mjeſzi neczineſche, hacz tón peneſy pſchidawacz pocza. Duż ßo tón muż ßleeże a wſa nowu ßuknju a peneſy.

Mots Tunka. Haj wſchak tola!

Hanß Depla. Jako potom taj żortnikaj mjeneſchtaj, ſo je żorta doſz, żadaſche ßebi tón kernjanſki ßwoju ßuknju ſaßo, ale dha rjekaſche: lies mi na pjez! a tón ſtary muż ju wjazy ſ ruki neda.

Mots Tunka. A ſchtoha bu potom?

Hanß Depla. Haj, ſchtoha bu, wón djeſche domoj, pſchetoż wón bje ßo pſched ludźimi a na ſprawne waſchnje, każ wón prajeſche, mjenjak, a nowa ßuknja bje teho dla jeho a tón kernjanſki mójeſche ſe ſtarej domoj cjahnycz a wyſche teho bje hiſchcze peneſy pſchißadźił.

Mots Tunka. Haj wſchak, żorty druhdy jara hłupje wupanu!

Maćica serbska.

Ryčespytny wotrjad maćicy serbskeje dźerżeše 3. oktobra t. l. swoju zhromadźiznu w Budyšinje. Přitomne běchu sobustawy: Dr. Pful, Buk a Smoleŕ.

Po dźeńskim porjedźe, prjedy postajenym, čitaše 1) k. Smoler swoje rozsudźenje nastawka, kotryż bě k. stud. Hórnik wo óće spisał a wotrjadej připósłał. Po rozprawnikowym namjetu wobzankny wotrjad, zo by so spomnjeny nastawk po dopjelnjenju někotrych wuměnjenjow ze strony k. spisaćela w časopisu maćicy serbskeje wotćišćał. Potom bu 2) wot přitomnych pisanje někotrych serbskich słowow twerdźe postajene a skónčnje čitaše 3) k. Ssmoleŕ swój wudźełk, kiž měješe napismo: Ćěmne korjenje a woteznate słowa w serbšćinje.

Spěwy.

Invalida.

Hłoß: Chzył je knes hólczik wedjeczi ꝛc.

[Bes wospetowanju we prjenim rynczku.]

Wſchi Lipſku djeło horzo bje,
Tam dżerżeſche ßmercz krawne żnje;
Hajda dacholo!
Hurah towarſcho!
Schto płaczi żiwenje?

Tam wulke ſchtuki rujachu,
Karteczje, kulki hwiſdachu —
Hajda pacholo!
Hurah towarſcho!
Ja ſtejach na prjedku.

Do wóhnja dże naſch regiment
A krótki bje mój teſtament,
Hajda pacholo!
Hurah towarſcho!
Ja prjeni na rynku.

Smercj blisko djjeſche pola me,
Mi kula nohu wottorje —
Hajda pacholo!
Hurah towarſcho!
To bje ſle „witajcje".

Naſch regiment tón nezufa,
Hacj klinczeſche: viktorija —
Hajda pacholo!
Hurah towarſcho!
Wól moju ſabych ja.

Rad lubje ßym tu nohu dał,
Naſch regiment naj' twóchował —
Hajda pacholo!
Hurah towarſcho!
Hdjeż prjedku ja ßym ſtał!

Hudančka.

10. Hdy je muż w domi knes? 11. Schto może njemy najljepe? 12. Schtó bije bes ruki?

Wuhudanje z č. 46.

7. Mójſaß. 8. Schtrympa. 9. Fararjowe djjeczi.

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pſchipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wecjor 7 h. 16 m rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wecjor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodj. 4 min.

Penežna płaczišna.

W Lipſku, 7. novembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cjerweny ſloty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſte bankowki 91; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 17 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska cyrkej: Handrij Zimmer, wobßedjer horneho młyna w Brjeſowi, ſ Hanu Petſchkez Toroßzy.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Otto Pawoł, Pjetra Haaſyſ bjergarja a rjeſniſſeho miſchtra na Židowi, ß.

Podjanska cyrkej: Marja, Jurja Halki, fahrodnika w Mniſchonzu, dj. — Marja Auguſta, nemdj. ſe Židowa.

Zemrjeći:

Dżeń 7. novembra: Jurij nebo Handrija Zyża, żiwnoſzerja w Bjelczezach, ſawoſtajeny ß, 20 l. — 9,, Hilżbeta rodj. Róblez, G. Pfeiffera, kublerja w Bórku ſawoſt. wudowa, 71 l. 8 m. — 10., Otto Pawoł, Pjetra Haaſy, bjergarja a rjeſniſſeho miſchtra na Židowi, ß, 11 d. — 11.. Handrij, nem. ß. w Rabozach, 8 n. — 12., Korla Ernſt, nebo G. Rychtarja, khjeżerja na Židowi, ß., 11 l. — Kaſchpr Michałk, wumeńkař w Mniſchonzu, 68 l. 5 m. — Jan Jurij, Michała Ponicha, wulkoſohrodnika w Jeńkezach, ß., 4 n.

Nawěſtnik.

Służba.

Dobra a khmana ſkotowa hoſpoſa (Viehwirthin,) ſ dóbrymi wopißmami ſaſtarana a kiż chze k nowemu ljetu ſaſtupiej, doſtane dobru ßłużbu pſches A. Michałka w Hermanezach pola Rakez.

Młody, ſtrowy a ßylny człowek, kiż palenz nepije a porjad lubuje, pyta po dokonjanej ßłużbi w pruſkim wójſku njetko ßłużbu a je ſ dobrymi wopißmami ſaſtarany. Wſcho dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Wośjewenje.

Na wyßoczanſkim revjeru pola Rakez ſteji 50 kóp twerdych walczkow ſa tunju płaczišnu na pſchedań pſches hajnika **Schrötera.**

Drewowa aukzia.

Na predawſchim Hartmannez kubli w Komorowi pola Klukſcha budże ßo 30. novembra t. l. djjelba ſtejazeho palneho khójnoweho drewa, njehdże 10 kórzow wulka, ſa hotowe penesy na pſcheßadżowanje pſchedawacj. — Sapoczatk dopołnja w 9 hodżinach. Shromadżišna w korczmi tam.

O. Korn.

Wote mne djjełane
draždjanſke beńtuſchki pſche kurjaze woka poſticzuja tak lóhki, każ wjeſzje pomhazy ßrjedk k wotſtronenju tuteje tak bolośneje cjwilje. W Draždjanach pſchedawa je **jandjelſka haptyka** w Budyſchini, pak **hrodowſka haptyka.** H. Werner.

Khudźinſke towarſtwo

nastupaze.

K ſhromadźiſni wuberka khudźinſkich towarſtwow we wokreßu budyſkeje krajſkeje direkźije, ßobotu 1. dezembra t. l. wot 11 hodźinow w ſali ßejmownje w Budyſchini wotdźerźomnej, ßo ſ tutym kneza ßobuſtawy wuberka, kaž tež pſchedßydy khudźinſkich towarſtwow, a hewak wſchitzy, kiž wo naležnoſźe khudych rodźa, najpodwólniſcho pſcheproſchuja.

Dźeńſki porjad.

Sliczbowanſka rosprawa a wukožowanje ſliczbowanja. Pſchednoſchk k. fararja Thiemy wo pſchißluſchnoſźjach khudobnych towarſtwow, woßebje wo ſaſtaranju khudych. Swobodne rosryczźowanje.

Nametу k tutej ſhromadźiſni nech ßo njekotre dny predy teje ßameje podpißanemu pſchepodadźa.

Direktorinm
khudobneho ſjenoczeńſtwa we wokreßu budyſkeje krajſkeje direkźije.
Jan Khryſtian Hendrich Kind
t. k. pſchedßyda.

Fabrika pſchedeſchczńikow a pſcheßłónczńikow

Eduarda Günthera w Budyſchini
na žitnej haßy cžo. 50.

Cžeſzenym Sserbam porucžam ſ tudym najpodwolniſcho ßwój derje ſrjadowany ſkład źidźanych a wjernobawmjanych pſchedeſchczńikow a pſchedawam pſchi dobrej wori po najtuniſchej płaczźiſni. Tež wobſtara ßo poredjenje ſtarych pſchedeſchczńikow khjetſje a tunjo.

Moja buda je ßobotu pola hauptwachi.

Woſjewenje.

Cžeſzenym ßerbſkim wobydlerjam tudomneje wókolnoſźje ſ tutym najpodwólniſcho woſjewjam, ſo ßu pola me nanajreńſche dźjełane kwjetki, kaž tež wſchitka žońſka draſtowa pycha po najtuniſchej płaczźiſni w najreńſchim wuberku k doſtaczu.

W Huſzy, 24. novembra 1855.

Cžeczźowa,
predy ſwudowena Lehmanowa.

Moja kowarſka žiwnoſź ſe 154 dawkſkimi jenoſzemi napołožena, bes wumeńka a ſ rentu wot 4 tl. 15 ngl., ſ zylje nowymi twarenemi a kiž ßu w dobrym poredźi, je hnydom na pſchedań.

We Weßelu pola Minakała, 18. nov. 1855.

Jan Lorenz.

5000 toler je ſa dobru wjeſtoſź na leżomnoſźje hnydom k wupožczenju, tež w menſchich djelbach. Blizſcha rosprawa dawa ßo we wudawarni Serb. Nowinow abo na ſwonkomnej lawſkej haßy cžo. 815/433 w prjenim poſkhodźi.

Karpjaza hoſzina

nedźelu 2. dezembra wecžor w Tſjelanach, na kotruž cjeſzenych Sserbow a cjeſzene Sserbowki Budyſchina a blizſcheje kaž dalſcheje wokolnoſźje najpodwólniſcho pſcheproſchuje **Rotzſch.**

Sserbſka protyka

budże w blizſchim cžaßu doczźiſchczana. Kajka budże a hdy budże ßo pſchedawacź poczeczź, wo tym ſa tydźeń wobſchjernu rosprawu damy.

Zańdźenu ſobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedźna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedźna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rožka	7	25	7	5	7	20	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pšeńca	10	—	8	20	9	22	Jahły	8	10	—	—	8	—
Jeczmeń	5	5	4	20	5	—	Hejduſchka	6	5	—	—	5	25
Wowß	2	20	2	10	2	17	Bjerny	1	12	1	5	1	10
Hróch	7	20	—	—	7	10	Kana bury	—	14	—	12	—	13

Čišćane pola K. B. Hixi w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral pósće 7½ nsl.

Čisło 48. 1. decembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Sswjetne podawki. S Wojerez. S Khwaczjz. S Huski. S budyskeje wokolnoszje. S Budyschina Dopißy. Sserbska protyka. Lieženje luda. Hanß Depla a Mots Tunka. Czahi sakskoschl. želesn. Zyrkwinskepoweszje. Nawjeschtnik.

Swětne podawki.

Sakska. Wyßoka krajska direkzia je w tutych dnjach na wschitkich evangelskich fararjow wukas wudała, so maja knihownje, pschi zyrkwjach sałožene, w dobrym redži dzerżecz a sapißy knihi, w nich wopschijate, spißacz a sa schtyri nedzelje pola wyschnoszje wotedacz abo tam wosjewenje poßłacz, so pschi jich zyrkwi žana knihownja neje. — Sserbow hischcze jun krócz na to kedzbliwych czinimy, so bychu pschi prjódkstejazym ludliczenje na postajenym mjeszi nesabyli sapißacz, so ßu Sserbjo a kak wele je jich w kóždym domi. — Kralowske nowiny wosjewjachu tón tydzeń, so je dotalny profeßař duchomnstwa a prjeni prjedař pschi lipskej universiczi, konsistorialny radziczel Dr. Karl Theodor Albert Liebner, sa wyscheho dwórskeho prjedarja pschi evangelskej dwórskej zyrkwi w Draždžanach, sa tajneho zyrkwineho radziczela w ministerstwu kultußa a sjawneho wuczeństwa a sa mjestopschedßydu w evangelskim krajnym konsistorstwu pomenowany. — Minister prawdy, k. Dr. Czinski je zylje wotkhorił a ßwoje dostojnstwo w tutych dnjach saßo nastupił. — Rakuski dotalny póßłanz w Draždžanach, hrabja Kuefstein, kiž je do Madrida pscheßadzeny, je wot draždžanskeje rady s czeßnym mjeschczanstwom poczeszeny. — S Wulkeho Schunowa pola Žitawy pißaja, so je wot tam jedyn w ruskej ßłužbi: Ljekař k. H. Rychtař, kiž bu wóndano se Sebastopola do Nikolajewa pscheßadzeny. Wón je wyschi abo stabny ljekař; druhi, menujzy pekarski Linka steji pschi zusnikej franzowskej legii w Krymi a tsecži, herz Paul, je mjesto hudzbneho direktarja pschi jenym jendzelskim regimenczi dostał.

Prußy. Medizinalny radziczel Schönlein bu w tychle dnjach do Warschawy powołany, so by tamnemu straschnje skhorenemu weřchej Paskewiczej se ßwojej ljekařskej radu k pomozy był. — Se Schlesynskeje pißaja, so ßu do Breslawa w poßleńschim czaßu na 100,000 kórzow žita pschiwesli, ale so płaczisna tola pschezo hischcze wyßoko wostawa, na czimž je najskere to wina, so tu khwilu wele žita se Schlesynskeje do Rußowskeje dže.

Franzowska. W Parisu ßo poweda, so ßnadž bamž k kschczenizy nowonarodzeneho khježoroweho dzieszja do Parisa pschijjedže. Porod teho ßameho budže pak hakle najskere w pschichodnym mjerzu. — Sardinskeho krala je khježor jara czeszjomnje powitał, schto pak staj ßnadž hromadžje wujednałoj, to ßo newje. — General Kanrobert, kiž bje ßo do Schwedskeje podał, so by schwedskeho krala k wójni pschecziwo Rußam nawabił, je wot teho pecza to wotmolwenje dostał, so drje by wón to rad chzył, ale so ßebi to teho dla swažicz nemóže, dokelž móhli Rußojo w symi, hdžež Franzowsojo Schwedam k pomozy bycz nemóža, do Schwedskeje pschiczahnycz a zyły kraj dobycz a wutupicz. General Kanrobert je ßo wot schwedskeho k danskemu kralej podał. — Tež w Parisu poczina ßo to mjenenje rosschjerecz, so drje Franzowsojo a Jendzelczenjo dale žanych pomoznikow bes europiskimi weřchami namakacz nebudža a so teho dla pschi jeju wojowanju s Rußami tón dobywař wostane, kiž smjeje k wójni najdljehe ludži a penes. — We wojerskim magazinu, kiž ßo wóndano w Parisu wotpali, je ßo 28,000 zentnarjow žita a 30,000 zentnarjow muki spaliło.

Jendzelska. Sardinski kral pschijjedže w prjenich dnjach dezembra do Londona na wopytanju. — Predawschi admiral Napier w naranschim morju bu wóndano w Southwarku sa ßejmskeho sapóßłanza wuswoleny.

Rußowska. Pschi nesbožu, kotrež ßo wóndano nedaloko Sebastopola psches to sta, so ßo Franzowsam a Jendzelczanam 600 zentnarjow pólvera sapali, ßu woni 310 morwych a ranenych wojakow mjeli. Kak a psches koho je woheň wuschoł, neje ßo wunamakacz hodžiło, njekotsi mjenja, psches žahłu rußowsku kulu, drusy hudaja, so je ßo wot njekajkeho ßłóßnika sałožił. — Franzowski general Allonville a turkowski general Ali staj ßo

wóndanjo ſe ßwojim wójſkom wot Eupatorije dale do kraja nuts podałoj a tam Rußam a ruſkim wobydlerjam 270 wołow, 3450 wowzow, 50 koni, 10 kamelow a 10 woſow wotewſałoj. — Franzowſojo ßu w Kamjeſchu, ſo bychu ßebi ſymſki cżaß ljepe pſcheczinicz móhli, theater abo dźiwadło natwarili a tam też hiżom keklerjam pſchinczi dali. — W Nikolajewi twarja Rußojo ſe wſchej pilnoſżju ßylne batterije. — Ruſki khjeżor je ßo do Peterſburga wrócził.

Turkowſka. S Aſiſkeje piſche ßo, ſo je ruſki general Murawjew, kiż Kars wobljehuje, dźjelbu wójſka Omerej paſchi napſchecziwo poßłał, kiż by teho pola Kutaiſa doczakała. Tam teho dla najſkere k bitwi pſchińdże.

Ze Serbow.

S Wojerez. Tydżenja na to ſpominachmy, ſo je tudomny dotalny wokreßny fyſikus a ſanitatny radźiczel, k. Dr. Timpf, do Löwenberga w Schleſynſkej pſcheßadżeny a ſo bu jemu krótko p'ched jeho wotkhodom wot k. Kulmana tudy ſe ſtronow Sserbow „cżeſżjomne Bożemje", wot k. fararja Seilerja wudźiełane. So ßu Sserbja na Dr. Timpfu dobreho pſcheczela a wulkeho lubowarja ßerbſkeje narodnoſżje ſhubili, widżi jedyn ſjawnje ſ tych ßłowow, kotrež je wón Sserbam w cż. 47 wojerowſkich nowinow popſchał a tam ßerbſży wotcżiſchczjecż dał. Wone maja ßo tak: „Dżak! — A też Wam, mojim drohim, wyßoko cżeſżenym a wyßoko ważenym Sserbam, żiwym ßwjedkam ſtarych ſańdżenych cżaßow, wuprajam mój dżak ſa waſche derjeſmyßlenje, ſa waſchu nakhilnoſż a waſchu dopófnatu luboſż, kotraż je ßo mi ſtajnje, woßebje pak też hiſchcże we tych poßlenich dnjach mojeho bycza we Wojerezach pſches tón k newuprajenju rjany ſpjew: „Cżeſżjomne Bożemje" waſcheho wyßoko cżeſżeneho ſpjewarja ſjewika a ßwjerna ſawoſtaka. Waſcha wutrobnje ßwjerna rycż a renje ſynczaty hłóß tych ßłowow, ſ kotrymiż mi „Bożemje" prajeſchcże, ßu wſchitkich wutrobnje hnuke, też tudy w zuſbi, kotrymż ja je pſchekożich, a ja ßym widżał, kajku cżeſż a wyßokoważenje cżi pſchitomni pſched waſchim ſtarym ſplahom, hdyż tajke zejchi rycża, ſacżuchu. Bóh wodźi waß, Bóh budż ſ wami a żohnuj waß, a nepſcheſtańcże lubowacż teho, kotryż budże ßo hacż na kónz ßwojeho żiwenja ſbożomny cżucż, ſo je bes wami żiwy był a ßwjedk ſawoſtawa waſchich ſtarowótzowſkich poczinkow a waſcheje ſtaroßłowjanſkeje mozy. — W Löwenbergu 18. dżeń novembra 1855. Dr. Timpf, kral. wokreßny fyſikuß."

S Khwacżiz. Kak móża ludźio tola druhdy njeſchto wuneſz, na cżimż też ani próſchk wjerneho neje, to ßmy tudy w ſańdżenych dnjach ſhonili. Po żytej wokolnoſżi bje ßo menujży ta ſrudna poweſż rosſchjerita, ſo je naſch ßławny, po wſchjech Sserbach derje ſnaty braſchka Kmoch tamny tydżeń pſches ſtoſtnikowu ruku wo żiwenje pſchiſchoł abo tola nahlje wumrek a, hdżeż by jedyn pſchiſchoł, tam bychu jeho też wulżyſchnje wobżarowali. Ale we tutej poweſżi też najmeńſche ſorneſchko wjernoſżje neje, pſchetoż naſch braſchka Kmoch je hiſchcże tak ſtrowy a cżerſtwy, każ je hdy predy był a nadźijamy ßo, ſo budże hiſchcże wele neweſtam a nawożenjam pſchi jich kwaßach ſe ßwojej braſchkowſkej wuſtojnoſżju a ſe ßwojim pſchiſtojnym waſchnjom k ßłużbi bycż móg.

S Huſki. Na tudomnych leżomnoſżjach bu 24. novembra wjeſty Jawſch ſ Tucżiż ſmerſły namakany a tudy pohrebany. Wón bje, każ ßo ſdaſche, hiżom niekotry dny morwy a predy w naſchej wokolnoſżi po proſchenju khodźił.

S budyſkeje wokolnoſżje. We weſży B. nedaloko naſcheho mjeſta Budyſchina je ßo wjeżka podała, kotraż ſ nowa wo tym ßwjedżi, ſo jebarſki lud hiſchcże pſchezo tajkich namaka, kiż ßo lubjerad wujebacż dawaja. Wóndano pſchińdże menujży żónſka, pſchiſtojnje ſwoblekana a weleſtyżniwa do Lejna a praſcha ßo tam, hacż jej prajicż nemóża, hdże je ßnadż druha weß wot tam k weczoru a kak rjeka? W Lejni jej praja, ſo je to najſkere B. a duż da ßo wona do S. doweſż a trechi tam żonu, kiż je ſ B. rodżena. Tej poweda wona, ſo je w B. na żiwnoſżi pſchi ſtarym hrodźiſchczu pokład abo ſchaz wot 50,000 ſtotych, na kotrymż rjana króna drohich kamenjow leżi. Dale praji wona, ſo je k tutemu pokładej prynzeßyna ſażohnowana, kiż chże rad wumóżena bycż a ſo chże wona ſa tajke wumóżenje ſpomneny wulki ſchaz ßwojim wumóżnikam dacż. So by ßo wumóhła, to by ßo pak pſchichódnu nóż ſtacż dyrbjało, hewak by poſdżje było a móhło ſ tajkeho pſchepoſdżenja

tež potom ſa tych, kiž bychu ju wumóz dyrbeli, wulke neſbožje naſtacz. Wumóžena móže pak wona jenož wot žonow bycz, dokelž je ta ſažohnowana prynzeßyna tež žónſka a neßmjelo ßo teho dla žanemu mužej wo tej wjezy niczo prajicz. Duž dže ta žona, kotrejž je wona to wupowedała, ſ nej do B. k ßwojemu pſcheczelſtwu, hdjež k ßwojej ßotſi, wumeńkarzy na ſpomnenej žiwnoſzi tu žónſku pſchiwedže a ßo po roſeſtajenju, czoho dla je ju pſchiwedła, ſaßo domoj wróczi. Ta pſcheczelniza da ßebi tu wjez ſpodobacz, woſjewi ju pak tola tež hiſchcze hoſpoſy, kotraž ju tež ſa dobru ſpóſnawa. Tymaj poweda potom ta zuſa žónſka ßwoju hiſtoriu hiſchcze jun króczi a kak je ßo jej ta ſažohnowana prynzeßyna tſi króczi ſjewiła, menujzy ßwjatki, na Jana a ſkónczinje w poßleńſchim czaßu, hdjež móže ßo wona wumóz a tón ſchaz ſbjehnycz a t. d. a t. d. Pſchi tym wucjehne wona wulki liſt ſ dwanaczimi rjanymi hwjeſdami, hdjež ßu wſchelake ßtowa w zuſych ryczach na pyſchne waſchnje napißane, prajizy, ſo móže ßo jenož ſ pomozu tajkeho liſta požadane wumóženje ſtacz. Tej dwje žoni wobſanketej na to, ſo chzetej k wumóženju prynzeßyny a ſchaza pomoznej bycz, po czimž ta žónſka praji, ſo je k temu, ſo bychu ßo te peneſy ſ hłubokoſzje ſemje ſbjehnyte, tež njeſchto penes treba a to po pſchikaſni prynzeßyny tſi rólki, wot kotrychž je kózda bjertl kóhcza dołha. Duž pytatej tej žoni ßwoje peneſy hromadu, nemóżetej jich pak wjazy ſneſz, dyžli njehdže 10 tl. Ta zuſa kuſtarnicza praji teho dla, ſo drje je to trochu mało penes, ale ſo chze ßebi prózu dawacz, ſo tež ſ tymi ta wjez dokonja, — a wona ſawije je potom na to waſchnje do papery, ſo bes jenotliwe kruchi penes kruchi papery tyka a tak bjertlłóhczowſte rólki pſchihotuje. Jako je dwanacze wotbiło, ſapoczina wona ßwoje kuſtanje, pſchi czimž dyrbi tón liſt ſ dwanaczimi hwjeſdami tež wele pomhacz, dokelž jón pak prjeki pak pódlu ßwojimaj pſchipoßłuchaŕkomaj prjódkczita. Bes tym tež wona won dže a pſchindže ſ tej poweſzju, ſo je to mjeſto, hdjež je tón poklad abo ſchaz leži, w jenej kólniczzy, ale ſo je k jeho ſbjehnenju tež hiſchcze ſtoty abo druhi drohi reczas treba, dokelž ßo hewak ta króna doſtacz nemóže. Ale, k najwetſchemu horju tej žoni žadyn tajki reczas doma nimatej, tola pak ßebi radu wjeſtej. Dokelž je menujzy ta kuſtarnicza prajiła, ſo dyrbi w 9 hodzinach wſcho dokonſane bycz, dha póſzeletej wonej rano ſahe wotroczka na konju do Budyſchina k ſłótnikej a tón tam ſa neju ßljeborny reczas ſa połſchtwórta tolerja kupi a domoj pſchineße. Jako je njetko wſchitko hiſchcze czaßa doſz hromadje, woſme ta zuſa žónſka peneſy a reczas a czini, kaž by je do teje kólniczki neßła. Saßo pſchiſchedßi praji wona, ſo dyrbi wſcho tſi dny w ſpomnenej kólniczzy bycz a ſo pſches to tón ſchaz horje pſchińdže. K tutej ryczi pſchiſtaji wona, ſo wona bes tym precz póńdže a hakle ſa tſi dny ſaßo pſchińdže, ſo pak tam bes tym nichtón hicz neßmje, hdjež tón ſchaz je. A dokelž ta hoſpoſa praji, ſo móhła wona ßnadz bes tym wo te peneſy pſchińcz, dha praji ta kuſtarnicza, ſo chze jej tute hiſchcze tón dzeń dacz, hdy by ju wona do Schjerachowa k jeje ludžom doweſz dała. Duž datej tej žoni ſapſchahnycz a ju po jeje žadanju do Schjerachowa doweſz. Tam pak ßo wona ſhubi. Jako je to pohoncz doma prajił, dha ſpóſnajetej tej žoni, ſo ſtej žałoßnje ſjebanej a ſo ſtej ßebi na tajke hłupe waſchnje tejko penes a hiſchcze drohi reczas wurycżecz dałej: — pſchetoż ſo w kólniczzy žadyn ſchaz był neje a ſo je ta zuſomniza te peneſy a t. d. ßobu wſała, to moji czitarjo wieſzje hižom dawno wedža.

W Serb. Nowinach ßmy hižom pſched dlješchim czaßom powedali, kak je ßo jena žona wot Zyganow na podobne waſchnje wujebacz dała, my pak tehdy žane mena menowali neißmy. Tež dzenßa ßmy mena wupuſchczili, dokelž mjenimy, ſo ſtej tej žoni hižom ſa ßwoju hłupoſz a pſchiwjeru khoſtanej doſz. Nepomha pak naſche dzenßniſche powedanju pſche dalſchu pſchiwjeru, ſo móže ſchtó ſchazy abo poklady ſbjehacz, dha budžemy pſchichodnje tych menowacz, kiž ßo warnowacz nedadža: ſo by tajka hłupoſz w Sserbach tola junu kónz wſała.

S Budyſchina. Tudy bje wóndanjo jedyn człowek ßwoju poßlenju koſchlu ſa 18 np. pſchedał. Tute wuwikowane peneſy je wón potom na to waſchnje natožił, ſo je 12 np. w palenzu pſchepił, ſa te 6 np. pak, kotrej jemu wyſche woſtachu, ßebi ſchtryk kupił a ßo ſa njón wobwißnył.

S Budyſchina. Njekotremužkuliž, kiž ma pucżje ſ Budyſchina do Delan abo ſ Delan do

Budyſchina cźinicź, budźe ßnadź lubo naſhonicź, ſo njetko póſt wſchjednje w 6 hodźinach weczor ſ Budyſchina wotjjedźe a 10 hodźinach 25 min. do Wojerez pſchijjedźe. S Wojerez wotjjeſdźuje pak póſt kóźdy weczor 10 hodźinach 45 min. a pſchijjeſdźa njehdźe w 3 hodźinach rano do Budyſchina.

S Budyſchina. W njekotrych mjeſtach pſchekupzy hiźom źane zuſe paperjane peneſy neberu, — khiba 10tolerſke kruchi —, duź nech kóźdy ſa tym hlada, ſo zuſe 1- abo 5tolerſke kruchi ſkere ljepe wotbudźe.

S Budyſchina. Djenßa mamy Sſerbam wulzy weßelu poweſź woſjewicź. Towarſtwo maczizy ßerbſkeje ma menujzy hiźom dljeſchi czaß to wotpohladanje, ſo chze wulki ßerbſki ßlownik, wot k. Dr. Pfula ſpißany, ſkere ljepe wudacź. K temu pak je njehdźe 1000 tl. treba; ale dokelź maczizа ßerbſka tejko penes nima, dha woſta ta wjez, hacź runje je rukopiß zylje hotowy a ſ czijſchczerjom wſcho nuſne wujednane, tola pſchezo leżo. Duź wobſankny wuberk, ſo chze ßo tam a ßem wo pomoz wohladowacź a wobrocźi ßo teho dla teź ſe wſchjem należenjom na ſakſki hornoluźiſki ßejm. Jeho próſtwa bu pſchijata a ſańdźenu wutoru ſhromadźenym ſapóßlanzam wot kneſa krajneho ſtarſcheho ſ Thielau ſ miloſziwym porucźenjom prjódkpołożena. Na to wuſtupi krajnoßudniſki radźicźel a ryczerkubler, knes Seyfert nad Dobroſchezami, kiź je teź ßobuſtaw maczicźneho wuberka, a wukładowaſche ſhromadźenym w dljeſchej ryczi, kak je ßo ſ literaturu bes Sſerbami hacź dotal mjeło, kak ßu ſemenjo a luźiſke krajne ſtawy ßerbſke pißmowſtwo podperali, kajku waźnoſź ßu ßerbſke nowiny w Sſerbach dobyle, kak wuźitnje je maczizа ßerbſka ſa Sſerbow ſkutkowała a ſkónczi ßwój pſchednoſchk ſ tym, ſo próſtwu maczicźneho wuberka k wußlyſchenju porucźi. Po nim ryczeſche knes baron ſe Schönberg-Bibran nad Luhom a t. d. a prajeſche bes druhim, ſo je ßebi to praſchenje ſtajił, hacź ma ßo ßerbſka ryczź ſahnacź abo ſdźerżecź? a wotmolwi na tajke praſchenje ſ mózznymi ßlowami: ſo ma ßo ßerbſka ryczź niz jenoź ſdźerżecź, ale teź dale hajicź a po mózznoſzi podperacź.

Po krótkim wuradźowanju wobſankny potom ßejm jenohlóßnje, ſo ma ßo towarſtwu maczizy ßerbſkeje k wudaczu ßerbſkeho ßlownika ſi ſta toler ſ krajnoſtawſkeje pokładnizy daricź.

To je kraßny, najwetſcheho dźaka hódny dar!

Dopisy.

S Drežđjan. W mjeßazu oktobru ßu ßo 1150 khudym woßobam naſcheho mjeſta 1530 tl. 5 nßl. jako ßmilny dary a jako pſchipomoz k wotkubłanju dźjeczi pſchidźjelike. Wyſche teho doſta ßo 147 mużam, żonam a dźjeczom wſchelaka draſta: ſchkórnje, czrije, toſle, koſchlje, khołowy, wołmjane ßuknje a t. d. — Jutßje 2 nedźeli dopołnja w 11 wuńdźe w Poczaplu woheń, kiź jene kubło do popela pſchewobrocźi a jene khjetrro wobſchkodźi. — Wóndano ßu ßamotnej wobſtarnej żoni, kiź bje na njekotre dny Drežđżany wopuſchczika, wjazy hacź pjatnacze tyßaz (abo tawſynt) toleri penes kranyli, ſ wetſcha ſtatne papery, kiź bjechu w blachowym kaſchcziku ſanknene. Tym ßerbſkim czitarjam, kiź ßnadź maju tak wele penes, każ jich ja nimam, chzu ja pſchi tej ſkładnoſzi dobru radu dacź, chzedźa-li me poßłuchacź. Schtóż ßebi ſakſonſke penežne papery (moje dla ſtotoleŕſke) kupi, tón wſmi taloni a koupony precź a ſkhowaj na jenym mjeſzi penežny liſt, na druhim mjeſzi talony a na tßeczim mjeſzi koupeny. Jeli ſo njechtó na te koupony pſchińdźe a je kradne, dha je tola jeno dań ſhubena; jeli ſo pak njechtó talony woſme, dha niczo nima, dokelź te ßame niczo nepłacza, a jeli ſo wón penežny liſt bes talona woſme, dha teź niczo nima, dokelź penežny liſt bes talona teź niczo nepłacźi. Hdyź jedyn potajkim tele troje wjezy derje rosiſyka, dha móże paduch dołho pytacź, predy hacź ßo jemu doſpołna, płaczaza ſtatna papera ſa porſty pſchiljepi. Ja pak tudy jenoź wot ſakſonſkich paperow ryczu; pſchetoź pruſke (ſchtoź ja wjem) żanych talonow nimaju. Komuź je penežny liſt kraneny, tón doſtane nowu paperu, hdyź won ßwój k temu ßłuſchazy talon pola wyſchnoſzie pokaſa. Schtóż ma kroſchki a ßo ſa mojimi ßłowami domaßacź nemóże, tón hiźom w mjeſzi mudreho pomóznika nadeńdźe, kiź jemu tu wjez ſrjadnje. Ma-li pak njechtó ſtare nohajzy (abo ſchtrympy) połne ßwjeczatych toleri a chze mi je bożeho dźjeſzja póßłacź, tón ßo neſtaraj, hacź bych ja ſ nimi na prawo pſchiſchoł; ja ßebi wjeſzje derje danjazu paperu wobſtaram, kotruź tam ſkhowam, hdźeź ßo paduchej ani nedźlje, byrnje dyrbjał ßwoje papery do Pariſa a talony hacź Wóſporkej cjeczi póßłacź. Nó, ja budu hladacź, kajka hody budźe ſ bożim dźjeſzjom! Khjeżne durje budźa wo dnjo a w nozy wotcźinene, ſo móże liſtynoſcheŕ hnydom nuts, jeli ſo mi kaſchczik twerdych toleri ſe Sſerbow pſchineße. — Wokuny pjatk je ljetßa bes ßnjeha woteſchoł; nedźelu pak je ßo bjeła ſyma pſchinamakała. Wjeſzje ßo hiſch-

cje na tón wulki ßnjeh pſched njekotrymi ljetami dopomnicj? — Po tßiljetnej vakanzy je mjeſto wyſcheho dwórſkeho prjedarja ſaßo wobßadjene. Pokutny pjatk menujzy djerjeſche w pſchepelnenej dwórſkej zyrkwi po ſjenju ßwjateho Lukaſcha 18, 10—14. knes wyſchi dwórſki prjedar **Dr. Liebner** ßwoje naſtupne prjedowanje, kotrej je ßo jemu tak derje radjiło, ſo naſche zyke mjeſto a naſch zyły kraj ſ wulkej dowjeru na teho muża hlada, kij ma tak wyßoke, wobſchjerne a ważne ſaſtójnſtwo; a my ßmy pſcheßwjedzeni, ſo budże wón bohacjje wopytowany lubowany prjedar ſa wſchón cjaß.

Sserbſka protyka.

Tón tydżeń ßo ßerbſka protyka na ljeto 1856 docjiſchcjuje a budże pſchichodnu ßobotu ſa 2½ nßl. k doſtaczu. Jeje napohlad je wele reńſchi, hacj loni, pſchetoż towarſtwo macjizy ßerbſkeje, kotrej ju wudawa, neje penesy lutowało, ale nedżelſke a ßwjaty dny pjeknje ſ cjerwenym pißmom cjiſchcjecj dało, ſo je na tajke waſchnje pożadanje wele woteberarjow teje ßameje dopelnene. So ßu mjeßazy po wjeſtej djelbi tej cjerwene cjiſchcjane, to ßo wje. Hewak je tej tołſcha papera k nowej protyzy brana, tak ſo je tej w tutym naſtupanju wudokonjana a ſkónczńje dyrbimy hiſchcje na to ſpominacj, ſo ßu tej hermanki pruſkich krajow w połnej mjeri pſchicjiſchcjane. Wyſche teho je pak tej njeſchto do neje pſchiſchło, ſchtoż loni njekotryzkulij nerad parowaſche. We nej namakaja ßo menujzy tej tak menowane nebeſke ſnamenja a kójdy dżeń ma ßwój wobraz, tak ſo wjeſch, hdy ma boran, byk, dwójnikaj, rak, law, knejna, waha, ſchlórpion, tſjelnik, koſorożk, wódny muż a rybi ßwoje knejſtwo, jeli hiſchcje do tajkich wjezkow wjeriſch. W pſchidawku ßu mena europiſkich werchow wotcjiſchcjane a prozentowa tabella a potom hiſchcje wele rjanych powucjazych a żortniwych powedancjkow, kaj tej wſchelake ſchikowane hudancjka. So wuhudanje łonſchich hudancjkow nepobrachuje, to drje hakle poſpomnicj netrebamy. Bes powedancjkami lubych Sserbow woßebje na to kedżbliwych cjinimy, kotrej nam poweda, kak je knes Kunz ſ Kaufungen ſakſkeju prynzow Ernſta a Albrechta rubił, kak je jeho wuhler Kowar ſajal a kajke khoſtanje ßu potom rubeżnizy cjerpicj mjeli.

Dale pak tudy niczo pſcheradżicj nochzemy, pſchetoż kójdy, kij nowu ßerbſku protyku do ruki woſme, budże ßam prajicj dyrbecj, ſo je w ßwojej ſwonkomnoſzi jara pjekna a w ßwojim wopſchijeczu wot ſapoczatka hacj do kónza wſchudżom khwalobna.

Duż pſchindjcje a kupujcje bes komdżenja, pſchetoż cji, kij chżyli dołho cjakacj, nemóhli ßnadż potom żaneje protyki doſtacj.

Liczenje luda

ma ßo, każ je pſchikaſane, po zyłym ſakſkim kraju pſchichodnu póndżelu, 3. dezembra t. l., ſtacj. Pſchi tutej ſkładnoſzi mamy ßo tej my Sserbjo jako Sserbjo liczicj. Pſchetoż w liſtach, kij ßmy teho dla doſtali abo hiſchcjen doſtanemy, je tej ryncżk, wyſche, kotrehoż **28** a Wenden ſteji, k temu poſtajeny, ſo bychu ßo do neho wſchitzy Sserbjo jako tajzy ſapißali, do rjeka, ſo by ßo pſchi menikójdeho kij je po narodzi Sserb, liczba **1** do tuteho ryncżka ſtajika. Je teho dla, na pſchikład, nan Sserb a jeho ßwójbni tej, jako mandżelſka a djeczi, dale ßu tej jeho cjeladni Sserbjo, dha ma wón jako nan abo hoſpodar niż jenoż pſcht ßwojim meni, ale tej pſchi wſchitkich menach ßwojich ßwójbnych a cjeladnych w ryncżku 28 liczbu 1 abo ßmużku ſapißacj. A ſo by ßo tajke liczenje Sserbow, kij żanu ſchkodu abo powetſchenje dawkow ſa ßobu cjahnycj abo druhu njekajku bojoſz wubudżicj nemóże, cjim wjerniſche było, ſkożujemy ſ tutym na waß, lubi Sserbjo, tu runje tak należnu każ wutrobnu próſtwu: wy chżyli wjernoſzi cjeſz dacj a ßo w ſpomnenym ryncżku na horkach prajene waſchnje jako Sserbjo ſapißacj! Pſcht tym nedaj ßo nichtó, żadyn nan a żana macj, hoſpoſa abo hoſpodar pſches to molicj, ſo wón abo jeho ßyn, abo djówka, abo cjeladnik a t. d. ljepe njemſki hacj ßerbſki abo jenoż mało ßerbſki roſymi a ryczi, jenoż ſo wón wje, ſo ßu tuczi tola Sserbja a ßerbſkeho naroda, dokelż je jich ßerbſki nan płodżił abo ßerbſka macj tujaka. Woßebje kładjemy tutu próſtwu, pſcheßwjedzeni, ſo budża ju naſchi ſprawni a woprawdżicji Sserbjo lubje rad dopelnicj, tej tym, kij ßu hewak rodżeni Sserbjo, ßebi pak tola njetko, hdjeż móża kuſk ljepe, hacj tón abo druhi Sserb, njemſzy bledżicj, w ßwojej nadutej hłupoſzi myßla, ſo ßu njetko njeſchto ljepſche a ſo wjazy Sserbjo neſtu, każ tej niż mene dale tym na wutrobu, kij wetſchu nawedżitoſz a wucjenoſz wobßedża, kij jara derje wedża, ſo ma ßo wjernoſzi cjeſz dacj, a kij w zyrkwinych, ſchulſkich a t. d ſaſtojnſtwach ſteja a ßebi ßerbſki khljeb jara derje ßłodżicj dadża, kotrij pak pſchi wſchjem jich namyßlenym njemzowſtwi w njemſkej

ryczi abo pißmi mene abo böle Sserba ſaprjecj nemóżeja, tak ſo po dokonjanych liczenju, hdżeż budża, każ pſched tſómi ljetami, nam mnohe liczenſke liſty prjódkleżecj, nebychmy, kak tehdom w Now. czo. 52. wot ljeta 1852 pag. 411 pißacj trebali, ſo ßu ßo mnoſy, wot kotrychż wjemy, ſo ßu ſe ßerbſkeho ſplaha a Sserbjo pſhecżiwo wſchej wjernoſz k Njemcam pſchiliczili a ſo je ßo tajka newjernoſz wot teje ſtrony najnehanbicżiwſcho pokaſała, wot kotrejż ßo njeſchto ljepſche, hacż kżje doczakachmy. By ßo tajka nehanbicżiwoſz tóń ras ſaßo ſtała, dha ßo nemóhli ſdjerżecj, ju po menach wotkrycj! w.

Hanß Depla. Ty tola wieſch, ſo w mieſtach hoſpoſy a kucharti bjely pieſk wot ludźi kupuja, kiż jón na pſchedań pſchiweſu.

Mots Tunka. Haj, to wjem!

Hanß Depla. Dokelż je njetko wſcho dróżſche dha pomyßli ßebi jedyn tajki pieſkowy muż, ſo by ſa neho derje było, hdy by płaczijſnu pieſka też powyſchił Wón teho dla pocza dotalnu mjeru pieſka dróżſcho pſchedawacj, a jako ßo jeho jena hoſpoſa wopraſcha, cżoho dla dha je pieſk tolo dróżſchi, rekny wón khjetſje ruczje: Wón wſchak ßo ljetßa też radżił neje.

Mots Tunka. To je tola jara mudry abo pſcheklepany pachołk bycj dyrbiał!

Gżahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcża.

Do Draždżan: rano 7 h. 37 m.; pſchipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wecżor 7 h. 16 m rano 2 h. 42 min.

Do Shorelża: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wecżor 8 h. 27 m.; w nocy 12 hodż. 4 min.

Penezna płaczijſna.

W Lipſku, 7. novembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnoważazy cżerweny ſloty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 91; 1 ruſki imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 17 tl.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Korla Auguſt Münzner, wobydleć na Żidowi, ſ Hanu Marju Wicjaſez tam. — J. F. G. Krecjmar, wobydleć a ßadowy pſchekupz, ſ Karolinu rodż. Raffeltez, ſwudowenej Klingſtowej.

Křćena:

Podjanska cyrkej: Emma, Ferdinanda Meyera, ſchtrymparja a khjeżerja na Żidowi, dj.

Zemrjeći:

Djeń 15. novembra, Jurij Ponich ſ Jeńkez, 56 l. 6 m. — Hana Helmiż ſ Raboz. 22 l. — 17., Handrij Wicjas, wumeńkaŕ w Njewßezach, 84 l.

Jutſje ſa tydjeń, 2. nedżelu adventa budże ßerbſka Boża ßkuba w kſchiżnej zyrkwi w Draždżanach po dotalnym waſchnju a ſmjeje k. duch. Wjazka ſ Budyſchina prjedowanje, a k. d. Hilbrig ſ Kotez ſpowedj.

Nawěštnik.

Dźak.

Shromadźenym sapóßłanzam hornołužiſkeho provinzialneho ßejma, ſańdźeny tydźeń w Budyſchini wotdźerźaneho, dje wuberk towařſtwa maczizy ßerbſkeje próſtwu wo penežnu pomoz k wudaczu ßerbſkeho ßłownika ponižnje pſchepodał. Tajka próſtwa bu ßejmej wot kneſa krajneho ſtarſcheho ſ Thielau ſ dobrocziwym poruczenjom prjódkpołoženа, wot kneſa krajnoßudniſkeho radźiczela a ryczeřkublerja Seiferta, ßobuſtawa maczicznеho wuberka, wobſchjernje wułoženа a wot kneſa barona ſe Schönberg-Bibran nad Łuhom a t. d. na ßławne waſchnje podperana, tak ſo ſhromadźeni po krótkim wuradźowanju jenohłóßnje wobſanknychu: ſo ma ßo towařſtwu maczizy ßerbſkeje k wudaczu ſpomneneho ßerbſkeho ßłownika tſi ſta toleř ſ krajnoſtawſkeje pokładnizy daricz.

Hdyž pak wetſchina gmejnſkich ſapóßłanzow k njemſkemu narodej ßłuſcha, hdyž ßu ryczeřkublerjo, kiž łužiſki ßejm wopytuja, nimalje wſchitzy Njemzy, dha je ſa Sserbow wjeſzje wutrobnje ſweßelaze, ſo ßo tež ani jedyn hłóß pſchecziwo jich próſtwi poſbjehnył neje. Podpißani dźerza teho dla ſa ßwoju ßwjatu pſchißłuſchnoſz, kneſam ryczeřkublerjam, kaž tež kneſam gmejnſkim ſapóßłanzam njemſkeho naroda ſa to pſcheczelniwe ſmyßlenje, kotrež pſchi tutej ſkładnoſzi ſa Sserbow wopokaſachu, w meni ßerbſkeho luda najnaležniſchi a najwutrobniſchi dźak wuprajicz.

W Budyſchini na hilzbetſkim ßejmi 1855.

H. A. Säuberlich, ſapóßłanz ſ Rakez. **A. Vogel,** ſapóßłanz ſ Hucziny. **P. Zyž,** ſapóßłanz ſ Nowoßliz.

Poruczenje.

Dokelž je ljetßa w tudomnej wokolnoſzi pſcheńza ſkoro wſcha wuroſtła, dha ßym ßebi dobru wuherſku pſcheńzu wobſtarał, a poruczam k prjódkſtejazym hodam pſcheńcznu muku wot newuroſzeneje pſcheńzy we wſchitkich družinach a pſchedawam ju w Budyſchini na kameńtej haßy czo. 567/198, kaž tež w ßwojim młyni w Hajnizach.

P. T. Kapler,
wobßedźeř młyna.

5508 a 5511. **K.**

Drewowa aukzia.

Schtwórtk 13. dezembra budźe na łuhowſkim a khaßowſkim revjeru pſches ſto loßow ſtejazeho brjeſoweho drewa na pſcheßadźowanje pſchedawanych. Kupowarjo maja ßo na ſpomnenym dnju rano w 9 hodźinach w ſtarym haczi na łuhowſkim revjeru nutsnamakacz.

W Khaßowi, 29, novembra 1855,

Behrens.

Karpjaza hoſzina

nedźielu 2. dezembra weczor w Tſjelanach, na kotruž czeſzenych Sserbow a czeſzene Sserbowki Budyſchina a bliżſcheje kaž dalſcheje wokolnoſzje najpodwólniſcho pſcheproſchuje **Rotzſch.**

Sſławne

ſubowe mydło

wot Bergmanna czinene poruczam jako najljepſchi ßrjedk k cziſzenju ſubow, hornyczk po 3 nßl. a 6 nßl.

Jeniczki ſkład teho ßameho ſa Budyſchin a wokolnoſz ma

Chr. Holtſch
na mjaßowym torhoſchczu.

Draſzenje wſchitkich družinow, kaž tež wſchitke ſchaty, ßo twerdźje, po módźi a tunjo ſchija pſchi garbarſkich wrotach czo. 382/24. Tež ßu tam taſlje wot lateho želeſa we wſchelakej wulkoſzi k doſtaczu.

Dopokaſane a khwalobnje ſnate **Rennenpfenigſke bentuſchki pſche kurjaze woka** ma — jedyn po 2½ nßl., duzent po 15 nßl. — ſtajnje a pſchezo na pſchedań Wilh. Hammer w Budyſchini.

Sserbſka protyka

budźe pſchichodnu ßobotu w Ssmolerjowej knihařni ſa 2½ nßl. k doſtaczu. Tež ßu tam njemſke protyki ſa tu ßamu płaczinu na pſchedań.

NJEMSKI PHOENIX,

Woheńsawjeszjaze towarstwo w Frankfurczi n/M.

Sakładny kapital: Pólschesta milliona schjeßnakow.

Tuto towarstwo sawjeszja: Mobiliar, twory, žita, skót, ratarski grat, fabrikski grat atd. po twerdych, tunich prámiach a netreba žadyn sawjeszjazy niczo dopłaczowacz, byrnje ßo wulka wohenjowa schkoda stała.

Spodobne wumjenenja, po kotrychž towarstwo sarunanje dawa, s zyła schkodowanje wupytuje, ßu k temu ßłužiłe, so je ßo jeho skutkowanje jara rosschjeriło a podpißany agent porucza ßo k wobstaranju sawjeszenjow wschitkich družinow, je tež k wudžjelenju wscheho požadaneho wułoženja stajnje hotowy. Prospekty a podpißanske formulary móža ßo pola neho darmo dostacz.

W Budyschini, 1. dezembra 1855. **Wylem Jakob**, na žitnym torhoschcju,

Dr. Whithowa wodžiczka sa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldži w Thüringskej, s wjazorymi prilegijemi wyßokich werchow poczeszena, wopokasuje ßo be wschitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschjednje jako najłahodnischa a najljepscha wodžiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjesta pomoz sa ludži na woczomaj bjednych

kóždemu poruczecz. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkodnych szjewkow, woßebje pschi sahorenju, szerpnenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bježenju woczow kaž tež pschi ßłaboszi po bjelu a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl. a dźjeła ju jenož woprawdžitu **Traugott Ehrhardt** w Altenfeldži w Thüringskej. — Skład sa Budyschin je w **hrodowskej haptyzy.**

Kruzifixy abo Boże matry

zylje lóhke, s kschižom a žerdžu k pohrebam, kaž tež na wołtarje hacž do 1 łóhcza 12 zolow wulkoszje, a teho runja k wschitkim druhim wotpohladanjom, ßu pola me pschezo na wuberk a jara tunio na pschedań. Duž je woßebje knesam duchomnym a wuczerjam po potrebnoszi najpodwólnischo porucza **A. Förster**, rjejbar na swonkomnej lawskej haßy w cžießliskim dwori.

100 tl. pytaja ßo na prjenju hypotheku jeneje žiwnoszje. Wscho dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Hdyž tón mi jara derje snaty cžłowek, kiž je mi nedawno jenu pokrutu khljeba a dwaj hachtelaj rožki kranył ßwoje paduchstwo newostaji, ßym ja nusowany, jeho ßudnistwi pschepodacz.

W Hownjowi 30. novembra 1855.

Bellmann.

Ssuche drožďžje

zylje ßylne a po kotrychž ßo derje hiba, ma stajnje czerstwe na pschedań w Budyschini na ßerbskej haßy w welbi, pched kotrymž staj dwaj muraj wupojsnenaj. **F. J. G. Nieckſch.**

W Brjesowi je khježa cžo. 19, se ßadowej sahrodu, na wotnajeczje a móže ßo na hody wobczahnycz, tež stej tam dwje kosy a 10 zentnarjow ßyna na pschedań. Dalsche je tam pola wobßedžerja k shonenju.

Rachlowske ev. luth. towarstwo smjeje jutsje 1. nedž. adventa popołnju dwjemaj shromadžisnu.

Pschedßydstwo.

Dźiwoczanske ev. luth. towarstwo smjeje jutsje sa tydžeń (nedželu) popołnju w dwjemaj shromadžisnu.

Pschedßydstwo.

Zaudzenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.	Kórc.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. tl.	nsl.	Srjedzna. tl.	nsl.
Rožka	7	25	7	5	7	17½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	10	15	9	—	10	—	Jahły	8	15	—	—	8	10
Jeczmeń	5	—	4	17½	4	25	Hejduschka	6	5	—	—	6	—
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	15	1	5	1	10
Hróch	7	7½	—	—	7	—	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Dowoz: 1857 kórcow.

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral pósće 7½ nsl.

Čisło 49. 8. decembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wosjewenje. Sswjetne podawki. S Jitra. S Jabłońza. Se Splóska. S Budyschina. Dopißy. Wobrasy se žiwenja. Australis'i list. Sserbski ßłownik. Hanß Depla a Mots Tunka. Cžahi sakskoschl. želesn. Zyrkwinske poweszje. Nawjeschtnik.

Wosjewenje.

Po dostatych rosprawach je ßo w poßleńschim cžaßu w njekotrych wßach tudomneho wokreßa płuzowy mór (Lungenseuche) pschi howjasym skotu, po sdacžu psches kupowanje zusych wołow ßem pscheneßeny, pokasował, cžohož dla to podpißana krajska direkzia k sjawnemu nawedženju dawa a woßebje wschitkich wobßedžerjow howjadow k kedžbliwoszi na jich skót napomina.

Spomnena khorosz ßo najprjódzy jara skradžu sapocžina a pokasuje ßo najpredy s rjedkim, posdžischo huszischim kaschlowanjom a s łahodnej symnizu a skót sda ßo hewak zylje strowy bycž.

Hakle posdžischo po wele dnjach abo nedželach tuta khorosz sjawnje wustupi. Hdyž ßo tajke khore howjado sarježe, dha je jene płuzowe kschidło powetschene, twerde a krute a waži wele wjazy hacž druhe. Hdyž ßo wone pscherjesne, dha kaž marmor wonhlada. W dółcžku namaka ßo nažołcž woda a na płuzach ßu tak menowane neprawe kóžki.

Tež ßo wschitzy wobßedžerjo skotu, skotoljekarjo a kohož to hewak nastupa, napominaja, so bychu, hdyž jim njehdže skót tajkeje khoroszje dla skhore abo pane, to hnydom wyschnoszi abo wokreßnemu ljekarej wosjewili a jeli móžno, khore džjelby paneneho abo dorjesaneho skocžecža tak sakhowali, so bychu ßo te ßame wot wustojnych pschepytacž hodžiłe a ßo k sahnacžu a wotwobrocženju khoroszje wscho nusne cžinicž móhło. — W Budyschini, 4. dezembra 1855.

Kralowska sakska krajska direkzia.
s Könneritz. Oertel.

Swětne podawki.

Sakska. S wulkeje wustajeńzy w Parisu, kotraž bu 30. novembra wobsanknena, je ßo tež wumjołzam (Künstler) a remeßnikam sakskeho kraja khjetra licžba cžeßnych mytow dostała. Kamenjorjesbař Rietschel a moleř Rychtař, wobaj w Draždžanach, dostaschtaj kóždy słotu, a ßukelnik Herrmann w Biskopizach ßljebornu medaillu. — Sakske želesnizy ßu w minenych 10 mjeßazach tuteho ljeta 2,382,019 tl. wuneßłe, to je 145,087 tl. wjaz, dyžli loni sa tón ßamy cžaß. — S łužiskich horow pißaja, so je drje tam drohoty dla tež nusy dosz, so pak je tola hischcže to derje, so maja tkalzy stajne džjeło a dobru sdu. — W Ssobołsku pola Lubija wotpali ßo 28. novembra bur Unger a hewak hischcže tsjo khježerjo a burjo. — W Hołbini ßweczesche wóndanjo tamnischi kowař Paul 60ljetny jubelski ßwedžeń ßwojeho mandželstwa. Wón je 86 ljet stary a jeho žona 80 ljet.

Prußy. Pschi wotewrenju barlinskeho ßejma prajesche kral bes druhim, so budža sakonje sa gmejnske srjadowanje a sa gmejnske polizajstwo, kaž tež sa wokreßne a provinzialne naležnoszje wuradžowane. Tež pschistaji wón, so drje je k jeho wulkemu wobžarowanju wójna hischcže neskónczena, ale so je pruski kraj tu khwilu hischcže kraj mjera. A tajki, rekny kral, dyrbi wón tež dale wostacž a to na to waschnje, so ßo teho dla netrebaja pruskemu ludej žane wulke wójnske dawki nakładowacž a tola pruska cžesz pschi tym neranena wostane. — To rjeka s druhimi ßłowami, pruski kral nochže wo wójni niczo wedžicž a je ßo na druhej stroni tak ßylnje postajił, so

jeho nichtón k žanej wójni nuſowacj nemóže. — Na ßejmi ßedži wetſchina ſapóßkanzow na prawizy, to je, hdyž miniſterſtwo njeſchto prjódkſtajſi, dha móže wjeſte bycj, ſo to wetſchi dżiel ſapoßtanzow ſa dobre ſpóſnaje. — Hacj dotal bje waſchnje, ſo tajzy wobßedżerjo palenzpalerjow, kiž ſpirituß do zuſych krajow wuwożowachu, wjeſty penes jako myto ſa to doſtawachu. Dokelž pak palenje ſpiritußa jara wele žita a bjernow ſežere, dha je miniſterſtwo tajke penežne myto horjeſbjehnyło a je njetko nadżija, ſo budże njeſchto millionow kórzow bjernow mene ſa palenzpalenje wutrebanych. To ßamo horjeſbjehnenje ſpomneneho myta je ßo też w Sakſkej ſtało, a wot teho cżaßa je też płacżiſna žita horjelježa faſtała.

Rakußy. Khježor je bamžej 100,000 ſchježnakow póßłał jako pſchinoſchk k nowej zyrkwi, kotruž chże bamž k cżeſzi knežny Marje w Romi twaricż. —

Franzowſka. S gardu, kotraž ſ Krymy bórſy domoj pſchińdże, chże też marſchal Pelißier pecża do Pariſa pſchińcż. Hacj wón potom ſaßo do Krymy abo ßnadž do naranſcheho morja póńdże, to budże wot teho wotwißowacj, hdże ßnano franzowſki khježor naljeto wójnu wodżenu mjecj ſechże. — General Kanrobert je ßo ſe Schwedſkeje pſches Danſku do Hamburga podał a wot tam do Pariſa wotjjeł. — So wón ani ſchwedſkeho ani danſkeho krala neje k dżielbranju na wójni pſcheczżiwo Rußam nawabicj móhł, to njetko też ßame franzowſke nowiny powedaja. — K cżeſzi ſardinſkeho krala bje 29. novembra na radnej khježi w Pariſu wulki bal. Njehdże 3000 hoſzi bje na tón ßamón wot pariſkeje mjeſchczańſkeje rady pſcheproſchenych. Khježor bje też pſchitomny a wón, kaž też ſardinſki kral ßo na rejwanju wobdżjeliſchtaj. — Wo mjeri hiſchcże niczo praweho błyſchecż neje, a duž ludżjo mjenja, ſo budże naljeto wójna ſ Rußami hiſchcże ſ wetſchej mozu wedżena.

Italſka. We mjeſzi Meßini a w jeho wokolnoſzi dujeſche 11. novembra 6 hodżinow tak ßylny wjetr a padaſche tak ßylny deſchcż, ſo buchu khježje, ſłót a ludżjo do morja ſahnate. Mjeſto bu jara ſkażene a ſchkoda wunoſcha wele millionow.

Jendżelſka. Sardinſki kral pſchiweſe ßo 1. dezembra do Londona a bu na dwórniſchczu wot prynza Alberta powitany. S dwórniſchcża weſeſchtaj ßo wonaj potom na windſorſki hród a wobej ſtroni pucża bjeſchtej polnej ludži, kotſiž ſardinſkeho krala ſe ßławuwołanjom počżeſzjowachu. We wulkich durjach windſorſkeho hrodu bu kral wot jendżelſkeje kraloweje a teje ßwójby witany a popolnju pſchindże londonſka rada, ſo by ßo napraſchowała, kotry dżeń by jeho na hoſzinu pſcheproßycj ßmjeła. Wón rekny na to, ſo by ßo to wutoru najljepe hodżiło. — Schto pak ſardinſki kral w Londoni chże? Ludżjo mjenja, ſo je wón w Pariſu ſ khježorom Napoleonom wucżinił, kak ma jeho wójſko dale ßobu pſcheczżiwo Rußam wojowacj, a ſo je wón do Londona pſchijjeł, ſo by ſhonił, hacj chżedża jemu Jendżelczenjo k temu dale penesy dawacj.

Rußowſka. S Odeßy pißaja, ſo njetko na 180,000 muži ruſkeho wójſka w Krymi ſteji. General Oſten-Sacken je ſe ßwojej dżielbu w Kamiſchli'u a wokolnoſzi a wot tam ßo wobaranje połnózneje ſtrony Sebaſtopola wodži. General Liprandi ſteji w Bakczi-Serai'u. Werch Gorczakow ma pak ßwoju hłownu kwartjeru w Simferopolu. Hewak je jena dżielba wójſka ſ napſchecża Eupatorije poſtajena, druha ſ napſchecża Kercża a 30,000 reſerwow ſteji w Perekopi. — Nedaloko Kercża ßu turkowſzy wojazy Rußam wele ßyna ſpalili. — S Krymy ßu ßo franzowſke gardy na dompucż podali, ſa to je ßo pak tam general Chaßeloup ſ 12,000 mużemi pſchiweſt. — Jena ſardinſka łódż, kotraž njehdże ſto khorych wojakow ſ Balaklavy do Konſtantinopla weſeſche, bu wot ßylneho wjetra roſtłamana, tak ſo je ßo ſe wſchjem, ſchtož na ßebi mjejeſche, podnurila. — Rußojo tſjeleja cżim dale cżim bóle ſ połnózneje ſtrony Sebaſtopola na połonſchu, wot nepſchecżelow dobytu ſtronu, ſo ßu ju tucżi ſkóncżnje ſkoro zylje wopuſchcżicż dyrbeli a tam, kaž ßo nadżijachu, ßwoje ſymſke wobydlenje mjecj nemóża. — Na Cżornej Rjecżzy nepſchecżeljo Rußow jara na tych ßamych wo dnjo a w nozy kedżbuja, dokelž bjechu ſhonili, ſo je werch Gorczakow ßwoje wójſko wulzy powetſchił a bje ſtrach, ſo by jich ßnadž nejapzy nadpanył. Bes tym pak Franzowſojo a Jendżelczenjo pilnje pucżje do ßwojich ljehwow a pſches te ßame twarja a poredżeja, ſo by ßo jim neſchło, kaž loni, hdżež dyrbjachu

hubenych puczow dla hlód a druhu nuſu czerpicz. —

Turkowſka. Omer paſcha hiſchcze na Kutais czahnył neje, dokelz chze wotczahacz, hacz jemu njeſchto penes ſ Kónſtantinopla poſzelu. — W Karſu, kiz je hiſchcze pſchezo wot Rußow woblehneny, poczinaja Turkojo ſaßo hlód czerpicz. — W ljehwu jendzelſko-njemſkeje legije w Kónſtantinoplu bje kholera ſ wulkej mozu wuſtupiła, tak ſo dyrbjachu wojakam ſkónczníe druhu kwartjery dacz, a potom wona ſaſta. Tuta legia wobſteji ſ wetſcha ſ Njemzow, kiz ßu do jendzelſkeje ßluzby ſtupili.

Ze Serbow.

S Jitra. Ljedy ßo tróſchku ſaßo ſabywa, ſo bu poßleni dzeń oktobra Polakez wotroczk na domojpuczu ſe Schunowa wot wulkeho bjeſmana, kiz bje ßo jako zónſka pſchehotował, nadpadneny, (ſchtoz pak je ßo temu rubeznikej ſlje poradziło), je ſaßo ßlyſchecz, ſo ßu Belmanez hólza, kiz bje we Wyßokej na wopytanju byt, w khójnach pola ljeßneje korczmy nadpadnyli a jeho hacz do koſchlje wſcheho wurubyli.

S Jabłońza. Po powotanju naſcheho dotalneho ſararja, k. Rekta, ſa probſta do Zybalina, doſta kandidat duchomnſtwa, k. Wajko ſ Bjeleje Wody deſignaziu na tudomne farſke mjeſto a najſkere w blizſchim czaßu ßwoje nowe doſtojnſtwo naſtupi.

Se Splóſka. Ssobotu 1. dezembra wotpali ßo tudy wumeńk a brózeń, k Sſworiz korczmarſkej zíwnoſzi ßluſchazej.

S Budyſchina. Luzíſke krajne ſtawy ßu w ßwojim wyßozykhwalobnym ſtaranju ſa ljepſche ßerbſkeho luda na hilzbetſkim, wóndano w Budyſchini wotdzerzanym ßejmi wobſankuyli, ſo chzedza bibliſkemu towarſtwu ſnamenitu ſummu penes k temu pozczicz, ſo by ßo ßerbſka ſtereotypjerowana biblia wudała. Pſches tajke ſtereotypowe wudaczje biblije by ßo menujzy to wudobyło, ſo by ßo potom ßerbſka biblia, kotraz njetko 1 tl. a wjazy płaczi, najdrózſcho ſa 20 nßl. pſchedawacz móhła, a ſo bychu ju khudzi hiſchcze wele tuniſcho dóſtwali, tak ſo by ßwjate pißmo wſchudzom ßwoje mjeſto namakało, hdzez hacz dotal khudoby dla nutskhód namakacz nemózeſche.

My nadzijamy ßo, ſo Sſerbja tajku dobrotu ſ wulkim dzakom ſpóſnaja, ſo pak tez pſchi tym neſapomnu, kak je ßo jim wot teho czaßa, hdzez ßu ßebi ßwoju rycz a narodnoſz ſaßo wyſche wazicz a wjazy do ßwojeho Sſerbowſtwa dzerzecz poczeli, ſ kózdym ljetom wetſche wyßokowazenje jich Sſerbſtwa a ſjawniſche czeſzenje jich rycznje tez wot wyßokich knezich a krajowych wodzerjow doſtało; — jaßne ſnamjo, ſo Bóh tón knes teho, kiz ßo ßam newopuſchczi, tez wupuſchczicz nochze.

Skónczníe ſpominamy na to, ſo ßu ßerbſke biblije hiſchcze pſchezo pola k. ſeminarſkeho vizedirektarja Wanaka k doſtaczu a ſo ma wón poruczníoſz, je khudym ludzom po 15 nßl. pſchedawacz.

Se Budyſchina. Sandzenu ßredu rano wokoło dweju ſta ßo pſchi tudomnym dwórniſchczu to neſbozje, ſo buſchtaj tam dwaj zeleleſnicznaj niſchej ſaſtojnikaj ſtraſchnje ranenaj. Taj ßamaj mjeſchtaj pecza ſa nózny czah jedyn wós pſchiſtorkowacz a jako to czineſchtaj, bliżeſche ßo ſpomneny czah wot Lubija a pſchijjedze w bliſkoſzi dwórniſchcza na tu ßamu koliju, hdzez wonaj ſe ßwojim woſom ſtutkowaſchtaj. Wonaj, w mjenenju, ſo ßo nózny czah na druhej bliſchej koliji bliżi, nebjeſchtaj ßo teho dla ſa nim wohladnytoj a duz buſchtaj, dokelz tón nejapzy do neju praßny, załoßnje ranenaj. Jenemu bu jena ruka dwójzy ſtamana a tón druhi bu tak wobſchkodzeny, ſo ßu jemu popołnju jenu nohu wotrjeſacz dyrbeli.

Dopisy.

S Drezdzan. Nedawno je hólz ſ jeneje wyſcheje wucżerńje tudy ſ kralowſkeje ſjawneje knihownje dwoje woßebje rjane a drohe knihi na wopaczne meno pozcził a potom ſa tuni penes pſchedał. To je na ßwjetło pſchiſchło a hólz w jaſtwi ßedzi, kotryz je ßebi pſches ßwoju neduſchnoſz ßwój zyły pſchichód ſkaſył. — W nowodrezdzanſkej wojerſkej pekarni bje wóndano weczor woheń, kiz pak bu hnydom poduſcheny. — Naſch nowy namjeſtny pſchedßydu krajneho konſiſtorſtwa, knes konſiſtorialny radzicjel a wyſchi dwórſki prjedaŕ Dr. Liebner bu wutoru tydzeń wot mjeſchczanſkich a weßnych kneſow duchomnych do ßwojeho noweho ſaſtójnſtwa powitany. — Wczera tydzeń. 30. naſymnika (na Handrija) dopołdnja w dzewczich czehniſche czah nowodrezdzanſkich podjanſkich wobydlerjow ſ wucżerńſkimi dzieczimi ſa khorhowemi pod nawedowanjom podjanſkich kneſow ſararjow wokoło dotwareneje nowodrezdzanſkeje

podjanſkeje zyrkwje, pſchi cźimž ßo ſwonkomne poßweczenje ſta. Na to ſaſtupi cźah nuts do zyrkwje, hdźež knes biſkop Forwerk ſnutſkomne poßweczenje dokonja. Zyrkej bjeſche renje wupyſchena a niz jeno wot podjanſkich, ale też wot wſchelakich evangelſkich wyßokich ſaſtójnikow wopytana; kralowſka ßwójba na tej ßwjatocźnoſći też dźjel beriſche. Po poßweczenju k. biſkop bożu mſchu a rjane prjedowanje dźerżeſche; teho runja ßo njekotre ſa tu ſkładnoſć pſchihotowane ſpjewy wuſpjewachu: ſ cźimž ßo ta ßwjatocźnoſć ſkónczi. — Poßledni dźeń ſańdźeneho mjeßaza je ßo tudy ſatraſchny neſkutk ſtał. Schjeſćdźeßaćljetny wojeſki wußkužiłk, predawſchi feldwebel Jaukus, pecźa wulki picźk, je ßwoju 26ljetnu żonu, wot kotrejež bje ßo dźjelił, popołdnju wokoło 4 ſakkol, najſkere ſe żehrawoſći, a na to je w ßwojej wrótnej ßurowoſći też ßwojeho ſchjeſćljetneho hólcźka a tßiljetnu holcźku, kiž bjeſchtaj wokoło maczerje bylój, ſ wele ranami ſakałał. Na to je do ßwojeho bydlenja ſchoł, hdźež ßu polizajojo jeho na ſajtra 1. dźeń hodownika, ſajeli, kotrychž ßo wobarał neje, runjež mjejeſche nabitu (lodowanu) tßjelbu a wótry nóż pſchi łożu lezo. Wón je najſkere błudny; hewak tola tak żałoßneho neſkutka wobeſchoł nebudźiſche.

Wobraſy ſe żiwenja.

VI.

So ßo na tajke waſchnje, każ ßym we ſchtwórtym wobrazu powedał, haj bjſchcze wele predy, w maczernym żiwoczi, krej, ſtrowoſć. cźerſtwoſć a żiwenje dźjeczi pſches palenż ſajjedojczi, wucźi wſchjedne ſhonenje.

W maczernym żiwoczi hižom? — tak ßo ty ſe ſpodźiwanjom praſcheſch. Klinczi cźi to dźiwnje? Mjeniſch dha ty, ſo to płodej żiwota niczo neſchkodźi, hdyż je ßomodruha żónſka palenzowa ßotra a huſto jenu hwiſda? Nebudźeja dha druhe nepocźinki, kiž ßamodruhe żónſke na ßebi maja, każ paduchſtwo a womłodnoſć a wſchelake hroſne khoroſće hiſchcze neporodźenym dźjeczom ßobudźelene? Tebi to do dróbneho roſeſtajecź, tudy mjeſto neje. Wjeř mojemu ßłowu, ſo temu tak je, a nechaſch to, dha wopraſchej ßo wucźenych ludźi.

To je to, ſchtoż tamne ßłowa ßobu wupraja: Ja chżu ſtarſchich hrjechi domach pytacź hacź do tſecźeho a ſchtwórteho ſtawa.

Wy maczerje a żónſke, wopomncze to ßwjeru. Nehrjeſchcze ßamopaſchnje we tutym wotpohladanju; wy newjeſće, kak daloko waſch hrjech doßaha a ſchto ſa ßobu cźehne.

Bóh ßo neda ſa ßmjech mjecź! —

Schto tu a tam cźinja', hdyż mólcźke dźjeczi jara płakaja, ßym cźi hižom pokaſał; woni je palenzom pohłuſcha. Potom drje hubu dźerżi, mały ſchkewrjak; druhdy też, Bohu żel, na wjeczny cźaß. Neroſomne maczerje ßebi huſto wele ſ tym wedża, kak rucźe móża płakanje ßwojich mólcźkich ſaſtajicź a radża pſcheczelnizam a ßußodźinkam, kiž ßebi rady newedża: Jeno wſmi palenż, ty newjeriſch, kak tón dźjecźi ſmjeruje; wone potom wele hodźinow ſpja. O rada, ſo hłupiſcha a hrjeſchniſcha bycź memóże! Tajka rada budźe wam njehdy wele hodźinow ſpanja rubicź.

Pſchińdże njeſt pola mólcźkich dźjeczi cźaß, ſo dyrbja ſubcźki krydnycź, kak rucźje je tehdom njekotrajkuliż luba, ſtaroſćiwa macź hotowa, dźaßnicźka dźjeſćja ſ palenzom namaſacź, mjenjo, ſo pſches to ſuby rucźiſcho pſchindu. Boloſć ßo pſches to njeſchto pohłuſchi, to je wjeſte; ale ſo ßo pſches to wele wetſcha ſchkoda naczini, je też wjeſte.

To je cźi ſkoro tak, każ hdyż jenemu, kotrehož hłowa boli, wżorcźi tu radu daſch, ſo dyrbi ßebi kułow nabicź dacź. To prjene hłowubolenje wjeſće pſches to ſhubi; ale, ale! — — nó, ſpytaj jeno.

S cźim też to ßu tehdom dźaßna dźjeczi namaſowali, hdyż hiſchcze palenż neſnajachu? Hacź też to je tehdom jich wjaz dźjeczi na ſuby wumrełło, dyżli dźenßniſchi dźeń?

Ja newjerju.

A tak dże to wot prjeneho wokomiknenja żiwenja dźjeſća dale a dale. Dźjeczi nawuknu palenż picź, każ by to tak bycź dyrbjało, nawuknu jo ljepe, hacź paczerje a hawptſchtuki a poßłuſchnoſć, a dołho netraje, dha tſchepetaja ſa krepłu a ßliny jim w hubi bromadu bjeża, tak ßo jim chże, hdyż njekoho ſchklenczka ſbjehnycź widźa. Njekotſi ſtarſchi bychu ſa hrjech dźerżeli, hdyż nebychu ßynkej abo dźowczicźy kapku dali; haj, ßami ßebi radſćo tu lubowanu ſchkleńczku wottorhnu, jeno ſo dźjeczo doſtane. Abo mjeniſch, ſo neje prjódkpſchiſchko, ſo ßu ßo ſtarſchi praſcheli, hdyż pſchi njekajkej ſkładnoſći palenż wotmjerene doſtachu, hacź nicźo ſa dźjeczi nekrydnu? A hdyż je rjekało: nje! — dha ßu ßebi wotkamali, a dźjeczom dali.

Pohladaj wokoło ßo! Nan dże weczor abo nedźelu do korczmy, a koho tak renje ſa ruku ßobu wedże, abo na ruzy neßy? Nó, lubeho ßynka; tón wbohi pachoł chże tola też ßobu liſnycź, hdyż nan pije.

Druhi nan kiwa mózńje a wola ſe wſchej ſchliju: „Handrijo! Handrijo!“ A cźeho dla to? Nó, wón je pólku ł ßwacźini doſtał, a Handrik dyrbi tola też woptacź.

Stuż pſched njekotre khlamy w mjeſći, tam budźeſch ßam hekſemplje widźicź. Sſnadźi ßebi myßliſch, ſo cźorniſcho barbju, hacź woprawdźi je.

Nó, ſchto mjeniſch, neje to tola wulka luboſć ſtarſchich, hdyż tak cźinja? O haj, luboſć je, ale kajka! Podomna luboſći tamneho nana, kiž ßwoje

dźiecźo do wody cźišny, so neby tuby dlźeje nusu cźerpicź trebało, a podomna luboszi tamneho cźłoweka, kiž druhemu mjech ſ penesami wša a precź woteńdźe, jeno teho dla, so by tón wbohi tak cźeżky nesz nemjek. Oh! tón luboszje połny nan a cźłowek! Nekhwaliſch tajku luboszź? — —

Wy nanojo a macźerje, tajka luboszź budźe wam njehdy derje sapłacźena. Cźakajcźe jeno! — — —

* * *

Auſtraliſki liſt.

Wot Jana Brühla.

Pſchedſpomnenje. Pišar tuteho liſta, kotryż we wucźahu šobudźielimy, bje predy khjeżnik w Mniſchonzu a najpošledy wobydleŕ a šerbſki krawz w Budyſchini. Won je 4. julija 1854 do Auſtralije wucźahnył. Jeho šyn, predawſchi wucźeŕ P. Brühl w Rachlowi, je šo tam hižom 19. auguſta 1847 podał. Jeho nanowy, na jeneho ſnateho w Budyſchini pišany liſt, ma šo po wetſchej dźielbi takle:

Cyndock-Valley of South-Auſtralia, 10. auguſta 1855. Luby pſcheczeło! Hacź runje naš morjo, 3400 njemſkich mil ſchjerokе, dźieli, dha je tola mojeje wutroby najhorzyſche poźadanje, so bych liſtnje ſ Wami porycźał. — Schcźej me naſtupa, dha šym njetko, dźakowano Bohu ſtrowy; my mjejachmy pak cźeżki mórſti pucź pſchecźerpicź. Najprjódzy mjejachmy w połnóznym morju a w kanalu bes Jendźeiſkej a Franzowſkej pjekny wjetſik; mórſka khorosz nebje wulka a wona me mało potrechi. Ale jako bjechmy połožu naſcheho pucźa dokoneli, wudyri na naſchej łódźi hłowjaza khoreſz, kotraż je njekotrych bes nami morika. Ja bjech ſchtyri nedźelje ſtraſchnje khory; ſa ljekaſku pomoz bje hubenje ſtarane. Też mjejachmy wele ſtraſchnych wichorow pſchjetracź a 29. ſeptembra nadpadźe naš tak cźeżke newedro a tak šylny wichor, so žołmy kruch ſzjeny na hornym pſchikrywi roſłamachu a my šebi wſchitkź myſłachmy, so dyrbimy šo ſatepicź. Do podkrywa bjechmy wſchje durje a dźery ſatykali, so woda nuts bjeżeź nemóżeſche, a buchmy ſ Bożej pomozu pſchi żiwenju ſdźerżeni.

Wulki wjetr na morju a cźeżka khorosz na łódźi trajeſche pak dale a je jich šydom wot naš na nju wumreło. Jako bjechmy pſched Adelaidu kótwizy (ankry) wupuſchcźili a šwój pſchijjeſd wyſchnoſzi woſjewili, pſchijjeźechu potom njekotre šwójby na jenym cźołmi k nam. Bes tymi, kiž ſ tutym cźołmom pſchińdźechu, bjeſchtaj też dwaj Łužicźanaj, menujcy J. a A. Ponich. Tutaj šerbſkaj bratraj me pſcheczelniwje witaſchtaj a pſchineßeſchtaj nowopecźeny khlźeb, cźerſtwu butru a wino a piwo šobu. Na tym wſchitkim šo my wulzyſchnje wokſchewichmy pſchetoż jźeź na łódźi bje šo nam zylje woſtudźiła.

Wobaj bratraj Ponichaj bjeſchtaj pſchipadnje do Adelaidy pſchiſchłoj a ja weſech šo ſ jeho konjomaj hnydom dale; na pół pucźu pak pſchijjedje mi mój šyn ſ wołom napſchcźiwo.

Do jeho bydła pſchiſchedšiſ ſapadźech ſaš̌o do teje šameje khoroſzje, kotruż bjech na łódźi mjek, a lejach pecź nedźel khory.

(Skónčenje přichodnje.)

Serbski słownik.

Schto je šerbſki šłownik? budźe šnadź šo njekotryżkuliż naſchich cźitarjow praſchecź. — Sſerbſki šłownik šu knihi, w kotrychż šu wſchitke šerbſke šłowa ſ jich njemſkim pſchełożenjom a potrebnym wukładowanjom po wjeſtym redźi ſapišane. Duż móże kóždy, kiž chze wedźicź, kak šo jane šerbſke šłowo pišа a njemſki rjeka, to w šerbſkim šłowniku namakacź. Ale šerbſkich šłowow je wele a duż je jich hromadu ſbjeranje a ſapišowanje wulku próżu cźiniło a k. Dr. Pful je wele ljet na tym djełał, hacź je njehdże 2000 liſtnow abo bogenow papery ſe šerbſkimi šłowami ſpopišał a tak to djeło dokonjał, ſo by je macźizy šerbſkej darił a je tuta potom cźiſchcźecź dała.

Cźiſchcźenje tajkich wulkich knihi je pak droha wjez a budźe šebi na 1000 tl. žadacź. Franzowſka akademia je w šwojim cźaſu też wulki franzowſki šłownik wudała a ſ tym wulku khwalbu dobyła. Ale tajka khwalba daſche šo łóhko ſaſłużicź, dokelż cźi, kiž franzowſki šłownik dźełachu, wyšoku ſdu ſa to dóſtachu, bes tym ſo je k. Dr. Pful šerbſki šłownik ſluboſzje k šerbſkemu ludej darmo pišał, a jako chzyſche franzowſka akademia potom šwój šłownik wudacź, bu jej k temu wot franzowſkeho krala potrebna ſumma penes darena. Kak pak bje ſ macźizu? Haj, ta chzyſche drje šwój šłownik też rad wudacź, ale hdże dyrbeſche penesy k temu nabracź!? W tutej ſtaroſzi wobroczi šo wona na wyšokocźeſzene łužiſke krajne ſtawy a tute šu jej, kaž šmy to hižom tydźenja ſpomnili, 300 tl. k tajkemu wotpohladej darili. To je kraßny, to je wetſchi dar, hacź šo macźiza šerbſka nadźijeſche, ale k potrebnym 1000 tl. pſchezo hiſchcźe wele pobrachuje. Nieſchto budźe drje macźiza šerbſka šama hromadu ſehnacź móż, ſ wotkal pak te druhe penesy woſme?

Na ljetuſchej macźicźnej hłownej ſhromadźiſni bu ta rada data, so by šnadź njekotryżkuliż Sſerb k wudacźu šerbſkeho šłownika po šwojej dobrej woli njekajki pſchinoſchk wetſchi abo meńſchi, dał, hdy by šo na to ſjawnje ſpomniło; — a duż dowolamy šebi, to k nawedźenju dacź, ſo budźe wot macźicźneho pokładnika, k. Trautmanna, diakonuša pſchi michałſkej zyrkwi w Budyſchini, kóždy pſchinoſchk k wudacźu šerbſkeho šłownika ſ najwetſchim dźakom horjewſaty a w Serbſkich Nowinach potom ſjawnje na to ſpomnene.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Tydźenja ßym jara sa wuhudanjom hudanczkow, w cz 46 wotczischczanych hladał, ale ja w Nowinach nihdźe niczo nenamakach.

M. T. Nó, dha chzu Cji je ja praticz. Muž je w domi knes (10): hdyž žona doma neje; (11) njemy może najljepe melczecz a (12) czaßnik abo segeř bes ruki bije.

Hanß Depla. Hdyž móžesch tak derje hudacz, dha praj wschak mi tez, schto je to: Wone wonhlada kaž kóczka, ma koßmy kaž kóczka a neje tola žana kóczka!

Mots Tunka. Sa tydźeň, bratse, sa tydźeň!

Czahi sakskoschlesynskeje żelesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 7 h. 37 m.; pschipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; weczor 7 h. 16 m rano 2 h 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h 2 m.; weczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodz. 4 min.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 7. novembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 93; 1 ruski imperial 5 tl. 12 nßl.

Spiritus w Wrotßławi 17 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Handrij Redo, mureř w Jeňkezach, s Khrystianu Louisu Vietzez. — Pjetr Beyer, wobydleř w Malym Welkowi, s Marju Jjevu Heinzenburgez s Hory pola Mužakowa. — Jan Bohuwjer Bjetnař, pronzeur a paßař tudy, s Hanu Amaliu Augustu Kschižankez se Židowa.

Podjanska cyrkej: Jakub Libscha s Kanez, s Marju Semoliz s Horneho Hunjowa. — Pjetr Wobsa, žiwnoszeř w Khelni, s Wurschla Donatez s Khelna.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Jan August, Jana Herzoga, wobydlerja we Wulkim Welkowi, ß. — Marja Helena, nem. dz s Małßez.

Podjanska cyrkej: Marja Theresia, Jana Krala, kublerja w Czemerizach, dz. — Korla Aloysius, Korlje Augusta Schmidta, bjergarja a tyscherskeho mischtra na Židowi, ß. — Marja Khaterżina, nem. dz. s podhroda.

Zemrjeći:

Dźeň 25. novembra: Emma, Jana G. Steuricha, korczmarskeho najeňka w Dobruschi, dz., 5 l. 8 m. — 26., Matej Dutschman, khježeř a poleř na Židowi, 50 l. — 28., Korla August Polan, cžießla pschi 2. kompaniji 2. infanterie-bataillona, s Mnischonza.

W michałskej zyrkwi prjeduje 2. nedz. adventa dopołnja k. d. Trautmann, popołnju k. vicedir. Wanak.

Jutsje, 2. nedzelu adventa budže ßerbska Boža ßłuba w kschižnej zyrkwi w Draždžanach po dotalnym waschnju a smjeje k duch. Wjazka s Budyschina prjedowanje, a k. d. Hilbrig s Kotez spowedz.

Nawěstnik.

Sliczbowanje a dżak

ſa mile dary, kotrej czi, kiż ßo 10. meje t. l. w Sslónkezach wotpalichu a pſchi tym ßwoje ſamóżenje a kubło ſhubichu, doſtachu.

Jakub Bjebrach a Pjetr Wagner dareſchtaj 2 pokrucji a 3 bleſchje khofeja; hnaſchczanſka gmejna 32 pokrutow, 7 kórzow rożki, 3¾ kórża jeczmenja, 2 kopi woklepow ßtómy, 55 walow ßyna, 20 tl. hotowych penes, 1 ſchrótu tuczna a ½ khany butry; Jan Ryczeŕ w Hrubelczizach 7 pokrutow a 1 ſchrótu polcza wot 16 puntow; Auguſt Hergut w Korſymju 6 zentnarjow ßyna; kowarſki miſchtr Graff w Hnaſchezach 1 mjech bjernow ſ mjechom; pſchiſchczanſka gmejna 12 pokrutow, 4 kórzy wowßa, 2 k. jeczmenja, 1½ kopy woklepow ßtómy a 24 walczkow ßyna; dobruſchanſka gmejna 35 woklepow a 2 walczkaj ßtomy, 3 walczki ßyna; k. ſ Troſty nad Dobruſchi 6 mjechow bjernow; k. k. paperowaj fabrikantaj Grimm a ſ Otto w Dobruſchi a Sslónkezach 6 pokrutow, 1 kopu woklepow ßtómy a 3 kórzy bjernow; warnołczanſka gmejna 28 woklepow ßtómy a 22 walczkow ßyna; Jan Schuſter w Dreczjni 17 walczkow ßtómy, 15 walow ßtómy; Auguſt Zenker w Dreczjni 10 walczkow ßyna, 15 walow ßtómy; Jurij Fiſcher w Dreczjni 10 walczkow ßyna; Jan Holan w Dreczjni 3 woklepy ßtómy; Auguſt Radza w Bjelych Roßlizach 5 zentnarjow ßyna a ½ kopy ßtomjanych walow; k. Thiermann w Hornej Hórzy 1 kopu woklepow ßtómy a 40 walczkow ßyna; tuczjanſka gmejna 3 tl. penes; tſjelanſka gmejna ſ wuwſaczjom cz. 6 9 tl. penes; Handrij Rachliza w Bjelczezach 2 tl penes; Handrij Ljetař w Hornej Kini 1 kórz rożki; ßtonoborſchczanſka gmejna 9 tl. 10 nßl. penes; huſczanſka gmejna 6 tl. 22 nßl. 5 np. penes; djżejniczjanſka gmejna 9 tl. 8 nßl. 5 np. penes; hodżiſka gmejna 9 tl. 5 np. penes; wot młynſkeho miſchtra Zuſchki w Hrubelczizach 2 tl. penes a 2 pokrucji; zokowſka gmejna 6 tl. penes; Jan Schotta w Hrubczizach 20 nßl.; Jan Pjetſch tam 1 tl.; Handrij Möhn tam 9 nßl.; Jan Halma tam 5 nßl.; Mikławſch Hórka 5 nßl.; Pjetr Möhn tam 5 nßl.; Mikławſch Ssmoła tam 1 tl.; Pjetr Kubiza tam 8 nßl.; malożiczeńſka gmejna 1 tl. 1 nßl. 2 np.; janeczjanſka gmejna 1 tl. 15 nßl.; ſdżarſka gmejna 4 tl. 10 nßl.; kowarſki miſchtr Werner w Dobruſchi 15 woklepow ßtómy a 2 walczkaj ßyna; ryczeŕkubleŕ k. ſ Otto nad Dżiechorezami 5 tl. penes; ſżiżeczjanſka gmejna 1¼ kórza rożki, 1¼ kórza jeczmenja, 1¼ kórza wowßa a wyſche teho wot Handrija Wiczaſa w Szliezach 30 walczkow ßyna, wot 4 burow tam wot kóżdeho 15 woklepow ßtómy; ſajdowſka gmejna 4 tl. 15 nßl. penes; czemerczanſka gmejna 5 tl. penes; kowař Müller na Żidowi 1 kopu ßtomjanych walow; Bohuwjer Schuſter tam ½ kopy ßtomjanych walow; gmejnſki prjódkſtejeŕ Poſtel tam ½ kopy ßtomjanych walow; Auguſt Lućka tam 20 walow ßtomy; Hohlfeld tam 1 kopu ßtomjanych walow; bratſja Henczojo tam 3 mandlje ßtomjanych walczkow; Ernſt Hanowſki tam 20 woklepow ßtomy; Mikławſch Popeł w Djżejnikezach 15 woklepow ßtomy; Handrij Wenzel w Djżejnikezach 15 woklepow ßtomy; Jan Hencz w Djżejnikezach 1 kórz jeczmenja a 1 tl. hotow. penes.

Sa prjódkſtejaze nam tak bohaczje date dary ſjawny dżak prajizy czujemy ßo tez niz mene hnuczi, ßo dżakowacz ſa fóry, wot wſchelakich ſtronow bes ſapłaczenja czinene, ſa rad ſpożczene ruczne djżeło a ſa wſchelake draſzenja a druhe dary, kotrej buchu wot hnaſchczanſkich a dobruſchanſkich żonow naſchim dobroczinje darene.

Bóh chżył dobroczinoſz, nam wopokaſanu, tawſynt króczż ſarunacz pſches ßwoje bohate żohnowanje a wot waß tajke neſbożje wotwobroczicz na wſche czaßy.

W Sslónkezach, 27. novembra 1855.

Gmejnſki prjódkſtejeŕ.

Drewowa aukzia.

Ssredu 12. dezembra dopołnja w 9 hodżinach budże ßo w tak menowanym farſkim ljeßu bes Hrodżiſchczom a Wujezkom njehdże 80 kloftrow penkoweho a ſchczjepaneho drewa ſa hotowe penesy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Hromadupſchińdżenje pola khlamarja Merwy w Hrodżiſchczu.

W Hrodżiſchczu, 1. dezembra 1855.

Drewowa aukzia.

Schtwórtk 13. dezembra budże na łuhowſkim a khaßowſkim revjeru pſches ſto loßow ſtejazeho brjeſoweho drewa na pſcheßadżowanje pſchedawanych. Kupowarjo maja ßo na ſpomnenym dniu rano w 9 hodżinach w ſtarym haczi na łuhowſkim revjeru nutsnamakacz.

W Khaßowi, 29, novembra 1855,

Behrens.

Palne drewo na pſchedań.

Na jeńſchczanſkim revjeru, nedaloko budyſſowjerowſkeho ſchußeja, ſteji 400 kloftrow ßuchich khójnowych peńkow, kloftr po 1 tl. 10 nßl. na pſchedań.

Hajniſke ſarjadniſtwo w Rakezach w dezembru 1855.

R. Pelz, wyſchi hajnik.

Khojnowe twarſke a klozowe drewo

woßebneje dołhoſzje a tołſtoſzje je na tudomnych revjerach kóżdy czaß na pſchedań.

Hajniſke ſarjadniſtwo w Rakezach w dezemb. 1855.

R. Pelz, wyſchi hajnik.

200,000 torfa

ma hiſchcze na pſchedań

Mehnert w Pßowjach.

Ssuchu brunizu (Braunkohle) a 200,000 rjanych ßuchich brunizowych pazow ma na pſchedań

G. Müller a Co. w Mjerkowi.

Smyrnaſke róſynki

rjany wulki płód porucza

A. B. Pannach,
na bohatej haßy w Budyſchini

Wſchitkim ßwojim pſcheczelam a wotkupowarjam dowolam ßebi ſ nowa najpodwólniſcho woſjewicz, ſo ßym ßwoje klamy ſ Maßingez róžkneje khježje na ßerbſkej haßy hnydom do pódlanſkeje, menujzy do **Feuchterez** róžkneje khježje na tej ßamej haßy pſchepołožił a je tam na dotalne waſchnje dale powedu. Mojej ſtaraj muraj, kaž tež ſelene ſchtomiki, jeli ſo ſa te jenož jara ſyma neje, ſteja tež pſched mojimi nowymi klamami a pſcheproſchuja nimokhodżazych pſcheczelniwje, ſo bychu nuts pſchiſchli.

W Budyſchini, na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Ssuche drożdżje

zylje czerſtwe a prawje móznje ßu pola me wſchjednje k doſtaczu a ßym ßebi jich ſa zyły hodowny czaß tak wele ſamołwił, ſo wot tych lubych Sserbow, kotſiž dżje pſchezo pola me kupuja, žadyn nebudże trebacz bes drożdżow wote mne hicz. Tež ſe wſchitkimi druhimi wjezami k pecżenju a ſ zyła ſe wſchitkimi klamarſkimi tworami ja kóždemu derje a tunjo poßłużam a proſchu teho dla wo prawje bohate wopytanje.

W Budyſchini. **J. G. F. Nieckſch.**

Schulſke pißanki (Schreibebücher) ſ jara rjanymi wobwalkami, kaž tež jenož ſ módrymi wobwalkami, ſ liniami a bes liniow, w kwarcži a w oktavu; paperu ſa ſchulſke knižki, pißane ſchieferſty ſty a wołojniki, wobraſowe liſtna a t. d. wſchitko k hodownym daram ſa dżjecži jara khmane ma w najwetſchim wuberku na pſchedań w Budyſchini, na ßerbſkej haßy k dwjemaj muromaj

J. G. F. Nieckſch.

Nawjeſchtk.

Wſchitkim ßwojim lubym pſcheczelam a woteberarjam ſ tutym woſjewjam, ſo ja wukrajne paperjane peneſy hiſchcze pſchezo beru a wo bohate kupowanje ſa tajke paperjane peneſy pola me najpodwólniſcho proſchu.

W Budyſchini, na ßerbſkej haßy, k dwjemaj muromaj. **J. G F. Nieckſch.**

Zuſe paperjane peneſy bere wot tych, kotſiž pola neho klamarſke twory kupuja **Flanderka,** nedaloko mjaßowych hjetkow.

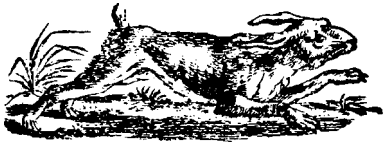

Sajazij, kurotwje

a wſchu druhu **dżiwinu** kupuje po najwyſchej płaczisni **Unger,**
kłobukař a dżiwinukupowař.

Macżiza ßerbſka.

K wudaczu ßerbſkeho ßłownika je k. Herrmann, kubleř w Spótezach 3 tl. darił.

Trautmann,
pokładnik macżizy ßerbſkeje.

Sserbſka protyka

je hiſchcze w Ssmolerjowej knihařni ſa 2½ nßl. k doſtaczu. Tež ßu tam njemſke protyki na pſchedań.

Zandżenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.		Kórc.	Wyšša.		Nižša.		Srjedzna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rožka	7	25	7	5	7	17½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pſcheńza	10	15	9	—	10	—	Jahły	8	15	—	—	8	10
Jeczmeń	5	—	4	17½	4	25	Hejduſchka	6	5	—	—	6	—
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	15	1	5	1	10
Hróch	7	7½	—	—	7	—	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral póšće 7½ nsl.

Čisło 50. 15. decembra. Lěto 1855.

Wopschijecjje: Krajnoſtawſki bank. Sswjetne podawki. S Rakez. S Hucjiny. S Budyſchina. Dopißy. Wóßomadwazeta ßerbſka Boja ßłużba w Drejdjanach. Wobraſy ſe žiwenja. Auſtraliſti liſt. Hanß Depla a Mots Tunka. Cjahi ſatſkoſchl. želeſn. Zyrkwinſke poweſcje. Nawjeſchtnik.

K nawedjenju.

Schtóž chze na prjene ſchtwórtljeto 1856 ſa Serb. Nowiny do prjedka płaćicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawarni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowſkich póſtach płaći ßo 7½ nßl. na tón ßamy cžaß. — Sa woſjewenja a nawjeſchtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu porucžicz, pſchetož te ßame cžitaja ßo tak derje w Budyſchini kaž tež we wſchitkich ßerbſkich wßach, a ſchtóž chze po tajkim njeſchto tak prawje po zyłym ßerbſkim kraju rosſchjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach woſjewicz.

Redakzia.

Krajnoſtawſki bank.

Podpißany direktorium ſ tutym woſjewja,

1) ſo budże pſchi pokładnizy krajneje bjerkownje (Landſteueramt) w Shorelzu, pod provinzialnoſtawſkim ſarjadowanjom ſtejazej, wot dżeńßniſcheho dnja, hacž na dalſche, wumjenjowaza pokładniza tudomneho krajnoſtawſkeho banka, kaž w Lipſku a w Draždżanach wobſtawacz;
2) ſo budża pſchi pokładnizy ſhorelſkeje krajneje bjerkownje wot dżeńßniſcheho dnja, hacž na dalſche, kral. ſakſke paperjane peneſy à 5 tl. a 1 tl. a lipſko-draždżanſke želeſniczne paperjane peneſy à 1 tl. ſa ßljeboro abo ſa peneżne papery, w pruſkim kraleſtwi wot 1. januara 1856 płaczaze, po woli ſamjenerja, po proviſii, ⅓ % nepſcheſtupjazej, wumjenjane;
3) ſo budża na blidži tudomneho krajnoſtawſkeho banka wot dżeńßniſcheho dnja, hacž na dalſche, kral. pruſke paperjane peneſy à 5 tl. a 1 tl., kaž tež noty wrótßławſkeho mjeſchczanſkeho banka (Breslauer Stadtbank) à 5 tl. ſa ßljeboro abo, po woli ſamjenerja, ſa peneżne papery, w ſakſkim kraleſtwi wot 1. januara 1856 płaczaze, po proviſii, ⅓ % nepſcheſtupjazej, wumjenjane.
4) ſo budża na blidži tudomneho krajnoſtawſkeho banka, wot dżeńßniſcheho dnja, hacž na dalſche, kral. ſakſke paperjane peneſy à 5 tl. a 1 tl., lipſkodraždżanſke želeſniczne paperjane peneſy a noty chemnitzſkeho mjeſchczanſkeho banka à 1 tl., ſa kral. ſakſke paperjane peneſy à 10 tl. a wyſche, w pruſkim kraleſtwi wot 1. januara 1856 płaczaze, kaž tež noty lipſkeho banka po proviſii, ⅙ % nepſcheſtupjazej, wumjenjane.

Tuto ſrjadowanje, kotrež je na wotſtronenje pſchesmjerneje, wikowanju bes wobjemaj horuołużiſkimaj dżjelbomaj hrożazeje, agiotażje ſłożene, ßo ſ tutym k ſjawnemu

nawedženju dawa ſ tym pſchiſpomnenjom, ſo ßo dale rosſchjerecz nebudże, hacz peneſy, we pomenowanymaj pokładnizomaj ßo namakaże, doßahaja a ſo budże jeho ſaſtaczje na to ßamo waſchnje pſches nowiny woſjewene.

W Budyſchini, 6. dezembra 1855.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka.
ſ Thielau.

Swětne podawki.

Sakſka. Mjeſto Draždżany je w ſańdżenym ljeczi 285,610 tl. dokhodow a 260,779 tl. wudawkow mjeło. Bes poßleńſchimi je 20,609 tl. ſa twarby, 28,883 tl. ſa poßwjetlenje mjeſta, 29,000 tl. ſa poliziu, teho runja tez 8472 tl., 36,416 tl. ſdy mjeſchczańſkich ſaſtojnikow, 9259 tl. penſiow, 15,837 tl. ſa ſchulje, 21,800 tl. ſa khudych a t. d. — Na lipſkej univerſiczi je njetko 809 ſtudentow a to 575 tukrajanow a 234 wukrajanow. Wot tych ſtuduje 175 duchomnſtwo, 325 prawiſny, 175 ljekarſtwo a t. d. pod 86 profeßorami a dozentami.

Pruß y. W predawſchej druhej komori, kotraż njetko dom ſapóßłanzow rjeka, bu kandidat prawizy, hrabja Eulenburg ſa pſchedßydu wuſwoleny. Wón doſta 187 hłoßow, kandidat ljewizy, hrabja Schwerin, mjejeſche jich jenoj 138. — Hrabja Hatzfeld, kotrehoż bje kral do Pariſa k franzowſkemu khjeżorej póßłał, je ßo wot tam ſaßo wrócził. Schto pak je tam cżinicz mjet, to ſnate neje. — S Barlina bu wóndanjo jedyn predawſchi ſchleswigholſteinſki wyſchk wupokaſany, dokelż bje Franzowſam a Jendżelczanam poweſzje pſchinoſchował, ſo ßo pſchecżiwo ſakaſni tola ſ Barlinu ſtajnje bróń a pólver do Rußowſkeje woſy. Wón bje ßo pſchi tym na poweſzje ſpuſchczał, kotrez bjechu jemu wſchelazy fórmani dawali. Ale jako bu ta wjez pſchepytana, pokaſa ßo, ſo na nej niczo wjerno neje, a fórmani prajachu, ſo ßu jemu łżje na ſchiju powiſcheli, dokelż je jim wón jich poweſzje derje płacził. — Miniſter finanzow je ßejmej abo landtagej ſakoń k wuradżowanju prjódkpołożił, po kotrymż by zentnar pſchichodnje 100 puntow mjet, kotrez bychu pak tejko wažiłe, każ njetziſchich 110 puntow. — Dokelż je w Pólſkej nedaloko pruſkich meſow howjaſy mór wudyrił, dha ßo ſ tamniſchich ſtronow żanym howjadam, każ tez howjaſemu mjaßej, howjaſym kożam a t. d. do pruſkich krajow neda. Tola je ßo tutón mór tez hižom w njekotrych pruſkich wokreßach pokaſowacz poczał. W Pólſkej wón ſatraſchnje ſakhadża. — S Kurheßenſkeje pißaja do Barlina, ſo tam njetko tejko kurheßenſkich paperjanych penes domoj pſchikhadża, ſo ßebi żaneje rady newedża a ſo ßu tam paperjane tolerje hižom na 29 nßl. ſpanyle.

Rakuß y. Młoda khjeżorka je pecza ſaßo ßamodruha. — W rakuſkich krajach je w tutym ljeczi 549,099 ludzi na kholeru ſkhorelo a wot tych je jich 230,861 wumreło. Kholera pak hiſchcże pſchezo tam a ßem kneżi. — S Donawy chżychu, ſo bychu Rußam do ruki padacz netrebali, na bók kanal do cżorneho morja ryczi, kiż by pola Kuſtendża do tuteho ßwój wukhod mjet. Duż ßu tam mjerili a mjerili, hacz ßu napoßledk namakali, ſo ßo ta wjez pſchesmjernje wulkich ſadżjewkow dla nehodzi. — Rakuſke wójſko budże ſaßo wo 80,000 muzi pomeńſchene. Njekotre nowiny chżychu wedżicz, ſo budże w bliżſchim cżaßu żyłe wójſko na mjernu nohu ſtajene, ſ wuwſaczom teje djjelby, kiż w Mółdawi a Walachii ſteji. — Pſchedawanje ſalpetra, ſchwabla a wołoja, każ tez konjow neßmje ßo do Rußowſkeje a Turkowſkeje wjazy ſtacz.

Franzowſka. Admiral Bruat, kiż je na dompuczu ſ Krymy wumrel, bu wóndano ſ wulkej wojerſkej pychu pohrebany. — Wſchelake nowiny pißaja, ſo je ßo generalej Kanrobertej jeho póßelſtwo k ſchwedſkemu a danſkemu kralej derje radżiło; ale nichtón nepoweda, we cżim je to ßamo po prawym wobſtało. — W Touloni wuſtupi 3. dezembra 4500 muzi khjeżorſkeje gardy, kiż bjechu ßo ſ Krymy do Franzowſkeje wróczili. — K cżeſzi ſardinſkeho krala, kiż bje 6. dezembra ſ Jendżelſkeje ſaßo do Franzowſkeje pſchijjel, ßu wot khjeżora Napoleona naſajtra wulka hońtwa wotdżerżana. Wón je ßo 8. dezembra ſaßo do Sardinſkeje wrocził. Wſchelake nowiny powedaja, ſo chże wón ſaßo pjeknu pożczonku ſczinicz, pſchetoż jeho miniſterſtwo je jemu prjódkpołożiło, ſo budże

ſardinſke, w Krymi ſtejaze wójſko pſchichodne ljeto 80 millionow nórtow khoſchtowacz. — General Kanrobert ßo żeni. Jeho newesta je dżowka khjeżoroweho prjeneho ljekarja a 32 ljet ſtara, ale wona ſmjeje ljetnje 150,000 nórtow rentow. — Po zyłym franzowſkim khjeżorſtwi dyrbi ßo wot noweho ljeta pßowy dawk dawacz. Duż poczinaja tam hižom njetko wele pßow moricz. — W Pariſu bjechu ſańdżeny tydżeń wſchelake poweſzje rosſchjerene, ſo ßo ßylnje na tym dżeła, jako by ßo w bliżſchim cżaßu ſ Rußami mjer ſczinicz mjeł. Ale poſdżiſcho pokaſa ßo, ſo na tajkich poweſzjach niczo wjerneho nebje, dokelż bjechu je njekotſi peneznizy jenoż teho dla wuneßli, ſo bychu ſa ßwoje penezne nalezhoſzje ſ wetſchim wużitkom ſkutkowacz móhli. —

Jendżelſka. Jendżelſke miniſterſtwo je wobſankhnyło, ſo chże tez jenu dżielbu wójſka ſ lutych Polakow ſałożicz, kiż dyrbi pólſka legia rjekacz. — Franzowſki khjeżor je na jendżelſke knezerſtwo pecza to pożadanje ſczinił, ſo by ßo wſchitko, w Krymi ſtejaze franzowſke a jendżelſke wójſko hromadżje pod roskaſowanje jeneho franzowſkeho generala ſtajiło, ſa to by potom jedyn jendżelſki admiral ſjenocżene jendżelſke a franzowſke łódżſtwo w naranſchim morju kommandirowacz mjeł. Ale jendżelſke knezerſtwo do tajkeho pożadanja hiſchcże tak prawje ſwolicz nochże. — Jendżelſka kralowa je ſardinſkeho krala ſa ryczerja rjadu abo ordena kholowoweho powjaſa pomenowała. Tutón rjad je najwoßebniſchi wſchitkich jendżelſkich rjadow a hdyż ßo ſchtó ſa jeho ryczerja wuſwoli, dha ma kralowa ſpomneny powjas nowemu ryczerej ßama wyſche kolena wokoło nohi ſwjaſacz, kotruż cżeſż wona tez ſardinſkemu kralej wopokaſa.

Rußowſka. Khjeżor je ßwojich najwoßebniſchich generalow do Petersburga ſkaſał, ſo by ſ nimi wuradżił, kak by ßo wójna dale weſż mjeła. W tutej radżi je ßo pecza tez wobſankhnyło, ſo dyrbi ßo Petersburg a Móſkwa ſkere ljepe wobtwerdżicz. — Po powedanju njekotrych nowinow je khjeżor na ßwoje miniſterſtwo to praſchenje ſtajił, kak by ßo poddanam robota najljepe wotwjaſacz hodżiła. — Marſchal Paſkewicz Eriwanſki, kiż tu khwilu Pólſku ſarjaduje, je hiſchcże pſchezo jara khory a budże drje bórſy wumrecz dyrbecz. — Jendżelcżenjo a Franzowſojo ßu naranſche morjo lodu dla zylje wopuſchczili a ßo domoj podali. — W Krymi ßo w poßleńſchim cżaßu niczo pomnecza hódneho ſtało neje. Dokelż Rußojo Franzowſam a Jendżelcżanam w połonſchej, wot nich dobytej dżielbi Sebaſtopola bydlicz nedawaja, ale na nich ſ połnóżneje ſtrony tſjeleja, dha njetko nepſchecżeljo niczo nuſniſche cżinicz nimaja, dyżli ſo po mózhoſzi wſcho ſe Sebaſtopola wotnoſchuja, każ durje, wókna, tſjechi a t. d., ſo bychu je w ßwojim ljehwi pſchetrebali. Na tajke waſchnje ßo ſtane, ſo ßo Sebaſtopol dżeń wote dnja bóle wutupi; pſchetoż ſchtoż Rußojo nerostſjeleja, to nepſchecżeljo wottorhaja a ſpowaleja.

Turkowſka. S Erzeruma ßo piſche: Hacż runje je ßo jara wele ßnjeha naſchło a jara wulka ſyma, dha Rußojo tola wot wobleżenja Karſa nepuſchcża. Turkowſki general Selim paſcha je ßo 15. novembra ſ 10,000 mużemi ſ Erzeruma na pucz podał, ſo by Karſej na pomoz cżahnył. — Omer paſcha po ßwojim dobyczu pola rjeki Ingura niczo dale wuſkutkował neje. Wón bje ßo nadżijał, ſo jemu Cżerkeßojo k pomozy pſchicżahnu, tak bórſy hacż ßo wón w bliſkoſzi jich kraja pokaże, ale tucżi jemu bliſko nepſchindu. Duż ßo w Kónſtantinoplu boja, ſo ßo Kars nebudżu wjazy dołho dżerżecz móz. Sardinſka łódż, kotruż wóndanjo ſa ponurenu wudawachu, je ſ Bakłavy ſbożomnje do Konſtantinopla pſchijjeła.

Ze Serbow.

S Rakez. Po ljetuſchim ludliczenju je ßo pokaſało, ſo je tudy 558 Sserbow a 322 Njemzow.

J. Schczjepank, g. prjódkſtejeř.

S Hucżiny. Klukſchanſke ratarſke towarſtwo ßweczeſche tudy ßredu 12. dezembra ßwój ſałożeńſki ßwedżeń a bje jón runje na tutón dżeń pſchepołożiło, ſo by kralowy narodny dżeń pſchi tajkej ſkładnoſzi na pjekne waſchnje wobeńcz mohło. Ssobuſtawy towarſtwa a wſchelazy hoſzjo bjechu ßo ſe ßwojimi knenemi ꝛc. we ſali tudomneho hoſzenzarja Synapiußa, ſ pletwami a transparentami, każ tez ſ wobraſom krala Jana wupyſchenej, bohacżje ſhromadżili. Najprjódży wotdżerża ßo wot budyſkeje wojerſkeje hudżby pjekny kónzert, po cżimż ßo hoſzinu ſapoczinaſche. Pſchi tej ßamej bu pſchede wſchitkim wot pſchedßydy towarſtwa, k. ryczerkublerja Kinda nad Małym Budyſchinkom

k cześi krala Jana ßława wuneßena, kotrejż wschitzy pschitomni ßylnje pschihłoßowachu a po tutej sjehowachu pśches zyły cząß hosziny wschelake ßławy wot k. k. najeńka Ullricha s Klukscha, fararja Rädy s Hucjiny, wucżerja Garbarja s Minakała, faktora Rau'a s Budyschina, inspektarja Hegera s Rakez a t. d. a słónczi ßo hoszina na to spodobne waschnje, sa k. najeńk Günz s Maleschez dobroczjiwe dary sa khudzinu shromadzowasche a tych ßamych 9 tl. nasbiera. Po hoszini bje bal a każ bje ßo predy wschitko spodobnje radżiło, tak kneżesche tej na tutym weßelje a radosz.

S Budyschina. Narodny dżeń jeho majestoszie, krala Jana, bu ßredu 12. dezembra w tudomnym mjeszi na to waschnje ßwecżeny, so ßo rano najprjódzy wot wojerskeje hudźby reveilla wotdżerża, potom w 9 hodźinach bje aktus na wyßokej schuli a we wobjemaj seminaromaj, każ ßo tej w mjeschczjanskich schulach tutón ważny dżeń se spjewami a ryczjemi ßwecżesche. W 10 hodźinach mjejesche tudomne wójsko pyschnu paradu na żitnych wikach a s radneje khjeżje piskachu mjeschczjanszy herzy hłóß khjerluscha: Nech krala żohnuj Bóh ꝛc. Pschipołnju bje ßo wulka liczba kralowskich a mjeschczjanskich sastojnikow k ßwedżeńskej hoszini w tak menowanej soziecji shromadzita a weczor bje pola k. krajskeho direktarja s Könneritz beßada.

S Budyschina. W poßlenim cżißli Serb. Now. bje ßo powedało, so buschtaj dwaj żelesniczjnaj sastojnikaj wóndanjo jara wobschkodżenaj. Sast. Opitz, kotremuż biechu nohu wotrjesacż dyrbeli, je potom wumrel a bu sańdżenu nedżelu khowany.

Dopisy.

S Drezdżan. Zyrkwinski radżicżel Dr. Wahl, kiż hijom wjazy ljet pola ßwojeho ßynaka. duchomneho w Kötzschenbrodzi niże Drezdżan, derje saßłużeny ßwjetny wotpocżink wuziwasche, je poßledni dżeń sańdżeneho mjeßaza k wjecznemu mjerej saschoł, 82 ljet stary. — Wojerski wußłużiłz Jaukus, kiż bje, każ tydżenja prajachmy, żonu a dżjesi skonzował, je w sastwi w ßwojich błudnych myßlach najpredy pschi tym wostał, so niczo neprawe cżinił neje; posdżischo pak je jemu ßwjedomje wotucżiło, a roskaczje pschischko. Tón słóstnik je tón ßamón dżeń, hdżej bje ßwoju żonu sakkoł, tej teho, na kotrehoż ßo ßwojeje jony dla hrjeschesche, nadpadnycz pytał, schtoż pak ßo jemu radżiło neje. — Sańdżena nedżela 9. teho mjeßaza, bje sa naschich khudych weßely dżeń, kotryż wont do prjedka jako narodny dżeń nascheho lubowaneho krala (12. hodownika) wobeńdżechu. Nasche khudźinske sastójnistwo bje jim menujzy wot nahromadżenych ßmilnych darow dżeßacz stow pórzlow dobreje jjedźje (s cżastcżicżku mjaßa) po 2 nowymaj ßljebornomaj pschihotowało, a dwacżi stow puntow khljeba je ßo jim darmo wudźeliło.

Wóßomadwazeta ßerbska Boża ßłużba wkschiżnej zyrkwi w Drezdżanach.

Dokelż ßo Serbjo hrosneho wedro neboja, dha bjesche kschiżna ßwjatniza druhu nedżelu adventa, 9. dżeń hodownika, pschi wschitkim ßnjesy hijom dopołdnja do 11 derje napelnena s pobóżnymi ßynami a dżowkami nascheho ßerbskeho ludu, wot kotrychż biechu njekotsi khjetro daloko ßem pschischli, a bes kotrymiż tej njeschto wojerskich mużi ßerbskeho naroda a njekotrych tajkich widżichmy, kotrychż drasta na to pokasowasche, so je jich statok wobstajny pola naß w Njemzach. Tej njekotsi żusy Sserbjo (jużni Serbjo s Belgrada) kiż w naschim kraju studuja, berichu dżjel na *naschim ßerbskim kemschenju*.

Spowednym ludźom, kotrychż ßo tón ras jeno 152 naliczi, dżerżesche knes duchomny Hilbrig s Kotez w „komori" dwje spowednej ryczi. Prjedowanje pak ßłyschachmy wot knesa duchomneho Wjazki s Budyschina po terzi s profety Jesaije 40, schtucżk. 1—5, pod tymle rospołożkom: Te hnadypołne ßłowa teho knesa: Troschtujcże, troschtujcże mój lud: 1., Koho tón knes troschtowacz pschikaże? 2., Kajke prjedowanje je wón teho dla wustajił? 3., Kajke ßlubenje wón teho dla tej dawa?"

Jako ßerbski spjewak bjesche knes wucżeŕ Kral se Zidowa pschitomny. Khjerluschje biechu, każ hewak, woßebje wotczischczjane, a spjewachu ßo: do sjenja cż. 197, do prjedowanja 645, po prjedowanju 173, pschi bożej weczeri 182. — Boża ßłużba ßo po ½2 słónczi.

Prjene ßerbske kemschenje w nowym ljeczi smjeje ßo, da-li Bóh, nedżelu Lätare, 2. mjerza 1856. —

Tak dha ßmy to stare ljeto s bożej pomozu nimalje dokoneli a we nim schtyri krócz na ßerbsku bożu ßłużbu hicz móhli, ßredża bes Njemzami. Pokorny, nutrny dżak naschemu nebeskemu wótcżej sa tajku kraßnu dobrotu, kotruż chżył wón po ßwojej miłosczi najbohatßjo żohnowacz a nam a naschim potomnikam sa wschón cżaß sakhowacz!

Wobraſy ſe ſiwenja.

VII.

Djenßa, pſchecjelo, chcemy pak wot njecjeho druheho hacj hewak hromadźje rycjecj. Tamne nech hacj ſa tydźeń woſtane.

Boże djiecjo ßo pſchiblíżuje. Dny polne weßela a radoſcje a ßwjetka pſchikhadźeja. Ty, jako ßwjerny nan, aby luboſcje polna macj, hižom dawno w ßwojej hkowi ßebi rosmyßliſch, ſchto by tym lubym djiecjom ljetßa ſweßelaze wobradjał. A to je pjeknje wot tebe.

Hlaj, twoje djiecji ßu njetko wulke narostke, a ty ßebi myßliſch, ſo lietßa bubony, teßaki, tſjelby, jjeini, pupki a teho runecja ſkoro nebychu wjazy pſchihódne dary byłe, a ty maſch zyłje prawe; pſchetoż ſa wulke djiecji druhe wjezy ßłuſcheja. Ale ſchto dha njetk? — to cji hłowułamanje nacjini. Ja chzu cji trochu na prawu ſchcjeżku pomhacj.

Twoje djiecji ßu dołho doſz hrałe, ßu też hracjże pſchi ßwjernym khodźenju do ſchulje ſkoro ſabyłe, teho dla tajke wjezy, każ ßu jako mólcjke djiecji doſtałe, jim nebychu wulke weßelje nacjinile, a ſweßelicj je tola chzeſch. Nó, ty ßy tola wjeſjże pytnył, kak duſchnje ßu wone w ſchuli cjitacj nawukłe, a kak rady domach w tych abo w tamnych knihach cjitaja. Kaha dha by było, hdy by jim ljetßa duſchne roswucjazy knihi wobradjił? S tym by jim wjeſjże wulke weßelje nacjinił, jeno ſo by te prawe trechił.

Najljepſcha rada, kotruż móżu cji dacj, je ta: Dji do Sſmolerjo veje kuiharnje a wubeř ßebi njeſchto. Ty namakaſch tam ßerbſkich a njemſkich knihow khjetru hromadku, nabóineho wopſchkjecja a druheho. Wſchak mójeſch ßo tej k. Sſmolerja wopraſchecj, kotre ßu duſchne a kotre ßo najljepe pſchihodża. Wſchije drje nemójeſch na jene dobo kupicj, to neńdże; twój miniſter finanzow neby to ſa dobre ſpóinał; ale njeſchto tola, tak daloko budże móſcheń hižom doßahacj.

Duſchne ßerbſke knihi je macjiza ßerbſka wudała. Bes nimi ßu: „Bibliſke ſtawiſny ſtareho a noweho teſtamenta a „Boża kraßnoſz w ſtwórbi.“

Woboje knihi nebudża bes johnowanja twoje djiecji do rukow bracj.

Dale namakaſch tam wſchelake powucjaze powedanja, każ „Khryſtof Kolumbuß, abo wunamakanje Ameriki, Nadpad pola Bukez, Wumenkał, Wotroha krała Jana a t. d.

W najnowiſchim cjaßu ßu wuſchłe te knijźki: „Sſerbſke baßnje.“

Rjane wjernoſzje namakaſch tudy w luboſnych, ßmjeſchnych roncjtach. Daj ßebi je na dołhich weczorach w ſymi prjódkcjitacj a ty budjeſch ßo huſto ſ twojimi djiecjimi wo wetu ßmecj, hdyż ßłyſchiſch, kak mudre to abo druhe ſwjerjatko prjeduje. Te kraßne wjernoſzje budża ßo cji pak jako jaßne dejmanty napſchecjiwo ßwjecjicj a ßo lóhko do twojeje wutroby ſakorenicj.

Pruha ſ pomenowanych knijźkow nech tudy mjeſto namaka.

Pólna myſch wó wßy.

Myſch pólna, Hapla Rymſakowa,
Sswój polowſki dom wopuſchcji,
A dó wßy pucj ßo k cjecji ßnowa,
Kiż w bróżni bje na hoſpodji;
Tam runje trechi, praiu ja,
So ßweczeſche ßo kermuſcha.
Na pſchatſt wulke reje bjechu
Po njemſku, ßerbſku, po pólſku,
A ßedżo w hemberkach pod tſjechu
Jim herzy delje piſkachu.
Skam djjed dże ſ wowku do reje,
A ljeſz a picj bje do wolje.
„Ach, kajke bohaſtwo a radoſz,“
Myſch pólna praji, „tudy je;
Ja mjeła wulzy wulku jadoſz
Tu woſtacj hejſo pſchidacje!“
„„Haj, woſtań, cjeta najlubſcha!““
Wſchije ſ jenym dobom wołaja.
Na ſajtra, jako hiſchcje ſpaſche
Półpjana mucjna myſchina;
Dha „klip, klap, klip“ ßo ßkyſchecj daſche,
A ßnopy lecja ſe pſchatra;
Tej Hapla padje na buno —
Mórdjo! ſchto neczjini ßo to?!
„Schtój móże, cjek; bjej bożedlacje!“
Bje haßło a kſchik myſchazy.
Jich kermuſcha, każ ſpóſnawacje,
Sso pſchemjeni do ſrudoby,
A Hapla ljedom wubjeja
A wuſna w polu wuſnacja:

* * *

Bes bojoſzje pod ßwojej wjechu
Kuſk ßuchi ljepe ſeßkodji,
Hacj kermuſcha pod zuſej tſjechu
We nemjeri a ſtaroſzi;
Sa tajki błychcj a kermuſchu
Ja ſpuſchcju tej Auſtraliu.“ —

Nó kak ßo cji to ſpodoba? Wjeſjże jara renje. Ja ßłyſchu, kak ßo ßmjejeſch. 60 tajkich baßnjow namakaſch w tej pomenowanej knijźy. Pój, kup! Ty ßo nebudjeſch kacj. * * *

Auſtraliſki liſt.

Wot Jana Brúhla.

(Skónčenje).

W cjaßu naſcheho pſchichoda kneżeſche w Auſtralii wulka ßuchota, tak ſo njekotſi, kiż bjechu

na nowe polo wußywali, ani ßymjo saßo domoj nekhowachu. W horach bjechu pola ßuchotu ljepe sneßłe, duž bjechu tam žnje ljepsche, tak so smjeja drje tola tejko žita, hacž nusnje k khljebej trebaja. Płaczisna žita a wschitkich druhich płodow je jara wyßoka a 1 bushel pscheńzy (to je 60 puntow) płaczi njetko w Adelaidzi 1 puntsterling (njehdže 7 tl.). Tak droho tu hischcze było neje, kaž wschitzy ludžjo powedaja. Tuton czaß je sa mne jara czežki a srudny a sa njekotrehožkuliž druheho tež. Tuto ljeto, hdžež je ßo wele deschczika naschło, lubja pola bohatsche žnje. Na Božim žohnowanju je wscho ležane.

Schtož chze a móže dzjełacz, tón namaka tudy ßwoju warbu; pschetož czi, kiž ßu predy me wuczahnyli, ßu ßo w krótkim czaßu w ßwojich wobstejenjach khjetro poljepschili. Na krawzowstwo nemóže ßo pak jedyn tudy spuschczecz, pschetož to jow hubenje dže.

Hdyž dyrbja penesy na wjeste a secherne waschnje do Australije pschińcz, dha móža ßo to psches póst abo psches wechslje na njemskeho konsula Arnsberga w Adelaidzi póßłacz abo najljepe móže ßo to psches hernhutsku gmejnu stacz. Ja snaju herrnhutskeho prjedarja w połonschej Australii, k. Schondorfa w Lightpaßu, kiž je hotowy, kóždu summu penes, kotraž ßo w expedizii unionskeje pokładnizy w Herrnhuczi sapłaczi, na kwittunku abo poručnosz k. direktarja C. W. Justa w Herrnhuczi wupłaczicz.

Spomneny k. Schondorf ma tudy wele dzjeła bes kscheszijanami a póhanami; wón prjeduje w jendzelskej, njemskej, ßerbskej a papuaskej ryczi.

Ja postrowjam wschitkich dobrych pscheczelow a snatych a proschu, so byschcze saßo pißali

ßwojemu
najpodwólnischemu pscheczelej
Janej Brühlej.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Nó, ßy dha to hudanczko, kiž bjech czi wóndanjo prajił, wuhudał?

Mots Tunka. Kajke dha to bjesche?

Hanß Depla. Wone je kaž kóczka, ma koßmy kaž kóczka a neje tola žana kóczka?

Mots Tunka. Aj, to dzje je kozor.

Hanß Depla. Prawje masch: ale schto je to: Neprawje je, ale hrjech tola neje.

Mots Tunka. To budu czi pschichodnje prajicz.

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 7 h. 37 m.; pschipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; weczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; weczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodz. 4 min.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 7. novembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winske bankowki 93;

Cyrkwinske powjesée.

Křćeni:

Michalska cyrkej: Jan Auguſt, Jana Auguſta Nikolda, wobydlerja na Zidowi, ß., — Amalia Auguſta, Pjetra Gudy, khjeżerja pod brodom, dż. — Hańja Auguſta, Jana Nowaka, khjeżnika w Sajdowi, dż. — Marja, Jurja Nowaka, khjeżnika w Jeńczach, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 30. novembra: Jan Bokurjer, Ernſta Hendricha Seiferta, murerja na Zidowi, ß, 17 n.— 1. dezembra, Khryſtiana Dorothea, ſwudowena Neumannowa, rodż. Schneiderez, w Szijezach, 89 l. 8 m. — Handrij Kubaſch, wumeńkař w Hruboczizach. — 3., Marja, rodż. Hermannez, nebo Mateja Dutſchmana, khjeżerja a polerja na Zid., ſawoſt. wudowa, 45 l. —4., Jan Sommer, khjeźnik a tyſcheć w Dobruſchi. 77 l.

Nawěſtnik.

Pſchedawanje drewa po loßach.

Na hrabinſkich Rieſchowſkich ljeßowych revjerach budja ljetuſche drewowe aukzije:

Pónđjelu, 17. dezembra t. l. budje ßo na holeſchowſkim revjeru dżjelba khójnowych pſchelješowanſkich hromadow ſ wetſcha ſe żerdżow wobſtaważych pſchedawacz. Shromadżiſna rano w 9 hodżinach pſchi holeſchowſko-dubrawſkej wowczeńni.

Wutoru, 18. dezembra t. l. budże ßo na ſcheſchowſkim revjeru khójnowe ſdónkowe drewo (Stammholz) pſchedawacz. Shromadżiſna rano w 9 hodżinach pſchi kocżowſkim hacżi.

Sſredu, 19. dezembra t. l. we Lomſzy brjeſowe a wólſchowe żerdżowe drewo. Shromadżiſna rano w 9 hodżinach pſchi liſchczim wuhonu pola Lißyhory.

Schtwórtk, 20. dezembra t. l. pſchi bohowſkej wjetnikowej hori brjeſowe żerdżowe drewo. Shromadżiſna rano w 9 hodżinach w konſchim drewniſchczu tam.

Pjatk, 21. dezembra t. l. w nowej ſwjerowni (Thiergarten) pola Neßwacżidła brjeſowe a wólſchowe żerdżje. Shromadżiſna rano w 9 hodżinach pſchi ſwjerowni.

Wumjenenja budja pſched aukziami woſjewene.

W Neßwacżidli, 10. dezembra 1855.

B. Unger,
wyſchi hajnik.

Woſjewenje.

Cżeſzenym hoſpodarjam we wokolnoſzi cżinju ja ſ tutym najpodwólniſcho k wedżenju, ſo ßym ja wot małßeczanſkich knežich wot 1. dezembra tuteho ljeta mlyn wotnajał a ſo budu ja ßo prózowacz pytacz, kóżdeho, kiż mi ßwoje dowjerenje w naſtupanju mljecza a wolijbicza ſpożczi, na najljepe ſpokojicz pytacz a proſchu teho dla wo bohate wopytanje. Ja pſchiſpominam hiſchcze, ſo ßo kóżdy ſchtwórtk lany wolij a kóżdy pjatk rapßowy wolij bije.

W Małßeßach, 8. dezembra 1855.

C. G. Rauſendorf, mlynk najeńk.

S woßebje pſchiſprawnych ſelowych a roſtlinowych wutkow ſ dżjelom najcżiſziſcheho zokoroweho kryſtalla ſeßadżene

Dr. Kochowe
(k.pr.wokreß.-fyſikuß. w Heiligenbeilu)
ſelowe bonbony

ßu ßo pyches ßwoju dobroſz też w tudomnej wokolnoſzi najljepe dopokaſate a pſchedawa je w originalnych tyſkach po 5 a 10 nßl. ſtajnje wo-prawdżite w Budyſchini Wilh. Hammer, w Bernarcżizach Hermann Einert, w Biſkopizach Fr. May, w Kamenżu Aug. Naumann, w Lubiju K. Dümmler, w Rakezach haptykař Facius.

Powſchitkomne ſawjeſżjaże towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saruczaży ſond towarſtwa **Zidnacże millonow 500,000 ſchjeßnakow dobrych penes.**

Wetſchi dżjel ſamóżenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſżenja na twory, maſchiny, mobillje, ſkót, wumlócżene żita atd. atd. pſchecżiwo wóhnju po tunich twerdżje poſtajenych prämijach.

Dopłacżowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wuplacżowanja ſa ſchkodowanje bes wotcżehnenja w tych ſamych peneſach.

Pſchi ſawjeſżenjach ratarſkich pſchedmetow poſticja towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſżenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżlowekow. Sawjeſżenja pucżowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchije požadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent ſa Budyſchin a wokolnoſz.

A. Schulza, cżaßnikaŕ pſchi mjaßowym torhoſchczu w pópŕjanzowej haſzy w khjeżi knesa pſchekupza Chriſt. Holtſcha cżo. 253 porucża k hodam cżeſzenym Sſerbam wſchitke drużiny cżaßnikow a ſegerjow po najtuniſchej płaczijſni k dobroczijwemu wobkedżbowanju.

Ssuche drożdżje

ma wot dżeńßniſcheho dnja ſtajnje cżerſtwe na pſchedań **A. B. Pannach,**
na bohatej haßy w Budyſchini

Najljepſche wulke a małe rośynki, hórke a ßłódke mandlje, zitronat, tołczene a netołczene korenje, zyły a tołczeny zokor, bjeły a bruny farin pſchedawa po jara poniżenej płaczijſni
J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy.

Raffinirowany rjepowy ſyrop

punt po 16 np., w zentnarjach hiſchcże tuniſcho, porucża **A. G. Klingſt** Nachfolger.

Najljepſche cżeſke ßuſchene ßłówki

pſchedawa **J. G. Klingſt** Nachfolger.

Spiritus,

cżiſte a wotcżehnene palenzy we wſchjech drużinach pſchedawa po khanach kaj też po ejmarjach jara tunjo **J. G. Klingſt** Nachfolger.

Wulke rośynki we wſchelakich druzinach, bes kotrymiż też jena drużina punt po 3 nßl., rjane wulke ßłódke a hórke mandlje, małe rośynki, nowy zitronat, woßebje dobre korenje, zitronowy a wyrzowy wolij, kaj też tuni pecżeńſki zokor porucża k prjódſtejazemu rócżnemu cżaßu
A. Hauptmann
na bohatej haßy.

Nowe drożdżje wot bruneho piwa

pſchedawa na wulkej bratrowſkej haßy
C. Bächmann.

Nawjeſchtk.

Wſchitkim ßwojim lubym pſchecżelam a woteberarjam ſ tutym woſjewjam, ſo ja wukrajne paperjane peneſy jeli wopacżne nejßu hiſchcże pſchezo beru a wo bohate kupowanje ſa tajke paperjane peneſy pola me najpodwólniſcho proſchu.

W Budyſchini, na ſerbſkej haßy, k dwjemaj muromaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Schulſke piſanki (Schreibebücher) ſ jara rjanymi wobwalkami, kaj też jenoż ſ módrymi wobwalkami, ſ liniami a bes liniow, w kwarcji a w oktavu; paperu ſa ſchulſke knijźki, piſane ſchieferſtyfty a wołojniki, wobraſowe liſtna at. d. wſchitko k hodownym daram ſa dźjecźi jara khmane ma w najwetſchim wuberku na pſchedań w Budyſchini, na ſerbſkej haßy k dwjemaj muromaj
J. G. F. Nieckſch.

Ssuche drożdżje

zyłje cżerſtwe a prawje móżnje ßu pola me wſchjednje k doſtaczu a ßym ßebi jich ſa zyły hodowny cżaß tak wele ſamołwił, ſo wot tych lubych Sſerbow, kotriż dźje pſchezo pola me kupuja, żadyn nebudże trebacź bes drożdżow wote mne hicź. Też ſe wſchitkimi druhimi wjezami k pecżenju a ſ zyła ſe wſchitkimi klamarſkimi tworami ja kóżdemu derje a tunjo poßłużam a proſchu teho dla wo prawje bohate wopytanje.

W Budyſchini. **J. G. F. Nieckſch.**

Koſzje po puntach a zentnarjach kupuje po najwyſchej płaczijni **J. G. F. Nieckſch** w Budyſchini.

Woſjewenje.

Najreńſcha pſchenczna muka ſ Hródka №. 1 a 2 a też rjana muka №. 1 a 2, jako też griß najnowſcheho twora, teho runja też wotruby ßu ſtajnje pola me w jara tunej płaczijſni na pſchedań. Teho runja ßym też ſtajnje hotowy, kóżdemu ſ dobrymi klamarſkimi korenemi a ſe wſchelakimi druhimi wjezami, woßebje pak też ſ dobrymi ßuchimi drożdżjemi poßłużicź.

We Wośpórku. **A. G. Pötzſchka.**

Zandzenu ſobotu żita w Budyšinje płacachu:

Kórc.	Wyšša.		Niža.		Srjedzna.		Kórc.	Wyšša.		Niža.		Srjedzna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rožka	7	15	6	25	7	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pšeńca	9	15	8	15	9	5	Jahły	8	15	—	—	8	10
Jećmeń	5	—	4	17½	4	25	Hejduſchka	6	10	—	—	6	—
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	15	1	10	1	12½
Hróch	7	15	—	—	7	10	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Čišćane pola K. B. Hixi w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral. pósće 7½ nsl.

Čisło 51. 22. decembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Krajnostawski bank. Sswjetne podawki. S Wóspórka. Se Sarycza. S Prahi. Dopißy. Wobrasy se žiwenja. Hanß Depla a Mots Tunka. Spjewy. Hudanczka. Pschilopk. Cžahi sakskoschl. želesnizy. Zyrkwinske poweszje. Nawjeschtnik.

Knawedženju.

Schtóž chze na prjene schtwórtljeto 1856 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy cžaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu poruczicz, pschetož te ßame cžitaja ßo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóž chze po tajkim njeschto tak prawje po zyłym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redakzia.

Krajnostawski bank.

Podpißany direktorium s tutym wosjewja,

1) so budže pschi pokładnizy krajneje bjerkownje (Landsteueramt) w Shorelzu, pod provinzialnostawskim sarjadowanjom stejazej, wot dženßnischeho dnja, hacž na dalsche, wumjenjowaza pokładniza tudomneho krajnostawskeho banka, kaž w Lipsku a w Draždžanach wobstawacz;

2) so budža pschi pokładnizy shorelskeje krajneje bjerkownje wot dženßnischeho dnja, hacž na dalsche, kral. sakske paperjane penesy à 5 tl. a 1 tl. a lipsko-draždžanske želesniczne paperjane penesy à 1 tl. sa ßljeboro abo sa penežne papery, w pruskim kralestwi wot 1. jannara 1856 płaczaze, po woli samjenerja, po provisii, ⅓ % nepschestupjazej, wumjenjane;

3) so budža na blidži tudomneho krajnostawskeho banka wot dženßnischeho dnja, hacž na dalsche, kral. pruske paperjane penesy à 5 tl. a 1 tl., kaž tež noty wrótßławskeho mjeschczanskeho banka (Breslauer Stadtbank) à 5 tl. sa ßljeboro abo, po woli samjenerja, sa penežne papery, w sakskim kralestwi wot 1. jannara 1856 płaczaze, po provisii, ⅓ % nepschestupjazej, wumjenjane.

4) so budža na blidži tudomneho krajnostawskeho banka, wot dženßnischeho dnja, hacž na dalsche, kral. sakske paperjane penesy à 5 tl. a 1 tl., lipskodraždžanske želesniczne paperjane penesy a noty chemnitzskeho mjeschczanskeho banka à 1 tl., sa kral. sakske paperjane penesy à 10 tl. a wysche, w pruskim kralestwi wot 1. jannara 1856 płaczaze, kaž tež noty lipskeho banka po provisiii, ⅙ % nepschestupjazej, wumjenjane.

Tuto srjadowanje, kotrež je na wotstronenje pschesmjerneje, wikowanju bes wobjemaj hornołužiskimaj dźjelbomaj hrožazeje, agiotažje słožene, ßo s tutym k sjawnemu

nawedżenju dawa ſ tym pſchiſpomnenjom, ſo ßo dale rossſchjerecż nebudże, hacż penesy. we pomenowanymaj pokładnizomaj ßo namakaze, doßahaja a ſo budże jeho ſaſtacżje na to ßamo waſchnje pſches nowiny woſjewene.

W Budyſchini, 6. dezembra 1855.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka.
ſ Thielau.

Swětne podawki.

Sakſka. S Drażdżan piſaja, ſo je tam kholera, na kotruż tam ſ cżaßami nieſchto ludźi mrjeješche, żylje ſaſtała. — Tak menowane paßkarty ſmjeja na nowe ljeto ſchjeru barbu. — Zuſe paperjane penesy ßu ßo po żyłym kraju hižom jara ſhubiłe a ſda ßo, ſo budże ſchkodowanja a wobuſy pſchi jich ſahnaczu mene, hacż ßebi ludźjo myßlachu.

Pruß. Njekotſi ſapółłanzy ua barlinſkim ßejmi ßu tón namet ſtajili, ſo by ßo miniſterſtwo wo ſakoń pſcheczíwo ſaźnemu żenenju proßyło. Saźne żenenje by pak ßo, po jich mjenenju, najlepe na to waſchnje ſadżjewało: 1) hdy by kóżdy, kiż chże ßo żenicz, dopokaſacz dyrbjał, ſo budże ßebe a ßwoju pſchichodnu żonu ſ dżjeczjimi kóżdy cżaß ſeżiwicz móz; 2) hdy by kóżdy, kiż chże ßo njehdże ſaßydlicz, tam wjeſty ſaßydleńſki penes a dopokaſmo ßwojeho ſeżiwenja dacz dyrbjał. Wina tajkeho nameta je pſchibywaza khudoba a wobcżeżowanje gmejnow ſe ſeżiwenjom khudych ludźi. — Kral je turkowſkemu miniſtrej ſwonkomnych należnoſziow Fuad-paſchi a turkowſkemu miniſtrej wójny Ryſchdy-paſchi rjad abo orden cżerweneho horjoła prieneje rjadomnje ſpożcżił. — Po napraſchowanjach, kotrez je miniſterſtwo po żyłym kraleſtwi cżiniło, je wone rosprawu wo tym woſjewiło, kak ßu po prawym ljetuſche żnje wupanyłe, a tuta rosprawa dopokaſuje, ſo ßu wone ſkoro hubenſche, hacż w ljeczi 1846.

Rakuß. Jako ßo wóndanjo khjeżorka po jenej haßy we Wini ſ woſom weſeſche, do kotrehoż bjechu ſchiyri konje ſapſchehnene, padże pohoncz, jako wós do jeneho kamenja nejazpy ſakoż, ſe ßwojeho ßydła a konje ßo, dokelż tam runje jedyn cżorny wuhnet pſchiñdże, ſpłóſchachu. Jako jich pak jedyn muż, kiż ſ żyhlemi tu ßamu haßu jiedżiſche, ſ daloka pſchihnacz wuhlada, dha ſajjedże wón ſe ßwojim woſom hiſchcże cżaßa doſz prjeki pſches haßu, tak ſo te ſpłóſchane konje dale nemózachu. Khjeżorka nebje ßo pſcheſtrożała, ale khjeżſje ſtrach mudrje roſpomniła ateho dla woſowe ſchkleńcżane wókna belje ſpuſchczała, ſo by ju ſ najmeńſcha jich ſchkleńży neſranile, hdy by wós k panenju pſchiſchoł. — Sa nowy rakuſki hypothekſki bank, ſa kotrehoż ſakożenje je jenoż 60 millionow ſchjeßnakow treba, je ßo wot wſchelakich penezníkow a druhich ludźi pſches 400 millionow podpißało, po tajkim wele wjaz penes, hacż je treba.

Franzowſka. Franzowſka garda, kiż je ßo ſ Krymy wróczíła a pecża 23. januara ſ wulkej pychu do Pariſa nuts poczehne, je w Krymi 140 wyſchich a 2471 podoffizjerow jako morwych a ranenych mjeła. Njekotre nowiny chzedża wedżicz, ſo je khjeżorowe wotmyßlenje, pſchichodne naljepo ßo k wójſku podacz a ſ nim pſcheczíwo nepſcheczelej wojowacz.

Rußowſka. S Krymy niczo woßebneho ſhonili neißmy. Rußojo ßu wobtwerdżenja połnózneje ſtrony Sebaſtopola dokoneli a jich nepſcheczelio wobtwerdżuja ßo tez wſchjednje bóle a bóle a twarja pódla pilnje puczje. — S Eupatorije je ßo njehdże 10,000 egiptowſkich wojakow wotweſlo, ſo bychu ßo k Omeri paſchi do Aſiſkeje podali. Tez bu w poßleńſchim cżaßu wele jendżelſkeje a franzowſkeje kavallerije ſ Krymy do Turkowſkeje pſcheweſeneje, ſo by tam w ſymi pſchebywała. — Franzowſke nowiny piſaja, ſo je rußowſke, w Krymi ſtejaze wójſko na woßom mjeßazow ſ proviantom, to je, ſ jjedżu wobſtarane. — Marſchal Paſkewicz leżi we Warſchawi hiſchcże pſchezo na khorym łożu. — Khjeżorowy ßyn, wulkowerch Mikławſch, je ßo ſe ſtarſchej dżówku oldenburgſkeho welwójwody, ſ prynzeßynu Alexandru, ßlubił.

Turkowſka. Njetko je wjeſta poweſz pſchiſchła, ſo je ßo turkowſka twerdżiſna Kars, kotruż bje ruſki general Murawjew wobhlenył, tutemu 29. novembra poddacz dyrbjała. Żyte tam ſtejaze wójſko ſ dżeweczjimi paſchemi a ſ jendżelſkim generalom Williamſom bu wot Rußow ſajate. Turkojo ßo w Karſu dljehe dżerżecz nemózachu, dokelż

niczo wjazy jjeſz nemjejachu. — Omer paſcha je, kaž njekotry nowiny powedaja, hacž do bliſkoſzje Kutaiſa pſchiczahnył, ſ druheje ſtrony chzedza pak wedzicz, ſo je ßo do Redut-Kale'a wróczik. — Dokelž wo turkowſkim generalu Selim-paſchu, kiž je ßo ſ Erzeruma ſ 10,000 wojakami na pucz podał, ſo by Karſej na pomoz pſchiſchoł, dljeſchi czaß niczo ßłyſchecz neje, dha ßu w Konſtantinoplu w bojoſzi, ſo je Rußam do ruki panył.

Ze Serbow.

S Wóſpórka. Sańdzeny hermank je derje doſz wotbjezał. Skotu bjeſche tu wele, ale wón bje njeſchto tuniſchi, hacž tamny hermank; pſchetoz jedyn maly muzik ſ krebjanſkeje ſtrony bje ſa leßneho brunaczka jenoz 6 toler 2 nowaj ßljebornaj a 5 nowych doſtał. Schkoda, ſo je ſtary Kunt nebo, hewak drje by tſi „bimy" doczíſchczał. Ludzio ßu tu tez bes penes kupowali a hermankarjam bes dzak do ſakow maßali, ſkoro kaž na drazdzanſkej ptaczej kuzy, a duž ßu wjazorych na njekotry czaß ſaſtarali do pſchiſtojneho wobydlenja, hdzež jim najbóle „ty" rjekaja.

Khudoba tu tez ſ njekotrymžkuliž wokneſchkom won kuka a ſyma ljeſe ſe wſchjemi ſchmarkami neproſchena nuts, tak ſo pſchi najljepſchej wukranezanſkej brunizy dyrkotamy. Pſchi tym dopomnjam ßo tez na to, ſo ßym wſchjednje ßłyſchał, kak noweho duchomneho we Wukrancźizach khwala, prajizy, ſo budze bórſy tez horliwy ßerbſki duchomny.

Tu khwilu doſtawamy tez wſchelake papery, hdzež dyrbimy druhdy wjaz pißacz dacz, hacž wjemy, a naſch nemało na mne bórczi, hdyž na mjeſzi newjem, kak wele ßym twarozkow kleſkała a wele je pißana kokoſch jeji naneßła.

Pſched krótkim ſtaj tu, mało dnjow róſno, dwaj mandzelſkaj wumretoj, kiž bjeſchtaj pſched ſcheſzimi ljetami polſtaljetny ſbozomny mandzelſki jubelſki ßwedzeń ßweczitoj. Nó, pſchi naſchej wobuſy by ßo tak dołho woſtudzito! — Tſtſtaljetny jubelſki ßwedzeń augsburgſkeho nabózniſkeho mjera je pola naß jara rjany był. — Dokelž wetſchi dzjel Wóſpórka khjetro wyßoko leži a ma jenoz na jenej ſtroni wodu, dha ßu ßo naſchi prjódkſtejerjo tez na naſchu zónſku wobczeznoſz dopomnili a chzedza nam hiſchcze jenu ſtudzeń pſchihotowacz dacz. Dzjelo je ßo ſańdzene ljeto ſapoczato, dze pak jara neſporje, dokelž ma ßo luty jara twerdy kameń pſchedzjekarz. Hižom njekotſi ßu na tym poſpytali, hacž ßu pſched njekotrymi nedzelemi, kaž naſch praji, wuſtojni mužojo ſ hodzijiſkeje ſtrony pſchiſchli, kiž ſ nałożowanjom iſjeleriſkeho prócha neßmilnje ſ tymi kamenemi ſakhadzeja. Bóh chzył dacz, ſo by ßo to dzjelo derje poradziło, pſchetoz nam zonam by pſches to wulka pomoz była. Khoſchtowacz budze ta wjez drje jara wele a teho dla ßo hižom praji, ſo budze Boze dzjeczo mało wobradzecz. A dokelž dyrbimy wulkeje ſymy dla durje ſtajnje ſaczinene mjecz, dha ßu dzjeczi wſchje ſtruchle a boja ßo, ſo rumpedich nebudze nuts móz. Sswinjatko budzemy tez bórſy rjeſacz dyrbecz, pſchetoz jemu je wſchak ſyma a piza tez pobrachuje. Kak ſ kołbaßami budze, to hiſchcze newjemy, dokelž je nam neſnate, kak wele ſmjeje czrewow a hacž budze khwila, hejduſchli kupicz. Mój ßmoj ßebi ſ naſchim ſrycźakoj, ſo dyrbjakoj tola dacz njekotre maſki ſtołz, drazdzanſkemu wujej pak budze ßo tez wóſpórſteje kołbaßy chzycz. Wón wſchak tez tak hroſny na dawanje neje, pſchetoz wón je namaj w ljeczi leßnu zaltu póßłak, kiž ßmoj tójhdy kmutakoj. Ta bje ſpody zołta, nutſkach bjeła, kaž njetko wonka ßnjeh, a ſ wercha trochu na ſifonk. Na wulku kołbaßu jeho pak hižom proßycz nemózemoj, dokelž newjemoj, hacž ßwinjatko zanu wulku ſmjeje, pſchetoz naſcha njemſka ßußodzinka prajeſche wóndanjo, na ne pohladajo: „'s is nur a kruzl!" Schtó tez wje, hacž wón tez pſchińdje, pſchetoz ſańdzenu ſymu wón ſkorjeſche, ſo niczo czopko na ruzy nima, hacž te ßłaknene ljetne paſorki. Nó, nech nam pak piſche, kak ſyma ſ Drazdzanczami meze, hdyž nam te ſalony, kalony a palony — abo kaž te papery rjekaja — póſzele. Ja hižom mam kuczik ſa te zuſe papery a to na polzy, hdzež hewak wolijowa bleſchka ſtejeſche. Tam ßo tola nichtón nadzeracz nebudze! Wóſpórſka czeła.

Se Saryczа. Pſchi ludliczenje dzeń 3. dezembra tuteho ljeta je ßo pola naß naliczito: 145 woßobow, jako 71 muſkich a 74 zónſkich, 89 neżenenych a 50 żenenych, 6 ſwudowenych, 132 Sserbow a 13 Njemzow; wſchitzy evangelſkeho wuſnacza. m.

S Prahi. Wutoru weczor we woßmej hodzini wudyri w brózni tudomneho kubleria Ernſta Klahry woheń a pſchewobroczi tutu, kaž tez

dómſte a hródźje do procha a popeła. Kury a huśy śu śo śobu ſpalite, ale howjaſy ſtót bu ptómenjam wutorhneny. — Najſſere je woheń wot ſtóſtneje ruki ſatoźeny.

Dopisy.

S Drejždźan. We wokólnoſzi mjeſtaſchka Radeburga śu tamny tydźeń horjoła (hoblerja) tśjelili, kotryž ſ rospſchjeſtretymaj kſchidłomaj w priekuſchu 4 łóhcźje mjereſche. Hdyž horjoł, kiž pola naś nepſchebywa, do naſchich ſtronow pſchińdźe, dha to po prawom na krutu ſymu pokaſuje, ſchtož je po dotalnym śylniſchim merſnenju lietśa lóhko móžno, runjeż bje nedźelu saśo tacź počžało. — Kralowy narodny dźeń, 12. hodownika, bu rano pſches wojeřiku reveillu (parada pak žana nebjeſche) a dopołdnja we wupyſchenych wucźerńjach w pſchittomnoſzi radźinych abo miniſterialnych ſtawow pſches wſchelake ſpjewy, ryczje a pieśnje na pſchihódne a wutrobne waſchnje śwećzeny. — Kaž śłyſchimy, doſtane naſche wójſko saśo bubony, kiž buchu w lićzi 1849 ſahnate, tola wele mińſche hacź predawſche: tajke, kiž moja śo pſchi khodźenju, hdyž trebane neiśu, žylie lóhko ſa paś w ruzy nośyć. — Wćzera tydźeń, 14. hodownika rano ſchtwórczinu na śydom ſbieje śo wóhnjowa hara, dokelž bje śo w kralowſtim hrodźi pſchi ptaćzej hori (Taſchenberg) wuheń pukny; wojazy pak woheń hnydom podusśychu, tak ſo śo ſ boha žana wetſcha ſchkoda neſta. — Sańdźenu nedźelu popołdnju w peczi bu w jaśnje poświetlenej ſali naſcheje kupnizy khudym pjekným dźiećzom pſches khudźinſke ſaſtójniſtwo wobradźane, pſchi ćzimž jedyn knes duchomny napominanje dźerźeſche. Kajke weśele wobliczo dźiećzi mjejachu, kiž hewak žaneho hodowneho weśela wohladake nebudźichu, to móže śebi kóždy myślicź.

Wobraſy ſe žiwenja.

VIII.

Pſcheczelo, hdyž to śwjeru wopomniſch, ſchtož śym ćzi we ſcheſtym wobrazu pſched wocźi ſtajił, dha wjeſźe ſpoſnajeſch, ſo žadyn dźiw neje, ſo dźiećzi śłabe na ćzielnych a wośebje na duchomnych mozach woſtanu. Abo neby temu tak było?

Pohladaj na wopiłża! Wón bjeſche, vredy hacź je śo do picźa dał, śylny kaž hoberſki muž, a śo pſched žanym ćzeźkim dźełom nepoſtróźi. Njetk jeno trochu ćzeźke dźełko jeho hižom ſmota, khiba ſo khanku do śo line. Potom njekaf ljepe dźe.

„Dha tola palenz móz dawa," ty prajiſch, „Hdyž móže potom ćzeźſche dźełko dokonecź!"

Haj, temu je tak, pſcheczelo; ale jeno na khwilu. Won je potom hiſchcze bóle poślabneny, to na tym widźiſch, ſo dyrbi tſchepotajźy do śo lecź, heſſo li chce śo poślnicź. Kóžde tajke poślnenje je po tajkim poślabnenje. Wućzeni ludźio to tak praja: Poſitivne ma negativne we śebi. To mójeſch śebi pſchipódła mjerkowacź, kaž ja, kiž też žadyn wućzeny neiśym.

Pohladaj dale na wopiłża! Hladaj, kak tam motajo dźe, kaž hubene pſchaſne koleśo. Wſchitke haśy, a byrnje bohata w Budyſchinje była, śu jemu wulke; wſchitke rózki chce potorhacź; na žanej noſy ſtacź nemóže, a najlepe trechi domoj, hdyž śo po ſemi kula.

Pohladaj dale na neho, hdyž je ſtróſby! Newidźiſch, kak jemu ſtawy dźeja? Netſchepoze, kaž by pſchezo 24 gradow ſyma była? Ljedom móže ſe ličzu do huby, a hdyž tu nekhćzomnu ſchkleńczku ſbjehne, dha, dźakowano Bohu, pokoju roſlije, predy hacź do krka pſchińdźe. Wón drje krawne śylſy wo kóždu tajku kapku placźe.

Nó, ſchto mjeniſch, śu to wopokaſtwa ćzjelneje mozy, abo śłaboſzje? Ssu jeho mozy pſchiberałe abo woteberałe? Hdyž na hłowu pukneny neiśy, dha drje budźeſch to prawe trechicź.

Kak ſteji njetk ſ duchomnymi mozami? Tu móžu ći ſ hekſemplami ſe śwojeho naſhonenja służicź. Ja śym ći mužow ſnał, wuhotowanych ſ najreńſchimi duchomnymi mozami; we wſchjech wedźiwoſzjach a wjedomnoſzjach bjechu domach; ſchtož śłyſchachu a ćzitachu, bu jich duchomne wobśedźeńſtwo; ſchtož bjechu pſched wele ljetami nawukli, bje jim kóžde wokomiknenje pſchittomne, tak ſo śwoje ſaſtojnſtwa hacź na najlepe ſaſtejachu. Tak rucźje pak, hacź śo do teho wohidnoho, ſaklateho picźa dachu, bu wſcho pomału a pomału hinak, ſ wopeczitu dźeſche kaž pola rakow. Woni śebi to najmeńſche ſkoro wjaz ſmjerkowacź nemožachu, a ſabychu wſchitke śwoje nawuknene wjedomnoſzje; jich ryczje a jich pißma nebjechu wjazy tak ducha polne a ſchkrje daważe, kaž hewak; śwoje ſaſtojnſtwa jara hubenje wobſtarachu! Nejśy w śam k najmeńſchemu to jene naſhonił, tak pomjatk, aby kaž ludźio druhdy praja, mjerkuſch, pſches palenzpicźje śo ſhubi? Wjeſźe!

Dyrbju ći njetk hiſchcze dale a ſchjerſcho roſeſtajecź, kak ćzjelne a duchomne mozy pſches palenz kónz beru? Hdyž hiſchcze njetk ſpóſnał neiśy, dha by też podarmo było, hdy bych ći hiſchcze wele liſtnow popiśał.

Budźe to njetk pola dźiećzi, kotrymž śo palenz dawa, hinak?

Jow je ta wjez hiſchcze dźeśacź króći hórſcha. Wſchje duchomne mozy śu hiſchcze śłabe a newudokonjane, teho runja też ſtawy a ćzjelne mozy. So śo na prawe waſchnje a doſpołnje wudokonecź móžeja, je tola wjeſźe, hdyž to horjekach prajene wopomniſch, žylie nemóžna wjez, a dźiećzi woſtanu śłabe na ćzjeli a duchu; śu też na pohlad druhdy

wulke a tolſte, to prawe jadro tola w nich neje. Hłupe a kaj womory pſchiñdu do ſchulje a woſtanu tajſe pichi wſchej ßwjernej prózy wuczerja.

Moj ludo, luby ßerbſki ludo, chzeſch dha ßwoju nadjiije połnu, kczjejazu młodoſz tak ſahubicz a moricz? Hdje budza na poßledku twoji ßylni pachołojo a ßylne młode holzy, kiž janeho djjeła ßo neboja? Nech pſchichod na ſañdjene ſtare czaßy je zelniwoſzju nepohladuje. Wopomń, ſchto k twojemu mjerej ßluži!

— — — * * *

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótkitaj a ludźi pódła škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Motſo, maſch dha nowu ßerbſku protyku?

Mots Tunka. Haj!

Hanß Depla. Kak dha ßo czi ſpodoba?

Mots Tunka. Jara derje; woßebje ßomi ſadu te wſchelake powedanczka lubja a bes tymi najbóle to, hdjež ßo poweda, kak je we Wonezach wajchtaŕ hraczkow domoj trubika ſo ßu jeho potom ſa rychtarja wuſwolili.

Hanß Depla. Haj, to je ſchwarne powedanczko. Ale wſchudzom tak neje kaj we Wonezach.

Mots Tunka. Kaha to mjeniſch?

Hanß Depla. Hlaj, ja czi weſku wjem, hdjež rychtaŕ k wajchtarej khodzi, ſo by ſ nim khartował.

Mots Tunka. Kak dha ta weſka rjeka?

Hanß Depla. To czi dżenßa nepraju; ale wjerna ta wjez je, to mózeſch mi wjericz.

Mots Tunka. Hanßo, wóndano cze ja tola domach netrechich, hdje dha pak ßo tehdy wokoło ſchmatauſche?

Hanß Depla. Nó Motſo, ja wſchak bjech ßo k B. ſabjezał.

Mots Tunka. Nebje dha pak tam niczo noweho?

Hanß Depla. Noweho dale niczo, Motſo, ale dżiwneho! Hlaj, tam wſchak mjejeſche jedyn ſchewz tak jara nuſne, kiž pilnje prudła na jenu róczku polakowaſche, kotraž pak tak prawje do jeho boſanki kußacz nochzyſche. Ty hijom wjeſch, Motſo, kajku roczku ja mjenju.

Mots Tunka. Haj, wſchak, bratſe! Nech jenoj ßo ta róczka ßwjeru na kedżbu bere, ſo by ßo tola do jeho puklota neſaſchmataka.

Hanß Depla. Haj to nech ßebi tola ßwjeru k wutrobi woſme.

Syrotki.

Kak bje hiſchcze łonſche ljeto,
Luba ßotra, bratſtko!
Praji Marka ſymu mrjeta,
Kak bje tehdom kraßniſcho,
Hdyż naſch luby nank tu bjeſche
A Jani macjer wokoſcheſche.

Schtrympiczki ßu rostorhane,
Koſchliczki wſchie maſane,
Rubiſchka tez ſkoro żane,
Drewjanczki wſchie ſmerſnene:
Wo dnjo w ſymnym kuczi ßmy,
W nozy pak dyrkotamy.

O kak tola duſchnje bjeſche

Rano a tej wečor nam,
Hdyž naß macjeř wokoſcheſche,
„Ruczku," praj, „daj nankej tam!"
A njetk płaczo w ruczku
Płakamy wo macjeřku.

Nichtón wjazy newobala
Naſche małe porſziki,
Mały Jank wſchón wuwalany,
Nichtón wlósti nehładži
A tej žanej' pomałki
Nekrydne wón do ruczki.

Lonſche ljeto tele cjaßy
Nebo macj tak pſchedžiſche,
K Božom' dźeſzju lutowaſche;
Ach kak potom kraßnje bje!
O to bjeſche weßelje,
Božo, ſa naß poßlene.

Schtó bdže dale ſa naß proßycj?
Schtó bdže wucjicj ſchtuczki naß?
Schtó bdže ſ hermanka nam noßycj?
Schtó bdže dacj nam ptaczi kwaß?
Wo prawdži wſche weßelje
Je nam ßobu hrebane.

Ach hdyž budže ſaßo cjopko,
Dha pójdźemy na kerchow,
Skorjicj ßwoje wulke borjo,
Ronicj ßyliy na jej' rów,
Praticj: Nanko, macjie ty,
Płakamy tu ßyroty.

Hudančka.

10) Kotry pucj próſchny neje? 11) Hdže nemóže tej najleßniſchi paduch niczo kranycj?

Wuhudanje z č. 50.

Neprawje je, hdyž ßo prawu rukajzu na ljewu ruku wobujeſch, ale hrjech to neje.

Přilopk.

* Bohaty penežnik, baron Amſchel Rothſchild je 2. dezembra w Frankfurczi nad Majnom wumrel, 84 ljet ſtary. W poßlenimaj dwjemaj ljetomaj ſtaj jeho dwaj bratraj, Korla a Anſelm, wumrekoj, tak ſo je njetko jenoj hiſchcze James Rothſchild, kiž w Parliu bydli, pichi žiwenju. — Bohreb nebo frankfurtſkeho Rothſchilda bje tak wulki, kaž ßu jón w Frankfurczi ljedy hdy wohladali. Jeho cjeło lejeſche, kaž bje to nebohi w ßwojim teſtamenczi poſtajił, po ſtarožidowſkim waſchnju w jednorym kaſcheczu wot thójnowych deſkow a bu na ßewak trebanym cjekowym wosu na pohrebniſchczo won weſene, ale pſchewodžerjow bje pſches tawſynt a ſa nimi jjedžeſche hiſchcze 152 woßebnych wosow. Tón ſemrety bje najbohatſchi wſchitkich Rothſchildſkich bratrow a je pſches 50 millionow ſchjeßnakow ſawoſtajił. Wot tych je ßwojim faſtojnikam a błużobnikam po pjeknych ſummach a ßewak 1,200,000 ſchjeßnakow k ßmilnym wjezam wotkaſał. Djſeczi wón žanych ſawoſtajił neje a herbjo ßu teho dla jeho hižom tak doſz bohaczi krawni pſchecželjo.

* Wóndanjo wumrje w Kónſtantinoplu ſławny pólski pěſnjeř Hadam Mickewič, kiž bě dlěši čas profeſſař ſłowjanskeje ryče w Parizu. Wón bě ſo po poručnoſći franzowskeho kněžora wědomnostnych należnoſcow dla do Turkowskeje podał, hdžež je jeho kholera za krótki čas morika.

* Sßußod ſkorjeſche ßußodej, ſo je hižom wſcho mózne cjinił, ſo by ßwoju kußatu žonu wotbył, ale wſcho podarmo. „Ach," praji jemu tón, „hdyž dale niczo neje: daj ju do barby a ſhub potom zejch, dha ju na žane waſchnje wjazy doſtacj nemóżeſch!"

* Jedyn miniſter mjejeſche dolhi cjaß dwje wulkej wobcjeżnoſzi: menujzy wón dyrbeſche ßo na jeneho cjłoweka hnjewacj, kiž huſto pſchikhadżajo jeho wo njekajku błużbu nadbjehowaſche, a potom dyrbeſche ßo na ßwojeho błużobnika merſacj, ſo tón teho cjłoweka pſchezo k nemu puſchcjeſche. „Jano," rekny wón ſkónczńje k ßwojemu błużobnikej, „ja tola nihdy newjem, cjoho dla ty teho cjłoweka ſtajnje ke mni nuts puſchcjeſch, wjeſch dha ty, ſchto wón wote mne chże?" „„Haj, kneże, wón chże njekajku błużbu mjecj!"" „To je wjerno, ale wjeſch dha ty, kajku błużbu?" „„Nje, kneże!"" „Nó, dha chzu cji prajicj, wón chże twoju błużbu mjecj!" Wot tuteho cjaßa mjejeſche tón miniſter pokoj a neje teho cjłoweka wjazy pſchi ßebi wohladał.

* W Hundshübłu torhny 8ljetny ßyn wjeſteho Riedla hornyk, na thachlach ſtejazy a ſ jara horzym khoſejom napełneny, njekak delje, pſches cjoj ßwojeho, na thachlowej ławi leżazeho połſchtwórta ljeta ſtareho bratſtka a žebe ßameho tak ſtraſchnje wopari, ſo dyrbeſchtaj wobaj ſa 34 hodžinow wumrecj.

* W Schwajzarſkej wottorje ßo 27. nowembra w nozy nedaloko Flimſa ſe ſatraſchnym ropotom wulka dźjelba ſkały wot bliſkeje, wyßokeje hory a pokry pódła ſtejazy ljeß tak ßylnje ſe ßwojimi roſpadankami, ſo wot neho niczo wjazy widžicj neje. Weß Flims a wokolna krajina bu tak ſ próchom pſchikryta, ſo wonhladaſche, kaž by ßo ßnjeh naſchoł. Wot ludži pak tola nichtón wo žiwenje pſchiſchoł neje.

Cžahi ſakſkoſchleſynſkeje żeleſnizy ſ budyſkeho dwórniſchcza.

Do Draždžan: rano 7 h. 37 m.; pſchipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wečor 7 h. 16 m rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnju 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wečor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodž. 4 min.

Penežna płaczińa.

W Lipſku, 21. dezembra: 1 Louisd'or 5 tl. 12 nßl. 4⅞ np.; 1 połnowažazy cjerweny ſłom abo dukat 3 tl. 4 nßl. 4½ np.; winſke bankowki 93.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeny:

Podjanska cyrkej: Handrij, Jakuba Zyža, bura w Bjelczezach ß.

Zemrjeći:

Dżeń 6. dezembra: Jan Halma, wobydlef pod hrodom, 51 l. — Hana Madlena Halmowa, wobydlerka na Zidowi, 38 l. — 9., Kbrystian Bedrich Lischa, bjergaf a kubleř w Budyschini, 52 l. 9 m. — Madlena, rodż. Halkez, nebo Jana Scholty, sahrodnika w Małżiezach sawoſt. wudowa, 82 l. 4 m. — Hańża, rodż. Wojnarez, Jurja Polana, cżießlje a wumeńkarja w Cżemerizach, mandżelska, 55 l.

Nawěſtnik.

Khżeja ſ dwjemaj ſtwomaj a ſe ßadowej ſahrodu każ tež ſ kruchom pola ma w Małym Budyschinku na pschedań

Handrij Mosig.

Drewowa aukzia.

Schtwórtk 27. dezembra budże na lemischowſkim rewjeru ſtejaże khójnowe drewo na pschesßadżowanje pschedawane. — Hromaduseńdżenje je dopołnja w dżewecżich hodżinach w tudomnym hoſzeńżu.

W Lemischowi, 15. dezembra 1855.

J. Jurk.

Ssuche droždżje

po kótrychż ßo na najlepe hiba, pschedawa

Robert Klemm
na żitnej haßy.

Pschenczżnu parnu muku
w doſż ſnatej dobroſzi je ſaßo na pschedań doſtał

Robert Klemm
na żitnej haßy.

Nawjeſchtk.

Wſchitkim ßwojim lubym pschecżelam a woteberarjam ſ tutym wosjewjam, ſo ja wukrajne paperjane peneſy jeli wopaczne nejßu hiſchcże pschezo beru a wo bohate kupowanje ſa tajke paperjane peneſy pola me najpodwólniſcho proſchu.

W Budyschini, na ßerbſkej haßy, k dwjemaj muromaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Schulſke piſanki (Schreibebücher) ſ jara rjanymi wobwalkami, każ tež jenoż ſ módrymi wobwalkami, ſ liniami a bes liniow, w kwarcji a w oktavu; paperu ſa ſchulſke knižki, piſane ſchieferſtyfty a wołojniki, wobraſowe liſtu a t. d. wſchitko k hodownym daram ſa dżiecżi jara khmane ma w najwetſchim wubertu na pschedań w Budyſchini, na ßerbſkej haßy k dwjemaj muromaj

J. G. F. Nieckſch.

Ssuche droždżje

zylle cżerſtwe a prawje móżnje ßu pola me a w kotowſkej klamarni wſchjednje k doſtaczu a ßym ßebi jich ſa zyły hodowny cżaß tak wele ſamołwił, ſo wot tych lubych Sserbow, koſtiż dżie pschezo pola me kupuja, żadyn neburże trebacż bes droždżow wote mne hicż. Tež ſe wſchitkimi druhimi ßwjezami k pecżenju a ſ zyła ſe wſchitkimi klamarſkimi tworami ja kóżdemu derje a tunjo poßłużam a proſchu teho dla wo prawje bohate wopytanje.

W Budyschini. **J. G. F. Nieckſch.**

Koſzje po puntach a zentnarjach kupuje po najwyſchej płacżiſni **J. G. F. Nieckſch** w Budyschini.

Khachlje, kiż ßu hiſchcże w dobrym redżi a ſ wareńſkej maſchinu ma tunjo na pschedań

Jan Liebſcha, weßny wajchtař we Lahowi.

Großowe bróſtkaramellje.

najlepſchi ßrjedk k wotſtronenju kaſchela a k położenju dychanja, każ tež k ſwarnowanju pſched dybawoſżju pſchi ſaſymnenju w ſymnym cżaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſż w hrodowſkej haptyzy kneſa M. Jäßinga kóżdy cżaß na pschedań. Eduard Groß w Wrótßławju.

Powſchitkomne ſawjeſżjaze towarſtwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Trieſzi.)

Saručżazy ſond towarſtwa **Zidnacże millonow 500,000 ſchjeßnakow dobrych penes.**

Wetſchi dżiel ſamożenja towarſtwa je na kubła hypothekariſzy wupożczeny.

Sawjeſzenja na twory, maſchiny, mobilije, ſkót, wumłóczene żita atd. atd. pſcheczżiwo wóhnju po tunich twerdżje poſtajenych prämijach.

Dopłaczowanja ßo żenje żadacz nemóża.

Policy w pruſkich peneſach, wupłaczowanja ſa ſchkodowanje bes wotczehnenja w tych ſamych peneſach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pſchedmetow poſkicża towarſtwo woßebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitalijow a rentow na żiwenje cżłowekow. Sawjeſzenja puczowazych kubłow na dróhach a żeleſnizach.

Wſchjże pożadane wukładowanja dawa **Ferd. Petau,** wokreßny agent ſa Budyschin a wokolnoſż.

Pjatk 28. dezembra budje w Lichanju na Maczijowych leżomnoſzjach dżjelba ſtejazeho khójnoweho twarſkeho a dżjelba ſtejazeho żerdżoweho drewa po loßach na pſcheßadżowanje pſchedawana. Na kupowanje ſmyßleni chżyli ßo poſtajeny dżeń rano w 9 hodżinach w korcżmi tam nutsnamakacż. **Domaſchk.**

Dżeń 3. januara 1856 budje na Henczej kubli w Lemiſchowi dżjelba tolſtych khójnowych ſchtomow a dżjelba ßrjenich khójnowych ſchtomow po loßach na pſcheßadżowanje pſchedawana. Shromadżiſna rano w 9 hodżinach w korcżmi tam.

Wicż a rheumatismuß.

Podpißany móje po wjernoſzi wobßwjedżicż, ſo Goldbergerowe galvano-elektriſke rheumatismußowe reczaſki *), jemu k pſchepytanju a nałożowanju prjódkpołożene, niczo, ſtrowoſzi ſchkódne we ßebi nimaja, wele wjazy we wſchitkich khoroſtnych fórmach kożje a nerwoweho ſyſtema, woßebje pak pſche wicż a rheumatismuß, hdżeż po naſhonenju elektro-galvanismus derje ſkutkuje, w prjódkpißanym waſchnju ßo woßebje wużitne wopokaſuja.

W Bambergu. **Dr. Dotzauer,**
kral. bajerſki medizinalſki radżiczel a ßudniſki ljekaŕ.

*) Na pſchedań ma je w Budyſchini jenicżzy Wilhelm Hammer.

Pſche kóżdy ſeſtareny kaſchel,

pſche bolenje na wutrobi, pſche dołho letuu dybawoſz, ſchijubolenje, ſaźwanje pluzow je tón wot medizinalſtcho radżiczela knesa Dr. Magnußa, wokreßneho ſyſikußa w Barlini

Płaczisna: ⅓ bl. 2 tl. pół 1 tl.

aprobjerowany

bróſtowy ſyrop

Płaczisna: ⅓ bl. 2 tl. pół 1 tl.

ßrjedk, kiż ßo w mnohich padach a ſtajnje ſe ſpokojazym ſkutkowanjom nałożowaſche. Tutón ſyrop ſkutkuje hnydom po prjenim nałożowanjom woßebnje, pſchedwſchitkim pſchi ſaßakłym a jachlokaſchelu, ſpiechuje wukhad krakow, pomeńſchi łoſkotanje w ſchiji a wotſtroni w krótkim czaßu kóżdy naißylniſchi kaſchel, tej tón pſchi ßuchoczini a ſaczjeri krejwróczenje.

Sa Budyſchin a wokolnoſz pſchedawa jón jenicżzy **hrodowſka' haptyka.**

Balſka hudżba w hoſzeńzu w Bukezach.

Sſredu 2. dżeń hodow. Hudżba wot 15. bataillona. K temu pſcheporoſchuje **F. Nöcker.**

So bychmoj wobſtajny

Kalkowy ſklad

w Budyſchini ſakożiłoj, budżemoj knesa **Nieckſcha** tam ſtajnje ſ naju po możnoſzi nowopalenym, khwalobnje ſnatym, jara ßylnym a renje bjełym kalkom wobſtaracż.

W Pomorezach a w Oberneundorfi pola Shorelza.

Lorenz a Zimmer.

Wot runje pomenowaneju knesow je hižom kalk pola me k doſtaczu.

W Budyſchini, na ßerbſkej haßy k dwjemaj muromaj cżo. 10/224. **J. G. F. Nieckſch.**

Ja ßwojim lubym woteberarjam ßuchich drożdżi woſjewjam, ſo ßo ſaßy wele ßuchich drożdżi poſſiczuje, kiż nejßu wot cziſteho żita palene, ale wot muki a piwowych drożdżi na ſymnym puczu ſkaſchowane, po kotrychż ßo teho dla hubenje hiba a kiż ßo tej jenoż njekotre dny dżerża, pſches czoż może ßo peczwo czim lózo ſkaſycż, dokelż ma lietßa wele muki, ſ wuroſzeneje pſchenzy dobyteje, mało hibadła we ßebi. Ja teho dla lubośnje proſchu, ſo by kóżdy, kiż chze pola me dobre woprawdżite ßuche drożdżje kupowacż abo kupowacj dacj, na moje nowe khlamy w Budyſchini na ßerbſkej haßy cżo. 10/224 k dwjemaj muromaj pjekńje kedżbował.

J. G. F. Nieckſch.

Maćica serbska.

Dokelż ma towarſtwo maćicy serbskeje tu khwilu wjele wudawkow, dha proſa so maćične sobustawy należnje, zo bychu swoje lětne přinoški skerje lěpje pola podpisaneho wotedali. **Trautmann,**
pokładnik maćicy serbskeje.

Zanazenu sobotu żita w Budyſinje płacachu:

Kórc.	Wyſſa.		Niſſa.		Srjedzna.		Kórc.	Wyſſa.		Niſſa.		Srjedzna.	
	Płaćizna.							Płaćizna.					
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.		tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rożka	7	15	7	—	7	7½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pſchenża	9	15	8	15	9	5	Jahły	9	—	—	—	8	15
Jeczmeń	4	25	4	15	4	20	Hejduſchka	6	15	—	—	6	—
Wowß	2	17½	2	7½	2	12½	Bjerny	1	15	1	10	1	12⅓
Hróch	7	15	—	—	7	10	Kana butry	—	15	—	13	—	14

Čišćane pola K. B. Hixi w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař J. E. Smoleř.

Kóžde čisło płaći ½ nsl Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 6 nsl. a na kral pósće 7½ nsl.

Čisło 52. 29. decembra. Lěto 1855.

Wopschijeczje: Wobsanknenje ljeta. Sswjetne podawki. S Kulowa. S Krebje. Dopißy. Wobrasy se žiwenja. Hanß Depla a Mots Tunka. Hudanczka. Pschilopk. Czahi satskoschl. želesnizy. Zyrkwinske poweszje. Nawjeschtnik.

Knawedženju.

Schtóž chze na prjene schtwórtljeto 1856 sa Serb. Nowiny do prjedka płaczicz, tón nech njetko 6 nßl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich póstach płaczi ßo 7½ nßl. na tón ßamy czaß. — Sa wosjewenja a nawjeschtki móžemy Serb. Nowiny kóždemu poruczicz, pschetož te ßame czitaja ßo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich ßerbskich wßach, a schtóž chze po tajkim njeschto tak prawje po zylym ßerbskim kraju rosschjerene mjecz, tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicz.

Redakzia.

Wobsanknenje ljeta.

Hłóß: Kak je Bóh jara dobroczjiwy ꝛc.

Kak bježisch ty, o luby czaßo,
Tak ruczje do tej wjecznoszje!
Hlaj sa dny njekotre dha saßo
Tež tuto ljeto wuschło je;
A hlajcze, s tutym ljetom s nowoh'
Dzjel nadnoh' czaßa saschoł je,
A Bóh wje jenož sa kak dołho
Tež nasch czaß ßobu wubjehne.

Kak hdyž ßo w nowym ljeczi stane,
So Boži hłóß nam pschiwoła:
„Dzerž sastojniko liczbowanje"
„Wot dotalneho sastojnstwa."
Ach wopomń to, o luba duscha,
Tón czaß ßo s khwatom pschibliža,
A k temu jara wele ßłuscha
Hdyž dyrbisch stupicz psched Boha.

Kak neßwjerneho sastojnika,
Kiž neje prawje wikował,
Tón prawy ßudnik junu schwika,
To je nam Jesuß powedał.
Duž wikujmy s tym puntom derje,
Hlaj, k temu je jón Bóh nam dał
A kóždy budže wobstacz skere
Hdyž nej' tón ßamy sahrebał.

Hdyž tež ja s mojim puntom tudy
Ssnadž nem'žu wele nadobycz,
Hdyž psched ßud junu pschińdu khudy,
Chzył Bóh mój hnadny ßudnik bycz,
Haj Khrystußowe krej a rany
A jeho droha saßłužba,
Hdyž je mój bjeh tu dokonjany,
Nech wschitko sa mne sapłacza.

Pjetr Młónk.

Swětne podawki.

Sakſka. Drażdżanſke nowiny powedaja, ſo ßu njekotre kneiſtwa, jako ßu ßwoje dotalne patrimonialſke ßudniſtwa na krala wotedacż dyrbjałe, ßudniſke peczaty aby ſyglje ſkażene a rosdrapane ßobu pſchepodałe, ſchtoż ma to napohladanje, każ bychu pſches to ßwoju merſatoſż na wotedaczu patrimonialſkeho ßudniſtwa wopokaſacż chzyłe. Spomnene nowiny praja potom dale, ſo tajke peczaty tola nichtón wjazy ſkaſyczż nedyrbjał, dokelż móhło to njekotremużkuliż pſchichodnje k ſchkodżi byczż, pſchetoż hdyż maja ßo ßnadż ſyglje w aktach abo wopißmach wobhladowacż, hacż ßu wone prawe, dha potom tón peczat pobrachuje, na kotrymż by jedyn jich prawoſż ſpóſnacż móhł. — Tajny radżiczel a wyſchi dwórſki miſchtr kraloweje majeſtoſżie, baron ô Byrn, je wot portugiſkeho kral wulki kſchiż khryſtußoweho rjada doſtał. — W Hainewaldżi pola Zitawy bu wjeſtemu Fritſchi ſ Oberoderwitz hłowa ſczata, dokelż bjechu njekotſi ludżio na jjeb, wot neho ſawdaty, wumreli.

Prußy. S Pomorſkeje je na ßejm petizia pſchiſchła, w kotrejż ßo wo to proßy, ſo bychu młodżi ludżio a tajzy ſtóßnizy, pola kotrychż druhe khoſtanje nepomha, ſaßo puki doſtawacż ßmjeli. — Pſchedßyda prjeneje komory abo domu kneſow je 20. dezembra po krótkej khoroſżi w Barlini wumrek.

Rakußy. Khjeżor je hrabju Eſterhazy'a do Petersburga póßłał, ſo by tam ruſkemu khjeżorej namety k mjerej wot rakuſkeho kneżerſtwa prjódkpołożił. — Miniſterſtwo chze w blizſchim czaßu ſakoń wudacż, po kotrymż budże pſchichodnje w remeßniſtwu a pſchekupſtwu wetſcha ßwoboda. — Njekotre nowiny powedaja, ſo chze rakuſki khjeżor, jeli ßo tu ſymu mjer ſ Rußami newobſankne, Jendżelczanam a Franzowſam wo prawdżi we wójni pſchecziwo Rußam pomhacż, jeli tamni do teho ſwola, ſo by ßo jedyn rakuſki prynż ſa werċha Móldawy a Walachije ſczinił. — Rakuſke wójſko budże w krótkim czaßu tak daloko pomeńſchene, ſo budże kraj pſches to kóżdy mjeßaz na 12 millionow ſchjeßnakow ſalutowacż.

Franzowſka. Pißmo, kotrejż je jeneral Kanrobert pola ſchwedſkeho krala wujednał, je w tychle dnjach wot nowinow woſjewene. Wone wopſchija woßebje to, ſo chze franzowſki khjeżor ſchwedſkemu kralej hnydom k pomozy byczż, hdy by tuteho ruſki khjeżor k wotſtupenju kruch kraja nuſowacż chzył. Tajke wujednanje je ßo teho dla ſtało, dokelż chze pecża ruſki khjeżor w Norwegſkej kruch mórſkeho brjoha mjeczż, hdżeż ßu dobre pſchiſtawy (Hafen), kliż żenje neſamerſnu. — Njekotre nowiny mjenja, ſo drje żyke wujednane pißmo woſjewene neje, ale ſo ßu drje hiſchcze tejż druhe wjezy bes Franzowſami a Schwedami wuczinene a woßebje ta, ſo ßmjedża Franzowſojo ſa czaß wójny lazarety a magaziny w Schwedſkej ſakożiczż. — W franzowſkich arſenalach, to je w mórſkich dżiełarńjach, twari ßo tu khwilu khjetra liczba wójnſkich parokódżow, kliż dyrbja hacż do naljeczja hotowe byczż. — Khjeżor chze pecża do naranſcheho morja 60,000 muży póßłaczż, kliż bychu na ruſki brjóh wuſtupiczż a tam ſ Rußami wojowacż mjeli. — Wójſko, kliż je ſ Krymy domoj powołane, wopſchija wóßom regimentow, kliż ßu najſkere djenßa, 29. dezembra, ſ wulkej pychu do Pariſu nuts czahnyli. Khjeżor ßam chzyſche je khwalobnje powitacż.

Rußowſka. S Krymy pißaja, ſo ßo tam hubeneho wedra a wulkeho błóta dla niczo czinicż nehodżi. Tola tſjeleja Rußojo ſ połnózneho Sebaſtopola ſ czaßami ßylnje. — Werch Paſkewicż we Warſchawi poczina ßo saßy poljepſchowacż. — Khjeżor je tych ßamych, kliż buchu pólſkeje revoluzije dla, kliż w ljeczi 1830 bjeſche, do khoſtanja wſaczi, po wjeſtej mjeri wobhnadżił abo jim wjazy abo mene ſchtrafy ſpuſcheżił. Tejż je ßo to w naſtupanju druhich Polakow ſtało, kliż buchu politiſkich pſcheſtupenjow dla do Sibiriſkeje póßłani. — S aſowſkeho a naranſcheho morja ßu wſchitke zuſe łódżje lodu dla wotjete.

Turkowſka. W naſtupanju dobycza turkowſkeje twerdżiſny Karſa piſche ruſki general Murawjew: Jako bjechu Turkojo naſch nadpad 29. ſeptembra wotraſyli, wotczakowachu woni wſchjednje, ſo my ſkere ljepe precz poczehnemy; k ßwojemu ſpodżiwanju pytnychu pak, ſo bu wobleżenje ſ kóżdym dnjom krucżiſche. Duż ſpuſchczachu ßo woni na to, ſo naß wójſko, kliż mjeſche jim k pomozy pſchińczż, wjeſżje bórſy wot-

cjieri. A wo prawdji ſpytowaſchtaj tež Welli-paſcha a Selim-paſcha ſ Erzeruma na naß cjahnycj; ale kóždy ras trechiſchtaj na naſcheho generala Suslowa, kiž jeju wotdžeržowaſche, haj ßamu bliſkoſ Erzeruma do nemjera ſtaji. Bes tym woteberaſche w Karſu jjedž dale bóle; wedro bu wſchjednje ſymniſche; bes tamniſchimi wojakami jich kóždy dżeń nuſy dla wele mrjejeſche a deſertirowanje ſ mozu pſchiberaſche. Duž wobſankny jendželſki, w twerdžiſni kommandirowazy general Williams, Kars pſchepodacj. Wón póßła teho dla 24. novembra ßwojeho adjutanta do ruſkeho ljehwa ſ tym napraſchowanjom, hacj tam neby naſajtra pſchińcj ßmjeł, ſo by pſchepodacjie wujednał. To bu dowolene a Williams pſchińdże pſchipołnju k ruſkemu generalej Murawjewej, hdżej wón tu wjez po poruczноſzi turkowſkeho wyſcheho roskaſowanja anatoliſkeho wójſka, muſchira Waßif-paſchje tu wjez wujedna. Dżeń 26. novembra pſchindże ſpomneny adjutant ſaßo do ruſkeho ljehwa ſ tej poweſzju, ſo je Waßif-paſcha wſcho ſa dobre ſpóſnał, ſchtóž je ßo wujednało a 27. novembra pſchińdże general Williams ſ tſjómi paſchemi, ſo by kapitulaziu podpißał. Dżen 28. novembra pſchicjejechu Turkoju ſ twerdžiſny: bróń a pólwer a t. d. bjechu ſ dowolnoſzju generala Murawjewa w twerdžiſni hromadu ſkładli, khorhoje pak pſchineßechu, kiž buchu Rußam, kiž bjechu w paradji poſtajeni, pſchepodate a ſ wulkim hurawołanjom horjewſate. Potom bu 6000 muži Turkow, kiž bjechu ſ tamniſcheje wokolnoſzje, domoj puſchcjenych, ale ſ poruczноſzju, ſo wjazy pſcheczіwo Rußam wojowacj neßmedża, to druhe ſajate ruſke wójſko, njehdże 8000 muži, bu pak wot Rußow k wobedu pſcheproſchene a bje teho dla general Murawjew hižom wot ſaheho ranja wulku móz jjedżje ſa Turkow waricj dał. Na tym ßamym dnju bu Kars ſkónczuje wot Rußow wodßadżeny a tam ruſka khorhoj wutyſnena.

Turkowſki ſultan bjeſche w juniju teho ljeta njehdże 30000 muži do Karſa a wokolnoſzje póßłał. Tuto wójſko je njetko zylje ſahubene. Roskaſowař teho ßameho, muſchir Waßif-paſcha, woßmjo druſy paſchje a wele wyſchich ſ jendželſkim generalom Williamſom ßu wot Rußow ſajeczi. W Karſu namakachu tuczi 130 kanonow a wele bronje.

Omer paſcha je ßo, jako je dobyczjie Karſa ſhonił, na ßwojim puczu do Kutaiſa peczja ſaßo bóle k morju wrócził; Rußojo chzedża pak na Erzerum cjahnycj, jeli to ſyma pſchida.

Ze Serbow.

S Kulowa. Pjatk 21. dozembra rano w ſcheſtej hodżini wudyri w Rycjeriż, njetko Miklez brójni woheń a pſchewobroczi ju ſe wſchjem, ſchtož we nej bjeſche, do prócha a popeła. Wós a wſchelake druhe hoſpodarſke wjezy ßo ßobu ſpalichu.

S Krebje. Tudomny inſpektař Ludewig bu wóndano rano ſ pſcherjeſnenym krkom namakany a je bórſy na to wumrel.

Dopisy.

S Dreždżan. Hdyž ßo, kaž tydżenja pißachmy, pjeknym khudym dżjeczom wobradżeſche, ßwjeczeſche ßo 12 wyßokich, hacj do wercha doßahazych hodownych ſchtomow, a 326 dżjeczi doſta kóżde ßwój dar cjopkeje draſty, duſchnych knihow a tak dale. Weßelje a waznoſz wobradżenja bu pſches to hiſchcje powetſchena, ſo bjechu naſcha kralowa Amalia a prynzeßyni Sidonia a Hana pódla kiž ſ dżjeczimi pſcheczelniwe ßłowa ryczachu, teho runja miniſtraj ſ Beuſt a ſ Falkenſtein. — Wojeńſka ſtajanka w prjenim hamtſkim hetmanſtwi dreždżanſkeje krajſkeje direkzije je khjetro ſpokojaza była, to rjeka: lietuſche rekrutowanje je khjetro wele czerſtwych a k ßłużbi khmanych mkodych hólzow ßem pſchiwedło. Poſtajili ßu ßo 1658, wot kotrychž bjechu 437 zylje khmani, 112 mene pſchihódni, 1109 ßłabi abo braſchni; bes nimi bje jich 772 ſ Dreždżan, wot kotrychž bjechu 151 zylje khmani, 46 mene pſchihódni, 575 nepſchihódni. Porno druhim ljetam a porno njekotrym druhim mjeſtam móże ßo tale ſtajanka w naſtupanju ſtrowoty a ßylnoſzje mkodych hólzow dobra menowacj.

Wobraſy ſe żiwenja.

IX.

Pſcheczelo, cjuczіwemu cjłowekej ßo wutroba łama, hdyž ßo wot tajkeho podawka ryczi, kaž je ßo w tutym ljeczi wo wßy N. w bliſkoſzi

mjesta Budyschina podał. Tam bjesche menujzy dzjeczo na palenz piczje wumreło.

Neje to załoßny podawk? Schto mjenisch, schtó je bóle k wobžarowanju, to wbohe nerosomne dzjeczo, abo jeho starschi, abo czi, kiž ßu jemu tak prawje do ßyteje wolje palenz picz dawali?

Rosßudz to ßam; ja ßo teho boju.

Je dha to njeschto druhe, hacž schtož w starych czaßach czinjachu, hdzež ßwoje dzjeczi pschibohej Molochej woprowachu?

A Bohu žel, tajkich podawkow je hižom wele k ßłyschenju było.

Beř ßo na kedzbu, so ty liczbu tajkich podawkow nepowetschisch, psches to so dzjeczom palenz dawasch; ty ženje newjesch, schto s teho nastacz móže!

Ssłysch druhi heksempel!

Nan a macz bjeschtaj na dzjeli a maky połschestaljetny Jank bjesche wo jstwi sankneny, so neby wokoło bjehał.

Jankej ßo bórsy wostudzi. Wón newedzische, schto sapoczecz. A to dziw nebjesche! — —

Pomaska bje skmutana a khofej wupity. Schto njetk?

Wón pocza ßo wo jstwi roshladowacz, pakoszesche a czuschlesche tu a tam. Nihdzje niczo!

Wón ßuny stólz k polzy, stupi horje, naczahowasche schiju kuž gjansor, a bows mows! tam sesady njekajka bleschka wonkukasche.

Dołho netrajesche, dha bjesche w jeho ruzy a satyczka wuczehnena.

Wón ponucha, (tak mudry tola bjesche) a, ßwój brjuschk s ruku plazajo, sawoła: „Palenz! palenz!“

Pachole, ty jón prjeni krócz neczujesche!

Ach, pój wschak, moja bleschka, pój! Njetk budzemoj renje hrajkacz.

Ty ßy korczmař a ja budu kupowacz.

A Jank kupowasche a kupowasche, hacž bje wschitko wukupił a na poßledku s tej bleschku w ruzy na schpundowanju ležesche, bljedy, ach tak bljedy! symny, ach tak symny! — —

Schto tež to nan a macz prajeschtaj, hdyž domoj pschiňdzeschtaj?

Pscheczelo, daj twojim dzjeczom druhdy kapku lisnycz, hdyž ty pijesch, tak, so ßo nawucza, a sańk abo nesank, junu hdyž woteńdzesch, wone budza wschje kuty wuczuschlicz a wschudzom wokoło pokoszicz; pschetož dziwnje je, palenz czehne dzjeczi k ßebi, kaž magnet želeso, a hdyž domoj pschindzesch, smjejesch potom heso-li ßu žadyn palenz wunamakałe, napohlad, kaž predy pomenowane, abo tež druhi, dzjeczo, kotrež widlischcza metaju, abo, kiž je Boža ruczka sajała, abo kiž ßu njekajke druhe nesboże wsałe.

Dzjeczi, kiž ßu ßo do palenza nawuczili, nałožuja wschelake ßrjedki, ßwoje pokhilenje spokojicz. Pószelu je starschi po palenz, po puczu pija, a wedza, hdze je nan na dzjeli, dha tam bježa wokoło ßnjedanja abo ßwaczjny, so bychu ßobu picz móhli.

Na tym pak husto hischcze dosz neje. Ssu ßebi njekotre kroschki warbowałe, abo je wot njekoho darene dostałe, abo ßebi je psched duremi ludzi wuproßyli; dha, ja ßym to s mojimaj woczomaj widził, dzeja do korczmy a pschepija je.

Ja ßym tež hischcze srudnische nashonił. Wone ßu husto te kroschki domach, abo pola zusych ludzi, hdzež ßu składnosz mjełe, kranyłe, a w palenzu pschepiłe.

Starschi a tež drusy, tu widzicze płody wascheho wußywa. Sze dzjeczi do palenza nawuczili, dha ßo potom nedziwajcze, hdyž tajke žnje domkhowacze; hdyž widzicze kak wone czertej do klamy bježa.

Wy wbohi jandzeljo tych mólczkich, kiž sze podarmo kiwali, proßyli, ßwarili a napominali, ja widzu, kak srudnje a płakajo ßwoje wobleczo wotwobroczecze a k wótzej dzecze, wobskorzowacz tych, kiž pohórschuja tych mólczkich.

Bjeda, bjeda wam pohórschnikam! Młynski kameń budze wam czaßa dosz na schiji wißacz, abo k najmeńschemu na wutrobi ležecz.

Schtoha dha pak by w tutym nastupanju jako dobre ljekařstwo ßo nałožicz hodziło, a by tež wjeszje derje czahnyło, kaž schpanske muchi?

Ja chzu czi njekotre ßrjedki pokasacz.

Kóždy rosomny czlowek dyrbjał po sakonju prawo mjecz, kóždemu, kiž dzjeczom palenz dawa, na mjeszi plistu wotłožicz, so bychu jemu suby schczerczałe.

„Ow, to bychu tołste liza widzicz byłe!“ ty prajisch. A ja ßym tež twojeje myßlje.

Korczmarjo, kiž wot starschich po palenz wotpóßłanym dzjeczom 'palenz dawaju, dyrbeli po sakonju schtrafu krydnycz.

„Ow, kak bychu ßo korczmarjo sa wuschomaj drapali!“ ty prajisch. A mój saßo w jenej myßli hromadu trechimoj.

Korczmarjo, kiž pak dzjeczom palenz k piczu poredzeja, dyrbeli po sakonju k najmeńschemu do jastwa.

„Ow, kak wele nowych twarenjow by to nastało!“ ty mjenisch. A ja hischcze pschistaju: „Kak wele murerjow a czjeßłow a t. d. by dzjeła dosz mjeło.“

Kóždy knes, schoßař, hetman, hospodař a gmeński prjódkstejeř, kiž pschi wschelakich składnoszjach widzi, kak ßo dzjeczom palenz dawa, a niczo k temu nepraji, je hódny, so dyrbjał khjetro na penežnu móscheń klepany bycz.

„Ow, kak bohate bychu khudzinske pokładnizy byłe!“ ty do brody bórczisch, heso-li žanu masch. A ja czi dam prawje bycz.

A ty, pscheczelo, mudra hłojczka, ty budzesch ßebi ßam hischcze niekotre khwalobne ßrjedki sa tajkich dzjeczisawedzerjow a sawedzenjepodperarjow wumyßlicz, hdyž rosom napinasch; nech je dosz, so ßym cze na prawy pucz pokasał.

* * *

Kak rozom Hans Depla wotřitaj a a ludźi pódła Mots Tunka škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla. Nje, na tu stajnu symu tola!

Mots Tunka. Haj, stajna je a pschi tym tak žałoßnje ßucha, kaž nasch korczmař praji.

Hanß Depla. Schtodha to waschebo korczmarja stara, hacž je syma mokra abo ßucha, wo to maja ßo tola młynzy staracz, sa kotrychž je wulzy mersaza wjez, hdyž je mało wody.

Mots Tunka. Ale, nasch korczmař tež wodu do pinzy treba.

Hanß Depla. Ma dha wón žadyn młyn w pinzy?

Mots Tunka. To bych newedźił.

Hanß Depla. Ale, k czemu dha ju tam treba?

Mots Tunka. Haj, to ja newjem a wón to nepraji.

Hanß Depla. Aj, aj — hm, hm!

Hudančka.

12) Schto rjesnik czini, hdyž je woła sarasył?

Wuhudanje z č. 51.

10) Mórski pucz. 11) Hdzež niczo neje.

Přilopk.

* W badenskim zuchthausu w Schwajzarskej wudyri 2. dezembra w nozy woheń, hdzež wschitzy wajchtarjo abo stražnizy spachu. Dokelž ßo skhody borsy spalichu a jeczi se sesankanych jastwow won nemóžachu, dyrbesche jich pjatnacze w płomenjach kónz wsacz.

* Sa wele ljet nejßu w Amerizy tak bohate žnje mjeli, kaž ljetßa. Jich wunoschk je pecza 185 millionow kórzow.

* Jedyn hoszeńzar praschesche ßo ßwojeje dzówki, hacz je wschu jjedz a wscho picjże, kotrez bje hoszjam noßyła, tola tez napißała. Tuta ßo ſ wotmolwenjom khwilku dlijesche a duz rekny tón hoszeńzar: „Jeli tu wjez zylje ſ wjeſtoſzju newjesch, dha napißaj wscho radscho hiſchcje jun krócj.

* Pruſki kral je inſpektarej Kopfej w Barlini, kiz je ßo w Cjornym Khołmzu narodzi, pſchi ſkładnoſzi jeho 50ljetneho jubelſkeho ßwedzenja rjad abo orden cjerweneho horjoła 3. rjadomnje ſpojcził.

* Bes tymi, kiz buchu pſchi dobyczu Sebaſtopola raneni, bje tez jedyn herz, kotremuz bje jena kulka do kolena trechiła, tak ſo dyrbesche ßebi wón nohu wotrjesacz dacz. Duz chzychu jeho twerdzje ſwjasacz, ſo ßo won neby hibnycz mógł. Jako wón pſchihotowanje k temu wuhlada, praſchesche ßo wón ljekarja, ſchto dyrbi to rjekacz. „Nó," wotmolwi tón, „dokelz chzecje ßebi nohu wotrjesacz dacz, dha chzu waß twerdzje ſwjasacz dacz." „Nihdyniz", ſawoła tón raneny, „ſwjasacz ßo ja nedam! Ssu tu zane hußlje k ruzy, dha mi je pſchineſze!" Woni jemu hußlje pſchineßechu a jako bje je ſhłoßował, praji wón: „Njetko, knes ljekarjo, mózecze ſapoczecz" a wón piſkasche zyły czaß, tak dołho hacz jemu nohu wotrjeſowachu — a to trajesche 20 minutow — na tych hußlach.

* Marja, dzówka ruſkeho khjezora Mikławſcha, bje jara rjana knezna a jeje nan ju jara lubowasche. Jako ßebi ju wſchelazy kralojo ſa mandzelſku zadachu, wuſwoli ßebi khjezor najreńſcheho, najbohatſcheho a najmózniſcheho ſ nich a rekny junu k ßwojej dzówzy: „Moje djiecjo, ty ßy njetko ſtara doſz, ſo by ßo wozenila a ja ßym ſa tebe muza wuſwolił, ſ kotrymz budzesch ſbozomnje zíwa bycz móz." — „Muza, ſ kotrymz budu ſbozomnje zíwa bycz móz!?" rekny ta prynzeßyna ſdychowajo a pſchiſtajł, jako pytny, ſo khjezor tajkeho ſdychnenja dla czoło ſmorſchczi, „pſchikaj nano a ja budu poßłuchacz." — „Poßłuchacz!" ſawoła khjezor, „jenoz ſ poßłuſchnoſzje chzesch ty mandzelſkeho ſ mojeje ruki bracz?" Ta prynzeßyna melczesche, nemózesche pak ßyłſy, kotrez ßo jej ſ woczow ronjachu, ſatajicz. „Ssy hizom zanemu druhemu ßwjernoſz ſhubiła? — Marja hiſchcje pſchezo melczesche. „Wupraj ßo, ja czi to kaſam." Pſchi tutych ßłowach, kotrymz bje 64 millionow ludzi poßłuſchnych, padze prynzeßyna na kolena a rekny: „Haj, nano — hdyz dyrbju ßo czi wuſnacz — moja wutroba neje wjaz moja: wona ßłuſcha mlodemu muzej, kiz wo tym niczo newje a tez niczo ſhonicz neßmje, je lity nochzesch. Wón je me jenoz tſi krócz ſ daloko widził a ja nebudu zenje ſ nim ryczecz, hdyz ty to ſakaſasch." — Khjezor wobljedny; tſi krócz pſchekhodzi wón ßwoju wulku ſtwu. Wón ßo newjeresche, ßo ſa menom praſchecz a bojesche ßo we ßwojej czlowſkej wſchehomozy pſched tym mlodym muzom, kiz bje jemu wutrobu jeho najlubſcheje dzówki ſajał. „Je zadyn kral?" woprascha ßo ſkónczje. — „Nje, nano!" — „Abo, ſ najmeńſcha krónprynz?" — „Tez niz!" — „Ale tola ßyn jeneje ßwójby, kiz ma knezerſtwo?" — „Nje, nano!" — „Jedyn wukrajan?" — „Haj, nano!" To bje khjezorej tola pſche wſchu mjeru a wón woſta khwilu ſ mjerom. Potom praſchesche ßo hnjewnje dale: „Je wón w Rußowſkej?" — „Haj, nano!" — „W Petersburgu?" — „Haj, nano!" — „Hdje budu jeho widzicj?" — „Jutſje pola wojerſkeje parady." — „Na czim jeho ſpóſnaju? — „Na ſelenym perowzu a cjornym konju." — „Derje, derje, moja dzówka, dzi k maczeri." — Prynzeßyna woteńdze, na wſchiech ſtawach tſchepotajo a khjezor ſapadze do hłubokeho myßlenja. „To je djieczaza myßlicjka," rekny wón na poßledku pſchi ßebi, „kaz pſchińdze, tak tez ſaßo woteńdze. A wona dyrbi woteńcj, pſchetoz moja móz by ßłabſcha była, dyzli jeje ßylſy." Naſajtra pſchi paradzi hladaſche khjezor jenoz ſa ſelenym perowzom a cjornym konjom. A ſchto mjejeſche wobaj? — Maximilian Joſef Eugen Beauharnais, wójwoda leuchtenbergſki, najmłódße djieczo ßyna Joſefiny, kiz bje krótki czaß franzowſka khjezorka, a Auguſty Amalije, bajerſkeje prynzeßyny, mlody muz, kiz mjejeſche wſchudzom dobru khwalbu. „Je to mózno!" rekny khjezor ßam pſchi ßebi a da jeho k ßebi ſawołacz, ſo by jeho hnydom ſaßo do Bajerſkeje poßłał. Bes tym pak pytny wón, ſo bje ßo jeho dzówzy w jeje wosu ſeznyło. „To ma ßo wo prawdzje tak," pomyßli ßebi wón, wobroczi ßo a poda ßo domoj. Schjeſz nedzel wón ſ luboſzju a ſ neluboſzju do ßwojeje dzówki ryczesche, ale wón nemózesche pſchikhilnoſz k Eugenej ſ jeje wutroby wotſtronicz. Bes tym ſaczu drje tón, ſo je njekak do nehnady panył a hotowasche ßo teho dla, ſo by ſkere ljepe domoj do Mnichowa wujjeł. Predy pak, hacz ßo na pucz poda, pſchindze khjezorowy adjutant k nemu ſ tej pſchikaſnju, ſo dyrbi hnydom do khjezoroweho hrodu pſchińcz. „Schkoda," rekny wón pſchi ßebi, „ſo wczera wujjeł nejßym, dha budzich ßo neluboſnoſzje ſminył, kotraz me wjeſzje pola khjezora wotczakuje." — Wón ſaſtupi do ſtwiczki, do kotrejez ßmjedzachu hewak jenoz kralojo ſaſtupicz. Khjezor bje bljedy a jeho wocji ßylſojtej a wón rekny: „Prynzo, wy ſze jedyn ſ najreńſchich wyſchich w Europi. Ludzjo tez praja — a ja tez to wjerju — ſo ſze ſdjelaneho duchu, derje wotczehneny, ſo macje dobru wutrobu a ſprawnu myßl. Praſcze wſchak, ſchto mjenicze wy k mojej dzówzy Marji?" Tón mlody muj bje wſchón pſcheßłapneny. Hizom dawno bje wón na tu prynzeßynu ſ jaßnym

wóczkom pohladowal, ale jenož tak, kaž ßo jedyn na rjany wobras pohladowacz swaži. Wón ju lubowasche, ale bes nadžije. „Kneže," rekny wón, „wasch hnjew by me sahubił, hdyž bych prajił, schto k nej mjenju, a ja bych psched radoszju wumrel, hdy bych ßwojeje wutroby myßliczku wuprajicz ßmjeł." — „Wy ju lubujecze, — dobre!" praji khježor s dobrocziwym poßmjejkowanjom a khježorowa ruka, wot kotrejež bje Eugen wschu nelubosnosz wotczakowal, pschepoda jemu patent khježorskeho general-adjutanta, teho runja patent kommandanta gardykavallerije, pschedßydy akademije, — wschitko to a hischcze njekotre milliony dokhodow s titulom khježorskeje wyßokoszje. „Ale," rekny khježor k nemu, „chzecze ßnadž njetko ßłužbu bajerskeho krala wopuschczicz a ßebi moju dzówku Marju sa mandzelsku wsacz?" Eugen nemóžesche s radoszje niczo prajicz, ale koschesche ruku khježora s hnutej wutrobu. „Wy widzicze, so ja ßwoju Marju tež lubuju," praji wón a wokoscha Eugena luboszíwje, — a dołho netrajesche, dha bjeschtaj Marja a Eugen mandzelskaj.

Czahi sakskoschlesynskeje želesnizy s budyskeho dwórnischcza.

Do Draždžan: rano 7 h. 37 m.; pschipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; weczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; weczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodž. 4 min.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenaj:

Michalska cyrkej: Ernst Bernard, nem. ß. se Židowa.

Podjanska cyrkej: Marja, Michała Krügarja, khježnika w Mnischonzu, dž.

Zemrjeći:

Dzeń 12. dezembra: Korla August, nem. ß. se Židowa, 2 l. 5 m. — 14., Gustav Bedrich, Bohuwjera Wiczasa, rjesnika pod hrodom, ß., 1 l. 9 m. — 16., Helena, Jana Mittaga, wobydlerja w Nadžanezach, dž. 11 m.

Nawěštnik.

Pod rukowanjom woprawdžitoszje.

Dr. Borchardtowe arom.-mediz. selowe mydło (po 6 nßl.)

Profeßarja **Dr. Lindowa** vegetabilska žerdkowa pomada (po 7½ nßl. kruch.)

Haptykarja **Sperati'a** italske medowe mydło (w pakczikach po 2½ a 5 nßl.

Dr. Hartungowy chinaskorowy wolij (w stemplowanych bleschkach po 10 nßl.

Dr. Hartungowa selowa pomada (w stemplowanych tyglach po 10 nßl.

Dopokasane psches dołholjetne radostne dopokasma wschelakich nawukomnych pruhowanjow a praktiskich nałožowanjow, móža ßo horejsche privilegowane ßrjedki se sprawnym dowjerenjom do poruczazeho spomnenja dawacz; a budža ßo wjeszje wote wschitkich tych, kiž ßu je junkrócz nałožili, s woßebnym spodobanjom pschezo saßo trebacz. Prospekty a roswuczenja nałoženja darmo dawa, kaž tež tute ßrjedke ßame w **Budyschini** jenož ßam pschedawa **Wilh. Hammer**, w Bernarczizach **Hermann Einert**, w Biskopizach **Friedrich May**, w Kameńzu **Aug. Naumann**, w Lubiju **Korla Dümmler**, w Rakezach haptykař **Fecius**.

Kauzia. Dokelž weleljetne dobre meno pódla stejazych ßrjedkow skoro wschjednje = wschelake potwory a falschowanja = sałožuje, chzyli czeszeni kupowarjo naschich ßrjedkow niž jeno na jich husto wosjewene sapakowanje, kaž tež na mena: **Dr. Borchardt** (Kräuter-Seife), **Lindes** (Stangen-Pomade) **Sperati** a **Dr. Hartung** (Chinarin-enoel a Kräuter-Pomade), ale tež na firmu naschcho nastupazeho jeniczkeho depositara w jenym wjeszi = k wotstronenju sjebanja = dobrocziwje ßwjeru kedžbowacz.

Wote mne dzjełane **draždžanske beńtuschki psche kurjaze woka** poskiczuja tak lóhki, kaž wjeszje pomhazy ßrjedk k wotstronenju tuteje tak bolosneje czwilje. W Draždžanach pschedawa je **jandzelska haptyka** w Budyschini, pak **hrodowska haptyka**. **H. Werner.**

Koszje po puntach a zentnarjach kupuje po najwyschej płaczijni **J. G. F. Nieckſch** w Budyschini.

Schulske pißanki (Schreibebücher) s jara rjanymi wobwalkami, kaž tež jenož s módrymi wobwalkami, s liniami a bes liniow, w kwarczi a w oktavu; paperu sa schulske knižki, pißane schieferstyfty a wołojniki, wobrasowe listna a t. d. wschitko k daram sa dzjeczi jara khmane ma w najwetschim wuberku na pschedań

w Budyschini, na ßerbskej haßy k dwjemaj muromaj

J. G. F. Nieckſch.

Czeszenym Sserbam s tutym najpodwólnischo wosjewjamy, so ßwoje pschekupstwo wot njetk w dotalnych khlamach knesa M. A. Flanderki na mjaßowym torhoschczu dale wedzemy.

Schade & Co.

Dr. Whithowa wodziczka sa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringskej, s wjazorymi prilegijemi wyßokich weřchow poczeszena, wopokasuje ßo be wschitkimi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschjednje jako najłahodnischa a najljepscha wodziczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrjedk a jako

wjesta pomoz sa ludzi na woczomaj bjednych

kóždemu poruczecz. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi sahorenju, szeřpnenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bježenju woczow kaž tež pschi ßłaboszi po bjelu a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl. a dzjeła ju jenož woprawdzitu **Traugott Ehrhardt** w Altenfeldzi w Thüringskej. — Skład sa Budyschin je w **hrodowskej haptyzy**.

Drewo na pschedań.

W ljeßu ryczeřkubła Połpizy s Kißlizu ßu pschi ponizenej płaczisni kóždy dzeń ßuche khójnowe walczki, schczjepjane klostry, deskowe klozy a twařske schtomy na pschedań.

Helemann,
hajnik.

Schtóž ma ßnadz kruwjazy wós na pschedań, kiž je hischcze dobry, chzył to we wudawařni Serb. Now. wosjewicz.

So bychmoj wobstajny

Kalkowy skład

w Budyschini sałožiłoj, budzemoj knesa **Nieckscha** tam stajnje s naju po móžnoszi nowopalenym, khwalobnje snatym, jara ßylnym a renje bjełym kalkom wobstaracz.

W Pomorezach a w Oberneundorfi pola Shorelza.

Lorenz a Zimmer.

Wot runje pomenowaneju knesow je hižom kalk pola me k dostaczu.

W Budyschini, na ßerbskej haßy k dwjemaj muromaj czo. 10/224. **J. G. F. Nieckſch.**

Nawjeschtk.

Wschitkim ßwojim lubym pscheczelam a woteberarjam s tutym wosjewjam, so ja wukrajne paperjane penesy jeli wopaczne nejßu hischcze pschezo beru a wo bohate kupowanje sa tajke paperjane penesy pola me najpodwólnischo proschu.

W Budyschini, na ßerbskej haßy, k dwjemaj muromaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Dopokasane a khwalobnje snate **Rennenpfenigske bentuschki psche kurjaze woka** ma — jedyn po 2½ nßl., duzent po 15 nßl. — stajnje a pschezo na pschedań Wilh. Hammer w Budyschini.

Sserbska protyka

je hischcze w Ssmolerjowej knihařni sa 2½ nßl. k dostaczu. Tež ßu tam njemske protyki na pschedań.

Serbske Nowiny móža ßo, hdyž je wudawařnja sanknena, njetko stajnje pola k. pschekupza Jakuba na žitnym torhoschczu dostawacz, tež móža ßo tam wschitke redaktorej pschepodajomne listy, pißma, nawjeschtki atd. wotedacz. — Tym, kiž ßobotu do ßameje wudawařnje sastupicz nochzedza, dawaja ßo Nowiny s tym wóknom won, kotrež na žitne torhoschczo dze.

Zanuzenu sobotu žita w Budyšinje płacachu:

Kóre.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.	Kóre.	Wyšša. Płaćizna. tl.	nsl.	Nižša. Płaćizna. tl.	nsl.	Srjedzna. Płaćizna. tl.	nsl.
Rožka	7	17½	7	5	7	10½	Rjepik	—	—	—	—	—	—
Pscheńza	9	5	8	—	8	20	Jahły	10	—	—	—	9	15
Jeczmeń	5	—	4	20	4	25	Hejduschka	6	10	—	—	6	—
Wowß	2	25	2	15½	2	20½	Bjerny	1	18	1	15	1	12½
Hróch	7	22	—	—	7	—	Kana bu[illegible]	—	15	—	13	—	14

Čišćane pola K. B. Hiki w Budyšinje.